

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

భాగవతము

పోతన ప్రణీతము
మొదటి స్కంధము.

ప్రార్థన

శ్రీకైవల్యపదమ్ము జేరుటకునై చింతించెదన్
లోకరక్షకారంభకు భక్త పాలన కళా సంరంభకున్
దానవోద్రేక స్తంభకు గేళి లోల విలసద్వృద్ధుల సంభూత
నానాకంజాత భవాండ కుంభకు మహానందాంగనా డింభకున్

వాలిన భక్తి మ్రొక్కెద నవారిత తాండవ కేళికిన్
దయాశూలికి శిఖరిజా ముఖపద్మ మయూఖ మాలికిన్
బాల శశాంక మౌళికి కపాలికి మన్మథ గర్వపర్వతోన్నూలికి
నారదాది మునిముఖ్య మనస్థరసీరుహలికిన్

ఆతత సేవ జేసెద సమస్త చరాచర భూతసృష్టి
విజ్ఞాతకు భారతీ హృదయసౌఖ్యవిధాతకు
వేదరాశినిర్ణేతకు దేవతా నికర నేతకు గల్గిషజేతకున్
నతత్రాతకు ధాతకున్ నిఖిల తాపసలోక శుభప్రదాతకున్

శారదనీరదేందు ఘనసార పటీర మరాళ మల్లికాహరి
తుషార ఫేన రజతాచల కాశ ఫణీశ కుంద మందార
సుధాపయోధి సిత తామర సామరవాహినీ
శుభాకారత నొప్పు నిన్ను మది కానక నెన్నడు గల్గు భారతీ

అమ్మల గన్నయమ్మ ముగురమ్మల మూలపుటమ్మ
చాల బెద్దమ్మ సురారులమ్మ కడుపాఱడి పుచ్చిన యమ్మ
దన్నలోనమ్మిన వేల్పుటమ్మల మనమ్మల నుండెడి యమ్మ
దుర్గ మాయమ్మ కృపాబ్జి యిచ్చుత మహత్త్వ కవిత్య పటుత్వ సంపదల్.

హరికిన్ బట్టపుదేవి పున్నెముల ప్రాపు, అర్ధంపు బెన్నిక్క, చందురు తోబుట్టువు,
భారతీ గిరిసుతల్ తో నాడు పూబోజీ, తామరలందుండెడి ముద్దరాలు
జగముల్ మన్నించు నిల్లాలు, భాసురతన్ లేములు వాపు తల్లి
సిరి యిచ్చున్ నిత్యకల్యాణముల్.

ఈ విధంగా త్రిమూర్తులను, త్రిమాతలను ధ్యానించిన తరువాత భాగవతా కథా
రచనకు పూనుకున్నాడు పోతన. అప్పుడు ఎన్నో ఆలోచనలు వచ్చాయి పోతనకు. రాయడం
వరకు బాగానే ఉంది. రాసిన తరువాత ఈ భాగవతమును ఎవరికి అంకితం ఇవ్వాలి అని తలంచిన
పోతన తనలో ఈ విధంగా అనుకున్నాడు.

“ఈ భాగవతాన్ని నేను ప్రపంచంలోని జనావళిని ఉద్ధరించడానికి రాస్తున్నాను.
అటువంటి గ్రంథాన్ని తుచ్చులైన ఈ రాజులకు అంకితం ఇవ్వడానికి నా మనస్సు అంగీకరించడం
లేదు. ఏ రాజుకైనా అంకితం ఇస్తే వారు నాకు ధనము, బంగారము, అగ్రహారాలు బహుమానంగా
ఇవ్వవచ్చు వాటితో నేను సుఖాలు అనుభవించవచ్చు. కాని నేను మరణించిన తరువాత, ఇటువంటి
పని చేసినందుకు యమభటుల చేతిలో సమ్మెట దెబ్బలు తప్పవు. కాబట్టి ఈ భాగవతాన్ని నేను ఆ
శ్రీరామచంద్రునికే అంకితం ఇస్తాను” అని తనలో తాను నిశ్చయించు కున్నాడు పోతన గారు.

ఈ లోకంలో ఉన్న జనాన్ని తలచుకొని పోతన ఈ విధంగా చింతించాడు.

**చేతులారంగ శివుని పూజించడేని
నోరునొవ్వంగ హరికీర్తి గుడువడేని
దయయు సత్సంబు లోనుగా దలపడేని
గలుగనేటికి తల్లుల కడుపు చేటు.**

వీళ్లు చేతులారా శివుని పూజించకుండా, నోరారా శ్రీహరి నామస్మరణ చేయకుండా,
ఇవేమీ చేయకపోతే పోనీ కనీసం దయాగుణము, సత్సం పలకడం కూడా చేయడం లేదే. అసలు
ఇటువంటి వాళ్లు పుట్టడం ఆ తల్లుల కడుపు చేటు కదా! అని ఎంతో దుఃఖించాడు పోతన.

తరువాత తనగురించి తాను ఇలా అనుకున్నాడు. నేను ఇప్పటి వరకు ఎన్నో జన్మలు ఎత్తి ఉంటాను. నేను ఏ జన్మలో ఏం పుణ్యం చేసానో ఈ జన్మలో ఈనాటికి ఆ పుణ్యం ఫలించి నాకు భాగవత రచనచేయాలి అనే సంకల్పం కలిగింది.

శ్రీమన్నారాయణుని కథామృతం రచించాలి అనే కుతూహలం కలిగిన నాటిరాత్రి నిండు పున్నమి. కాని ఆ రోజు చంద్రగ్రహణం. నేను గ్రహణ స్నానం చేయడానికి గోదావరీ నదీ తీరానికి వెళ్లాను. నదిలో స్నానం చేసి ఇసుక దిబ్బల మీద కూర్చుని ఆ పరమేశ్వరుడిని ధ్యానిస్తూ ఉంటే, ఆ సమయంలో రాజుగారి వేషంలో ఒక మహాపురుషుడు నా కళ్లకు కనపడ్డాడు. ఆయన నీలమేఘచ్ఛాయలో ఉన్నాడు. ఆయన పక్కన మెరుపు తీగలా ఒక దేవి నిలబడి ఉంది. ఆయన ముఖంలో అమృతం చిలికించే చిరునవ్వు తొణికిసలాడుతూ ఉంది. ఆజానుబాహువు అయిన ఆయన బుజానికి ఒక పాడుగాటి విల్లు వేలాడుతూ ఉంది. ఆయన శిరస్సు మీద నవరత్నఖచిత కిరీటము శోభిల్లుతూ ఉంది. ఆయన కళ్లు తామర రేకుల మాదిరి ఉన్నాయి. ఆయన వక్షస్థలము విశాలంగా ఉంది. అటువంటి రాజన్యుడు నా కళ్లముందు సాక్షాత్కరించాడు. నేను ఆ దివ్యమంగళ విగ్రహాన్ని ఆశ్చర్యంతో అలా చూస్తూ ఉండిపోయాను. ఆ విగ్రహం నుండి కొన్ని మాటలు వినబడ్డాయి. “నా పేరు రామభద్రుడు. నా పేరు మీద భాగవతమును రచన చేయి. నీకు భవబంధముల నుండి విముక్తి లభిస్తుంది” అని వినిపించింది. ఇంతలో ఆ దివ్యమంగళ మూర్తి అంతర్ధానం అయింది. అప్పుడే నాలో ఒక భావావేశం కలిగింది.

**క॥ పలికెడిది భాగవతమట పలికించెడివాడు రామభద్రుండట
నే పలికిన భవహరమగునట పలికెద వేటొండుగాధ పలుకగనేలా॥**

ఆహా! నేను పలికేది భాగవతమా! దానిని పలికించేవాడు రామభద్రుడా! దానితో నా భవబంధాలు తెగిపోయి నాకు మోక్షం లభిస్తుందా! కాబట్టి భాగవతమే పలుకుతాను. ఇంక నాకు వేరే గ్రంథముతో పనేముంది. అని తనలో తాను నిశ్చయించుకున్న తరువాత, అయినా ఈ భాగవతమును నేను రాయగలనా అని మరొక సందేహం కలిగింది పోతనకు. ఎందుకంటే

**అ॥ భాగవతము తెలిసి పలుకుట చిత్రంబు శూలికైన దమ్మిశూలికైన
విబుధజనుల వలన విన్నంత కన్నంత దెలియ వచ్చినంత దేటవటకు**

భాగవతము గురించి నాకు ఏమీ తెలియదు. ఆ పరమశివుడికి గానీ, బ్రహ్మకు కానీ భాగవతం గురించి తెలుసుకోవడం సాధ్యంకాదు. ఇంక నేనెంత. అయినా నా కన్నా ముందు తరాల వారి వలన విన్నది నేను తెలుసుకున్నది కలిపి భాగవతరచనకు పూనుకుంటాను.

ఇప్పుడు పోతన గారికి మరొక సందేహం పట్టుకుంది. ఏ భాషలో రాయాలి. కొందరికి తేట తెలుగు అంటే ఇష్టం. మరి కొందరికి సంస్కృతము అంటే ఇష్టం. కాబట్టి అటు తేట తెలుగు ఇటు సంస్కృతము కలిపి రచన సాగిస్తాను అని అనుకున్నాడు.

ఎందుకంటే నాకన్నా ముందు తరాల వారైన నన్నయ, తిక్కన, ఎఱ్ఱన మొదలగు వారు సంస్కృతములో ఉన్న ఎన్నో గ్రంథములను తెలుగులో రాసారు. వారు కూడా రామాయణము, మహాభారతము రాసారు కానీ భాగవతము జోలికి పోలేదు. నా పూర్వపుణ్యవశమున ఈ భాగవత రచన చేసే అవకాశము వారు నాకు వదిలిపెట్టారు. కాబట్టి భాగవతమును తెలుగులో రాసి నాకు పునర్జన్మలేకుండా చేసుకుంటాను.

అని తనలోతాను అనుకున్న పోతన ఇంటికి వచ్చాడు. తరువాత తమ ఊరి పెద్దలతోనూ, పండితులతోనూ సంప్రదించి వారి అనుజ్ఞ తీసుకున్నాడు. తరువాత పోతన భాగవత రచనకు పూనుకున్నాడు.

ముందు తన గురించి తాను చెప్పుకున్నాడు.

(బమ్మెర పోతన జీవితకాలం 1450..1510 పుట్టినది బమ్మెర గ్రామం పాలకుర్తి మండలం, వరంగల్ జిల్లా)

మాది కొండిన్యస గోత్రము. ఆపస్తంభసూత్రము. మా మూల పురుషుడు భీమన్న మంత్రి. ఆయన కుమారుడు అన్నయ్య మంత్రి. అన్నయ్య భార్య గౌరమ్మ. వారి కుమారుడు సోమన్న. సోమన్న భార్య మల్లమ్మ. వారి కుమారుడు ఎల్లన్న. ఆయన భార్య మాచమ్మ. వారి కుమారుడు కేసన మంత్రి. కేసన భార్య లక్కమాంబ. వారు ఇరువురూ శివభక్తులు. వారికి ఇద్దరు కుమారులు. పెద్దవాడు తిప్పన. రెండవ వాడు అయిన నా పేరు పోతన. ఈశ్వరుని అర్చిస్తున్న నేను శ్రీరాముని కరుణాకటాక్షమువలన భాగవత రచనకు పూనుకున్నాను.

ఈ భాగవత కథానాయకుడు ఎటువంటి వాడంటే.... సకల ఆభరణములు ధరించినవాడు, నందగోకులంలో విహరించిన వాడు, తృణావర్తుడు అనే రాక్షసుని సంహరించిన వాడు, భక్తుల దుఃఖములను పోగొట్టేవాడు, గోపకాంతలను కరుణించినవాడు, దుష్టశిక్షకుడు, వ్రేపల్లెలో ఇరుగుపొరుగువారి ఇండ్లలో వెన్న దొంగిలించినవాడు, పిల్లలపాలిటి రాక్షసి అయిన పూతనను సంహరించినవాడు, శీలవంతుడు, గుణవంతుడు, సాక్షాత్తు శివుని వశం చేసుకున్నవాడు, బాణాసురుని జయించినవాడు, గోవర్ధన పర్వతము ఎత్తినవాడు, వర్ణాశ్రమ ధర్మములను

కాపాడినవాడు, మట్టచెట్లను కూల్చి గంధర్వులకు శాపవిమోచన కలిగించినవాడు, వనమాలను ధరించినవాడు, సైంధవ వధకు అనుకూలంగా సూర్యమండలమును తన చక్రముతో కప్పినవాడు, అందరి పట్ల క్షమ, దయ కలవాడు, కాళీయుని మర్దించినవాడు, జరాసంధుని సేనలను హతమార్చినవాడు, పార్థుని రథసారథి, జితేంద్రియుడు, భక్తజనుల హృదయాలలో నిలిచిఉండేవాడు, చనిపోయిన బాలుని బతికించి బ్రాహ్మణవనితకు తెచ్చిఇచ్చినవాడు, రుక్మిణీ వల్లభుడు, సకల జగత్తుకు ఆనందం కలిగించేవాడు, పీతాంబరధారి, బ్రహ్మాండములను తన కుక్షిలో నిలుపుకున్నవాడు, శేషశాయి అయిన ఆ శ్రీమహావిష్ణువును స్తుతించి ఆయనకు సమర్పిస్తూ భాగవత రచన చేస్తున్నాను.

ఎవని వలన ఈ చరాచరజగత్తు సృష్టింపబడి, పోషింపబడి, లయింపబడుతున్నదో, ఎవడి సమర్థత వలన ఈ జగత్తులో సమస్తకార్యములు నిర్వహింపబడుతున్నదో, ఎవని సంకల్పమాత్రం చేతనే బ్రహ్మదేవునికి వేదవిద్య అలవడిందో, పండితులు సైతం ఎవరి మోహంలో పడిపోతారో, ఎవనియందు ఈ సమస్త సృష్టి ఎండమావి వలె అసత్యమైకూడా సత్యము వలె కనపడుతూ ఉంటుందో, అటువంటి అనఘుని, సత్యస్వరూపుడిని అనునిత్యం కీర్తిస్తుంటాను.

ఏ గ్రంథము అయితే గాయత్రీ మంత్రము కంటే ఉన్నతంగా ధర్మము గురించి, విస్తారంగా చెప్పబడుతుందో ఆ గ్రంథమును భాగవతము అని అంటారని మత్స్య పురాణంలో చెప్పబడింది. ఆ వివరాలు అన్నీ ఈ గ్రంథంలో చెప్పబడ్డాయి కాబట్టి ఈ గ్రంథాన్ని భాగవతము అని అంటారు.

ఈ భాగవత పురాణాన్ని వ్యాసమహర్షిరచించాడు. ఈ భాగవతము ఎవరు చదువుతారో వారి హృదయాలలో పరమాత్మ నిరంతరం నివసిస్తూ ఉంటాడు. భాగవతము తప్ప ఏ ఇతర గ్రంథము చదివినా, పరమాత్మ అనుగ్రహం లభ్యం కాదు. కాబట్టి మంచివారు మాత్సర్యమును విడిచిపెట్టి, కపట మార్గమువైపు మళ్లకుండా, ఎటువంటి ఫలితాన్ని ఆశించకుండా కేవలము భాగవతము వినడము నందే ఆసక్తులై ఉండాలి. భాగవతం వింటే తాపత్రయాలు నశించి పోతాయి. తాపత్రయములు అంటే మూడు తాపములు. అవే అధ్యాత్మికము, అధిదైవికము, అధిభౌతికము అంటే మానసికమైన వ్యధలు, శారీరక బాధలు, కేవలం మానవుని ప్రమేయం లేకుండా ప్రకృతి సహజంగా కలిగే ఉపద్రవాలు. ఈ మూడు తాపముల వలన కలిగే బాధలు నశించిపోతాయి. భాగవతము కలిగే లాభం ఏమిటి అంటే పరమానంద దాయకమైన ఆత్మస్వరూపం అవగతమౌతుంది.

ఈ భాగవతము వేదము అనే కల్పవృక్షమునకు కాచిన ఫలము. ఈ ఫలమును మొదట శుక మహర్షి కొలికాడు. శుకము అంటే చిలుక అనే అర్థం ఉంది. అంటే ఈ ఫలము చిలుక కొలికిన ఫలము అని చమత్కారము. అసలు అర్థం ఏమిటంటే, ఈ భాగవతపురాణమును మొదట వ్యాసమహర్షి రచించి, దానిని తన కుమారుడైన శుకునకు బోధించాడు. ఆ శుకమహర్షి

దానిని పరీక్షిస్తుకు చెప్పాడు. ఈ విధంగా భాగవతము లోకంలో ఉన్న జనబాహుళ్యమునకు అందింది. శుకమహర్షి ముఖతా వెలువడిన భాగవతమును భక్తులందరూ విని తరించండి.

నైమిశారణ్యము అనే వనం ఉంది. అది మధురమైన ఫలవృక్షములతోనూ, పుష్పచరితులైన మునుల ఆశ్రమములతోనూ, అలరారుతూ ఉండేది. అనునిత్యం వేదఘోషలతో, హోమధూమముతో నిండిన ఆ వనము సాక్షాత్తు విష్ణుధామమైన వైకుంఠము మాదిరి విరాజిల్లుతూ ఉండేది. అటువంటి నైమిశారణ్యంలో శౌనకుడు మొదలగు మహామునులు తమ తమ ఆశ్రమములలో నివసిస్తూ ఉండేవారు. వారందరూ మోక్షపదమును పొందవలెననే కోరికతో ఒక యాగమును చేయడానికి మొదలు పెట్టారు. ఆ యాగం వేయి సంవత్సరాల పాటు జరిగే యాగం కాబట్టి సత్రయాగము అని పేరు వచ్చింది. ఆ యాగానికి రోమహర్షణుని కుమారుడు, ఉగ్రశ్రవసుడు అనే పేరు కల పౌరాణికుడు (సూతి) విచ్చేశాడు.

ఒక రోజు శౌనకుడు మొదలైన మహామునులు ఉదయంపూట యజ్ఞకార్యం నిర్వహించి, సాయంత్రం ఏదైనా పురాణ కాలక్షేపం చేయదలంచి, పురాణములు చెప్పడంలో అగ్రగణ్యుడైన ఉగ్రశ్రవసుని చూచి ఇలా అన్నారు.

“ఓ సూతపౌరాణికుడా! తమరు మహాభారతం, అష్టాదశ పురాణాలు, ధర్మశాస్త్రములు అన్నీ తమరి గురువుగారి సన్నిధిలో అభ్యసించారు అని విన్నాము. తమరి బుద్ధికి అందనిది అంటూ ఏదీ లేదు. తమరు సర్వజ్ఞులు. అటువంటి మీరు మాకు గురువుతో సమానము. సాధారణంగా గురువులు తమ శిష్యులకు ఎన్నో ఆధ్యాత్మ రహస్యాలు బోధిస్తారు. తమరు కూడా మాకు, లోకానికి శుభం చేకూర్చే విషయాలు బోధించండి. ఎందుకంటే ఈ కలియుగంలో మానవులకు ఆయుర్దాయము తక్కువ. పైగా వారికి బుద్ధి సరిగా పనిచేయదు. మందబుద్ధులు. పైగా వారికి వ్యాధులు ముసలితనము మొదలగు బాధలు ఎక్కువ. వారంతా వివిధములైన వ్యాధులతో నిరంతరం బాధపడుతుంటారు. అటువంటి వారు మా మాదిరి కర్మయజ్ఞములు, జ్ఞానయజ్ఞములు చేయడానికి సమర్థులు కారు. కాబట్టి వారి జీవితాలకు సుఖము, శాంతి చేకూర్చే మార్గాన్ని అనుగ్రహించండి.

మాకు తెలిసినంతవరకు, ఎవని అవతారము ఈ జగత్తులోని జీవులకు సుఖసంతోషాలను వృద్ధిని కలుగజేసిందో, ఎవని నామాన్ని ఎల్లప్పుడూ పలుకుతుంటే సంసార బంధాలు తొలగిపోతాయో, ఎవని కథలు వింటే మృత్యుభయం తొలగిపోతుందో, ఎవని పాదాలుకడిగి ఆ జలం శిరస్సున చల్లుకుంటే మనస్సు నిర్మలంగా ఉంటుందో, ఎవరి పాదాలు ఆశ్రయించి మునులు మోక్షం పొందారో, ఎవడు దేవకీవసుదేవుల గర్భవాసిన జన్మించాడో, ఆ శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ కథలు మాకు వినిపించండి. శ్రీహరి కథలు తమరు చెబుతుంటే వినకుండా ఎవరైనా ఉంటారా. ఆ శ్రీహరి

కథలను మాకు వినిపించండి. శ్రీహరి కథలు ఎన్ని విన్నా ఎన్నిసార్లు విన్నా మాకు తనివితీరదు.

ఈ కలియుగ మానవులలో కల్పషము అనే అగ్ని మహాభయంకరంగా వారిని నిరంతరం దహించి వేస్తూ ఉంటుంది. ఆ కల్పషము అనే కాల్పిచ్చును ఆర్దివేయాలంటే ఆ నందనందనుని కథాసుధాధారలు ఆ అగ్ని మీద వర్షించడం తప్ప వేరొక ఉపాయం లేదు. మానవులలో జన్మజన్మల నుండి పేరుకుపోయిన పాపాలు పోవాలంటే శ్రీహరి కథలు అనే అగ్నిజ్ఞాపాలు వాటిని కాల్చివేయాలి. సంసారము అనే మేఘములు చెదిరిపోవాలంటే శ్రీహరి కథలు అనే రుంఝామారుతం వీచాలి. మానవులలో ఉన్న తాపత్రయములు తొలగాలంటే ఆ కమలనాభుని ధ్యానము ఒక్కటే శరణ్యము. మానవులలో ఉన్న కామ,క్రోధ,లోభ,మోహ,మద,మాత్సర్యములు అనే చీకట్లు తొలగిపోవాలంటే నారాయణ స్మరణ అనే సూర్యకాంతి వారి మీద ప్రసరించాలి. మానవులు ఈ సంసారము అనే సాగరము దాటాలంటే శ్రీహరి మీద భక్తి అనే నావ కావాలి. కాబట్టి ఆ శ్రీమహావిష్ణుకథలు మాకు చెప్పండి.

ఓ సూత పౌరాణికుడా! మాయామానుష విగ్రహుడైన శ్రీకృష్ణుడు తన అన్నబలరామునితో చేరి ఎన్నో లీలలు చేసాడట. అవన్నీ మాకు చెప్పండి. ఈ సత్రయాగ సందర్భంగా మాకు అవన్నీ వివరంగా చెప్పండి. సంసారము అనే మహాసముద్రంలో అల్లల్లాడుతున్న మాకు, మీరు ఒక నావికుడైతే కనిపించారు. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ పరమపదం చేరుకున్న తరువాత రాబోవు కలియుగంలో ఏఆధారమూ లేని ధర్మం ఎవరిని ఆశ్రయిస్తుంది. వివరించండి.” అనిఅడిగారు శౌనకుడు మొదలగు ఆ మహామునులు.

వారు అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానంగా ఉగ్రశ్రవసుడు అనే సూత పౌరాణికుడు వారితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహామునులారా! వ్యాసుల వారి కుమారుడు శుకుడు. ఆయన సకల భూతముల పట్ల సమభావం కలిగి ఉంటాడు. ఆయన చిన్నతనము నుండి సర్వసంగ పరిత్యాగి. విరాగి. ఒకసారి ఆయన తన తండ్రి వ్యాసుని వదిలిపెట్టి అరణ్యములలో ఒంటరిగా వెళుతున్నాడు. కుమారుని విడిచిపెట్టలేక ఆయన తండ్రి వ్యాసుడు శుకుని వెంట “కుమారా! కుమారా!” అంటూఅరుస్తూ పరుగెడుతున్నాడు. వ్యాసుని అరుపులకు ప్రకృతి ప్రతిధ్వనుల రూపంలో బదులు పలుకుతూ ఉంది. అటువంటి మహామహుడు అయిన శుకునికీ నమస్కరిస్తున్నాను.

కారణము, కార్యము వీటి మధ్యఉన్న సంబంధమును అభిగమించినదే ఆత్మతత్వము. అటువంటి ఆత్మతత్వమును సాక్షాత్కరింపజేసేది భాగవతము. ఈ భాగవతము సకలవేదసారము, సకల పురాణరహస్యములు ఇందులో ఇమిడి ఉన్నాయి. ఇటువంటి భాగవతమును, వ్యాసులవారు,

సంసారము అనే గాఢమైన చీకటిలో పడి అలమటించే వారి కొరకు రచించారు. అటువంటి భాగతమును పరీక్షిత్తుకు చెప్పడం ద్వారా లోకానికి తెలియజేసారు శుకమహర్షి. అటువంటి శుకమహర్షికి నమస్కారము. తరువాత నరనారాయణులకు, సరస్వతీదేవికి, వ్యాసులవారి పాదపద్మములకు నమస్కరించి భాగవత కథను మొదలుపెడుతున్నాను.

ఓ మహామునులారా! మీరు లోకానికి ప్రయోజనం కలిగించే కథలు చెప్పమన్నారు. కృష్ణుని గురించి అనేక ప్రశ్నలు వేసారు. మీకు హరి భక్తి ఉండబట్టే అటువంటి ప్రశ్నలు అడిగారు. హరి భక్తి ఉంటే అంతరాత్మకు ఆనందం, శాంతి చేకూరుతుంది. నిర్విరామము, నిర్వ్యాజము అయిన హరి భక్తి యే మానవులకు పరమధర్మము. హరి మీద భక్తి ఉంటే వైరాగ్యము, ఆత్మజ్ఞానము కలుగుతాయి. శ్రీహరి కథలు కాకుండా మరే కథలు అయినా, వాటిలో చెప్పబడిన ధర్మాలు అయినా వాటిలో ఎటువంటి సారము ఉండదు.

కంటికి కనపడుతున్న ప్రపంచంలో దొరికే సుఖాలు అసలు సుఖాలే కాదు. కైవల్యం చేరుకోవాలంటే ధర్మాన్ని ఆశ్రయించాలి. ఆ ధర్మానికి ఫలితం ఈ ప్రాపంచిక సుఖాలు కాదు. ధర్మం తప్పకుండా పొందే అర్థానికి ఫలం, కామం కాదు. విషయవాంఛలతో కూడిన కామానికి ఫలం ఇంద్రియ సుఖం మాత్రమే. ఈ ఇంద్రియాలు, కోరికలు, మానవుని జీవిత కాలంలో సుఖదుఃఖాలను కలుగజేస్తాయి. తత్సవిచారం చేసే వాడికి ఈ ప్రాపంచిక సుఖాలు కానీ, నిత్య కర్మలు, నైమిత్తిక కర్మలు చేసినందువలన కలిగే స్వర్గసుఖాలు కానీ ఎందుకూ పనికిరావు.

తత్వము ధర్మము రెండూ ఒకటే. వేరు కావు. తత్ త్వమ్ (అదేనీవు) కలిసి తత్వమ్. తత్వము లో ఉండే తత్ ను బ్రహ్మము అనీ, పరమాత్మ అనీ, భగవంతుడు అనీ పిలువబడుతూ ఉంది. ఉపనిషత్తులు వింటే జ్ఞానం అలవడుతుంది. వైరాగ్యం కలుగుతుంది. జ్ఞాన వైరాగ్యాలు భక్తిగా రూపొందుతాయి. జ్ఞాన వైరాగ్యాలతో కూడిన భక్తి యందు ఆసక్తి ఉన్నవారు జీవాత్మ కు పరమాత్మకు భేదం చూడరు. కాబట్టి ధర్మానికి భక్తి అనేది ఫలితము.

వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు పాటించడమే మానవ ధర్మము. అటువంటి మానవులంటే పరమాత్మకు ఇష్టం. కాబట్టి నిర్మలమైన ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో శ్రీహరి లీలలు వినడం మానవుని కర్తవ్యం. వివేకులు అయిన మానవులు అను నిత్యము శ్రీహరి కథలను వినడం, గానం చేయడం, నామస్మృతి పురణ చేయడం ద్వారా తమలో ఉన్న అహంకారాన్ని కర్మబంధాలను సమూలంగా ఛేదించగలుగుతున్నారు. దీనికి శ్రద్ధ, భక్తి అవసరం. పరమాత్మ మీద శ్రద్ధ, భక్తితో మోక్షం పొందవచ్చు.

అసలు శ్రీహరి కథలను వినాలనే కోరిక పుణ్యపురుషులను చూడగానే కలుగుతుంది.

శ్రీహరి కథలను వినడం మొదలు పెడితే ఇంక ఏ కథలు వినడానికి ఎవరూ ఇష్టపడరు. ఎవరైతే శ్రీహరి కథలను నిరంతరం వింటూ ఉంటారో వారి హృదయాలలో శ్రీహరి కాపురం ఉంటాడు. వారికి సకల శుభములు చేకూరుస్తాడు. దానితో మానవులకు కలిగిన అశుభాలు తొలగి పోతాయి. అనునిత్యం భగవంతుని సేవలో నిమగ్నమౌతారు.

భగవంతుని సేవ వలన అచంచలమైన భక్తి లభిస్తుంది. అచంచలమైన భక్తి వలన రజస్సు తమస్సు సన్నగిల్లి సత్త్వగుణము వృద్ధిచెందుతుంది. సత్త్వగుణము వలన చిత్తము ప్రసన్నంగా ఉంటుంది. చిత్తం ప్రసన్నంగా ఉంటే భవబంధాలు తెగిపోతాయి. భవబంధాలు తెగిపోతే తత్త్వజ్ఞానం కలుగుతుంది. ఆత్మను గురించి తెలుసుకోగలుగుతాడు. అటువంటి వానిలో అజ్ఞానంతొలగిపోయి అహంకారం నశిస్తుంది. అహంకారం నశించగానే సమస్త సందేహాలు సమసిపోతాయి. సందేహాలు తొలగిపోతే నిష్కామ కర్మల వంక మనసు మరలుతుంది. కాబట్టి బుద్ధిమంతులు అయిన వాళ్లు సంసార బంధాలను తొలగించుకొని చిత్తం శుద్ధిపరచుకొని భగవంతుని ఎడల భక్తి కలిగి ఉంటారు. అప్పుడు కలిగేదే అద్వైత జ్ఞానము.

ఈ అపంత విశ్వానికి ఈశ్వరుడు ఒక్కడే. ఆయనే బ్రహ్మ,విష్ణు,మహేశ్వరులుగా సృష్టి స్థితి లయాలను నిర్వర్తిస్తుంటాడు. స్థితి కర్త అయిన శ్రీహరి సత్త్వగుణాన్ని ఆశ్రయించి చరాచర జగత్తును పోషిస్తుంటాడు. గుణాలు మూడు, అవే సత్త్వ రజస్ తమోగుణాలు. తమోగుణము కన్నా రజోగుణము, రజోగుణము కన్నా సత్త్వగుణము ఉత్తమమైనవి. అందుకే మహర్షులు సత్త్వగుణసంపన్నుడైన శ్రీహరిని సేవించేవారు. సంసార సుఖాలను ప్రాపంచిక సుఖాలను కోరుకునేవారు వివిధదేవతా మూర్తులను సేవిస్తారు. కానీ, మోక్షాన్ని కోరుకునేవారు మాత్రం శ్రీహరిని ఆశ్రయిస్తారు. అంత మాత్రం చేత ఇతర దేవతామూర్తులను సేవించకూడదు అని కాదు.

రజోగుణము తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్నవారు తమకు సిరిసంపదలు, సంతానము, ఐశ్వర్యము కావాలని పితృదేవతలను, ఇతర దేవతామూర్తులను, క్షుద్రదేవతలను, ఆరాధిస్తుంటారు. మోక్షం కావాలంటే మోక్షప్రదాత అయిన నారాయణుడే సేవించతగినవాడు. మానవులు చేసే వేదాధ్యయనము, యజ్ఞములు, యాగములు, క్రియలు (కర్మలు) జ్ఞానయజ్ఞాలు, తపస్సులు, ధర్మాచరణ అన్నీ ఆ నారాయణుని రూపాలే.

పరమేశ్వరుడు నిర్గుణుడు. ఆయనకు ఎటువంటిగుణములు అంటవు కానీ ఆయన సత్త్వరజస్తమోగుణములతో కూడి, వ్యక్తముగానూ, అవ్యక్తముగానూ, కనపడుతుంటాడు. తన మాయతో ఈ చరాచరజగత్తును సృష్టించాడు. అందులో తాను ప్రవేశించాడు. అంటే తాను సృష్టించిన గుణములలో తాను ప్రవేశించాడు (గుణగుణేషువర్తంతే). తాను గుణాతీతుడైనా గుణములు కలిగిన వాడిలాగా విరాజిల్లుతున్నాడు. అగ్ని ఒక్కటే. కాని వివిధరూపములతో ఉన్న

కట్టెలలో వివిధ రూపములతో కనపడినట్టు, పరమాత్మ ఒక్కడే అయినా చరాచర జగత్తులో వివిధ రూపములతో అంతర్మామిగా కనపడుతున్నాడు. మనోబుద్ధిఅహంకారాలతో కూడిన శరీరంతో చేరి ఆయాశరీర ధర్మములను అనుభవిస్తున్నాడు.

అంతే కాదు ఆ పరమాత్మ ధర్మాన్ని రక్షించడానికి మానవుడి గానూ, జంతువులుగానూ అవతరించాడు. అటువంటి పరమాత్మ అనంతము. ఈ చరాచర జగత్తును సృష్టించదలచాడు. ఆయనలో నుండి మహత్ తత్వము ఆవిర్భవించింది. ఆ మహత్ తత్వము లోనుండి అహంకారము ఉద్భవించింది. ఆ అహంకారము లోనుండి శబ్ద,స్పర్శ,రస,రూప,గంధములు అనే పంచ తన్మాత్రలు ఆవిర్భవించాయి ఆ తన్మాత్రలు ఘనీభవించి పంచభూతములుగా రూపొందాయి. తరువాత ఈ పంచభూతములతో కూడిన చరాచర జగత్తు ఆవిర్భవించింది.

శ్రీమన్నారాయణుడు అనేక అవతారములు ధరించాడు. ఈ అవతారముల కన్నిటికీ శ్రీమన్నారాయణుడు మూలము. ఆ శ్రీమన్నారాయణ రూపాన్నే మునులు, ఋషులు యోగులు తమ హృదయాలలో దర్శిస్తారు.ఆ శ్రీమన్నారాయణుడు పురుషరూపంతో అనంత జలాలలో యోగనిద్రలో శయనించి ఉంటాడు. ఆయన నాభిలో నుండి సృష్టి కర్త అయిన బ్రహ్మ ఉదయించాడు. ఆ బ్రహ్మగాలి అవయవముల నుండి సమస్త జీవులు ఆవిర్భవించాయి. ఇదీ సృష్టికి మూలము.

మొదటిది కౌమార దశ. ఈ దశలో శ్రీమన్నారాయణుడు సనక, సనంద, సనత్కుమార, సనత్సుజాతులు అనే పేరుతో బ్రహ్మచారుల రూపంలో అవతరించాడు. తరువాత రసాతలంలో నిక్షిప్తంగా ఉన్న భూమిని పైకి తేవడానికి యజ్ఞవరాహరూపంలో అవతరించాడు. తరువాత దేవర్షి నారదుడిగా అవతరించి మోక్షధర్మమైన విష్ణుతత్వాన్ని లోకానికి బోధించాడు. తరువాత ధర్ముడు, ఆయన భార్య మూర్తి అనే ఆమెయందు నరనారాయణులుగా అవతరించాడు. తరువాత కర్ణముడు, దేవహాతి అనే దంపతులకు కపిలుడు అనే మహర్షిగా అవతరించి ఆసురి అనే బ్రాహ్మణుడి ద్వారా లోకానికి సాంఖ్యమును బోధించాడు. తరువాత అత్రి అనసూయలకు కుమారుడిగా జన్మించి దత్తాత్రేయుడుగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు. తరువాత రుచి,ఆకూతి దంపతులకు యజ్ఞుడు అనే పేరుతో అవతరించి స్వాయంభువమన్వంతరమును, యమాది దేవతలను రక్షించాడు. తరువాత నాభి, మేరుదేవి దంపతులకు ఋషభుడు అనే పేరుతో అవతరించి లోకానికి సన్యాసాశ్రమధర్మాలను బోధించాడు. తన తొమ్మిదవ అవతారంగా పృథు చక్రవర్తిగాజన్మించి భూమిని చదును చేసి నివాస యోగ్యంగానూ, సస్యస్వామలంగానూ చేసాడు. చాక్షస మన్వంతరంలో తన పదవ అవతారంగా మీనావతారం ధరించి,వైవస్వత మనువును కాపాడాడు. క్షీరసాగర మథన సమయంలో తన పదకొండవ అవతారంగా కూర్మావతారం ధరించి మంథర పర్వతము సముద్రంలో పడిపోకుండా ఎత్తి పట్టాడు. క్షీరసాగరం మధిస్తుంటే అందులోనుండి తన పన్నెండవ అవతారంగా ధన్వంతరి రూపంలో అమృత కలశంతో సహా ఉద్భవించాడు. ఆ అమృతాన్ని దేవదానవులకు

పంచడానికి తన పదమూడవ అవతారంగా మోహినీ అవతారం ధరించాడు. తన పదునాలుగవ అవతారంగా నారసింహుడుగా అవతరించి హిరణ్యకశిపుని సంహరించాడు. తనపదునైదవ అవతారంగా వామనావతారుడై బలిచక్రవర్తి నుండి మూడు అడుగులు యాచించి, మూడులోకములు ఆక్రమించి, బలిచక్రవర్తిని రసాతలానికి పంపి ఇంద్రుడికి స్వర్గాధిపత్వం ఇచ్చాడు. తన పదునారవ అవతారంగా భార్గవరాముడిగా అవతరించి, 21 మార్లు క్షత్రియ సంహారం గావించాడు. తన పదునేడవ అవతారంగా వ్యాసభగవానుడిగా ఉద్భవించి వేదవిభజన గావించాడు. తన పదునెనిమిదవ అవతారంగా రాముడిగా అవతరించి రావణుడు మొదలగు రాక్షసులను సంహరించాడు. పంతొమ్మిది ఇరవై అవతారాలుగా బలరామ కృష్ణులుగా అవతరించారు. భూభారాన్ని తగ్గించారు. తన ఇరవైఒకటవ అవతారంగా బుద్ధుడిగా అవతరించి గయలో జ్ఞానసిద్ధి పొందాడు. తన ఆఖరు అవతారమైన ఇరవై రెండవ అవతారంగా విష్ణుయశుడు అనే బ్రాహ్మణుడికి కల్కి రూపంలో అవతరించి, దొంగలుగా దోపిడీదారులుగా మారిన రాజవంశీయులను సంహరిస్తాడు.

ఒకే జలాశయమునుండి అనేక కాలువలు వచ్చినట్లు, ఒక్కడే అయిన శ్రీమన్నారాయణుడి నుండి 22 అవతారాలు ఉద్భవించాయి. రాజులు, దేవతలు, ఋషులు అందరూ ఆ విష్ణుఅంశలోని వారే. అందులోనూ శ్రీకృష్ణుడు సాక్షాత్తు ఆ శ్రీమన్నారాయణుని అవతారము. ఇంతే కాదు ఏయే సమయాలలో ధర్మం నశించి అధర్మం పెచ్చలిల్లి ముష్కరులు చెలరేగి లోకాలను అల్లకల్లోలం చేస్తుంటారో ఆయాసమయాలలో శ్రీమహావిష్ణువు అవతరించి దుష్ట శిక్షణ శిష్టరక్షణ గావించి, ధర్మాన్ని తిరిగి నిలబెడుతుంటాడు. శ్రీమహావిష్ణువు అవతార కథలను శ్రద్ధ భక్తితో చదివినవారికీ, విన్న వారికి సంసారబంధాలు తొలగి దుఃఖ సాగరమునుండి విముక్తులవుతారు.

మొట్ట మొదట అందరూ పరిశుద్ధులు జ్ఞానవంతులు అయిన ఆత్మస్వరూపులే. మహాత్ తత్వము నుండి ఉద్భవించిన అహంకారము, పంచ తన్మాత్రలు, సత్త్వరజస్తమోగుణములతో మిళితమైన దేహములో చేరి ఆత్మస్వరూపుడు జీవభావం పొందాడు. నిర్మలమైన ఆకాశంలో మేఘాలు కమ్మినట్లు, పరిశుద్ధమైన గాలిలో ధూళి, మట్టి చేరినట్లు, పరిశుద్ధమైన ఆత్మస్వరూపాన్ని జీవభావం కమ్మేసింది. సూక్ష్మదేహంతో ఉన్న జీవుడు ఒక స్థూల దేహాన్ని ఆశ్రయించాడు. ఆ దేహంలో మనోబుద్ధిఅహంకారాలు వచ్చిచేరాయి. ఎప్పుడైతే జీవుడు దేహమును ఆశ్రయించాడో అతనిలోని జ్ఞానం కప్పబడిపోయింది. ఈ విధంగా చేరిన అజ్ఞానంతో జీవుడు ఒక దేహం పోతే మరొక దేహమును ఆశ్రయించడం మొదలుపెట్టాడు. జీవుడు జననమరణ చక్రంలో ఇరుక్కుపోయాడు.

ఎప్పుడైతే జీవుడు ఇదంతా ఒక మాయ అని గ్రహిస్తాడో, తన జీవభావాన్ని వదిలిపెట్టి తన స్వస్వరూపమైన ఆత్మభావాన్ని పొందుతాడో, ఈ స్థూలదేహాలను సూక్ష్మదేహాలను వదిలించుకుంటాడో, అప్పుడు పరమాత్మ దర్శనం లభిస్తుంది. పరమాత్మ దర్శనం అంటే అజ్ఞానం తొలగి పోయి జ్ఞానం అంకురించడం. ఎప్పుడైతే జీవుడు ఈశ్వరతత్వాన్ని ఆశ్రయించి అవిద్య అనే

మాయ నుండి విముక్తుడు అవుతాడో, అప్పుడే అతనికి జ్ఞానోదయం అవుతుంది. అప్పుడు జీవుడు ఈ స్థూల దేహాన్ని అందులో ఉన్న మనోబుద్ధిఅహంకారాలతో కూడిన సూక్ష్మదేహాన్ని వదిలిపెట్టి, బ్రహ్మస్వరూపాన్ని పొందుతాడు. ఇదీ తత్వవేత్తల మాట.

ఇన్ని చేస్తున్న పరమాత్మకు మాత్రం జన్మలేదు. ఆయన అజుడు, అవ్యయుడు. ఆయనకు ఏకర్షలు, కర్మబంధములు అంటవు. పరమాత్మ ఈ చరాచర జగత్తులో అంతర్లీనంగా ఉంటాడు. కాని దేనికీ అంటుకోడు. అటువంటి పరమాత్మకు అవతారాల రూపంలో జనన మరణాలు ఉన్నాయని భావించి, ఆ అవతారాలను వర్ణిస్తూ స్తోత్రాలు చేస్తుంటారు. కాని ఈ అవతార వర్ణనలు వేదాలలో లేవు. ఈ చరాచరజగత్తును ఆ శ్రీమన్నారాయణుడు పుట్టించి, పెంచి పోషించి, లయం చేస్తుంటాడు. ఇదంతా ఆయన లీలా విలాసము కాని వేరుకాదు. కాని తాను మాత్రం జీవుల జనన మరణాలలో లీనం కాడు. కాని అన్ని ప్రాణులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉంటాడు. ఆయన ఇంద్రియములకు, మనసుకు అతీతుడు. వాక్కుకు, మనసుకు గోచరించడు. కాని ఈ చరాచర జగత్తును యంత్రము మాదిరి తిప్పుతుంటాడు.

శ్రీమన్నారాయణుడు ధరించిన ఈ జన్మలు అన్నీ ఆయన లీలలు. కాని పండితులు మాత్రం తమ కుతర్కం చేత అవే నిజమని నమ్మి, పరమాత్మ అసలు స్వరూపం ఇది అని గ్రహించలేకపోతున్నారు. ఎందుకంటే పరమాత్మ తత్వము మనస్సుకు వాక్కుకు అందదు. పరమాత్మ యొక్క లీలా విశేషాల గురించి తెలుసుకోవాలంటే ఒకటే మార్గం. మాయా మర్మం లేకుండా, అనన్య భక్తితో, నిరంతరం శ్రీహరి పాదాలను తప్ప మరొకటి తలవకుండా ఉండే భక్తులకు శ్రీహరి లీలావిశేషాలు కరతలామలకము అవుతాయి.” అని చెప్పిన తరువాత సూత పారాణికుడు శౌనకాది మహామునులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఓబ్రాహ్మణులారా! మీరు పుణ్యాత్ములలో పుణ్యాత్ములు కాబట్టి, మీకు శ్రీహరి మీద అనన్య భక్తి ఉంది కాబట్టి, మీ మనోబుద్ధులు శ్రీహరి మీద లగ్నం అయి ఉన్నాయి కాబట్టి, మీకు ఆయన కథలను వినవలెనని కోరిక కలిగింది. శ్రీహరి నిరంతర నామస్మరణ వలన మీకు వ్యుత్పాదయం లేదు. మీరు జననమరణ చక్రం నుండి విముక్తులు అవుతారు. నేను మీకుచెప్పబోవు భాగవత కథ శ్రీహరి చరిత్ర. భాగవతము శ్రీహరికి ప్రతిరూపము. ఈ భాగవతమును పూర్వము వ్యాసమహర్షి రచించాడు. తరువాత ఈ భాగవతమును తన కుమారుడైన శుకుని చేత చదివించాడు. తరువాత గంగానదీ తీరంలో ప్రాయోపవేశం చేస్తున్న పరీక్షిత మహారాజుకు శు కయోగీంద్రులు ఈ భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీకృష్ణుడు తన అవతారం చాలించగానే ఆయనతో పాటు ధర్మము, జ్ఞానము కూడా ఈ లోకాన్ని వదిలి వెళ్లిపోయాయి. అప్పుడు కలియుగం ప్రవేశించింది. కలి ప్రభావంతో ప్రజలు

అజ్ఞానము అనే అంధకారంలో మునిగిపోయారు. వారికి దిక్కుతోచడం లేదు ఆ సమయంలో ఈ భాగవతము వారి పాలిట వెలుగు రేఖలు విరజిమ్మింది. వారి జీవితాలలో సూర్యోదయం అయింది. శుకమహర్షి భాగవత పురాణమును పరీక్షిత్తుకు చెబుతుంటే, అక్కడే ఉండి ఆ భాగవతపురాణమును వినే భాగ్యం నాకు కలిగింది. నేను విన్నదంతా ఒక్కసారి స్ఫురణకు తెచ్చుకొని మీకు వినిపిస్తాను.” అని పలికాడు సూతపౌరాణికుడు.

అప్పుడు శౌనకుడు సూతునితో ఇలా అన్నాడు. “మహాత్మా! వ్యాసుని కుమారుడు శుక యోగీంద్రుడు విరాగి అనీ, బ్రహ్మజ్ఞుడు అనీ, ఈ ప్రపంచానికి ఒక జడుడు లాగా కనిపిస్తాడు అని విన్నాము. ఒక సారి దేవకన్యలు ఒక కొలనులో స్నానం చేస్తుంటే శుకుడు దిగంబరంగా అటు వెళ్తున్నాడట. అప్పుడు ఆ దేవకన్యలు ఆయనను పట్టించుకోకుండా ఏ మాత్రం సిగ్గుపడకుండా తమ స్నాన కార్యక్రమం కొనసాగించారట. అదే సమయంలో వ్యాసులవారు శుకుడిని పిలుస్తూ ఆయన వెంట వస్తున్నాడట. ఈ దేవకన్యలు వ్యాసులవారు రావడం చూచి సిగ్గుపడి గబాగబా తమ వస్త్రములు ధరించారట. ఇది చూచి వ్యాసులవారు ఆశ్చర్యపడ్డాడట. నవయౌవనంలో బట్టలు లేకుండా ఉన్న తన కుమారుడు శుకుని చూచి ఏ మాత్రం వికారం చెందని దేవకాంతలు, ముదుసలిని అయిన నన్నుచూచి దేవకాంతలు ఎందుకు సిగ్గుపడి బట్టలు ధరించారా అని ఆశ్చర్యపడి ఆ దేవకాంతలను అదే విషయం అడిగాడట. అప్పుడు ఆ దేవకాంతలు “అయ్యా తమరి కుమారుడు శుకునికి స్త్రీపురుష భేదభావం లేదు. ఆయన నిర్వికల్ప సమాధిలో ఉన్నాడు. కాని తమరిలో స్త్రీపురుష భేదభావం ఉంది. అందుకే తమరిని చూచి బట్టలు ధరించాము” అని వినయంగా బదులు చెప్పారట.

అటువంటి శుకమహర్షి ఉత్తరకురుభూములలోకి ఎలా ప్రవేశించాడు. హస్తినాపుర ప్రజలు ఆయనను ఎలా గుర్తించారు. శుకుడు ఎవరితో మాట్లాడడు, జడుడు మాదిరి సంచరిస్తుంటాడు కదా! ఆయనతో పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఎలా సఖ్యత కుదిరింది. ఎంతో కాలం చెబితేకానీ తరగని భాగవతమును శుకుడు పరీక్షిత్ కు ఏడు రోజులలో ఎందుకు చెప్పాడు. ఎలా చెప్పగలిగాడు. మేము ఇంకొకటి కూడా విన్నాము. శ్రీశుకుల వారు ఆవుపాలు పిదకే సమయం మించి ఎక్కడా నిలువడు అని విన్నాము. మరి ఏడు రోజులు ఒకే ప్రదేశంలో ఎలా ఉన్నాడు.

అసలు ఈ పరీక్షిత్తు సామాన్యుడు కాదు కదా! తన పరామృతంతో పాండవుల వంశ ప్రతిష్ఠను వర్ధిల్లచేసాడు కదా! ఆయన సామంతులేకాదు ఆయన శత్రురాజులు కూడా అపార ధనరాసులు ఆయనకు కష్టం చెల్లించేవారని విన్నాము. ఆయన తండ్రిగారైన అభిమన్యుడు కూడా అపార శౌర్యపరాక్రమాలు చూపి కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో వీరమరణం పొందారని విన్నాము. ఆయన తాత గారైన అర్జునుడు ఉత్తరగోగ్రహణ సమయంలో భీష్మ,ద్రోణ,కర్ణ,కృప,అశ్వత్థామలతో కూడిన అపార కురుసేనావాహినితో ఒంటరిగా పోరాడి విజయుడై వచ్చాడని విన్నాము అటువంటి ఈ పరీక్షిత్తుకు ఇటువంటి ఆపద ఎందుకు వచ్చింది. ఆయన గంగానదీతీరంలో ప్రాయోపవేశం

ఎందుకు చెయ్యవలసి వచ్చింది. ఈ సందేహాలన్నీ తమరు తీర్చండి.”అని అడిగాడు శౌనకుడు. ఆ ప్రశ్నలకు సూతపౌరాణికుడు ఈ విధంగా సమాధానం ఇచ్చాడు.

“మునీశ్వరులారా! అసలు వ్యాసులవారు భాగవతమును ఎందుకు రచించారు అన్న విషయంతో మొదలుపెట్టి మీరు అడిగిన అన్ని విషయములకు సమాధానాలు చెబుతాను. సావధానంగా వినండి. నాలుగు యుగాలలో ద్వాపర యుగం మూడవది. ద్వాపర యుగం అంతం అయ్యే సమయంవచ్చింది. ఆ ద్వాపర యుగంలో ఉపరిచర వసువు వీర్యదానం వలన వాసవి అనే పేరు గల సత్యవతి జన్మించింది. ఆమెకు కన్యగా ఉండగా, పరాశరుని కృప వలన వ్యాసుడు జన్మించాడు. పుట్టగానే వ్యాసుడు దండకమండలములతో పుట్టాడు. వెంటనే తపస్సుకు వెళ్లిపోయాడు. అటువంటి వ్యాసుడు మహాభారత ఇతిహాసమును రచించాడు.

తరువాత ఒకనాడు ఆయన బదరికాశ్రమం దగ్గర ఉన్న సరస్వతీ నదిలో స్నానం చేసి సంధ్యావందనాది నిత్యకర్తలు పూర్తిచేసుకొని ఒక ఏకాంత స్థలంలో కూర్చుని తనలో తాను ఇలా అనుకుంటున్నాడు.

“కాలం గడిచేకొద్దీ యుగధర్మములు సన్నగిల్లుతున్నాయి. అంతే కాదు ఒకదానితో ఒకటి సాంకర్ష్యం చెందుతున్నాయి. అలాగే మానవుల శరీరాలలో శక్తి తగ్గిపోతూ ఉంది. బలహీనులు అవుతున్నారు. పురుషులలో ధైర్యం సన్నగిల్లుతూ ఉంది. బుద్ధి మందగిస్తూ ఉంది. దీర్ఘాయుష్కులు అల్పాయుష్కులు అవుతున్నారు. శారీరక బలంతో పాటు బుద్ధిబలం కూడా తగ్గిపోతూ ఉంది.

ఈకారణం చేత వేదములు ఒకటిగా ఉంటే మానవులు అధ్యయనం చేయడానికి కష్టంగా ఉంటుందని, అన్ని వర్ణములవారికి అన్ని ఆశ్రమములవారికీ మేలుకలగాలని, వేదములను ఋద్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము, అధర్వణవేదము అని నాలుగు భాగాలుగా విభజించాను. వైదిక కర్తలు అన్నీ యజుర్వేదములో పొందుపరిచాను. పైలుడు ఋగ్వేదము పరిస్తున్నాడు. జైమిని సామవేదం గానం చేస్తున్నాడు. వైశంపాయనుడు యజుర్వేదమును అధ్యయనం చేస్తున్నాడు. సుమంతుడు అధర్వణవేదాన్ని అనుష్ఠానం చేస్తున్నాడు. వీరంతా ఈ వేదశాఖలను తమ శిష్యులకు ఉపదేశిస్తున్నారు. ఈ విధంగా వేదవిద్య లోకంలో విస్తరింపచేసాను. ఎటువంటిమేధాసంపత్తి లేని మానవులు కూడా వేదములు అధ్యయనం చేసే వీలు కల్పించాను. స్త్రీలు, శూద్రులు, బ్రాహ్మణులుగా జన్మించినా, బ్రహ్మలో చరించనివారు వేదాధ్యయనమునకు అర్హులు కానందున, వేదములలోని సారమునంతా చేర్చి భారతము అనే ఇతిహాసమును రచించాను.

ఇన్ని చేసినా కూడా ఎందుకో నా హృదయమునకు తృప్తి శాంతి కలగడం లేదు. నాలో కలిగిన ఈ అశాంతికి అసంతృప్తికి కారణం ఏమిటి?” అని చింతిస్తున్నాడు వ్యాసుడు.

ఆసమయంలో వ్యాసులవారి దగ్గరకు నారద మహర్షివచ్చాడు. ఆయన తన మహతీ అనే వీణమీద నారాయణ నామసంకీర్తన చేస్తున్నాడు. నారదుని చూచిన వ్యాసుడు లేచి ఆయనకు నమస్కరించి, అర్ఘ్యపాద్యములు ఇచ్చి సత్కరించాడు. ఉచితాసనము మీద కూర్చుండబెట్టాడు. వ్యాసుని చూచి నారదుడు ఇలా అన్నాడు.

“వ్యాసమునీంద్రా! మహాభారత కర్తవు నీవు. వేదాలను విభజించావు. అరిషడ్వర్గాలను జయించావు. పరబ్రహ్మ ఇలాఉంటాడు అని నిర్వచించావు. యోగాగ్రేసరుడవు.ఎటువంటి నీవు ఏదో మనసులో పెట్టుకొని చింతిస్తున్నావు. దానికి కారణం ఏమిటి?” అని అడిగాడు. దానికి వ్యాసుడు ఇలా బదులు చెప్పాడు.

“ఓ నారదమహర్షీ! నీవు బ్రహ్మమానస పుత్రుడవు. నిరంతరము నారాయణ నామ సంకీర్తన చేస్తుంటాడు. మూడులోకాలు తిరుగుతుంటావు.నీకు తెలియనిది ఏముంది. పైగా నీకు ఉన్న తత్వజ్ఞానము ఎవరికీ లేదు. నీకు అన్ని ధర్మాలు తెలుసు. మరి నామనసులో కలిగిన అలజడికి, అశాంతికి, అసంతృప్తికి కారణం నాకే తెలియడం లేదు. నీకు ఏమైనా తెలిస్తే చెప్పు” అని అడిగాడు.

దానికి నారదుడు ఇలా అన్నాడు ‘ఓ వ్యాసమునీంద్రా! నీవు రచించిన భారత గ్రంథములో ధర్మాలన్నీ వెల్లడించావు. కానీ పరమాత్మ తత్వము గురించి ఏదో అక్కడక్కడ చెప్పావు. పూర్తిగా చెప్పలేదు. నీవు ఎన్ని ధర్మాలు చెప్పినా పరమాత్మ మీద భక్తి శ్రద్ధలేకపోతే అవి ఆచరణీయం కావు. కాబట్టి ఆ వాసుదేవుని గుణవిశేషాలు చెప్పాల్సింది పోయి కేవలం నీతులు వల్లించావు. అదే పెద్ద కొరత. హరినామ సంకీర్తనం నీవు విస్మరించావు. ఎటువంటి మహత్తర కావ్యం అయినా శ్రీహరి మీద భక్తి సంకీర్తన లేనిదే శోభించదు. నీవు ఛందోబద్ధంగా భారతం రాసావు. కాని అందులో శ్రీహరి మీద భక్తి గురించి ఒక్కమాటలేదు. అదే కావ్యము ఛందోబద్ధం కాకపోయినా అపశబ్దాలతో కూడినది అయినా శ్రీహరి నామ సంకీర్తనము తో కూడినది అయితే అది విన్నవారి పాపాలు పోగొడుతుంది. అందుకే సత్ పురుషులు తాపసులు ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి నామ సంకీర్తన చేస్తూ, శ్రీహరి లీలలు గానం చేస్తూ తమ జన్మ సార్థకం చేసుకుంటున్నారు.

ఓ వ్యాసమునీంద్రా! మానవునికి జ్ఞానం ఉండవచ్చు కానీ ఆ జ్ఞానానికి పరమాత్మ మీద భక్తి తోడు కావాలి. లేకపోతే ఆ జ్ఞానం పరిపూర్ణం కాదు. మానవునికి ఉన్న జ్ఞానము, మాట్లాడే శక్తి, కర్మానుష్ఠానము ఇవి ఎన్ని ఉన్నా దానికి తగిన భక్తి, శ్రద్ధ లేకపోతే అవి ఎందుకూ పనికిరావు. కాబట్టి నీవు కూడా శ్రీహరి లీలలు కీర్తిస్తూ ఒక మహత్ గ్రంథము రచించు. ఎందుకంటే శ్రీహరి నామము తక్కు ఇతరములైన వాటిని వల్లించే వాడి బుద్ధి నడిసముద్రంలో తుఫానులో చిక్కుకున్న నావలాగా ఒడ్డు చేరలేదు. ఎల్లప్పుడూ కోరికలు కోరుతూ ఆ కోరికలు తీరడానికి కర్మలు చేసేవారికి ధర్మబోధ చేయడందేనికీ?

(దుర్వ్యధనుడికి భీష్ముడు విదురుడు ధర్మం గురించి ఎన్ని చెప్పినా ఏమీ ప్రయోజనం లేకుండా పోయింది) ఎందుకంటే మానవులకు కోరికలు తీరడానికి కర్మలు చేయడం లో ఉన్న ఆసక్తి ధర్మాచరణం మీద ఉండదు. కాబట్టి బుద్ధి పెడదారి పట్టకముందే శ్రీహరి మీద భక్తిభిజాలు వారిలో నాటించు. వారిని ఉద్ధరించు. వారి ఈతి బాధలు తొలగించు.

ఓ వ్యాసమునీంద్రా! జ్ఞాని అయినవాడు కోరికలతో కూడిన కర్మలను విడిచిపెడతాడు. నిరంతరము శ్రీహరి కీర్తనమునందే ధ్యాసకలిగి ఉంటాడు. శ్రీహరి యొక్క స్వరూపం తెలుసుకోడానికి నిరంతరం ప్రయత్నం చేస్తుంటాడు. అలా కాకుండా కేవలం దేహాభిమానం కలవాడు ధనము, బంగారము, ఆస్తి, పదవి వీటి కొరకు పాకులాడుతుంటాడు. కేవలం తన రూపం బాగుండాలని కోరుకుంటాడు. లోకంలో అటువంటి వారు చాలామంది ఉన్నారు. అటువంటి వారిని కూడా భగవంతుని వైపు మళ్లించే ప్రయత్నం నీవు చేయాలి. అటువంటి వారికి శ్రీహరి లీలలు తెలిసేటట్టు నీవు చెప్పాలి. ఎవరైతే కామ్యకర్మలను వదిలిపెట్టి నిరంతరం శ్రీహరి పాదములను సేవిస్తుంటాడో అతడు కాలవశమున మృతి చెందినా అటువంటి వాడికి ఎటువంటి నష్టము కలుగదు. ఈ జన్మలో కాకపోయినా మరుజన్మలోనైనా అతడు చేసిన తపస్సుకు తగిన ఫలితం లభిస్తుంది. అలా కాకుండా, ఎన్ని ధర్మాలు ఆచరించినా, ఎన్ని పూజలు చేసినా ఏమీ ప్రయోజనములేదు. అతడు ఎన్ని జన్మలెత్తినా మోక్షం పొందలేడు. కాబట్టి ఏ కొద్దిపాటి జ్ఞానం ఉన్నా శ్రీహరి పాదసేవలో గడపడం మంచిది.

సంసారంలో ఉన్నవారికి కాలానుగుణంగా కష్టము సుఖము కలుగుతుంటాయి. వాటికి లోనుగాకుండా, శ్రీహరి పాదములను వదలకుండా సేవించేవారికి నిరంతర ఆనందం కలుగుతుంది. శ్రీహరి పాదసేవలో తరించిన వాడికి పూర్వజన్మలో చేసిన పాప ఫలితంగా నీచజన్మ లభించినా, అతని మనసు మాత్రం శ్రీహరి మీదనే లగ్నం అయి ఉంటుంది. అతడు సంసార బంధనాలలో చిక్కుకోడు. పూర్వజన్మ సంస్కారం వలన అతడు ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి పాదములు విడువడు.

ఓ వ్యాసమునీంద్రా! ఈ అనంత విశ్వం అంతా విష్ణుమయం. విష్ణువు కంటే అన్యమైనది మరొకటి లేదు. ఆ పరబ్రహ్మ సంకల్పించేతనే ఈ సృష్టి స్థితి లయములు ఏర్పడుతున్నాయి. అయినా ఇవన్నీ నీకు తెలిసిన విషయాలే. నీకో విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ లోకంలో ఒక మహత్తర కార్యం నిర్వహించడానికి నీవు సాక్షాత్తు ఆ విష్ణు అంశతో జన్మించావు. నీవు కూడా ఆ శ్రీహరి అవతారాలలో ఒకడివి కాబట్టి ఆ శ్రీహరి అవతార విశేషములను స్తుతించు. ఎందుకంటే మానవునికి జ్ఞానము, వివేకము, తెలివి, తపస్సు కలదానికిఫలితం ఆ శ్రీహరిని స్తుతించడమే. అంతెందుకు నా గురించి చెబుతాను విను” అంటూ నారదుడు వ్యాసునికి తన పూర్వజన్మ వృత్తాంతము వివరించాడు.

“ ఓవ్యాసమునీంద్రా! నేను ఇంతకు ముందు ఉన్న కల్పంలో ఒక దాసీ పుత్రుడుగా జన్మ ఎత్తాను. మా తల్లి వేదవిదులైన బ్రాహ్మణుల ఇంట్లో పని చేస్తూ ఉండేది. నేను కూడా నా తోచిన విధంగా ఆ బ్రాహ్మణోత్తములకు సేవచేసేవాడిని.

ఇది ఇలా ఉండగా వానాకాలం వచ్చింది. కొంత మంది యతులు తమ చాతుర్మాస్య వ్రతం జరుపుకోడానికి ఆ బ్రాహ్మణుల ఇంట్లో విడిచి చేసారు. నేను తోటి పిల్లలతో ఆటపాటలతో కాలక్షేపం చేయకుండా ఆ యతుల వెంట ఉంటూ వారికి కావలసినవి అందించేవాడిని. వారు తిన్న తరువాత మిగిలిన ఆహారమును నేను స్వీకరించేవాడిని. ఎంతో భక్తి శ్రద్ధలతో వారిని సేవించాను. ఆ నాలుగు నెలలూ వారు శ్రీకృష్ణుని కథలు చదువుతూ ఆయన లీలలు వర్ణిస్తుంటే నేను భక్తితో వింటూ ఉండేవాడిని. అప్పటి నుండి నాకు శ్రీహరి సేవలో అపరిమితమైన ఆసక్తి కలిగింది. వారు చెప్పిన దాన్ని బట్టి ఈ పాంచభౌతిక శరీరము మాయ అనీ పరమాత్మయే సత్యము నిత్యము అని తెలుసుకున్నాను. నాలో ఉన్న రజస్ తమోగుణాలు అంతరించి సత్వగుణం పెరిగింది. శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి కలిగింది.

ఇంతలో వారి చాతుర్మాస్యవ్రతం పూర్తి అయింది. వారు మరలా దేశాటనకు వెళ్లడానికి సిద్ధపడుతున్నారు. ఈ నాలుగు నెలలు నేను చేసిన సేవలకు సంతోషించిన ఆ యతులు నాకు అతి రహస్యమైన ఈశ్వరజ్ఞానాన్ని ఉపదేశించారు. వారి వలన ఉపదేశం పొందిన నేను ఆ శ్రీహరి మాయవలననే ఈ జగత్తు ఉద్భవించింది అని తెలుసుకున్నాను. ఏ కర్మచేసినా దానిని ఈశ్వరుడికి అర్పిస్తే మానవుని తాపత్రయాలు నాశనం అవుతాయి అని గ్రహించాను. ఎలాగంటే ఒక పదార్థం తింటే వచ్చిన రోగం అదే పదార్థం తింటే పోదు. మరొక పదార్థం సేవించడం వలన రోగం నివారణ అవుతుంది. అదే విధంగా కర్మలు చేయడం తప్పదు కాబట్టి ఆ కర్మలను ఈశ్వర పరంగా చేస్తే ఆ కర్మఫలములను ఈశ్వరార్పణ చేస్తే, ఆ కర్మలు బంధించవు అని తెలుసుకున్నాను. ఏపని చేసినా అది ఈశ్వర పరంగా చేస్తే అది బంధనములు కలిగించకపోగా, జ్ఞానాన్ని కలిగిస్తుంది. అలా చేస్తే ఈశ్వరానుగ్రహం కూడా కలుగుతుంది. ఓంకారంతో కూడిన వాసుదేవ, ప్రద్యుమ్న, సంకర్షణ, అనిరుద్ధ నామాలు భక్తితో ఉచ్చరిస్తే అతడికి సమదృష్టి అలవడుతుంది.

నేను ఈ విధంగా నీ జీవితాన్ని గడపడం మొదలుపెట్టాను. దానితో నాకు ఈశ్వరానుగ్రహం కలిగింది. కాని నేను నా తల్లిని విడిచి ఎక్కడికీ వెళ్లలేకపోయాను. నా తల్లి నా మీద చూపించే అనురాగం నన్ను కట్టిపడేసింది. అందుకని నేను నా తల్లి సేవ, ఆ బ్రాహ్మణుల సేవ చేసుకుంటూ ఆ ఇంట్లోనే ఉండిపోయాను. కాని ఆ యతులు నాకు ఉపదేశించిన ఈశ్వరజ్ఞానం వలన నేను ఈ సంసార బంధనములలో చిక్కుకోలేదు. కాని దురదృష్టవశాత్తు మా అమ్మను ఒక రాత్రిపూట పాముకలిచింది. ఆ పాము విషం శరీరం అంతా పాకి మా అమ్మ మరణించింది.

ఆ దృశ్యం చూసిననాకు ఎటువంటి వికారము కలగలేదు. ఈ ఒక్క భవబంధము తెగిపోయింది అని అనుకున్నాను. మిగిలిన జీవితం శ్రీహరి నామస్తరణతో గడపాలని నిర్ణయించుకున్నాను. అక్కడి నుండి బయలుదేరి ఉత్తర దిక్కుగా ప్రయాణించాను. ఎంతదూరం నడిచానో నాకే తెలియదు. కొండలు పర్వతాలు నదులు అడవులు దాటి వెళుతున్నాను. ఒక రావి చెట్టుకింద కూర్చున్నాను. కళ్లుమూసుకొని హృదయంలో శ్రీహరిని నిలుపుకొని ధ్యానం చేసాను. ఆ శ్రీహరి నా అంతరంగంలో సాక్షాత్కరించినట్టు అనిపించింది. నా కళ్లవెంట నీరు కారుతూ ఉంది తన్మయత్వంలో మునిగిపోయాను. అంతలోనే ఆ రూపం మాయం అయింది. కళ్లు తెరిచాను. మరలా ఆ రూపం కనపడుతుందేమో అని ఎంత ప్రయత్నించినా మరలా ఆ దివ్యమంగళరూపం నాకు కనపడలేదు. ఇంతలో నాకు కొన్ని మాటలు వినిపించాయి.

“కుమారా! ఎందుకు వృథాగా ఆయాసపడతావు. నీవు ఎంత ప్రయత్నించినా ఈ జన్మలో నీకు నా దర్శనం కలుగదు. కామము క్రోధము మోహము లోభము మదము మాత్సర్యము వీటిని జయించినవారే నన్ను దర్శించగలరు. జితేంద్రియులు కాని వారు నన్ను దర్శించలేరు. కేవలం నీకు నా మీద భక్తి కలగడానికే ఒక క్షణం నా రూపం నీకు కనిపింపచేసాను. కాని నీ కోరిక వృథా పోదు. ఈ జన్మలో నన్ను ఏమరకుండా సేవించు. వచ్చేజన్మలో నన్నే అంటిపెట్టుకొని ఉంటావు. ఈ జన్మతరువాత మరుజన్మలో నా భక్తుడిగా జన్మిస్తావు. వత్సా! ఇప్పుడు నీకు కనపడుతున్న సృష్టి అంతా కల్పాంతంలో లయమై పోతుంది. దాని తరువాత ఈ జగత్తు వేయి యుగములు గాఢాంధకారంలో మునిగిపోతుంది. తరువాత మరల సృష్టి మొదలవుతుంది. అప్పుడు నీవు జన్మిస్తావు. నీకు పూర్వజన్మవాసనలు జ్ఞాపకం ఉంటాయి. ఆ జన్మలో నీవు నా భక్తులలో అగ్రగణ్యుడివి అవుతావు. నిరంతరం నా నామస్తరణ చేస్తుంటావు.” అని పలికిన తరువాత ఆ శబ్దం మరల వినబడలేదు.

నేను ఆకాశం వంక చూచి ఆ శబ్దం వైపు నమస్కరించాను. తరువాత నాజీవన యాత్ర సాగించాను. అరిషడ్వర్గములు వదిలిపెట్టాను. దొరికింది తిన్నాను. అంతఃకరణ ప్రశాంతంగా ఉంచుకున్నాను. వైరాగ్యం అవలంబించి జీవించాను. కొన్నాళ్లకు మృత్యుదేవతకు నా మీద దయ కలిగి నన్ను తనలో చేర్చుకుంది. నేను సత్వగుణప్రధానమైన సూక్ష్మదేహంలో ప్రవేశించాను. అలా ఎంతకాలం ఉన్నానో తెలియదు. ఇంతలో ఆ కల్పం ముగిసిపోయింది. జీవులందరితోపాటు నేను కూడా శ్రీమహావిష్ణు ఉదరంలోకి ప్రవేశించాను. వెయ్యియుగాలు ఇట్టే గడిచిపోయాయి. మరలా సృష్టిమొదలయింది. నేను మరీచి మొదలగు వారితో పాటు బ్రహ్మమానసపుత్రుడుగా జన్మించాను. అస్థలిత బ్రహ్మచర్యం అవలంబించాను. త్రిలోక సంచారం చేస్తూ ఈ మహతి మీద హరినామ సంకీర్తన చేస్తూ ఆనందంగా విహరిస్తున్నాను.

కాబట్టి ఓ వ్యాసమునీంద్రా! ఈ సంసారసాగరంలో మునిగిన వాడికి శ్రీహరినామ సంకీర్తన ఒక నావ వంటిది. ఎంతగా యమనియమములు ఆచరించి శరీరమును కట్టుదిట్టంలో

ఉంచినా, మనసులో కామము క్రోధము రెచ్చిపోతుంటాయి. మనకు తెలియకుండానే అశాంతికి గురి అవుతుంటాము. అదే శ్రీహరిని భక్తి శ్రద్ధలతో కీర్తిస్తే పరమశాంతి దానంతట అదే లభిస్తుంది. ఇదీ భాగవత తత్వములోని రహస్యము” అని చెప్పి నారదుడు వీణవాయించుకుంటూ శ్రీహరినామ సంకీర్తన చేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

తరువాత వ్యాసుడు సరస్వతీనదీతీరంలో ఉన్న శయ్యాప్రాస అనే ఆశ్రమానికి వెళ్ళాడు. తన చిత్తంలో శ్రీహరిని నిలిపాడు. మానవునిలో జీవభావం పోవాలంటే శ్రీహరి మీద భక్తి ఒకటే సాధనము అని నమ్మాడు. భాగవత రచనకు పూనుకున్నాడు. తాను రూపొందించిన భాగవతమును తన కుమారుడు శుకునికి బోధించాడు. శుకుడు కూడా శ్రీహరిలీలా విశేషములయందు ఆసక్తుడైనందున, భాగవతమును భక్తిశ్రద్ధలతో అధ్యయనం చేసాడు. ఆ తరువాత తాను తన తండ్రి వలన విన్న భాగవతమును పరిక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు. పరిక్షిత్ మహారాజు పుట్టుక గురించి వివరిస్తాను” అంటూ సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మునులకు భారతయుద్ధము తరువాతి కథను వివరించాడు.

మహాభారత యుద్ధంలో ఏదో కొద్ది మంది మినహా 18 అక్షౌహీణిల సైన్యం మరణించారు. గదాయుద్ధంలో భీముడు సుయోధనుని తొడలు విరగొట్టాడు. తొడలు విరిగిన సుయోధనుని వద్దకు వచ్చాడు అశ్వత్థామ. పాండవ వంశము నిర్వంశము చేస్తానని సుయోధనునికి మాట ఇచ్చాడు అశ్వత్థామ. అన్నమాటప్రకారం అశ్వత్థామ అదే రోజు అర్ధరాత్రి అందరూ గాఢనిద్రలో ఉన్న సమయంలో పాండవ కుమారుల శిబిరంలో ప్రవేశించి, ఉపపాండవుల తలలు నిర్దాక్షిణ్యంగా నరికాడు. ఈ వార్త తెలిసి పాండవులు హతాశులయ్యారు. తన కుమారులను పోగొట్టుకున్న ద్రౌపది కన్నీరుముగ్నిరుగా ఏడుస్తూ ఉంది. అర్జునుడు తన దుఃఖాన్ని ఆపుకొని ద్రౌపదిని ఓదారుస్తున్నాడు.

“పాంచాలీ! నీవు రాజకుమారివి. వీర మాతవు. నీవే ఇలా దుఃఖిస్తే ఎలా! మానవునికి జననమరణాలు సహజం కదా. కాబట్టి దుఃఖించకు. ఏం చేస్తాం! ఆ అశ్వత్థాము దయాదాక్షిణ్యాలు లేకుండా అర్ధరాత్రివేళ నిద్రిస్తున్న నీ కుమారులను హతమార్చాడు. వాడిని నేను వదలను. నేను వెంటనే పోయి వాడిని వెదికి వాడి తల నరికి నీకు కానుకగా ఇస్తాను. వాడి తలను నీ ఎడమ కాలితో తన్నిన తరువాతనే నీ కుమారుల మైల స్నానం చెయ్యి.” అని ద్రౌపదికి నచ్చచెప్పి, అర్జునుడు వెంటనే రథం ఎక్కి అశ్వత్థామను వెతుకుతూ వెళ్ళాడు. అర్జునుని రథసారథిగా కృష్ణుడు కూడా అర్జునుని వెంటవెళ్ళాడు.

అలా పోగా పోగా అల్లంత దూరంలో గంగానదీ తీరాన పోతున్న అశ్వత్థామ కనిపించాడు. అర్జునుడు రథం మీద రావడం చూచిన అశ్వత్థామ పరుగు లంకించుకున్నాడు. కాని ఎంత దూరం పరుగెత్తగలడు. ఆగిపోయాడు. తన తండ్రి తనకు ప్రసాదించిన బ్రహ్మశిరోనామక

అస్త్రమును ఒక గడ్డి పరక మీద ఆవాహన చేసి అర్జునుని మీదికి వదిలాడు. అది చూచాడు అర్జునుడు.

“కృష్ణా! అశ్వత్థామ తన ప్రాణరక్షణ కొరకు బ్రహ్మశిరోనామక అస్త్రము ప్రయోగించాడు. ఇప్పుడు నేనేం చేయాలి.” అని అడిగాడు.

“అర్జునా! అశ్వత్థామకు బ్రహ్మశిరోనామక అస్త్రము ప్రయోగమే తప్ప ఉపసంహారం తెలియదు. కాబట్టి నీవు కూడా బ్రహ్మశిరోనామక అస్త్రము ప్రయోగించి దానిని నిర్వీర్యము చెయ్యి. లేకపోతే లోకాలు అన్నీ సర్వనాశనము అవుతాయి.” అని అన్నాడు కృష్ణుడు.

వెంటనే అర్జునుడు బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. రెండు అస్త్రములు నిర్వీర్యము అయ్యాయి. ఇది చూచి అశ్వత్థామ హతాశుడయ్యాడు. మరలా పరుగెత్తడం ఆరంభించాడు. అర్జునుడు అశ్వత్థామను వెంటబడించి పట్టుకున్నాడు. పశువును కట్టినట్టు కట్టిపడేశాడు. తమ శిబిరం దగ్గరకు తీసుకు వెళ్లామని అనుకుంటున్న అర్జునుని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“అర్జునా! ఈ అశ్వత్థామ పరమ దుర్మార్గుడు. నీ కుమారుల ప్రాణములు తీసిన వాడు. అర్ధరాత్రి సమయంలో, వీరత్వంలో ఏమాత్రం తనకు సాటిరాని, ఆయుధములు పక్కన పెట్టి గాఢనిద్రలో ఉన్న ఉపపాండవులను, ఈ దుర్మార్గుడు వధించాడు. అది బ్రాహ్మణుడు చేయతగిన కర్మ కాదు. వీడిని కనికరించకూడదు. కానీ అర్జునా వీడు నిన్నుచూచి భయంతో పారిపోతున్న నిరాయుధుడు. భయంతో ఉన్నవాడినీ. మతిలేనివాడినీ, నిద్రపోతున్న వాడినీ, మద్భం సేవించి ఒళు తెలియని స్థితిలో ఉన్నవాడినీ, పారిపోయేవాడినీ, స్వహ తప్పిన వాడినీ శరణు వేడినవాడినీ చంపకూడదు కదా! ఎవడైతే తన ప్రాణాలు కాపాడుకోడానికి ఇతరుల ప్రాణాలు తీస్తాడో, వాడు నరకానికి పోతాడు. కాని ఇహలోకంలోనే రాజు వాడిని శిక్షించవచ్చు. నీవు రాజువు కాబట్టి వీడిని శిక్షించే హక్కు నీకు ఉంది. అయినా ఈ అశ్వత్థామ భయంతో సగం చచ్చాడు. ఇంకా వీడిని ఏమి శిక్షిస్తావు. పైగా వీడు బ్రాహ్మణుడు గా జన్మించాడు. బ్రాహ్మణుడు అపరాధం చేసినా వాడిని శిక్షించకూడదు అని ధర్మశాస్త్రం. ఆ తరువాత నీ ఇష్టం.” అని కట్టి విరుగకుండా పాము చావకుండా మాట్లాడి ఊరుకున్నాడు కృష్ణుడు.

ఇప్పుడు అయోమయంలో పడ్డాడు అర్జునుడు. “అయినా మనకెందుకు. అశ్వత్థామను పట్టి బంధించి తీసుకువస్తాను అని ద్రౌపదికీ మాట ఇచ్చాను. ఇచ్చిన మాటప్రకారము తీసుకువెళ్లి అప్పగిస్తాను. ఏం చెయ్యాలో వాళ్ళే నిర్ణయిస్తారు” అని అనుకొని అశ్వత్థామను తాళ్లతో చేతులు

కాళ్లు కట్టి రథంలో పడవేశాడు. ఇది చూచి కృష్ణుడురథం వోసిచ్చాడు. అందరూ ద్రౌపది దగ్గరకు వచ్చారు. అశ్వత్థామను ద్రౌపది ముందు పడవేశాడు అర్జునుడు. ద్రౌపదిని చూచిన అశ్వత్థామ సిగ్గుతో తలదించుకున్నాడు. కాని ద్రౌపది గురుపుత్రుడు బ్రాహ్మణుడు అయిన అశ్వత్థామను చూచి నమస్కరించి ఆయనతో ఇలా అంది.

“అయ్యా!నా భర్తలు తమరి తండ్రి ద్రోణుడి వద్ద విలువిద్య నేర్చుకున్నారు. ఆ ద్రోణుని కుమారులు మీరు. మీరు కూడా మాకు గురువుగారితో సమానమే. అటువంటి నీవు నీ శిష్యుల కుమారులను నిరాయుధులను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపావే. ఇది నీకు ధర్మమా! పైగా నీవు పరమ పవిత్రమైన బ్రాహ్మణవంశంలో జన్మించావు. వివేకము, దయ నీకు సహజగుణాలు. పైగా నీవు మహారథుడవు. అటువంటి నీవు, వీరత్వంలో కానీ ఏ విధంగా గానీ నీకు సమానం కానీ నా కుమారులను ఎందుకు చంపావయ్యా! పోనీ వారేమైనా నీతో యుద్ధం చేసారా! వారి చేతిలో ఆయుధాలున్నాయా! వారేమైనా నీకు ఎప్పుడైనా అపకారం చేసారా! పోనీ వారేమైనా నీ మాదిరి యుద్ధవిద్యలో ఆరితేరినవారా! ఎందులోనూ నీకు సాటి రాని వారిని నిద్రలో ఉన్నవారిని,చీకట్లో చంపడానికి నీకు చేతులు ఎలా వచ్చాయయ్యా! కానీ నీవు కూడా ఒక తల్లి కన్నకుమారుడవు. నేను నా కుమారులను పోగొట్టుకొని ఎలా దుఃఖిస్తున్నానో, ఇప్పుడు నిన్ను చంపితే నీ తల్లి కూడా అదే మాదిరి దుఃఖిస్తుంది కదా! నిన్నుబంధించి తెచ్చారని తెలిసి మా గురువుగారి భార్య ఎంతగా ఏడుస్తూ ఉందో కదా! కాబట్టి ఈ అశ్వత్థామను ఏమీ చేయకండి. విడిచిపెట్టండి. వాడి పాపాన వాడే పోతాడు. ఈతడు బ్రాహ్మణుడు. బ్రాహ్మణులకు కోపం తెప్పించడం ధర్మం కాదు. బ్రాహ్మణుల కోపం పృథివికి చేటు. ఈతడిని చంపితే మన వంశం సర్వనాశనం అవుతుంది. కాబట్టి ఇతడిని వదిలెయ్యండి” అని పలికింది ద్రౌపది.

ద్రౌపది న్యాయవిచక్షణకు ధర్మరాజు సంతోషించాడు. అర్జున, నకుల సహదేవులు ఆమెతో ఏకీభవించారు కానీ భీముడు ఆమెతో విభేదించాడు. “ద్రౌపది! నీకన్నకొడుకుల కుత్తుకలు కోసి చంపిన వీడిని క్షమించాలా! విడిచిపెట్టాలా! నీకేమైనా పిచ్చా వెర్రా! వీడు పుట్టుకతో మాత్రము బ్రాహ్మణుడు కానీ వీడిలో బ్రాహ్మణుడి లక్షణాలు ఏమీ లేవు. వీడి విషయంలో దయ కనికరం పనికిరాదు. వీడిని వెంటనే చంపండి. మీకు చేతకాకపోతే పక్కన ఉండండి. నేనే వీడిని చంపుతాను.” అని పలుకుతూ అశ్వత్థామ వైపుకు వెళ్లాడు భీముడు. ఇంతలో ద్రౌపది అడ్డు వచ్చి వారిచింది. వ్యవహారం ముదురుతోందని తెలిసి కృష్ణుడు వెనకగా వచ్చి భీముని రెండు చేతులు పట్టుకున్నాడు. భీముని పక్కకు లాగాడు. భీమునితో ఇలా అన్నాడు.

“భీమసేనా!నీవు అన్నట్టు ఇతడు హంతకుడు. దురాత్ముడు. ఆతతాయి. చంపతగిన వాడు. వీడిలో బ్రాహ్మణ లక్షణాలు లేవు. ఇవన్నీ యదార్థములే. కానీ బ్రాహ్మణుడు ఎటువంటి వాడైనా అతడిని చంపకూడదు అని వేదవాక్కు మరిచిపోకూడదు. కాబట్టి ఇతడిని చంపడం ధర్మం కాదు

అని నాకుఅనిపిస్తూ ఉంది.” అని అన్నాడు. ఆ మాటలతో భీముడు కోపం చల్లారి పక్కకు తొలిగాడు. ఇప్పుడు కృష్ణుడు వారితో ఇలా అన్నాడు.

“అర్జునా! నీ మాట ప్రకారం భీముని మాట ప్రకారం వీడిని శిక్షించాలి. ద్రౌపది మాట ప్రకారం వీడిని వదిలెయ్యాలి. కాబట్టి ఒక మధ్యేమార్గం ఉంది. వీడికి కేశాలు ఖండిస్తే శిరస్సు ఖండించినట్టే. కాబట్టి వీడి శిరోజాలు ఖండించి అందులో దాగి ఉన్న మణిని తీసుకో. అప్పుడు వీడు బతికి ఉన్నా చచ్చినట్టే.” అని అన్నాడు.

కృష్ణుడి మాట ప్రకారం అర్జునుడు అశ్వత్థామ తల గొరిగి ఆ మణిని తీసుకొని వాడిని శిబిరం నుండి వెళ్లగొట్టాడు. అవమాన భారంతో అశ్వత్థామ వెళ్లిపోయాడు. తరువాత అందరూ గంగానదికి వెళ్లి మయల స్నానాలు చేసారు. కుమారులకు జలతర్షణలు వదిలారు. తరువాత అందరూ హసినాపురం చేరుకున్నారు.

కొన్ని రోజుల తరువాత కృష్ణుడు ద్వారకకు బయలు దేరాడు. రథం ఎక్కబోతుండగా అప్పటికే గర్భం ధరించి ఉన్న అభిమన్యుని భార్య ఉత్తర పరుగెత్తుకుంటూ కృష్ణుని వద్దకు వచ్చింది.

“కృష్ణా! నన్ను రక్షించు. నాకు ఏమి జరుగుతూ ఉందో తెలియడం లేదు. ఏదో ఒక అస్త్రము నా గర్భంలోకి ప్రవేశించిన అనుభూతి కలుగుతూ ఉంది. నా శరీరం అంతా దావాగ్నిలాగా మండుతూ ఉంది. ఈ అస్త్రముతో కూడిన అగ్ని నా గర్భములో ఉన్న శిశువును బాధిస్తుందో ఏమో తెలియదు. ఈ బాధ నేను తట్టుకోలేకపోతున్నాను. నన్ను నీవే రక్షించాలి.

ఓ కృష్ణా! నేను నీ చెల్లి కోడలిని. నా భర్త అయిన నీ మేనల్లుడు యుద్ధములో మరణించాడు. ఈ అస్త్రము ఆయన వంశాంకురమును నిర్మూలం చేస్తుందేమో అని భయంగా ఉంది. నా గర్భస్థశిశువును నీవే రక్షించాలి. అయినా కృష్ణా! ఈ బ్రహ్మాండముల నన్నిటినీ నీ ఉదరంలో ధరించిన వాడవు. నీకుచెప్పవలెనా! నా ఉదరంలో ఉన్న శిశువును కూడా రక్షించు” అని భోరుభోరున ఏడ్చింది.

శ్రీకృష్ణుడికి విషయం అర్థం అయింది. తమ చేత శిక్షింపబడకుండా విడిచిపెట్టబడిన అశ్వత్థామ, రారాజు సుయోధనునికి ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకోడానికి, పాండవ వంశం నిర్వంశం చేయడానికి, ఉత్తర గర్భవిచ్ఛిత్తి లక్ష్యంగా బ్రహ్మాస్త్రము ప్రయోగించాడు అని తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే తన సూక్ష్మశరీరంతో చక్రధారియై ఉత్తర గర్భంలోకి ప్రవేశించాడు. ఉత్తర గర్భంలో ఉన్న శిశువుకు ఎటువంటి హాని కలుగకుండా తన చక్రం అడ్డుపెట్టాడు. ఉత్తర గర్భస్థ శిశువును చంపడానికి ఉత్తర గర్భంలో ప్రవేశించిన బ్రహ్మాస్త్రము విష్ణుతేజంతో ప్రకాశిస్తున్న సుదర్శన చక్రాన్ని

చూచి నిల్వీర్చుము అయింది. ఆ విధంగా కృష్ణుడు ఉత్తర గర్భంలో పెరుగుతున్న శిశువును రక్షించాడు. వెంటనే ఉత్తర శరీరం శాంతించింది. ఆమె చిరునవ్వుతో శ్రీకృష్ణుడికి నమస్కరించింది. ఇది చూచిన కుంతికి విషయం అర్థం అయింది. పాండవ వంశాంకురాన్ని రక్షించిన శ్రీకృష్ణునికి నమస్కరించి ఇలా అంది.

“శ్రీకృష్ణా! ఆపద్బాంధవా! అనాథ రక్షకా! నీ లీలలు తెలుసుకోడం ఎవరి తరమూ కాదు! యోగుల హృదయాంతరాళాలలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉంటూ వారికి కైవల్యము ప్రసాదించే శ్రీహరివి. మా పూర్వపుణ్యవశమున నిరంతరం మా ఎదుట మా బంధువుగా నిలిచి మమ్ములను సదా కాపాడుతున్నావు. మా ప్రణామాలు స్వీకరించు. ఆనాడు మేము లక్కఇంటల్లో కాలిపోబోతుంటే రక్షించావు. నా కుమారుడు కౌరవులు పెట్టిన విషాదము తిన్నా వాడిని నాగలోకమునకు పంపి కాపాడావు. నిండుసభలో ద్రౌపది కట్టుబట్టలు విప్పబోతే చీరలు ఇచ్చి కాపాడావు. కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో నా కుమారుడు అర్జునుని అనుక్షణం కంటికి రెప్పలా కాపాడావు. ఇప్పుడు అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన బ్రహ్మస్త్రము బారి నుండి పాండవ వంశాంకురాన్ని రక్షించావు. ఇన్నివిధాలుగా మా అందరినీ నిరంతరము రక్షిస్తున్న నిన్ను ఏమని స్తుతించాలో తెలియడం లేదు.

కృష్ణా! అంతేకాదు చిన్నతనంలోనే నీ తల్లి తండ్రులైన దేవకీవసుదేవులను చెరనుండి విముక్తి చేసావు. అటువంటి నిన్ను ధనము, ఆస్తులు, బంగారము పుష్కలంగా ఉన్న మానవులు నిన్ను ఏమాత్రం తలంచకుండా నిర్లక్ష్యం చేస్తారు. అటువంటి వారికి నీవు ఏనాటికీ కనపడవు. కానీ ఎటువంటి ఐశ్వర్యములు లేని యోగుల హృదయాలలో నీవు నిలిచి ఉంటావు. అందుకే నిన్ను భక్తజనసులభుడు, భక్తుల కొంగుబంగారము, అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. నీవు ఆత్మస్వరూపుడవు. శాంతమూర్తివి. కైవల్యప్రదాతవు. కాలస్వరూపుడవు. జగన్నియంతవు. ఆది అంతము లేని వాడివి. ఈ దీనురాలి నమస్సులు స్వీకరించు.

కృష్ణా! నీవు పరమాత్మవైనా సామాన్యమానవుడిగా అవతరించి నీ లీలలతో ఈ జగత్తును సమ్రాహన పరిచావు. నీ లీలలు అర్థం చేసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు కదా! నీవు మానవులలోనే కాదు జంతువులు, జలచరాలలో కూడా అవతరించావు. చిన్ని కృష్ణుడిగా మీ అమ్మమీద కోపంతో పాలకుండ పగలగొట్టావట. మీ అమ్మ నిన్ను తాటితో కట్టబోతే ఎంత తాడు తెచ్చినా చాలలేదట. నీ లీలలు ఎంత వింతగా ఉంటాయో కదా! కేవలం మా పాండు వంశమును ఉద్ధరించడానికా అన్నట్టు యదు వంశంలో జన్మించావు. అటువంటి నిన్ను తప్ప వేరెవరిని ఈ లోకులు కొలుస్తారు, తలుస్తారు, పూచిస్తారు, ఆరాధిస్తారు. మేము కూడా ఇన్నాళ్లు రోజూ నీ చరణాలిందములను ఆరాధిస్తున్నాము. కానీ నీవు మమ్ములనందరినీ విడిచిపెట్టి ద్వారకకు వెళు తున్నావు. రేపటి నుండి పాండవులు ఎవరిని తమ కనులారా చూస్తారు. వారు రేపటి నుండి జీవచ్ఛవాల మాదిరి బతకాలేమో.

కృష్ణా! ఇప్పటి వరకు నీ పాదముల స్వర్గతో పునీతమైన హస్తినాపురము రేపటి నుండి తన శోభను కోల్పోతుంది. ఓ కృష్ణా! నీ కృపాకటాక్షవీక్షణములతో ఈ హస్తినాపురము, ఇతర జనపదములు సస్యశ్యామలంగా వర్ధిల్లునట్లు అనుగ్రహించు. కృష్ణా! నిన్ను చూడకుండా నేను నిమిషమైనా జీవించలేను. అలాగని పాండవులను విడిచి రాలేను. కాబట్టి నాకు ఈ పాండవుల మీద, నీతో సహా యాదవుల మీద మోహము తొలగించి భవబంధముల నుండి విముక్తి ప్రసాదించు. (దీని తరువాత ఒక పద్యం ఉంది. అది ప్రార్థనా పద్యంగా పాడుకుంటుంటారు.)

శా||శ్రీకృష్ణా! యదుభూషణా! నరసఖా! శృంగార రత్నాకరా!
లోకద్రోహి నరేంద్రవంశదహనా! లోకేశ్వరా! దేవతా
నీక బ్రాహ్మణగోగణార్తిహరణా! నిర్వాణ సంధాయకా!
నీకున్మొక్కెద ద్రుంపవే భవలతల్ నిత్యాను కంపానిధి!

ఈ విధంగా తనను స్తుతిస్తున్న కుంతీదేవిని చూచి ఒక్క చిరునవ్వు నవ్వాడు కృష్ణుడు. తరువాత అందరూ తమ తమ మందిరములకు వెళ్లారు. తరువాత ఎప్పుడు కృష్ణుడు ద్వారకకు బయలు దేరినా, ఎవరో ఒకరు ప్రార్థించడం వలన కృష్ణుడు కొంతకాలము హస్తినలోనే ఉండిపోయాడు.

ఇంతలో ధర్మరాజుకు మనోవేదన ఎక్కువ అయింది. ఈ తుచ్ఛమైన రాజ్యం కోసం, రాజభోగాలకొరకు తాను అమాయకులైన 18 అక్షౌహిణీల సైన్యం బలిపెట్టాడు. అంతేకాదు తన బంధుమిత్రులను అందరినీ చంపుకున్నాడు. ఇంతటి ఘోరపాపానికి ఒడిగట్టిన తనకు ఎటువంటి నరకం ప్రాప్తిస్తుందో కదా అని తల్లడిల్లిపోతున్నాడు. ఇంకా తనలో తాను ఇలా అనుకుంటున్నాడు.

“ ప్రజాశ్రేయస్సు కొరకు, ధర్మ స్థాపనకొరకు, యుద్ధం చేయడంలో తప్పు పాపం లేదు అని ధర్మశాస్త్రములు చెబుతున్నాయి కానీ ఆ మాటలు సరిగా లేవు అని అనిపిస్తూ ఉంది. కేవలం నాస్వార్థం కోసం కేవలం సైన్యాలే కాదు ఏనుగులు గుర్రాలు అకారణంగా చనిపోయాయి. ఎంతోమందికి పుత్రశోకము, పతీవియోగము, కలుగచేసాను. నాపాపానికి నిష్కృతి లేదు. మద్భంపింసిన కుండను మద్భంతో కడిగితే ఆ వాసన పోదుకదా! అలాగే నేను ఈ కురుక్షేత్రం సంగ్రామంలో జరిగిన నరమేధమునకు అశ్వమేధయాగములు చేసి ఆ యాగములలో ఎన్నో జంతువులను చంపితే నా పాపాలు తొలగిపోతాయా! పైగా యాగములలో కావాలని జంతువులను చంపితే పాపం పెరుగుతుందే కానీ తరగదు. దీనికి అంపశయ్యమీద ఉన్న భీష్ములవారే తరుణోపాయం చెప్పగలరు” అని తలంచి తన సోదరులు బంధుమిత్రులు కృష్ణుడు వెంటరాగా భీష్ములవారి వద్దకు వెళ్లాడు. అప్పటికే అక్కడ ఎంతోమంది మునులు ఋషులు ఉన్నారు. భీష్ముడు

వారందరినీ, పాండవులను చూచి నమస్కరించాడు. పాండవులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“కుమారులారా! మీరందరూ ధర్మంగా బదుకదలచినా మిమ్ములను ఆ కౌరవులు బతుకనీయలేదు. మీ చిన్నతనంలోనే మీ తండ్రి పాండురాజు శాపవశాన మృత్యుచెందాడు. మీ తల్లి కుంతీ దేవి మీ అందరినీ పెంచి పెద్దచేసింది. కాని ఆమె ఎన్నడూ సుఖపడినది లేదు. కాని కాలం ఎప్పుడూ ఒకేవిధంగా ఉండదు కదా! ధర్మం తెలిసిన ధర్మరాజు, ఇంద్రుడి కుమారుడు అర్జునుడు, నాగాయుత బలసంపన్నుడు భీముడు, ఎల్లప్పుడూ మీ వెంట కృష్ణుడు, ఇంతమంది ఉండగా మీరు అష్టకష్టాలు అనుభవించడం ఆ కాలమహిమ కాకమరేమిటి! కాబట్టి జరిగినది అంతా దైవలీల అని అనుకొని మరిచిపోవడం తప్ప మనం చేయగలిగింది ఏమీ లేదు.

ఓ ధర్మనందరా! యోగులు ఎవని మీద భక్తితో తమ చిత్తమును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసి. ఆ పరమాత్మ నామమును సదా పలుకుతూ ప్రాణములు విడిచి కైవల్యం పొందుతారో అట్టి మహానుభావుడైన శ్రీకృష్ణుడు నా యందు దయయుంచి నా అవసాన దశలో నా వద్దకు రావడం కన్నా అదృష్టం ఏముంటుంది. నేను ఏ జన్మలో ఏం పుణ్యం చేసుకున్నానో ఈ కృష్ణపరమాత్మ స్వయంగా నా దగ్గరకు వచ్చాడు. నా జన్మతరించింది.” అని కురుపితామహుడు పలికిన పలుకులు అక్కడ ఉన్నవారందరూ విన్నారు.

అప్పుడు ధర్మరాజు తన తాత భీష్ముని వద్దకు వచ్చి తన సందేహములు అన్నీఅడిగి నివృత్తి చేసుకున్నాడు. ఇంతలో ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలం వచ్చింది. ఇంక తాను శరీరం విడిచిపెట్ట వలసిన సమయంవచ్చిందని తెలుసుకున్న భీష్ముడు మౌనం వహించాడు. మనసు ఏకాగ్రం చేసుకున్నాడు. ఆయన కంటికి పీతాంబరధరుడు చతుర్భుజుడు, శంఖచక్రగదాధారి, అయిన శ్రీమహావిష్ణువు శ్రీకృష్ణుని రూపంలో కనపడుతున్నాడు. అప్పుడు భీష్ముడు శ్రీకృష్ణుని ఈవిధంగా స్తుతించాడు.

“జగన్మోహనాకారుడైన ఓ కృష్ణా! నీవు ఎల్లప్పుడూ నా హృదయంలో నిలిచి ఉండు. యుద్ధసన్నద్ధులైన ఇరుపక్షముల మధ్య రథము నిలిపి అర్జునుడు విషాద వదనంతో కూర్చుని ఉండగా, అర్జునునికి ఆధ్యాత్మికవిద్యనుపదేశించిన కృష్ణభాగవానుని నిరంతరం స్మరిస్తాను. కదన రంగంలో అర్జునుని రథసారథిగా దుమ్ముకొట్టుకొని ఉన్న ముఖం మీద పడే ముంగురులను ఒక చేత్తో తోసుకుంటు, అర్జునుని గెలిపించాలనే ధృఢనిశ్చయంతో రథం తోలుతున్న ఆ కృష్ణుడే నాకు దిక్కు.

(ఈ పద్యం అందరికీ వచ్చిన పద్యం)

కుష్టించియెగసిన కుండలంబుల కాంతి గగనభాగంబెల్ల గష్టిగొనగ
నుఱికిన నోర్వక యుదరంబులోనున్న జగముల వ్రేగున జగతి కదల
జక్రంబు చేపట్టి చనుదెంచు రయమున బైనున్న పచ్చని పటముజార
నమ్మితి నా లావు నగుబాటు సేయక మన్నింపుమని గ్రీడిమరల దిగువ
గరికి లంఘించు సింహంబు కరణి మెఱసి,
నేడు భీష్ముని జంపుదు నిన్నుగాతు
విడువు మర్జున యనుచు మద్విశిఖవృష్టి
దెరలి చనుదెంచుదేవుండు దిక్కునాకు

రథము మీది నుండి ఒక్క యుదుటున కిందికి దూకుతుంటే, ఆయన ధరించిన కుండలముల
కాంతి ఆకాశం అంతా వ్యాపించిందా అన్నట్టు ఉంది. అలా దూకేటప్పుడు ఆయన కడుపులో ఉన్న
ముల్లోకములు అటు ఇటు కదులుతున్నాయి. ఒక చేత్తో చక్రం ధరించి నా మీదికి వస్తుంటే ఆయన
పైన వేసుకున్న పసుపుపచ్చని ఉత్తరీయము జారిపోతూ ఉంది. ఇంతలో “బావా! ఏమిటిది. నా
బలాన్ని నమ్ముకొని నేను యుద్ధం చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు నీవు భీష్ముని చంపితే నలుగురిలో నేను
నవ్వులపాలవుతాను. వెనక్కురా” అంటూ అర్జునుడు వెనక్కు లాగుతుంటే, “వదులు అర్జునా! ఈ
రోజు నేను ఈ భీష్ముని చంపి నిన్నరక్షిస్తాను” అంటూ ఏనుగు మీదికి సింహం లంఘించినట్టు
నా అస్త్రపరంపరను లెక్కచేయకుండా నా మీదికి వస్తున్న ఈ దేవదేవుడైన కృష్ణుడే దిక్కు నాకు.
ఈ అర్జునుడు నాకు సఖుడు వీని కాపాడటం నా ధర్మం అంటూ నొగల మీద కూర్చుని పగ్గాలు
పట్టుకొని రథం తోలుతున్న ఆ పార్థసారథిని నిత్యం స్మరిస్తాను.

(తరువాతి పద్యం కూడా అందరికీ తెలిసిన పద్యమే.)

ఒక సూర్యుండు సమస్త జీవులకు దానొక్కడై తోచు పో
లిక నే దేవుడు సర్వకాలము మహాలీలన్ నిజోత్పన్న జ
న్మ కదంబంబుల హృత్తరోరుహములన్ నానావిధానూన రూ
పకుడై ఒప్పుచు నుండు నట్టి హరి నే బ్రాల్లింతు శుద్ధుండనై

ఆకాశంలో వెలిగే సూర్యుడు ఒక్కడే అయినా ఒకొక్కక్క జీవుడికి వేరు వేరు ప్రదేశాలలో
ఒకొక్కసూర్యుని మాదిరి కనపడుతుంటాడో అలాగే ఏ పరమాత్మ తాను సృష్టించిన ఈ
చరాచరజగత్తులోని జీవులందరి హృదయపద్మములలో వివిధ రూపములతో ఆత్మస్వరూపుడుగా
వెలుగుతుంటాడో అట్టి హరిని నేను పరిశుద్ధుడైన అంతఃకరణంతో ప్రార్థిస్తున్నాను.” అని ఈ విధంగా
వాసుదేవుని స్తుతిస్తూ, తన ఉచ్చాసనిశ్వాసలు నిలిపివేసి తన ప్రాణములను వదిలి, తన ఆత్మను

పరమాత్మలో ఐక్యం చేసాడు భీష్ముడు. అది చూచిన పాండవులు శోకసముద్రంలో మునిగిపోయారు.

ధర్మరాజు తన తాత భీష్మునికి యధోచితంగా ఉత్తరక్రియలు జరిపించాడు. తరువాత పాండవులు, మునులు తమ తమ యధాస్థానములకు వెళ్లిపోయారు. తరువాత ధర్మరాజు తన పెదతండ్రి ధృతరాష్ట్రుడు, పెదతల్లి గాంధారి, శ్రీకృష్ణుడు వీరి అనుమతితో హస్తినాపురమునకు పట్టాభిషిక్తుడయి, ప్రజలను జనరంజకంగా పరిపాలిస్తున్నాడు. ధర్మరాజుపరిపాలనలో వర్షాలు సకాలంలో కురిసాయి. భూమి సస్యస్యామలము అయింది. ఆవులకు పుష్కలంగా మేత నీరు దొరికి పుష్కలంగా పాలిస్తున్నాయి. ఏ ఋతువుకు తగ్గట్టు ఆయా పంటలు పండుతున్నాయి. రాజ్యసుభిక్షంగా ఉంది. ప్రజలందరూ ఎటువంటి తాపత్రయాలు లేకుండా, వ్యాధుల బారిన పడకుండా సుఖంగా ఉన్నారు.

ఆ తరువాత చెల్లెలు సుభద్ర కోరిక మేరకు కృష్ణుడు హస్తినలో కొన్నాళ్లు ఉండి తరువాత ద్వారకకు బయలుదేరాడు. ధర్మరాజు మొదలగువారిని కౌగిలించుకొని వీడ్కోలు పలికాడు. పురోహితులు స్వస్తివాచకాలు పలుకుతున్నారు. హస్తినాపుర ప్రజలు కృష్ణుడు రథం వెళ్లే వీధులకు అటు ఇటు నిలబడి పుష్పవర్షం కురిపించాడు. పాండవులు, ద్రౌపది, సుభద్ర, విదురుడు ఇంకా ఇతరులు, కృష్ణుని దివ్యమంగళ విగ్రహాన్ని మరలా ఎన్నాళ్లకు చూస్తామో అని కృష్ణుని రథం పోతున్నంత సేపూ అట్టే చూస్తూ, రథం కనుమరుగు అయిన తరువాత బరువెక్కిన హృదయాలతో వెనుకకు మరలారు. ధర్మరాజు పంపిన అంగరక్షకులు మాత్రం కృష్ణుని రథం అనుసరించి వెళుతున్నారు..

ఆ విధంగా కృష్ణుని రథం కురుజాంగలము, పాంచాలము, శూరసేనము, బ్రహ్మవర్తము, కురుక్షేత్రము, మత్స్య దేశము, సాకస్వతము, మరుద్వతము, అభీర, సౌవీర, సింధు దేశాలను దాటి ఆవర్త మండలాన్ని సమీపించాడు. ద్వారకానగరం అల్లంతదూరంలో కనిపిస్తూ ఉంది. క్రమక్రమంగా కృష్ణుడు, ఎత్తైన మేడలు, అగడ్తలు, తోరణాలు, ఫలవృక్షాలు, ఎత్తైన ప్రాకారములు, వీటితో శోభిల్లుతున్న ద్వారకానగరంలోకి అడుగుపెట్టాడు. తన రాకను తెలుపుతూ పాంచజన్య శంఖమును పూరించాడు. అంతఃపురములోని వారందరూ ఆ శంఖధ్వని విని శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకానగరంలోకి ప్రవేశించాడు అని తెలుసుకొని ఆనందంతో అంతా బిలా బిలా బయటకు వచ్చారు. ద్వారకా నగర వాసులందరూ తమతమశక్తి కొద్దీ కానుకలు తీసుకొని శ్రీకృష్ణునికి ఎదురేగి స్వాగతం పలికారు శ్రీకృష్ణుడు వారు ఇచ్చిన కానుకలు ప్రేమతో అందుకున్నాడు. అందరినీ కశల ప్రశ్నలు వేసాడు. వారందరూ ముక్తకంఠంతో శ్రీకృష్ణుని ఇలా స్తుతించారు.

ఉ॥ తండ్రిలకెల్ల తండ్రియగు ధాతకు తండ్రివి దేవ! నీవు మా
తండ్రివి దల్లివిం బతివి దైవమవున్సఖివిన్ గురుండ వే
తండ్రిలు నీ క్రియం బ్రజల ధన్యుల జేసిరి వేల్పులైన వో
తండ్రి! భవన్ముఖాంబుజంబు ధన్యతగానరు మా విధంబుగన్

ఓ కృష్ణా! జగత్తులోని తండ్రిలందరికీ తండ్రి బ్రహ్మ. ఆ బ్రహ్మకు తండ్రి నీవు. అటువంటి
నీవు మా అందరికీ తండ్రివి. తల్లివి, గురువు, దైవము. భర్త, మిత్రుడు, సమస్తమూ నీవే కదా! మా
కన్న తల్లి తండ్రిలు కూడా నీ మాదిరి మమ్ములను ఆదరించలేదు. దేవతలు ఎక్కడో దేవలోకంలో
ఉంటారు కానీ మా మాదిరి ప్రతిరోజూ నీ ముఖారవిందము చూచే అదృష్టము వారికి లేదు కదా!
కాబట్టి ఇంకమీదట నీవు ఎక్కడికీ వెళ్లకుండా ఇక్కడే ఉండి మా అందరినీ సంతోషపెట్టు అని
వేనోళ్లకొనియాడారు. వారి అమృతోపమానమయిన మాటలు వింటూ శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకా నగర
పురవీధులలో ముందుకు సాగుతున్నాడు.

ఇంతలో శ్రీకృష్ణుని రాకను విని ఉగ్రసేనుడు, అక్రూరుడు, వసుదేవుడు, బలరాముడు,
ప్రద్యుమ్నుడు, సాంబుడు, చారుధేష్ణుడు, గదుడు మొదలగు యాదవ శ్రేష్టులు ముందు ఒక ఏనుగును
ఉంచుకొని శ్రీకృష్ణునికి స్వాగతం పలకడానికి వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుడు వస్తున్న దారి పొడుగునా
ఇరుపక్కలా ఉన్న మేడల మీద ద్వారకా నగర స్త్రీలు ఎక్కి శ్రీకృష్ణుని చూచి తన్నయత్వంలో
మునిగిపోయారు. కృష్ణుని దివ్యమంగళవిగ్రహాన్ని ఒకరికి ఒకరు చూపించుకుంటూ ఆనందించారు.

ముందు శ్రీకృష్ణుడు తన తల్లి తండ్రిలు అయిన దేవకీవసుదేవుల మందిరానికి
వెళ్లి దేవకీ మొదలగు ఏడుగురు తల్లులకు నమస్కరించాడు. తరువాత తన ఎనిమిది మంది
భార్యల మందిరములకు వెళ్లాడు. ఎనిమిదిమంది గృహాలకు ఏకకాలంలో ఎనిమిది రూపాలతో
వెళ్లాడు. వారందరూ కృష్ణుడు ముందుగా తమ మందిరానికే వచ్చాడని ఆనందించారు. శ్రీకృష్ణుడు
తన భార్యల, వారి కుమారుల క్షేమసమాచారములను విచారించాడు.

శ్రీకృష్ణుడు సర్వసంగ పరిత్యాగి అయినా ఈ విధంగా సంసారి మాదిరి ప్రవర్తించడం
చూచి సామాన్య మానవులు ఆయనను కూడా తమలాంటి మానవుడే అని అనుకుంటారు. అది
వారి మూర్ఖత్వము. ఎందుకంటే పరమాత్మ స్వరూపుడైన కృష్ణుడు ప్రకృతిలో సామాన్య మానవుని
మాదిరి విహరించినా, తామరాకు మీద నీటి బొట్టు మాదిరి ఏమీ అంటకుండా ఉంటాడు. ఎలా
అంటే భూమికి భారమైన క్షత్రియుల సంహారం కొరకు మహాభారతయుద్ధం కల్పించి, 18అక్షౌహిణీల
సైన్యము ఒక చోట చేర్చి వారిలో వారు యుద్ధం చేసుకునేటట్టు చేసి, అందరినీ సంహరించి
తాను మాత్రం ఆయుధము పట్టకుండా కేవలం ప్రేక్షకుడి మాదిరి ఉండటం ఆయనకే సాధ్యము

కదా! కాని కృష్ణుని భార్యలు మాత్రము ఆయనను కేవలం తమ భర్తగానే గుర్తించారు. వినోదించారు.”అని సూతపౌరాణికుడు చెప్పగానే శౌనకుడు ఇలా అన్నాడు.

“మహాత్మా! ద్వారకలో బాగానే ఉంది. హస్తినలో ఏం జరిగింది. ఉత్తరగర్భంలో ఉన్న శిశువును కృష్ణుడు తన చక్రం అడ్డువేసి బతికించాడని చెప్పారు. ఆ బాలకుడి గురించి చెప్పండి. ఆయన హస్తినకు రాజయ్యాడా, ఎన్ని సంవత్సరాలు పరిపాలించాడు. ఇతర వివరాలు చెప్పండి.” అని అడిగాడు. దానికి సూతపౌరాణికుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“మహామునులారా! హస్తినలో ఉత్తరకు నవమాసాలు నిండాయి. పదవ మాసం వచ్చింది. ఆమె కడుపులో శిశువు కదులుతున్నాడు. అశ్వత్థాము ప్రయోగించిన బ్రహ్మేస్త్రము శాంతించినా దాని తాలూకు అగ్నిజ్వాలలు ఆ శిశువును బాధిస్తున్నాయి ఆ అగ్నిజ్వాలల తాపాన్ని తట్టుకోలేక ఆ శిశువు తల్లిడిల్లిపోతున్నాడు. పరమాత్ముడిని ఇలా వేడుకుంటున్నాడు. “ఓ దేవా! నీవు సమస్త లోకాలు కాపాడతావు అంటారే. నా తాపాన్ని తీర్చలేవా. ఈ బ్రహ్మేస్త్ర జ్వాలల నుండి నాకు విముక్తి కలిగించు. నాకు అభయమిచ్చి కాపాడు.” అని ప్రార్థించాడు. ఆ సమయంలో నల్లని దేహంతో, పచ్చని పీతాంబరంతో, ఉదయించే సూర్యజంబం మాదిరి ఒక మూర్తి ఆ శిశువు ముందు సాక్షాత్కరించింది. తనగదతో ఆ అగ్నిజ్వాలలను ఛిన్నాభిన్నం చేసింది. శిశువుకు స్వస్థత కలిగించింది. ఎవరబ్బా ఈయన అని ఆ శిశువు పరీక్షించి చూచే లోపల ఆ మూర్తి మాయం అయింది. ఇంతలో ఉత్తరకు ప్రసవ కాలం సమీపించింది. శుభగ్రహాలన్నీ ఉచ్చస్థితిలో ఉండగా ఉత్తరకు పుత్రోదయం అయింది.

ధర్మరాజు తమ పురోహితుడు ధామ్యుని పిలిపించి జాతక కర్తలు జరిపించాడు. దానధర్మాలు విరివిగా చేయించాడు. వారందరూ ఆ శిశువు విష్ణువు చేత రక్షించబడ్డాడు కాబట్టి విష్ణురాతుడు అని పిలువబడతాడు అని దీవించారు. ఇంకా ఇలా అన్నారు.

“ధర్మనందనా! ఈ నీ మనుమడు శ్రీరామచంద్రుని వలె రాజ్యపాలన చేస్తాడు. సత్యసంధుడతాడు. శిబిచక్రవర్తిలాగా దానశీలుడతాడు. దుష్టంతుని కుమారుడు భరతుని మాదిరి భరత వంశానికి పేరు తెస్తాడు. తన తాత అర్జునుని వలె అత్యుత్తమ ధనుర్ధారి అవుతాడు. శ్రీకృష్ణుని వలె సకలభూతహితుడు అవుతాడు. ఎన్నోఅశ్వమేధయాగాలు చేస్తాడు. కీర్తిప్రతిష్ఠలుఅర్జిస్తాడు. ఎన్నోఏండ్లు రాజ్యపాలన చేసి తుదకు ఒకమునికుమారుని శాపం వలన పాముకాటుతో మరణిస్తానని తెలుసుకొని గంగానదీతీరంలో ప్రాయోపవేశదీక్షబూని, శుకయోగీంద్రుల వలన బ్రహ్మజ్ఞానము ను పొంది పుణ్యలోకాలు చేరుకుంటాడు”అని ఆ శిశువు భవిష్యత్తును వినిపించి పురోహితులు వెడలిపోయారు.

తరువాత విష్ణురాతుడు అని పిలువబడే ఆ ఉత్తర కుమారుడు, తనను చూడవచ్చిన వారందరినీ పరీక్షగా చూడటం మొదలెట్టాడు. ఎందుకంటే తాను తల్లి గర్భంలో ఉన్నప్పుడు తనకు నాలుగు భుజములతో కనిపించి తన గదాదండంతో అగ్నిజ్వాలలను చెదరగొట్టి తనను కాపాడిన ఆ మహాపురుషుడు మరలా కనపడతాడేమో అని తనను చూడవచ్చిన వారందరినీ పరీక్షగా చూడటాన్ని బట్టి ఆయనకు పరీక్షిత్తు అనే పేరు సార్థకమైంది. ఉత్తర కుమారుడు పెరిగి పెద్దవాడవుతున్నాడు.

ధర్మరాజు తాను యుద్ధంచేసి మూటగట్టుకున్న పాపం పోగొట్టుకోడానికి అశ్వమేధయాగం చేయాలని అనుకున్నాడు. కాని యాగము చేయడానికి కావలసిన ధనం ప్రజల వద్దనుండి పన్నుల రూపంలో రాబట్టడం ఆయనకు ఇష్టంలేదు. దానికి తగిన ఉపాయం ఆలోచిస్తూ ఉంటే, శ్రీకృష్ణుడు ఒక మార్గం సూచించాడు. పూర్వము మరుత్ మహారాజు ఒక మహాయజ్ఞంచేయాలని ఎంతో ధనం బంగారం సమకూర్చుకున్నాడు. యజ్ఞం పూర్తి అయినా ఇంకా ఎంతో ధనము బంగారము మిగిలిపోయింది. అది తీసుకొని వచ్చి యజ్ఞపూర్తి చేయమన్నాడు కృష్ణుడు. వెంటనే పొండవులు సేనాసమేతంగా వెళ్లి ఆ బంగారము ధనరాసులను తీసుకొని వచ్చారు. ఆ యజ్ఞానికి శ్రీకృష్ణుడు బంధుమిత్రసపరివార సమేతంగా వచ్చాడు. ఇంకా ఈ భూమి మీద ఉన్న రాజులందరూ వచ్చారు. ధర్మరాజు మూడు అశ్వమేధయాగములు నిర్విఘ్నంగా నెరవేర్చాడు.

తరువాత శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుని తీసుకొని ద్వారకకు వెళ్లాడు. విదురుడు తీర్థయాత్రలకు వెళ్లాడు. కొంత కాలము తరువాత తిరిగి వచ్చాడు. ధర్మరాజు తన పినతండ్రి విదురుని సాదరంగా ఆహ్వానించి స్వాగతసత్కారాలు చేసాడు. ఆయనతో ఇలా అన్నాడు. “పినతండ్రిగారూ! మీరు ఏయే ప్రదేశాలు సందర్శించారు. మీకు తెలియనిది ఏమున్నది. మా తండ్రిగారు పరమపదించిన తరువాత మమ్ములను మా పెదనాన్న కుమారులు ఎన్నిబాధలు పెట్టారో మీరుకళ్లారా చూచారు. మీరు మాకు అండగా లేకపోతే మేము వారణావతంలో లక్కఇంటిలో భస్మం అయి ఉండేవాళ్లము. మీరు మా జ్ఞేమం ఎల్లప్పుడూ కోరుతున్నారు. ఇంతకూ మీ తీర్థయాత్రలలో ద్వారకకు వెళ్లారా. మాబావ కృష్ణుని చూచారా. యాదవులంతా సుఖంగా ఉన్నారు. మీరు పోకపోతే ఇతరుల వలననైనా వారి యోగక్షేమములు తెలుసుకున్నారా” అని అడిగాడు.

విదురుడు అన్ని విషయాలు చెప్పాడు కానీ ద్వారకవిషయాలు ఏమీ చెప్పలేదు. అప్పటికే యాదవులు అందరూ తమలో తాము కొట్టుకొని చావడం. శ్రీకృష్ణ బలరామ నిర్యాణం జరిగిపోయాయి. ఏదైనా ప్రియమైన విషయం చెప్పాలి కానీ అప్రియం చెప్పి ఇతరులను బాధపెట్టడం ధర్మం కాదు. తరువాత విదురుడు తన అన్నగారు ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు వెళ్లి ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! సాధారణంగా మానవులు భార్యపుత్రులు, సంపదలు, భోగభాగ్యాలు

తుదకు తమ ప్రాణాలను అమితంగా ప్రేమిస్తుంటారు. కాని కాలం అనే సర్వం వారి వెన్నంటి ఉందనీ, వారి కాలం తీరగానే కాటు వేస్తుందనీ వారికి తెలియదు. ఆ కాలాన్ని ఎదిరించి నిలిచే శక్తి ఎవరికీ లేదు. తమరికి కూడా ఆ కాలం అత్యంత వేగంగా సమీపిస్తూ ఉందని తెలుసుకోండి. ఈ ఆఖరు దశలో ఏమి చేయాలో ఆలోచించండి. మీరు పుట్టుకతో అంధులు. ఇప్పుడు ముసలి తనంతో కదలలేని స్థితిలో ఉన్నారు. మీకు ఉన్న రాజ్యం, రాజభోగాలు, అధికారం అన్నీ అంతరించి పోయాయి. మీకు నా అన్నవాళ్లు అందరూ మరణించారు. మీరు ఒంటరిగా మిగిలారు. మీరు మీ కొడుకుల కొరకు ఎవరికైతే తీరని అపకారం చేసారో ప్రస్తుతం ఆ దాయాదుల పంచలో వారి దయాదాక్షిణ్యాల మీద బతుకుతున్నారు. ఇలా బతుకు ఈడ్వడం అవసరమంటారా! భీముడు మీకు అంత అన్నం పడేసేటప్పుడు ఏం అంటాడో తెలుసా! ఆనాడు కొడుకులకు బుద్ధిచెప్పడానికి చేతగానివాడు. ఈ నాడు మా మీద పడి బతుకుతున్నాడు. ఆ గుడ్డివాడికి అంతం పిండం పెట్టండి అని ఈసడించుకుంటున్నాడు. ఇటువంటి బతుకు అవసరమా! బతికుండగా కన్నకొడుకుల ముఖాలు కూడా చూడటానికి నోచుకోలేదు. కాని వారి కోసం నిందలపాలయ్యావు. ఇదివరకటి రాచరికం లేదు. పోనీ నీకు మనుమలు కూడా లేరు. దానధర్మాలు చేయడానికి నీకు అధికారం కూడా లేదు. ఇంకా ఏం సాదిద్దామని ఈ బతుకు బతుకుతున్నావు. ఇప్పటికైనా ఈ దేహం మీద మమకారం వదిలిపెట్టు. ఈ రాజ్యము సంపదలు అశాశ్వతములు అని తెలుసుకో. దేహం మీద బంధం తెంచుకో. వైరాగ్యం పెంచుకో. ఈ వయసులోనైనా మోక్షం కొరకు ప్రయత్నం చెయ్యి.” అని మెత్తమెత్తగా చీవాట్లు పెట్టాడు విదురుడు.

ఏనాడూ విదురుని మాట వినని ధృతరాష్ట్రుడు విభిలేక ఆయన మాటలు విన్నాడు. ఆయనకు జ్ఞానోదయం అయింది. భవబంధాలు తెంచుకున్నాడు. సుఖాలు వదిలిపెట్టాడు. వానప్రస్థం ఆశ్రమంలో అడుగుపెట్టి హిమాలయాలకు ప్రయాణం అయ్యాడు. ఆయన భార్య గాంధారి కూడా భర్తను అనుసరించింది. ఎవరికీ చెప్పకుండా విదురునితో సహా వారు ఒక అర్ధరాత్రి హస్తినాపురం విడిచి వెళ్లిపోయారు. మరునాడు ఉదయం ధర్మరాజు పెదతండ్రికి నమస్కరించడానికి వెళ్లి ఆయన కనపడక చాలాచింతించాడు. వెంటనే సంజయుని పిలిపించాడు.

“సంజయా! రాత్రి వరకు ఉన్న మా పెదనాన్న పెద్దమ్మ చిన్నాన్న పొద్దుట లేచి చూస్తే కనిపించడం లేదు. ఈ వయసులోవారు ఎక్కడకు వెళ్లారో తెలియదు. మా తండ్రి అంధుడు. పెదతల్లి కూడా కళ్లు ఉండీ అంధురాలు. వీళ్లు ఎక్కడకు పోయారో ఎలా ఉన్నారో తెలియదు. ఒకవేళ తాను చేసిన తప్పులకు ప్రాయశ్చిత్తంగా గంగలో దూకారేమో తెలియదు. ఏంటో అంతా అయోమయంగా ఉంది” అని అన్నాడు. దానికి సంజయుడు ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! ప్రతి రోజూ ధృతరాష్ట్రులవారు రాత్రి పడుకోబోయేముందు నన్ను రాజ్యములో వార్తలు ఏమిఅని అడిగి తెలుసుకునేవారు. నిన్న రాత్రి అడగలేదు. పైగా విదురుల

వారు మీ పెదనాన్నగారు చాలాసేపు రహస్యసమాలోచనలు చేసారు. పొద్దుటే వారు కనిపించడం లేదు. వారు ఎక్కడికి వెళ్లారో ఏ ఉద్దేశంతో వెళ్లారో ఏమీతెలియదు” అని సంజయుడు దుఃఖించసాగాడు.

తరువాత కొంతకాలానికి నారదుడు ధర్మజుని వద్దకు వచ్చాడు. నారదుడికి అర్హు పాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించి తన పెదనాన్న గురించి వారికి ఏమన్నా తెలుసేమో అని వారిని అడిగారు. దానికి నారదుడు ఇలాఅన్నాడు.

“ధర్మనందనా! ఈ లోకంలో మానవులు బంధుత్వాల రూపంలో కలుస్తుంటారు. విడిపోతుంటారు. ఇదంతా ఆ పరమాత్మ లీల. ఈ దేహములు అశాశ్వతములు. ఆ దేహములో ఉన్న ఆత్మ నిత్యము సత్యము. ఈ దేహం పంచభూతములతో కూడినది. కొంత కాలమునకు మాత్రమే పరిమితము. కాలం తీరగానే శరీరం పడిపోతుంది. జీవాత్మ మరొక దేహాన్ని వెతుక్కుంటుంది. ఇది లోకసహజం. ఈ అనంత విశ్వం అంతా ఈశ్వరస్వరూపం. ఆ ఈశ్వరుడే అన్ని జీవులలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్నాడు. ఆయనే కర్త భోక్త. దేహము లోపలా బయటా ఆయనే ఉన్నాడు. కాబట్టి నా పెదనాన్న నా పెద్దమ్మ అనే మమకారం వదిలిపెట్టు. వారు ఏమైపోతారో ఎలా ఉంటారో అనే దిగులు మానుకో. వారి మీద అనవసరమైన మమకారం పెంచుకోకు. మనస్సు నిర్మలంగా ఉంచుకో. ఆ పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకో. కాబట్టి శ్రీకృష్ణుడు ఎంతకాలము ఈ భూమిమీద ఉంటాడో అంతకాలము మీరూ ఉండండి. తరువాత మీరు కూడా ఆయనను అనుసరించండి. శ్రీకృష్ణుని తరువాత ఈ భూమిమీద మీరు ఉండవలసిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే ఎంతటి వారలైనా కూడా కాలగతికి తలవంచక తప్పదు కదా!

ఇంక మీ పెదనాన్న గురించి నీవు అడిగావు కాబట్టి చెబుతున్నాను. మీ పెదతండ్రి ధృతరాష్ట్రుడు గాంధారితో కలిసి హిమత్వర్వతప్రాంతానికి వెళ్లాడు. అక్క సప్తశ్రోత అనే ప్రాంతంలో ఒక ఆశ్రమం ఏర్పరచుకొని నిరాహారుడై కేవలము జలం మాత్రమే స్వీకరిస్తూ నిర్మల చిత్తంతో శ్రీహరిని ధ్యానిస్తూ కాలం గడుపుతున్నాడు. తన మనసును ఆత్మలోనూ, ఆత్మను పరమాత్మలోనూ లీనం చేయడానికి ప్రయత్నం చేసాడు. ఐదు రోజులతరువాత ఆయన శరీరం యోగాగ్నిలో కాలిపోయింది. అది తెలిసిన గాంధారి తాను కూడా భర్తతో సహగమనం చేసింది. ఇది చూచిన విదురుడు మరలా పుణ్యతీర్థములకు వెళ్లిపోయాడు. ఇది జరిగింది” అని చెప్పినారదుడు వెళ్లిపోయాడు.

ఇది విన్న ధర్మరాజు భీమునితో ఇలా అన్నాడు. “భీమసేనా! నాకు ఎందుకో అన్నీ దుశ్శకునములు కనపడుతున్నాయి. కాలగమనంలో బాగా మార్పువచ్చింది. వర్షాలు సరిగా కురవక కరువు వచ్చే సూచనలు కనపడుతున్నాయి. ప్రజలలో ధర్మనిరతి తగ్గిపోతోంది. మోసం, ద్రోహం

పెరుగుతున్నాయి. బాగా చదువుకున్నవారు కూడా అధర్మం వైపు మళ్లుతున్నారు. కృష్ణుడి వెంట ద్వారకకు వెళ్లిన అర్జునుడు ఇంకా రాలేదు. ద్వారకలోని వారి క్షేమములు తెలియడం లేదు. యాదవులు కొంచెం ఉగ్రస్వభావులు. వారి చిత్తములు ప్రశాంతంగా ఉండవు. వీరి మధ్యఉన్న వాసుదేవుడు ఎలా ఉన్నాడో! ఏమీ తెలియకుండా ఉంది. నారదుడు చెప్పినట్టు శ్రీకృష్ణుని అవతార పరిసమాప్తి కాలం సమీపించిందా! అని అనుమానంగా ఉంది. ఈ కనిపించే దుశ్శకునాలు ఉ పద్రవాలు దానికి సంకేతం కాదు కదా! నాకు శ్రీకృష్ణుని గురించే ఆందోళనగా ఉంది” అని వ్యాకుల చిత్తంతో అన్నాడు ధర్మరాజు.

ఇంతలో అర్జునుడు ద్వారక నుండి వచ్చాడు. ఆయన కళ్లవెంట నీరు కారుతున్నాయి. అన్న పాదాల మీద పడి దుఃఖించసాగాడు. ధర్మజుడు అర్జునుని లేవనెత్తి కాగలించుకొని “అర్జునా! ద్వారకలో అందరూ క్షేమమే కదా! శూరసేనులవారు, వసుదేవుడు, ఆయన భార్యలు అంతా క్షేమమే కదా! కృతవర్త అక్రూరుడు ఎలా ఉన్నారు. ఉగ్రసేనమహారాజుగారు క్షేమంగా ఉన్నారా! వాసుదేవుని సోదరులు, కుమారులు, మనుమలు అంతా క్షేమమే కదా! ద్వారకలో ఉన్న అంధక, భోజ, దశార్హ, వృష్ణి, సాత్వత మొదలైన యాదవ వంశములవారు క్షేమంగా ఉన్నారా! ఉద్ధవుడు ఎలా ఉన్నాడు.” అని అందరి క్షేమములు పేరుపేరునా అడిగాడు ధర్మరాజు.

“ఇంతకూ అసలువిషయం మరిచిపోయాను. మన బావ శ్రీకృష్ణుల వారు క్షేమమే కదా! వారి అన్నగారు బలరామ దేవుడు సుఖంగా ఉన్నారా! ఇదేమిటి నేను అందరి క్షేమసమాచారములు అడుగుతుంటే నీవు కన్నీరుకారుస్తున్నావు. ఎటువంటి ఆపద సమయంలో కూడా ధైర్యంగా ఉండేవాడికి నీవు ఏడవడం ఏమిటి. ఏంజరిగింది అర్జునా. వివరంగా చెప్పు. పోనీ నీవు ఏదైనా తప్పుచేసావా! ఆడినమాట తప్పావా, చేసిన మేలు మరిచిపోయావా, శరణుకోరిన వారిని విడిచిపెట్టావా! బ్రాహ్మణుల మీద, స్త్రీబాలవృద్ధుల మీద శరప్రయోగం చేసావా, అతిధులకు పెట్టుకుండా భోజనం చేసావా! ఇతరుల సాత్తు అపహరించావా! ఏం చేసావని ఈ కన్నీరు. చెప్పు అర్జునా! ” అని నిలదీసాడు ధర్మరాజు.

అర్జునుడు కన్నీరు తుడుచుకుంటూ “అన్నయ్యా! మన బంధువు, మన స్నేహితుడు, నాకు సారథ్యం చేసినవాడు, మన విజయాలకన్నిటికీ కారకుడు, మనకు సదా రక్షకుడైన మన దేవుడు శ్రీకృష్ణుడు, మనలను విడిచిపెట్టి పరలోకమునకు వెళ్లిపోయాడు. ఆనాడు సైంధవుని వధించడానికి ఆయన చక్రం అడ్డుపెట్టి సాయం చెయ్యకుంటే అర్జునుడు ఈనాడు నీ ముందు నిలబడి ఉండేవాడు కాదు. శ్రీకృష్ణులవారి నిర్మాణం తరువాత నేను అంతఃపుర కాంతలను తీసుకొని వస్తుంటే మార్గమధ్యంలో కొంతమంది కిరాతులు మమ్ములను చుట్టుముట్టారు. శ్రీకృష్ణుడు పక్కనలేని కారణంగా నేను నిస్సహాయంగా నిలబడిపోయాను. ఆ సమయంలో నా విల్లు అస్త్రములు ఏవీ నాకు అక్కరకు రాలేదు. అంతే కాదు అన్నయ్యా! యాదవ వీరులందరూ పూర్తిగా మద్దం సేవించి

ఒకరిని ఒకరు చంపుకున్నారు. యాదవ వీరుడు ఎవరూ మిగలలేదు. ఇదంతా ఆ ఈశ్వర విలాసం కాక మరేమిటి. దుష్ట శిక్షణ శిష్ట రక్షణ అవలీలగా పూర్తిచేసిన శ్రీకృష్ణుడు తన అవతారం చాలించి వెళ్లిపోయాడు. ఇదంతా ఆ పరమాత్మ సంకల్పం కాకమరేమిటి.” అని మౌనంగా నిలబడ్డాడు అర్జునుడు.

ఒక్కసారిగా అర్జునుడికి జ్ఞానోదయం అయింది. శ్రీకృష్ణుడు బోధించిన గీతను స్మరణకు తెచ్చుకున్నాడు. శోకం వదిలిపెట్టాడు. తనలోని కామక్రోధములను వదిలిపెట్టాడు పరమాత్మ చెప్పిన గీతా వాక్కులు నిరంతరం మననం చేసుకుంటున్నాడు. కార్య కారణాల కారణంగా ఏర్పడిన ఈ శరీరంలోని అహంకార మమకారాలతో కూడిన ద్వైత భ్రాంతి కారణంగా తనలో శోకం ఏర్పడింది అని తెలుసుకున్నాడు. సూక్ష్మశరీరం కారణంగా స్థూలశరీరం ఏర్పడిందని, ఆ స్థూలశరీరంలో సత్సరజస్తమోగుణములు ప్రవేశించాయనీ, ఆ గుణాలు ప్రకృతిలో ఉన్న గుణాలతో కలిసి కర్మలు చేయిస్తున్నాయనీ, తెలుసుకున్నాడు. అహంబ్రహ్మఅస్మి అనే జ్ఞానం ద్వారా ద్వైతజ్ఞానం నశించి అద్వైతజ్ఞానం అలవడుతుందనీ దానికి కావలసింది వైరాగ్యమనీ తెలుసుకున్నాడు. ధర్మరాజు కూడా నారదుడు చెప్పినట్టు తాము కూడా పరలోకప్రయాణానికి సిద్ధం కావాలని తెలుసున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని నిర్వాణ వార్త విన్న కుంతి వెంటనే ప్రాణాలువిడిచిపెట్టింది.

ఓ శౌనకాది మహామునులారా! శ్రీకృష్ణుడు నిర్వాణం చెందిన అనంతరం కలి ప్రవేశం జరిగింది. కలిప్రవేశంతో కలియుగం మొదలైంది. కలి ప్రవేశించగానే ప్రజలలో క్రూరత్వం, హింస, ఆడంబరాలు, కుటిలత్వం ప్రవేశించాయి. ఇవి పల్లెలలో పట్టణాలలో వ్యాపించాయి. ఇది చూచిన ధర్మరాజు వెంటనే తన మనుమడు పరీక్షిత్తును హస్తినాపురానికి పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. తాను సంసార బంధాలను తెంచుకున్నాడు. వైరాగ్యం అవలంబించాడు. ఉత్తర దిక్కుగా మహాప్రస్థానానికి వెళ్లిపోయాడు. భీమార్జున నకుల సహదేవులు ద్రౌపది కూడా అనేక దానధర్మాలు చేసారు. నారదీరలు ధరించారు. అన్నగారిని అనుసరించి కైవల్యపదం చేరుకున్నారు. విదురుడు కూడా ప్రభాస తీర్థంలో తన దేహం విడిచిపెట్టి స్వర్గలోకం చేరుకున్నాడు. తిరిగి యమధర్మరాజుగా తన అధికారం చేపట్టాడు. ఈ విధంగా పాండవుల మహాప్రస్థానం ముగిసింది. వీరి చరిత్ర చదివిన వారు విన్నవారు భవబంధాలు వీడి కైవల్యం పొందుతారు.

అక్కడ హస్తినాపురంలో పరీక్షిత్తు సకల విద్యలు నేర్చుకున్నాడు. మంత్రులు పురోహితులు సాయంతో రాజ్యపాలన చేస్తున్నాడు. తన మేనమామ ఉత్తరుని కుమార్తె అయిన ఇరావతి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి జనమేజయుడు మొదలగు నలుగురు కుమారులు జన్మించారు. పరీక్షిత్తు మూడు అశ్వమేధయాగాలు చేసాడు.

తరువాత ఒకరోజు పరీక్షిత్ మహారాజు విహారానికి వెళుతుంటే అక్కడ ఒక రాజవేషంలో ఉన్న ఒక శూద్రుడు ఒక గోవుల జంటను తన్నడం చూచాడు.” అని చెప్పగా శౌనకుడు సూత పౌరాణికుని ఇలా అడిగాడు.

“ఓ సూత పౌరాణికా! ఇంతకూ ఆ రాజవేషంలో ఉన్నది ఎవరు. వాడు ఆ వృషభాన్ని ఎందుకు హింసిస్తున్నాడు. పరీక్షిత్తు ఆ దుండగుని ఎలా శిక్షించాడు వివరంగా చెప్పు. శ్రీహరి పుణ్యకథలు వినవలెనని మాకు ఎంతో ఆసక్తిగా ఉంది. ఈ యాగమునకు యమధర్మరాజు కూడా వచ్చాడు. ఆయన కూడా శ్రీహరి కథలు శ్రద్ధలో ఆలకిస్తున్నాడు. కాబట్టి వెంటనే పరీక్షిత్తు ఉదంతము మాకు చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి సూత పౌరాణికుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ మునులారా! పరీక్షిత్తు మహారాజు విహారానికి వచ్చిన సమయంలో వృషభాకారంలో ఒంటికాలితో ఉన్న ధర్మదేవత, గోవురూపములో ఉన్న భూదేవిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఓ గోమాతా! నీ కళ్ల వెంట నీరు కారుతూ ఉంది. నీ దేహం అంతావ్యాధులతో నిండి ఉంది. నీ ముఖం అంతా వాడిపోయి దీనంగా ఉంది. నీకు నీ వారికి కలిగిన భయం ఏమిటి? నిన్ను ఎవరన్నా పట్టి బంధిస్తారని దిగులుపడుతున్నావా. మానవులు యజ్ఞయాగములు మాని వేసినందువలన దేవతలకు హవిస్సులు దొరకవని బాధగా ఉందా. మానవులు తమ తల్లి తండ్రులను భార్య పిల్లలను నిర్లక్ష్యం చేస్తారని బాధగా ఉందా. సరస్వతి దుర్మార్గులచేతిలో బందీ అవుతుందని బాధగా ఉందా! ఉత్తమ బ్రాహ్మణులు ఉదరపోషణ కొరకు రాజులకు సేవచేస్తారని బాధగా ఉందా. తక్కువ కులం వారు రాజులు అవుతారనీ, దేశంలో న్యాయం ధర్మం నశించి పోతాయని అనుకుంటున్నావా. శ్రీకృష్ణుడు ఈభూమిని వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు, ఇంకనాకు దిక్కెవరు అని బాధపడుతున్నావా. నిజమే. కృష్ణుడు ఈ భూమిమీద తిరుగుతున్నంతవరకు ధర్మం తప్పడానికి ఎవరికీ ధైర్యం లేదు. ఇప్పుడు ఆ దృశ్యమూరి పోయింది. అధర్మం రాజ్యమేలుతూ ఉంది.” అని పలికిన ధర్మదేవతను చూచి గోరూపంలో ఉన్న భూదేవి ఇలా అంది.

“ఓ ధర్మదేవతా! నీవు మాత్రం బాధపడటం లేదా. పూర్వం నీవు నాలుగు పాదాలతో నడిచేవాడివి. ఇప్పుడు ఒంటికాలితో సంచరిస్తున్నావు కదా. ఇప్పటి వరకు ఈ లోకంలో సత్యం, శౌచం, దయ, క్షమ, త్యాగం, సంతోషం, ఆర్జవం, శమం, దమం, తపస్సు, సమభావం, తితిక్ష, ఉపరతి, జ్ఞానం, వైరాగ్యం, ఐశ్వర్యం, శౌర్యం, తేజస్సు, సామర్థ్యం, స్వాతంత్ర్యం, కౌశలం, కాంతి, ధైర్యం, మార్దవం, ప్రతిభ, వినయం శీలం, ఇంద్రియపటుత్వం, మనోబలం, గాంభీర్యం, స్థైర్యం, శ్రద్ధ, కీర్తి, గౌరవం, నిరహంకారం, వేదవిజ్ఞానం, శరణాగతి ఈ గుణములన్నీ శ్రీకృష్ణునిలోనూ ప్రజలలోనూ ఉండేవి. కృష్ణుడు అవతారం చాలించి వెళ్లిపోగానే మానవులలో ఈ గుణాలు అన్నీ సన్నగిల్లాయి. కలి ప్రభావంతో మానవులు భయంకర పాపపు పనులు చేయడానికి అలవాటుపడుతున్నారు. దీని వలన దేవతలు, పితృదేవతలు, ఋషులు కూడా బాధలు పడుతున్నారు. వర్ణాశ్రమధర్మాలు

కనపడకుండా పోతున్నాయి. అందరూ అన్ని పనులు చేస్తూ ఏ పనీ నైపుణ్యంతో చేయడం లేదు. అంతే కాదు. ఇన్నాళ్లు శ్రీకృష్ణుని పాదాలు నీ మీద పడుతుంటే పులకించి పోయేదానివి. ఇప్పుడు ఆ అదృష్టం నీకు లేకుండా పోయింది.”అని ధర్మదేవత భూమాత ఒకరి బాధలు ఒకరికి చెప్పుకుంటుంటే పరీక్షిత్తు అక్కడకు వచ్చాడు.

ఆ సమయంలో ఒకడు వచ్చి వృషభరూపంలో ఉన్న ధర్మదేవతను కాలితోబలంగా తన్నాడు. ఆ దెబ్బకు తాళలేక ఆ వృషభం అంటా అని కేకపెట్టింది. అంతే కాకుండా ఆపాపాత్ముడు పక్కనే ఉన్న గోమాతను కాలితో బలంగా తన్నాడు. ఇది చూచిన పరీక్షిత్తు అక్కడకు వచ్చి ఆ దుర్మార్గుడిని పట్టుకొని ఇలా అన్నాడు.

“ఎవరూ నువ్వు ఆ ఎద్దును ఎందుకు అలా తంతున్నావు. అదేమైనా నీకు అపకారం చేసిందా.నీ మీదికి వచ్చిందా. కొమ్ములతో పాడిచిందా. అన్యాయంగా ఈ వృషభాన్ని గోవును ఎందుకు తంతున్నావు. నేను పరిపాలించే రాజ్యంలో ఇటువంటి నేరాలు చేయకూడదని తెలియదా. పైగా రాజువేషం వేసుకొని ఉన్నావు. ఈనేరానికి నిన్ను కఠినంగా శిక్షిస్తాను నీకు రాజదండన తప్పదు” అని పలికాడు.

అప్పుడు వృషభరూపంలో ఉన్న ధర్మదేవుడు ఇలా అన్నాడు. “ఓ రాజా! నేను ధర్మదేవతను. వృషభరూపంలో ఉన్న మేము ఇతరులను బాధపెట్టేవాళ్లం కాదు. మా మూలంగాఎవరికీ హాని కలుగదు. కొందరు మానవుల సుఖదుఃఖాలకు మనసే కారణం అంటారు. మరికొందరు ఇదంతా గ్రహాలకు, దేవతలకూ, ప్రభుత్వాలకు అంటగడతారు. మరి కొందరు ఇదంతా కర్మఫలం అని కర్మసిద్ధాంతం వల్ల వేస్తారు. భౌతికవాదులు ఇదంతా ప్రకృతి మహిమ అంటారు. కాని వీరెవరికీ సుఖం దుఃఖం కలిగించే శక్తి లేదు. వచ్చిన దానిని అనుభవిస్తూ విశ్లేషణలు చేస్తుంటారు. ఓ రాజా! ఎవరి వలననో నాకు సుఖం దుఃఖం వచ్చిందని అనుకోవడం పొరపాటు. ఇదంతా ఆ పరమేశ్వరుని సంకల్పం అనుకోవడమే ఉత్తమం. కాబట్టి నా బాధకు ఎవరూ బాధ్యులు కాదు” అని అన్నాడు. అప్పుడు పరీక్షిత్తు ఇలా అన్నాడు.

“ఈ పాపాత్ముడు నిన్ను తంతూ పాపం చేస్తున్నా దానికి అతడు కారణం కాదు అనే నీ ధర్మనిరతి అమోఘం. ఎందుకంటే పాపం చేసేవారి పాపం గురించి మాట్లాడిన వారికి కూడా ఆ పాపం చుట్టుకుంటుంది అని విన్నాను. కానీ నీవు ధర్మదేవతవు. కృతయుగంలో నీకు తపస్సు, శౌచం, దయ, సత్యం అనే నాలుగు పాదాలు ఉండేవి. త్రేతాయుగంలో తపస్సు అనే పాదం విరిగిపోయి మూడు పాదాలు మిగిలాయి. ద్వాపరంలో శౌచం అనే పాదం విరిగిపోయి రెండే పాదాలు మిగిలాయి. కలియుగంలో దయ కూడా విరిగిపోయి కేవలం సత్యం అనే పాదం మిగిలింది. ఆ సత్యాన్ని కూడా అధర్మం అనే ఆయుధంతో విరిచేస్తున్నారు. ఈ భూదేవి కూడా నీ మాదిరి బాధలు పడుతూ ఉంది. ఈ దుర్మార్గుణ్ణి శిక్షించి మీబాధలు నివారిస్తాను” అని పరీక్షిత్తు తన కత్తి దూసి క్షత్రియవేషంలో ఉ

న్న కలిని చంపాలని అనుకున్నాడు. ఇది చూచి కలి గడగడవణుకుతూ పరీక్షిత్తు పాదాల మీద పడ్డాడు.

“ఓ రాజానన్న చంపవద్దు. నీ పాదాలు పట్టుకుంటాను.నీ శరణు కోరుతున్నాను. నన్నుకరుణించు” అని అన్నాడు.

“పాండవ వంశస్థులు శరణుకోరిన వారిని వధించరు. నీకు అభయం ఇచ్చానులే” ఇంకమీదట బుద్ధిగా ఉండు. నీవు పాపాత్ముడవు. నారాజ్యంలో నీకు స్థానం లేదు. నిన్ను చూస్తుంటే అసత్వం, లోభం, దొంగతనం, దౌర్జన్యం, దురాచారం, మోసం, కలహం, కపటం, కలుషం, దౌర్జాగ్యం, మొదలైన అధర్మాలు అన్నీ నీలో ఉన్నాయి అని తెలుస్తూ ఉంది. ఋషులు యజ్ఞయాగాలు చేసే ఈ కురుజాంగలంలో నీవంటి అధర్ముడికి చోటు లేదు.’ ’ అని అన్నాడు పరీక్షిత్తు.

అప్పుడు కలిపురుషుడు ఇలా అన్నాడు. “అయ్యా నన్ను రాజ్యంవిడిచి పామ్మన్నారు ఎక్కడకు పోయేది. ఎక్కడకు పోయినా నీ బాణాలు నన్ను తరుముతూనే ఉంటాయి. నీవు ఎక్కడ తలదాచుకోమంటే అక్కడే ఉంటాను. తమరి దయ”అని కపటవినయం ఒలకపోసాడు.

పరీక్షిత్తు ఆలోచించి “నీకు నాలుగు స్థానాలు చూపిస్తాను వాటిలో ఉండు. జూదం, మద్యపానం, ప్రాణివధ, బంగారం. ఈనాలుగు ప్రదేశాలలో ఉండు. ఇవి తప్ప వేరే ఏ ప్రదేశానికి వెళ్లవద్దు” అని ఆజ్ఞాపించాడు పరీక్షిత్తు. తరువాత ధర్మదేవత పోగొట్టుకున్న మూడుపాదాలు అయిన తపస్సు, శౌచం, దయ ను తిరిగి ధర్మదేవతకు అప్పగించాడు. తరువాత పరీక్షిత్తు తన రాజ్యాన్ని జనరంజకంగా పాలించాడు. పరీక్షిత్తు రాజుగా ఉన్నంత కాలం కలి విజృంభించకుండా అణిగి మణిగి ఉన్నాడు.

కలియుగంలో ఒక విశేషం ఉంది. ఎవరైనా పాపాలు చేస్తే గానీ వారికి ఆ పాపఫలితం సంక్రమించదు. కాని పుణ్యకార్యాలు చేయాలి అని మనసులో అనుకుంటే చాలు వారు ఆ పుణ్యకార్యం చేస్తే ఎటువంటి ఫలితం వస్తుందో ఆ ఫలితం కేవలం సంకల్పమాత్రం చేతనే సంక్రమిస్తుంది. అది కాకుండా కలికాలంలో భీరులైన వారిని మనస్సును ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకున్న వారిని కలి ఏమీ చేయదు. అలాకాకుండా చంచలమైన మనస్సు కలిగినవారి మీద మాత్రమే కలి తన ప్రభావం చూపిస్తుంది, ఆ కారణం చేతనే పరీక్షిత్తు కలిని చంపకుండా విడిచిపెట్టాడు.”అని పలికాడు సూతపౌరాణికుడు.

అప్పుడు శౌనకుడు ఇలా అడిగాడు. “మహాత్మా! మాకు ఎన్నోవిషయాలు చెప్పి మమ్ములను తరింపచేసారు. కానీ పరీక్షిత్ మహారాజుకు శాపం ఎలా వచ్చింది. ఆయనకు శుక మహర్షి భాగవతం చెప్పడం ఎలా తటస్థించింది మాకు తెలియజేయండి.” అని అడుగగా సూతపౌరాణికుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

ఒకసారి పరీక్షిత్ మహారాజు సమీపములోని అడవికి వేటకు వెళ్లాడు. గ్రామప్రజలను హింసిస్తున్న క్రూరజంతువులను వేటాడసాగాడు. ఆ క్రమంలో ఒక వృగ్గాని తరుముతూ పరుగెత్తాడు. అలసి పోయాడు. ఆయనకు దాహం వేసింది. నీటి కోసం చుట్టుపక్కల వెదకసాగాడు. ఆయనకు ఒక ఆశ్రమం కనపడింది. పరీక్షిత్ ఆ ఆశ్రమంలోకి ప్రవేశించాడు. అక్కడ ఒక చెట్టు కింద కళు మూసుకొని తపస్సుచేసుకుంటున్న ఒక తాపసి కనిపించాడు. ఆయన పేరు శమీకమహాముని. ఆ శమీకుడు జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తులను దాటి తురియావస్థకు చేరుకున్నాడు. సమాధి అవస్థలో ఉన్నాడు. తన మనసును ఆత్మతో అనుసంధానం చేసి బ్రహ్మానంద స్థితిలో ఉన్నాడు.

ఆ సమయంలో పరీక్షిత్తు ఆయనను సమీపించి “అయ్యా దాహందాహం కాసిని మంచీతీర్థం ఇప్పించండి” అని దీనంగా అడిగాడు. శమీకుడు సమాధి స్థితిలో ఉన్న సంగతి తెలియని పరీక్షిత్తు దాహంతో నాలుక తడారిపోతుంటే కోపంతో ఊగిపోయాడు.

“ఓ బ్రాహ్మణుడా నీకు ఎంత గర్వం. ఈ దేశానికి మహారాజును నీ దగ్గరకు వచ్చి దీనంగా దాహం అడిగితే కళ్లుకూడా తెరవవా. రాయిలాగా కదలకుండా కూర్చుంటావా. కనీసం నీరు ఎక్కడున్నదీ చేతితో సైగచేయవచ్చు కదా. ఈయనకు తాను ఒక మహాముషి అనే గర్వంతలకెక్కినట్టుంది. దాహంతో నోరెండి పోతుంటే సామాన్యుడైనా నీరు ఇచ్చి దాహంతీరుస్తాడే. అటువంటిది బ్రాహ్మణుడవు అయిఉండీ నీవు కదలకుండా కూర్చుంటావా. ” అని కోపంతో ఊగిపోయాడు.

అసలే మహారాజు అనేగర్వం. పైగా దాహం. ఎదురుగా ఉలకకుండా పలకకుండా రాయిలా ఉన్న ముని. ఈ అవమానాన్ని భరించలేకపోయాడు. చేసేది లేక వెనుకకు తిరిగి పోబోతుంటే అల్లంత దూరాన ఒక పాము చచ్చిపడి ఉంది. తనను అవమానించిన ఈ మునికి తగిన శాస్తి చేయాలని అనుకున్నాడు. తన బాణంతో ఆ చచ్చిన పామును ఎత్తి ఆ శమీకుని మెడలో పడేటట్టు గిరవాట్ వేసాడు. నీ దొంగజపానికి ఇదే తగిన శాస్తి అనుకుంటూ అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు పరీక్షిత్ మహారాజు.

ఆ సమయంలో అక్కడే ఉన్న ఒక ముని కుమారుడు ఈ తతంగం అంతా చూచాడు. వెంటనే పరుగెత్తుకుంటూ పోయి శమీకుడి కుమారుడు అయిన శృంగీకి ఈ విషయం అంతా

చెప్పాడు. “ఎవరో మహారాజు మన ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. మీతండ్రిగారిని దాహానికి నీరు అడిగాడు. మీతండ్రిగారు తపస్సులో ఉన్నారు. ఆయనకు కోపంవచ్చి ఒక చచ్చిపామును మీ తండ్రిగారి మెడలో వేసి పోయాడు” అని చెప్పాడు.

ఆ మాటలు విన్న ముని కుమారుడు శృంగికి కోపం వచ్చింది. “ఈ మహారాజులు ప్రజల సొమ్ముతో మృష్టిన్నాలు ఆరగించి బలిసి పొగరెక్కి ఉన్నారు. లేకపోతే ఇంత అహంకారమా! నా తండ్రి వారిని ఒక్క మాటకూడా అనలేదే. ఆ మహారాజుకు మా తండ్రి శత్రువు కూడా కాదు. ఆయనపాటికి ఆయన ఈ అడవిలో కందమూలాలు తింటూ, తపస్సు చేసుకుంటుంటే ఆ రాజు ఇంతపని చేస్తాడా. నా తండ్రి మెడలో చచ్చినపాము వేసి అవమానిస్తాడు. మేమేమన్నా ఆయనను బంగారం అగ్రహారాలు దానం చెయ్యమని అడిగామా. ఆశీర్వాదం చేసి ధనం ఇవ్వమని అడిగామా. ఆ రాజుకు నా తండ్రిని అవమానించే అవసరం ఏమొచ్చింది. ఆ మహారాజుకు ఐశ్వర్యం ఉంటే దినానికి పదిసార్లు తినమనండి. విలువగల బట్టలు ధరించమనండి. అంతేకానీ ఇటువంటి పనులు చేయడం ఏమిటి. ఈ రాజుకు తగిన శాపం ఇస్తే గానీ నా కోపం చల్లారదు. ఏ రాజైతే నా తండ్రి మెడలో చచ్చిన పామును వేసి అవమానించాడో ఆ రాజు నేటికి ఏడవరోజున తక్షకుని విషజ్వాలలకు ఆహుతి అవుతాడు. ఇదే నా శాపం.” అని శాపజలం విడిచిపెట్టాడు.

తరువాత ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. అప్పటికి ఇంకా శమీకుడు ధ్యానసమాధితో ఉన్నాడు. ఆయన మెడలో చచ్చిన పామువేలాడుతూ ఉంది ఆ దృశ్యం చూచిన శృంగికి దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. “అయ్యోతండ్రి! ఎవడో దుర్మార్గుడు కండకావరంతో మీ మెడలో చచ్చినపామును వేసాడు. ఈ రాజులకు బ్రాహ్మణులంటే గౌరవము మర్యాద ఏమీ లేవు. నా తండ్రి మెడలో ఉన్న ఈ మృతసర్పాన్ని ఎలా తీయాలో తెలియడం లేదే” అంటూ బిగ్గరగా ఏడవసాగాడు.

ఈ తతంగానికి శమీకుడు కళ్లు తెరిచాడు. తన మెడలో వేలాడుతున్న చచ్చిన పామును తీసి దూరంగావిసిరివేసాడు. ఎదురుగా దుఃఖిస్తున్న కుమారుని చూచాడు. “కుమారా! ఏమిటిది. నామెడలో ఈ చచ్చినపామును ఎవరు వేసారు. నీవు ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు.” అని అడిగాడు. అప్పుడు శృంగి జరిగినది అంతా తండ్రికి చెప్పాడు.

“కుమారా! ఎంత పని చేసావు. కోపావేశంలో చేసిన పనికి మహారాజును నీవు ఘోరంగా శపించావా. మహారాజుకు మరణశిక్షవిధించతగిన మహాపరాధం ఆ రాజు చెయ్యలేదే. మహారాజు మనకు రక్షకుడు అటువంటి మహారాజును శపించవచ్చా. ఇదంతా వాసుదేవుడు అవతారంచాలించడం వల్ల కలి ప్రభావం వల్ల వచ్చినట్లుంది. లేకపోతే ఇంత చిన్న తప్పుకు అంత పెద్ద శిక్ష వేస్తావా. ప్రజలను కన్నబిడ్డలవలె పరిపాలించే మహారాజును ఎలా శపించావు. రాజు

మరణిస్తే రాజ్యంలో అరాచకం చెలరేగుతుంది. బలవంతుడు బలహీనుడిని దోచుకుంటాడు. దొంగతనాలు దోపిడీలు ప్రబలుతాయి. ప్రజలుచిన్న కారణాలకే ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటారు. వైదికధర్మాలు వర్ణాశ్రమధర్మాలు మంటగలుస్తాయి. ధర్మం నశిస్తుంది. అర్థం కామం కొరకు జనం పాకులాడుతారు. రాజు లేకపోతే జరిగే అనర్గాలు అన్ని ఇన్నికావు. మనం మన ఆశ్రమానికి వచ్చిన రాజుకు అతిథి సత్కారాలు చేయడం మాని శపించడం ఏమిటి.

ఓ పరమాత్మా! నా కుమారుడు బాల్యచాపల్యం చేత తప్పుచేసాడు. వాడిని క్షమించు.”అని కొడుకు చేసిన పొరపాటుకు చింతించాడు శమీకుడు.

వెంటనే తన శిష్యుడిని పిలిచి “నీవు వెంటనే పోయి మహారాజుకు జరిగినదంతా విన్నవించి ఈ ఆపదనుండి గట్టెత్తే ఉపాయం ఆలోచించమని చెప్పు”అని పంపించాడు. ఆ ముని కుమారుని వలన జరిగిన విషయం అంతా తెలుసుకున్న పరీక్షిత్తు తన కోపం ఎంత చేటు తెచ్చిందో తెలుసుకొని చింతించాడు.

“నా కర్మకాకపోతే,సప్తవ్యసనాలలో ఒకటైన వేటకు నేను ఎందుకు వెళ్లాని. చచ్చినపామును ఆ ముని మెడలో ఎందుకు వెయ్యాలి. ఇదంతా ఆ కలి ప్రభావమే. ఆ కలిని ఆ రోజే చంపి ఉంటే బాగుండేది. చివరకు కలిప్రభావం నా మెడకు చుట్టుకుంది. అయినా ఇది దైవ సంకల్పం. అనుభవించక తప్పదు. అయినా ఆ బాలుని తప్పేముంది. దాహం తీరక నాకు కోపం వచ్చినట్టే తండ్రి మెడలో పామును చూచి ఆ ముని కుమారుడికి కోపం వచ్చిఉంటుంది. అందుకే శపించాడు. బ్రాహ్మణులను గోవులను దేవతలను అవమానించకూడదు అనే బుద్ధినాకే లేకపోయింది. ఎవరిని అనుకొని ఏమి లాభం. అయినా ఇదిఒకందుకు మేలే జరిగింది. లేకపోతే నేను జీవితాంతం ఈ రాజభోగాలలో మునిగి తేలేవాడిని. ఈ ఏడురోజులన్నా పరమాత్ముని సేవలో గడుపుతాను” అని అనుకున్నాడు.

ముని కుమారుని శాపం సంగతి తక్షకునికి తెలిసింది. వెంటనే పరీక్షిత్తును కాటువేసి చంపడానికి తక్షకుడు బయలుదేరాడు. తక్షకుని వలన తనకు మరణం తప్పదు అనుకున్న పరీక్షిత్తుకు వైరాగ్యం ఆవరించింది. రాజ్యంవదిలిపెట్టాడు. తన కుమారుడైన జనమేజయునికి రాజ్యపట్టాభిషేకం చేసాడు. మునివృత్తి అవలంబించాడు. ఏడురోజులు నిరాహారదీక్ష పూనాడు. గంగానదీతీరంలో ఒక ఆశ్రమం నిర్మించుకొని అందులో ప్రాయోపవేశ దీక్షను చేపట్టాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు గంగానదీ తీరంలో ప్రాయోపవేశదీక్షను పూనాడు అన్న విషయంవిన్న గంగానదీ తీరములో తపస్సుచేసుకుంటున్న తాపససులు మునులు అక్కడకు చేరుకున్నారు. వారిలో అత్రి, విశ్వామిత్రుడు, భృగువు, మైత్రేయుడు, వసిష్ఠుడు, పరాశరుడు, చ్యవనుడు, భరద్వాజుడు, దేవలుడు, నారదుడు మొదలగు వారు ఉన్నారు. పరీక్షిత్ మహారాజు వారందరికీ

స్వాగత సత్కారాలు చేసాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

“మహామునులారా! నేను మహారాజును అనే గర్వంతో సహనం కోల్పోయి తపస్సు చేసుకుంటున్న ఒక తాపసి మెడలో చచ్చిన పామునువేసి అవమానపరిచాను. ఆ పాపానికి పరిహారం ఏదయినా ఉంటే నాకు చెప్పండి. మీ దర్శనభాగ్యం చేతనే మీ పాద స్పర్శచేతనే నా పాపాలు పటాపంచలుఅయ్యాయని భావిస్తాను. ఇప్పుడు నేను మృత్యుముఖంలో ఉన్నాను. నాకు కైవల్యం ఎలా సిద్ధిస్తుందో చెప్పండి. నాకు ఆ ముని శాపం ఒక వరంగా పరిణమించింది. లేకపోతే నేను నా మిగిలిన జీవితం కూడా రాజభోగాలు అనుభవించడంలో గడిపేవాడిని. అహంకారంతో కూడిన నాకు, సంసారసాగరంలో ఈదుతున్న నాకు, ఆమహాముని శాపం వలన, తక్షకుని వలన కలిగే మరణం వలన నాకు జ్ఞానోదయం కలిగింది. ఇప్పుడు నాకు ఏ భయం లేదు. తక్షకుని కాటుకు సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఇదంతా పరమాత్మ సంకల్పంగా భావిస్తాను. కాకపోతే మీరందరూ నా శ్రేయస్సును కోరి నాకు రాబోయే జన్మలో కూడా నా మనసు శ్రీహరి భక్తియందు లగ్నం అయేటట్టు ఆశీర్వదించండి. ఈ ఏడుదినాలలో నాకు మోక్షం వచ్చేటట్టు చేయండి.” అని ప్రార్థించాడు. దర్శాసనం మీద కూర్చున్నాడు. తన చిత్తం పరమాత్మయందులగ్నం చేసాడు.

ఆ సమయంలో అక్కడ చేరిన ఋషులు పరీక్షిత్తుతో ఇలా అన్నారు. “ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీ నిర్ణయం ఎంతో శ్లాఘనీయము. ప్రతీకారం తీర్చుకోకుండా ఆత్మార్పణ చేసుకుంటున్నావు. కైవల్యం కొరకు పాటుపడుతున్నావు. నీవు ఈ శరీరం విడిచి పుణ్యలోకాలు చేరేవరకు మేమంతా నీ వెంట ఉంటాము.” అని అన్నారు. అప్పుడు పరీక్షిత్ మహారాజువారిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “మీరంతా బ్రహ్మజ్ఞానులు. విజ్ఞులు ఆత్మతత్వం తెలిసినవారు. ఈ ఏడురోజులలో కైవల్యం పొందే మార్గం ఏదైనా నాకు తెలపండి.” అనిఅడిగాడు.

ఆ ఋషులందరూ వారిలో వారు చర్చించుకుంటూ ఉండగా అంతలో అక్కడకు పరమాత్మ పంపాడా అన్నట్టు శుకమహర్షి వచ్చాడు. ఆయన దిగంబరంగా అవధూత లాగా అమాయకునిలాగా జడునిలాగా వెర్రివాడిలాగా ఉన్నాడు. ఆయనను ఒక పిచ్చివాడుగా భావించి కొంత మంది ఆయనను తరుముతున్నారు. శుకుడు అక్కడకు రాగానే అక్కడి ఋషులు ఆయనను గుర్తుపట్టారు. ఆయనకు నమస్కరించారు. ఈ విషయం పరీక్షిత్తుకు తెలిసి గబగబా ఆయన వద్దకు వెళ్లి సాష్టాంగ ప్రమాణం చేసాడు.

“ఓ మహానుభావా! శుకమహర్షి! నా అదృష్టం కొద్దీ తమరు ఇక్కడకు వచ్చారు. నాజన్మ ధన్యం అయింది. నా ఆశ్రమం పావనం అయింది. నిన్ను చూడగానే నా జన్మతలించిందని భావిస్తున్నాను. నాకు తమరి సేవచేసుకునే భాగ్యం లభించింది. నాకు మోక్షం ప్రసాదించండి. తమరు అవధూతలలో అగ్రగణ్యులు. నేను ఏడురోజులలో మరణించబోతున్నాను. నాకు కైవల్యం

పాందే మార్గం చెప్పండి. దానికి నేను ఏ జపం చేయాలి. ఏం చేయాలి. ఏం వినాలి. ఎవరిని సేవించాలి. దయచేసి చెప్పండి.” అని అడిగాడు.

పోతనామాత్య భాగవతము మొదటి స్కంధము సర్వం సంపూర్ణం
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

భాగవతము

పోతన ప్రణీతము
రెండవ స్కంధము.

ఆ విధంగా పరీక్షిత్తు అడిగిన ప్రశ్నలకు శుకయోగీంద్రుడు ఇలాచెప్పాడు. “రాజా! నీవు అడిగిన ప్రశ్న చాలా సమంజసంగా ఉంది. లోకంలో వినతగిన విషయాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కాని సంసారం అనే సాగరంలో పడిన వారు తమలో ఉన్న ఆత్మగురించి ఆలోచించరు. వారు ఎప్పుడూ ధనం, ఆస్తి, పదవి వీటి గురించే ఆలోచిస్తుంటారు. తుదకు ఏమీ సాధించకుండానే మరణిస్తారు. మరణం మీద పడుతూ ఉంది అని తెలిసినా తెలియనట్టే ఉంటారు. నీలాగా మోక్షం కావాలి అని కోరుకునేవాడికి శ్రీహరి నామ స్మరణ తప్ప మరొక మార్గం లేదు. ఆయన సేవ, ఆయన స్మరణ, ఆయన భావన, ఆయన వర్ణన, ఆయన గురించి వినడం ఇవే ముక్తికి నోపానాలు. ప్రజలు తమ అవసానదశలోనైనా సాంఖ్యయోగం అవలంబించి ధర్మాచరణ చేస్తూ తమ జన్మ సార్థకం చేసుకోవాలి. అవసాన కాలంలో ఏది చెయ్యాలి ఏది చెయ్యకూడదు అనే మీమాంస వదిలిపెట్టాలి. నిర్గుణ పరబ్రహ్మతత్వము ఆశ్రయించాలి. మనసు నిండా శ్రీహరిని నిలుపుకోవాలి.

నా తండ్రి వ్యాసులవారు తాను రచించిన భాగవతమును నా చేత చదివించాడు. వేదాలకు ప్రతిరూపం భాగవతము. అందులో వర్ణింప బడిన శ్రీహరి అవతార లీలలు నన్ను ఆకర్షించాయి. నేను భాగవతమును శ్రద్ధతో చదివాను. నీవు కూడా శ్రీహరి భక్తుడవు కాబట్టి ఆ భాగవత కథామృతమును నీకుచెబుతాను.

భాగవతము విన్నందు వలన శ్రీహరిని సేవించాలి అనే బుద్ధి ఎక్కువ అవుతుంది. మోక్షం కోరుకునేవాడికి ముక్తి లభిస్తుంది. ముసలితనం, వ్యాధులు, మరణం వీటి వలన భయం ఉండదు. యోగులు ఎటువంటి వ్రతములు చేయరు. శ్రీహరి నామ సంకీర్తనమే వారికి వ్రతము. అలా కాకుండా ఎల్లప్పుడూ సంసారంలో పడి ఉండేవాడికి, రోజులో కాసేపైనా శ్రీహరిని స్మరించని వారికి, ముక్తి ఎలా లభిస్తుంది. ఈ సందర్భంలో నీకు ఖట్వాంగుడు అనే రాజు వృత్తాంతము చెబుతాను.

పూర్వము ఖట్వాంగుడు అనే రాజు ఉండేవాడు. ఇంద్రుడు, దేవతలు రాక్షసుల చేతిలో ఓడిపోయారు. అప్పుడు ఇంద్రుడు ఖట్వాంగుని సాయం కోరాడు. ఆయన ఇంద్రులోకం వెళ్లి దేవతల పక్షాన రాక్షసులతో పోరాడి, వారికి విజయం చేకూర్చాడు. అప్పుడు దేవతలు సంతోషించి ఏదైనా వరం కోరుకోమన్నారు. “నాకు ఏ వరమూ అక్కరలేదు. నేను ఇంకెంత కాలం బతుకుతానో చెప్పండి” అని అడిగాడు. “నీవు ఇంక ఒకముహూర్తకాలం అంటే 48 నిమిషాల కాలం బతుకుతావు.” అని పలికారు. ఖట్వాంగుడు వెంటనే భూలోకానికి వచ్చాడు. రాజ్యం వదిలిపెట్టాడు. విరాగి అయ్యాడు. ఆ ముహూర్తకాలంలోనే గోవింద నామ స్మరణ చేస్తూ ముక్తిని పొందాడు. కాని, ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు ఇంకా ఏడురోజులు సమయం ఉంది. అంతవరకు నీవు శ్రీహరి నామస్మరణ చేయడానికి కావలసినంత సమయం ఉంది.

మానవుడు అయిన వాడు అవసాన కాలం సమీపిస్తూ ఉంది అని భయపడకూడదు. ఈ శరీరం మీద, భార్య, భర్త, పిల్లలు ఆస్తి , ధనం వీటిమీద మమకారం వదిలిపెట్టాలి. నిష్కామ కర్మలు చేయాలి. ఇల్లు వదిలిపెడితే మంచిది. అలా వదలలేకపోతే, ఇంటిలోనే ఒక ఏకాంత ప్రదేశంలో కూర్చోవాలి. ప్రాణాయామం చేయాలి. ప్రణవనాదమైన ఓంకారాన్ని జపించాలి. మనసును ఇంద్రియాలను తన వశంలో ఉంచుకోవాలి. చంచలమైన చిత్తమును కట్టడి చేయాలి. మనసును ఏకాగ్రం చేసి ధారణతో నిర్మలంగా ఉంచుకోవాలి. పరమాత్మ స్వరూపాన్ని హృదయంలో నిలుపుకోవాలి. సాకార రూపంతో పరమాత్మను ధ్యానించాలి. అప్పుడు అతడికి, ఆమెకు విష్ణుపదం లభిస్తుంది. అతని మనసంతా బ్రహ్మానందంతో నిండిపోతుంది. అదే మోక్షానికి దారి.” అని పలికిన శుక యోగీంద్రునితో పరీక్షిత్ ఇలా అన్నాడు.

“స్వామీ! తమరు ధ్యానము ధారణ అని అన్నారు. అవి ఎలా ఉంటాయి. ధారణ, ధ్యానం ఎలా చేయాలి. ధారణ చేస్తే మనస్సులోని మాలిన్యం ఎలా తొలగిపోతుంది.” అని అడిగాడు. దానికి శుకయోగీంద్రుడు ఇలా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇది ఎంతో సులభము. ఉచ్ఛాస నిశ్శాసములను ప్రాణాయామంతో సమం చేయాలి. తరువాత ప్రాపంచిక విషయాల మీద, సంసారం మీద మమత మమకారాలను వదిలిపెట్టాలి. ఇంద్రియాలను మనసును అదుపులో ఉంచుకోవాలి. చిత్తము పరమాత్మయందు లగ్నం చేయాలి. అదే ధారణ అంటే ఏకాగ్రత. దీని గురించి ఇంకా వివరంగా చెబుతాను శ్రద్ధగా వినండి.

పరమాత్మ అయిన విష్ణువు కాలాతీతుడు. భూత భవిష్యత్ వర్తమాన కాలములు ఆయన అభీనంలో ఉన్నాయి. పంచభూతములు, అహంకారము, మహత్ తత్త్వము ఈ ఏడు

ఆవరణములు ఆ విరాట్ స్వరూపమును కప్పిఉన్నాయి. ఈ అనంత విశ్వమే ఒక మానవ దేహంగా భావిస్తే....ఆ విరాట్ పురుషుని ఈ క్రింది విధంగా భావించవచ్చు.

పాతాళ లోకమే అరికాలు

రసాతలమే కాలి మడమ

మహాతలం చీలమండ

తలాతలం పిక్కలు

సుతలం మోకాలు

వితలము అతలము తొడలు

భూతలం నడుము

ఆకాశం బొడ్డు

నక్షత్రలోకం వక్షము

మహర్లోకం మెడ

జనలోకం ముఖం

తపోలోకం నొసలు

సత్యలోకం శిరస్సు

దాని పైన ఉండేదే బ్రహ్మరంధ్రము.

ఇంద్రుడు భుజాలు శక్తి

దిక్కులు చెవులు శబ్దం

అశ్వినీ దేవతలు ముక్కురంధ్రాలు శ్వాస వాసన

అగ్ని నోరు వాక్కు

అంతరిక్షం కళ్లు చూపు సూర్యుడు

రాత్రిపగలు కనురెప్పలు

బ్రహ్మపదం కనుబొమలు

జలం దవడ

రసం నాలుక భాష

యముడు కోరలు

దంతాలు ... మమత మమకారాలు

నవ్వు.. మాయ

పెదవులు... లోభం

వక్షస్థలము ధర్మం

సముద్రాలు కడుపు

కొండలు ఎముకలు

నదులు	నాడులు
చెట్టు	రోమాలు
వాయువు	నిట్టూర్లు
వయస్సు	కాలం
మబ్బులు	తలవెంట్రుకలు
ఉదయం సాయంత్రం	ఆయన వస్త్రములు
చంద్రుడు	మనస్సు
మహాత్ తత్వం	చిత్తం
రుద్రుడు	అహంకారం
మనువు	బుద్ధి
బ్రాహ్మణుడు	ముఖం
క్షత్రియులు	బాహువులు
వైశ్యులు	తొడలు
శూద్రులు	పాదాలు
వసు రుద్ర ఆదిత్యులు	నామాలు
హవిస్సులు	లోకంలో లభించే ద్రవ్యాలు
యజ్ఞములు	కర్తలు

ఇటువంటి విరాట్పురుషుని సాధకుడు మనసులో నిలుపుకోవాలి. అప్పుడు విశ్వమే విష్ణువు అనే భావన కలుగుతుంది. అంతా విష్ణుమయం జగమంతా విష్ణుమయం. విష్ణువు కాని పదార్థము అంటూ ఈ అనంత విశ్వంలో ఏదీ లేదు. అణువు మొదలు కొని బ్రహ్మాండం వరకు అంతా విష్ణుమయమే. ఒక్కడైన జీవుడు తన స్వప్నంలో ఎన్నో రూపాలు ధరించినట్టు, ఎన్నో పనులు చేసినట్టు, ఎన్నో చూచినట్టు, పరమేశ్వరుడు ఒక్కడే అయినా అందరి జీవుల హృదయాలలో ఆత్మస్వరూపుడుగా నిలిచి ఆ జీవుడు చేసే అన్ని కర్మలను కేవలం సాక్షిగా చూస్తున్నాడు. కాని వాటికి అంటుకోడు, వాటికి బద్ధుడు కాదు. ఆత్మ సత్యస్వరూపము. విజ్ఞానము. ఆనంద మయము. ఆత్మ దర్శనం వలననే మోక్షం సిద్ధిస్తుంది. అంతేకానీ కేవలం సాకారంగా ఏ దేవుడి మూర్తిని ఆరాధించినా మోక్షం రాదు. కాకపోతే సాకార పూజ కేవలం మోక్షానికి మొదటి మెట్టు. ఎందుకంటే సంసార బంధనాలు వదిలితేకానీ మోక్షం రాదు. కాని మూర్ఖులు అయిన మానవులు వేదాలలో చెప్పబడిన జ్ఞానకాండను వదిలి కర్మకాండలను అంటే యజ్ఞాయాగాలు చేస్తూ స్వర్గసుఖాల కొరకు పాకులాడుతుంటారు. ఆ స్వర్గసుఖాల మాయలో పడిపోతాడు. అటువంటి వాడు జ్ఞాని కాలేడు. మోక్షం పొందలేడు. కాని జ్ఞాని అయిన వాడు కేవలం శరీర పోషణ కొరకే ఆహారం స్వీకరిస్తాడు. ఎల్లప్పుడూ మెలకువగా ఉంటాడు. సంసారము అనే మాయలో పడడు. సంసారమే సుఖము అనే భ్రాంతిలో పడడు. నివృత్తి మార్గంలో పయనించి మోక్షం పొందుతాడు.

సాధకుడు ఇలా ఆలోచిస్తాడు. పడుకోవడానికి చక్కని నేల ఉండగా పట్టుపరుపులు ఎందుకు. తినడానికి చేతులు ఉండగా బంగారు పళ్లేలు ఎందుకు. కట్టుకోడానికి నూలు దుస్తులు ఉండగా పట్టుపురుగులను చంపిన పట్టుబట్టలు ఎందుకు. నివసించడానికి చల్లని చెట్టు ఉండగా భవనాలు ఎందుకు. ఆ చెట్టు ఫలాలు ఇస్తుండగా మాంసాహారం ఎందుకు. సన్యాసులకు భిక్షవెయ్యడానికి పుణ్యస్థానాలు ఉండగా వారికి భోగభాగ్యాలు ఎందుకు. సన్యాసులు సాధకులు ధనవంతుల మీద ఎందుకు ఆధారపడాలి. దిక్కులేని వారికి దేవుడే దిక్కు అయినపుడు రక్షించమని ఇతర మానవులను వేడుకోవడం ఎందుకు. సాధకుడు ఈ విధంగా భావించాలి. నిరంతరం పరమాత్మను సేవించాలి. బ్రహ్మానందం అనుభవించాలి. అప్పుడే అతడు అజ్ఞానం వదిలి జ్ఞాని అవుతాడు. అలా కాకుండా నిరంతరం ప్రాపంచిక సుఖాలలో మునిగి తేలేవాడికి నరకం తప్పదు. ఎందుకంటే ప్రాపంచిక సుఖాలలో మునిగి తేలేవాడికి కర్మబంధనములు తప్పవు. పుణ్యం చేస్తే స్వర్గం, పాపం చేస్తే నరకం ప్రాప్తిస్తుంది. ఆ తరువాత మరలా జన్మ. అలాకాకుండా ప్రాపంచిక సుఖాల మాయలో పడకుండా ఉంటే పరమాత్మ అనుగ్రహం లభిస్తుంది.

ఆ పరమాత్మ ఎలా ఉంటాడంటే అందరి హృదయాలలో పది అంగుళాల పొడవున ఉంటాడు. అత్యతిష్ఠ దశాంగుళం. అలా కాకుండా అర్ధామూర్తిగా చూడాలంటే చతుర్ముఖములు కలవాడు. పీతాంబర ధారి. ఎత్తైన కిరీటం కలవాడు. వక్షస్థలంలో శ్రీవత్సము అనే పుట్టుమచ్చ కలవాడు. కౌస్తుభం అనే కంఠాభరణం కలవాడు. వనమాలను ధరించిన వాడు. మెడనిండా హారాలు ధరించిన వాడు. నుదుట మీద నీలి ముంగురులు కలవాడు. తన క్రిగంటి చూపులతో భక్తులను రక్షించేవాడు. యోగీశ్వరుల హృదయాలలో కొలువై ఉన్నవాడు. బ్రహ్మానందమే తన స్వరూపముగా కలవాడు. వేయికోట్ల సూర్యులతో సమానమైన కాంతి కలవాడు, విజ్ఞానస్వరూపుడైన పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించాలి.

రాజా! ప్రారబ్ధకర్మలు అన్నీ నశించిన తరువాత సన్యాసి అయిన వాడు ఈ దేహమును వదిలిపెడతాడు. దాని కొరకు తన కాలం తీరాలి అని ఎదురు చూడడు. తాను ఈ దేహము వదలాలి అనే భావన రాగానే ఒకచోట స్థిరంగా సుఖంగా కూర్చుంటాడు. ప్రాణవాయువును నిలుపుతాడు. మనస్సును తన స్వాధీనంలో ఉంచుకుంటాడు. బుద్ధిని ఆత్మతో కలుపుతాడు. అప్పుడు జీవాత్మ జీవ భావం వదిలి పరిశుద్ధమైన ఆత్మ భావం పొందుతుంది. ఆ పరిశుద్ధమైన ఆత్మను పరమాత్మలో లీనం చేస్తాడు. అప్పుడు అతడికి పరమానందం కలుగుతుంది. అదే కైవల్యం.

ఆ పరబ్రహ్మకు తప్ప ఇతరములైన దేవతామూర్తులకు, సత్త్వ రజస్ తమోగుణాలకు, అహంకారానికి, మహత్ తత్వానికి, ప్రకృతికి దేనికీ ఆధిపత్యం లేదు. పరబ్రహ్మకంటే అవేమీ పెద్దవి కావు. ఆ కారణం చేత పరమాత్మకంటే వేరైనది మరొకటి లేదు. ఈ తత్వం తెలిసిన వారు శరీరమే

నేను అనే భావన విడిచిపెడతారు. ప్రాపంచిక విషయాల మీద మోహం వదిలిపెడతారు. అనునిత్యం ఆ శ్రీహరి చరణములే ఉత్తమమని భావిస్తారు. ఈ విధంగా తాము ఆర్జించిన జ్ఞానము అనే అగ్నిలో తమ వాసనలను దగ్ధంచేస్తారు. నిష్కామ కర్మలు మాత్రమే చేస్తారు.

యోగులు తమ ప్రాణములను ఎలా వదిలిపెడతారో చెబుతాను విను. ముందు నేలమీద కూర్చుని మూలాధారము నుండి ప్రాణమును బొడ్డు వద్ద ఉండే మణిపూరక చక్రము వద్దకు తీసుకొని వస్తారు. అక్కడనుండి క్రమక్రమంగా ప్రాణాన్ని అనాహత చక్రానికి, విశుద్ధ చక్రానికి, అక్కడనుండి ఆజ్ఞాచక్రానికి తీసుకొని వెళతాడు. అక్కడ ప్రాణాలు నిలుపుతాడు. ఆ తరువాత తలపై ఉన్న బ్రహ్మరంధ్రము ద్వారా ప్రాణములు వదులుతాడు. ఇదీ యోగులు తమ ప్రాణాలు వదిలే పద్ధతి. ఈ విధంగా ప్రాణాలు వదిలిన యోగులు బ్రహ్మలోకంలో నివసిస్తారు. వారికి మరలా జన్మ ఉండదు.

ఇంక సృష్టిక్రమం చెబుతాను విను. మొట్టమొదట మహత్ తత్వం ఆవిర్భవించింది. అందులో నుండి అహంకారం పుట్టింది. అందులో నుండి మొట్ట మొదట శబ్దతత్వాత్త వచ్చింది. ఆ శబ్దం ఆకాశంగా మారింది. ఆకాశం లో నుండి స్వర్ణ తత్వాత్త పుట్టింది. ఈ స్వర్ణ రూపమే వాయువు. ఆ వాయువు నుండి రూపం అనే తత్వాత్త ఆవిర్భవించింది. రూపతత్వాత్త తేజస్సు(అగ్ని)గా రూపుదిద్దుకుంది. అగ్నిలో నుండి రసం అనే తత్వాత్త ఆవిర్భవించింది. ఆ రసమే జలంగా రూపుదిద్దుకుంది. జలం నుండి గంధం అంటే వాసన అనే తత్వాత్త ఆవిర్భవించింది. అది ఘనీభవించి భూమిగా మారింది.

ఈ భూమి యాభైకొట్ల యోజనాల వైశాల్యం కలిగి ఉంటుంది. ఈ భూమిని జలం వాయువు అగ్ని ఆకాశం అనే ఆవరణములు చుట్టి ఉన్నాయి. ఇవి ఒకదానికంటే మరొకటి పది రెట్లు పెద్దదిగా ఉంటాయి. వీటి మీదుగా వ్యాపించి ఉన్న ఆవరణమే ప్రకృతి. ఈ ప్రకృతి అంతా ఆ పరమాత్మలో ఉంటుంది. ఆ పరమాత్మ అంశ జీవభావం ధరించి శరీరంలో ప్రవేశిస్తుంది. ఈ శరీరమే పృథివీ తత్వము. ఆ పృథివీ తత్వము మిగిలిన నాలుగు భూతముల తత్వములను పొందుతుంది. ముక్కుతో వాసనలను, నాలుకతో రుచిని, చెవులతో శబ్దములను, కళ్లతో రూపములను గ్రహిస్తుంది. ఇవన్నీ కలిపి అహంకార తత్వంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. ఈ అహంకారము సాత్వికమైతే పరమాత్మ తత్వమైన మహత్ తత్వమును పొందుతాడు. అహంకారము రజోగుణము తమోగుణము పూరితమైతే ఈ ప్రకృతిలో సంచరిస్తుంటాడు. తరువాత ఈ దేహాన్ని అహంకారాలను త్యజించి బ్రహ్మానందం పొందుతాడు.

ఈ మార్గం భగవత్తత్వము అనుసరించే వాళ్లు అనుసరించే మార్గము. ఈ మార్గంలో ప్రయాణిస్తే అతడికి మరలా జన్మ ఉండదు. మొట్ట మొదట చెప్పినది సద్యోముక్తి. రెండవది క్రమముక్తి. ఈ రెండు మార్గములు ఉపనిషత్తులలో చెప్పబడ్డాయి. ఇవి కాకుండా సంసారంలో ప్రవేశించిన వారికి తపస్సు, యోగము అనే మార్గాలు ఉన్నాయి. వీటి అన్నిటి కంటే భక్తి మార్గము సులభమైనది. పూర్వం బ్రహ్మకూడా ఈ భక్తి మార్గాన్ని అనుసరించి శ్రీహరిని మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించాడు.

శ్రీహరి సమస్త ప్రాణులలో ఆత్మరూపంతో ఉన్నాడు. ఈ ఆత్మ అవాక్మానసగోచరము. మానవుని బుద్ధి జ్ఞాపం వలననే ప్రకటితమౌతాడు. శ్రీహరికి తన భక్తులు అంటే ఎంతో ఇష్టం, వాళ్లల్లో. నియమ నిష్ఠలతో శ్రీహరి కథలు అనే అమృతాన్ని తాగినవారు ధన్యులు. అటువంటి వారికి కుటిలమైన ఆలోచనలు రావు. ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరిని ధ్యానిస్తూ చివరకు ముక్తులు అవుతారు. కాబట్టి మానవులందరికీ శ్రీహరి మీద భక్తి తప్పకుండా ఉండాలి అని పెద్దలు చెబుతారు.

అది ఎలాగంటే బ్రాహ్మణుడిగా వుట్టాలంటే బ్రహ్మదేవుడిని సేవించాలి. ఇంద్రియపటుత్వం కావాలంటే ఇంద్రుడిని సేవించాలి. సంతానం కొరకు దక్షుడు మొదలగు ప్రజాపతులను సేవించాలి. స్వర్గసుఖాలకు ఆదిత్యులను సేవించాలి. రాజ్యం మీద కోరిక కలవాడు విశ్వేదేవతలను పూజించాలి. సంపదలు కావాలంటే దుర్గను పూజించాలి. తేజోవంతుడు కావాలంటే అగ్నిని పూజించాలి. కేవలం ధనం కావాలంటే వసువులను పూజించాలి. పేరుప్రతిష్ఠకోరుకునేవారు భూదేవిని, అందంగా ఉండాలంటే గంధర్వులను సేవించాలి. విద్య కావాలంటే పరమశివుని ప్రార్థించాలి.

పైవాటినికోరినా కోరకపోయినా ఆత్మ తత్వం తెలిసినవాడు మోక్షం కోరుకుంటాడు. అటువంటి వాడి మనసులో ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి తిష్టవేసుకొని ఉంటాడు. నిర్మలమైన మనసుతో శ్రీహరిని సేవిస్తే జ్ఞానము వైరాగ్యము సిద్ధిస్తాయి. దీనికి ఆరంభం మీ మాదిరి శ్రీహరి కథలు వినడంలో ఆసక్తి కలిగి ఉండటమే. నిరంతరం శ్రీహరి కథాశ్రవణం చేసేవారికి ఆయుష్షు వృద్ధి అవుతుంది. అలా కాకుండా ప్రాపంచిక విషయాలలో మునిగితేలేవారికి ఒకొక్కదినం గడిచేకొద్దీ వారి ఆయుష్షు తరిగిపోతుంటుంది. కాని ఈ విషయం తెలియని వారు నేను చిరకాలం జీవిస్తాను అని అనుకుంటుంటారు. నిరంతరం భార్య భర్త పిల్లలు బంధువులు ఆస్తులు వీటి కొరకు అలమటిస్తుంటారు. కాని వారికి తెలియకుండానే యమభటులు వారిని యమలోకానికి తీసుకువెళతారు. అప్పుడు అతడికి జ్ఞానోదయం అవుతుంది. అయ్యో కొంచెం పుణ్యం చేసుకున్నా బాగుండు జీవితాంతం పాపపు పనులు చేసానే అని అనుకుంటాడు.

ఏ పుణ్యం కార్మం చేయకుండా జీవితం వ్యర్థంగా గడిపేవాళ్లు పశువులతో సమానము. పశువులు పక్షులు కర్మజీవులు. కాని మానవుడికి జ్ఞానం ఉండి కూడా పశువులాగా

జీవితం గడుపుతున్నాడు. అటువంటి వారి చెవులు, కళ్లు, నాలుక, చేతులు, కాళ్లు వృధా. కాబట్టి ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు కూడా ఈ అవసాన కాలంలో నీ మనస్సు నిర్మలంగా ఉంచుకొని శ్రీహరిని ఏకాగ్రచిత్తంతో ధ్యానించు. నీకు మరణం వలన ఎటువంటి భయం ఉండదు అని శుకుడు పలికాడు. ఆ మాటలతో పరీక్షిత్తు మనసులో ఉన్న భ్రమలు అన్నీ తొలగిపోయాయి. అతని మనసు శ్రీహరి మీద భక్తితో నిండిపోయింది. అప్పుడు పరీక్షిత్తు శుకుని ఇలా అడిగాడు.

“మహానుభావా! మొట్టమొదట శ్రీహరి ఈ జగత్తును ఎలా సృష్టించాడు, ఎలా పోషించాడు ఎలా లయం చేస్తున్నాడు, అత్యంత శక్తిమంతుడైన శ్రీహరి మొట్ట మొదట ఏ విధంగా బ్రహ్మ, ఇంద్రుడు మొదలగు రూపములతో ఈ సృష్టి కొనసాగించాడు. ఆ పరమాత్మ ప్రకృతి గుణాలను క్రమక్రమంగా గ్రహించాడా లేక ఒకేసారి గ్రహించాడా. అసలు శ్రీహరి ఇన్ని అవతారాలు ఎందుకు ఎత్తవలసి వచ్చింది. అవతారాలు ఎత్తకపోతే ఆయనకు వచ్చిన నష్టం ఏముంది. దయచేసి శ్రీహరి అవతార రహస్యాలు తెలియజేయండి అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఇలా చెప్పసాగాడు

“రాజా! నీవు ఇప్పుడు అడిగిన విషయం పూర్వం శ్రీహరి బ్రహ్మకు చెప్పాడు. బ్రహ్మ నారదునికి చెప్పాడు. నారదుని నుండి నేను విన్నాను. నేను నారదుని వలన తెలుసుకున్న విషయాలు నీకు చెబుతాను.

పూర్వము నారదుడు బ్రహ్మను ఇలా అడిగాడు. “తండ్రీ! ఈ జగత్తును సృష్టించాలి అనే ఆలోచన నీకు ఎలా వచ్చింది. ఈ ఆలోచన నీకు ఎవరు చెప్పారు. దానికి ఆధారం ఏమిటి. అసలు ఈ సృష్టి జరగడానికి కారణం ఏమిటి? ఈ సృష్టి జరిగినందువలన కలిగిన ప్రయోజనం ఏమిటి. ‘ఈ సృష్టి ఇలా ఉండాలి’ అని దాని స్వరూపం, స్వభావం గురించి నీకు ఎలా తెలుసు. మరి ఇంత సృష్టి చేస్తున్నా నీకు శ్రమ, అలసట లేదా! నేనే కాదు ఈ లోకులందరూ నీవే ఈ జగత్తుకు ప్రభువు అనుకుంటున్నారు. అది నిజమేనా లేక నీ మీద ఎవరైనా ఉన్నారా. నీవే ప్రభువు అయితే ఈ లోకాలను చరాచరభూతాలను ఎందుకు సృష్టిచేస్తున్నావు. ఈ జీవులంతా ఎక్కడి నుండి వస్తున్నారు. పుట్టక ముందు ఎక్కడ ఉన్నారు. మరణించిన తరువాత ఎక్కడకు పోతున్నారు.

నిజం చెప్పు. అసలు ఈ చిత్, సత్, అసత్ అంటే ఏమిటి. ఈ చిత్, సత్ కలయిక వలన కలిగే నామరూపాలతో కూడిన ఈ ప్రపంచం నీ అధీనంలోనే ఉందా లేక నీ పైన మరొకడు ఉన్నాడా. నాకు తెలిసీ నీతో సమానులు, నీ కన్నా అధికులు మరొకరు లేరు అని అనుకుంటున్నాను. అటువంటి నీవు ఎవరి గురించి తపస్సు చేసావు. ఆయన ఎవరు. ఎవరి కటాక్షంతో ఈ సృష్టి స్థితి లయాలు జరుగుతున్నాయి. ఆయన గురించి మేము కూడా తెలుసుకోవచ్చా. అసలు ఆయన ఎలా ఉంటాడు. ఇవన్నీ నాకు వివరంగా చెప్పు. నీవు చెప్పేది నాకు అర్థం అయితే అదే విషయాన్ని నేను ఇతరులకు చెప్పే వీలుంటుంది. వాళ్లకు కూడా ఈ విషయాలు అన్నీ వాళ్లను మంచి మార్గంలో

పెడతాను. నీకు తెలియంది ఏమీ లేదు కాబట్టి నేను అడిగిన విషయాలన్నీ వివరంగా నాకు అర్థం అయేటట్టు చెప్పు” అని నారదుడు బ్రహ్మను అడిగాడు. అప్పుడు బ్రహ్మ నారదునితో ఇలా అన్నాడు.

“కుమారా! ప్రతిరోజూ బ్రహ్మలోకానికి ఎంతోమంది వస్తుంటారు. వారంతా వైరాగ్యంతో వచ్చినవారే. అయినా వాళ్లు ఎవరూ నీ మాదిరి అడగలేదు. వాళ్లకు రాని సందేహాలు నీ కెందుకు వచ్చాయో అర్థం కావడం లేదు. అయినా నీవు అడిగావు కాబట్టి చెబుతాను. విను.

ఈ చరాచర సృష్టిని చేసే శక్తి, తెలివి నాకు సంపూర్ణంగా లేదు. ఏం చేయ్యాలా అని ఆలోచిస్తున్నాను. అంతకు ముందు కల్పంలో సృష్టి ఎలా జరిగిందో నాకు ఆ పరమాత్ముని దయ వలన స్ఫురించింది. ఆ స్ఫురణ లేకపోతే ఈ సృష్టి జరిగేదే కాదు. కాకపోతే ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న తెలివితక్కువ వాళ్లు నేనే ఈ సృష్టి అంతా చేస్తున్నాను అని అనుకుంటూ ఉంటారు. నన్నే సృష్టికర్తగా భావిస్తుంటారు. ఇదంతా శ్రీహరి మాయ వల్ల జరుగుతుందని తెలిసిన నేను వారిని చూచి నవ్వుకుంటుంటాను.

ఈ సృష్టిలో ఉన్న ప్రతి దేహము, పదార్థము పంచభూతముల కలయికతో ఏర్పడినదే. కాకపోతే ఎలా పుట్టాలి, ఎటువంటి దేహము ధరించాలి అనే విషయం వారి వారి పూర్వజన్మ కర్మలు, వాటి వలన కలిగే వాసనల వలన జరుగుతుంటుంది. కర్మ చెయడానికి కాలం తోడ్పడుతుంది. కాలము మారుతూ ఉంటే శరీర స్వభావాలు మారుతుంటాయి. కర్మల ఫలాలను జీవుడు అనుభవిస్తుంటాడు. కాని ఇవన్నీ ఆ శ్రీహరియొక్క స్వరూపాలే. అంతా శ్రీహరి మయం. శ్రీహరి కానిది ఏదీ లేదు. ఆ లోకాలను సృష్టించేది, పోషించేది, లయం చేసేది ఆ పరమాత్మయే. మేమంటా నిమిత్తమాత్రులము. మానవులు కొలిచే రకరకాల దేవతలు అందరూ నారాయణ స్వరూపులే. (సర్వదేవ నమస్కారః కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి)..

ఈ వేదాలు, వేదాలలో చెప్పబడిన యాగాలు, తపస్సులు, ప్రాణాయామం మొదలగు యోగములు, అన్నీ ఆ శ్రీహరి ఆరాధనా రూపాలే. జ్ఞానం వలన కలిగే ఫలం కూడా ఆ నారాయణుడు ఇచ్చినదే. ఇంతెందుకు నా జన్మకు కారకుడు కూడా ఆ శ్రీమన్నారాయణుడే. ఆ శ్రీమన్నారాయణుని ప్రేరణ వలననే నేను ఈ సృష్టిని కొనసాగిస్తున్నాను. నిజానికి ఆ శ్రీహరికి ఏ గుణము లేదు. కాని ఆయనలో నుండి మూడుగుణములు ఆవిర్భవించాయి. ఆ మూడు గుణముల కలయిక వలననే సృష్టి, స్థితి లయాలు జరుగుతున్నాయి.

నిజానికి ఆత్మకు ఎలాంటి దోషము లేదు. కాని ఆ ఆత్మ పంచభూతములతో కూడిన దేహంలో ప్రవేశించి, జీవభావం పొంది, కార్యకారణ సంబంధముల వలన, కర్మ్యత్వభావన పొంది, అంతా నేనే చేస్తున్నాను, అంతా నావలననే జరుగుతూ ఉంది అనే భ్రమలో పడి, మూడు గుణములతో బంది అవుతున్నాడు. కాని పరమాత్మ మాత్రం ఇవేమీ పట్టకుండా సాక్షీభూతుడుగా ఉంటాడు.

ఎందుకంటే ఆయన మాయాతీతుడు, గుణాతీతుడు, కాలాతీతుడు. సృష్టికి ముందు ఏమీ లేదు. మొట్ట మొదట కాలం తరువాత జీవం పుట్టింది. ఈ కాలం జీవం ఆధారంగా సృష్టి మొదలయింది.

మొట్ట మొదటగా పుట్టినది మహత్ తత్వము అంటే కాలగమనం మొదలయింది. ఆ కాలం నుండి సత్త్వ రజస్ తమోగుణములు ఆవిర్భవించాయి. ఈ మూడు గుణాల హెచ్చుతగ్గుల కారణంగా స్వభావము, ఆ స్వభావము లో నుండి పరిణామము అంటే మార్పు, ఆ మార్పు వలన కర్మ పుట్టాయి. దీనికి మూలము అహంకారము. ఈ అహంకారము తమోగుణ ప్రధానము. ఈ అహంకారమునకు జ్ఞానము, ద్రవ్యము, క్రియ మూలములు. (ఏ వస్తువు తయారు కావడానికి ఈ మూడూ అవసరము). అహంకారము రూపాంతరం చెంది ద్రవ్యములో నుండి తామస గుణము, క్రియాశక్తి నుండి రాజసము, జ్ఞానశక్తి నుండి సత్త్వము మూడుగా మారి పోయింది.

తమస్సుతో కూడిన ద్రవ్యశక్తి లో నుండి ఆకాశము ఏర్పడింది. ఈ ఆకాశం గుణం శబ్దం. ఈ శబ్దానికి మూలం గ్రహణ శక్తి. ఆకాశం నుండి వాయువు పుట్టింది. ఆ వాయువు ఆకాశం నుండి శబ్దాన్ని, తన సహజ గుణం అయిన స్వర్ణను కలిగి ఉంది. వాయువు నుండి అగ్ని పుట్టింది. ఈ అగ్నికి శబ్దము, స్వర్ణ వాటితో పాటు రూపం కలిగాయి. అగ్ని నుండి జలము ఆవిర్భవించింది. ఈ జలానికి శబ్ద, స్వర్ణ, రూపముతో పాటు రుచి కూడా సంక్రమించింది. ఈ నాలుగు లక్షణాలు తో పాటు ఐదవ లక్షణమైన వాసనతో భూమి ఆవిర్భవించింది. ఈ ఐదు భూతముల కలయికతో దేహాలు పుట్టాయి. ఈ దేహాలలో మనసు బుద్ధి వాటంతట అవే ప్రవేశించాయి. వీటి కలయికతో రాజసాహంకారము ఐదు జ్ఞానేంద్రియాలు ఐదు కర్మేంద్రియాలకు చేతనత్వము కలిగించింది. దీనినే ప్రాణశక్తి అంటారు.

నారదా! ఇక్కడ ఒక విషయం గమనించు ఈ మూడు గుణాలు, పంచ తన్మాత్రలు, పంచభూతాలు విడి విడిగా ఉంటే దేహం, వస్తువు, పదార్థము తయారు కాదు. ఇవి అన్నీ కలిస్తేనే ఒక రూపం, పేరు ఏర్పడతాయి. వీటిని అన్నిటినీ కలిపింది ఆ పరమాత్మ యొక్క జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి. ఇవి అన్నీ కొన్ని సమిష్టిగానూ మరి కొన్ని వ్యష్టిగానూ చేతనములను అచేతనములను సృష్టించాయి. ఈ విధంగా సృష్టింపబడిన విశ్వం కోటి సంవత్సరాలు నీటిలో ఉండి పోయింది.

ఆ శ్రీమహావిష్ణువు యొక్క నాభి సువర్లోకం. ఈ సువర్లోకంనుండి ఒక తామర పుష్పం ఆవిర్భవించింది. అదే ప్రకృతి. ఆ నాభి కమలం నుండి నేను పుట్టాను. ఈ జగత్తు అంతా జలంలో ఉండటం వలన నాకు ఏమీ కనిపించలేదు. అప్పుడు నేను శ్రీహరిని ధ్యానం చేసాను. ఆ శ్రీమన్నారాయణుని అవయవాలే యజ్ఞ సంభారాలుగా భావించి మానసిక యజ్ఞంచేసాను. ఎందుకంటే ఈ శ్రీహరి యజ్ఞపురుషుడు. యజ్ఞఫలదాత. యజ్ఞమునకు ప్రభువు. ఆయనే యజ్ఞకర్త, యజ్ఞ భోక్త. అప్పుడు శ్రీహరి నన్ను సృష్టి చేయమని ఆదేశించాడు. ఆయన ఆదేశానుసారము నేను

ఈ సృష్టిని కొనసాగించాను. విష్ణువు ఈ సృష్టిని పోషించాడు. శివుడు లయం చేసాడు. నేను, విష్ణువు శివుడు ఆ పరమాత్మ ఆదేశానుసారం ప్రవర్తిస్తున్నాము.

ఈ అనంత విశ్వానికి ఆధారభూతుడు ఆ పరబ్రహ్మమే. ఈ సృష్టి అంతా మాయతో నిండి ఉంది. త్రిమూర్తులమైన మేము కూడా ఆ మాయ గురించి పూర్తిగా తెలుసుకోలేకపోతున్నాము. అటువంటప్పుడు ఈ జగత్తులో ఉన్న వారు కానీ, నీవు కానీ మాయను గురించి తెలుసుకోవడం అసాధ్యం. ఎందుకంటే ఈ మాయ పరమాత్మ అభీనము. ఆకాశం తాను ఎంతవరకు విస్తరించి ఉన్నది అన్నవిషయం దానికే తెలియదు. ఈ మాయకూడా ఈ జగత్తు అంతా విస్తరించి ఉంది అన్న విషయం ఎవరికీ తెలియదు. అందుకే ఆ పరమాత్మ అవతార విశేషములను సృతిస్తూ ఉంటాము కానీ ఆ దేవదేవుని గురించి కానీ ఆయన మాయ గురించి కానీ పూర్తిగా తెలుసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. కల్పాంతంలో ఈ విశ్వం అంతా ఆ పరమాత్మలోకి వెళ్లిపోతుంది. మరుసటి కల్పం మొదట్లో, ఎలా లోపలకు వెళ్లెందో అలాగే మరలా బయటకు వస్తుంది. తరువాత సృష్టి స్థితి లయాలు జరుగుతుంటాయి. ఆ పరమాత్మ దర్శనం కావాలంటే ఇంద్రియములు, మనస్సు, ప్రసన్నంగా ఉండాలి. మనస్సులు మలినంగా ఉన్నవాళ్లకు ఆ పరమాత్మ స్వరూపాన్ని గుర్తించడం సాధ్యం కాదు. నారదా! ఇప్పుడు ఆ పరమాత్మ అవతార విశేషములను క్లుప్తంగా వివరిస్తాను.

మొట్టమొదటి అవతారము యజ్ఞవరాహ అవతారము. పూర్వం హిరణ్యక్షుడు అనే రాక్షసుడు ఉండేవాడు. అతడు తన బాహుబలంతో భూమిని తీసుకొని వెళ్లి నీటి అడుగున దాచాడు. శ్రీమన్నారాయణుడు యజ్ఞవరాహ రూపం ధరించి ఆ దానవుడిని సంహరించాడు.

పూర్వం రుచి అనే ప్రజాపతికి స్వాయంభువ మనువు కుమార్తె అయిన ఆకూతి కి వివాహం జరిగింది. వీరికి సుయజ్ఞుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. ఆయన ఆ మన్వంతరంలో ఇంద్రుడు. ఆయనే శ్రీహరిగా, విష్ణువుగా ప్రసిద్ధిచెందాడు.

కర్ణమ ప్రజాపతికి, ఆయన భార్య దేవహూతికి పరమాత్మ కపిలుడు అనే పేరుతో జన్మించాడు. సాంఖ్యయోగాన్ని తన తల్లి దేవహూతికి బోధించడం ద్వారా లోకానికి అందించాడు.

అత్రి మహాముని తనకు మంచి కుమారుడిని ప్రసాదించమని త్రిమూర్తులను కోరాడు. ఆ విధంగా త్రిమూర్తులు ఆయనకు దత్తులయ్యారు అనగా త్రిమూర్తుల అంశలతో అత్రిమహాముని అనసూయలకు దత్తాత్రేయుడుగా జన్మించాడు.

ఓ నారదా! నేను ఈ కల్పారంభంలో సృష్టి మొదలు పెట్టగానే నా మనసులో నలుగురు మహాత్ములను సంకల్పించాను. అలా ఉద్భవించిన నా మానసపుత్రులే సనక, సనంద, సనత్కుమార,

సనస్సుజాతులు. వాళ్లు ఆత్మతత్వంగురించి లోకంలో ప్రచారం చేసారు.

ధర్ముడు మూర్తి అనే దంపతులకు శ్రీహరి నరనారాయణులుగా అవతరించారు. వారు బదరికా వనంలో తపస్సుచేసుకుంటున్నారు. వాళ్లు చేసే తపస్సువలన తన పదవికి కీడు వస్తుందని శంకించిన ఇంద్రుడు అష్టరసలను పిలిచి వారి తపస్సు భగ్నం చేయమని పంపాడు. ఆ అష్టరసలు నరనారాయణుల తపస్సు భగ్నం చేయాలని తమ శాయశక్తులా ప్రయత్నించారు కానీ వారి వల్ల కాలేదు. అప్పుడు నారాయణుడు వారిని చూచి మీరే ముల్లోకాలలో అందగత్తెలు అని అనుకుంటున్నారు. ఇదిగో చూడండి అని తన తపోశక్తితో తన ఊరువు నుండి ఒక స్త్రీని సృష్టించాడు. ఊరువు నుండి జన్మించింది కాబట్టి ఆమె పేరు ఊర్వశి. ఆమె అందానికి అష్టరసలు ఆశ్చర్యపోయారు. క్షణమాత్రంలోనే తమకంటే అందగత్తెను సృష్టించి వారి తపస్సును భగ్నం చేయడం తమవల్ల కాదనుకున్నారు. ఆ ఊర్వశిని తమ నాయకురాలిగా చేసుకొని అక్కడనుండి వెళ్లిపోయారు.

పూర్వము ఉత్తానపాదుడు అనే రాజు ఉండేవాడు. ఆయన కుమారుడే ధృవుడు. ధృవుని చిన్న తనంలో ఆయన పినతల్లి అయిన సురుచి ధృవుని అవమాన పరిచింది. ఆ అవమానాన్ని భరించలేని ఆ బాలుడు శ్రీహరిని గురించి తపస్సుచేసాడు. ఆయన తపస్సుకు మెచ్చిన పరమాత్మ ధృవుడికి నక్షత్రమండలంలో శాశ్వత స్థానం కల్పించాడు.

వేనుడు అనే రాజు కుమారుడు వృధువు,. ఆయన ఈ భూమిని ఒక ఆవుగా చేసి, పాలు పితికినట్టు భూమి చదునుచేసి పంటలు పండించాడు.

అగ్నీధ్రుడు అనే వాడికి నాభి అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. ఆయన భార్య సుదేవి. ఆ దంపతుల కుమారుడే వృషభుడు. ఈయన ఒక యోగి. సన్యాసాశ్రమం గురించి లోకానికి తెలియజెప్పాడు.

ఒకసారి బ్రహ్మదేవుడు యజ్ఞం చేస్తే ఆ యజ్ఞకుండములోనుండి హయగ్రీవుడు జన్మించాడు ఆయనే వేదవిద్యకు ఆద్యుడు.

కల్వంతంలో ఈ భూమి అంతా జలమయం అయింది. అప్పుడు వైవస్వత మన్వంతరం నడుస్తూ ఉంది. ఆ సమయంలో వైవస్వతుడు అనే మనువు ఒక పడవను నిర్మించి అందులో ఓషధులను, ఋషులను, ఉంచాడు. అప్పుడు పరమాత్మ మత్స్యంగా అవతరించి ఆ పడవ మునిగిపోకుండా కాపాడాడు.

పూర్వం దేవతలు రాక్షసులు అమృతం కొరకు మందర పర్వతాన్ని కవ్వంగా, వాసుకిని తాడుగా చేసుకొని క్షీరసాగర మధనం చేసేటప్పుడు ఆ పర్వతం మునిగిపోతుంటే, పరమాత్మ కూర్మావతారం ధరించి మంధర పర్వతము తన వీపుమీద ధరించి మునిగిపోకుండా కాపాడాడు.

హిరణ్యకశిపుడు అనే రాక్షసుడు దేవతలను హింసించేవాడు. వాడి బారి నుండి దేవతలను, అతని కుమారుడు ప్రహ్లాదుని, కాపాడటానికి నరసింహుడుగా అవతరించాడు పరమాత్మ.

గజేంద్రుని ఒక మొసలి పట్టుకుంటే ఆ మొసలి బారి నుండి గజేంద్రుని కాపాడటానికి వైకుంఠం నుండి దిగివచ్చాడు పరమాత్మ.

అదితిపుత్రులైన ఆదిత్యులలో ఆఖరివాడు విష్ణువు. అయినా ఉత్తమగుణములలో అందరికంటే పెద్దవాడుగా విరాజిల్లాడు. ఆ సమయంలో బలిచక్రర్తి స్వర్గాన్ని జయించాడు. అప్పుడు పరమాత్మ వామనావతారం ధరించి బలి నుండి మూడు అడుగుల స్థలం యాచించి, త్రివిక్రముడై బలిని రసాతలానికి పంపాడు. స్వర్గం తిరిగి దేవతలకు ఇప్పించాడు.

ఆ పరమాత్మ హంసగా అవతరించి బ్రహ్మకు ఆత్మ తత్వం ఉపదేశించాడు. ధన్వంతరిగా అవతరించి ఆయుర్వేదాన్ని లోకానికి అందించాడు. భార్గవరాముడుగా అవతరించి క్షత్రియ వంశం అంతమొందించాడు. త్రేతాయుగంలో శ్రీరాముడుగా అవతరించి రాక్షససంహారం గావించాడు. ద్వాపర యుగంలో రాక్షసఅంశతో జన్మించిన రాజులను అంతమొందించడానికి శ్రీకృష్ణుడుగా అవతరించాడు.

అదెలాగంటే భూభారం ఎక్కువయిందని భూదేవి విష్ణువుకు మొరపెట్టుకుంది. ఆమె మొర ఆలకించిన విష్ణువు దేవకీవసుదేవుల కు శ్రీకృష్ణుడుగా జన్మించాడు. పుట్టగానే నందుని ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు. పురిటిలోనే తనను చంపవచ్చిన పూతన అనే రాక్షసిని సంహరించాడు. మూడునెలల బాలుడుగా ఉన్నప్పుడు శకటాసురుని సంహరించాడు. బాల్యంలో కృష్ణుడు చాలా అల్లరిచేసేవాడు. అమ్మ యశోద ఆ అల్లరి భరించలేక రోటికి కడితే, దాని వలన గంధర్వులకు శాపవిమోచన గావించాడు. తన తల్లి యశోదకు ఈ చరాచరజగత్తును తన నోటిలో చూపించాడు. యమునానదీజలాలను కలుషితం చేస్తున్న కాళీయుడు అనే సర్పాన్ని కాళింది మడుగునుండి వెళ్లగొట్టాడు. మంటల్లో చిక్కుకున్న గోపాలురను కాపాడాడు. వరుణపాశాలలో చిక్కిన తన తండ్రి నందుని కాపాడాడు. ఇంద్రుడు కోపించి కురిపించిన కుంభవృష్టినుండి, గోవర్ధన పర్వతమును చిటికినవేలితో ఎత్తి గోకులను కాపాడాడు. పెద్ద అయిన తరువాత కురుక్షేత్ర సంగ్రామం కల్పించి అసుర అంశతో జన్మించిన క్షత్రియులను వధింపజేసి, లోకంలో ధర్మసంస్థాపన గావించాడు. ఇదీ శ్రీకృష్ణుని అవతార గాథ.

కలియుగంలో మానవులు అల్పాయుష్కులు, మందబుద్ధులు కాబట్టి వేదాలు వారికి బోధపడవు కాబట్టి, వ్యాసుడుగా అవతరించి, వేదములను విభజించి, లోకంలో తన శిష్యులచేత ప్రచారం చేసాడు.

చపలస్వభావులు అసత్యవాదులు, భేదాచారపరాయణులు, అధర్మనిరతులు అయిన మానవులను ఉద్ధరించడానికి వారికి సన్మార్గంలో పెట్టడానికి దురాచారాలను నిర్మూలించడానికి, బుద్ధుడుగా అవతరించాడు.

కలి యుగంలో బ్రాహ్మణులు తమ కుల ధర్మం వదిలి శూద్ర ధర్మం స్వీకరిస్తారు. యజ్ఞములు యాగములు చేయించడం మరిచిపోతారు. శ్రాద్ధకర్మలు కూడా వ్యాపారం అవుతాయి. సత్యం చెప్పడం మరిచిపోతారు. శూద్రులు క్షత్రియ ధర్మం ఆచరించి రాజులవుతారు. ఈ సమయంలో పరమాత్మ కల్కిగా అవతరించి తిరిగి ధర్మస్థాపన చేస్తాడు.

నారదా! ఇప్పటి వరకు పరమాత్మ కొన్ని అవతారాలు ధరించాడు. ప్రస్తుతము పరశు రామావతారంలో ఉన్నాడు. భవిష్యత్తులో రామావతారం కృష్ణావతారం ధరిస్తాడు. ఈ అవతారాలన్నీ పరమాత్మ మాయ వలన ఏర్పడినవేగానీ వేరు కాదు. ఆ పరమాత్మ సృష్టికి ముందు తానే బ్రహ్మగా, ఋషులుగా, ప్రజాపతులుగా మారి పోతాడు. సృష్టి స్థితిలయములను కొనసాగిస్తాడు. ఆయనే ధర్మముగా, విష్ణువుగా, మనువులుగా, ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతామూర్తులుగా, భూలోకంలో క్షత్రియులుగా అవతరిస్తూ ఉంటాడు. అలాగే తానే అధర్మంగా, రుద్రుడుగా, సర్పములుగా, రాక్షసులుగా అవతరించి ప్రళయం సృష్టిస్తుంటాడు.

పరమాత్ముని లీలలు ఇలా ఉంటాయి అని తెలుసుకోవడం ఎవరితరమూ కాదు. ఇంతెందుకు ఆ పరమాత్ముని మాయాశక్తి తెలుసుకోవడం నా తరం కూడా కాదు. అంతే కాదు ఆ ఆదిశేషుడు సనకసనందులు కూడా తెలుసుకోలేకపోయారు. ఆ మాయను దాటాలంటే ఒకే ఒక ఉపాయం ఉంది. నిరంతరం ఆ పరమాత్మను సేవించి ఆయన కృపకు పాత్రులవడమే మార్గము. కానీ బ్రహ్మను ఐన నాకు కూడా సృష్టికర్తను అనే అహంకారం పాడసూపుతూ ఉంటుంది. గర్వం తలకెక్కి రజోగుణం ఎక్కువవుతుంది. ఆ సమయంలో నాకు పరమాత్మ తత్వం తెలుసుకోవడం సాధ్యం కాదు. కాని నేను నా రజోగుణాన్ని గర్వాన్ని వదిలిపెట్టినపుడు మాత్రమే ఆ పరమాత్మ తత్వం తెలుసుకోగలను. ఇది మానవులకు కూడా కలుగుతూ ఉంటుంది.

శాస్త్రజ్ఞానము కంటే భక్తి గొప్పదని నేను చెప్పాను కదా! ఈ భక్తి తత్వాన్ని అనుసరించిన వాళ్లు, సనకసనందులు, నీవు, ప్రహ్లాదుడు ధృవుడు, మనువు, శతరూప, వారి కుమారులు

ప్రియవ్రతుడు ఉత్తానపాదుడు దేవహూతి, ప్రాచీనబర్హి, ఋభువు, అంగుడు, అంబలీపుడు, మాంధాత. భీష్ముడు, యయాతి, రఘువు, ముచుకుందుడు, బలి, విభీషణుడు, హనుమంతుడు, జనకుడు. వీరందరు కేవలం భక్తిచేతనే పరమాత్మ మాయగురించి తెలుసుకోగలిగారు. వీరేకాదు స్త్రీలు, పశు పక్షులు మృగాలు రాక్షసు కూడా భక్తియోగంతో తరించవచ్చని ఎన్నో పురాణ గాథలు ఉన్నాయి. ఎవరైనా గానీ నిర్మలమైన భక్తితో పరమాత్మయందు మనసును లగ్నం చేసి ఆత్మానందం పొందితే చాలు, ఆయన మాయలు సులభంగా దాటగలరు.

కాబట్టి ఓ నారదా! ఈ సందేహాలు మానీ నిరంతరం శ్రీహరి సేవలో నిమగ్నం అయి ఉండు. నీ మనసు ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మయందు లగ్నం చెయ్యి. అటువంటి వారి వద్దకు అవిద్య దగ్గరకు కూడా రాదు. అటువంటి వారికి శోకం అనేది తెలియదు. నిరంతరం ఆత్మానందాన్ని పొందుతారు. అటువంటి వారికి పరమాత్మ స్మరణ తప్ప ఇతర పనుల పట్ల శ్రద్ధ ఉండదు. ఇటువంటి వారికి పరమాత్మ కోరకుండానే వారికి ఏమేకావాలో అవి సమకూరుస్తాడు. ఎందుకంటే ఆయనే కారణము. ఆయనే కార్యము. నీవు అడగక్కరలేదు.

ఈ భాగవత కథ వేదాలలో ఉన్న అన్ని విషయములను తనలో ఇముడ్చుకొని ఉంది. ఈ భాగవతము భగవంతుని గురించి తెలుసుకోదలచిన వారికి కల్పవృక్షము లాంటిది. అన్నిశాస్త్రముల విజ్ఞానము ఇందులో ఉంది. అన్ని జన్మలలో మానవ జన్మ దుర్లభము. అటువంటి జన్మను ప్రతి మానవుడు సార్థకం చేసుకోవాలి. ఎటువంటి ప్రయోజనంలేని పనులతో కాలం గడపకుండా, దురవస్థల పాలు కాకుండా, నిరంతరం శ్రీహరిని సేవించి ఉత్తమ గతులు పొందడానికి ప్రయత్నించాలి. ఆ శ్రీహరిని నిర్మలమైన భక్తితో పూజించాలి. అలా కాకుండా ఉపవాసాలు వ్రతాలు యాగాలు, అగ్నికార్యాలు, జపాలు దానాలు వేదాధ్యయనాలు ఎన్ని చేసినా పరమాత్ముని మీద శ్రద్ధ, భక్తి లేకుండా చేస్తే వాటి వలన ఎటువంటి ప్రయోజనం లేదు. కాబట్టి ఓ నారదా! నిరంతరం శ్రీహరి నామస్మరణ చేస్తూ శ్రీహరిని భక్తితో సేవించేవారు ఈ ప్రకృతి మాయలో పడరు.” అని బ్రహ్మదేవుడు నారదునికి తత్వం ఉపదేశించాడు అని శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు. తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు శుకుని ఇలా అడిగాడు.

“మహాత్మా! నాకు ఒక సందేహం. ఆత్మకు భూతజాలంతో ఎటువంటి సంబంధం లేదు కదా. మరి దేహములలో ఉన్న ఆత్మకు ఈ శరీరములతో సాంగత్యం ఎలా ఏర్పడింది. దీనికేదైనా కారణం ఉందా లేక అకారణం గా కలిగిందా. లేక ఏదైనా కర్మ వలన కలిగిందా. విష్ణువు నాభి లో నుండి ఒక పద్మం పుడితే ఆ పద్మంలోనుండి బ్రహ్మగారు పుట్టారన్నారు కదా. మరి ఆ విష్ణువుకు బ్రహ్మకు శరీరంలో కానీ అవయవనిర్మాణంలో కానీ భావజాలంలో కాని భేదం ఉందా. అంతే కాదు నాకు ఇంకా చాలా సందేహాలు ఉన్నాయి. అవేమిటంటే....

కల్పాంతంలో పరమాత్మ ఎక్కడ శయనించి ఉంటాడు?

ఈ లోకాలు ఎలా సృష్టింపబడ్డాయి?

మహా కల్పాలు అవాంతర కల్పాలు మూడు కాలాలు, దేవతలు, పితృదేవతలు, మానవులు వీరి ఆయుఃప్రమాణం ఎంత?

కాలం మహాకాలమనీ, సూక్ష్మకాలమనీ అంటారు కదా. అవి ఏవి?

జీవులు ఏయే కర్మలు జేస్తే ఆయాలోకాలకు వెళతారు?

ఏయే కర్మలు చేస్తే దేవతా శరీరాలు వస్తాయి ఆ కర్మలు ఎలా చేయాలి?

మానవులకు సత్వ రజస్ తమోగుణాలు ఉంటాయి కదా! ఆయాగుణాలకు దేవతలు ఉంటారు కదా! వారినుండి వరాలు పొందాలనుకునేవారు ఏయే కర్మలు ఏ విధంగా చేయాలి? ఆ కర్మలను ఎవరికి అర్పించాలి? వాటిని స్వీకరించేదెవరు?

భూమి, పాతాళం, ఆకాశం, గ్రహాలు, నక్షత్రాలు, పర్వతాలు, నదులు, సముద్రాలు, ఇవన్నీ ఎలా పుట్టాయి.

భూమీ మీద మానవులు మొదలగు జీవజాలం ఉంది కదా! అలాగే పాతాళంలో, ఆకాశంలో ఇతర గ్రహాలలో నక్షత్రాలలో, పర్వతాలలో నదులలో, సముద్రాలలో, ఎటువంటి జీవులు ఉన్నాయి.

ఈ బ్రహ్మాండం చుట్టుకొలత, వైశాల్యం ఎంత?

ఈ భూలోకంలో పుట్టిన మహాత్ముల చరిత్రలు ఎట్టివి?

వర్ణాశ్రమ నియమాలు ఎలా ఏర్పడ్డాయి?

ఇంకా.....ఆశ్చర్యం గొలిపే శ్రీహరి అవతార కథలు, యుగాలు, యుగ ప్రమాణాలు, యుగధర్మాలు, ఆయాయుగాలలో మానవులు పాటించవలసిన సాధారణ ధర్మాలు, విశేషధర్మాలు, ఇతర ప్రజాతులకు సంబంధించిన ధర్మాలు, రాజముషుల ధర్మాలు, ఆపద్ధర్మాలు, మహాత్ మొదలైన తత్వాలు ఎన్ని? అవి ఏవి? వాటి లక్షణములు ఏవి? ఆ తత్వాలకు కారణములు ఏవి? ఆ కారణాలకు లక్షణాలు ఏవి? పరమాత్మను ఎలా ఆరాధించాలి? అష్టాంగయోగము అంటే ఏమిటి? అణిమ మహిమ మొదలగు ఎనిమిది సిద్ధుల గురించి చెప్పండి.

యోగులు అయిన వారు ఏయేమార్గాలలో ప్రయాణం చేస్తారు.? సూక్ష్మశరీరం ఎప్పుడు ముక్తి పొందుతుంది? నాలుగు వేదాలు, ఆయుర్వేదం మొదలగు ఉపవేదాలు, ధర్మశాస్త్రములు నీతి శాస్త్రములు పురాణాలు ఇవన్నీ ఎలా పుట్టాయి? అవాంతర ప్రళయము మహా ప్రళయము అంటే ఏమిటి? యజ్ఞయాగములు అనే వైదిక కర్మలు, బావులు చెరువులు తవ్వించడం, దేవాలయాలు కట్టించడం, అన్నదానం చేయడం, మొదలగు ప్రజలకు ఉపయోగపడే కర్మలు, ఏదో కోరికతో చేసే కామ్యకర్మలు, వీటిని చేసే విధానం, జీవులు యొక్క సృష్టి, వీరే కాకుండా మలిన మైన మనస్సులతో పుట్టివారి పుట్టుక, ఆత్మ జీవాత్మగా ఎలా మారుతుంది, బంధనాల నుండి ఎలా ముక్తి పొందుతుంది, ఆత్మ మరలా పరమాత్మలో ఎలా కలుస్తుంది. ఆత్మ జీవాత్మగా

మారి అన్ని కర్తలు చేస్తూ మాయకు లోబడకుండా, ఆయా కర్తలు అంటకుండా కేవలం సాక్షిగా ఎలా ఉండగలుగుతున్నాడు?

ఈ విషయాలన్నీ నాకు వివరంగా తెలియజేయండి. ఇదేమిటి. శాపగ్రస్తుడై ఏడురోజుల్లో మరణించేవాడికి ఇవన్నీ ఎందుకు అని అనుకోకుండా, నా కుతూహలం కొద్దీ అడుగుతున్నాను కాబట్టి చెప్పండి. మీరు పరబ్రహ్మస్వరూపులు కాబట్టి మీరే సమర్థులు” అని అడిగాడు పరీక్షిత్ మహారాజు. పరీక్షిత్తు అడిగిన ప్రశ్నలకు శుకుడు ఈ విధంగా సమాధానం ఇస్తున్నాడు. 22

ఓ రాజా! ఇప్పుడు నీవు నన్ను అడిగిన ప్రశ్నల పరంపరకు సమాధానాలు భాగవత పురాణంలో దొరుకుతాయి. ఆ భాగవత పురాణాన్ని నీకు నేను వినిపిస్తాను విను. ఈ భాగవతము వేదముతో సమానము. వేదములో ఉన్న విషయాలు అన్నీ ఇందులో ఉన్నాయి. ఈ భాగవత పురాణాన్ని పూర్వము బ్రహ్మకల్పంలో విష్ణువు బ్రహ్మకు ఉపదేశించాడు.

నీవు మొట్ట మొదట ఆత్మకు జీవాత్మకూ ఎలా సంబంధం కలిగింది అని అడిగావు. ఈ చరాచర జగత్తు అంతా పరమాత్మ వ్యాపించి ఉన్నాడు. ఆయన మాయవలన ఈ జగత్తు ఉంది అని గోచరిస్తూ ఉంది. ఈ మాయ లేకపోతే అంతా పరమాత్మస్వరూపమే. ఉదాహరణకు నిద్రపోగానే కల వస్తుంది. ఆ కలలో జీవాత్మ ఎన్నో దేహాలతో కనపడతాడు. కల చెదిరిపోగానే మరలా తన దేహంలోకి వచ్చిచేరుతాడు అలాగే ఆ పరమాత్మ మాయ వలన ఆత్మ పంచభూతములతో కూడిన ఈ దేహములో చేరినందువలన జీవ భావం సంతరించుకుంటుంది. ఈ జీవభావంతోనే దేహములో బాల్యము, యౌవనము, వృద్ధ్యాము, మొదలగు దశలను పొందుతుంటాడు. నేను అనే అహంకారాన్ని నాది అనే మమకారాన్ని పెంచుకొని వాటికి లోబడిపోతాడు.

అటువంటి జీవుడికి, జీవభావం నుండి ముక్తి ఎలా కలుగుతుంది అంటే జీవాత్మ పాంచభౌతిక ప్రపంచాన్ని వదిలి పరమాత్మను మనసునిండా నింపుకొని ధ్యానిస్తాడో, ఎప్పుడు ఈ దేహాభిమానము నుండి అహంకార మమకారములు అనే మోహము నుండి బయటపడతాడో, అప్పుడు ముక్తిని పొందుతాడు.

పరమాత్మ కూడా ఈ లోకంలో అనేక శరీరాలు ధరించి అవతరించాడు. ఆయనకే శరీరాలు ధరించడం తప్పలేదు ఇంక మనకేం ముక్తిని ఇస్తాడు అని కదా అడిగావు. అవిద్యకు లోబడ్డవాడు, దేహాభిమానం కలవాడు జీవుడు. అవిద్య వలన అతడు కర్తలు చేసి ఆ కర్తవాసనలకు అనుగుణమైన దేహాన్ని పొందుతాడు. ఆ దేహం మిథ్య అని అతడికి తెలియదు. ఈ దేహమే సర్వస్వము అనే భావనలో ఉంటాడు. కాని పరమాత్మ తన ఇష్టం వచ్చిన దేహం ధరిస్తాడు. ఆయనది లీలామానుషవిగ్రహం. ఆయన శరీరాలను లీలగా ధరిస్తాడు. ఆ శరీరాలు కూడా తనకు తానే కల్పించుకుంటాడు. అవతార పరిసమాప్తి కాగానే మరలా తన స్వస్థానం చేరుకుంటాడు. పరమాత్మకు

కర్నలు కర్నవాసనలు అంటవు. ఇదీ తేడా. కాబట్టి జీవుడు పరమాత్మను భక్తితో సేవిస్తే తాను కూడా జీవభావం వదిలి పరమాత్మలో కలిసిపోతాడు. దీనికి సంబంధించిన కథ ఒకటి చెబుతాను విను.

ఒక సారి కల్వం ఆరంభంలో బ్రహ్మగారు పద్మంలో పుట్టాడు కదా. మరి ఆ పద్మం ఎక్కడి నుండి వచ్చింది అని తెలుసుకోవాలి అని అనుకున్నాడు. పద్మం నీటిలో ఉంది కాబట్టి నీటిలో వెదకడం మొదలుపెట్టాడు. కాని ఈ పద్మానికి మొదలు ఎక్కడ ఉందో తెలుసుకోలేక పోయాడు. తరువాత బ్రహ్మ ఆ పరమాత్మను గురించి తపస్సు చేసాడు. విష్ణుమూర్తి వాక్కు మేరకు బ్రహ్మవైకుంఠం వెళ్లాడు. అక్కడ చతుర్ముఖుడు, పీతాంబర ధారి, నీలమేఘశ్యాముడు అయిన విష్ణువును ఆయన వక్షస్థలములో అభిష్టించి ఉన్న లక్ష్మీదేవిని చూచాడు. ఆనందంతో పొంగిపోయాడు. సాష్టాంగ వందనం ఆచరించాడు. విష్ణుమూర్తి బ్రహ్మను అనుగ్రహించాడు.

“పుత్రా! ఎంతో మంది మునులు నన్ను సేవిస్తుంటారు. కాని వారిలో చిత్తశుద్ధి ఉండదు. అటువంటి వారిని నేను అనుగ్రహించను. కాని నీవు నిశ్చలమైన మనస్సుతో నా గురించి తపస్సు చేసావు. తపస్సు అంటే నా స్వరూపమే కానీ వేరు కాదు. తపస్సు వలన ఏకాగ్రభక్తి ఏర్పడుతుంది. ఆ భక్తితో ఏకాగ్రతతో కూడిన తపస్సుకు తగిన ఫలాన్నికూడా నేనే ఇస్తాను. నీ తపస్సుకు మెచ్చాను. నీకు ఏం వరం కావాలి! నేను కేవలం నీ తపస్సుకు మెచ్చి నిన్ను వైకుంఠం తీసుకొని వచ్చి నీకు ఇక్కడి విశేషాలు చూపలేదు. నా మీద నీకు ఉన్న భక్తి వలన, నీ మీద నాకు ఉన్న కృప వలన ఇది జరిగింది!” అని పలికాడు.

అప్పుడు బ్రహ్మ ఈ విధంగా అన్నాడు. “దేవదేవా! నీవు ఆత్మస్వరూపుడవు అయిన పరమాత్మవు. అన్ని ప్రాణులలో అంతర్భావంగా ఉన్నావు. నీవు అవ్యక్తం గానూ, వ్యక్తంగానూ గోచరిస్తుంటావు. బ్రహ్మవిష్ణురూపాలతో సృష్టిస్థితిలయాలను నిర్వహిస్తున్నావు. ఈ రూపాలు నీకుగా నీవే ధరిస్తున్నావు. నీ లీలలు మామూలు మానవులకు దేవతలకు అర్థం కావు. నీ లీలావిశేషములను అర్థం చేసుకునే శక్తి నాకు ప్రసాదించు. పైగా నేను సృష్టికర్తను. ఈ పదవిలో ఉన్న నాకు అహంకారం పొడసూపవచ్చు. నాలో ఏ కారణం చేతనైనా అహంకారం పొడసూపినపుడు వెంటనే దానిని తుంచి వేయి.” అని ప్రార్థించాడు.

దానిని విష్ణువు ఇలా అన్నాడు. “పుత్రా! నీ మనసులో ఎల్లప్పుడూ నన్నే నిలుపుకో. నా గురించి ఆలోచించు. నా స్వరూపము, నా స్వభావము, నా ప్రభావము, నా అవతార విశేషాలను స్మరించు. అప్పుడు నీలో ఎటువంటి అహంకారము పొడసూపదు. సృష్టిరహస్యం చెబుతాను విను.

ఈ సృష్టి జరగకముందు నేను ఒక్కడినే ఉండేవాడిని. ఈ ప్రకృతి అంతా నాలో అవ్యక్తరూపంలో ఉండేది. కాబట్టి నేను ఒక్కడినే. రెండు కాదు. కానీ నేనే అన్నిరూపాలతో

కనపడుతున్నాను. నేను తప్ప మరొక పదార్థం లేదు (చిత్ అంటే జ్ఞానము సత్ అంటే శక్తి కలిపి పరమాత్మ స్వరూపము. ఇది ఒకటే రెండు కాదు.) ఈ చరాచర సృష్టి అంతా నా స్వరూపమే. నాకు ఆది అంతము లేదు. రూపం లేదు. సంకల్ప వికల్పాలు లేవు. పూర్ణస్వరూపుడను. నా మాయాశక్తి (సత్) చేత ఈ అనంత సృష్టి ఉన్నట్టు కనిపిస్తూ ఉంది. నిజానికి నేను జ్ఞానము అయితే ఈ కనిపించే జగత్తు నా శక్తి. అదే నామరూపాలుగా మీకు కనపడుతూ ఉంది. ఎలా అంటే ఎండలో దూరంగా నేలమీద పడిఉన్న ముత్యపుచిప్ప వెండిలాగా మెరుస్తూ ఉంటుంది. దగ్గరకు వెళ్లి చూస్తే అది వెండి కాదు. సూర్యకాంతి ప్రతిఫలించగా అలా కనపడింది. అలాగే నాలోని జ్ఞానమునకు శక్తి తోడైతే లేనిది ఉన్నట్టుగా గోచరిస్తుంది. అదే మాయ. ఈ మాయా ప్రభావం వలన లేనిది ఉన్నట్టు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. నిజానికి అక్కడ ఏదీ ఉండదు.

పంచభూతాలలో మొదటి రెండు అంటే ఆకాశము, వాయువు కంటికి కనపడవు. మిగిలిన మూడు అంటే అగ్ని, నీరు, భూమి కంటికి కనపడుతున్నాయి. వీటి కలయికతో అనేక పదార్థాలు తయారయి మన కంటికి కనపడుతున్నాయి. అంటే అన్ని పదార్థాలలో వస్తువులలో జీవులలో పంచభూతాలు వ్యక్త అవ్యక్తంగా నిండి ఉన్నాయి. వీటి అన్నింటికీ ఉనికిని ప్రాణశక్తిని, చైతన్యాన్ని నేను కల్పిస్తాను. ఈ చరాచర సృష్టికి, వాటికి మూలమైన పంచభూతములకు, పంచ తత్వాత్రులకు కారణం నేను. కాని నాకు ఏదీ కారణం కాదు. నేను ప్రసరించే ప్రాణశక్తి, చైతన్యశక్తి అన్ని ప్రాణులలో ఏ దేశంలో ఐనా, ఏ కాలంలో ఐనా, ఒకటిగా, సమానంగా ఉంటుంది. ఎటువంటి హెచ్చుతగ్గులకు మార్పుకు లోనుకాదు.

ప్రతి వాడూ ఈ తత్వాన్ని గ్రహించాలి, ఈ తత్వమే పరమార్థము. ఈ తత్వాన్ని ఏకాగ్రచిత్తంతో మనసులో నిలుపుకుంటే వాడికి ఎటువంటి అహంకారము, శోకము ఉండదు. ఈ సృష్టి చేసేటప్పుడు నీవు కూడా ఈ తత్వాన్ని మనసులో నిలుపుకో. నీలో ఎటువంటి మోహము, అహంకారము పొడసూపదు.” అని పలికి విష్ణువు అంతర్ధానం అయ్యాడు.

శ్రీవిష్ణువు ఆజ్ఞమేరకు బ్రహ్మ సృష్టి కొనసాగించాడు. తరువాత ఒక సమయంలో నారదుడు బ్రహ్మవద్దకు వచ్చాడు. ఓ రాజా! ఇప్పుడు నువ్వు నన్ను అడిగినట్టే నారదుడు కూడా బ్రహ్మగాలిని విష్ణుమాయ గురించి అడిగాడు. అప్పుడు బ్రహ్మ నారదునికి చతుశ్లోకి భాగవతాన్ని ఉపదేశించాడు. భాగవత పురాణము పది అక్షణాలు కలిగి ఉంది. తరువాత నారదుడు భాగవత తత్వాన్ని వ్యాసుడికి ఉపదేశించాడు. వ్యాసుడు తన కుమారుడైన నాకు చెప్పాడు. ఇప్పుడు ఆ భాగవతాన్ని నేను నీకు ఉపదేశిస్తున్నాను. ఈ భాగవతం అంతా నాలుగు శ్లోకాలలో పది లక్షణాలతో కూడి ఉంది. వాటి గురించి వివరిస్తాను.

మొదటి లక్షణం సర్గ. పరమాత్మ నుండి మహత్ తత్వము, అహంకారము, పంచ తన్మాత్రలు, పంచభూతములు, పది ఇంద్రియములు, ఆవిర్భవించాయి కదా. ఇవి అన్నీ పరమాత్మకు ఆపాదించడమే సర్గ అంటారు.

రెండవది...విసర్గ. బ్రహ్మగారు ఈ చరాచర సృష్టి చేయడాన్ని విసర్గ అంటారు.

మూడవది...స్థానము అంటే దుష్ట శిక్షణ శిష్ట రక్షణ చేయడమే స్థానము అంటారు

నాలుగు...పోషణ అంటే సత్వగుణము తో కూడిన పరమాత్మ ఈ లోకాలను ఉద్ధరించడమే పోషణ.

ఐదు... ఊతులు అంటే మానవుడు కర్మలు చేస్తే ఆ కర్మల తాలూకు వాసనలే ఊతులు.

మన్వంతరం అంటే ఒక్కొక్క మనువు పాలించే కాలాన్ని మన్వంతరం అంటారు. ప్రస్తుతం మనం వైవస్వత మన్వంతరంలో ఉన్నాము.

ఈశానం అంటే పరమాత్ముని అవతార కథలను ఈశాను కథలు అంటారు.

నిరోధము అంటే కల్పాంతంలో శ్రీమహావిష్ణువు యోగనిద్రలో ఉండగా ఈ సృష్టి అంతా పరమాత్మలోకి వెళ్లిపోవడం. దీనినే అవాంతర ప్రళయం అంటారు.

తరువాతది ముక్తి. ఈ భాగవతము విన్నందు వలన కలిగే ఫలితమే ముక్తి. అంటే జననమరణ చక్రం నుండి విడివడటం. అతని పాపాలు నాశనం అవుతాయి. నిర్గుణ తత్వం అలవడుతుంది. పరమాత్మ లక్షణాలను అలవరచుకుంటాడు ఆత్మ జీవ భావం వదిలి పరమాత్మలో కలుస్తుంది. దీనినే ముక్తి అంటారు.

ఆఖరుది ఆశ్రయం. ఈ సృష్టి స్థితి లయాలు జరుగుతుంటాయి కదా. అవి జరిగే స్థితి ఆశ్రయం. ఆ ఆశ్రయమే పరమాత్మ స్వరూపమూ. పరమాత్మనే అందరూ ఆశ్రయించాలి. ఈ పరమాత్మను ఎవరికి వారు తెలుసుకోవలసిందే కానీ ఇలా ఉంటుంది అని చెప్పలేము.

ఈ ఆత్మ స్వరూపము మూడు విధములు. ఆధ్యాత్మికము, ఆది దైవికము, ఆది భౌతికము. విరాట్పురుషుడు పది ఇంద్రియములతో కూడిన దేహములో ఉంటూ ఆ అవయవాలకు జ్ఞానశక్తిని సంకల్పశక్తిని క్రియాశక్తిని అందించే దానిని గురించి తెలిపేది ఆధ్యాత్మికము. ఈ దేహమీద అభిమానం పెంచుకొని జీవభావం పొందిన ఆత్మ ఆధిదైవికము. ఆధ్యాత్మిక, ఆధిదైవికములను అనుభవించే దేహమే ఆదిభౌతికము, ఇది మానవ శరీరం నుండి విరాట్ శరీరం వరకు వ్యాపించి ఉంది. ఈ మూడు చూచేవాడు(ఆత్మ) చూడబడేది(ప్రకృతి), చూచే సాధనము(ఇంద్రియములతో కూడిన దేహము) ఈ మూటింటిలో ఏది లేకున్నా సృష్టి లేదు. ఈ మూడింటి సమిష్టిస్వరూపమే పరమాత్మ. ఆయనే సకలలోకాలకు ఆశ్రయుడు

ఒకటిగా ఉన్న పరమాత్మకు సృష్టిచేయాలనే సంకల్పం కలిగింది. అప్పటికి బ్రహ్మాండం అంతా జలమయంగా ఉంది. ఆ జలరాశిలో శయనించాడు పరమాత్మ. అందుకే ఆయనను నారాయణుడు అంటే నారములు అంటే నీరు స్థానముగా కలవాడు అని అంటారు.

ఆ నారాయణుడి నుండి అపార ద్రవ్యరాశి, సంచిత, ప్రారబ్ధ, ఆగామి కర్మలు, భూత, భవిష్యత్ వర్తమాన కాలాలు, ఆయాకాలాలో ఆయా కర్మలు అనుభవించే జీవుడు, వీరందరూ ఆ పరమాత్మ సృష్టిలో భాగమే. ఆయన సృష్టించకపోతే ఈ సృష్టిలేదు. పరమాత్మ తాను ఒక్కడే అయినా అనేకం కావాలని సంకల్పించాడు. తానే మూడు విధాలుగా మారి పోయాడు. అభి దైవతం, అభిఅత్మికం, అభిభూతం అని పరమాత్మ మూడువిధాలుగా మారాడు. ఈ మూటి కలయికే పరమాత్మ విరాట్ స్వరూపం. ఆ విరాట్ స్వరూపం అంతటా ఐదు పంచభూతాలు, మనోబుద్ధిఅహంకారాలు ఈ ఎనిమిది ఆవరణలుగా ఏర్పడ్డాయి. ఈ విరాట్ పురుషునికి ఆది అంతము లేదు. అవాక్ మానస గోచరము. ఈ విరాట్ స్వరూపము అణువులో అణువు మహత్తులో మహత్తు. మాయాశక్తి వలన దీనిని చూడటం సాధ్యం కాదు.

రాజా! జీవులు తాము చేసిన నానావిధములైన కర్మలు వాటి వాసనలను అనుసరించి దేవతలు, రాక్షసులు, సిద్ధులు, కిన్నరులు గంధర్వులు, జంతువులు పక్షులు, వీటి జాతుల్లో పుట్టి కర్మఫలములు అనుభవిస్తుంటారు. దీనికి కారణం వారిలో ఉన్న సత్వ రజస్ తమోగుణాలు. ఈ ప్రాణులు అన్నీ వివిధరకములైన దేహములను ధరించి సంచరిస్తుంటారు. ఈ సృష్టికార్యాన్ని అంతా బ్రహ్మగారు నిర్వహిస్తే విష్ణువు పోషిస్తే శివుడు లయం చేస్తుంటాడు. ఇదీ సృష్టికమము.

మరొకసారి చెబుతాను. పరమాత్మ నుండి మహత్ తత్వము, అందులో నుండి అహంకారము, పంచ తన్మాత్రలు అవి రూపుదాల్చి ముందు ఆకాశము, తరువాత వాయువు, అగ్నిజలం ఆఖరున భూమి ఈ భూమిమీద సకల జీవజాతులు ఉద్భవించాయి. వీటికి మూలము ఆ విశ్వచైతన్యమూర్తి పరమాత్మ. ఇంత సృష్టికి కారకుడైన పరమాత్మ దీని కంతటికీ తాను కారణం అని అంగీకరించడు. ఆయనకు ఎటువంటి కర్తృత్వభావన లేదు. అన్ని కర్మలు మాయవలననే జరుగుతున్నాయి. ఆయన కేవలం సాక్షి. ఆయనకు ఏ వికారము అంటదు.

ఓ రాజా! ఇప్పటి వరకు నీకు బ్రహ్మకల్పం గురించి చెప్పాను, ఈ కల్పాంతంలో జరిగిన ప్రళయం అవాంతర ప్రళయం.” అని చెప్పగానే పరీక్షిత్ మహారాజు ఇలా అడిగాడు. “మహాత్మా! ఇప్పుడు తమరు నాకు, తీర్థయాత్రాసమయంలో విదురునికి మైత్రేయ మహర్షి చేసిన బోధనలను వివరించండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకుడు పరీక్షిత్తుకు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

శ్రీమద్భాగవతం

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

రెండవ స్కంధము సంపూర్ణం

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతం

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

మూడవ స్కంధము

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కురుక్షేత్ర మహాసంగ్రామంలో పాండవులు కౌరవులను ఓడించారు. కౌరవ రాజ్యలక్ష్మి పాండవుల వశం అయింది. ధర్మరాజు హస్తినాపురానికి పట్టాభిషిక్తుడు అయ్యాడు. జనరంజకంగా రాజ్యపాలన సాగిస్తున్నాడు.

“ఓ రాజా! కురుక్షేత్ర సంగ్రామానికి ముందే, అన్నదమ్ములు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని చావడం, చూడటం ఇష్టంలేని విదురుడు తీర్థయాత్రలకు వెళ్లాడు. విదురుడు, మునిశ్రేష్టుడు అయిన మైత్రేయ మహామునిని దర్శించాడు. ఆయనకు విదురుడు సాష్టాంగ నమస్కారం చేసాడు. ఆయనతో ఇలా అన్నాడు.

“మునీంద్రా! శ్రీకృష్ణుడు అఖిల వంద్యుడు. ఆయన పాండవుల మేలుకోరి హస్తినకు రాయబారిగా వెళ్లాడు. హసినా పురానికి వెళ్లిన శ్రీకృష్ణుడు సుయోధనుని రాజభవనానికి వెళ్లకుండా నా ఇంటికి వచ్చాడు. నా ఆతిథ్యం స్వీకరించాడు. కాని శ్రీకృష్ణుడు రాచమర్యాదలు వదిలిపెట్టి నా ఇంటికి రావడంలో ఆంతర్ధ్వం ఏమిటి? ఇందులో ఇమిడిఉన్న రహస్యం నాకు విప్పిచెప్పండి” అని అడిగాడు.

ఇది విన్న పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షితో ఇలా అన్నాడు. “మునీంద్రా! ఆ రహస్యం ఏమిటి నాకు వివరంగా చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకమహర్షి ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ధృతరాష్ట్రానికి రాజ్యకాంక్ష ఎక్కువ. ఆయన కుమారులైన సుయోధనాదులను అమితమైన గారాబంతో పెంచాడు. తమ తండ్రి పాండురాజు మరణించడంతో, తల్లి కుంతిదేవితో సహా పాండుకుమారులు ధృతరాష్ట్రాని పంచన చేరారు. తమ తండ్రినుండి తమకు సంక్రమించబోయే రాజ్యాధికారంలో పాండవులు వాటాకు వచ్చారని, సుయోధనాదులు పాండవుల మీద కక్ష పెంచుకున్నారు. ఆ కక్ష పాండవుల మీద అసూయ ద్వేషం కోపం ప్రజ్వలిల్లచేసింది. పాండవులను తమ దారినుండి అడ్డు తొలగించుకోవాలనే క్రమంలో, సుయోధనాదులు వారికి విషం పెట్టారు. నీటిలో తోసారు. విషసర్వాలతో కరిపించారు. ఏదో మిషమీద వారణావతం పంపి అక్కడ లక్క ఇంట్లో తగులబెట్టించారు. పాండవులు ఈ గండాలన్నీ తప్పించుకున్నారు. తరువాత

ద్రౌపదిని వివాహం చేసుకున్నారు. తమ వాటాకు వచ్చిన ఖాండవ ప్రస్థాన్ని ఇంద్రప్రస్థంగా మార్చుకున్నారు. రాజసూయ యాగం చేసారు. ధర్మరాజు చక్రవర్తి అనిపించుకున్నాడు.

ఈ పరిణామం సుయోధనాదులకు మరింత కంటగింపుగా మారింది. వినోదంగా జూదానికి పిలిచి, పాండవుల రాజ్యం అపహరించి, వారి భార్య ద్రౌపదిని నిండుసభలో అవమానించి, అడవులకు వెళ్లగొట్టారు. గడువు పూర్తికాగానే, పాండవులు అరణ్యవాసం నుండి తిరిగి వచ్చి తమ రాజ్యభాగం ఇవ్వమని అడిగితే నిరాకరించారు. తుదకు ఆశ్రిత జన వత్సలుడు అయిన శ్రీకృష్ణుడు హస్తినకు రాయబారం వెళ్లాడు. నిండు సభలో కురువృద్ధులు, గురువులు, సామంతులు వింటూ ఉండగా ధృతరాష్ట్రునితో ఇలా అన్నాడు.

“ధృతరాష్ట్ర మహారాజా! నీకు, నీ కుమారులు, పాండుకుమారులు, ఇరువురు సమానమే. పాండవులకు ఇదివరకు ఇచ్చిన రాజ్యభాగము నీ కుమారులు ఆక్రమంగా అపహరించారు. 13సంవత్సరాలు అష్టకష్టాలు అనుభవించారు. ఇప్పుడు పాండవులు తమ రాజ్యభాగం తమకు ఇప్పించమని అడుగుతున్నారు. వారి రాజ్యభాగం వారికి ఇస్తే, నీ పుత్రులు, పాండు పుత్రులు ఎవరి రాజ్యం వారు పరిపాలించుకుంటూ క్షేమంగా ఉంటారు. లేనిఎడల యుద్ధం, అపార జననష్టం సంభవిస్తుంది.” అని హితబోధ చేసాడు. ధృతరాష్ట్రుడు విదురుని సంప్రదించాడు. విదురుడు ధృతరాష్ట్రునితో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! పాండురాజు నీ తమ్ముడు. పాండురాజు కుమారులు పాండవులు. నీ తమ్ముని కుమారులను ఆదరించడం నీకు న్యాయం, ధర్మం. ఈ ప్రకారం ఆచరిస్తే మీ వంశం వర్ధిల్లుతుంది. మీరు, లోకులు అందరూ క్షేమంగా సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లుతారు. శ్రీకృష్ణుడే స్వయంగా రాయబారిగా వచ్చాడు కాబట్టి ఆయన మనస్సుకు ప్రియం చేకూర్చడం మన ధర్మం. కాబట్టి పాండవులకు చెందవలసిన రాజ్యభాగం వారికి ఇవ్వు. ఈ విషయంలో ఈర్ష్య ద్వేషాలు వదిలిపెట్టు. సామరస్యధోరణిలో వ్యవహరించు. కురువంశప్రతిష్ఠను నిలబెట్టు. ఎందుకంటే నీ కుమారుడు సుయోధనుడు భీముడికి ఎంతోఅపకారం చేసాడు. నీ కుమారుడు అంటేనే భీముడు మండిపడుతున్నాడు. సుయోధనునితో సహా నీ కుమారులందరినీ యుద్ధంలో చంపుతానని నిండుసభలో ప్రతిజ్ఞచేసాడు భీముడు. ఆ కారణంచేత యుద్ధం నివారించు. నీ కుమారులను కాపాడుకో. నీవు నీ కుమారులు, కర్ణుడు, భీష్ముడు, ద్రోణుడు మొదలగు వారి ప్రతాపాలు నిజమని నమ్ముతున్నావు. అది నిజం కాదు. ఎంతో మంది రాక్షసులను అవలీలగా మట్టుపెట్టిన, ధర్మపక్షపాతి అయిన శ్రీకృష్ణుడు ఎదుట పక్షంలో ఉండగా, వీరి ప్రతాపాలు, పరాక్రమాలు నామమాత్రం అవుతాయి. కాబట్టి యుద్ధం నివారించు. పాండవుల రాజ్యభాగం వారికి ఇవ్వు. నీ వంశాన్ని, దేశాన్ని, నీ పుత్రులను, మిత్రులను, బంధువులను కాపాడుకో. అలాకాకుండా నీ కుమారుడి మాటవింటే కుల నాశం, బంధునాశం తప్పదు. నీ కుమారుడు ఒక్కడి మాట కోసం నీ వంశం అంతా నాశనం చేసుకోవడం

క్షేమం కాదు. ఇది రాజనీతి అనిపించుకోదు. కాబట్టి మహారాజా! నా మాట విను. నీకుమారుడి మాట వదిలిపెట్టు. వంశమర్యాదను, రాజ్యాన్ని ప్రజలను కాపాడు.” అని విదురుడు హితబోధచేసాడు.

ఈ మాటలు విన్న ధృతరాష్ట్ర మౌనం వహించాడు. కానీ, సుయోధనుడు కోపంతో రగిలిపోయాడు. తన అనుంగు మిత్రుడు కర్ణుడు, మేనమామ శకుని, తమ్ముడు దుశ్శాసనుని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఈ విదురుడు ఒక దాసీ పుత్రుడు. నా తండ్రి ఈ దాసీపుత్రునికి ఉన్నత పదవి ఇచ్చి గౌరవించాడు. కానీ ఇతడు తన కుటిల బుద్ధి బయటపెట్టాడు. ఇటువంటి వారిని సభకు రానీయకూడదు. ఇటువంటి వారు సభలో ఉంటే ఇలాగే అధికప్రసంగాలు చేస్తుంటారు. కాబట్టి వెంటనే ఈ దాసీపుత్రుడిని మెడపట్టి బయటకు గెంటివేయండి. ఇతడు ఒక్క క్షణం కూడా సభలో ఉండకూడదు.” అని సుయోధనుడు విదురుని అనరాని మాటలు అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న విదురుని మనసు విరిగి పోయింది. ఇంక ఒక్క క్షణంకూడా హస్తినలో ఉండటానికి ఇష్టం లేక కట్టుబట్టలతో అడవులకు వెళ్లిపోయాడు. విదురుడు ఎన్నో పుణ్యతీర్థాలను సేవించాడు. ముని ఆశ్రమాలను దర్శించాడు. మునుల దీవెనలు అందుకున్నాడు. కేవలం ఒక సన్యాసి వేషంలో దేశం అంతా తిరిగాడు. ఆఖరుకు ప్రభాస తీర్థం చేరుకున్నాడు.

ఆ సమయంలో కురుక్షేత్ర సంగ్రామం ముగిసి ధర్మరాజు హస్తినను పరిపాలిస్తున్నాడు. కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో కురువంశం నాశనం అయిందనీ, సుయోధనుడు అతని తమ్ములు, భీష్మాదులు మరణించారని తెలిసి తీవ్రమైన దుఃఖంలో మునిగిపోయాడు విదురుడు. అక్కడ ఉండటానికి మనసు రాలేదు. అక్కడి నుండి బయలు దేరి పుణ్యనదులలో స్నానాలు చేస్తూ ముందుకు సాగాడు. మ త్వ, కురుజాంగలము, మొదలగు దేశములను దాటి యమునా నదీ తీరానికి వచ్చాడు. అక్కడ విదురుడు, శ్రీకృష్ణుని చిన్ననాటి స్నేహితుడు, భక్తుడు శ్రీకృష్ణుని అనుంగు మిత్రుడైన అయిన ఉద్ధవుని కలుసుకున్నాడు. విదురుడు తీర్థయాత్రలు చేస్తున్న కాలంలోనే భారత యుద్ధం పరిసమాప్తి కావడం, భీష్మనిర్యాణం, యాదవులు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని చావడం, శ్రీకృష్ణ నిర్యాణం మొదలగునవి జరిగిపోయాయి. శ్రీకృష్ణ నిర్యాణం గురించి తెలియని విదురుడు ఉద్ధవుని శ్రీకృష్ణుని, యాదవుల క్షేమసమాచారాలు అడిగాడు.

“ఉద్ధవా! ద్వారకలో అంతా క్షేమమేనా! హస్తినలో పాండవులు క్షేమంగా ఉన్నారా! కుంతీదేవి క్షేమంగా ఉందా! చెడ్డవాడైన మా అన్న ధృతరాష్ట్రుడు, గాంధారి క్షేమంగా ఉన్నారా! బలరాముడు శూరసేనుడు ఉగ్రసేనుడు, రుక్మిణి మొదలగు శ్రీకృష్ణుని అష్టభార్యలు, వారి సంతానము, దేవకీ వసుదేవులు, అక్రూరుడు, క్షేమంగా ఉన్నారా! లీలామానుష విగ్రహుడైన శ్రీకృష్ణుడు క్షేమంగా ఉన్నాడా! ఆయన తన మాయాప్రభావంతో ఈ కురుక్షేత్ర మహాసంగ్రామాన్ని కల్పించి దుష్టశిక్షణ చేసాడు. నేను కూడా ఇన్నాళ్లు ఆ పరమాత్ముని మాయలో పడి సంసార సంబంధమైన సుఖదుఃఖాలు

అనుభవించాను. కాని శ్రీకృష్ణ సందర్శనంతో నాలోని అజ్ఞానం అనే చీకటి తొలగిపోయింది. అందుకే తీర్థయాత్రలకు వచ్చాను. శ్రీకృష్ణుడు తాను యుద్ధాన్ని నివారించలేక రాయబారిగా రాలేదు. కేవలం పాండవుల కోసమే రాయబారం నడిపాడు. దానితో పాండవుల, కౌరవుల మనస్సులో ఉన్న భావనలు తేటతెల్లమయ్యాయి. శ్రీకృష్ణుడు ఏమీ చెయ్యలేక రాయబారిగా వచ్చాడు అనడం అవివేకము. రాయబారం ఫలిస్తే దుష్టశిక్షణ జరగదు. దుష్టులైన రాజులను అంతమొందించి ధర్మరక్షణకే రాయబార నాటకం నడిపాడు కృష్ణుడు.

నిజానికి పరమాత్మకు పుట్టుకలేదు. కాని ఆయన శ్రీకృష్ణుడిగా అవతరించాడు అంటే ఏదో ఒక పరమార్థం కొరకు అవతరించాడు. అదే దుష్టశిక్షణ. వాస్తవానికి పరమాత్మకు ఏకర్తవేయనవసరం లేదు కానీ శ్రీకృష్ణుడు అనేక కర్మలు చేసాడు కానీ వాటిలో నిమగ్నం కాలేదు. ఆయన చేసిన కర్మలు ఆయనకు ఎటువంటి బంధనాలు కలుగజేయలేదు. అటువంటి శ్రీకృష్ణుడు ఎలా ఉన్నాడు.” అని విదురుడు ఉద్ధవుని అడిగాడు.

ఆ మాటలకు ఉద్ధవుని హృదయం శోకంతో నిండిపోయింది. ఆయనకు నోటమాటరాలేదు. తనకూ కృష్ణునికి ఉన్న చిన్ననాటి అనుబంధం గుర్తుకు తెచ్చుకున్నాడు. అప్పుడు ఉద్ధవుడు బాలుడు. శ్రీకృష్ణుడు అదే వయసు వాడు. కాని ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని దివ్యమంగళవిగ్రహాన్ని చూస్తూ ఆకలి సంగతే మరిచి పోయాడు. ఉద్ధవుని తల్లి అన్నం తినడానికి పిలిచినా పోలేదు. ఆ అన్నం తినే సమయంలో కూడా కృష్ణుని ముఖారవిందం ఎక్కడ కనపడదో అని తపన పడ్డాడు. అటువంటి ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుడు ఇంకలేడు అనే భావన తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. తనలో తాను వెక్కిరిస్తూ ఏడుస్తున్నాడు. విదురుడిని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఏం చెప్తున్నా విదురా! యముడు యాదవ వంశాన్ని కాటేశాడు. యాదవులను సర్వనాశనం చేసాడు. ఈ లోకంలో ఉదయించిన శ్రీకృష్ణుడు అనే భానుడు అస్తమించాడు. ధర్మాచరణ అడుగంటింది. అధర్మం విజృంభించింది. అంతెందుకు యాదవులందరూ శ్రీకృష్ణుడు తమ తోటి మానవుడు అనుకున్నారే కానీ ఆయనతో తినడం తిరగడం, ఛలోక్తులు విసరడం చేసారే కానీ, యదువంశములో అవతరించిన పరమాత్మ అని గుర్తించలేక పోయారు. వీరి సంగతి ఇలా ఉంటే శిశుపాలుడు లాంటి గర్వాంధులు సంగతి చెప్పేదేముంది. ఆయనను వారు నోరారా దూషించి పుణ్యలోకాలు చేరుకున్నారు. అటువంటి కృష్ణపరమాత్మ తన అవతారం చాలించి పరలోకం చేరుకున్నాడు.

విదురా! తనివీదీరా తనను గురించి ఆలోచించేవారికీ, తమ స్వబుద్ధితో తనను తెలుసుకోగారేవారికీ, భాగవతధర్మం అవలంబించేవారికీ, అటువంటి వారికి శ్రీకృష్ణుడు తన అఖండ జ్యోతిస్వరూపం చూపించి వారి తాపత్రయాలు ఈషణత్రయాలు పోగొట్టి వారికి ఆత్మసాక్షాత్కారం

కలుగచేస్తాడు. అటువంటి కృష్ణపరమాత్మ ఇంకలేడు అనే భావన తట్టుకోలేకపోతున్నాను విదురా. అంతే కాదు శ్రీకృష్ణుడు యద్భావం తద్భవతి అని ఎవరు ఏ రూపంలో కోరుకుంటారో ఆ రూపంలో కనపడేవాడు. కొంతమందికి శాంతమూర్తిగా కనపడితే మరికొంతమందికి అంటే కంసుడు వంటి దుర్మార్గులకు భయంకరంగా కనపడేవాడు. కాని ఆయన గుణము సత్త్వము. శిశుపాలుడులాగా ఎవరు ఎన్ని అపరాధాలు చేసినా, వాటిని క్షమించి మోక్షం ఇచ్చేవాడు. ఆయన ఎంతటి నిరాడంబరుడు కాకపోతే రాజభోగాలు వదిలిపెట్టి గొల్లపల్లెలో ఆలమందల మధ్య పెరుగుతాడు. జరనాసంధుని ఎదిరించే శక్తి ఉన్నా పారిపోయి ద్వారకలో తలదాచుకున్నాడు. ఆయన లీలలు ఎవరికీ అర్థం కావు విదురా.

ఆయనకు తల్లితండ్రులంటే అమితమైన భక్తి. తాను పరమాత్మ స్వరూపుడు అయి ఉండి కూడా దేవకీ వసుదేవులను చెరనుండి విడిపించి వారి పాదాలమీద పడి క్షమించమని వేడుకున్నాడు. తల్లి తండ్రులు చెరలో బాధలు పడుతుంటే తాను నందుడి ఇంట సుఖంగా ఉన్నందుకు సిగ్గుపడ్డాడు. కంసుని చంపిన తరువాత కూడా, కంసుని తండ్రి ఉగ్రసేనుని సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టి. తాను ఆయనకు సేవలు చేసాడు. వాస్తవానికి ఆయన శక్తికి కంసుడు, జరాసంధుడు, సుయోధనుడు ఒక లెక్కకాదు. కాని ఎవరెవరికి ఎప్పటికి పాపం పండాలో అప్పటి వరకు వేచి ఉండి అప్పుడు ఎవరెవరు ఎవరెవరి చేతిలో సంహరింపబడాలో వారిచేతనే సంహరింపచేసాడు. అటువంటి కృష్ణుడు ఇంకలేడు అనుకుంటేనే బాధగా ఉంది విదురా. అంతే కాదు రణరంగంలో తన వారైనా ఎదుటి వారైనా, ఎవరైనా తనను చూస్తూ మరణిస్తే వారికి ఉత్తమలోకాలు కలుగజేసిన మహానుభావుడు.

అంతెందుకు విదురా, తనను చంపవచ్చైన పూతనను క్షమించి, తనకు తల్లి స్థానంలో స్తన్యం ఇచ్చినదానికి ప్రతిఫలంగా ఆమెకు ఉత్తమగతులు కల్పించాడు. కృష్ణుడు దయార్థహృదయుడు అనే దానికి ఇంతకంటే తార్కాణం ఏం కావాలి. అని ఈ విధంగా శ్రీకృష్ణుని గురించి భక్తితో మాట్లాడుతున్న ఉద్ధవుని చూచి విదురుడు

“ఉద్ధవా! మాకు కృష్ణుడు ద్రౌపదీ స్వయంవరం నుండి మాత్రమే తెలుసు ఆయన బాల్యలీలలు మాకు తెలియవు. ఉద్ధవా! ఆ విషయాలు మాకు చెప్పవా!” అని అడిగాడు. దానికి ఉద్ధవుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“పుట్టడం చావడం అంటే ఏమిటో తెలియని శ్రీకృష్ణపరమాత్మ దేవకీ వసుదేవులకు చెరసాలలో జన్మించాడు. పురిటిపొత్తిళ్లలోనే చెరసాలనుండి నందగోకులానికి చేరాడు. నందగోకులంలో పదకొండు సంవత్సరాలు తన బాల్యం గడిపాడు. దేవతలకు కూడా దర్శనం ఇవ్వని పరమాత్మ, గొల్లపిల్లలతో ఆడుతూ పాడుతూ ఆవులను కాచాడు. బాల్యంలోనే ఎంతోమంది

రాక్షసులను అవలీలగా చంపి తన లీలలను ప్రదర్శించాడు. తన విషంతో యమునానదీ జలాలను కలుషితం చేస్తున్న కాళీయుని తరిమికొట్టి ప్రకృతిని కాపాడాడు. వృక్షి పూజకన్నా ప్రకృతి పూజ గొప్ప అనీ గోవర్ధనపర్వతము ఎత్తి కుండపోత వర్షం నుండి గోపకులను రక్షించాడు. చిన్న వాళ్లలో చిన్నవాడుగా పెద్దవాళ్లలో పెద్దవాడుగా గోపకాంతలతో ఆడాడు పాడాడు. తన వేణుగానంతో గోకులాన్ని సమ్మోహింపజేసాడు. మధురకు వెళ్లి కంసుని చంపి తన తల్లితండ్రులను చెరసాల నుండి విడిపించాడు. తాను జగద్గురువు అయి కూడా సామాన్యబాలుని వలె సాందీపని విద్యాలయంలో విద్యనేర్చుకున్నాడు. గురువుగారి కుమారుడిని పంచజనుడు అనే రాక్షసుడు ఎత్తుకొని పోతే ఆ రాక్షసుని సంహరించి బాలుని గురుదక్షిణగా గురుపత్ని వద్దకు చేర్చాడు. శిశుపాలుడు జరాసంధుడు సొల్వుడు, మొదలగు రాజులను జయించి రుక్మిణిని పరిణయమాడాడు. తన భార్యకోరికమేరకు ఇంద్రుని జయించి పారిజాత వృక్షమును భూమిమీదకు తీసుకొని వచ్చాడు. భూదేవి కుమారుడైన, క్రూరుడైన నరకాసురుని చంపి అతని కుయారునికి పట్టం కట్టాడు. ఆయన అభీనంలో ఉన్న 16000 వేలమంది రాజకన్యలను, నరకుడి చెర విడిపించి, ఆ రాజకన్యలను వివాహమాడాడు. పాండవులతో బంధుత్వము కురుక్షేత్రసంగ్రామము నీకు తెలిసిందే కదా! దుర్మార్గులైన క్షత్రియులను ఒక చోట చేర్చి వారిలో వారు కొట్టుకునేటట్టు చేసి 18 అక్షౌహిణీల సైన్యమును 18 రోజులలో అంతమొందించాడు. బ్రహ్మాస్త్రం బారి నుండి ఉత్తర గర్భం కాపాడాడు. తాను 16008 మంది భార్యలతో ఎన్నో వైదిక కర్మలు చేస్తున్నా ఏమీ అంటని వాడి మాదిరి నిశ్చలంగా నిర్వికారంగా ఉన్నాడు. 288 అటువంటి కృష్ణుడు, యాదవులు చిన్నచిన్నకారణాలతో మద్దం మత్తులో ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకుంటుంటే మరణిస్తుంటే చూస్తూఉన్నాడు. అందరూ చనిపోయిన తరువాత వారికి అందరికీ జలతర్వణాలు విడిచాడు. తరువాత తాను కూడా ఒక బోయవాడే చేతిలో మరణించాడు.

శ్రీకృష్ణుడు మరణించే ముందు నేను కృష్ణుని కలిసాను. ఆయన నన్ను బదరికావనం పొమ్మని ఆదేశించాడు. ఇంతలో అక్కడికి వేదవ్యాసునితో సమానమైనవాడు, ఋషిపుంగవుడు అయిన మైత్రేయుడు అక్కకు వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుని దివ్యమంగళవిగ్రహం చూచాడు. కళ్లుమూసుకొని ఆ విగ్రహాన్ని తన మనసులో పదిలపరచుకున్నాడు. కృష్ణుని ముందు తల వంచుకొని మౌనంగా నిలబడ్డాడు. అప్పుడు ఉద్ధవుని చూచి శ్రీకృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! నీవు పూర్వజన్మలో వసువు. ఎల్లప్పుడు నీ మనస్సులో నన్నే తలంచుకుంటూ ఉండేవాడివి. అందుకని ఈ జన్మలో నా సహచరుడిగా జన్మించావు. నేను అందరి హృదయాలలో మాదిరి నీలో కూడా ఆత్మరాముడిగా వెలుగుతుంటాను. చిత్ సత్ ల సమ్మేళనమైన నేను అసత్తును కూడా వ్యాపించి ఉన్నాను. కాని ఇది సత్ ఇది అసత్ అని విముక్కించే వారికి నేను తెలియబడను. ఎందుకంటే నేను అవాక్ మానస గోచరుడను. నీవు మాత్రం నన్నే పొందడం వలన నా గురించి తెలుసుకోగలిగావు. నీకు ఇదే చివరి జన్మ. నీ పూర్వజన్మవిశేషం చేత నా అంత్యకాలంలో నన్ను దర్శించగలిగావు. నీకు నేను ఆత్మజ్ఞానాన్ని ఉపదేశిస్తాను. దాంతో నీ ప్రాపంచిక బంధాలు అన్నీ

తెగిపోతాయి. జననమరణాలకు అతీతుడవు అవుతావు, తుదకు నన్నుచేరుకుంటావు.” అని అన్నాడు శ్రీకృష్ణుడు. ఆ మాటలు విని ఉద్ధవుడు పులకించిపోయాడు. శ్రీకృష్ణుని పాదాల మీద పడి ఇలా స్తుతించాడు.

ఓ పురుషోత్తమా! నీ దర్శన భాగ్యం కలిగిన తరువాత నీ చింతనతో నా మనసంతా నిండిపోయిన తరువాత ఇతర చింతనలు నాలో ఎందుకు ప్రవేశిస్తాయి. జీవిత కాలం అంతా నీ వెంట ఉన్నా నీ అవతార రహస్యాన్ని నేను తెలుసుకోలేకపోయాను. సమస్తలోకాలను నీలో ఉంచుకున్న నీవు, ఇలా ద్వారకకు పారిపోయి రావడం ఏమిటి. ఇక్కడ కోటకట్టుకోవడం ఏమిటి. ఇంతమందిని వివాహం చేసుకోవడం ఏమిటి. ఇంతమంది పుత్రులు పౌత్రులకు జన్మఇవ్వడం ఏమిటి. నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు. భక్తజన హృదయాలలో విహరిస్తావు అంటారే మరి నీవు గోపికలతో విలాసంగా సయ్యాటలాడటం ఏమిటి. నిన్ను సంసారి అనాలా లేక విరాగి అనాలా అర్థం కావడం లేదు. నీవు జ్ఞానస్వరూపుడవు అంటారు కానీ ఒక్కోసారి ఏమీ తెలియని వాడి వలె ప్రవర్తిస్తావు. దాగుడుమూతలు ఆడుతుంటావు. నీ లీలలు అర్థం కావు కదా!

నీవు బ్రహ్మగారికి ఆత్మజ్ఞానం ఉపదేశించావు అని అంటారు. నాకు ఆ అర్హత ఉంటే ఆ జ్ఞానాన్ని నాకు కూడా ఉపదేశించు. నీ వలన జ్ఞానోపదేశం పొందిన నేను ఈ సంసారము అనే సాగరాన్ని దాటుతాను.” అని ప్రార్థించగా, శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి ఆత్మజ్ఞానాన్ని ఉపదేశించాడు. ఉద్ధవుడికి శ్రీకృష్ణుడు ఆత్మజ్ఞానం ఉపదేశించేటప్పుడు అక్కడ ఉన్న మైత్రేయుడు కూడా ఆ ఉపదేశసారం గ్రహించాడు.” అని పలికిన ఉద్ధవుడు బదరికా వనం బయలు దేరాడు. విదురునితో ఇలా అన్నాడు.

“విదురా! మైత్రేయ మహర్షి తన పాంచభౌతిక దేహమును విడిచిపెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. నీవు వెంటనే ఆయన దగ్గరకు వెళ్లు. ఆయన నీకు ఆధ్యాత్మిక తత్వమును ఉపదేశిస్తాడు.” అని పలికి ఉద్ధవుడు వెళ్లిపోయాడు. విదురుడు ఉద్ధవుని ఆదేశానుసారము మైత్రేయ మహాముని వద్దకు వెళ్లాడు.” అని చెప్పగానే పరీక్షిత్తుకు ఒక సందేహం కలిగింది.

“శుకయోగీంద్రా! యాదవులు, బలరామునితో సహా అందరూ మరణించారు కదా! మరి ఈ ఉద్ధవుడు మాత్రం ఎలా బతికాడు. ” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకుడు ఇలా చెప్పాడు.

“శ్రీకృష్ణుని తరువాత ఆధ్యాత్మతత్వాన్ని లోకంలో ప్రచారం చేయడానికి తగినవాడు, జితేంద్రియుడు, ప్రజ్ఞాశాలి ఉద్ధవుడు ఒక్కడే అని శ్రీకృష్ణుడు నిర్ణయించాడు. అందుకని యాదవులందరూ మరణించినా ఉద్ధవుడు మరణించలేదు. అదీ నీ శ్రుకు సమాధానం.

తరువాత విదురుడు మైత్రేయుని ఆశ్రమానికి చేరుకున్నాడు. మైత్రేయుడు యోగులచేత పూజింపబడేవాడు. నిరాడంబరుడు. అష్టాంగయోగమును అభ్యసించినవాడు అటువంటి మైత్రేయుడు గంగానది ఒడ్డున ఒక ఇసుక దిబ్బమీద కూర్చుని ఉన్నాడు. తన ఇంద్రియములను నిగ్రహించాడు. మనసును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసాడు. అటువంటి మైత్రేయుని ముందు విదురుడు నిలబడి ఉన్నాడు. విదురుడు మైత్రేయునికి నమస్కరించి ఇలా అడిగాడు.

“మునీంద్రా! ఈ ప్రపంచంలో అందరూ తమకు సుఖాలు కలగాలని కోరుకుంటారు. ఆ సుఖాలు పొందడానికి ఎన్నో కర్మలు చేస్తారు. కాని అన్నీ కర్మలు సుఖాలను ఇవ్వవు. కొన్ని కర్మలు దుఃఖాలను తెచ్చి పెడతాయి. సుఖాలను దుఃఖాలను కలిగించే కర్మలు అన్నీ బంధనాలు కలిగించేవే. ఈ సుఖదుఃఖాలకు మూలం సంసారం. ఈ సంసారం అనే సాగరంలో పడి అందరూ ఒడ్డు దొరకక పరితపిస్తుంటారు. ఎన్నెన్నో కోరికలు కోరుతూ, ఆ కోరికలు తీరడానికి కర్మలు చేస్తూ, దానికి ఈ జన్మసరిపోక మరొక జన్మ ఎత్తుతూ అలా చస్తూ పుడుతూ వాసనలు మూటగట్టుకుంటుంటారు, ఎన్ని జన్మలు ఎత్తినా వారికి ఈ వాసనల ప్రభావం పోదు..

ఇటువంటి వారికి జ్ఞానబోధ చెయ్యడానికి తమవంటి వారు పుడుతుంటారు. మీ వంటి గురువుల సహాయం లేనిది ఈ సంసార సాగరం దాటడం చాలా కష్టం. ఎందుకంటే ఈ సంసారం అనే సాగరానికి అవివేకమే జలం, అలలు. స్వార్థమే చెలియలికట్ట. బంధుమిత్రులు, భార్యభర్తసంతానము జలచరాలు. ఈ సాగరం దాటడం చాలా కష్టం. ఈ సంసారం అనే సాగరం దాటడం ఎలాగా! ఈ సంసారం సాగరం అని తెలిసికూడా పరమాత్మ ఇన్ని జన్మలు ఎందుకు ఎత్తాడు? ఆయా అవతారాలతో ఆయన ఏం సాధించాడు? ఈ సృష్టి ఎలా మొదలయింది? కల్పాంతంలో ఈ సృష్టి అంతా మరలా పరమాత్మలో ఎలా లీనం అయింది? మాయకు అతీతుడైన పరమాత్మ మాయతో కూడిన ప్రపంచంలో ఎలా సంచరించాడు? ఈ ప్రాణికోటి అంతా ఎవరిని సేవించి తరించాలి? జీవులలో నామరూపభేదాలు ఎలా నిర్ణయింపబడ్డాయి? ఇవన్నీ నాకు తెలియజేయండి.

భగవాన్ వేదవ్యాసులవారు వర్ణాశ్రమధర్మాలను లోకానికి తెలియజేయడానికి పురాణాలు రచించాడు. వాటిలో పామరులకు అర్థం అయ్యేరీతిలో ఎన్నో కథలు కల్పించాడు. నారద మహర్షి ప్రోద్బలంతో శ్రీహరి కథలతో కూడిన భాగవత పురాణాన్నికూడా లోకానికి అందించాడు. శ్రీమన్నారాయణుని అవతార కథలు వినడానికి విముఖత చూపినవారు నరకానికి పోతారు. నారాయణుని పాదములను సేవించని వాడు అల్పాయుష్కుడు అవుతాడు. కాబట్టి నాకు శ్రీహరి అవతార కథలను గూర్చి తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు. ఆ మాటలు విన్న మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా అన్నాడు.

“విదురా! శ్రీహరి కథలు వినవలెననే నీ కోరిక చాలా మంచిది. నీకు పరమాత్మ యందు భక్తి ఉండటం వలననే అటువంటి కోరిక కోరావు. నీవు సామాన్యుడవు కావు. సాక్షాత్తు యమధర్మరాజువు. మాండవ్యమహాముని శాపం కారణంగా, వ్యాసుని వలన శూద్రస్థియందు జన్మించావు. శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికీ బోధించిన ఆత్మతత్వమును నేను నీకు బోధిస్తాను. ఏకాగ్రమైన మనస్సుతో ఆలకించు.

విదురా! ఈ అనంత విశ్వంలో ఉన్న అన్నీ జీవులూ పరమాత్మస్వరూపాలే. అన్నిజీవులలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. ఈ ప్రపంచాన్ని అంతా తనలోనే నింపుకుని తాను ఒకడుగానే ఉన్నాడు. తానే సర్వము అయినపుడు పరమాత్మ అంటూ మరొకటి లేదు. పరమాత్మ ఇంకెక్కడో ఉన్నాడు అని వెతకడం మానవుల అజ్ఞానం.

ఏకం ఇవ అద్వితీయం బ్రహ్మ. ఈ మాయతో కూడిన ప్రపంచాన్ని తాను ద్రష్టగా చూస్తున్నాడు. ఆయన సంకల్పమాత్రం చేతనే ఈ జగత్తు ఏర్పడింది. ఆయనే చిత్ శక్తి. చిత్ కు సత్ తోడై అసత్ పదార్థం అయిన జగత్తుగా మారి పోయింది. ఈ జగత్తు కార్య కారణ రూపము. ఈ అసత్ను మాయ అని అంటారు. ఆ మాయనే అవ్యక్తము ప్రకృతి అని కూడా అంటారు. ఈ ప్రకృతి లో నుండి మహత్ తత్వము పుట్టింది. మహత్ తత్వము లోనుండి అహంకారము పుట్టింది. ఆ అహం కారమునుండి కార్యకారణ సంబంధము ఏర్పడింది. ఆ తరువాత పంచమహాతత్వములు, పంచభూతములు, పంచభూతముల కలయికతో జీవజాతులు ఏర్పడ్డాయి. ఈ జీవజాతులలో మనోబుద్ధిఅహంకారాలు వచ్చిచేరాయి.

ఈ అహంకారములు మూడు. సాత్వికము రాజసము తామసము. సాత్విక అహంకారము వలన దేవతా గణాలు పుట్టాయి. రాజసాహంకారము వలన పది ఇంద్రియములు పుట్టాయి. తామసాహంకారము వలన శబ్ద స్పర్శరసరూపగంధములు అనే తన్మాత్రలు పుట్టాయి. పంచ తన్మాత్రల నుండి పంచభూతములు ఆవిర్భవించాయి. ఇవన్నీ వేటికవి ఉండి ఒకదానితో ఒకటి కలవకపోవడంతో సృష్టిజరగడం లేదు. అందువలన ఇవి అన్నీ కలిసి పరమాత్మను స్తోత్రము చేసాయి. ఆ స్తోత్రానికి పరమాత్మ సంతోషించాడు. అప్పుడు తన మాయాశక్తిని ప్రకృతిలో ప్రవేశపెట్టాడు. శివశక్తులు ఏకం అయ్యాయి. అప్పటి వరకు విడివిడిగా ఉన్న పంచ తన్మాత్రలు, పంచభూతములు, పది ఇంద్రియములు, కాలము, ప్రకృతి, మహత్, మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారము, చిత్తము మొదలగు ఇరవై ఏడు తత్వములు ఏకమై సృష్టి జరిగింది.

ఈ విధంగా సృష్టిని కొనసాగించిన పరమాత్మ ఒకదానితో ఒకటి మైత్రి కల్పించాడు. ఈ సృష్టి అంతా కలిసి విరాట్ రూపంగా రూపొందింది. ఈ విధంగా పరమాత్మ ఈ సృష్టి అంతా నిండి ఉన్నాడు.

కాబట్టి సృష్టి జరగాలంటే ఈ 27 తత్వాలు ఒకటి కావాలి. అవి ఒకదానితో ఒకటి సంఘీభావంతో పరిపక్వత పొందితేనే సృష్టి జరుగుతుంది. ఈ సృష్టి అంతా జ్ఞానశక్తి సంకల్పశక్తి క్రియాశక్తి అనే మూడింటి వలన ఏర్పడుతుంది. ఈ మూడు కలిస్తేనే దేహం ప్రకటితమౌతుంది. ఈ విరాట్స్వరూపం అయిన జగత్ అధ్యాత్మం అభిభూతం అభిదైవం అనే భేదాలు కలిగి ఉంది, ఈ సృష్టిలో పరమాత్మ తన చైతన్యశక్తిని ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ విరాట్ పురుషుని శిరస్సు స్వర్గము, పాదములు భూమి, నాభి ఆకాశము. సత్త్వగుణం అధికంగా ఉన్న వారు దేవతలుగా స్వర్గము, రజోగుణం అధికంగా ఉంటే మానవులు, జంతువులుగా భూలోకము, తామస గుణం అధికంగా ఉంటే రుద్రులుగా అంతరిక్షము పొందారు.

ఆ విరాట్ పురుషుని ముఖం నుండి బ్రాహ్మణులు, భుజములనుండి క్షత్రియులు, తొడల నుండి వైశ్యులు పాదాల నుండి శూద్రులు పుట్టారు. వీరంతా వారి వారి వర్ణాలకు తగిన విధులు నిర్వహించేవారు. పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఈ దేహములో ప్రవేశించి, జీవాత్మగా మారి బయట ప్రపంచంలో విహరిస్తూ అనేకములైన కర్మలు చేస్తున్నా ఆయనకు ఆకర్షణ అంటవు. ఆయన కేవలం సాక్షిగా చూస్తుంటాడు. ఎలాగంటే, ఒక కోనేరు ఉంది అందులో నీరు స్వచ్ఛంగా కదలకుండా ఉంది. ఆ నీటిలో చంద్రుడి ప్రతిబింబం కూడా నిశ్చలంగా ఉంది. ఆ నీటిలో ఒక చిన్నరాయి వేస్తే ఆ నీరు కదులుతుంది. నీటితో పాటు చంద్రుడి ప్రతిబింబం కదులుతున్నట్టు కనిపిస్తుంది కానీ కదలదు. అది కేవలం భ్రమ. అలాగే సకల జీవుల దేహాలలో ఉంటూ అనేక కర్మలు చేస్తున్నా ఆ కర్మలు ఆత్మకు అంటవు. అన్నిపనులు ఆత్మ చేసినట్టు ఆత్మకు అంటినట్టు కనపడతాయి. అదే భ్రమ. జీవభావానికే కర్మబంధనాలు కానీ ఆత్మభావానికి కాదు. పరమాత్మ మీద భక్తి కలిగి ఉంటే జీవభావం పోయి ఆత్మభావం కలుగుతుంది.” అని చెప్పి మైత్రేయుడు ఇంకా ఇలా చెప్పసాగాడు.

ఓ విదురా! కల్పాంతంలో ప్రళయం వస్తుందని చెప్పాను కదా! ఆ ప్రళయకాలంలో శ్రీమహావిష్ణువు యోగనిద్రలో ఉన్నాడు. ఆ విష్ణువు కడుపులో అన్ని లోకాలు సూక్ష్మరూపంలో ఉంటాయి. ఆ విధంగా వెయ్యియుగాలు గడిచిన తరువాత, తిరిగి సృష్టిని ప్రారంభించదలచాడు. ఆయన కడుపులో ఉన్న సూక్ష్మరూపం నుండి ముందు రజోగుణం పుట్టింది. ఆ రజోగుణం నారాయణుడి నాభిని చీల్చుకొని ఒక తామర మొగ్గగా బయటకు వచ్చింది. ఆ మొగ్గ చక్కగా వికసించింది. వేయి రేకులు గల తామరపువ్వుగా విస్తరించింది. అదే ప్రకృతి. ఆ పద్మం మధ్యలో ఉన్న కల్లిక మీద బ్రహ్మకూర్చుని ఉన్నాడు. ఆయన తపస్సమాధిలో ఉన్నాడు. ఆయన మనస్సులో

పీతాంబరధారి కిరీటధారి చతుర్భుజుడు అయిన విష్ణువు సాక్షాత్కరించాడు. అప్పుడు బ్రహ్మకు తాను ఎవరో ఎక్కడినుండి వచ్చాడో తెలిసింది. అప్పుడు సృష్టికి అవసరమైన రణోగుణము ప్రధానంగా కలిగి ఉన్నాడు. అప్పుడు బ్రహ్మ తన మనస్సును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసి ఆయనను అనేకవిధాలుగా స్తుతించాడు. తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు.

“ఈ అనంత విశ్వం ఒక మహావృక్షం అయితే సృష్టి స్థితి లయ కారకులైన బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు మూడు శాఖలు. మనువులు ప్రజాపతులు దేవతలు దాని ఉపశాఖలు. ఆ విశ్వం అనే వృక్షానికి మూలం నీవు. ఈ అనంతమైన విశ్వరూపం కూడా నీదే. అటువంటి నీ పాదాలకు నమస్కారము. నేను ఈ సృష్టి కార్యం నిర్వహించబోతున్నాను దానికి కావలసిన శక్తిని నైపుణ్యాన్ని నాకు ప్రసాదించు. ”అని వేడుకున్నాడు. అప్పుడు పరమాత్మ బ్రహ్మదేవునితో ఇలా అన్నాడు.

“నీవు ఇప్పటివరకు చేసిన తపస్సు శక్తిని ఉపయోగించి ఏకాగ్రతతో సృష్టిచేయడం మొదలుపెట్టు. అప్పుడు నాలో సూక్ష్మరూపంలో ఉన్న సమస్తలోకాలను నీవు చూడగలవు. ఆ లోకాలు అందులో ఉన్న జీవులు నీకు కనపడతారు. ఆ జీవులలో అంతర్జామిగా ఉన్న నన్నుకూడా చూడు. ఇంద్రియాలకు అతీతంగా ఉన్నదే ఆత్మ. జీవభావం పొందినదే జీవాత్మ. పరిశుద్ధమైన ఆత్మను, పరమాత్ముడను అయిన నన్ను దర్శించిన వాడే మోక్షమార్గంలో నడిచే సాధకుడు. మిగిలిన జీవులు ప్రాపంచిక విషయాలలో మునిగిపోతుంటారు. వారి జన్మకు నీవు కారణమైనా, వారిలో ఉన్న రాజస తామసగుణాలునీకు అంటవు. నేను సకలజీవుల హృదయాలలో చైతన్యస్వరూపంగా ఉన్నా వారు నా గురించి తెలుసుకోలేరు. వారి సృష్టికి కారణమైన నీకు మాత్రం కనపడుతుంటాను. ఎందుకంటే నేను సకలజీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్నాను అని నీవు మాత్రమే తెలుసుకున్నావు. నేను నిరాకారుడను నిర్గుణుడను. కేవలం వినోదం కొరకు ఈ సకల జగత్తును సృష్టించి పోషించి లయం చేస్తున్నాను. ఆ క్రమంలోనే నిన్ను సృష్టించాను. నీకు అప్పగించిన సృష్టికార్యం సమర్థంగా నిర్వహించు.”అని చెప్పి పరమాత్మ అంతర్ధానం అయ్యాడు.

అప్పుడు బలంగా ఒక గాలి కెరటం వచ్చింది. బ్రహ్మదేవుడు తన శక్తితో ఆ గాలిని నిరోధించాడు. తరువాత ఆకాశంలో ఒక వికసించిన పద్మం కనిపించింది. ఆ పద్మంలో సూక్ష్మరూపంలో దాగి ఉన్న లోకాలు కనిపించాయి. బ్రహ్మగారు ఆ తామరపువ్వులోకి ప్రవేశించాడు. ముందు ఆయనకు మూడులోకాలు కనపడ్డాయి. ఆ మూడులోకాలను 14 లోకాలు చేసాడు. భూమి పైన ఏడు కింద ఏడు ఉండేటట్టు అమర్చాడు. ఆ లోకాలలో దేవతలను మానవులను పశువులను పక్షులను జంతువులను ఇంకా అనేక కదిలేవి కదలనివి అయిన జీవజాతులను సృష్టించాడు.

విదురా! ఈ సృష్టి అనంతమైనది. దీనికి ఆది అంతము లేని పరమాత్మయే ప్రధానకారణం. ఆయనలో నుండి ఈ లోకాలు వచ్చాయి కాబట్టి ఈ లోకాలలో అన్నింటిలో ఆయన

నిండి ఉన్నాడు. ఆ ఈశ్వరునిలోనే అన్ని లోకాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి ఈ అనంత విశ్వానికి కారణము కార్తము రెండు ఆయనే. విశ్వం విష్ణు: అంటే విశ్వమే విష్ణువు విష్ణువే విశ్వం. ఈ విధంగా సృష్టి ఏర్పడింది. ఈ సృష్టి అంతా ఒక క్రమంలో పుట్టి పెరిగి తుదకు నశిస్తూ ఉంది. ఈ విధంగా ప్రతి కల్పంలోనూ జరుగుతు ఉంది.

ఇటువంటి ఈ సృష్టి తొమ్మిది విధాలు. మొదటిది మహత్ తత్వము. ఆ మహత్ తత్వము నుండి మూడు గుణములతో కూడిన అహంకారము ఏర్పడింది. ఇది రెండవది. తరువాత పంచ తన్మాత్రలు అయిన శబ్ద స్పర్శ రస రూప గంధములు వీటికి ఆధారంగా ఆకాశము, వాయువు, అగ్ని, జలము, పృథివి ఏర్పడ్డాయి. ఇది మూడవది. తరువాత ఈ పంచభూతముల కలయికతో దేహము అందులోని పది ఇంద్రియములు పుట్టాయి. ఇది నాలుగవది. పైన చెప్పబడిన అహంకారములలో సాత్వికాహంకారము వలన దేవతలు పుట్టారు. ఇది ఐదవది. ఇది కేవలం మనోమయము అంటే మనసులో ఊహించకలిగినది. వీటికి దేహములు ఉండవు. తరువాత తామస అహంకారము నుండి ప్రాణులు దేహములతో జన్మించారు. ఇది ఆరవది. ఈ ఆరింటిని ప్రాకృత సృష్టి అని అంటారు.

వీటి తరువాత మూడు వైకృత సృష్టి అంటారు. పూలు, కాయలు పండ్లు ఇచ్చే చెట్లు, పూలు లేకుండా ఫలాలను ఇచ్చే రావి, మేడి పనస మర్రి మొదలగు చెట్లు, ఫలించిన వెంటనే నశించి పోయే ధాన్యపు మొక్కలు (వరి మొదలైనవి) నేలబారుగా పాకే తీగలు, గట్టి బెరడు కలిగిన చెట్లు, వేళ్లు లోతుగా వెళ్లగలిగిన చెట్లు, ఇవన్నీ కూడా చైతన్యం కలిగి ఉంటాయి. పైకి ఎగబాకుతాయి కానీ కదలలేవు. ఇదీ ఏడవ సృష్టి.

ఎనిమిదవ సృష్టి పశువులు జంతువులు. రేపు అనేది ఒకటి ఉంది అనీ రేపటి కొరకు దాచిపెట్టుకోవాలనే కోరిక లేనివి. ఏరోజుకారోజు ఆహారం సంపాదించుకునేవి, కేవలం వాసన చూచి తెలుసుకునేవి, మనసు ఉన్నా ఆలోచనలు లేనివి, మొదలగు ఆవు ఎద్దు ఎనుము మేక జింక మొదలగు జంతువులు. ఇవన్నీ భూమి మీద సంచరించేవి. ఈ జంతువులలో చీలిన గిట్టలుకలవి, చీలని గిట్టలు కలవి రెండు రకాలు. మరి కొన్ని జంతువులకు ఐదు గోళ్లు కలిగి ఉంటాయి. ఇవే కాకుండా నీటిలో జీవించే చేప, మొసలి, తిమింగలం మొదలగు జీవజాతులు, రాబందు గ్రద్ద కొంగ డేగ పిట్టలు, నెమలి హంస కాకి గుడ్లగూబ మొదలగు ఎగిరే పక్షులు ఇవన్నీ ఎనిమిదవ సృష్టి. తొమ్మిదవ సృష్టి మానవులు. వీరు రజోగుణము తమోగుణము ఎక్కువగా కలవారు. సత్వగుణము తక్కువగా కలవారు. వీరికి ఆలోచించడం, సంకల్పించడం కర్మలు చేయడం సుఖదుఃఖాలు అనుభవించడం ఈ లక్షణాలు కలిగి ఉంటారు.

ఇంక దేవతా వర్గాల గురించి చెబుతాను. పితృదేవతలు, సురులు. ఈ సురులు మూడు రకాలు. గంధర్వులు, యక్షరాక్షసులు, భూతములు. సిద్ధులు, చారణులు, విద్యాధరులు. కిన్నర, కింపురుషులు. వీరందరినీ దేవతలు అని పిలువబడతారు. ప్రతి కల్పంలో సృష్టి అంతా పరమాత్మలోకి వెళ్లిపోతుంది. అచేతనం అవుతుంది. కల్పం ఆరంభంలో మరలా చైతన్య శక్తిని సంతరించుకుంటుంది. ప్రతి కల్పంలో మానవులు జంతువులు పక్షులు దేవతలు ఆయా పేర్లతో పిలువబడతారు. మరొక సృష్టి ఉంది. అది దేవమానవ సృష్టి. దానిని కౌమార సృష్టి అంటారు. సనక సనందాదులు. వీరు ఎల్లప్పుడూ ఐదేండ్ల బాలురరూపంలో ఉంటారు. వీరికి మానవ లక్షణాలు దేవతా లక్షణాలు ఉంటాయి.

విదురా! సృష్టికి ముందే కాలం మొదలయింది. కాలం కదలికతో మొదలయింది. విశ్వంలోని కదలికలు అనుగుణంగా కాలం నిర్ణయింపబడింది. సూర్యకాంతిలో మన కంటికి ఎన్నో నలకలు కనపడుతుంటాయి. వాటిని త్రసరేణువులు అని అంటారు, ఈ త్రస రేణువును ఆరు భాగాలు చేస్తే దానిని పరమాణువు అని అంటారు. ఆ పరమాణువుపై సూర్యరశ్మి అటునుండి ఇటు ప్రసరించే కాలం సూక్ష్మకాలము. ఇది ఊహకందదు. సూర్యుడు 12రాసులలో పయనించే కాలం మహాత్కాలం. దానినే వత్సరము లేక సం వత్సరము అని అంటారు. ఈ సూక్ష్మకాలానికి మహాత్కాలానికి మధ్య ఎన్నో కాల పరిమాణాలు ఉన్నాయి. వాటి గురించి చెబుతాను విను.

రెండు పరమాణువులు ఒక అణువు. మూడు అణువులు ఒక త్రసరేణువు. మూడు త్రసరేణువులు ఒక త్రుటి. మూడు త్రుటులు ఒక వేధ. మూడు వేధలు ఒక లవం. మూడు లవాలు ఒక నిమేషం, మూడు నిమేషాలు ఒక క్షణం. ఐదు క్షణాలు ఒక కాష్ఠ, పది కాష్ఠలు ఒక లఘువు. పదిహేను లఘువులు ఒక నాడి. రెండు నాడులు ఒక ముహూర్తం. మూడు ముహూర్తములు ఒక జాము, యామము. నాలుగు జాములు ఒక పగలు. నాలుగు జాములు ఒక రాత్రి. ఒక పగలు ఒక రాత్రి కలిసి ఒక దినం. 15 దినాలు ఒక పక్షం. రెండు పక్షాలు ఒక మాసం. 12మాసములు ఒక సంవత్సరం. ఒక సంవత్సరం దేవతలకు ఒక రోజు. నూరు సంవత్సరాలు మానవుల ఆయుర్దాయం.

సూర్య గమనం చంద్ర గమనం నక్షత్ర గమనం ఆధారంగా కాలం నిర్ణయం చేస్తారు. అందుకే సౌరమానం, చాంద్రమానం, నక్షత్ర మానం అని ఏర్పడ్డాయి. ఈ కాలమానం ఆధారంగా మానవుడు ఒక్కోదినం గడిచేకొద్దీ తన ఆయువు క్షీణించి పోతోందని తెలుసుకుంటాడు. కాని ఈ కాలము మానవునిలోని విషయముల పట్ల ఆసక్తిని కలుగచేస్తూ ఈ విషయాన్ని మరుగుపరుస్తుంది. కోరికలు కోరుకుంటూ కర్మలు చేస్తూ ఫలములు అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. కాలమానం సంవత్సరాల తరువాత యుగాల వరకు విస్తరించింది.

మనకు నాలుగు యుగాలు. కృతయుగం నాలుగువేల దివ్య సంవత్సరాలు. (దివ్య సంవత్సరం అంటే దేవతా సంవత్సరం. దేవతలకు మన సంవత్సరం వాళ్లకు ఒక రోజు అటువంటి రోజులు 365 అయితే వాళ్లకు ఒక సంవత్సరం అంటే 365 ను 365తో గుణించాలి). త్రేతాయుగం 3000 దివ్య సంవత్సరాలు. ద్వాపర యుగం 2000 దివ్య సంవత్సరాలు. కలియుగం 1000 దివ్య సంవత్సరాలు. ఇవి కాక యుగానికి యుగానికి మధ్య, అదే పరిమాణంలో యుగసంఖి వస్తుంది. (4000+400+300+3000+300+200+2000+200+100+1000+100)

ఇంక ధర్మం కృతయుగంలో నాలుగు పాదాలతోనూ, త్రేతాయుగంలో మూడు పాదాలతోనూ, ద్వాపర యుగంలో రెండు పాదాలతోనూ కలియుగంలో ఒంటి పాదంతోనూ ప్రవర్తిల్లుతుంది. ధర్మంలో ఉండే ఈ వ్యత్యాసం వలన మానవులు అధర్మవర్తనులు అవుతారు. విపరీత బుద్ధులు పుడతాయి. హింస ప్రబలుతుంది.

ఇంక ఈ నాలుగు యుగాలు కలిసి ఒక మహాయుగం అవుతుంది. ఈ మహాయుగాలు వేయి గడిస్తే బ్రహ్మకు ఒక పగలు. దీనినే కల్పం అంటారు. వేయి మహాయుగాలు గడిస్తే ఒక రాత్రి. ఇటువంటి దినాలు 365 అయితే బ్రహ్మకు ఒక సంవత్సరం. అటువంటి 100 సంవత్సరాలు బ్రహ్మాయుర్దాయం. బ్రహ్మ ఆయుర్దాయంలో మొదటి 50 సంవత్సరాలు పూర్వ పరార్థము, తరువాతి 50 సంవత్సరాలు ఉత్తర పరార్థము అని అంటారు. ఒక కల్పంలో 14 మన్వంతరాలు ఉంటాయి. ఒక్కొక్క మన్వంతరానికి ఒక్కొక్క మనువు ఉంటాడు. 14 మన్వంతరాలు పూర్తి కాగానే బ్రహ్మకు రాత్రి అవుతుంది. బ్రహ్మకు రాత్రి కాగానే గాఢాంధకారము అలముకుంటుంది. జీవజాలము అంటా గాఢమైన అచేతనావస్థలోకి జారుకుంటుంది. అదే అవాతంర ప్రళయము. ప్రచండమైనగాలులు వీస్తాయి. జలం అల్లకల్లోలం అవుతుంది. ఆ జలాలలో శ్రీమహావిష్ణువు అనంతమిడి మీద యోగనిద్రలో పడుకొని ఉంటాడు.

బ్రహ్మగారి మొదటి పూర్వ పరార్థము బ్రహ్మకల్పము అంటారు. బ్రహ్మకల్పం కాగానే ఉత్తర పరార్థంలో శ్వేతవరాహ కల్పం మొదలయింది. ప్రస్తుతం మనం శ్వేతవరాహ కల్పంలో ఉన్నాము. ఈ కల్పంలో శ్రీమహావిష్ణువు వరాహ అవతారం ధరిస్తాడు. ఈ కాలాలు మనకే కానీ పరమాత్మకు కాదు. ఆయన కాలాతీతుడు. ఈ కాలమానం అంతా మానవులకు జంతువులకు. ముఖ్యంగా మానవులకు భార్య భర్త సంతానము ధనము ఆస్తి పదవి వీటి వ్యామోహంలో పడి కాలగమనం ఆశ్రయిస్తారు. ఈ అనంత విశ్వంలో లెక్కలేనన్ని బ్రహ్మాండాలు ఉన్నాయి (గెలాక్సీలు, నక్షత్రాలు, గ్రహాలు, ఉపగ్రహాలు) ఇవన్నీ పరమాణువులచేత నిర్మింపబడ్డాయి. ప్రతి పరమాణువులో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు.

విదురా! ఇంకా సృష్టి రహస్యాలను వివరిస్తాను విను. బ్రహ్మదేవుడు సృష్టించాలి అనే సంకల్పం కలగగానే అహంకార పూరితమైన మోహం పుట్టింది. దానితో పాటు దేహభిమానము, అంటే నేను, తన వాళ్ల పట్ల అభిమానము అంటే నాది అనే తత్వము పుట్టాయి. వీటినే మోహం, మహామోహం, వ్యామోహం అంటారు. ఈ వ్యామోహం ఎక్కువయ్యే కొద్దీ, తన దేహం పోతుందేమో అనే భయం, తన వారు పోతారేమో అనే భయం, నాది అనుకున్నది నాది కాకుండా పోతుందేమో అనే భయం, పుట్టాయి దానినే మృత్యుభయం అంటారు. దానితో అజ్ఞానం అనే అంధకారం ఆవరిస్తుంది.

ఈవిధమైన మోహంతో, అజ్ఞానంతో కూడిన మానవులను సృష్టించి పాపం చేస్తున్నానేమో అనే పాపభీతి కలిగింది బ్రహ్మకు. అందుకే మొట్ట మొదట పుణ్యపురుషులను సృష్టించదలిచాడు. మొట్ట మొదట సనక, సనంద, సనత్కుమార, సనత్కుజాతులు అనే వారిని సృష్టించాడు. వారు బ్రహ్మమానస పుత్రులు. వారిని చూచి బ్రహ్మ “మీరు సృష్టిని కొనసాగించండి” అని అన్నాడు. వారు నవ్వి “మేము బ్రహ్మచారులము. నిరంతరం శ్రీహరి నామ స్మరణ లో మునిగి తేలుతుంటాము. సృష్టి చేయడం మా వల్లకాదు” అని అన్నారు.

ఆ మాటలకు బ్రహ్మదేవుడు కోపగించుకున్నాడు. ఆ క్రోధం నుండి క్రోధస్వభావుడైన నీలలోహిత (నీలం ఎరుపు) వర్ణంతో ఒకడు జన్మించాడు. వాడు పుట్టగానే గట్టిగా ఏడవడం మొదలుపెట్టాడు. కాసేపటికి వాడు బ్రహ్మతో “నేనెవరు; నన్ను ఎందుకు పుట్టించారు. నేను ఎక్కడ నివసించాలి. నేనేంచెయ్యాలి” అని అడిగాడు,

అప్పుడు బ్రహ్మ “నీవు పుట్టగానే ఏడిచావు కాబట్టి నీ పేరు రుద్రుడు. నీవు ఈ పంచభూతాలలో, సూర్యచంద్రులలో, మానవుల ఇంద్రియాలు ప్రాణము మొదలగు పదకొండు స్థానాలలో పదకొండు పేర్లతో నివసించు. ఆ పేర్లు మన్యువు, మనువు, మహాకాలుడు, మహత్, శివుడు, ఋతధ్వజుడు, ఉరురేతస్సుడు, భవుడు, కాలుడు, వామదేవుడు, ధృతవ్రతుడు అనే పదకొండు నామాలు. నీకు భార్యలుగా భీ, వృత్తి, ఉశన, ఉమ, నియుత్, సర్వి, ఇల., అంబిక, ఇరావతి, సుధ, దీక్ష అనే పదకొండు మంది. వీలతో కూడి నీవు సృష్టి కొనసాగించు.” అని అన్నాడు.

బ్రహ్మగారి ఆజ్ఞమేరకు ఆకారంలోనూ బలం లోనూ స్వభావంలోనూ అచ్చం తన మాదిరే ఉన్న రుద్రగణాలను సృష్టించాడు. ఆ రుద్రగణాలు చెలరేగి ఈ జగత్తును అల్లకల్లోలం చేయసాగాయి. వెంటనే బ్రహ్మ రుద్రుడిని పిలిచి “నాయనా నీవు సృష్టించి నంతవరకు చాలు. ఇంక ఆపు. నీవు నీ రుద్రగణాలు అరణ్యాలకు వెళ్లి తపస్సు చేసుకుంటూ ప్రశాంతంగా జీవించండి” అని అన్నాడు. బ్రహ్మగారి మాటలతో రుద్రగణాలు తమ కోపం ఆవేశం తగ్గించుకొని అరణ్యాలకు వెళ్లిపోయారు.

ఇలా కాదనుకొని బ్రహ్మగారు మరలా పదకొండు మందిని సృష్టించాడు. వారు దక్షుడు, నారదుడు, పులహుడు, పులస్త్యుడు, భృగువు, క్రతువు, అంగిరసుడు, వసిష్ఠుడు, మరీచి, కర్ణముడు, అత్రి. వీరికి తోడుగా ధర్మము, మృత్యువు, అధర్మము మన్మథుడు పుట్టారు. అలాగే క్రోధము, లోభము, వాక్కు (సరస్వతి) కూడా జన్మించారు.

. బ్రహ్మగారు వాద్దేవి అయిన సరస్వతిని తన వద్ద ఉంచుకున్నాడు. దానికి ఇతర మునులు అభ్యంతరం చెప్పారు. వాద్దేవి అయిన సరస్వతి అందరికీ చెందాలి కానీ బ్రహ్మ ఒక్కడే తీసుకోవడం ఏమిటి అని అడిగారు. దానితో బ్రహ్మ అప్పటి వరకు ఉన్న శరీరాన్ని విడిచిపెట్టాడు. బ్రహ్మవదిలిన ఆ శరీరమే అష్టదిక్కులుగా మారిపోయాయి.

బ్రహ్మ మరొక దేహం ధరించాడు. ఆ దేహంనాలుగు ముఖాలతో ఉంది. నాలుగు ముఖాలతో నాలుగు వేదాలను వల్లించాడు. ఆ వేదాలలో దేవతాస్తుతులు, యజ్ఞములు యాగములు, మంత్రాలు తంత్రాలు, వర్ణాశ్రమ ధర్మాలు చెప్పబడ్డాయి. ఇంకా ఉపవేదాలయిన ఆయుర్వేదం, ధనుర్వేదం, గాంధర్వవేదం, శిల్పవేదం, కూడా పుట్టాయి. బ్రహ్మచర్యశ్రమంలో ఉపనయనం, గాయత్రీ మంత్రజపం, వేదాధ్యయనం, ముఖ్యమైనవి. తరువాత గృహస్థాశ్రమం. భూమి దున్ని పంట పండించుకొని భార్య సంతానాన్ని పోషించడం. యజ్ఞయాగములు చేయడం. ఇతరులను యాచించకుండా, ఇతరులకు ఉన్నదానిలో దానం చేయడం. కొత్త పంట రాగానే అప్పటి వరకు ఉన్న ది ఇతరులకు పంచిపెట్టడం. ఇవీ గృహస్థధర్మాలు. తరువాతది వానప్రస్థం. భార్యతో సహా అడవులకు పోయి పండ్లు కాయలు దుంపలు తిని జీవించడం. తపస్సు చేయడం. తరువాతది సన్యాస శ్రమం. సన్యాసి ఒకచోట ఉండకుండా సంచరిస్తుండాలి. తనకుగా ఏమీ కూడబెట్టుకో కూడదు. తనకు ఉన్న జ్ఞానం అందరికీ పంచిపెట్టాలి. ఎల్లప్పుడూ పరబ్రహ్మనే ధ్యానిస్తూ ఉండాలి.

ఇన్ని చేసినా బ్రహ్మకు తృప్తి కలుగలేదు. ఎందుకంటే తాను సృష్టించిన వాళ్లు అందరూ భగవన్నామ స్మరణ చేస్తూ తపస్సు చేసుకుంటూ గడుపుతున్నారు కానీ సంతానోత్పత్తి చేయడం లేదు. ఇప్పటికీ బ్రహ్మ రెండు శరీరాలు వదిలేసాడు.

ఇప్పుడు బ్రహ్మ మూడవ శరీరం ధరించాడు. తనకు తాను రెండుభాగాలయ్యాడు. అవే ఆడ మగ. మగవాడు స్వాయంభువ మనువు. స్త్రీ శతరూప. వీరే మొట్టమొదటి దంపతులు. వారికి కలిగిన సంతానమే ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు అనే కుమారులు. ఆకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి అనే కుమార్తెలు. స్వాయంభువ మనువు తన కూతురు ఆకూతిని రుచికి, దేవహూతిని కర్ణమునికి, ప్రసూతిని దక్షునికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించాడు. వీరివలన మానవ సంతతి

వృద్ధిచెందింది.

మొట్ట మొదటి మనువు అయిన స్వాయంభువ మనువు శతరూపతో సహా బ్రహ్మదేవుడికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు. “దేవా! మమ్ములను ఎందుకు పుట్టించావు. మేము ఏం పనిచేయాలి, మేము ఏం చేస్తే మీకు సంతోషం కలుగుతుంది.” అని అడిగాడు.

బ్రహ్మ వారితో ఇలా అన్నాడు. “ఆ శ్రీమహావిష్ణువు యజ్ఞపురుషుడు. అందుకని ఆయనకు ప్రీతిగా యజ్ఞములు చెయ్యి. కాకపోతే ఆ యజ్ఞములు చిత్తశుద్ధితో చెయ్యి. నీ స్వార్థం కొరకు చెయ్యకు. అలా కాకుండా స్వార్థబుద్ధితో యజ్ఞయాగములు చేసేవారు ఎటువంటి ఫలితమును పొందరు. వరిపొట్టును దంచి బియ్యము రాలేదని చింతించినట్టు ఉంటుంది. దీని వల్ల ధనం వ్యయము అవుతుంది కానీ ఫలితం ఉండదు. ఎటువంటి వారికి మోక్షం సిద్ధించదు. కాబట్టి ఎటువంటి కోరికలు, వికారములు లేకుండా యజ్ఞములు చెయ్యి. నీకు పుత్రులు పౌత్రులు ప్రపౌత్రులు కలిగి నీ వంశం వృద్ధిచెందుతుంది.” అని అన్నాడు.

దానికి స్వాయంభువ మనువు “తమరు చెప్పింది బాగానే ఉంది కానీ భూమి అంతా జలమయం అయి ఉంది. నేను ఎక్కడ ఉండాలి? ఎక్కడ యజ్ఞములు చెయ్యాలి? కాబట్టి మాకు ఉండటానికి తగిన వసతి కల్పించండి. భూమిని జలం లో నుండి బయటకు తీసుకువచ్చే ఉ పాయం ఆలోచించండి” అని అడిగాడు.,

“అదీ నిజమే. భూమిఅంతా జలంలో మునిగి ఉంది. మీరు ఎక్కడ ఉంటారు. ఈభూమిని జలంలో నుండి బయటకు తీసుకువచ్చే మార్గం ఎలాగా?” అని ఆలోచించసాగాడు.

ఎందుకైనా మంచిదని మనసులో అందరినీ పోషించే బాధ్యత తీసుకున్న విష్ణుమూర్తిని తలచుకున్నాడు. వెంటనే బ్రహ్మగారి ముక్కులోనుండి ఒక చిన్న కీటకము బయటకు వచ్చింది. అది అలా అలా పెరిగి పెరిగి ఏనుగంత అయింది. శ్రీమహావిష్ణువు యజ్ఞవరాహ రూపం ధరించాడు. ఆ రూపం చాలా భయంకరంగా ఉంది. ప్రళయ కాలంలో జలంలో ఉన్న భూమిని బయటకు తేవడానికి జలంలోకి ప్రవేశించాడు. జలం అట్టఅడుగున భూమి కనపడింది. ఆ సమయంలో అక్కడ ఒక రాక్షసుడు ఆయనను ఎదిరించాడు. వరాహము ఆ రాక్షసుని చంపాడు. భూమిని తన కోరల మీద ధరించి ఉపరితలం మీదికి తీసుకొని వచ్చాడు. బ్రహ్మగారు వరాహమూర్తిని ఈ విధంగా స్తుతించాడు.

“ఓ దేవా! నీవే యజ్ఞము. అందులో ఉపయోగించే వస్తువులు, పదార్థములు, మండే అగ్ని అన్నీ నీవే. అందుకే నిన్ను యజ్ఞవరాహమూర్తి అని అన్నారు. ఇప్పటి నుండి యజ్ఞములు

అగ్నిష్టామం, ఉక్త్యం, షోడశి, వాజపేయం, అతిరాత్రం, ఆప్తార్కామం, ద్వాదశాహం మొదలైన యజ్ఞములు అగ్ని నీవే. నీవే యజ్ఞస్వరూపుడవు, యజ్ఞకర్తవు, యజ్ఞభోక్తవు, యజ్ఞఫలప్రదాతవు, యజ్ఞరక్షకుడవు అగ్ని నీవే. నీవు సత్త్వగుణ సంపన్నుడవు. సత్త్వగుణం వలన భక్తి కలుగుతుంది. భక్తి మనసును పవిత్రం చేస్తుంది. భక్తితో కూడిన మనసుతో ఏ పని చేసినా సఫలం అవుతుంది. అటువంటి భక్తుల హృదయాలలో ఎల్లప్పుడు నిలిచిఉండే నీకు నమస్కారము.

చరాచర జీవులు భూమినుండి పుడతాయి కాబట్టి భూమి తల్లి. ఆ తల్లిని నీ కోరల మీద భరించావు కాబట్టి నీవు ఆమెకు భర్తవు. మాకు తండ్రివి. నీవు నీ తేజస్సును భూమిలో ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా ఒక క్రమంలో సృష్టి జరుగుతుంది. నీ గురించి నీ అనంత సృష్టి గురించి తెలుసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. అలా కాకుండా నీ గురించి ఈ ప్రకృతి గురించి అంతా నేను తెలుసుకుంటాను అనేవాడు అజ్ఞాని కాని విజ్ఞాని కాడు. ” అని స్తుతించాడు.

బ్రహ్మదేవుని స్తుతులను స్వీకరించిన వరాహస్వామి అదృశ్యం అయ్యాడు. ఈ కథను ఎవరు చదివినా, విన్నా, వారికి శ్రీహరి కరుణాకటాక్షములు కలుగుతాయి. వారికి సమస్త శుభాలు కలుగుతాయి.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి వరాహావతార కథను క్లుప్తంగా వివరించాడు.

అప్పుడు విదురుడు మైత్రేయుడిని ఇలా అడిగాడు. “అయ్యా ఆ రాక్షసుడు ఎవరు. వరాహమూర్తిని ఎందుకు ఎదిరించాడు. ఎందుకు శ్రీహరి చేతిలో మరణించాడు. కొంచెం వివరంగా చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి మైత్రేయుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

“దక్షప్రజాపతి కుమార్తె దితి. ఆమె కశ్యప ప్రజాపతి భార్య. ఆమెకు సంతానం లేదు. తనకు కూడా సంతానం కావాలని సంకల్పించింది. అప్పుడు అసురసంధ్యవేళ. కశ్యపుడు అప్పుడే సాయం సంద్య అగ్ని కార్యం ముగించి తీరికగా కూర్చుని ఉన్నాడు. అప్పుడు దితి ఆయన వద్దకు వెళ్లి ఇలా అడిగింది.

“నాథా! నా సవతి అతిదికి సంతానం ఉంది. నాకు ఇంకా సంతానం లేదు. నాకు కూడా సంతానం కావాలి. నాకు సంతానం కలిగించడం భర్తగా మీ ధర్మం. అయినా మీకు ధర్మము గురించి చెప్పేటంతటి దాన్ని కాదు. మీకు అగ్ని తెలుసు. దీపం ఒకటే. దానితో ఎన్ని దీపాలు అగ్ని వెలిగించవచ్చు. అలాగే భర్త తన భార్యయందు పుత్రరూపంలో జన్మిస్తాడు. ఆత్మావైపుత్రనామాసి. నా తండ్రి దక్షుడు మా పదమూడు అక్కచెల్లెళ్లకు భర్తగా మిమ్ములను నిర్ణయించాడు. మీరు మా అందరికీ సంతాన భాగ్యం కలిగించాలి కదా. అందుకని నాకు సంతానం ప్రసాదించమని కోరుకుంటున్నాను.” అంది దితి.

కశ్యపుడు చిరునవ్వునవ్వి “నీవు చెప్పినది అంతా సత్యమే. నీ కోరిక తీర్చడం భర్తగా నా ధర్మం. కాని నీవు నీ సంతానం గురించి సంకల్పించిన వేళ మంచిది కాదు. ఇది అసురసంధ్యవేళ. ఈ సమయంలో భూతనాథుడు తన భూతగణాలతో విహరించేవేళ. అసురులు విజృంభించేవేళ. ఇటువంటి సమయాలలో సంతానం గురించి సంకల్పిస్తే నీకు కలిగే సంతానం కూడా అసురప్రవృత్తి కలిగి ఉంటుంది.” అని పలికాడు.

“అదికాదండీ మీరు ఇప్పుడే కదా తీరికగా ఉన్నారు. అందుకే ఈ విధంగా సంకల్పించాను. భూతనాథుడు మా చెల్లెలి భర్త. నాకేమీ చెయ్యడు” అంది దితి.

బుద్ధికర్మానుసారిణి అని అనుకున్నాడు కశ్యపుడు. అలాగే నీ కోరిక నెరవేరుతుంది. నీకు నా వలన ఇద్దరు కుమారులు జన్మిస్తారు. కాని నీవు అసురసంధ్యవేళ సంకల్పించావు కాబట్టి వారు అసురప్రవృత్తితో జన్మిస్తారు. వారు మహాబలసంపన్నులు అతి గర్విష్టులు. నిరంతరం మంచివారిని బాధిస్తుంటారు. భూమికి భారంగా పరిణమిస్తారు. వారిని చంపడానికి సాక్షాత్తు విష్ణువు అవతరిస్తాడు. ఇదీ నీకు పుట్టబోయే కుమారుల భవిష్యత్తు” అని అన్నాడు కశ్యపుడు.

ఆ మాటలు విన్న దితి తాను చేసిన పాపాటకు ఎంతో చింతించింది. తన సంతానానికి ఎటువంటి హాని కలిగించవద్దని ఆ పరమేశ్వరుని ప్రార్థించింది. తన భర్తతో ఇలా అంది. “మీరు చెప్పినా వినకుండా కోరరాని కాలంలో సంతానం కావాలని కోరాను. ఫలితం భయంకరంగా ఉంది. కాకపోతే ఒక్క సుకృతం. నా కుమారులు సాక్షాత్తు ఆ విష్ణువు చేతిలో మరణించడం వారి అదృష్టం.” అని బాధపడుతున్న భార్యను చూచి కశ్యపుడు

“ఇంకొక్క సుకృతం కూడా ఉంది. వీరిలో నీ రెండవ కుమారునికి జన్మించే పుత్రుడు ధర్మాత్ముడు, విష్ణుభక్తుడై అమితమైన కీర్తిప్రతిష్ఠలు పొందుతాడు. లోకంలో భక్తులకు మార్గదర్శకుడౌతాడు. భక్తికి పరాకాష్ఠ నీ మనుమడే.” అని పలికాడు.

కాల క్రమేణ దితి గర్భం ధరించింది. ఆమె గర్భంలో అమిత మైన తేజస్సతో దేవతలకు శత్రువులు పెరుగుతున్నారు అన్న విషయం ఇంద్రుడికి తెలిసింది. ఆయన వెంటనే బ్రహ్మవద్దకు వెళ్లాడు. “ఓ బ్రహ్మదేవా నీకు తెలియనిది ఏమంది. మా కష్టాలు నీకు తెలుసు. ఎవరినీ ఎప్పుడు ఎక్కడ పుట్టించాలో నీకు తెలుసు. విష్ణుమాయకు లోబడి ఈ సృష్టి చేస్తున్నావు. కాస్త మాగురించికూడా ఆలోచించు. దితి గర్భంలో దేవతలకు శత్రువులు పెరుగుతున్నారట. దానికి తగిన ఉపాయం మీరే ఆలోచించాలి.” అని వేడుకున్నారు.

ఆ మాటలకు బ్రహ్మగారు నవ్వి “ఆవిషయం గురించి ఎప్పుడో ఆలోచించి ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నాను. అదేమిటో చెబుతాను వినండి. సనక సనంద సనత్కుమార సనస్సుజాతు నా మానస పుత్రులు అన్న విషయంమీకు తెలుసు కదా. వారు ఒక సారి శ్రీమహావిష్ణువును దర్శించడానికి వైకుంఠం వెళ్లారు. కేవలం విష్ణుభక్తులకు మాత్రమే వైకుంఠప్రవేశం. విష్ణువును సేవించని వారు, నిరంతరం లౌకికసుఖాలలో మునిగితేలేవారు, పాప చింతన కలవారు, ఆ పవిత్రప్రదేశంలో అడుగుపెట్టలేరు. పరమాత్మయందు అనన్యమైన ఏకాగ్రమైన చిత్తము, భక్తి కలవారు సులభంగా వైకుంఠములో అడుగుపెట్టగలరు. కేవలం ధర్మశాస్త్రములు చదవడం వాదించడం చేసేవారు వాటిలోని సారం తెలుసుకోలేరు. అహంకార మమకారాలు విడిచిపెట్టి, భక్తి పారవశ్యంలో మునిగి తేలేవారు మాత్రమే వైకుంఠప్రవేశానికి అర్హులు.

అటువంటి వైకుంఠంలోకి సనకసనందులు ప్రవేశించారు. ఆరు ద్వారాలు దాటారు. ఈ ఆరు ద్వారాల వద్ద ఎవరూ వారిని అడ్డగించలేదు. ఏడవ ద్వారం వద్ద వారిని అక్కడి ద్వారపాలకులైన జయుడు విజయుడు అనే వారు వారించారు. ఆ సమయంలో లోపలకు వెళ్లడానికి వీలులేదన్నారు. సనకసనందులకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. ఇది చూచి అక్కడ ఉన్న విష్ణు పార్షదులు గడగడ వణుకుతున్నారు.

జయవిజయులను చూచి సనకసనందులు ఇలా అన్నారు. “శ్రీహరి సేవ నిమిత్తం మేము నిరంతరం ఇక్కడకు వస్తుంటాము. ఈరోజు మమ్ములను ఎందుకు అడ్డగించారు. ఇది చాలా చెడ్డపని మీరు మీ యజమాని విష్ణువు ఆజ్ఞప్రకారం ఇలా ప్రవర్తించి ఉండవచ్చు. రాకూడని వారిని లోపలకు రాకుండా నిరోధించడం మీ ధర్మం. కానీ మేము రాకూడని వారము కాదు కదా. మమ్ములను ఎందుకు నిరోధించారు. మేము విష్ణువుకు విరోధులకు కాము. ఆయన భక్తులము. కాబట్టి మమ్ములను అడ్డగించడం సరికాదు. మీ యజమాని మమ్ములను దండిస్తాడు అని అనుకోవడం కూడా మీ తప్పే. మేము బ్రహ్మమానసపుత్రులము బ్రాహ్మణులము. విష్ణువు బ్రాహ్మణులను పూజిస్తాడు. కాబట్టి మమ్ములను లోపలకు రానిస్తే విష్ణువు మమ్ములను దండిస్తాడు అనడం కూడా సరికాదు. ఇవన్నీ తెలిసికూడా మీరు మమ్ములను అడ్డగించి తప్పుచేసారు కాబట్టి ఇదే మా శాపం. మీరు కామక్రোধము మొదలగు అరిషడ్ వర్గములకు లోబడి భూలోకంలో జన్మించండి.” అని శపించారు.

బ్రాహ్మణుల శాపంతో జయవిజయులు తల్లడిల్లిపోయారు. వారి కాళ్లమీద పడ్డారు. చేతులు జోడించి ఇలా ప్రార్థించారు. “యోగిసత్తములారా! మీరు మాకు శాపం ఇచ్చారు. మేము చేసిన తప్పుకు తగిన శిక్ష విధించారు. కాని మామీద కాస్త కనికరం చూపండి. మేము లోభానికి

మోహానికి గురి అయినా మేము శ్రీహరినామస్తరణ మానకుండా చూడండి. అందువల్ల మేము త్వరగా వైకుంఠం చేరుకోగలము” అని ప్రార్థించారు.

ఏడవ ద్వారం వద్ద ఏదో కలకలం జరుగుతోంది అని తెలిసిన విష్ణువు అక్కడకు వచ్చాడు మరలా ఏం ఆపద వచ్చిందో అని లక్ష్మీదేవి కూడా ఆయన వెంటవచ్చింది. ఎవరి దర్శనం కోసం వచ్చారో ఆ శ్రీహరి తమ ఎదుట దర్శనం ఇవ్వగానే సనకసనందులు భక్తితో చేతులుజోడించి ఆయన పాదాలకు నమస్కరించారు. వారి చూపులు శ్రీహరి పాదాల మీద నిలిపారు, శ్రీహరిని ఇలా స్తుతించారు.

“దేవా! నిరంతరం నీ పాదములను సేవించే నీ భక్తులు ఇతర పనుల మీద దృష్టి పెట్టరు, వారి మీద నీ కృపారసం కురిపిస్తుంటావు. మేము నిరంతరం నీ ధ్యానం చేస్తుంటాము. కానీ ఈ రోజు మాలో క్రోధం ప్రవేశించింది. పాపం చేసాము. మీ సేవకులను శపించాము. మా తప్పుక్షమించు. మమ్ములను రక్షించు” అని వేడుకున్నారు.

దానికి శ్రీహరి వారితో ఇలా అన్నాడు. “యోగులారా! మీరు శపించిన వారు నా ద్వారపాలకులు. వారి పేర్లు జయుడు విజయుడు. వారు మిమ్ములను లోపలకు రాకుండా అడ్డగించారు. వారికి మీరు తగిన శిక్ష విధించారు. ఎందుకంటే సేవకులు ఏం అపరాధం చేసినా అది యజమానులకు కూడా చెందుతుంది. వారు చేసిన అపరాధం నేను చేసినట్టు భావించి నన్ను క్షమించండి. మీపట్ల వీరు చేసిన అపరాధానికి నేనే తగిన శిక్షవిధించాలి. కాని ఆపని మీరే చేసారు. ధన్యుడను, నేను బ్రాహ్మణులను పూజిస్తాను. ధర్మమార్గంలో చరించే బ్రాహ్మణుడు తాను తినే అన్నం పరమేశ్వరార్పణం అని భావించి తింటే అది నాకు మృష్ణాన్నముతో సమానము. ఎన్ని యజ్ఞములు యాగములు చేసినా ఎంత నెయ్యి అగ్నిలో హవిస్సుగా వేల్చినా నేను అంత తృప్తిపడను.

ఇంకొక విశేషం. నేను సత్ బ్రాహ్మణుల అరికాలికి అంటిన మట్టిని నా నవరత్నఖచిత కిరీటం పైన ధరిస్తాను. ఒకసారి భృగుమహర్షి నా వక్షస్థలం మీద కాలితో తన్నినా ఆయనకు పాదపూజచేసాను. కాబట్టి నాకు బ్రహ్మాయందు నిరంతరం చరించే బ్రాహ్మణులు నాకు సదాపూజ్యులు. అటువంటి మీపట్ల అపరాధం చేసిన నా సేవకులను మీరు తగువిధంగా శిక్షించారు. కాకపోతే మీరు వారి పట్ల కాస్త కనికరం చూపించి వారు అతి త్వరలో మరలా వైకుంఠం చేరే మార్గం అనుగ్రహించండి.” అని పలికాడు శ్రీహరి.

దానికి సనకసనందులు ఇలా అన్నారు. “దేవా! మీరు సకల కార్య సమర్థులు. త్రికాలజ్ఞులు. మీరు చేయలేని పని అంటూ ఏమీ లేదు. మీ సేవకులను శిక్షించి మేము అపరాధం చేసాము అని మీరు తలిస్తే మీరు మమ్ములను శిక్షించండి. అంతే కాదు ఈ జయవిజయులకు వారి శాపసమయంలో అనంతైశ్వర్యములను ప్రసాదించండి. వారిని సదా రక్షించండతి. మీ

ఇష్టం. మీము నీ మాటను శిరసావహిస్తాము,” అని అన్నారు.

అప్పుడు శ్రీహరి వారిని చూచి ‘మునులారా! మీ శాపం ప్రకారము మీరు భూలోకంలో రాక్షసప్రవృత్తితో జన్మిస్తారు. లోభముతో మోహముతో జీవితాంతం నన్ను ద్వేషిస్తుంటారు. దేవతలకు మానవులకు హాని చేస్తూ లోకకంటకులుగా జీవిస్తారు. అప్పుడే నేను వారిని త్వరగా సంహరించే వీలుంటుంది. ఎందుకంటే విరోధం చేతకానీ, ద్వేషం చేత కానీ, నా ఎదుటగా నిలబడి నన్ను చూస్తూ ప్రాణాలు వదిలితే వారికి ఉత్తమగతులు కలుగుతాయి. ఈ విధంగా మీరు రాక్షసులుగా పుట్టి తరువాత వైకుంఠం చేరుకుంటారు. ఇదీ భవిష్యత్. దీనికి మీరు చింతించవలసిన పని లేదు.” అని పలికాడు శ్రీహరి. తరువాత సనకసనందులు వారి వారి నివాసాలకు వెళ్లిపోయారు.

తరువాత విష్ణువు జయవిజయులను చూచి ఇలా అన్నాడు. “బ్రాహ్మణశాపము తప్పించుకోలేరు. నేను కూడా వారి శాపం వెనక్కు తిప్పలేను. అందుకని మీరు మానవలోకంలో జన్మించక తప్పదు. కాకపోతే మీరు నిరంతరం నన్ను ద్వేషిస్తూ నన్నే తలచుకుంటూ ఉంటారు. లోకకంటకంలాంటారు. నాచేత చంపబడి నా దగ్గరకే వస్తారు. ఇంక మీరు వెళ్లండి.” అని అన్నాడు శ్రీహరి.

(ఇక్కడ మనకు ఒక విషయంలో సందేహం వస్తుంది. జయవిజయులు భూలోకంలో మూడు జన్మలు ఎత్తి శ్రీహరిని ద్వేషిస్తూ ఆయన చేతిలో మరణించి తిరిగి వైకుంఠము చేరుకుంటారు అని నానుడి. కాని ఈ విషయం అటు వ్యాసభాగవతంలో కానీ ఇటు పోతన భాగవతంలో కానీ లేదు. ఇక్కడ ఉన్న రెండు పద్యాలు ఉదహరిస్తాను

ఇట్లగుట యెఱంగి మందబుద్ధులరై మమ్ము వారించిన యనుచితకర్ములగు మీరలు మదీయ
శాపార్ములగుదురు గావున భూలోకంబునం గామక్రోధలోభంబులను శత్రువులు బాధింపం
బుట్టుండని పలికిన.....

అనఘుడుభగవంతుండిట్టనియేన్ మునులార వీరలలరన్ భువికిం
జని యచట నసురయోనిన్ జనియింతురు లోభమోహసంగతులగుచున్
వినుడిలమీదనికెన్నటికిని బుట్టువు లేదు వీరికిన్ మీరలు ప
ల్కినయట్ల నాదు చిత్తము నను దలతుంగాన మీ మనంబుల నింకన్

కాబట్టి మూడు జన్మల గురించి వేరే ఎక్కడన్నా ఉందేమో చూడాలి.)

అదే సమయంలో దితి గర్భం ధరించింది. జయవిజయులు దితి గర్భంలోకి ప్రవేశించారు. దితి ఆ గర్భాన్ని నూరు సంవత్సరాలు ధరించింది. తరువాత దితి గర్భాన ఇద్దరు కుమారులు జన్మించారు. వారి జనన సమయంలో ఎన్నో అపశకునాలు ఉత్పాతాలు సంభవించాయి. లోకంలో ఉన్న వారందరూ ఏదో మహా ఉత్పాతం జరగబోతోందని భావించారు. కశ్యపుడు ఆ కుమారులు, సూర్యతేజస్సులో వెలుగుతున్న వారికి, హిరణ్యకశ్యపుడు, హిరణ్యకశిపుడు అని నామకరణం చేసాడు. ఆ రాక్షసులు మహా బలవంతులు. పెద్దవైన శరీరాలు కలవారు. వారు పెరిగి పెద్దవారవుతున్నారు. హిరణ్యకశిపుడు బ్రహ్మను గురించి తపస్సు చేసి తనకు వేటివల్ల చావు లేకుండా వరం పొందాడు.

హిరణ్యకశ్యపుడు గద బుజాన వేసుకొని అందరినీ యుద్ధానికి పిలుస్తూ, తనతో యుద్ధం చేసిన వారిని చంపుతూ లోకమంతా తిరుగుతున్నాడు. మూడు లోకాలలో తనకు ఎదురులేదని విర్రవీగుతున్నాడు. తుదకు స్వర్గలోకం ఆక్రమించుకోవాలని దేవతలమీదికి దండెత్తాడు. హిరణ్యకశ్యపుని బలం ముందు దేవతలు నిలువలేకపోయారు. స్వర్గం వదిలి పారిపోయారు. తరువాత పాతాళ లోకానికి వెళ్లి వరుణుని జయించాడు.

వరుణుడు హిరణ్యకశ్యపునితో ఇలాఅన్నాడు. “రాక్షసవీరా! మా వంటి చిన్న చిన్న దేవతలను ఎదిరించి జయిస్తే నీకేం లాభం. అందరికంటే బలవంతుడు విష్ణువు. చేతనైతే ఆయనను ఎదిరించు. ఆయనే నీకు ఎదురు నిలువగల వీరుడు. ఆయన వైకుంఠంలో ఉంటాడు. ఆయనను యుద్ధానికి పిలుపు. నీ దురద తీరుతుంది. ఆయన ఆశయం నెరవేరుతుంది. నీకు మరణం తప్పదు. మీ వంటి రాక్షసులను చంపడానికే ఆయన భూమి మీద అవతరిస్తుంటాడు. చేతనైతే ఆయనతో యుద్ధం చెయ్యి. నిన్ను చూచి పారిపొయ్యేవాళ్లతో ఎన్నాళ్లు యుద్ధం చేసినా ప్రయోజనం లేదు కదా.” అని అన్నాడు.

వరుణుడు పలికిన ఎత్తి పాడుపు మాటలకు కోపంతో ఊగిపోయాడు హిరణ్యకశ్యపుడు. “ఇప్పుడే వెళ్తున్నా. వైకుంఠం వెళ్లి ఆ విష్ణువును హతమారుస్తా” అంటూ రంకెలు వేసాడు. వైకుంఠం మీదికి దండయాత్రకు వెళుతున్న హిరణ్యకశ్యపుని మార్గమధ్యంలో నారదుడు కలుసుకున్నాడు. విషయం తెలుసుకున్న నారదుడు హిరణ్యకశ్యపునితో ఇలా అన్నాడు.

“ప్రస్తుతం విష్ణువు వైకుంఠంలో లేడు. పాతాళంలో నీట మునిగిన భూమిని పైకి తీసుకురావడానికి వెళ్లాడు. నీకు శక్తి ఉంటే నీవు కూడా పాతాళానికి వెళ్లు” అని అన్నాడు నారదుడు.

వెంటనే హిరణ్యకశ్యపుడు పాతాళానికి వెళ్లాడు. అక్కడ ఆది వరాహరూపంలో ఉన్న విష్ణువును చూచాడు. అక్కడ ఉన్న వరాహము భూమిని పైకి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తూ

ఉంది. అది చూచిన హిరణ్యాక్షుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ వరాహమా! నీకెందుకీ వృధా శ్రమ. పూర్వము బ్రహ్మదేవుడు, దేవతలకు స్వర్గము, మానవులకు భూతలము, రాక్షసులకు పాతాళము నివాసముగా ఏర్పాటు చేసాడు. ఆ భూమి జలంలో కుంగి రసాతలం నుండి పాతాళం చేరింది. పాతాళంలో ఉంది కాబట్టి ఈ భూమి మాది. మా రాక్షసుల అధీనంలో ఉంది. కాబట్టి ఈ భూమిని నీవు తీసుకొని పోలేవు. అలాకాదని మూర్ఖంగా తీసుకువెళ్లడానికి ప్రయత్నిస్తే నీ ప్రాణాలు దక్కవు. అయినా నువ్వు మాకు చెందిన భూమిని దొంగతనంగా తీసుకుపోతుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటానా. నిన్ను అడ్డగిస్తాను. నీవు విష్ణువు అనీ ఈ రూపంలో వచ్చావనీ నాకు తెలుసు. నీకు నీ మాయాబలం తప్ప భుజబలం లేదు. ఇప్పుడే నా గదాదండంలో నీ తలపగలగొడతాను. నిన్నునమ్ముకొన్న దేవతలు పారిపోతారు.” అని గర్వంగా పలికాడు హిరణ్యాక్షుడు.

వాడి మాటలను లక్షపెట్టకుండా అది వరాహము భూమిని తన కోరలమీదికి ఎత్తుకొంది. ఒక్క ఉదుటున జలాలనుండి బయటకు వచ్చి భూమిని తన యధాస్థానంలో ఉంచింది. తన మాటలు ఏమాత్రం పట్టించుకోకుండా భూమిని ఎత్తుకుపోతున్న వరాహమును చూచి హిరణ్యాక్షుడు కోపంతో రగిలిపోయాడు. వరాహము వెంట నీటి మీదికి వచ్చాడు. వరాహమును చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఈ భూమిమాది అని చెబుతున్నా సిగ్గులేకుండా ఎందుకు తెచ్చావు. నీవు మోసగాడివి. అసలు రూపంలో రాకుండా వరాహరూపంలో వచ్చావు. భూమిని తీసుకొని నాకు అందకుండా పారిపోయావు. ఇదేనా నీ మగతనం.” అని నందించాడు హిరణ్యాక్షుడు.

అప్పటి దాకా ఒక్క మాటకూడా మాట్లాడని విష్ణువు భూమిని తగిన ప్రదేశంలో నిలిపే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు. ఆ పని పూర్తి అయిన తరువాత విష్ణువు హిరణాకృక్షునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓరి రాక్షసాధమా! నీ కండకావరంతో కళ్లుమూసుకుపోయి నన్ను వరాహంగా భావిస్తున్నావు. అవును నేను అడవి మృగం వరాహాన్నే. నీవంటి కుక్కలను చీల్చిచెండాడే వరాహాన్నే నీకు బలం పొరుషం ఉంటే నాతో యుద్ధం చెయ్యి. బలం పొరుషం ఉన్నవాళ్లు ఇలా మాట్లాడుతూ ఉండరు. తమ్ముతాము పొగుడుకోరు. అత్తస్తుతి చేసుకోవడం ప్రగల్భాలు పలకడం పొరుషవంతుల లక్షణం కాదు. ఇప్పటి వరకు “నాది నాది అంటున్నావే” ఆ భూమిని నేను తీసుకొని వచ్చి దాని యధాస్థానంలో నిలిపాను. ఏం చేయగలిగావు. నీవు ఇంత సైన్యం పెట్టుకొని నాతో యుద్ధం చేయకుండా ఊరికే మాట్లాడుతున్నావు. ఇంక మారు మాట్లాడక వెళ్లిపో. నాతో యుద్ధం చేస్తే

ఇటునుంచి ఇటే యమపురికి పంపుతాను. కాబట్టి నీవు వెళ్లి నీ వారందరినీ కడసారి చూచివారికి తుది వీడ్కోలు చెప్పిరా వెళ్లు.” అని వరాహమూర్తి హిరణ్యాక్షుని రెచ్చగొట్టాడు.

హిరణ్యాక్షునికి పట్టరాని కోపం వచ్చింది. గద తీసుకొని వరాహమూర్తి మీదికి వచ్చాడు. ఇరువురి మధ్య ఘోరమైన యుద్ధం జరిగింది. ఒకరిని ఒకరు జయించవలెననే కోరికతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఎంతసేపు యుద్ధం చేసినా గెలుపు ఎవరిదో తెలడం లేదు. వీరివురి యుద్ధం చూడాలనే కోరికతో బ్రహ్మదేవుడు తన అనుచరులతో అక్కడకు వచ్చాడు. ఎంతసేపటికీ యుద్ధం ఒక కొలిక్కిరావడం లేదు. అది చూచి బ్రహ్మదేవుడు ఇలా అన్నాడు.

“దేవా! వీడు నేను ఇచ్చిన వరాలతో విర్రవీగుతున్నాడు. వీడిని వెంటనే సంహరించు. వీడిని ఇంకా చంపకుండా ఉపేక్షించడం మంచిది కాదు. ఇది పట్టపగలు అభిజిత్ లగ్నం. వీడిని చంపడానికి ఇదే సమయం. మరలా సాయంత్రం అయితే రాక్షసులకు అమితమైన బలం వస్తుంది. అప్పుడు వీడిని సంహరించడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. కాబట్టి పగటి వేళనే వీడిని సంహరించు” అని బ్రహ్మదేవుడు పలికాడు.

ఇంతలో హిరణ్యాక్షుడు కొట్టిన దెబ్బకు శ్రీహరి చేతిలోని గద కిందపడింది. హిరణ్యాక్షుడు వెంటనే యుద్ధం ఆపి మౌనంగా నిలబడ్డాడు. శ్రీహరి ఆ రాక్షసుని యుద్ధనీతిని మెచ్చుకున్నాడు. శ్రీహరి కిందపడ్డ గదను తీసుకోలేదు. తన సుదర్శనచక్రం తీసుకున్నాడు. శ్రీహరి చేతిలోకి ఆయుధం రాగానే హిరణ్యకశిపుడు మరలా శ్రీహరిని తన గదతో మోదాడు. ఆ దెబ్బ శ్రీహరి తప్పించుకున్నాడు. హిరణ్యాక్షుడు మరలా శ్రీహరి మీదికి గద విసిరాడు. దానిని శ్రీహరి తన చేతితో పట్టుకున్నాడు. ఈ సారి హిరణ్యాక్షుడు ఒక శూలం తీసుకొని విసిరాడు. దానిని తన చక్రాయుధంతో ఖండించాడు శ్రీహరి. ఇలా కాదని హిరణ్యాక్షుడు ద్వంద్వయుద్ధానికి దిగాడు. ఇద్దరూ చేతులతో కొట్టుకుంటున్నారు. శ్రీహరి హిరణ్యాక్షుని కిందపడేసి వక్షస్థలం మీద కూర్చుని అతని తలమీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు హిరణ్యాక్షుడు నెత్తురు కక్కుకొని ప్రాణాలు వదిలాడు. హిరణ్యాక్షుడు శ్రీహరి ముఖం చూస్తూ ప్రాణాలు వదిలి ఉత్తమ లోకాలు పొందాడు.

హిరణ్యాక్షుని బారినుండి లోకాలను రక్షించినందుకు దేవతలు ఆయనను అనేకవిధాలుగా స్తుతించారు. శ్రీహరి తిరిగి వైకుంఠం వెళ్లిపోయాడు.” అని శ్రీహరి వరహావతార ము గురించి మైత్రేయుడు విదురునికి వివరంగా తెలియజేశాడు. తరువాత మైత్రేయుడు విదురునితో ఇలా అన్నాడు.

“విదురా! పరమాత్మ ఈ సృష్టి చేయడానికి ముందు ఈ సృష్టి ఎలా చేయాలి అని ఆలోచిస్తుంటే ఆ ఆలోచనల నుండి సత్వ రజస్ తమోగుణాలు ఆవిర్భవించాయి. వాటిలో ఉన్న రజోగుణం నుండి మహత్ అనే తత్వం పుట్టింది. ఆ మహత్ లో నుండి అహంకారం పుట్టింది. ఆ అహంకారం నుండి శబ్దస్వరూపసరూపగంధములు అనే తన్మాత్రలు పుట్టాయి. అవి ఘనీభవించి పంచభూతాలు అయ్యాయి. ఈ పంచభూతాల కలయికతోనే సమస్త సృష్టిజరిగింది. ఈ పంచభూతాల కలయికతో అండం ఆవిర్భవించింది. ఆ అండం నీటితో తేలియాడుతూ ఉంది. ఆ అండం బొడ్డులోనుండి ఒక తామర తూడు వచ్చింది. అందులో నుండి ఒక పద్మం పుట్టింది. ఆ పద్మంలో నుండి సృష్టికర్త జన్మించాడు. ఆయన ప్రజాపతుల ద్వారా నామ రూప క్రియలతో కూడిన ఈ సృష్టి చేసాడు. ఇదంతా బ్రహ్మదేవుని సృష్టి అయితే బ్రహ్మదేవుని నీడ మాయగా ఆవిర్భవించింది. ఆ మాయ ఈసృష్టిని కప్పేసింది. దానినే అవిద్య అంటారు.

ఈ అవిద్య ఐదు విధములైన మోహముతో కూడుకొని ఉంది. అవి తామిస్రము, అంధతామిస్రము, తమము, మోహము, మహామోహము. తనలో ఇన్ని మోహాలుఉన్నాయా అని అనుకున్న బ్రహ్మ ఆ శరీరాన్ని వదిలివేసాడు. బ్రహ్మవదిలిన దేహం మానవులలో ఆకలి దప్పిక నిద్రను సృష్టించింది. ఆకలి, దప్పి, నిద్ర అనే లక్షణాలను సంతరించుకొని యక్షులు రాక్షసులు జన్మించారు. రాక్షసులకు ఆకలి ఎక్కువ. ఎదురుగా ఉన్న బ్రహ్మను భక్షిద్దాం అని అరిచారు. కాని యక్షులు ఆయన మనకు జన్మ ఇచ్చాడు కాబట్టి రక్షిద్దాం అని అరిచారు. యక్షులు రాక్షసులు బ్రహ్మమీద పడ్డారు. బ్రహ్మ భయంతో వణికిపోయాడు. “ఒరేయ్ నేను మీకు తండ్రి లాంటి వాడిని నన్ను రక్షించండి” అని అరిచాడు. వారు వెనక్కు తగ్గారు.

ఇంతలో బ్రహ్మగారు ఆ దేహాన్ని విడిచిపెట్టాడు. మరొక దేహం ధరించాడు. ఈ సారి ఆయన నడుము భాగం నుండి అసురులు అనే జాతి పుట్టింది. వారికి కోరికలు ఎక్కువ. అందుకని తన కోరికలు తీర్చమని బ్రహ్మవెంట పడ్డారు. ఆయన శ్రీమహావిష్ణువు శరణు వేడాడు. “దేవా! సృష్టిలో భాగంగా నేను అసుర జాతిని సృష్టించాను. వారికి కోరికలు ఎక్కువ. వారు కోరికలు తీర్చమని నా వెంటపడుతున్నారు. నన్ను రక్షించండి” అని వేడుకున్నాడు. శ్రీహరి నవ్వి నీవు ఈ శరీరంతో ఉంటే కదా నీ వెంట పడేది. నీవు ఈ శరీరం వదిలెయ్యి. అని సలహా ఇచ్చాడు.

బ్రహ్మదేవుడు వెంటనే ఆ శరీరం వదిలేసాడు. ఆ శరీరం నుండి ఒక సంధ్యా సుందరి అవతరించింది. ఆమె అందచందాలను చూచిన అసురులు ఆమె వెంట పడ్డారు. కాని ఆమె మాత్రం వీరిని లక్ష్మపెట్టలేదు. దీనికి కారణం ఏమిటా అని వారిలో వారు తల్కించుకొని కొందరు పోయి ఆమెనే అడిగారు. “నీవు ఎవరు? నీది ఏ ఊరు? తల్లితండ్రులు ఎవరు? ఇక్కడ ఒంటరిగా ఎందుకు తిరుగుతున్నావు? నీ అందం చూచి మేముందరము నీ మోహంలో పడ్డాము.” అంటూ విపరీతమైన మోహంతో ఆ సంధ్యాదేవిని చుట్టుముట్టారు. అమ్మయ్య వీరి పీడ విరగడ అయింది

అయి బ్రహ్మగారు సంతోషించారు. ఈ బ్రహ్మగారికి అసలు విషయం అర్థం అయింది. అనుర ప్రవృత్తి కల వారిని అదుపులో పెట్టడానికి సంధ్యాసుందరికి సాయంగా గంధర్వులను, అష్టరసలను, సృష్టించాడు.

ఆ తరువాత బ్రహ్మ మరొక శరీరం ధరించాడు. తరువాత తామస ప్రవృత్తి కలిగిన వారిని పుట్టించాడు. తరువాత పితృదేవతలకు లోకాలను, వారికి హవ్యకవ్యాలను సృష్టించాడు. ఇప్పటికి సృష్టిలో ఒక భాగం పూర్తి అయింది.

తరువాత బ్రహ్మ 14 మంది మనువులను, మన్వంతరములను సృష్టించాడు. తరువాత ఋషిగణములు, వారికి తపస్సు, విద్య వైరాగ్యం మొదలగు నవి ఏర్పరిచాడు. ఈ విధంగా సృష్టి కొనసాగింది.

విదురా! నీకు స్వాయంభువమనువు తన కూతురు దేవహూతిని కర్ణముడు అనే ఋషికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు అని చెప్పాను కదా! అది ఎలా జరిగింది అంటే ఆ కర్ణముడు సరస్వతీ నదీ తీరంలో బిందు సరోవరము అనే ప్రాంతంలో శ్రీమహావిష్ణువును గురించి తపస్సుచేసుకుంటూ ఉండగా ఒక నాడు విష్ణుమూర్తి ఆయనకు సాక్షాత్కరించాడు. ఏం వరం కావాలో కోరుకొమ్మని అడిగాడు. దానికి కర్ణముడు ఇలా అన్నాడు.

“దేవదేవా! బ్రహ్మగారు నన్ను సృష్టి చేయవలసిందిగా ఆదేశించాడు. సృష్టి చేయాలంటే నాకు తగిన భార్య ఉండాలి కదా. కాబట్టి నాకు గుణవతి శీలవతి, సౌందర్యవతి అయిన భార్యను నాకు ప్రసాదించు.” అని అడిగాడు. కర్ణముని కోరిక విన్న విష్ణువు తథాస్తు అని దీవించాడు.

“కర్ణమా! నీకు స్వాయంభువమనువు కుమార్తె దేవహూతితో వివాహం జరుగుతుంది. నీకు తొమ్మిది మంది కుమార్తెలు జన్మిస్తారు. వారిని మునులకు ఇచ్చి వివాహం చెయ్యి. నీ భార్యయందు నేను పదవ సంతానంగా జన్మిస్తాను. లోకానికి తత్వవిద్య బోధిస్తాను.” అని పలికి మాయం అయ్యాడు. కర్ణముడు స్వాయంభువ మనువు రాకకోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు.

తరువాత కొద్ది కాలానికి స్వాయంభువ మనువు తన కుమార్తె దేవహూతిని తీసుకొని ఆమెకు తగిన వరుని వెదుకుతూ కర్ణముని ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. కర్ణముడు వారికి తగిన అతిథి సత్కారములు చేసాడు. వారు ఏం పనిమీద వచ్చారని అడిగాడు. దానికి స్వాయంభువ మనువు కర్ణమునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు.

“మునీంద్రా! ఈమె నా కుమార్తె దేవహూతి. ఈమెకు తగిన వరుని వెదుకుతున్నాను. ఈమె ఎవరినీ ఇష్టపడటం లేదు. నారద మహర్షివలన మీ గురించి, మీ గుణగణాల గురించి విని తమరిని వివాహం చేసుకోవాలని నిశ్చయించింది. అదీ కాకుండా తమరికీ వివాహం చేసువాలనే సంకల్పం ఉందని విన్నాను. ఆ కారణంగా నా కుమార్తెను తమరి వద్దకు తీసుకొని వచ్చాను. తమరు నా కుమార్తెను అర్థాంగిగా స్వీకరించాలి. అయోచితంగా వచ్చిన కన్యారత్నాన్ని తిరస్కరించడం ధర్మం కాదు కదా!” అని అన్నాడు స్వామింభువ మనువు.

దానికి కర్దముడు ఇలా అన్నాడు. “నీ కుమార్తె అతిలోక సౌందర్యవతి అనడంలో ఎటువంటి సందేహము లేదు. ఈమె ఒక రోజు తన సౌధం పైన ఆరుబయట విలాసంగా బంతి ఆట ఆడుకుంటూ ఉండగా విశ్వావసుడు అనే ఒక గంధర్వుడు ఆకాశ మార్గంలో విమానంలో వెళుతూ ఈమెను చూచాడు. అంతే ఈ మె సౌందర్యానికి ముగ్ధుడై ఒళ్లు మరిచిపోయి విమానం నుండి కింద పడ్డాడు. అంతటి అద్భుతసౌందర్యవతి ఈమె. ఇటువంటి కన్య తనకు తానుగా వచ్చి వివాహమాడమంటే తిరస్కరించే మూర్ఖులు ఉంటారా! కాబట్టి నేను తప్పక ఈమెను నా అర్థాంగిగా స్వీకరిస్తాను. కాకపోతే ఒక్క నియమం ఉంది. ఈమెకు మొదటి పుత్ర సంతానం కలిగే వరకే నేను ఈమె వద్ద ఉంటాను తరువాత నేనుసన్యాసం స్వీకరించి తపస్సుచేసుకొడానికి వెళ్లిపోతాను. ఇది శ్రీహరి నాకు ఇచ్చిన ఆదేశం. ఆయన ఆదేశం పాటించక తప్పదు కదా. దీనికి మీరు ఒప్పుకుంటే నీను ఈమెను భార్యగా స్వీకరిస్తాను.” అని అన్నాడు.

స్వామింభువ మనువు తన భార్య శతరూపకు, కుమార్తె దేవహూతికి, ఈ విషయాలన్నీ తెలిపి వారి అభిప్రాయాన్ని ఆమోదాన్ని పొందాడు. వారు కూడా ఈ నియమానికి ఒప్పుకున్నారు. కర్దమునికి దేవహూతికి వివాహం జరిగింది. దేవహూతి తల్లితండ్రులు ఆమెకు విలువైన కానుకలు వస్త్రములు బహుకరించారు. తరువాత ఆమెను కౌగలించుకొని కన్నీళ్లతో వీడ్కోలు పలికారు. తమ కూతురిని భర్తవద్ద విడిచి ఆమె తల్లితండ్రులు తమ రాజధానికి వెళ్లిపోయారు.

తల్లితండ్రులు వెళ్లిపోయినతరువాత, దేవహూతి వారు ఇచ్చిన ఆభరణములు, వస్త్రములు పక్కన పెట్టి నారచీరలు ధరించింది. పతియే ప్రత్యక్షదైవంగా భావించి కర్దమునికి సేవలు చేయసాగింది. పతివ్రతా ధర్మాన్ని పాటించింది. ఈ విధంగా పతికి సేవలు సేవలు చేస్తూ చిక్కిపోయింది. అందంగా ఉన్న ఆమె ఈ విధంగా అవడం చూచిన కర్దముడు ఆమె మీద జాలి పడ్డాడు ఒకరోజు భార్యను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“దేవీ! నీవు వివాహం తర్వాత ధర్మమార్గం అవలంబించావు. నీకు ఏకాగ్రత సిద్ధించింది. విష్ణుకటాక్షం నీకు లభించింది. అదే నీకు సకల సంపదలు భోగభాగ్యాలు తెచ్చిపెడుతుంది. నాతపోశక్తి వలన నీకు దివ్యదృష్టిని ప్రసాదిస్తున్నాను. భూతభవిష్యత్వవర్తమానాలు

నీ కళ్లముందు ఉంటాయి. అప్పుడు నీకు ఈ ప్రాపంచిక విషయభోగాలు క్షణికములు అని అర్థం అవుతుంది. కాని మానవులు ఈ రాజభోగాలు, విషచవాంఛలు తీర్చుకోవడం కోసం అంతులేని పాట్లుపడుతుంటారు. ఆ సుఖాలన్నీ నీ పాదాల చెంత ఉన్నాయి. ఆ సుఖాలన్నీ నీవు అనుభవించు” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న దేవహాతి భర్తతో ఇలా అంది. “నాథా! మీరు యోగమాయకు అభిషతులు. మీ మాయతో ఏ సుఖము కావాలంటే దానిని సృష్టించగలరు. మీరు మన వివాహసమయంలో మనకు పుత్రుడు జన్మించేవరకు నా వద్ద ఉంటారని చెప్పారు. కాని నాకు పుత్రుడు కలగలేదు. నాకు సంతానభాగ్యం అనుగ్రహించండి.” అని అడిగింది.

కర్దముడు వెంటనే తన యోగమాయచేత ఒక దివ్య మైన విమానాన్ని సృష్టించాడు. అందులో భార్యభర్తలు అత్యంత విలాసవంతమైన జీవితం సుఖంగా జీవించడానికి కావలసిన వసతులు అన్నీ ఉన్నాయి. కర్దముడు దేవహాతిని చూచి “దేవీ! నీవు వెళ్లి ఆ బిందుసరోవరంలో స్నానం చేసిరా. నీ కోరిక నెరవేరుతుంది.” అని అన్నాడు.

అప్పటికి దేవహాతి చిక్కిశిల్పమైన సంస్కారములేని తలతో అసహ్యంగా ఉంది. ఆమె ఎప్పుడైతే బిందుసరోవరంలో దిగి స్నానం చేసిందో వెంటనే ఆమె తాను వివాహం కాకముందు ఎలా ఉందో అంతటి సౌందర్యవతిగా మారి పోయింది. ఆమెకు పరిచర్యలు చేయడానికి ఎంతోమంది పరిచారికలు ఆమెచుట్టు ఉన్నారు. వారంతా ఆమెను చక్కగా అలంకరించారు. ఇదంతా చూచి దేవహాతి ఆశ్చర్యపోయింది. యోగమాయ గురించి విన్నదే కానీ తన భర్త ఇంతటి మహిమకలవాడని అనుకోలేదు. అంతలో కర్దముడు కూడా నవయవ్వనంలో ఉన్న రాజకుమారుడిలా మారిపోయాడు. కర్దముడు దేవహాతి ఆ విమానంలో విహరించసాగారు. ఆ విధంగా వారి అన్యోన్యదాంపత్యం చాలాకాలం గడిచిపోయింది.

కాలక్రమేణా దేవహాతి గర్భం ధరించింది. ఆమెకు తొమ్మిది మంది పుత్రికలు కలిగారు. వెంటనే కర్దముడు సన్యసించ దలిచాడు. దానికి దేవహాతి అభ్యంతరం చెప్పింది.

“తమరు నాకు పుత్ర సంతానం కలిగే వరకు నాతో ఉంటాను అన్నారు. నాకు ఇంకా పుత్రసంతానం కలగలేదు కదా! పైగా మనకు కలిగిన వారు పుత్రికలు. వారి బాగోగులు చూడాలి. వారికి వివాహం చెయ్యాలి. ఇవన్నీ ఆడదాన్ని నేను చెయ్యలేను కదా. కాబట్టి వీరికి వివాహం మొదలగు సంస్కారములు అన్నీ జరిపించి తరువాత సన్యసించండి లేకపోతే నాకు ఒక కుమారుడిని ప్రసాదించండి. వాడు తన అక్కల వివాహాలు జరిపిస్తాడు. ఇంకొక మాట. నాకు ఈ సుఖాల మీద మొహం మొత్తంది. ఈ సుఖాలకు నన్ను దూరం చేయండి. నా శేషజీవితం మీ సేవచేసుకుంటూ

గడిపేస్తాను.” అని పలికింది.

అప్పుడు కర్దముడికి విష్ణువు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. సాక్షాత్తు విష్ణువు తనకు పుత్రుడుగా జన్మిస్తాడు అని గుర్తు చేసుకున్నాడు. తన భార్యతో ఇలా అన్నాడు. “దేవీ! నీవు కోరినట్టు జరుగుతుంది. నీవు శ్రీమహావిష్ణువును భక్తితో పూజించు. నీ కోరిక నెరవేరుతుంది. నీ సందేహాలు అన్నీ తీరిపోతాయి.” అని పలికాడు. తరువాత కొంతకాలానికి దేవహాతి గర్భం ధరించింది సాక్షాత్తు విష్ణువు దేవహాతి కుమారునిగా ఆవిర్భవించాడు. ఆ సమయంలో ఎన్నో శుభశకునాలు కనిపించాయి. లోకంలో ఒక మహానుభావుడు పుట్టాడు అన్న భావన అందరిలో కలిగింది. ఆ శిశువును చూడటానికి మరీచి మొదలగు మునులు, బ్రహ్మగారు, కర్దముని ఆశ్రమానికి వచ్చారు. వారికి కర్దముడు అతిథి సత్కారాలు చేసాడు.

బ్రహ్మగారు కర్దమునితో ఇలా అన్నాడు. “నీవు నీ కుమార్తెలను మరీచి మొదలగు ఏడుగురు మునులకు ఇచ్చి వివాహం జరిపించు. వారి వలన ప్రజాసృష్టి జరుగుతుంది. నీ కుమారుడు సన్యాసం స్వీకరించి తన తల్లిదేవహాతికి ఆత్మబోధ చేస్తాడు. నీ కుమారుడు సామాన్యుడు కాడు. సాక్షాత్తు విష్ణుస్వరూపుడు. నీకుమారుడు కపిలుడు అనే పేరుతో పిలువబడతాడు. ఆయనచేత ప్రబోధించబడిన యోగం సాంఖ్యయోగం అని పిలువబడుతుంది.” అని పలికి బ్రహ్మదేవుడు వెళ్లిపోయాడు.

బ్రహ్మదేవుని ఆదేశానుసారం కర్దముడు తన కుమార్తెలకు వివాహం జరిపించాడు. కళను మరీచికి, అనసూయను అత్రికి, శ్రద్ధను అంగీరసునకు, హవిర్భువు ను పులస్తునకు, గతిని పులహనుకు, క్రియను క్రతువునకు, ఖ్యాతిని భృగువునకు, అరుంధతిని వసిష్ఠునికి, శాంతిని అధ్వర్యునకు, ఇచ్చి వివాహం జరిపించాడు. తరువాత ఆయా మునులు వారి భార్యలతో వారి వారి ఆశ్రమాలకు వెళ్లారు.

తన కుమారుడు సాక్షాత్తు విష్ణుస్వరూపుడు అని కర్దమునికి తెలుసు. అందుకని ఎవరూ లేకుండా చూచి కర్దముడు కుమారుడికి నమస్కరించాడు. “దేవా! మా పుణ్యవశాత్తు మీరు మా ఇంట జన్మించారు. ఆ కారణం చేత నే దేవఋణము, పితృఋణము, ఋషిఋణము తీర్చుకున్నవాడిని అయ్యాను. నీవు అనుమతిస్తే నేను పుణ్యస్థలములలో సంచరిస్తాను.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు కపిలుడు ఇలా అన్నాడు. “నేను నీకు ఇచ్చిన మాట ప్రకారము నీ యింట నీ కుమారుడిగా కపిలుడు అనే పేరుతో జన్మించాను. నాకు కోరికలు అంటూ ఏమీ లేవు. నేను లోకోపకారం కొరకు లోకానికి తత్వజ్ఞానం బోధించడం కొరకు ఈ దేహం ధరించాను. నీవు ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మను నీ మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించు. నీ మనసు ఆత్మలో నిలుపు.

యోగమార్గం అనుసరించు. నీవు ఏ కర్తవ్యచేసినా నాకే అర్పించు. లోభం, మోహం, దగ్ధర చేరనివ్వకు. మనోవికారాలకు లోబడకు. ఆ పరమాత్మను భక్తితో సేవించు. పరమాత్మను నీ మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించు. నీ మనోనేత్రంతో పరమాత్మను దర్శించు. నీకు మోక్షం లభిస్తుంది.”అని పలికాడు.

ఆ మాటలను మనసులో నిలుపుకొని కర్దముడు అరణ్యములకు వెళ్ళిపోయాడు. అహంకార మమకారాలు వదిలిపెట్టాడు. దేహాభిమానం వదిలిపెట్టాడు. దానితో అతనిలో ఉన్న లోభమోహములు వెళ్ళిపోయాయి. సకలప్రాణులలో పరమాత్మను దర్శించాడు. తుదకు పరమాత్మలో ఐక్యం అయ్యాడు.

కర్దముడు వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఒక నాడు దేవహూతి తన కుమారుడు కపిలుని చూచి ఇలా అంది. “కుమారా! నాకు ఇంద్రియములు అదుపులో ఉండటం లేదు. నేను అజ్ఞానము అనే అంధకారంలో పడి ఉన్నాను. దీనినుండి బయటపడే ఉపాయం తెలియడం లేదు. అజ్ఞానాంధకారంలో మునిగిన ఈ లోకానికి నీవు సూర్యుని వెలుగులాగా గోచరిస్తున్నావు. ఈ వ్యామోహము అనే చీకటిని పారదోలడానికి సంసార బంధాలను తెగనరకడానికి నీవే సమర్థుడవు. నీవు జ్ఞానులలో జ్ఞానివి. నన్ను కాపాడు” అని కుమారుని ప్రార్థించింది. దానికి కపిలుడు తన తల్లి దేవబ్ధహూతికి ఈ విధంగా జ్ఞానబోధ చేసాడు.

“అమ్మా! ఇటు కర్మబంధనములలో బంధింపబడాలన్నా అటు మోక్షం పొందాలన్నా జీవుని చిత్తమే కారణం. జీవుని చిత్తము ప్రాపంచిక విషయములలో లగ్నం అయితే బంధనము, అలా కాకుండా పరమాత్మయందు లీనం అయితే మోక్షం. వీటికి మూలం నేను అనే అహంకారము, నాది అనే మమకారము. ఈ రెండింటికి దేహాభిమానం తోడైతే కామం, క్రోధం, లోభం ఆవరిస్తాయి. చిత్తము వీటికి లోబడకుండా ఉంటే పరమాత్మయందు లీనం అయే అవకాశం ఉంది. అప్పుడు చిత్తము పరిశుద్ధంగా ఉంటుంది. చిత్తం పరిశుద్ధంగా ఉన్నప్పుడు సుఖదుఃఖాలు సమానంగా చూచే తత్త్వం అలవడుతుంది. ఎప్పుడైతే ద్వంద్వాలకు అతీతంగా చిత్తం ఉన్నప్పుడు ఆత్మసాక్షాత్కారం అవుతుంది.

పరమాత్మ నుండి ఈ ప్రకృతి ఆవిర్భవించింది. పరమాత్మ పరమాణువు కన్నా సూక్ష్మము. స్వయంప్రకాశకుడు. చైతన్యస్వరూపుడు. యోగులు పరమాత్మను ఈ విధంగా దర్శించి మోక్షం పొందుతున్నారు. ఈ విధంగా పరమాత్మను దర్శించాలంటే పరమాత్మయందు అచంచలమైన అనన్యమైన ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉండాలి. మిగిలిన ఏ మార్గాలు దీనికి సాటి రావు.

అమ్మా! మనకు ఇంద్రియాలు ఉన్నాయి. వాటికి శక్తినిచ్చేది పంచతన్మాత్రలు. వీటితో అసత్ రూపమైన ప్రపంచంతో సంగం పెట్టుకుంటే అది బంధానికి కారణం అవుతుంది. అలాకాకుండా ఇంద్రియాలను, తన్మాత్రలను పరమాత్మతో సంగం పెట్టుకుంటే అదే మోక్షానికి దారి చూపిస్తుంది.

పరమ భాగవతులలో ఉత్తములు ఎలా ఉండాలి చెబుతాను. వారికి సహనం ఉండాలి. అన్ని జీవులలో పరమాత్మను ఆత్మస్వరూపంగా చూడగలగాలి. శాంతం, కరుణ అలవరచుకోవాలి. తాను చేసిన కర్మల ఫలములను పరమాత్మకు అర్పించాలి. అహంకార మమకారములను అదుపులో ఉంచుకోవాలి. ఏ పని చేస్తున్నా మనసును పరమాత్మయందు లగ్నం చేయాలి. అనవసర విషయాలను వదిలి, ఎల్లప్పుడూ భాగవత కథలు వింటూఉండాలి. ఇటువంటి వారికి భాగవతులలో ఉత్తములు అంటారు. ఇటువంటి వారిని తాపత్రయాలు అయిన శారీరక బాధలు మానసిక బాధలు, దైవికమైన బాధలు ఏమీచేయలేవు. అటువంటి వారితో సాంగత్యం పెట్టుకుంటే మనకూ ఆ లక్షణాలు వస్తాయి, అటువంటి వారితో సాంగత్యం వలన శ్రీహరి కథలు గాధలు విశేషాలు వినే అవకాశం లభిస్తుంది. అటువంటి వారికి తొందరగా మోక్షం వస్తుంది.

అమ్మా కాషాయాలు కట్టిన వాడు యోగి కాదు. యోగి అంటే ఎవరో చెబుతాను. ముందు తానెవరో, ఈ అనంత విశ్వం ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. పరమాత్మ ఇవన్నీ ఎందుకు సృష్టించాడో తెలుసుకోవాలి. ఈ లోకంలో ఉండే ఇంద్రియ సుఖాలకు, పరలోకంలో లభించే స్వర్గసుఖాలకు ఆశపడకూడదు. ఎల్లప్పుడూ మనస్సు నిశ్చలంగా ఉంచుకోవాలి. అతడే యోగి. అటువంటి యోగి ప్రకృతిలో తిరుగుతూ ఆ గుణాలలో ఉన్నా జ్ఞానమార్గం, భక్తి మార్గం అవలంబిస్తాడు. వైరాగ్యాన్ని ఆచరిస్తాడు. పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకుంటాడు.” అని కపిలుడు తన తల్లి దేవహూతికి బోధించాడు..

కపిలుడు తన తల్లితో ఇంకా ఇలా అన్నాడు. “మాతా! వేదాలు ఉన్నాయి కదా! అవి ఈ జగత్తు అంటే ఏమిటో, అది ఎలా ఆవిర్భవించిందో, దాని లక్షణాలు, స్వరూప స్వభావాలు తెలియజేస్తాయి. వేదములలో చెప్పబడిన విధులను కర్మలను ఆచరిస్తే దేవతలు తృప్తిపడతారు.

పరమాత్మను ఎటువంటి కోరికలు లేకుండా నిరంతరం సేవించడమే భక్తి. మనం తిన్న ఆహారం మన ప్రమేయం లేకుండానే జీర్ణం అవుతుంది. అలాగే భగవంతుని మీద భక్తి కలిగి ఉంటే మనం చేసే కర్మలన్నీ పరమాత్మ పరం అవుతాయి. దాని వలన వాసనామయ శరీరం అంటూ ఉండదు. ఇది ఎలాగో చెబుతాను విను.

కొందరు సత్ పురుషులు నిర్మలమైన అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉంటారు. వారు పరమాత్మను తమ మనసునిండా నిలుపుకుంటారు. వారందరూ ఒక చోట చేరతారు. పరమాత్మను

గురించిన విషయాలు, కథలు చెప్పుకుంటారు. అలా చేస్తూ పరమాత్మయందు భక్తి శ్రద్ధలు కలిగి ఉంటూ తాము చేసిన కర్మలను వాటి ఫలాలను నాకే అర్పిస్తారు. అటువంటి వారు మోక్షాన్నికూడా వద్దంటారు.

మరికొంతమంది నన్ను సాకార రూపంగా పూజిస్తారు. పరమాత్మ దివ్యమంగళ విగ్రహం మనసులో నిలుపుకుంటారు. పురాణాలలో చెప్పబడిన నా స్వరూపాలను మనసులో ప్రతిష్ఠించుకుంటారు. నా అవతార స్వరూపాలను పూజిస్తారు. ఆయాఅవతారాలలో నేను చేసిన లీలలను గానం చేస్తారు. నేను పలికిన వాక్కులను మననం చేసుకుంటారు. అటువంటి వారు కూడా నా యందు భక్తి కలిగి ఉంటూ మోక్షం ఇస్తానన్నా వద్దంటారు. వారు వద్దన్నా వారికి మోక్షం లభిస్తుంది. అటువంటి వారు కాలానికి అతీతంగా ఉంటారు. వారికి మృత్యుభయం ఉండదు. ఎప్పుడూ సుఖం సంతోషంగా ఉంటూ మృత్యువును సంతోషంగా ఆహ్వానిస్తారు.

అటువంటివారిని పరమాత్మ ఒక బంధువు వలె, ఒక స్నేహితుని వలె, ఎల్లప్పుడూ కనిపెట్టుకొని ఉంటాడు. గురువు రూపంలో వచ్చి ఉపదేశం చేస్తాడు. తండ్రి వలె కాపాడతాడు. ఇష్టదైవం రూపంలో అతని గృహంలో ఉంటాడు.

అమ్మా! మానవుడు ధనం మీదా సంపదల మీదా, భార్య భర్త సంతానము బంధువులు మిత్రులు వీరి మీద వ్యామోహం తగ్గించుకొని నన్ను కనక ఏకాగ్రచిత్తంలో ఆరాధిస్తే అతడిని ఈ సంసార సాగరం నుండి బయటపడవేస్తాను. అలా కాకుండా ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయాలలో మునిగి తేలేవారికి సంసార సాగరంలో పడి ఉంటూ అనునిత్యం ఏదో ఒక భయంతో బతుకుతుంటారు. ఏభయమూ లేకుండా ఉండాలంటే, సృష్టికి సంబంధించిన జ్ఞానంతో పాటు వైరాగ్యంతో కూడిన భక్తిని అలవరచుకుంటే నన్ను అనునిత్యం స్మరిస్తుంటే, వారిని సకల భయాలనుండి దూరం చేస్తాను. అటువంటి వారిని జీవన్ముక్తులు అంటారు. అంటే వారికి జీవించి ఉండగానే ముక్తి లభిస్తుంది. అమ్మా ఇది భక్తియోగ స్వరూపము.” అని చెప్పి తత్వజ్ఞానముగురించి చెప్పనారంభించాడు.

“తల్లీ! నీకు ఇంతవరకు భక్తియోగము గురించి చెప్పాను. ఇప్పుడు తత్వజ్ఞానము గురించి చెబుతాను. అమ్మా! ఆత్మ అంటే అనాది, పురుషుడు, గుణాతీతుడు, స్వయంప్రకాశకుడు, విశ్వం అంతా వ్యాపించి ఉన్నవాడు. ఈ పరమాత్మ త్రిగుణములతో కూడిన ప్రకృతిలో ఆత్మగా ప్రవేశించాడు. దేహంలో చేరిన ఆత్మ మూడు గుణములతో కూడిన ఒక ఆకారం పొందింది. ఆత్మ దేహం అభిమానం పొందింది. దేహమే నేను అనుకొని జీవభావం పొందింది. పురుషుడైన ఆత్మ ప్రకృతి అయిన దేహము కలిపి సృష్టి చేసాయి. అప్పుడు పురుషుడు ప్రకృతిలోని గుణములు తనలో ఆరోపించుకున్నాడు. తానే అన్నిటికీ కర్తగా భూవించాడు. సంసారబంధములలో చిక్కుకున్నాడు.

ఇది అజ్ఞానులు భావన. కానీ జ్ఞానులు దేహములో ఉన్న ఆత్మ దేనికీ కర్తకాదు, కాని దేహము మనోబుద్ధిఅహంకారములతో కూడిచేసే అన్ని కర్మలను సాక్షిగా చూస్తుంటాడు.

ఈ ప్రకృతి మూడుగుణములతో నిండి ఉంది. ఇది అవ్యక్తము. దీనినే ప్రధానము విశిష్టము అని కూడా అంటారు. ఈ ప్రకృతి 24 తత్వములతో కూడినది.

ఆకాశము, అగ్ని, వాయువు, నీరు భూమి 5

శబ్దస్పర్శరసరూపగంధములు 5

జ్ఞానేంద్రియములు 5

కర్మేంద్రియములు 5

మనస్సు బుద్ధి అహంకారము 3

చిత్తము 1

కాలము ఇరవై ఐదవ తత్వము. కొంత మంది ఈశ్వరుడే కాలస్వరూపుడు అని అంటారు. జీవుడు ప్రకృతితో సంబంధం పెట్టుకొని అహంకారంతో సుఖసంతోషాలు, భయము మొదలగు వికారములను పొందుతాడు. కాని జీవభావం పొందని ఆత్మ ఎటువంటి వికారములను పొందదు. సుఖదుఃఖాలను సమానంగా చూస్తుంది. జీవునిలో ద్వంద్వములను కలుగజేసేదే కాలము. మరి కొందరు దేహములో అంతర్మామిగా ఉంటే అది ఆత్మ అనీ, దేహము బయట ఉంటే కాలము అనీ అంటారు. ఈ ఆత్మ జీవభావం పొంది జీవుడిగా మారి ప్రకృతిగుణాలతో లీనమౌతుంది.

అమ్మా! ఇప్పుడు నీకు నాలుగు వ్యూహముల గురించి చెబుతాను. మొదటిది వాసుదేవం. ఈ వాసుదేవం ఆకలి, దష్టిక, శోకము మోహము జర మరణము అనే ఆరు వికారములు లేనిది, ఐశ్వర్యము వీరత్వము, యశస్సు జ్ఞానము వైరాగ్యము మొదలగు సత్ గుణాలతో కూడినది, సాత్వికము, నిర్మలము, శాంతము, నిత్యము భక్తజనులతో సేవింపబడే తత్వమే వాసుదేవం.

రెండవ వ్యూహము అయిన సంకర్షణ వ్యూహము. వైకారికము. అనంతమే సంకర్షణ పురుషుడు. శాంతమే ఆయన లక్షణం. మూడవ వ్యూహము ప్రద్యుమ్నము. ఇది తైజస ప్రధానము. ఈ ప్రద్యుమ్నుడు మనస్సుకు ప్రతీక. ఈ మనస్సు రెండు విధాలుగా పనిచేస్తుంది. అవే సంకల్ప వికల్పాలు. వీటి వలననే సృష్టిలోని వస్తువులు వేరువేరుగా కనపడుతుంటాయి. అలా కనపడటం వలన విరుద్ధభావాలు కలిగిన కోరికలు పుడతాయి. తరువాతది తామస అహంకారము ప్రధానమైన అనిరుద్ధవ్యూహము అంటారు. ఇది సన్యాసులు, యోగులు అవలంబించేది.

తైజసాహంకారం నుండి బుద్ధితత్వం పుట్టింది. ఈ బుద్ధికి ఇంద్రియముల ద్వారా విషయములను గ్రహించడం, వాటిని విశ్లేషించడం, వాటిని జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడం, నిశ్చయించడం, అలాగే సందేహించడం, తప్పుగా అర్థంచేసుకోవడం ఇవన్నీ బుద్ధిలక్షణాలు. ఈ తైజసాహంకారం వలననే జ్ఞానేంద్రియాలు, కర్మేంద్రియాలు, వాటితో చేసే క్రియలు ఏర్పడతాయి.

ఇంక తామసాహంకారం నుండి పంచభూతములకు మూలమైన తన్మాత్రాలు ఆవిర్భవించాయి. వీటిలో మొదటిది శబ్దతన్మాత్ర. శబ్దము నుండి ఆకాశము పుట్టింది. శబ్దాన్ని గ్రహించే శక్తి చెవులకు ఉంది. శబ్దానికి నిలయం నాలుగు దిక్కులు. ఈ ఆకాశము సకలజీవుల దేహముల లోపలా బయటా ఉండి, ఆ జీవులు ఉండటానికి ఆశ్రయం, అవకాశం కల్పించింది. కాలానుగుణంగా శబ్దం స్వర్ణగా మార్పుచెందింది. దీనికి మూలము వాయువు. ఈ స్వర్ణము గ్రహించేది చర్మము. ఆకాశం కదలదు. వాయువు కదులుతుంది. వాసనలను మోసుకొని పోతుంది. కాలానుగుణంగా స్వర్ణ రూపం సంతరించుకుంది. ఆ రూపాన్ని గ్రహించేది నేత్రం. ఈ రూపం వలన తేజస్సు కలిగింది. పదార్థాలమీద, వస్తువుల మీద తేజస్సు ప్రసరించి, వాటిని నేత్రం గ్రహించేటట్టు చేస్తుంది. కాలానుగుణంగా తేజస్సు నుండి రస తన్మాత్ర పుట్టింది. దీనికి మూలం జలం. ఈ రసాన్ని గ్రహించేది నాలుక. అన్నిటిలో ఉన్న రసం ఒకటే అయినా వివిధ రుచులు కలిగి ఉంటుంది. ఆ రుచులను గ్రహించే శక్తి నాలుకకు ఉంది. ఈ రస తన్మాత్ర నుండి కాలానుగుణంగా మార్పుచెంది గంధ తన్మాత్ర పుట్టింది. దీనిని గ్రహించేది ముక్కు. ఈ ముక్కు వాసనలను విశ్లేషించి, వివిధములైన వాసనలుగా తెలుపుతుంది. దుర్గంధం సుగంధం అని రెండురకాలుగా వాసనలను విభజిస్తుంది. వాటిలో కూడా ఏ వస్తువు నుండి ఏ వాసన వస్తోంది అనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది. ఈ గంధ తన్మాత్రకు మూలం భూమి. ఈ భూమి అన్నిటినీ భరిస్తుంది. జలానికి ఆశ్రయంగా ఉంటుంది. సకలజీవరాసుల దేహాలకు కావలసిన పదార్థమును ఇస్తుంది. భూమిలోనుండి అన్ని పదార్థాలు పుడతాయి. ఈ పదార్థాల కలయిక వలన దేహం ఏర్పడుతుంది. అమ్మా ఇవీ పంచ తన్మాత్రలు వాటిని అనుగుణంగా ఉన్న పంచభూతములు.

అమ్మా! మహాత్తత్వము, అహంకారము, పంచతన్మాత్రలు కలిసి ఒక అండంగా రూపొందాయి. కాని ఆ అండానికి చైతన్యం లేదు. తరువాత ఆ అండంలోకి పరమాత్మ ఆత్మచైతన్యంగా ప్రవేశించింది. ఆ అండం భేదించుకొని పంచభూతాత్మకముఅయిన ఈ జగత్తు ఆవిర్భవించింది. ఈ జగత్తునే విరాట్ పురుషునిగా భావిస్తే ఆ విరాట్ పురుషుని ముఖం నుండి వాక్కు, అగ్ని పుట్టాయి. ముక్కు నుండి ప్రాణవాయువు పుట్టింది. దాని తర్వాత విరాట్ పురుషుడి కళ్లు ఆవిర్భవించాయి. అవే సూర్యచంద్రులు. వాటి నుండి చెవులు ఏర్పడ్డాయి. అవి దిక్కుల నుండి శబ్దాన్ని గ్రహిస్తాయి. విరాట్ పురుషుని చర్మం నుండి రోమాలు, ఓషధులు పుట్టాయి. ఈ విధంగా విరాట్ పురుషుని అవయవాలు పుట్టాయి. అవి అన్నీ కలిసి విశ్వరూపం అయింది. ఈ అవయవాలన్నీ సంఘటితం కాలేదు. అన్ని వేటికవి విడి విడిగా ఉండటం వలన జీవభావం పొందలేకపోయాయి.

అప్పుడు పరమాత్మ ఆత్మ స్వరూపంగా విశ్వంలో ప్రవేశించాడు. అన్నిఅవయవాలకు చైతన్యశక్తిని ఇచ్చాడు. ప్రతిజీవి హృదయంలో అభిష్టించి ఉన్నాడు. ఇప్పుడు విరాట్ పురుషుని అన్ని అవయవాలు పనిచేయడం మొదలుపెట్టాయి. అటువంటి విరాట్ పురుషుని జ్ఞానులు ధ్యానిస్తారు. ప్రకృతి పురుషుల సంయోగం వలన సృష్టి కొనసాగింది.

అమ్మా! ఈ శరీరం సత్త్వరజస్ తమోగుణాలతో నిండి ఉంది. ఈ దేహం ప్రకృతి నుండి ఏర్పడింది. ఆత్మ ఈ దేహాన్ని ఆశ్రయించి ఉన్నాడు. కాని ఎటువంటి వికారములను పొందడు. శరీరంలో ఉన్న మూడుగుణములకు స్వందించడు. నీటిలో ఉన్న సూర్యుడిని నీరు ఎలా అంటదో అలాగే దేహంలో ఉన్న ఆత్మకు దేహములోని గుణములు అంటవు. అలా కాకుండా జీవభావాన్ని పొందితే ప్రాకృతిక గుణాలలో చిక్కుకుంటే జీవుడుగా మారి అన్నిటికీ తానే కర్తను అనే అహంభావాన్ని పొందుతాడు. అంతా నాది అనే వ్యామోహంలో పడతాడు. అప్పుడు ప్రకృతిలోని అన్ని దోషాలను పొందుతాడు. విషయసుఖాలలో మునిగి తేలుతుంటాడు. చెడుమార్గంలో నడుస్తాడు. అతని మనసు చంచలంగా ఉంటుంది. నిశ్చయాత్మక బుద్ధి ఉండదు. ఈ విధంగా సంసారంలో పడ్డ మానవుడు వాసనల ఫలితంగా నరుడు పశువు పక్షి వృక్షము మొదలగు యోనులలో జన్మిస్తాడు.

మోక్షం మీద ఆసక్తి కలవారు భక్తిమార్గాన్ని అవలంబించాలి. విషయసుఖాల మీద విరక్తి పుట్టాలి. ఇంద్రియ నిగ్రహం మనో నిగ్రహం అవలంబించాలి. ఎల్లప్పుడూ సత్సంగంలో ఉండాలి. పరమాత్మను స్మరించాలి. ఆయన అవతార కథలను వినాలి. ఇతరులతో విరోధం లేకుండా ఉండాలి. బ్రహ్మాయందు చరించడం, అనవసరంగా మాట్లాడకపోవడం పాటించాలి. ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉండాలి. ద్వేషము మత్సరము దూరం చేయాలి. ఇతరులతో స్నేహము, ఇతరుల మీద కరుణ పాటించాలి. అనవసరమైన విషయాల మీద ఆసక్తి తగ్గించుకోవాలి. ఆత్మజ్ఞానం సంపాదించాలి. అప్పుడు ఆత్మస్వరూపాన్ని తెలుసుకోగలడు.

జీవుడికి ఈశ్వరుడికి మధ్యభేదం తెలుసుకున్న వాడి బుద్ధి అంతర్ముఖం అవుతుంది. జ్ఞానం లభిస్తుంది. ఆత్మదర్శనం కలుగుతుంది. అప్పుడు అతనిలో అహంకారం ఉండదు. జగమంతా మిథ్య అనే భావన కలుగుతుంది. సత్త్వం తెలుస్తుంది. తుదకు ఈ ప్రకృతికి ఆధారమైన పరమేశ్వరుని పొందగలడు. కాబట్టి ఆత్మను గురించి తెలుసుకుంటే పరమాత్మను గురించి కూడా తెలుస్తుంది. మనోబుద్ధి అహంకారాలకు చైతన్యం ప్రసాదించే ఆ పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోవడం మానవుల కర్తవ్యం. ఈ చరాచర జగత్తులో అంతర్యామిగా ఉండే ఆత్మదర్శనం పొందిన మహాత్ములకు పరమాత్మ గోచరమౌతాడు.

అమ్మా! జాగ్రదావస్థ స్వప్నావస్థను దాటి సుషుప్తిలోకి ప్రవేశించిన జీవుడు గాఢ నిద్రలో ఉంటాడు. అప్పుడు శరీరము మనసు బుద్ధి పనిచేయవు. లోపల ఉన్న ఆత్మమాత్ర మేలుకొని ఉ

ంటుంది. ఆ ఆత్మ పరమాత్మను భావన చేస్తుంది. అప్పుడు జీవుడికి అంతులేని ఆనందం కలుగుతుంది.

ఇప్పుడు దేవహూతికి ఒక సందేహం వచ్చింది. “కుమారా! ఈ దేహంలో ఆత్మ ఉంది కదా. మరి దేహం ఆత్మను విడిచి ఎలా వెళుతుంది. ఆత్మ తత్వం గురించి ఒక సారి విన్నంత మాత్రాన సంసారభయాలు తొలగిపోతాయా. ఒక సారి మరణించిన తరువాత మరలా జన్మలేకుండా ఉండే మార్గం ఏది. దయచేసి నాకు వివరించు” అని అడిగింది. దానికి కపిలుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

దీనికంతా ఒకటే సమాధానం. ప్రతివాడూ ఎటువంటి ఫలాపేక్ష లేకుండా కర్మలు చేయాలి. మనసు ఎప్పుడూ నిర్మలంగా ఉంచుకోవాలి. పరమాత్మయందు అచంచల మైన భక్తి కలిగి ఉండాలి. పుణ్యకథలను వినాలి. ప్రకృతి పురుషుడు అనగా దేహము ఆత్మ వీటి గురించిన అసలైన జ్ఞానము కలిగి ఉండాలి. కోరికలను విడిచిపెట్టి వైరాగ్యము అవలంబించాలి. ప్రతి పనిని తపస్సులాగా చేయాలి. ఏకాగ్రమైన అనన్యమైన భక్తి కలిగి ఉండాలి. అప్పుడు దేహభిమానం నశిస్తుంది. ఈ దేహం వేరు నేను వేరు అనే భావన బలపడుతుంది. అప్పుడు జీవుడు ఈ దేహాన్ని సులభంగా విడిచిపెట్టగలడు.

మానవునికి కలలు వస్తాయి. ఏవేవో దృశ్యాలు కనపడతాయి. కల చెదిరిపోగానే అవన్నీ నిజం కావని తెలుసుకుంటాడు. కలలో జరిగిన విషయాలు అతనికి బాధ కలిగించవు. అదేవిధంగా లోపల ఉన్న ఆత్మకు దేహానికి సంభవించే సుఖదుఃఖాలు అంటవు.

ఆత్మజ్ఞానం కలిగిన వాడు, పరమాత్మను చేరుకునేవరకూ ఎన్నిజన్మలైనా ఎత్తుతుంటాడు. అన్ని జన్మలలో అతని వైరాగ్యం చెక్కుచెదరదు. అతడి మీద పరమాత్మ తన అనుగ్రహాన్ని ప్రసరిస్తూనే ఉంటాడు. అతడికి పరమాత్మని గురించి ఎటువంటి సందేహాలు కలుగవు. తుదకు, అన్ని వాసనలు పూర్తిగా అంతరించిపోతే అతని సూక్ష్మదేహం కూడా అంతరించి పోతుంది. ఆత్మ పరమాత్మలో ఐక్యం అవుతుంది.

కాకపోతే సాధకునికి తాను చేసిన సాధన తపస్సు వలన అణిమ మొదలగు సిద్ధులు వాటంతట అవే వచ్చి పడతాయి. వాటికి లొంగిపోతే సాధకుడు ఎన్నటికీ మోక్షం పొందలేడు. కాబట్టి ఈ చిన్న చిన్న వాటి మీద మమకారం వదిలి మోక్షమార్గంలో పయనించాలి. ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మను మనసునిండా నింపుకున్నవాడు మృత్యువుకు భయపడడు.

అమ్మా! మానవుడు సహజంగా బుద్ధిమంతులు. కాని వారు యోగ మార్గం అవలంబిస్తేనే కానీ తమ మనసును మరింత పరిశుద్ధం చేసుకోలేరు. అటువంటి వారు అనుసరించే

యోగధర్మాల గురించి చెబుతాను విను.

శక్తి వంచన లేకుండా స్వధర్మం ఆచరించడం.

శాస్త్రములలో నిషేధించబడిన పనులు చేయకుండా ఉండటం.

తన ప్రయత్నం లేకుండానే వచ్చిన ధనంతో జీవించడం

భగవత్ భక్తులను సేవించడం

ఇతరులకు హాని కలిగించే మాటలు, పనులు మానడం.

శాంతి అహింసల పట్ల ఆసక్తి కలిగి ఉండటం

పరిశుద్ధమైన ఆహారాన్ని మితంగా తినడం

ప్రశాంతమైన ప్రదేశాలలో నివసించడం

ఇతరులకు హింసచేయకపోవడం

సత్యం పలకడం

ఇతరుల వస్తువులను దొంగిలించకుండా ఉండటం

తనకు ఎంత అవసరమో అంతే సంపాదించడం

బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటించడం

తపస్సు శౌచము పాటించడం

మంచి గ్రంథాలు చదవడం

పరమాత్మను పూజించడం

అవసరం అయినంతవరకే మాట్లాడటం

ఏ పని చేస్తున్నా పరమాత్మను స్మరించడం

ప్రాణాయామం చేయడం

ఇంద్రియాలను ప్రాపంచిక విషయాల నుండి వెనక్కులాగడం

మనస్సు ఆత్మలో నిలపడం

దేహంలో ఉన్న చక్రాలలో ఏదో ఒక చక్రంలో ప్రాణశక్తిని నిలపడం

మనసును ఏకాగ్రం చేయడం

అన్ని జీవులలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడని భావించడం.

పైవాటిని ఆచరిస్తూ, లౌకికమైన వ్రతాలు పూజలు యజ్ఞయాగాలు దానాలు భక్తి శ్రద్ధలతో చేయడం,

మనసును చెడుదారిలోకి లాగే విషయాలను విడవడం

ఇంక ధ్యానం ఎలా చేయాలో చెబుతాను.

స్నానం చేసి శుచిగా శుభ్రమైన వస్త్రము ధరించి, దర్భాసనం మీద కానీ, ఏదైనా సుఖమైన ఆసనం

మీద కానీ కూర్చోవాలి. శరీరాన్ని నిటారుగా ఉంచి కుంబకపూరక,రేచకములతో కూడిన ప్రాణాయామం ఆచరించాలి. అప్పుడు శరీరము మనస్సు శుద్ధిఅవుతుంది. ఇప్పుడు యోగి ధ్యానం చేయాలి. చూపును నాసికాగ్రంలో నిలపాలి. కళ్లు అరమోడ్లుగా ఉండాలి. అప్పుడు భగవంతుని రూపాన్ని మనసులో నిలుపుకోవాలి.

శ్రీవత్సం అనే పుట్టు మచ్చకలవాడు

శ్వామలవర్ణం కలవాడు

వైజయంతీ మాల ధరించిన వాడు

కౌస్తుభమణి ధరించిన వాడు

ప్రసన్నమైన ముఖం కల వాడు

తేజస్సుతో ప్రకాశించేవాడు

రత్న కుండలాలు కిరీటం, హారాలు ధరించినవాడు

పీతాంబరం ధరించిన వాడు

శంఖచక్రగదాపద్మములను ధరించినవాడు

అటువంటి శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపాన్ని పరిశుద్ధమైన మనసుతో ధ్యానించాలి.

తరువాత శ్రీమన్నారాయణుని ఒక్కొక్క అవయవాన్ని విడివిడిగా ధ్యానించాలి.

ముందు శ్రీహరి పాదములను సేవించాలి.

తరువాత ఆ పాదములను సేవిస్తున్న లక్ష్మీదేవిని సేవించాలి

తరువాత పట్టుపీతాంబరంతో మువ్వలతో నిలబడి ఉన్న నడుము భాగాన్ని మనసులో

నిలుపుకోవాలి.

తరువాత బ్రహ్మగారు జన్మించిన నాభిమండలాన్ని ధ్యానించాలి.

తరువాత లక్ష్మికి నిలయమైన శ్రీహరివక్షమును పూజించాలి

తరువాత ఆయన బాహువులను, చేతులలో ఉన్న సుదర్శనం, పాంచజన్యం, నందకం, కౌమోదకీ

గదను, తామర పుష్పం స్మరించాలి

మెడలో ఉన్న వైజయంతీ మాల, కౌస్తుభం, స్మరించాలి.

తరువాత ఆయన ముఖకమలాన్ని ధ్యానించాలి.

తరువాత మానవుల తాపత్రయాలను పోగొట్టి ఆయన కరుణాకరాక్షవీక్షణములను

ఆస్వాదించాలి.

అమ్మా! భక్తి యోగాన్ని అవలంబించేవాళ్లు పరమాత్మను సాకారంగా పూజించే వాళ్లు ఆయన స్వరూపాన్ని విడివిడిగానూ పూర్తిగానూ మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించాలి. ఆయన చిరునవ్వుతో కూడిన ముఖకమలాన్ని దర్శించాలి. ఈ విధంగా శ్రీహరి అవయవాలను వేర్వేరుగా మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించాలి.

అప్పుడు సాధకుడి శరీరం పులకిస్తుంది. అనిర్వచనీయమైన ఆనందం కలుగుతుంది. కంటినుండి నీరు కారుతుంది. ఆనందం అనే సముద్రంలో మునిగితేలుతుంటాడు. అప్పుడు బాహ్యవిషయాలు అతనిని బాధించవు. ఉత్తమధ్యానంతో పరమాత్మను మనసులోనే ధ్యానిస్తాడు. హృదయపూర్వకంగా మోక్షసుఖాన్ని కోరుకుంటాడు. అటువంటి సాధకుడి మనసు సంసార బంధనముల నుండి విడివడుతుంది. అతని మనసులో పరమాత్మ తప్ప వేరేభావన ఉండదు. ప్రాపంచిక విషయాల పట్ల వైరాగ్యం కలుగుతుంది. దీనినే అనన్యభక్తి అంటారు. జీవాత్మ తన శరీరం, మనసు, అహంకారము మొదలగు వాటి యందు ఎటువంటి భావన లేకుండా, అంతా పరమాత్మ మయంగా తలుస్తాడు. అప్పుడు చిన్న వెలుగు పెద్దవెలుగులో కలిసినట్టు ఆత్మ పరమాత్మలో కలిసిపోతుంది.

ప్రతి మానవుడు తాను ఎందుకు పుట్టాడు, తన జీవిత గమ్యం ఏమిటి తెలుసుకోవాలి. అప్పుడు ప్రాపంచిక విషయాల నుండి ఇంద్రియాలను వెనక్కు లాగాలి. మనసును ఆత్మతో అనుసంధానం చేయాలి. సుఖదుఃఖాలను సమానంగా చూడాలి. అటువంటి వానికి ఆత్మసాక్షాత్కారం కలుగుతుంది. దానినే జీవన్ముక్తి స్థితి అని అంటారు. అటువంటి వాడికి ఈ దేహం మీద అభిమానం ఉండదు. ఈ శరీరం నాది కాదు దైవానిది అని అనుకుంటాడు. దానికి నాశనము తప్పదు అని గ్రహిస్తాడు. ఆత్మ సత్యము అని భావించి ఏకాగ్రభావంతో ఆత్మదర్శనం పొందుతాడు.

ఆ ప్రపంచంలో తిరుగుతున్నా భార్యాబిడ్డలతో సంసారంలో ఉన్నా, కేవలం స్వప్నంలో ఉన్నట్టు సంచరిస్తాడు. మెలుకువ వచ్చినప్పుడు కలమరిచిపోయినట్టు వెంటనే మరిచిపోతాడు. తాను, భార్య, భర్త, సంతానము, సంపదలు వీటి కంటే వేరు అని అనుకుంటాడు. ఈ దేహం పంచభూతాత్మకము అని గుర్తిస్తాడు. తాను ఆత్మస్వరూపుడు అనీ, ఆత్మ పరమాత్మలో కలవడమే అంతిమ లక్ష్యం అనీ భావిస్తాడు. అందరిలో పరమాత్మను దర్శిస్తాడు. పరమాత్మ ఒకటే అయినా అన్ని ప్రాణులలో వేరువేరుగా వెలుగుతూ ఉంది అని తెలుసుకుంటాడు.

ఈ ఆత్మ జీవాత్మగా మారి కర్మలు చేస్తూ, వాసనలు మూటగట్టుకుంటూ వాటికి అనుగుణమైన దేవ,మానవ,పశుపక్షి వృక్షములు మొదలగు జన్తులు ఎత్తుతుంటాడు. వేరువేరుగుణాలతో ఉంటాడు. నిజానికి దేహాలు వేరు కానీ ఆత్మ ఒకటే అని గ్రహిస్తాడు. అప్పుడు దేహభావన వదిలి పరమాత్మభావనలో ఉంటాడు.” అని కపిలుడు చెప్పాడు. అప్పుడు కపిలుని తల్లి దేవహూతి ఇలా అంది.

“కుమారా! మానవులు అందరికీ ఈ విషయాలు అన్నీ తెలుసుకదా. మరి మానవులందరూ అసత్యమైన ఈ దేహము మీద అభిమానం ఎందుకు పెంచుకుంటారు. మూర్ఖుల మాదిరి కర్మలమీద ఆసక్తి ఎందుకు చూపిస్తారు. వారి బుద్ధి ఎందుకు భ్రమిస్తుంది. సంసారం అనే చీకటిలో ఎందుకు బతుకుతుంటారు.. అటువంటి వారిని ఆ చీకటిలో నుండి వెలుగులోకి తీసుకురావడానికి నీవు పుట్టినట్టున్నావు. అందరూ ఇలాగే ఉంటారా. పుణ్యకర్మలు చేసే వాళ్లేలేరా.

వారి సంగతి ఏమిటి. ఈ సంసారాన్ని ఎలా దాటాలి. వివరించు.” అని అడిగింది. దానికి కపిలుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

అమ్మా మూడు గుణములు ఉన్నాయని చెప్పాను కదా. అవే సత్వ రజస్ తమోగుణాలు. అందులో తమోగుణము గురించి వివరిస్తాను. ఆడంబర జీవనం, అసూయ, కోపం, రోషం, అజ్ఞానం బేధబుద్ధి ఇవీ తామసుడి లక్షణాలు. ఇటువంటి వాడు పరమాత్మ మీద చూపించే భక్తి తామస భక్తి. ఇంక రాజస భక్తి ఎలా ఉంటుందంటే ఆడంబరం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఎక్కువధనం వ్యయం చేసి ఆడంబరంగా పూజలు చేస్తుంటారు. కేవలం పేరు కోసం అంతా తన గురించి అనుకోడం కోసమే చేస్తుంటారు. ఇటువంటి పూజలతో పరమాత్ముని సేవించేవారు రాజసభక్తి కలవారు. అలా కాకుండా కేవలం పరమాత్మయందు అనన్యమైన, అచంచలమైన, నిర్మలమైన, భక్తి కలిగి ఉండటం, ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మనే మనసులో నిలుపుకోవడం. తాను చేసిన ఏ కార్యమైనా పరమాత్మకు అర్పించడం, ఇతరులకు మేలు చేసే పనులు మాత్రమే చేయడం, దీనిని సాత్వికభక్తి అని అంటారు. ఈ సాత్విక భక్తి కలవారు నన్ను తలచుకుంటూ మైమరిచి పోతారు. ఆత్మానందాన్ని పొందుతారు. ఇతరులను ఆశ్రయించకుండా నన్నే ఆశ్రయిస్తారు.

అమ్మా! ఇంతెందుకు. ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మయందు మనసు నిలిపి, కారణాలు వెతకకుండా, భక్తి శ్రద్ధలతో నాకు చేసే పూజలు వ్రతాలు, ఇవే అచంచలమైన అనన్యమైన భక్తికి నిదర్శనాలు. కోరికలు లేకుండా నన్ను పూజించే భక్తుల కోరికలు వాటంతట అవే నెరవేరుతాయి. వారు చేసే పూజలకు వ్రతాలకు తగిన ఫలితం లభిస్తుంది. ఇంక నన్ను చేరడానికి మార్గాలు వివరిస్తాను. కేవలం భక్తియోగం వలననే నన్ను చేరడానికి వీలవుతుంది అని చెప్పాను కదా. అవే సాలోక్యం సామీప్యం సాయుజ్యం. వీటిని సాధించడానికి ఆచరించేది ఆత్మంతిక భక్తి యోగం. అంటే పరమాత్మను తప్ప వేరే ఎవరినీ తలవకపోవడం.

నా భక్తుడు అయిన వాడు వేదములలో చెప్పబడిన విధులు అంటే నిత్య నైమిత్తిక కర్మలు చేస్తూ ఉండాలి. స్నానం, సంద్య, అగ్నిహోత్రం, నిత్యకర్మలు. లోకకల్యాణం కొరకు చేసే పూజలు వ్రతాలు, యజ్ఞములు, యాగములు, నైమిత్తిక కర్మలు. వీటిని పరోపకారం కొరకు అత్యంత భక్తి శ్రద్ధలతో ఏకాగ్రతతో నిష్కామంగా చేయాలి. అహంకారం వదిలిపెట్టాలి. గురువులను పెద్దలను గౌరవించాలి. నిరంతరం పరమాత్మను ఏదో ఒక రూపంలో దర్శించడం, కీర్తించడం, పూజించడం, నమస్కరించడం, పుణ్యకథలు చదవడం, వినడం, కర్మలు అన్నీ పరమాత్మకు అర్పించడం, తన కన్నా గొప్పవారిని గౌరవించడం, తక్కువవారిని ఆదరించడం, తనతో సమానమైన వారితో స్నేహం చేయడం, యమనియమాలు పాటించడం అనే సుగుణాలు అలవాటు చేసుకోవాలి. ప్రతిరోజూ యోగాభ్యాసం చేయాలి. తనకు తెలిసిన మంచి విషయాలు ఇతరులకు తెలియజేయాలి. ఎల్లప్పుడూ మనసు నిశ్చలంగా ఉంచుకోవాలి. ఈ సుగుణములు కలిగిన వాడు పరమాత్మను సులభంగా

పాండుతాడు.

అమ్మా! పరమాత్మ సకలజీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. అటువంటి పరమాత్మను గురించి పట్టించుకోకుండా కేవలం విగ్రహాలకే ప్రాధాన్యత ఇస్తూ గొప్పకోసం ఆడంబరంతో పూజలు చేస్తూ లోకాన్ని మోసం చేసేవాళ్లు మూర్ఖులు. అచంచలమైన భక్తి శ్రద్ధలేకుండా చేసే పూజలు వ్రతాలు అన్నీ బూడిదలో పోసిన పన్నీరు లాంటివి. ఎందుకూ పనికిరావు.

అమ్మా ఈ లోకంలో అందరూ పరమాత్మ సకల జీవరాసులలో అంతర్యామిగా ఉన్నాడు అని తెలిసి కూడా, దేవుళ్ల మధ్య భేదదృష్టి కలిగి ఉంటారు. మాయలో పడిపోతారు. విరోధభావం కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారికి మనశ్శాంతి ఉండదు. ఇటువంటి వారు ఎంతో ధనం వ్యయం చేసి అట్టహాసంగా పూజలు, పాదపూజలు చేస్తుంటారు. అవన్నీ నాకు ఇష్టంలేదని వారికి తెలియదు.

అమ్మా! ఈ సృష్టిలో చైతన్యం లేని రాళ్లు, బండలు, కొండలు, పర్వతముల కంటే చైతన్యం ఉన్న వృక్షములు, లతలు గొప్పవి. కాని అవి కదలలేవు. వాటి కంటే రసజ్ఞానం కలిగిన క్రిమి కీటకములు మేలు. వాటి కంటే పూజశక్తి కలిగిన జంతువులు మేలు. వాటికంటే శబ్దజ్ఞానం కల జీవులు మేలు. వాటి కంటే రూపజ్ఞానం కల జంతువులు మేలు. వాటికంటే అనేక పాదములు కల జీవులు మేలు. వీటి కంటే నాలుగు పాదములు కలవి, వాటి కంటే రెండు పాదములు కల ప్రాణులు అనగా మానవులు మేలు.

మానవులు నాలుగు రకములు. మొదటి వారు వేదములు అధ్యయనం చేసినవారు. వీరికంటే శాస్త్రార్థములు తెలిసినవారు గొప్ప. వీరికంటే స్వధర్మము పాటించే వారు గొప్ప. వారికంటే దేనిమీదా ఆసక్తి లేనివారు గొప్ప. ఏధర్మం ఆచరించని వారి కంటే మంచి ధర్మము ఆచరించేవారు గొప్ప. వీరందరి కంటే ఏ ధర్మం ఆచరించినా ఏ కర్మచేసినా అది పరమాత్మపరంగా చేస్తూ ఆ కర్మఫలములను పరమాత్మకు అర్పించేవాడు గొప్ప. అటువంటి వ్యక్తి ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉంటాడు.

పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపంగా అన్ని జీవులలో ఉంటాడని చెప్పాను కదా. అటువంటి పరమ ఆత్మస్వరూపాన్ని భక్తి మార్గంతో కానీ యోగమార్గంతో కానీ పొందగలడు. ఆత్మ జీవభావం పొందితే మనోబుద్ధిశరీరాలతో చేరి కర్మలు చేస్తుంటాడు. అదే ఆత్మ పరమాత్మభావం పొందితే వాటినుండి వేరవుతాడు. పరమాత్మలో లీనం అవుతాడు. దీని కంతటికీ మూలం కాలము. ఇది జీవులను నడిపిస్తుంది. అందుకే పరమాత్మను కాలస్వరూపుడు అని కూడా అన్నారు. ఈ జీవులన్నీ కాలం అధీనంలో ఉంటాయి. కాని కాలానికి వీడు మిత్రుడు వీడు శత్రువు అనే భేదం లేదు. అందరిలోనూ సమానంగా ఉంటాడు. ఎల్లప్పుడూ జాగరూకుడై ఉంటాడు. ఈ ప్రకృతి అంతా

పరమాత్మ అభీనంలో నడుస్తూ ఉంటుంది. ఆకాశం అన్నిటికీ అవకాశం ఇస్తుంది. అన్నిటినీ తనలో ఇముడ్చుకుంటుంది. ఇంత శక్తి కల పరమాత్మను గురించి తెలుసుకునే శక్తి ఎవరికీ లేదు.

అందుకే సుఖం దొరకుతుంది అన్నచోట సుఖం ఉండదు. అనుకున్నది కాదు. వేరేవిధంగా అవుతుంది. దీనికి కారణం జీవునిలోని వ్యామోహం. అశాశ్వతములైన వాటిని శాశ్వతములు అని భావించడం, వాటి కోసం వెపర్లాడటం. తీరని కోరికలు తీర్చుకోడానికి జన్మవెంట జన్మ ఎత్తడం. ఈ దేహం ఒకనాటికి పోతుందని తెలిసీ దానినే అంటిపెట్టుకొని ఉండటానికి ప్రయత్నిస్తుంటాడు. ఈ ప్రకృతి మాయలో పడి నేను నాది అనే భ్రమలో ఉంటాడు. తనను తనవారిని తన ఆస్తులను పదవులను రక్షించుకోడానికి అనేక పాపకార్యాలు చేస్తాడు. తనవారి తీపి మాటలకు మురిసిపోతుంటాడు. ఇంద్రియలోలత్వానికి వశుడై దుఃఖాన్నే సుఖంగా భావిస్తాడు. ఇంద్రియాలపైనా, తన వారి మీదా అంటే భార్య, భర్త, సంతానము, ఆస్తి పదవి వీటి మీద అమితమైన ప్రేమను పెంచుకుంటాడు. తాను సంపాదించుకున్న ధనాన్ని ఆస్తులను చూచి పొంగిపోతూ దానిని కాపాడుకునే ప్రయత్నంలో ఎన్నో చేయకూడని పనులు చేస్తుంటాడు. వయసు మీదపడేకొద్దీ శక్తి కోల్పోతాడు. ఎవరి కోసం ఇవన్నీ చేసాడో వారి మీదనే ఆధారపడి బతుకుతుంటాడు. వారు పెట్టింది తింటాడు.

ఇంకొంతమంది దురదృష్టవంతులు కుటుంబభారం ఎక్కువై చేతకాక, సోమరి పోతులా వ్యవహరిస్తూ ఇతరుల మీద పడి బతుకుతుంటాడు. అతడిని చూచి అందరూ తుదకు భార్య బిడ్డలు అసహించుకున్నా పట్టించుకోడు. అటువంటి వాడికి సుఖం అనేది ఉండదు. ఇతరుల మీద ఆధారపడి బతుకుతూ భారంగా బతుకు బండి ఈడుస్తుంటాడు.

వీరందరికీ అంత్యకాలం సమీపిస్తుంది. ముసలితనం ఆవరిస్తుంది. రూపం మారిపోతుంది. వ్యాధులు చుట్టుముడతాయి. ఆకలి చచ్చిపోతుంది. తినాలని ఆరాటం. తినలేడు. కదలలేడు. ఇంటికి కాపలాగా ఉండటం తప్ప మరేమీ చెయ్యలేడు. ఆయాసం ఎక్కువ అవుతుంది. మరణశయ్యమీద ఉంటాడు. బంధువులందరూ చుట్టూ చేరతారు. వారు తనను పలకరిస్తుంటే వారితో మాట్లాడలేడు. తాను పోతే తన భార్యబిడ్డలు ఏమైపోతారో అన్న దిగులు ఆవరిస్తుంది. మృత్యువు వాకిట్లో నిలబడి ఉంటుంది. గొంతులో గురక మొదలవుతుంది. క్రమక్రమంగా తెలివి కోల్పోతాడు.

కళ్లముందు యమదూతలు కనపడుతుంటారు. వాళ్లను చూచి భయంతో వణికిపోతాడు. వారు యమపాశాన్ని గొంతుకు బిగిస్తారు. ఈ శరీరాన్ని విడువలేక విడువలేక విడిచి యాతనా శరీరం (సూక్ష్మశరీరంలోకి) ప్రవేశిస్తాడు. నడవడానికి కూడా వీలులేని మార్గంలో యమభటులు ఈడ్చుకొని వెళతారు. మధ్యలో కుక్కలు మీదపడినట్టు, యమభటులు తిట్టినట్టు,

శరీరం కంపించినట్టు అనుభూతి. అప్పుడు తాను చేసిన పాపాలను తలుచుకొని బాధపడతాడు. ఆ స్థితిలో యమభటులు ఆ శరీరాన్ని యమలోకానికి తీసుకొని వెళతారు. ఎక్కువపాపాలు చేసిన వాడు మూడు ముహూర్తకాలం, సాధారణపాపాలు చేసిన వాడు రెండు ముహూర్తాల కాలం శిక్ష అనుభవిస్తాడు.

అమ్మా! ఆ శిక్షలు ఎలా ఉంటాయంటే....కొరువులతో కాలుస్తారు. చురకత్తులు గుచ్చుతారు. మంటలలో తోస్తారు. ఒళ్లంతా చితకబాదుతారు. వేడినీటిలో ముంచుతారు. కత్తులతో పాడుస్తారు. పొట్టలోకి కత్తులు గుచ్చి పేగులు బయటకు లాగుతారు. ఏనుగులతో తొక్కిస్తారు. బండరాళ్లు మీదికి విసురుతారు. వాడి దేహాన్ని వాడి చేతనే తినిపిస్తారు.

అమ్మా! ఈ విధంగా పాపాత్ముడైన వాడు అనేకవిధములైన పాపాలు చేసి యమలోకంలో శిక్షలు అనుభవిస్తాడు. అక్కడ తామిస్త్రం అంధతామిస్త్రం రౌరవం మొదలగు నరకాలలో పడతాడు. బాధలను అనుభవిస్తాడు. పాపాలు అన్నీ అయిపోయిన తరువాత, గతజన్మ వాసనలను బట్టి మరలా జన్మను పొందుతాడు. అమ్మా! ఆ జన్మ ఎలా పొందుతాడో వివరిస్తాను.

పురుషుని లోని వీర్యము స్త్రీలోని శోణితముతో కలిసినపుడు, ఒక రోజు ద్రవరూపంలో ఉంటుంది. ఐదు రాత్రులు గడవగానే చిన్న బుడగలాగా ఏర్పడుతుంది. పదిరోజులకు చిన్న రేగుపండంత అవుతుంది. తరువాత మాంసపిండంగా మారుతుంది. అండం పిండంగా మారుతుంది. ఆ పిండం గుడ్డుఆకారంలో ఉంటుంది. నెలరోజులకు తల ఏర్పడుతుంది. మూడు నెలలకు ఎముకలు చర్మం, నవ రంద్రాలు ఏర్పడతాయి. నాలుగోనెలలో ధాతువులు అంటే శుక్లం, శోణితం, మాంసం ఏర్పడతాయి. ఐదు ఆరు నెలలకు మావి చేత కప్పబడి కుడివైపుగా ఉంటాడు. తల్లి తిన్న ఆహారాన్ని స్వీకరిస్తుంటాడు. ఆ పిండంలో వాతము పిత్తము శ్లేష్మము వృద్ధిచెందుతుంటాయి. లోపల ఉన్న క్రిముల చేత బాధలు పడుతుంటాడు. తల్లి తిన్న ఉప్పు కారం పులుపు మొదలగు తీవ్రరసాల చేత బిడ్డ అవయవాలు తపిస్తాయి. తల్లి పొట్టలో తలదూర్చి ముడుచుకొని పడుకొని ఉంటాడు. అవయవాలు కదల్చలేడు. ఏడవ నెలలో జ్ఞానం కలుగుతుంది. కడుపులో తిరుగుతుంటాడు. అప్పుడు తన పాత జీవితం గుర్తుకు రాగా ఎంత తొందరగా బయటపడదామా అని దేవుడిని ప్రార్థిస్తాడు.

“ఓ దేవా! సూక్ష్మశరీరంతో ఉన్న నన్ను మరొక శరీరంలో పడేస్తున్నావా. ఆ జన్మ ఎలా ఉంటుందో తెలియదు. నన్ను రక్షించు. నాకు శాంతి ప్రసాదించు.” అని ఏడుస్తాడు. ఎప్పుడెప్పుడు ఈ గర్భవాసం అనే నరకం నుండి బయటపడదామా అని తపిస్తుంటాడు. ఇప్పటికి ఈ గర్భంలో ఉన్నాను. నేను చేసిన పాపాలకు ఇంకా ఎన్ని గర్భవాసాలలో ఎంతకాలం అనుభవించాలో అని అనుకుంటూ ఉంటాడు. ఈ జనన మరణ చక్రం నుండి విముక్తి చేయమని పరమాత్మను ప్రార్థిస్తాడు.

తొమ్మిది నెలలు నిండుతాయి. అప్పుడు లోపల ఉన్న బిడ్డ తలకిందులుగా తిరుగుతాడు. నెమ్మదిగా భూమీ మీదికి వస్తాడు. వళ్లంతా నెత్తురుతో బయటకు వస్తాడు. ఏడుస్తుంటాడు. పూర్వజన్మజ్ఞానం ఉండదు. తనకు ఏమి కావాలో అడగలేడు. ఏమి చెయ్యాలో అర్థంకాదు. ఇతరుల మీద ఆధారపడతాడు. ఈగలు దోమలు కుడుతుంటే ఏడుస్తాడు. వాటిని తోలలేడు. దురద పుట్టినా గోకలేడు. కూర్చోలేడు. ఏమీ చేయలేక ఏడుస్తూ తన బాధలు తెలియజేస్తుంటాడు.

అలా పెరిగి పెద్దవాడవుతాడు. విద్యలు నేర్చుకోడానికి ఎంతో శ్రమపడతాడు. తరువాత యవ్వనంలో కోరికలు తీర్చుకోడానికి పనికిమాలిన పనులు చేస్తుంటాడు. పంతాలు పట్టింపులకు పోతాడు. కామముతో కూడిన ఉద్రేకంతో చేయరాని పనులు చేస్తుంటాడు. అహంకారం మమకారం పెంచుకుంటాడు. ఎక్కువగా దుష్టుల స్నేహం చేసి దురలవాట్లకు బానిస అవుతాడు. ఉదర పోషణార్థం ఏవేవో పనులు చేస్తాడు. అదే జీవితం అనుకుంటాడు. యౌవనంలో దుర్మార్గుల సాంగత్యం వలన సత్తం, శౌచము, దయ, ధైర్యం మితభాషణం బుద్ధి ఓర్పు కీర్తి మొదలగు మంచి గుణాలను అవలంబించడు. నిరంతరం అశాంతితో ఉంటాడు.

అమ్మా! మూఢులు, శాంతి లేని వాళ్లు, ఈ దేహమే నేను అని భావించేవాళ్లు, నిరంతరం స్త్రీవ్యామోహంలో పరవశించిపోయేవాళ్లు వీరంతా పాపాత్ములు. ఇటువంటి వారి సాగత్యం వదిలివేయాలి.

నిరంతరం శ్రీహరి పాదసేవలో నిమగ్నం అయినవాళ్లు ఇటువంటి పాపముల జోలికి పోరు. ఈశ్వరం ధరించడం వలననే ధనము, ఆస్తి, భార్య, భర్త, సంతానము, గృహము, వ్యసనములు కలుగుతున్నాయి. ఈ శరీరంలో ఉన్న జీవుడు ఇవన్నీ తాను అనుభవిస్తున్నట్టు అనుభవిస్తున్నాడు. కర్మలు కర్మఫలాలు కోరికలు ఒక జన్మతో తీరవు. అందుకని జన్మవెంటజన్మ ఎత్తవలసి వస్తుంది. ఎంతటి వారైనా కర్మఫలము అనుభవించక తప్పదు.

అమ్మా! పురుషుడు భోగభాగ్యాలపట్ల, స్త్రీలపట్ల ఆసక్తి పెంచుకుంటే వచ్చేజన్మలో స్త్రీగానే జన్మిస్తాడు. తగిన పురుషుని భర్తగా పొంది మరలా తన తీరని కోరికలు తీర్చుకుంటాడు. కాబట్టి ప్రాపంచిక విషయాల పట్ల ఆసక్తి మరుజన్మకు కారణం అవుతుంది.

అమ్మా! మృత్యువు ఎక్కడో లేదు ఈ సంసార బంధనములే మృత్యువు. జీవాత్మకు ఆధారంగా సూక్ష్మదేహం నిలిచి ఉంటుంది. ఈ సూక్ష్మ దేహం అంటే కర్మవాసనలే. అదే జన్మవెంటజన్మకు కారణం అవుతుంది. కర్మవాసనలు అనుభవిస్తూ ఉంటుంది. ప్రతి దేహికీ వాసనానుభవం, జరా మరణాలు తప్పవు.

వీటి నుండి బయటపడాలంటే జ్ఞానం అవసరం. జ్ఞానం వలన ఆత్మను గురించిన జ్ఞానం కలుగుతుంది. ప్రాపంచిక విషయాల మీద అనిత్యమైన దేహం మీదా, ధనము, సంపదల మీదా, ఆసక్తి తగ్గి పరమాత్మమీద ఆసక్తి పెరుగుతుంది. సంసార బంధనాలు క్రమక్రమంగా తొలగిపోతాయి.

అమ్మా! కేవలం సంసారసుఖాలకు అలవాటుపడిన గృహస్థు, ధనం సంపాదించడం, ఆ ధనంతో తనను తన వారినీ పోషించుకోవడంలో మునిగిపోతుంటాడు. ఆత్మను గురించి పరమాత్మను గురించి పట్టించుకోడు. భాగవత ధర్మాలకు భగవద్భక్తికీ విముఖుడై ఉంటాడు. కానీ వివిధములైన దేవతలను వారి కోరికలు తీరడానికి నిత్యము ఆరాధిస్తుంటారు. అలవిమాలిన కోరికలతో దేవతలకు పితృదేవతలకు సంబంధించిన అర్చనా కార్యక్రమాలను ఆచరిస్తుంటారు. వారి కోరికలు ఒక జన్మలో తీరేవి కావు. అవి తీరడానికి దేహం కావాలి. కాబట్టి జన్మవెంటజన్మ ఎత్తుతుంటారు. అటువంటి వారికి ఈ జననమరణ చక్రం నుండి మోక్షం ఎన్నటికీ లభించదు.

అలాకాకుండా భాగవత ధర్మాన్ని పాటించేవాళ్లు అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉంటారు. వారి చిత్తం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. పరమాత్మ ఆరాధన తప్ప వారికి మరొకటి తెలియదు. ఇతర విషయాలను పట్టించుకోరు. నేను నాది అనే భావనలు లేకుండా ఉంటారు. ఎల్లప్పుడూ వెలుగులోనే ప్రయాణం చేస్తారు. అటువంటి వారు మనలా జన్మ ఎత్తరు

కాబట్టి అమ్మా! సమస్త చరాచర ప్రాణికోటికీ అభిపతి ఆ పరమేశ్వరుడు ఒక్కడే. ఆయన నిర్గుణుడు. నీవు ఏ రూపంతో ఉపాసిస్తే ఆ రూపంతో దర్శనం ఇస్తాడు. ధర్మ సంరక్షణము, మానవుల సౌకర్యం కొరకు అనేక రూపాలలో అవతరిస్తుంటాడు. ఆయన అంశలతోనే ఋషులు మునులు అవతరిస్తుంటారు. వారివారి పనులు పూర్తికాగానే తిరిగి యథాస్థానం చేరుకుంటారు. కొంత మంది ఋషులు మునులు కర్మలమీద ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. కాని వారు శ్రద్ధ భక్తి కలిగి ఉంటారు. నిత్య నైమిత్తిక కర్మలు చేస్తుంటారు. కాని వారి మనసు రజోగుణంతో నిండి ఉంటుంది. కోరికలతో నిండిన మనసు కలిగి ఉంటారు. అటువంటి వారు ఇంద్రియములకు లోబడి ఉంటారు. వివిధ దేవతా మూర్తులను ఆరాధిస్తుంటారు. సంసార జీవితం గడుపుతుంటారు. ఇటువంటి వారు అటు భాగవత ధర్మానికీ చెందరు ఇటు సాంసారిక ధర్మానికీ చెందరు. మూడవ వర్గానికి త్రైవర్ణిక పురుషులు అని పిలువబడతారు

అమ్మా! కేవలం పుణ్యం ఆర్జించేవాళ్లు, స్వర్గలోకానికి వెళ్లి వారి పుణ్యం అనుభవం పూర్తి కాగానే మరలా మానవలోకానికి వస్తారు. ఇంకా కొంతమంది తమ వారి మీద మమత

మమకారాలు తీరక తమ పిల్లలకు పిల్లలుగా జన్మిస్తారు. మాతృగర్భం నుండి భూగర్భం చేరేవరకు కర్మఫలాలను ఇక్కడే అనుభవిస్తారు. కాబట్టి ఇవేమీ కోరకుండా జన్మరాహిత్యం కోరుకోవడం మంచిది.

అమ్మా! పరమేశ్వరుడి మీద భక్తి ఉంటే చాలు అదే జ్ఞానం కలుగజేస్తుంది. వైరాగ్యానికి దారితీస్తుంది. ఈ జ్ఞాన వైరాగ్యాలే ఆత్మసాక్షాత్కానికి సాధనాలు. భక్తి తో కూడిన చిత్తం, ఇంద్రియ నిగ్రహం కలిగిస్తుంది. అటువంటి వారి మనసు నిర్మలంగా, నిశ్చలంగా ఉంటుంది. ద్వంద్వములకు అతీతంగా ఉంటుంది. విషయములందు ఆసక్తి ఉండదు. తన, మన భేదము ఉండదు. సర్వత్రా సమదర్శనం పొటిస్తాడు. తనలో ఉన్న ఆత్మను దర్శిస్తాడు.

ఇంతెందుకు అమ్మా! ఈశ్వరుడు ఒక్కడే. ఆయనే పరబ్రహ్మ, పరమాత్మ. ఆయనకు రూపం లేదు. కాని చూచేవారిని బట్టి చూడటానికి ఉపయోగపడే సాధనాలను బట్టి, ఆయన రూపం కనపడుతుంది. వేరు వేరు రూపాలలో ఉన్నట్టు కనపడతాడు. ఈ భేదబుద్ధి మనస్సుయొక్క భ్రాంతి వలన కలుగుతుంది. ఈ రహస్యం తెలిసిన వారు అన్ని దేవతా మూర్తులలో పరమాత్మను దర్శిస్తారు.

అమ్మా! పరమాత్మ ఇన్ని రూపాలతో ఎలా కనిపిస్తాడు అని నీవు అడగవచ్చు. ఏం లేదమ్మా! మనలో ఉన్న అహంకారమే మూడుగుణాలతో కూడిన మూడు విధాలుగా, పంచభూతాలుగా, పంచేంద్రియాలుగా వివిధరూపాలతో కనపడుతూ ఉంటుంది. మనలో ఉన్న అహంకారమే వివిధ దేవతామూర్తులుగా కనపడుతూ ఉంటుంది.

యోగసాధన చేసిన జ్ఞానయోగులు పరబ్రహ్మను నిర్గుణుడు అని నమ్ముతారు. భక్తి మార్గంలో ఉన్న భాగవతులు పరబ్రహ్మను సగుణుడుగా అంటే ఏదోఒక ఆకారంతో పూజిస్తారు. అమ్మా రెండూ ఒకటే. నిర్గుణుడుగా ఉన్న పరమాత్మ భక్తుల మనోభావాలను బట్టి వివిధరూపాలలో గోచరిస్తుంటాడు.

అమ్మా మరొక్కమాట. శాస్త్రములు చదివినా, యజ్ఞయాగాలు చేసినా. తీర్థములు సేవించినా దానధర్మాలు, పూజలు, వ్రతాలు చేసినా గోచరించని పరమాత్మ, మనస్సును నిగ్రహించి, నిష్కామ కర్మలు చేస్తూ, చేసిన కర్మలను పరమాత్మకు అర్పించి, తానే ఆత్మస్వరూపము అని భావించేవారు, పరమాత్మను చేరుకోగలరు.

అమ్మా! ఇష్టటిదాకా నీకు భక్తులు గురించి, వారిలో ఆర్తులు, అర్థార్థులు, జిజ్ఞాసువులు, జ్ఞానులు గురించి చెప్పాను. వారు అనుసరించే భక్తిమార్గాలగురించి చెప్పాను. ఇంత చెప్పినా మానవులు ఎందుకు విపరీతంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు అని నీవు అడగవచ్చు అది వారి అజ్ఞానం. తెలియని

తనం. ఆ తెలియని తనంతో చేసే కర్మల ఫలం. వీటికి లోబడిన జీవుడు విపరీతంగా ప్రవర్తిస్తుంటాడు. అటువంటి వాడికి ఆత్మస్వరూపం గురించి ఎంతచెప్పినా తెలియదు.

కాబట్టి ఆసక్తి లేని వారికి ఈ సాంఖ్యయోగము ఉపదేశించకూడదు. అలాగే దుష్టులకు, అవినీతిపరులకు, మూర్ఖులకు, దురాచారుడికి, గొప్పలుపలికేవాడికి, ఇంద్రియసుఖములే శాశ్వతములు అని భావించేవారికి, భార్వుభర్త,సంతానము,బంధువులు వీరి మీద అమితమైన ప్రేమాభిమానములు కలిగిన వారికి చెప్పకూడదు. అలాగే దేవుని మీద భక్తి లేనివానికి, భక్తులను ద్వేషించేవారికి, ఉపదేశించకూడదు. ఈ సాంఖ్యయోగము విననడానికి అర్హత ఉన్నవారు ఎవరంటే...పరమాత్మ యందు శ్రద్ధకలవారు, ఆసక్తి కలవారు, భక్తి కలవారు, వినయము కలవారు, ద్వేషము, మత్సరము, చెడ్డభావనలు లేని వారు, అన్ని ప్రాణులను సమంగా ఆదరించేవారు, జ్ఞానము విజ్ఞానము గురించి తెలుసుకోడానికి ఆసక్తి కలవారు, ప్రాపంచిక విషయముల యందు అమితమైన ఆసక్తి లేని వారు, ప్రశాంతమైన, స్వచ్ఛమైన నిర్మలమైన మనసుకలవారు, భగవద్భక్తులను ఆదరించేవారు, ఇటువంటి వారు మాత్రమే ఈ సాంఖ్యయోగము వినడానికి అర్హులు.

అమ్మా! ఈ సాంఖ్యయోగమును స్త్రీలుగానీ పురుషులు గానీ, శ్రద్ధతో భక్తితో పరమాత్మయందు మనసు నిలిపి చదివినా వినినా అటువంటి పుణ్యాత్ములు పరమాత్మను పొందుతారు.” అని కపిలుడు తనతల్లి దేవహూతికి సాంఖ్యయోగమును వివరించాడు.

అది వినిన దేవహూతి పరమానందభరితురాలయింది. తన కుమారుడు కపిలుడు సాక్షాత్తు శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపంగా భావించింది. కుమారుడి ముందు సాష్టాంగనమస్కారం చేసింది.

“దేవా! నీవు సృష్టిస్థితిలయకారుడవు. ఆదిమధ్యాంతరహితుడవు. ప్రళయకాలంలో సమస్తజగములను నీలో దాచుకొని శయనించిన వాడవు. వటపత్రశాయివి. నా పూర్వపుణ్యవశాన నాకు కుమారుడిగా జన్మించావు. నా జన్మధన్యం అయింది. నీవు యజ్ఞవరాహమూర్తిగా, వామనుడిగా, నరసింహుడిగా, రాముడిగా, కృష్ణుడిగా అవతరించావు. దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ గావించావు. నాలుగు వ్యూహములు నీవే ధరించావు. నీ నామం స్మరిస్తే చాలు సకలపాపాలు తొలగిపోతాయి. నీ నామస్మరణ చేసినవాడు కడజాతి వాడైనా బ్రాహ్మణుడితో సమానమౌతాడు. ఈ పరమార్థాన్ని తెలుసుకున్న మానవులు నీ మధురమైన కథలను వినడానికి ఆసక్తి చూపుతారు.

ఓ దేవా! నీవే పరబ్రహ్మస్వరూపుడవు. పరమపురుషుడవు. జీవుల లోపలా బయటా ఉన్నావు. స్వయంప్రకాశకుడవు. వేదమూర్తివి. నీకు నా నమస్కారములు.” అని దేవహూతి కపిలుడిని స్తుతించింది.

“అమ్మా! నీమీద నాకు ఉన్న ప్రేమతో నీకు ఈ యోగాన్ని ఉపదేశించాను. ఇది సుఖాలను కలిగిస్తుంది. జీవన్ముక్తిని ప్రసాదిస్తుంది. మోక్షమును ఇస్తుంది. ఇది ఆచరించని వారికి మృత్యుభయం తప్పదు. అమ్మా! నీవు కూడా ఈ యోగము ఆచరించు. తగిన ఫలితము పొందు.” అని పలికి ఆత్మతత్వాన్ని ఉపదేశించాడు.

తరువాత కపిలుడు తపస్సుకు వెళ్ళిపోయాడు. దేవహూతి ఒంటరిగా ఉంది. ఆమెభర్త ఉన్నప్పుడు సృష్టించిన విలాసవంతమైన భవనములు, పూలతోటలు, కనిపించాయి. అవి తనకు ఎటువంటి సుఖము ఇవ్వవు అని అనుకొంది. వాటిని గడ్డిపోచమాదిరి వదిలేసింది. తపోబీక్ష చేపట్టింది. బిందుసరోవరంలో స్నానం చేయడం తపస్సుచేయడం. ఇదీ ఆమె నిత్యకృత్యము. శ్రీహరిని ఏకాగ్రచిత్తంతో ధ్యానం చేయసాగింది. తన మనస్సును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసింది. ఆమెలోని జీవభావం తొలగిపోయి దైవభావం ఆమె మనసంతా నిండిపోయింది. మరలా జన్మలేని స్థితికి చేరుకుంది. ఆమె తుదకు పరమాత్మలో లీనం అయింది. దేవహూతి సమాధి పొందిన స్థలం సిద్ధిపథం అని పేరుగాంచింది.”

అని మైత్రేయుడు విదురునికి సాంఖ్యయోగం బోధించాడు. “విదురా దీనినే కపిల దేవహూతి సంవాదం అని అంటారు. ఇది కపిలప్రాక్తమైన యోగశాస్త్రం. దీనిని భక్తితో చదివినా వినినా అటువంటి వారు శ్రీహరి పాదములు చేరుకుంటారు” అని మైత్రేయుడు విదురునికి చెప్పినట్లు శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పినట్లు సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మునులకు వివరించాడు.

భాగవతము

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

మూడవ స్కంధము సంపూర్ణము.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

భాగవతము

(పోతానామాత్య ప్రణీతము)

నాల్గవ స్కంధము

(తెలుగులో సరళ వ్యాఖ్య)

నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు భాగవత కథను ఈ విధంగా వివరిస్తున్నాడు.

ఋషులారా! శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు, గంగానదీ తీరంలో, పరీక్షిత్ ప్రాయోపవేశ సందర్భంలో, భాగవత కథను వినిపిస్తూ, మైత్రేయుడు విదురునితో అన్న మాటలు వివరిస్తున్నాడు.

“విదురా! స్వాయంభువ మనువునకు ఆయన భార్య శతరూపకు, ప్రియవ్రతుడు, ఉత్తానపాదుడు అను కుమారులు, ఆకూతి, దేవహూతి, ప్రసూతి అనే కుమార్తెలు కలిగారు అని చెప్పానుకదా! దేవహూతి, కర్దముడు, వారి కుమారుడు కపిలుని గురించి ఇంతకు ముందే చెప్పాను. ఆకూతిని రుచి అనే ప్రజాపతికి ఇచ్చి వివాహం చేసారు. వారికి యజ్ఞుడు అనే కుమారుడుగా సాక్షాత్తు విష్ణువు అవతరించాడు. యజ్ఞుడు దక్షిణ అనే కన్యను వివాహమాడాడు. (వీరు మానవులు కాదు. యజ్ఞుడు అంటే యజ్ఞము అనీ దక్షిణ అంటే యజ్ఞముచేసినందుకు ఋత్విక్కులకు ఇచ్చే సంభావన అని అర్థం. యజ్ఞవిష్ణుస్వరూపం కాబట్టి విష్ణువే యజ్ఞంగా రూపొందింది.) వారికి కలిగిన సంతానమే దేవతాగణాలు. వారు పన్నెండుమంది. వారి పేర్లు...తోషుడు, ప్రతోషుడు, సంతోషుడు, భద్రుడు, శాంతి, ఇడస్తతి, ఇధ్నుడు, కవి, విభుడు, వహ్ని, సుదేవుడు, రోచనుడు, వీరందరినీ తుషితులు అని అంటారు. స్వాయంభువ మన్వంతరంలో వీరందరూ దేవతాగణాలు. కర్దముని అల్లుళ్లు అయిన మరీచి మొదలగు వారు సప్తఋషులు, స్వాయంభువ మనువు కుమారుడు ఆ మన్వంతరంలో దేవేంద్రుడు అయ్యాడు.

(లౌక్యంగా చెప్పుకోవాలంటే తండ్రి ముఖ్యమంత్రి అయితే కొడుకు మంత్రి, అల్లుడు మంత్రి, కూతురు యం.పి. ఇంకా కావలసిన వాళ్లు పెద్దపెద్దపదవులు అధిష్టించినట్టు అన్నమాట. ఆ విషయం అక్కడే వదిలెయ్యండి)

మనువు కుమారులైన ప్రియవ్రతుడు ఉత్తానపాదుడు వారి సంతానము వృద్ధిచెందింది. కొడుకులు, మనుమలు, మునిమనుమలతో స్వాయంభువ మన్వంతరము నిండి

పోయింది.

స్వాయంభువ మనువు తన కుమార్తె ప్రసూతిని దక్షుడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు వారి సంతానంతో మూడులోకాలు నిండిపోయాయి. ఇంక కర్ణముని కుమార్తెలను మరీచి మొదలగు ఋషులకు ఇచ్చి వివాహం చేసాడు అని చెప్పాను కదా. వారి సంతానం ఎలా విస్తరించిందో చెబుతాను. విను.

మరీచికి కళకు వివాహం జరిగింది. వారికి కశ్యపుడు, పూర్ణిమ అనే కూతురు కలిగారు. కశ్యపుని సంతానము, పూర్ణిమ సంతానములో మూడులోకాలు నిండి పోయాయి. (కశ్యపుని సంతానమే కాశ్యప గోత్రమువారు). పూర్ణిమ కుమార్తె పేరు దేవకుల్య ఆమెయే మందాకినీ అనే పేరుతో స్వర్గంలో గంగానదిగా ప్రవహించింది.

అనసూయను అత్రికి ఇచ్చి వివాహం చేసారు. వారికి బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరుల అంశలతో వారికి కుమారులుగా జన్మించారు. ఆ వృత్తాంతము చెబుతాను విను. అత్రి మహాముని, తన భార్య అనసూయతో కలిసి ఋక్షం అనే పర్వతము మీద తపస్సు చేసాడు. ఆయన తపస్సు చేసింది సమస్త లోకాలకు అభీశ్వరుడైన పరమాత్మను గురించి తపస్సుచేసాడు. ఆయన తపస్సుకు మెచ్చి బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ఆయన ముందుకు వచ్చి నిలబడ్డారు.

వారిని చూచి అత్రి ఇలా ప్రార్థించాడు. “అనఘులారా! మీరు సృష్టి స్థితి లయకారులు. మీరు మాయాగుణాతీతులు. మీకు నా నమస్కారము. నేను ఆ పరమాత్మను గురించి తపస్సు చేసాను. మీరు ముగ్గురు వచ్చారు. మీ ముగ్గురిలో నేను పిలిచినవారు ఎవరు? నాకు ఏమీ అర్థం కావడం లేదు. ఎందుకంటే నేను మనసులో నిలుపుకొని తపస్సుచేసిన మహానుభావుడు ఒక్కడే.” అని అన్నాడు అత్రి.

దానికి త్రిమూర్తులనవ్వుతూ “మేము నీకు ముగ్గురుగా కనిపిస్తున్నా నిజానికి మేము ముగ్గురూ ఒకటే. అందుకని నీవు ఒక్కడి గురించి తపస్సుచేసినా మేము ముగ్గురము వచ్చాము. నీవు దేని గురించి తపస్సుచేసావో ఆ కోరిక నెరవేరుతుంది. మా ముగ్గురి అంశలతో నీకు ముగ్గురు కుమారులు జన్మిస్తారు. నీ కీర్తి మూడులోకాలలో వ్యాప్తి చెందుతుంది.” అని పలికి అంతర్ధానం అయ్యారు. తరువాత బ్రహ్మదేవుని అంశతో చంద్రుడు, విష్ణువు అంశతో దత్తుడు, (అత్రి కుమారుడు ఆత్రేయ. అసలు పేరు దత్తుడు. కలిసి దత్తాత్రేయ అయ్యాడు) శివుని అంశతో దుర్వాసుడు జన్మించాడు. ఈ ముగ్గురూ లోకప్రసిద్ధులు అయ్యారు. ఇదీ అత్రి అనసూయల సంతానం.

అంగిరసుడు అనే ముని భార్య శ్రద్ధ. వారి సంతానము సినీవాలి, కుహువు, రాక, అనుమతి అనే కుమార్తెలు. వీరు కాక ఉతథ్యుడు, బృహస్పతి అనే కుమారులు కూడా కలిగారు.

పులస్తుని భార్య హవిర్బుక్కు. వారి సంతానమే అగస్త్యుడు, విశ్రవసుడు. విశ్రవసునికి ఇలజల భార్య వారికి కుబేరుడు జన్మించాడు. విశ్రవసునికి రెండవ భార్య కైకసి, వారి కుమారుడే దశగ్రీవుడు, కుంభకర్ణుడు, విభీషణుడు. పులహుని భార్య గతి. వారికి కర్తశ్రేష్టుడు, వలీయాంసుడు, సహిష్టుడు అనే కుమారులు కలిగారు. క్రతువు భార్య క్రియ. వారికి వాలఖిల్కులు అనే ఋషులు జన్మించారు. వారు అరవై వేలమంది.

వసిష్టునికి ఊర్ల అనే భార్యయందు చిత్రకేతుడు, సురోచి, విరజుడు, మిత్రుడు, ఉల్బుడు, వసుభృథ్యానుడు, ద్యుమంతుడు అనే ఏడుగురు కుమారులు జన్మించారు. వసిష్టునికి మరొక భార్యయందు శక్తి అనే కుమారుడు కలిగాడు. శక్తి కుమారుడు పరాశరుడు. పరాశరుని కుమారుడు వ్యాసుడు. అధర్వునికి చిత్తి అనే భార్యయందు ధృతవ్రతుడు అశ్వశిరస్సుడు కలిగారు. భృగువు కుమారులు ధాత విధాత. భృగు కుమార్తె శ్రీ. అంటే లక్ష్మి. ఈ విధంగా వారి సంతానం అభివృద్ధిచెంది వంశాలు గోత్రాలు ఏర్పడ్డాయి.

స్వాయంభువమనువు కుమార్తె ప్రసూతిని దక్షప్రజాపతికి ఇచ్చి వివాహం చేసారు అని చెప్పాను కదా. వారికి 16 మంది కుమార్తెలు కలిగారు. వారిలో పదముగ్గురిని అంటే శ్రద్ధ, మైత్రి, దయ, శాంతి, తుష్టి, పుష్టి, ఉన్నతి, బుద్ధి, మేధ, తితిక్ష, హ్రీ, మూర్తి అనే వారిని ధర్ముడు అనే ఆయనకు ఇచ్చి వివాహం చేసారు. అగ్ని దేవుడికి స్వాహా అనే ఒక కుమార్తెను ఇచ్చాడు. పితృదేవతలకు స్వధా అనే కుమార్తెను ఇచ్చాడు. ఉమ అనే కుమార్తెను శివునికి ఇచ్చాడు.

ధర్ముడి కి శ్రద్ధవలన శ్రుతం, మైత్రి వల్ల ప్రసాదం, దయ వలన అభయం, శాంతి వలన సుఖం, తుష్టివలన ముదం, పుష్టి వలన స్వయం, క్రియ వలన యోగం, ఉన్నతి వలన దర్శం, బుద్ధి వలన అర్థం, మేధ వలన స్మృతి, తితిక్ష వలన క్షేమం, హ్రీ వలన ప్రళయం, కలిగారు. ధర్ముడికి మూర్తి వలన నరనారాయణులు జన్మించారు. (వారిద్దరూ ఒకరే. నరుడు అంటే జీవభావం పొందిన ఆత్మ, నారాయణుడు అంటే దైవీభావం పొందిన పరమాత్మ.)

నరనారాయణులు ఉద్భవించినపుడు ఎన్నో శుభశకునాలు కనిపించాయి. బ్రహ్మమొదలగు దేవతలు వచ్చి విష్ణుస్వరూపులయిన నరనారాయణులను ఈ విధంగా స్తుతించారు. “ఓ దేవా! నీ మాయచేత ఈ లోకాలను కల్పించావు. ధర్మరక్షణ కొరకు నరనారాయణరూపాలలో ఇక్కడ అవతరించావు. అటువంటి నీకు నమస్కారము.” అని స్తుతించారు. తరువాత నరనారాయణులు గంధమాధన పర్వతమునకు వెళ్లిపోయారు. ఆ నరనారాయణులే అర్జునుడు కృష్ణుడిగా ధర్మసంరక్షణార్థము ద్వాపరంలో అవతరించారు.

అగ్ని దేవునికి స్వాహాదేవిని ఇచ్చి వివాహం జరిగింది. వారికి పావకుడు, పవమానుడు,

శుచి అనే కుమారులు కలిగారు. ఆ ముగ్గురికి 45 అగ్నులు ఉద్భవించాయి. ఆ అగ్నులనే యజ్ఞయాగాదులలో అర్చిస్తూ హోమం చేస్తుంటారు.

పితృదేవతలకు ఇచ్చిన స్వధ అనే ఆమెయందు వయున, ధారిణి అనే కన్యలు ఉద్భవించారు. వారు బ్రహ్మనిష్ఠకలవారు.

దక్షప్రజాపతి కుమార్తె పేరు సతి. ఆమెను మహాశివునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు దక్షుడు. ఆమెకు సంతానము లేదు. ఆ సమయంలో ఒక మహాయజ్ఞము జరుగుతూ ఉంది. ఆ యజ్ఞానికి మహాశివుడు, బ్రహ్మ దేవతలు, యోగులు, మునులు, ప్రజాపతులు వచ్చారు. దక్షుడు కూడా వచ్చాడు. దక్షుని చూడగానే దేవతలు మునులు గౌరవసూచకంగా లేచి నిలబడ్డారు. కాని బ్రహ్మ, శివుడు లేచి నిలబడలేదు. దక్షుడు బ్రహ్మగారి కుమారుడు. కాబట్టి బ్రహ్మకు నమస్కరించాడు. ఇంతలో ఇతర దేవతలు దక్షుని పూజించారు. వారి సేవలను అందుకున్నాడు దక్షుడు. దక్షునికి మనసులో కోపంగా ఉంది. అందరూ తనను గౌరవించి సత్కరించి గౌరవించినా, తన అల్లుడైన శివుడు తనను చూచి లేవలేదనీ, గౌరవించలేదని దక్షుడికి తలకొట్టినట్టయింది. కళ్లు ఎర్రబడ్డాయి. నిప్పులు కురుస్తున్నాయి. అక్కడ ఉన్నవారిని చూచి దక్షుడు ఇలా అన్నాడు.

“దేవతలారా మునులారా ప్రజాపతులారా! మీరందరూ నా మాటలు విని తగు న్యాయం చెప్పండి. ఈ శివుడు నా అల్లుడు. దేవతాగణముల కీర్తికి హాని చేస్తున్నాడు. ఈయన ఏపనీ చేయడు. మంచి మార్గంలో నడవడు. సిగ్గులేని వాడు. అయినా నా కుమార్తెను ఇచ్చి పెళ్లిచేశాను. కేవలం నా అల్లుడు కాబట్టి ఈయనకు ఈ మాత్రం గౌరవం ఐనా దక్కింది. నా వలన గౌరవ మర్యాదలు పొందిన వాడు నేను రాగానే గౌరవసూచకంగా లేచి నమస్కరించాలి కదా! పోనీ మామ గారిని నన్ను చూచి కనీసం పలకరించాలి కదా! అదీ చెయ్యలేదు. ఈ శివుడు వేదవిహితమైన కర్మలు చేయడు. మానాభిమానాలు లేవు. మర్యాద తెలియదు. పిచ్చివాడి మాదిరి, ఉన్నాది మాదిరి తిరుగుతుంటాడు. బట్టలు కూడా సరిగా కట్టుకోడు. ఎప్పు భూతాలు ప్రేతగణాల మధ్య తిరుగుతుంటాడు. తామసగణాలకు నాయకుడు. ఒంటినిండా బూడిద పూసుకుంటాడు. శుచి శుభ్రం లేని వాడు. ఎప్పుడూ వల్లకాటిలో తిరుగుతుంటాడు. కనీసం జుట్టు కూడా ముడివేసుకోడు. కాని పేరు మాత్రం శివుడు అని ఎవరు పెట్టారో తెలియదు. ఇదిగో ఈ బ్రహ్మమాట విని బంగారుతల్లి అయిన నా కూతురును ఇచ్చి వివాహం చేసాను. నన్ను అగౌరవపరచినందుకు ఈతనిని ఇప్పుడే శపిస్తాను అని జలాన్ని చేతులోకి తీసుకున్నాడు.

“ఈనాటి నుండి ఈ శివునికి ఏయజ్ఞములోగానీ యాగములోగానీ, బ్రహ్మ విష్ణువు ఇతర దేవతలతో సమానంగా హవిర్భాగము యాగఫలము అందకుండుగాక” అని శపించాడు.

దక్షుడు ఇన్ని మాటలు అంటున్నా శపిస్తున్నా శివుడు చిరునవ్వునవ్వుతూ ఉన్నాడు. తిరిగి ఒక్కమాటకూడా అనలేదు. ఎందుకంటే దక్షుడు పలికిన పలుకులు యదార్థాలు కాబట్టి ఏమీ అనలేదు. కాని అక్కడ ఉన్న సభాసదులు దక్షుని చూచి నీవు శివుని శపించి చాలా చెడ్డపని చేసావు అని అన్నారు. ఆ మాటలు తట్టుకోలేక దక్షుడు అక్కడి నుండి కోపంతో వెళ్లిపోయాడు.

కాని నందిశ్వరుడు ఊరుకోలేదు. అందరినీ చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఈ దక్షుడు మర్త్యశరీరం కలవాడు. అందుకని దేహాభిమానంతో తన శరీరం గొప్పది అనుకుంటున్నాడు. శరీరమే లేని శివుడు ఇవేమీ పట్టించుకోలేదు. కానీ ఈ దక్షుడు శివుని పట్ల మహాపరాధం చేసాడు. ఇటువంటి భేదబుద్ధి కల వానికి పరమేశ్వర తత్త్వం అర్థం కాదు. ఈ దక్షుడు కుటిలుడు. నేను నాది అనే భావన కలవాడు. ప్రాపంచిక సుఖాల మీద కోరిక వ్యామోహం పెంచుకున్నవాడు. వేదాన్ని పైపైన చదివి, తనకు తెలిసిందే వేదం అని అనుకుంటున్నవాడు. ఈ దేహమే నేను, నేనే దేహము, అనే భావన కలవాడు. అందుచేత ఈ దక్షుడు నిత్యసత్యమైన ఆత్మతత్వాన్ని మరిచిపోయి, పశువు మాదిరి ప్రవర్తిస్తున్నాడు. వీడు చెడిపోతాడు. వీడిలో ఉన్న పశుత్వభావన వలన వీడి తలకూడా (ఆలోచనలు అని అర్థం చేసుకోవాలి) గొర్రెతల మాదిరి మారిపోతుంది.

వీడే కాదు దైవదూషణ చేసి పాపం మూటగట్టుకున్న ఈ దక్షుని అనుసరించే వారందరూ ఈ సంసార సాగరంలో చిక్కుకొని జననమరణ చక్రంలో తిరుగుతూ ఉంటారు. అంతేకాదు ఇక్కడ ఉన్న బ్రాహ్మణులు కూడా వేదాలను సరిగా అర్థంచేసుకోకుండా దక్షునికి అండగా నిలిచారు. వీరికి వేదాలలోని అంతరార్థాలు తెలియవు. వీరి మనసు మలినం అయింది. వీరు తీరని వ్యామోహంతో అసత్ కర్మల మీద ఆసక్తి చూపుతుంటారు. తినకూడని పదార్థాలను కూడా తింటారు. తాము నేర్చుకున్న విద్యను, పాట్లకూటి కోసమే వినియోగిస్తారు. వీరికి ధనం మీదా, దేహం మీదా, ఇంద్రియాల మీదా వ్యామోహం కలిగి ఉంటారు.” అని నందిశ్వరుడు అక్కడ ఉన్న బ్రాహ్మణులను శపించాడు.

ఇదంతా చూస్తున్నాడు భృగువు. బ్రాహ్మణులను శపించిన నందిశ్వరుని మీద కోపంతో ఊగిపోయాడు.

“ఓరీ నందిశ్వరా! ఈ లోకంలో ఎవరైతే శివదీక్షను అవలంబిస్తారో వారందరూ శాస్త్రవిధులను పాటించక పాపాత్ములు అవుతారు. ఎందుకంటే...వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను విధించింది వేదం. వేదం చాలా పురాతనమైనది. శాశ్వతమైనది. పరిశుద్ధమైనది. ఈ విషయం ఋషులందరూ అంగీకరించారు. అటువంటి వేదములను అధ్యయనం చేసిన బ్రాహ్మణులను నీవు నిందించావు.

అందుచేత శివదీక్ష అవలంబించిన వారందరూ శుచి శుభ్రత లేకుండా పాషండులై నాశనం అవుతారు.” అని శపించాడు భృగువు. తరువాత అక్కడి నుండి తన శిష్యులతో సహా వెళ్లిపోయారు. ఇదంతా తన వల్ల జరిగిందన్న మనోవ్యాకులతతో శివుడు కూడా అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు.

మిగిలించి బ్రహ్మగారు. ఆ బ్రహ్మగారి ఆధ్వర్యంలో బ్రాహ్మణులు యజ్ఞం పూర్తి చేసారు. యజ్ఞముచేసిన వారు అందరూ ప్రయాగ క్షేత్రంలో స్నానాలు చేసారు. తరువాత ఎవరి ఆశ్రమాలకు వారు వెళ్లిపోయారు.

విదురా! ఈ సంఘటన తరువాత మామగారైన దక్షునికి అల్లుడు శివునిమీద వైరం నానాటికీ పెరిగిపోయింది. కొంత కాలం తరువాత బ్రహ్మగారు ప్రజాపతులందరికీ దక్షుని అధ్యక్షునిగా చేసాడు. (ప్రధానమంత్రి మాదిరి). దక్షునికి పదవితో పాటు అహంకారము, అధికార గర్వం పెరిగిపోయింది.

వెంటనే వాజపేయము అనే ఒక యజ్ఞంచేసాడు. ఆ యజ్ఞం శివుని పిలవకుండా శివుడు లేకుండా చేసాడు. దక్షుని గర్వం అంతటితో ఆగలేదు. బ్రహ్మస్థి సవనం అనే మరో యజ్ఞం చేయడానికి సంకల్పించాడు. యథావిధిగా దక్షుడు శివుని తప్ప అందరినీ ఆ యజ్ఞమునకు ఆహ్వానించాడు. దేవతలు ఋషులు ప్రజాపతులు అందరూ ఆ యజ్ఞానికి వెళుతున్నారు.

తన తండ్రి యజ్ఞ చేయడం, దానికి అందరికీ ఆహ్వానాలు అందడం, వారందరూ యజ్ఞం చూడటానికి వెళ్లడం గమనించింది శివుని భార్య, దక్షుని కుమార్తె ఉమ. వెంటనే తన భర్త శివుని దగ్గరకు పోయి ఇలా అంది.

“నాథా! ఈ విషయం విన్నారా. మీ మామగారు దక్షులవారు యజ్ఞం చేస్తున్నారు. దేవతాగణాలు అందరూ వెళుతున్నారు. నాకూ వెళ్లాలని కోరికగా ఉంది. వెళదామా! పైగా ఆ యజ్ఞమునకు నా అక్కలు చెల్లెళ్లు అందరూ వారి వారి భర్తలతో కూడా వస్తున్నారు. మనం కూడా వెళితే వారందరినీ చూచే అవకాశం ఉంది. పైగా నా తల్లి తండ్రి , మీకూ నాకూ, అంతులేని కానుకలు ఇస్తారు. పుట్టింటి వారి కానుకలు స్వీకరించాలని నాకూ కోరికగా ఉంది. పైగా మా అమ్మ అక్క చెల్లెళ్లు నా రాకగురించి ఎదురుచూస్తూ ఉంటారు.

నాథా! మీకు ఈ యజ్ఞములు వేడుకలు మీద అంతగా ఆసక్తి లేకపోవచ్చు. నేను స్త్రీని. మీయొక్క మహిమలు నాకు తెలియవు. నాకు పుట్టింటికి వెళ్లాలనే కోరిక మమకారం ఉంది. కాబట్టి ఒక్కసారి మా పుట్టింటికి వెళ్లాలని అనుకుంటున్నాను. మీరు కూడా వస్తే మనం ఇద్దరం కలిసి వెళదాము.” అని భర్తను ప్రార్థించింది ఉమ.

శివుడు ఏమీ మాట్లాడ లేదు. ఉమ మరలా భర్తతో ఇలా అంది. “నాథా! అటుచూడండి. దేవతలు వారి వారి భార్యలతో మా తండ్రి చేసే యజ్ఞానికి వెళుతున్నారు. దేవతాస్త్రీలందరూ వివిధములైన ఆభరణాలు అలంకరించుకొని వెళుతున్నారు. ఎవరి విమానాలలో వారు జంటలుజంటలుగా వెళుతున్నారు. మీరు ఒక్కసారి పైకి చూడండి. విమానాలు ఎలా ఒకదాని వెంట ఒకటి వెళుతున్నాయో.

ఏమండీ! ఒక్కమాట. పుట్టింట్లో శుభకార్యం జరుగుతుంటే ఏ ఆడపిల్ల మనసు నిలుస్తుంది చెప్పండి. ఇంకా ఆహ్వానం అంటారా. పిలవకుండా పుట్టింటికి కూడా వెళ్లకూడదు అని మీరు అనవచ్చు. కాని ఆడపిల్లకు పుట్టింటికి వెళ్లడానికి ఒకరు పిలవాలా చెప్పండి. తండ్రి, గురువు, మిత్రుడు, రాజు వీరి దగ్గరకు వెళ్లడానికి ఎటువంటి ఆహ్వానం అక్కరలేదని మీకు తెలియదా! ఏమండోయ్! నేను మీ అర్థాంగిని. మీలో సగం నేను. కాబట్టి నా కోరిక మన్నించి మనం మా తండ్రిగారి యజ్ఞమునకు వెళదాము.” అని పలికి మరలా భర్తమొహంలోకి చూచింది.

శివుడు చిరునవ్వుతో భార్య చెప్పినది అంతా మారు మాటాడకుండా విన్నాడు. శివుడికి ఆనాడు నిండుసభలో దక్షుడు తనను అనరాని మాటలు అనడం నందీశ్వరుడు, భృగువు ఒకరికి ఒకరు శపించుకోవడం గుర్తుకొచ్చింది. ఇప్పుడు వెళితో మరలా ఏంజరుగుతుందో అని భయపడ్డాడు. అందుకని తన భార్య సతీదేవితో ఇలా అన్నాడు.

“దేవీ! నీ మాటలు ఎంతో బాగున్నాయి. యుక్తియుక్తముగా ఉన్నాయి. ఇందులో సందేహము లేదు. బుద్ధిమంతులు అయినవారు బంధువులు పిలువకపోయినా వెళతారు. అదీ ధర్మమే. కాని ఎప్పుడు. ఎదుటి వారు కూడా బుద్ధిమంతులు అయినప్పుడు. వారు గర్వం, మదం, దేహాభిమానం ఆగ్రహం, ద్వేషము, రోషము ప్రదర్శించకపోతే వెళ్లవచ్చు.

కానీ ఇక్కడ మీ తండ్రి తదితర బంధువులు దేహాభిమానం కలవారు. బుద్ధిమంతులు కారు. ఆయనకు విద్య, ధనం, రూపం, కులం, పదవి మొదలైనవి ఉన్నాయని అహంకారము. అహంకారం లేకపోతే ఇవి ఉన్నా దోషం లేదు. అహంకారం తోడైతే ఈ గుణాలే మనిషిని పాడుచేస్తాయి. కాబట్టి నీ తండ్రి వంటి కపటుల గృహములకు బంధుత్వం పొటించి వెళ్లడం బుద్ధిమంతులకు తగని పని. పైగా కుటిల స్వభావం కలిగిన వారి ఇండ్లకు మంచి వారు వెళ్లకూడదు. వెళితే అవమానాల పాలవుతారు. ఎందుకంటే వారి మనసులు ద్వేషంతో నిండి ఉంటాయి.

దేవీ! ఒంటి నిండా బాణాలు గుచ్చుకంటే ఆ బాధ కొన్నాళ్లకు తగ్గిపోతుంది. కానీ దగ్గరబంధువులు బాణాల వంటి మాటలతో బాధపెడితే ఆ బాధ ఎన్నటికీ తగ్గదు. ఆ మనిషికి

ఆహారం నిద్రలేకుండా చేస్తాయి. దేవీ! నీ తండ్రి దక్షుడు గొప్పవాడు. నిన్ను తన ప్రాణంకంటే అధికంగా ప్రేమిస్తాడు. కాని నీవు నన్ను వివాహం చేసుకున్నందువలన నీకు నీ పుట్టింట్లో గౌరవం దక్కకపోవచ్చు. దీనికి కారణం నీకు తెలియదు. నాకూ నీ తండ్రికీ విరోధం ఎందుకు వచ్చింది అని నీవు అడగవచ్చు. వివరిస్తాను.

దేవీ! మంచి వారిలో అహంకారము, ద్వేషం లేకపోవడం వలన వారిని అందరూ గౌరవిస్తారు. కాని దుర్మార్గులు కూడా తమకు అటువంటి గౌరవం దక్కాలంటారు. కాని వారి దుర్గుణముల వలన వారికి ఆ గౌరవం దక్కదు. ఆ కారణం చేత వారి మనసు ఎల్లప్పుడూ ద్వేషంతో నిండి ఉంటుంది. అకారణంగా దుర్మార్గులు సన్మార్గులమీద ద్వేషం పెంచుకుంటారు.

దేవీ! నీవు వెంటనే ఒక ప్రశ్న అడగవచ్చు. “మీరు ఆయనకు అల్లుడు కదా. ఆయన రాగానే లేచి నిలబడవచ్చుకదా. మీరు ఆయన రాగానే లేచి నిలబడి నమస్కరించలేదని ఆయన మీమీద విరోధం పెంచుకున్నాడు” అని నీవు అడగవచ్చు.

దేవీ! లోకంలో సామాన్య జనులు ఒకరికి ఒకరు ఎదురు పడితే నమస్కారం ప్రతినమస్కారం చేయడం ధర్మం. కాని ప్రాజ్ఞులు అయినవారు పరమాత్మ సర్వాంతర్యామి అని నమ్ముతారు. పరమాత్మ అందరిలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు కాబట్టి ఒక శరీరం మరొక శరీరానికి నమస్కరించేకంటే, మనసులోనే ఆత్మలకు నమస్కరించుకుంటారు. ఈ విషయం తెలిసిన వారు, దేహమే ఆత్మగా భావించే దేహభిమానం కలవారి ఆత్మకు మాత్రమే నమస్కరిస్తారు కానీ దేహానికి నమస్కరించరు. ఆ కారణంచేత నేను దక్షుని దేహానికి కాకుండా అతనిలో ఉన్న ఆత్మస్వరూపుడైన వాసుదేవునికి నమస్కరించాను.

ఈ విషయం తెలియని నీ తండ్రి నన్ను అందరిఎదుటా ఘోరంగా దూషించాడు, అవమానించాడు. ఆ కారణంగా నీ తండ్రి నా మీద విరోధం పెంచుకున్నాడు. నాతో విరోధం పెంచుకున్న వాడు నా భార్య అయిన నీతో మర్యాదగా ఎలా ప్రవర్తిస్తాడు. కాబట్టి నీవు ఆ యాగమునకు వెళ్లడం లేదు. ఒక వేళ నా మాటకాదని నీవు ఒక్కదానివి వెళితే నాకు జరిగిన అవమానమే నీకూ జరుగుతుంది. అందరి బంధువుల ముందు అయిన వారిచేత పరాభవం పొందటం మరణంతో సమానము. ఇదే నా తుది నిర్ణయం” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు సతీదేవికి రుచించలేదు. తన తల్లిని అక్కచెల్లెళ్లను చూడలేకపోతున్నానే అనే బాధతో ఆమెకు దుఃఖం పొర్లుకొచ్చింది. ఆ శోకంలోనుండి ఆమెకు మోహం వచ్చింది. మనస్సు చలించింది. ఆమె బుద్ధి నశించింది. తన భర్త అయిన పరమశివుని వదిలిపెట్టి ఒంటరిగా పుట్టింటికి బయలుదేరింది. ఒంటరిగా పోతున్న సతీదేవి వెంట ప్రమథ గణాలు వెళ్లాయి. అందరూ యజ్ఞశాలకు

చేరుకున్నారు.

సతీదేవిని చూడగానే ఆమె తల్లి, అక్కలు, చెల్లెళ్లు, ఆమెకు ఎదురు వచ్చారు ఆమెను ఆదరించారు. దక్షుడు మాత్రం ఒక్కమాటకూడా మాట్లాడలేదు. దక్షునికి భయపడి అక్కడకు వచ్చిన బంధుమిత్రులు సదస్సులు కూడా సతీదేవిని పలకరించలేదు. తల్లి మాత్రం కూతురిని కౌగలించుకొని “అమ్మా ఎలా ఉన్నావే. క్షేమంగా ఉన్నావా!” అని ప్రేమగా పలకరించింది.

సతీదేవి చూపు అంతా తండ్రి మీద ఉంది. ఆమెకు తల్లి ఆస్థాయతా, అక్కచెల్లెళ్లు పినతల్లుల అనురాగం తండ్రి తిరస్కారభావం ముందు కనపడలేదు. చుట్టూ చూచింది. ఒక్క తన భర్త తప్ప తక్కిన దేవతాగణములు అంతా అక్కడ ఉన్నారు అని సతీదేవి గ్రహించింది. తన భర్తకు హవిర్భాగము ఇవ్వకుండా తన తండ్రి దక్షుడు యజ్ఞం చేస్తున్నాడు అని తెలిసి ఆమెలో కోపం ప్రజ్వలిల్లింది.

ఆమె మనోభావం గ్రహించిన ప్రమథ గణాలు ఆ శివద్వేషి అయిన దక్షుని వధిస్తామనీ, యజ్ఞంభగ్నం చేస్తామని ముందుకు ఉరికారు. కానీ సతీదేవి వారిని వారిచింది. తన తండ్రిని చూచి ఇలా అంది.

“నా భర్త అయిన పరమేశ్వరుడు లోకులందరకూ ఇష్టం అయిన వాడు. ఆ మహాదేవునికి ఇష్టం అయిన వారు ఇష్టం కాని వారు అంటూ ఎవరూ లేరు. ఈ అనంత విశ్వంలో ఆయనకంటే అధికులు లేరు, సములు లేరు. అటువంటి పరమేశ్వరుని ఎవరు అవమానిస్తారు నీవు తప్ప. నీ వంటి వారు ఇతరులలో లేని దోషాలను ఆరోపిస్తారు.

కొందరు ఇతరులలో మంచి గుణాలు మాత్రమే చూస్తారు, చెడుగుణాలు వదిలేస్తారు. మరి కొందరు ఇతరులలో చెడుగుణాలను కూడా మంచి గుణాలుగానే గ్రహిస్తారు. కానీ నీవు మాత్రం ఇతరులలో లేని గుణాలను ఆపాదించి అవమానిస్తున్నావు. దానికి కారణం దేహభిమానం. నీవు దేహమునే అభిమానిస్తావు కాని లోపల ఉన్న ఆత్మను కాదు. నీ వంటి వారు ఇంతకన్నా ఏం చేస్తారు.

నీకో విషయం తెలుసా. శివ అనే రెండు అక్షరములు పలికితే చాలు సకలపాపాలు పోతాయి. అటువంటి శివుని నీవు ద్వేషిస్తున్నావు. జ్ఞానులు పరమశివుని పాదములు ధ్యానిస్తుంటారు. నీవంటి వారు శివునికి ద్రోహం చేస్తుంటారు. ఇది నీకు న్యాయమా! నాభర్త శ్వశానాలలో ఉన్నా బూడిద పూసుకున్నా ఆయన మంగళస్వరూపుడే. ఈ విషయం బ్రహ్మ మొదలగు దేవతలకు తెలుసు కానీ నీకు తెలియదు.

శివుని అవమానించిన వారి నాలుక కోయాలి. లేకపోతే శివనిందను భరించిన వారు మరణించాలి. లేకపోతే ఆ స్థలం వదిలి వెళ్లిపోవాలి. ఆ కారణం చేత ఈశ్వరనింద చేసిన వారికి కుమార్తె అనిపించుకోవడం నాకు ఇష్టం లేదు. నీ వల్ల కలిగిన ఈ శరీరం నాకు అక్కరలేదు. ఈ శరీరం వదిలివేసి పరిశుద్ధురాలను అవుతాను.

తండ్రీ! గృహస్థులకు అగ్నిహోత్రం మొదలగు నిత్య కర్మలు, నైమిత్తిక కర్మలు నిర్దేశింపబడ్డాయి. అలాగే యోగులకు విరక్తులకు ఏకర్మాచేయనవసరం లేదు. ఇది వేదవాక్కు. చేయతగిన పని, చేయకూడని పని, సంసారులకే గానీ యోగులకు కాదు. ఆ కారణంచేత యోగి అయిన నా భర్త ఏ కర్మా చేయనవసరం లేదు. నీ వంటి దేహాభిమాని చేయవలసిన కర్మలు నా భర్తవంటి వారు చేయరు. ఎందుకంటే శివుడు పరమాత్మ స్వరూపుడు. ఆయన ప్రవృత్తి కర్మలు నివృత్తి కర్మలు చేయడు. ఆ కారణం చేత నా భర్తను నిందింపనవసరం లేదు. ఏపనీ చేయడని నా భర్తను నిందించడం మహాపాపం.

నీవు తలకిందులుగా తపస్సుచేసినా పొందలేని అణిమాది అష్టసిద్ధులు నా భర్త సంకల్పమాత్రం చేతనే పొందగలడు కానీ ఆయనకు ఆ అవసరం లేదు. నీ చేతికింద ఉండి నిన్ను పొగిడేవారిని చూచి నీవు గర్వంతో పొంగిపోతున్నావు. నీవు అనుభవించే ప్రాకృతిక సంపదలు మాకు అవసరం లేదు. ఆ కారణం చేత నీవేదో సంపన్నుడవనీ నా భర్త దరిద్రుడనీ నిందించడం భావ్యం కాదు. నీ వంటి అజ్ఞానికి కుమార్తెగా జన్మించడం నా దురదృష్టం. నీ కూతురిని అని చెప్పుకోడానికి కూడా సిగ్గుపడుతున్నాను. సాక్షాత్తు శంకరుడినే నిందించిన నీ పుట్టుక వ్యర్థము. నీ కుమార్తెగా నేను బతికి ఉంటే, నా భర్త నన్ను దాక్షాయణీ అని పిలిచినపుడు, ఆహా ఆ నీచుడి కూతురు నేనా అని సిగ్గుతో తలవంచుకోవాలి. దాని కంటే మరణించడం మేలు.” అని పలికి సతీదేవి అక్కడే ఉత్తర దిక్కుగా ముఖం పెట్టి కూర్చుని ఆచమనం చేసింది. మౌనంగా ఉంది. తన ప్రాణాలను అంతర్ముఖం చేసి యోగమార్గం ద్వారా దేహమును వదిలివేయడానికి నిశ్చయించుకుంది.

తన ప్రాణాలను నాభిప్రదేశంలో నిలిపింది. తరువాత క్రమక్రమంగా పైకి తీసుకొని వచ్చి భ్రూమధ్యలో నిలిపింది. ఏకాగ్రమైన మనసుతో తన భర్తను గురించి ధ్యానం చేసింది. తనలో యోగాగ్నిని ప్రజ్వలిల్లచేసింది. ఆ అగ్నిలో ఉమాదేవి దేహం భస్మం అయిపోయింది.

ఇది చూచి అక్కడ ఉన్న వారు హాహాకారాలు చేసారు. “అయ్యో తన తండ్రి మీద కోపంతో సతీదేవి తన ప్రాణాలు వదిలివేసింది. ఈ దక్షుడు తాను ప్రజాపతులకు అధిపతి అనే గర్వంతో తన కూతురు అని కూడా చూడకుండా ఆమెను అవమానించాడు. తన కుమార్తె తన ఎదురుగానే

దేహత్మాగం చేస్తుంటే చూస్తూ ఊరుకున్నాడు. ఇటువంటి తండ్రి లోకంలో ఎక్కడైనా ఉంటాడా. వీడు పేరుకు మాత్రమే బ్రాహ్మణుడు. వీడికి నరకం తప్పదు” అని పరి పరి విధాలుగా దక్షుని నిందించారు.

ఉమాదేవి యోగాగ్నిలో దగ్ధం కావడం చూచిన ప్రమథ గణాలు ఒక్కసారిగా దక్షుని మీదికి ఉరికారు. అక్కడే ఉన్న భృగువు వెంటనే అభిచార మోషామం చేసాడు. దక్షిణాగ్నిని రగిల్చాడు. ఋభువులు అనే దేవతాగణాలను సృష్టించాడు. ఋభువులకు ప్రమథగణాలకు పోరు జరిగింది. ఋభువుల ధాటికి ప్రమథగణాలు తట్టుకోలేక పారిపోయారు.

అక్కడే ఉండి ఇదంతా చూస్తున్న నారదుడు వెంటనే కైలాసం పోయి జరిగింది మహాశివునికి నివేదించాడు. ఆ మాటలు విన్న శివుడు ఉగ్రస్వభావుడు అయ్యాడు. తన శిఖలోని ఒక జడను లాగి భూమి మీద కొట్టాడు. ఆ జడనుండి నల్లని పెద్దదైన శరీరంతో వీరభద్రుడు ఉదయించాడు. వీరభద్రుడు శివునికి నమస్కరించి “స్వామీ ఏమి ఆజ్ఞ” అని అడిగాడు.

“ఉమాదేవికి రక్షణగా వెళ్లిన ప్రమథులు ఓడిపోయారు. నీవు వారికి నాయకుడుగా ఉండి దక్షుని హతమార్చు. దక్షుడు బ్రాహ్మణుడు అని సందేహించకు.” అని అన్నాడు.

శివుని ఆజ్ఞమేరకు వీరభద్రుడు శూలం ఆయుధంగా ధరించి దక్షుని యాగశాలకు వెళ్లాడు. వీరభద్రుని రాకతో యజ్ఞశాలతో ఉన్నవారు భయంతో వణికిపోయారు. దక్షునికి కూడా శరీరంలో వణుకు పుట్టింది. “శుభమా అని కూతురు పుట్టింటికి వస్తే దక్షుడు అవమానించాడు. అదీకాక సాక్షాత్తు శివునితోనే విరోధం పెట్టుకున్నాడు. దానికి ప్రతిఫలమే ఈ ప్రళయం. శివుడికి కోపం తెప్పించి ఆ బ్రహ్మకూడా బతకలేడు. ఇంక ఈ దక్షుడు ఎంత.” అని అందరూ అనుకున్నారు. వీళ్ల మాటలు విన్న దక్షుడికి భయం పట్టుకుంది.

ఇంతలో వీరభద్రుని నాయకత్వంలో ప్రమథగణాలు యజ్ఞశాలలోకి ప్రవేశించాయి. యజ్ఞశాలను ధ్వంసం చేయసాగారు. వారి వెంట వచ్చిన వీరభద్రుడు దక్షుడిని పట్టుకున్నాడు. వీరి ధాటికి ఆగలేక దేవతాగణాలు తలొకదిక్కుగా పారిపోయారు. వీరభద్రుడు దక్షుడిని కిందపడవేసి కత్తితో ఒళ్లంతా పాడిచాడు. కాని దక్షుని శరీరానికి ఒక్కగాయం కూడా తగలలేదు. తుదకు వీరభద్రుడు కత్తి అవతలపారేసి చేతితో దక్షుని గొంతు నులిమి చంపి ఆయన తలను అగ్నిగుండంలో వేసి ఆహుతి చేసాడు. దక్షుని మొండెమాత్రం కిందపడిపోయింది. తరువాత వీరభద్రుడు ప్రమథగణాలతో కైలాసానికి వెళ్లిపోయాడు.

దక్షునికి, శివునికి ఉన్న వైరం గురించి, తాను చేస్తున్న యజ్ఞమునకు శివుని

ఆహ్వానించకపోవడం గురించి తెలిసిన బ్రహ్మ విష్ణువు ఆ యజ్ఞానికి రాలేదు.

తరువాత దేవతలందరూ బ్రహ్మదేవుని వద్దకు పోయి జరిగినది అంతా చెప్పారు. బ్రహ్మదేవుడు వారితో ఇలా అన్నాడు. “దేవతలారా! మహాశివుడు తప్పుచేయడు. ఒక వేళ చేసినా దానిని సరిదిద్దవచ్చును. అంతేకానీ మహాదేవునికి తిరిగి అపకారం చేస్తే, వాడు బతకలేడు. ఎందుకంటే మహాదేవుడు కన్ను ఎర్రజేస్తే చాలు లోకాలు అల్లల్లాడిపోతాయి. నా ఎదురుగానే దక్షుడు శివుని అనరాని మాటలు అన్నాడు. ఇప్పుడు పత్నివియోగం కూడా కలిగించాడు. యజ్ఞం సగంలో ఆగి పోయింది. తిరిగి యజ్ఞం ఆరంభం కావాలంటే అందరూ ఆ మహాదేవుని శరణువేడండి. ఆయన దగ్గరకు పోవడానికి భయపడకండి. ఆయన శరణువేడిన వారికి అపకారం చెయ్యడు. కావాలంటే నేను కూడా వస్తాను. అందరం పరమశివుని వద్దకు పోదాము.” అని బ్రహ్మదేవుడు, దేవతాగణములు అందరూ పరమశివుని వద్దకు వెళ్లారు.

వారు అలకాపురి దాటి నంద, అలక నంద అనే గంగానదిని చూచారు. అక్కడ ఒక మర్రిచెట్టు నీడలో ధ్యానముద్రలో కూర్చుని ఉన్న శివుని చూచారు. ఆయన ముఖం ప్రశాంతంగా ఉంది. సమాధి నిష్ఠలో బ్రహ్మానందాన్ని అనుభవిస్తున్న శివుని దగ్గరకు వెళ్లారు. ఆయన దగ్గర ప్రమథ గణాలు నారదుడు సేవిస్తూ ఉన్నారు. దేవతాగణాలు ఆయనకు మొక్కి ఇలా అన్నారు.

“దేవదేవా! నీవు సృష్టిస్థితి లయకారుడవు. ఈ సృష్టికి నీవే కారకుడవు. నీవు నిమిత్తమాత్రుడవు. నీవే దక్షుని రూపంలో సంకల్పించి యజ్ఞం చేయించావు. కేవలం దక్షుని కోపం కారణంగా ఆ యజ్ఞం భగ్నం అయింది కానీ నీకు వచ్చిన కోపం కారణంగా యజ్ఞం భగ్నం కాలేదు. ఎందుకంటే నీకు సామాన్యులకు కలిగినట్టు కోపం కలుగదు కదా! దక్షుని వంటి మూర్ఖులు మిరించి, దుష్టస్వభావంతో ప్రవర్తిస్తారు. అటువంటి వారిని నీవు క్షమిస్తావు. నీవంటి వారు తిరిగి హింసచేయడం తగదు. ఈ మూడు లోకాలలో శ్రీహరి మాట వేదవాక్కు. ఆయన మాయలో పడి అందరూ ప్రవర్తిస్తుంటారు. అటువంటి శ్రీహరి కూడా ఎవరైనా తన పట్ల అనుచితంగా ప్రవర్తిస్తే క్షమిస్తాడు కానీ శిక్షించడు. కాబట్టి నీవు దక్షుని క్షమించి కాపాడాలి. దక్షుడు యజ్ఞంలో నీకు హవిర్భాగం ఇవ్వకపోవడం వలన ఆ యజ్ఞం ఆగిపోయింది. ఆ యజ్ఞతిరిగి ఆరంభం కావాలి. దక్షుడు పునర్జీవితుడు కావాలి. యజ్ఞ పూర్తి కావాలి.” అని ప్రార్థించారు.

ఆ మాటలు విన్న శివుడు ఇలా అన్నాడు. “బ్రహ్మదేవా! దక్షుడు మానవుడు. మాయామోహితుడు. అతడు చేసిన దోషాన్ని నేను దోషంగా పరిగణించలేదు. కాకపోతే చేసిన తప్పుకు శిక్ష అనుభవించాలి కాబట్టి అలా చేయవలసివచ్చింది. దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ ధర్మరక్షణ చేయాలి కదా! ఇప్పుడు దక్షుడికి ఒక మేకతల అతికించండి. అతలతో దక్షుడు యజ్ఞం పూర్తిచేస్తాడు. ఈ సందర్భంగా అవయవాలు తెగిన వారు, అవయవాలు కోల్పోయినవారు తిరిగి తమతమ

అవయవాలను పొందుతారు.” అని అన్నాడు.

అందరూ యాగశాలకు చేరుకున్నారు. యజ్ఞములో బలి ఇచ్చిన ఒక గొర్రెతలను దక్షుడికి అతికించారు. దక్షుడు పునర్జీవితుడు అయ్యాడు. దక్షుని మానవ తలతోనే ఆయన గర్వము అంతరించింది. అల్లుడిని చూడగానే కూతురు గుర్తుకు వచ్చింది. తాను ప్రాణంకన్నా మిన్నగా ప్రేమించిన కూతురు తన కారణంగా అగ్నికి ఆహుతి అయిందని కన్నీటిపర్వంతం అయ్యాడు. గొంతు పెగలడం లేదు అతి కష్టం మీద శివుని చూచి సాదరంగా నమస్కరించాడు.

“మహాదేవా! నీ పట్ల మహాపరాధం చేసాను. తగిప శిక్ష అనుభవించాను. ఇది మీరు నాకు వేసిన శిక్షగా భావించడం లేదు. ఇది నా అహంకారమునకు పడ్డశిక్షగా భావిస్తాను. దేవా! తమరు, విష్ణువు, నా వంటి కపటబ్రాహ్మణులను క్షమించరు. అనునిత్యం బ్రహ్మాయందు చరిస్తూ ధృఢవ్రతులైన బ్రాహ్మణులను కాపాడతారు. ఓ దేవా! నేను ఆత్మతత్వం తెలియని మూర్ఖుడను. ఆ మూర్ఖత్వంతో నేను నిన్ను నిందించాను. కాని నేను చేసిన తప్పు నీవు మనసులో పెట్టుకోలేదు. నీ పట్ల నేను చేసిన అపరాధానికి నేను నా కుమార్తెను పోగొట్టుకున్నాను. ఈ విధంగా నాకు శిక్షలభించింది.” అని పలికాడు దక్షుడు.

తరువాత యజ్ఞ ఆరంభం అయింది. అప్పుడు శ్రీహరి కూడా ఆ యజ్ఞానికి వచ్చాడు. అందరూ శంఖుచక్రాలతో గద ఖడ్గములతో అలరారుతున్న శ్రీహరికి నమస్కరించారు. దక్షుడు శ్రీహరిని ఇలా స్తుతించాడు.

“దేవా! నీవు స్వస్వరూపంలో ఉన్నప్పుడు నీకు రాగద్వేషాలు లేవు. మాయ నీ అధీనంలో ఉంటుంది. నీవు లీలామానుషరూపాలను ధరించి మానవుల మధ్యతిరుగుతుంటావు. మాయకు లోబడవు. కాని మాయకు లోబడినట్టు కనిపిస్తావు. నీ అసలు స్వరూపం గ్రహించలేని నేను బ్రహ్మ విష్ణుమహేశ్వరులు వేరువేరని భ్రాంతిలో ఉండి శివుని దూషించాను. ఫలితం అనుభవించాను. నన్ను మన్నించు.” అని స్తుతించాడు.

అక్కడ ఉన్నవారు శ్రీమహావిష్ణువును వేరువేరుగా స్తుతించారు. ఋత్విక్కులైన బ్రాహ్మణులు ఇలా కోరారు. “దేవా! నందీశ్వరుని శాపం వలన మేము నీ యందు కాకుండా కర్మకాండలైన యజ్ఞయాగాదుల యందు ఆసక్తులమైనాము. యజ్ఞయాగములు కూడా విష్ణుస్వరూపాలని యజుర్వేదములో చెప్పబడ్డాయి. ఋగ్వేదదేవతలు అయిన ఇంద్రాదులను మేము యజ్ఞయాగములలో ఆహ్వానించి హవిస్సులు అర్పిస్తాము. ఇప్పటి నుండి ఆ దేవతలలో నినే దర్శిస్తాము. ఎందుకంటే నీవు యజ్ఞస్వరూపుడవు. అంతేకాదు నీవు సకలదేవతాస్వరూపుడవు.” అని స్తుతించారు.

తరువాత దక్షుడు మొదలు పెట్టిన యజ్ఞం శ్రీమహావిష్ణువు ఆధ్వర్యంలో నిర్విఘ్నంగా పూర్తి అయింది. శ్రీహరి దక్షుని చూచి ఇలా అన్నాడు. “దక్షప్రజాపతీ! బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు ఈ లోకానికి కారకులు. మేము ముగ్గురం వేరువేరుగా కనపడుతున్నా వాస్తవానికి ఒకరే. మాయ చేత వేరువేరు రూపాలలో సృష్టిస్థితిలయములను నిర్వర్తిస్తున్నట్టు కనపడుతుంటాము. కాని పరబ్రహ్మస్వరూపం ఒకటే. కాని అజ్ఞానులు మమ్ములను వేరువేరుగా చూస్తుంటారు. అవయవాలు అన్ని కలిపితేనే శరీరం. అలాగే మేము ముగ్గురం కలిస్తేనే పరమాత్మ స్వరూపం. మా ముగ్గురినీ పరమాత్మగా చూచేవాడు ధన్యుడు.” అని పలికాడు.

తరువాత దక్షుడు విష్ణువుకు ఇతర దేవతలకు హవిస్సులు అర్పించాడు. తరువాత బ్రాహ్మణుల దీవెనలు అందుకున్నాడు. వారికి సంభావనలు సమర్పించాడు. తరువాత అవభృథ స్నానం చేసాడు. దేవతలందరూ తమతమమందిరాలకు వెళ్లిపోయారు. పరమశివుని భార్య సతీదేవిగా తన శరీరం వదిలిపెట్టిన తరువాత హిమవంతుని కుమార్తెగా జన్మించింది. పర్వతరాజపుత్రి కనుక పార్వతి అనే పేరుతో తిరిగి పరమశివుని తన భర్తగా పొందింది.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి దక్షుని వృత్తాంతము వినిపించాడు.

విదురా! బ్రహ్మమానస పుత్రులైన సనకసనందాదులు, నారదుడు, మొదలగువారు వివాహం చేసుకోకుండా బ్రహ్మచర్యం స్వీకరించినందువలన వారి వలన సృష్టి కొనసాగలేదు.

విదురా! స్వాయంభువమనువునకు శతరూపకు ఇద్దరు కుమారులు జన్మించారు. వారి పేర్లు ఉత్తానపాదుడు, ప్రియవ్రతుడు అని చెప్పాను కదా. ఆ ఉత్తానపాదునికి ఇద్దరు భార్యలు. సునీతి, సురుచి. సునీతి కుమారుడు ధ్యువుడు. సురుచి కుమారుడు ఉత్తముడు. ఉత్తానపాదుడికి తన రెండవ భార్య అంటే అమితమైన ప్రేమ. ఆ కారణం చేత మొదటి భార్య సునీతిని సరిగా ఆదరించేవాడు కాదు.

ఒక రోజు ఉత్తానపాదుడు తన కుమారుడు ఉత్తముని తన తొడలపై కూర్చుండ పెట్టుకొని ముద్దులాడుతున్నాడు. ఇంతలో ధ్యువుడు అక్కడకు వచ్చాడు. తాను కూడా తండ్రి తొడపై కూర్చోడానికి ప్రయత్నం చేసాడు. కాని ఉత్తానపాదుడు చిన్నభార్య సురుచికి భయపడి ధ్యువుని దగ్గరకు తీసుకోలేదు. అక్కడే ఉన్న సురుచి అది చూచి ధ్యువునితో ఇలా అంది.

“ధ్యువకుమారా! నీవు కూడా నా కడుపున పుట్టి ఉంటే నీకు నీ తండ్రి తొడ మీదకూర్చునే అర్హత ఉండేది. దురదృష్టవశాత్తు నీవు సునీతి కడుపున పుట్టావు. నీకు ఆ అదృష్టం ఎలా కలుగుతుంది.

కాబట్టి నీవు విష్ణుపాదాలను ఆశ్రయించి వచ్చేజన్మలో అయిన నా కడుపున పుట్టించమని కోరుకో. అప్పుడు నీ కోరిక నెరవేరుతుంది.” అని హేళనగా పలికింది.

ఆ మాటలు బాలుడైన ధృవుడు భరించలేకపోయాడు. కళ్లవెంట నీరు కారుతుండగా తల్లి సునీతి దగ్గరకు వెళ్లాడు. సునీతి ధృవుడిని దగ్గరకు తీసుకొని ఒడిలో కూర్చుండబెట్టుకొని తలనిమిలించి. ఇంతలో ఆమె దాసీ వచ్చి సురుచి అన్నమాటలు అన్నీ చెప్పింది. సునీతి కుమారునితో ఇలా అంది.

“కుమారా ఏడవకురా! ఇందులో ఇతరులను అనవలసిన పనిలేదు. ఇదంతా నేను ముందు జన్మలో చేసిన పాపఫలితం. దానిని అనుభవించకతప్పదు. ఆ కారణం చేత మీ తండ్రిగారు నన్ను తన భార్యగానే కాదు కనీసం దాసిగా కూడా చూడటం లేదు. అటువంటి నా కడుపున పుట్టిన కారణంగా నీకూ అవమానం తప్పలేదు. ఒక విధంగా నీ సవతి తల్లి నీకు దిశానిర్దేశం చేసింది. నీవు శ్రీహరి పాదాలు ఆశ్రయించు. ఇంతకన్నా గొప్ప పదవి పొందగలవు.

నిర్గుణుడు అయిన పరమాత్మ లోకాలను రక్షించడానికి శ్రీమహావిష్ణువుగా సగుణరూపం స్వీకరించాడు. ఆయన పాదాలను సేవించు. మీ తాతగారు స్వాయంభువమనువు ఆయననే సేవించారు. శ్రీహరి అవినాశి. ఆయన పాదాలు యోగులు ఆశ్రయిస్తారు. నీవు కూడా ఆయనను ఆశ్రయించు. నీకు కలిగిన దుఃఖం పోగొట్టగలవాడు ఆ శ్రీహరి ఒక్కడే.” అని పలికింది సునీతి.

సవతి తల్లి, కన్నతల్లిమాటలు విన్న ధృవుడికి ఆ చిన్న వయసులోనే జ్ఞానోదయం అయింది. వెంటనే ఇల్లువిడిచి వెళ్లిపోయాడు. ఈ విషయమంతా తన దివ్యదృష్టితో గ్రహించాడు నారదుడు. ధృవునికి దిశానిర్దేశం చెయ్యాలని సంకల్పించి ధృవుని వద్దకు వచ్చాడు.

“కుమారా! నీవు రాజకుమారుడవు. రాజభోగాలు అనుభవించక, ఇలా ఒంటరిగా అడవులవెంట ఎందుకు తిరుగుతున్నావు” అని అడిగాడు.

దానికి ధృవుడు “స్వామీ! నా సవతి తల్లి తన ములుకుల వంటి మాటలతో నా మనసు గాయపరిచింది. నా తల్లి నాకు కర్తవ్యం ఉపదేశించింది. భగవంతుని ధ్యానం చేసి ప్రసన్నుడిని చేసుకోవడానికి వెళుతున్నాను” అని అన్నాడు ధృవుడు.

దానికి నారదుడు నవ్వి “నీవు ఆటపాటలతో గడపవలసిన పసివాడవు. నీ సవతి తల్లి మాటలు పట్టించుకోనవసరం లేదు. నీకు ఈ వయసులోనే ఏది మంచి ఏది చెడు అనే

వివేకం ఉంది. కానీ నీవు ఈ విధంగా దుఃఖం పొందడం మంచిది కాదు. ఇప్పుడు నీకు కలిగిన దుఃఖం నీ పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మఫలం. దానిని అనుభవించాలి. కాబట్టి వివేకం కలవారు తమకు కలిగిన సుఖం దుఃఖం పూర్వజన్మకర్మఫలాలుగానే భావించాలి కానీ వాటి గురించి దుఃఖపడకూడదు.

నీ తల్లి నీకు యోగమార్గాన్ని ఉపదేశించింది అని అంటున్నావు. కాని ఆ మార్గము ఎంతో కష్టముతో కూడినది. నీ వల్లకాదు. యోగీంద్రులు ఎన్నో జన్మల ఫలితంగా యోగాన్ని అభ్యసించారు. అయినా వారికి ఆత్మజ్ఞానం కలగలేదు. కాబట్టి శ్రీహరిని ఆరాధించడం చాలా కష్టం. ఈ వ్యర్థప్రయత్నం మాని నీ తల్లి తండ్రుల వద్దకు పోయి రాజభోగాలు అనుభవించు. నీకు మోక్షం కావాలి అంటే దానికి నీ వయసు చాలదు. వృద్ధాప్యం వచ్చిన తరువాత ప్రయత్నించు. అప్పటి దాకా సుఖదుఃఖాలను సమానంగా అనుభవించు. నీకన్నా గొప్పవాడిని చూచి సంతోషించు. నీ కన్నా తక్కువవాడిని చూచి జాలిపడు. నీతో సమానమైనవాడిని చూచి స్నేహం చెయ్యి. ఇటువంటి వారికి తాపత్రయాలు ఉండవు. కాబట్టి నీ సవతి తల్లి అజ్ఞానంతో అన్నమాటలు విని జాలిపడు.” అని పలికాడు నారదుడు.

ధృవుడు ఇలా అన్నాడు. “స్వామీ! సుఖదుఃఖాలు వల్ల సాధారణ తెలివి ఉండదు. సాధారణతెలివి లేని వారికి శాంతి ఉండదు. నేను క్షత్రియుడుగా పుట్టాను. జ్ఞాత్రం అవలంబించాను. పౌరుషం తప్ప వినయం విధేయత నాలోలేవు. ఆ కారణం చేత నా సవతి తల్లి అన్న మాటలకు తీవ్రంగా స్పందించాను. ఆ మాటలు విన్న నాకు శాంతి కరువయింది. నా తండ్రి తొడమీద కూర్చోవడం కన్నా ...అన్నిటికన్నా ...గొప్పది ఎవ్వరూ పొందలేనిది పొందాలి అనే పట్టుదల పెరిగింది. కాబట్టి నన్ను నిరాశపరచకుండా తమరు నాకు చక్కని ఉపాయం ఉపదేశించండి.” అని అడిగాడు.

ఆ బాలుడి పట్టుదల గ్రహించాడు నారదుడు. “కుమారా! ఈ చిన్న వయసులో నీకు మోక్షం మీద కోరిక కలగడం ఆ దైవసంకల్పమేగాని వేరుకాదు. ముందు నీ మనసును ఏకాగ్రం చెయ్యి. మనసులో శ్రీహరిని తప్ప మరొకరిని తలవకు. ఆయన పాదాలు సేవించు. యమునా తీరాన మధువనం ఉంది అక్కడకు వెళ్లు. అది శ్రీహరి నివాసస్థానము. అనునిత్యం యమునలో స్నానం చేసి దర్శనం మీద కూర్చుని శ్రీహరిని ధ్యానించు. యమనియమాలను అవలంబించు. ప్రాణాయామం చెయ్యి. మనస్సు నిశ్చలంగా ఉంచుకో. నీలమేఘశ్యాముడు, శంఖుచక్రగదా పద్మములతో, కౌస్తుభము, శ్రీవత్సముతో కూడి పీతాంబరధారి అయిన శ్రీహరిరూపాన్ని మనసులో నిలుపుకొని సేవించు. శ్రీహరి భక్తుల హృదయాలలో కొలువై ఉంటాడు. శాంతస్వభావుడు. అటువంటి శ్రీహరి దివ్యమంగళవిగ్రహాన్ని ఆరాధించు.” అని చెప్పి “ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ” అనే ద్వాదశాక్షరి మంత్రం నారదుడు ధృవుడికి ఉపదేశించాడు.

“కుమారా! ఈ మంత్రాన్ని నిష్ఠతో జపిస్తే దేవతలు కూడా కనపడతారు. ఆ శ్రీహరిని గరికతోనూ, పద్మాలతోనూ, తులసిదళాలతోనూ, పూలతోనూ, చిగురుటాకులతోనూ, వనమాలలతోనూ, అవేవీ దొరక్కపోతే చెట్టు బెరడుతోనూ, సేవించాలి. శ్రీహరి మట్టి విగ్రహాన్ని కానీ, రాతి విగ్రహాన్ని కానీ, కొయ్య విగ్రహాన్ని కానీ పూజించాలి. ఈ సమయంలో కందమూలాలు పండ్లు తినాలి. మనస్సు నిర్మలంగా నిగ్రహంతో ఉంచుకోవాలి. శ్రీహరి అవతార విశేషాలను మనసులో భూషించాలి.

నీవు ఏపూజచేసినా దానిని ద్వాదశాక్షరి మంత్రంతో చేయాలి. అదీ పరమాత్మకు అర్పించాలి. ఈ విధంగా త్రికరణశుద్ధిగా శ్రీహరిని ఆరాధిస్తే నీవు ఏది కోరితే అది లభిస్తుంది. ఏదీ కోరకపోతే మోక్షం లభిస్తుంది.” అని నారదుడికి ద్వాదశాక్షరి మంత్రోపదేశం చేసాడు. తరువాత ధృవుడు యమునాతీరంలో ఉన్న మధువనానికి బయలుదేరాడు. ఆ మధువనంలో ఋషులు తపస్సుచేసుకుంటూ ఉన్నారు.

ధృవుడికి మంత్రోపదేశం చేసిన తరువాత నారదుడు ధృవుని తండ్రి ఉత్తానపాదుని వద్దకు వెళ్లాడు. ఆయన చేసిన ఉపచారములను స్వీకరించిన తరువాత నారదుడు ఉత్తానపాదునితో ఇలా అన్నాడు.

“మహారాజా! ఎందుకో మీరు విచారంగా ఉన్నట్టున్నారు. కారణం తెలుసుకోవచ్చా” అని అడిగాడు.

“మునీంద్రా! మీకు తెలియనిది ఏముంది. నా కుమారుడు ధృవుడు ఇల్లు వదిలి వెళ్లిపోయాడు. నేను చేసిన అవమానాన్ని తట్టుకోలేక ఇల్లువదిలి పోయాడు. ఎక్కడకు పోయాడో ఏమో తెలియదు. ఏ క్రూర జంతువుల పాలబడ్డాడో ఏమో. కేవలం నా తొడమీద కూర్చోవద్దు అన్నందుకే కోపం వచ్చి వెళ్లిపోయాడు. ఇదంతా నాకు నా చిన్నభార్యమీద ఉన్న వల్లమాలిన ప్రేమతోనే జరిగింది” అని వాపోయాడు.

తన తప్పు తెలుసుకున్న ఉత్తానపాదుడిని చూచి నారదుడు ఇలా అన్నాడు. “రాజా! నీ కుమారుని గురించి చింతించవలసిన అవసరం లేదు. నీ కుమారుడు శ్రీహరి సంరక్షణలో ఉన్నాడు. నీ కుమారుని గురించి నీవు తెలియదు. అతడు ముల్లోకాలలో కీర్తిని పొందుతాడు. ఒకతండ్రిగా నీవు కూడా కీర్తిమంతుడవు అవుతావు. తొందరలోనే అతడు నీ దగ్గరకు వస్తాడు.” అని పలికాడు నారదుడు. నారదుని మాటలతో ఉత్తానపాదుడికి జ్ఞానోదయం అయింది. అతడు రాజభోగాలమీద ఆసక్తి తగ్గించుకొని పరమాత్మ మీద ఆసక్తి పెంచుకున్నాడు.

ధృవుడు యమునానదీ తీరంలో ఉన్న మధువనం చేరుకున్నాడు. యమునలో స్నానం చేసి శ్రీహరి గురించి ధ్యానం చేయడం మొదలుపెట్టాడు. నియమ నిష్ఠలతో ఏకాగ్రతతో శ్రీహరి గురించి ధ్యానం చేసాడు. అతని హృదయంలో కేవలం శ్రీహరి నామస్మరణ తప్ప మరోఆలోచనకు చోటులేదు. ఈ బాలుడి భయంకర తపస్సుకు దేవతలు కూడా భయపడ్డారు. వెంటనే వెళ్లి శ్రీహరిని శరణువేడారు. వెంటనే శ్రీహరి ధృవుని వద్దకు వెళ్లాడు.

ధృవుడు నిశ్చలమైన తపస్సులో ఉన్నాడు. శ్రీహరిని మనసులోనే దర్శించడం వలన ఎదురుగా నిలబడ్డ శ్రీహరిని చూడలేకపోయాడు. బాలకా! అని శ్రీహరి పిలవడంతో ధృవుడు కళ్లుతెరిచాడు. ఎదురుగా శంఖుచక్రగదాధారి అయిన శ్రీహరిని దర్శించాడు. ధృవుని కళ్లనుండి ఆనందభాష్టాలు రాలుతున్నాయి. శ్రీహరి ముందు సాగిలపడ్డాడు. బాలుడు అవడం వలన శ్రీహరిని ఎలా స్తుతించాలో తెలియలేదు. శ్రీహరిని అలాగే చూస్తున్నాడు. ధృవుని మనోగతం గ్రహించిన శ్రీహరి తన పాంచజన్యశంఖంతో ధృవుని శిరస్సు మీద తాకాడు. ధృవునికి జ్ఞానోదయం అయింది. శ్రీహరిని ఇలా స్తుతించాడు.

“దేవాదిదేవా! నీవు సకలశక్తిసంపన్నుడవు. నీ స్వర్ణవలప నాకు నిన్ను స్తుతించే శక్తి కలిగింది. నీకు నమస్కారము. నీవు నాలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉంటూ నాలోని అజ్ఞాతశక్తిని ప్రభావితం చేసావు. ఆదిమధ్యాంతరహితుడివి, సృష్టిస్థితిలయకారుడివి అయిన నీకు నమస్కారము” అని స్తుతించాడు.

అప్పుడు శ్రీహరి ఇలా అన్నాడు. “రాజకుమారా! నీ మనసులోని కోరిక నాకు తెలుసు నీకు ముల్లోకాలలో అత్యున్నతపదవిని ప్రసాదిస్తాను. నీకు జ్యోతిశ్చక్రములో శాశ్వతస్థానం కల్పిస్తాను. ఈ నక్షత్రమండలం నీ చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటుంది. దానిని ధృవక్షితి అంటారు. కాని అది ఇప్పుడు కాదు. నీవు రాజ్యాభిషిక్తుడవై లౌకిక సుఖాలను అనుభవించిన తరువాత పాండుతావు. కల్పాంతంలో ఈ లోకాలన్నీ లయం అయినా నీవు మాత్రం ప్రకాశిస్తూ ఉంటావు. నీ తండ్రి నీ కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు. నీవు వెళ్లి నీ తండ్రి రాజ్యాన్ని పాలించు. నీ తమ్ముడు ఉత్తముడు వేటకు వెళ్లి మరణిస్తాడు. అతనిని వెతుకుతూ వెళ్లిన అతని తల్లి సురుచి కార్తిచ్చులో పడి మరణిస్తుంది. నీవు చక్రవర్తివై ఎన్నోయజ్ఞాలు యాగాలు చేస్తావు. ఈ జన్మతరువాత నీకు జన్మలేదు.” అని పలికి శ్రీహరి అదృశ్యంఅయ్యాడు.

శ్రీహరి ధృవుడికి ఇన్ని వరాలు ఇచ్చినా తృప్తి కలగలేదు. సాక్షాత్తు శ్రీహరి ప్రత్యక్షం అయితే మోక్షం కోరుకోకుండా రాజ్యభోగాలు, ధృవమండలము వీటిని కోరుకున్నాను ఏమిటా అని బాధపడ్డాడు. లేకపోతే నా తమ్ముడితో నాకు విరోధం ఏమిటి. నాకు రాజ్యం రావడానికి నా తమ్ముడు నా పినతల్లి మరణించాలా. ఇదంతా నేను కల్పించుకున్న దుఃఖం కాదా. పేదవాడు మహారాజువద్దకు

పోయి గంజి కాచుకోడానికి నూకలు అడిగినట్లు , నేను తుచ్చమైన లౌకిక సుఖాలు అంగీకరించాను. నా వంటి మందబుద్ధి లోకంలో ఎవరూ ఉండరు.”అని విచారించాడు.

ధృవుడు తిరిగి తండ్రి వద్దకు ప్రయాణం అయ్యాడు. కుమారుడు తిరిగి వస్తున్నాడు అన్న వార్త విన్న ఉత్తానపాదుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. “ఎప్పుడో చనిపోయాడు అనుకొన్న కుమారుడు తిరిగి రావడమూ, నమ్మలేకపోతున్నాను. అయినా నాకు అంతటి భాగ్యమూ, ఏమో నారదుని మాటలు నిజం అవుతాయేమో” అని అనుకున్నాడు.

కుమారుడికి స్వాగత సత్కారాలు చేసాడు. అనేక కానుకలు తీసుకొని కుమారుడికి ఎదురు వెళ్లాడు. అల్లంత దూరాన ధృవుడిని చూచిన ఉత్తానపాదుడు హృదయం ఆనందంతో పొంగిపోయింది. కుమారుడిని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. కంటినిండా కారుతున్న ఆనందభాష్టాలతో అభిషేకించాడు. ధృవుడు కూడా తండ్రికి నమస్కరించాడు. ఉత్తానపాదుడు చిరంజీవ అంటూ దీవించాడు. పక్కనే ఉన్న సునీతి కూడా కుమారుడిని చూచి ఆనందంతో పొంగిపోయింది. తన అదృష్టం కొద్దీ తన కుమారుడు తిరిగివచ్చాడు అని ఆనందపరవశురాలయింది. ధృవుడు రథం మీద తల్లి తండ్రుల మధ్యకూర్చుని ఊరేగింపుగా పురస్త్రీల ఆశిర్వాచనములు అందుకుంటూ నగర ప్రవేశం చేసాడు. తరువాత ఉత్తానపాదుడు ధృవునికి రాజ్యపట్టాభిషేకం చేసాడు.

ధృవుడు శింశుమార ప్రజాపతి కుమార్తె భుమిని వివాహం చేసుకున్నాడు. ధృవుని తమ్ముడు ఉత్తముడు వివాహంకాకముందే వేటకుపోయి అక్కడే మరణించాడు. పుత్రశోకంతో ఉత్తముడి తల్లి మరణించింది. ఉత్తానపాదుడు తరువాత తన భార్య సునీతితో వానప్రస్థము వెళ్లిపోయాడు. తరువాత తన తమ్ముడు ఉత్తముని మరణానికి యక్షులు కారణం అని ధృవుడు అనుమానించాడు. ధృవునికి యక్షులకు రాక్షసులకు యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో ధృవుడు యక్షులను రాక్షసులను సంహరించాడు అప్పుడు ధృవుని తాతగారు స్వయంభువమనువు ధృవుని వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నాడు.

“ నీవు అకారణ కోపంతో అమాయకులైన అనేకమంది యక్షరాక్షసులను వధించావు. ఇది నీకు తగనిపని. ఎవడో ఒకడు తప్పుచేసాడని ఇంతమంది అమాయకులను చంపడం ఘోరఅపరాధము. నీవు శ్రీహరి సాక్షాత్కారం పొంది కూడా కేవలం దేహభిమానంతో ఇంతటి మారణహోమం చేసావు. దయ కరుణ కలవాడే పరమాత్మ ను చేరుకోగలడు. ఆయన దయవలననే ఈ లింగశరీరం వదిలి మోక్షం పొందగలడు. నీవు వాసనామయ లింగశరీరం వదలడానికి ఇష్టపడటం లేదు. ఈ యక్షులు నీ తమ్ముడిని చంపారు అని ఎందుకు అనుకుంటున్నావు. అతడి కాలం తీరి అతను మరణించాడు. యక్షులు కేవలం నిమిత్తమాత్రులు. వారి మీద కోపం తగదు.నీవు

కూడా నీ కోపం మాని ఆ శ్రీహరి శరణు వేడు. నీవు సామాన్యుడవు కావు. ఐదేళ్ల వయసులోనే శ్రీహరి సాక్షాత్కారం పొంది ధృవపథం పొందావు. కాని అహంకార మమకారాలతో, కోపం అనే వికారంతో నీ మనసు మలినం అయింది. ముందు కోపం వదిలిపెట్టు. నీవు యక్షులను వధించి కుబేరునికి అపకారం చేసావు. కాబట్టి కుబేరుని ఉపాసించి ఆయనను ప్రసన్నం చేసుకో” అని చెప్పి స్వాయంభువమనువు వెళ్లిపోయాడు.

ధృవుడు తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు. అనేకవిధములుగా కుబేరుని స్తుతించి ఆయనను ప్రసన్నం చేసుకున్నాడు. తరువాత ధృవుడు అనేక యజ్ఞయాగాలు చేసాడు. సకలజీవరాసులలో పరమాత్మను దర్శించాడు. ఆ విధంగా ఆరువేలసంవత్సరాలు రాజ్యపాలన చేసాడు. రాజభోగములు అన్నీ అనిత్యములు అని భావించి వాటి యందు విరక్తి చెందాడు. బదరికాశ్రమానికి తపస్సుచేసుకోడానికి వెళ్లాడు. అచంచల మైన భక్తి శ్రద్ధలతో పరమాత్మను గురించి తపస్సు చేసాడు. బాలుడుగా ఉన్నప్పుడు శ్రీహరి ఇచ్చిన వరం ప్రకారం నందసునందులు అనబడే విష్ణుదూతలు ధృవుని వద్దకు వచ్చారు.

“మేము విష్ణుదూతలం. నిన్ను పరమపదం అయిన విష్ణు పదానికి తీసుకుపోవడానికి వచ్చాము. ఇదిగో విమానము. దీనిని ఎక్కడానికి నీవు అర్హుడవు.” అని పలికారు. ధృవుడు మానవ శరీరం వదిలిపెట్టి తేజోమయశరీరం ధరించాడు. విమానం ఎక్కబోతుంటే తన తల్లి సునీతి గుర్తుకు వచ్చింది. తన ఉన్నతికి కారణం అయిన తల్లిని వదిలి విష్ణుపదం వెళ్లడం ఎలాగా అని ఆలోచిస్తుంటే, విష్ణుదూతలు అప్పటికే విమానంలో ఉన్న సునీతిని చూపించారు. ధృవుడు తల్లి ని చూచి మహదానందంతో విమానం ఎక్కాడు. విష్ణుపదం చేరుకున్నాడు. విష్ణుపదం చుట్టూ తిరుగుతున్న జ్యోతిశ్శక్రమును చూచాడు. ధృవుడు జ్యోతిశ్శక్రములో ఒక నక్షత్రంగా ప్రకాశించాడు. ఈ ధృవుని చరిత్ర చదివిన వారికీ విన్నవారికీ శ్రీహరి అనుగ్రహం కలుగుతుంది అని మైత్రేయుడు విదురునితో ధృవచరిత్ర వినిపించాడు.

మైత్రేయుడు విదురునితో ఇంకా ఇలా అన్నాడు. “విదురా! ధృవునికి తొమ్మిదవ తరం వాడు అంగుడు. ఒకసారి అంగుడు అశ్వమేధయాగం చేస్తున్నాడు. హవిర్బాగాలు తీసుకోడానికి ఋత్విక్కులు దేవతలను ఆహ్వానించారు. దేవతలు ఎవరూ రాలేదు. ఋత్విక్కులు అంగరాజును చూచి “అంగరాజా! మేము ఎంత ఆహ్వానించినా దేవతలు రావడం లేదు. కారణం తెలియడం లేదు. ఇది ఈ జన్మలో చేసింది కాదు. నీవు పూర్వజన్మలో చేసిన పాపం వలన నీకు ఈ జన్మలో సంతానం కలగలేదు. ఆకారణం చేత దేవతలు రాలేదు. నీవు పుత్రకామేష్టి చేస్తే నీకు పుత్రులు కలిగే అవకాశం ఉంది.” అని అన్నారు.

వెంటనే అంగుడు పుత్రకామేష్టి మొదలు పెట్టాడు. అప్పుడు యజ్ఞకుండంలోనుండి యజ్ఞపురుషుడు పాయసం పాత్రతో వచ్చాడు. రాజు ఆ పాత్రను తీసుకొని భార్యకు ఇచ్చాడు. ఆ ఫలితంగా వారికి ఒక కుమారుడుకలిగాడు. అతడి పేరు వేనుడు.

అతడు పుట్టుకతో దుర్మార్గుడు. ఆడుకునేటప్పుడు తోటి పిల్లలను హింసించేవాడు. చంపేవాడు. రాజకుమారుడు కాబట్టి ఎవరూ ఏమీ అనేవారు కాదు. అంగుడు చాలాసార్లు మందలించాడు కాని లాభం లేకపోయింది. “ఇటువంటి దుర్మార్గుడైన కుమారుడి ఉండటం కంటే అసలు సంతానం లేకపోవడం మేలు కదా. కనీసం పరమాత్మ సేవచేయవచ్చు. దుర్మార్గుడైన కొడుకు వలన అపకీర్తి, అందరితో విరోధం, మనోవ్యధ కలుగుతాయి. కాని పుత్రవ్యామోహం ఎక్కువ. అందుకని ఈ బాధలు భరించక తప్పడం లేదు.” అని అనుకున్నాడు కానీ పుత్రుడి వలన కలిగే బాధ జీవితాంతం భరించలేక అంగుడు రాజ్యం, భార్య, కొడుకును విడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

ఈ విషయం బంధువులకు, మిత్రులకు, పురోహితులకు తెలిసింది. వారంతా రాజుకోసం వెతికించారు కానీ ప్రయోజనం లేదు. విభిలైన పరిస్థితులతో దుర్మార్గుడైన వేనుడిని రాజుగా చేసారు. రాజుకాగానే వేనుడి ఆగడాలు మితిమీరిపోయాయి. అందరినీ అవమానించసాగాడు. హింసించసాగాడు. యజ్ఞములు యాగములు పూజలు చేయడానికి వీలులేదని ఆజ్ఞలు ఇచ్చాడు. దేవతలకు హవిర్భాగములను ఇవ్వవద్దు అని శాసించాడు. ఋషులను హింసిస్తున్నాడు.

ఋషులు మనులు ఒక చోటచేరి ఇలా ఆలోచించారు. “ఈ వేనుడు అంగుడు సునీధి లాంటి పుణ్యదంపతుల కడుపున బుట్టినా, వాడి స్వభావసిద్ధంగా వచ్చిన గుణం చేత దుర్మార్గుడుగా మారాడు. విభిలక వీడిని రాజును చేస్తే వీడి ఆగడాలు ఇంకా మితిమీరాయి. వీడికి తగిన శిక్షవేయాలి. శిక్ష వేసేముందు ఒకసారి నాలుగు మంచి మాటలు చెప్పి చూద్దాము” అని అనుకున్నారు. అందరూ వేనుడి వద్దకు వెళ్లారు.

“రాజా! మామాటలు శ్రద్ధగా విను. ధర్మాచరణ దుఃఖం తొలగిస్తుంది. ప్రజలకు మేలు చేస్తుంది. కాని ఆ ధర్మం తమరి వలన చెడిపోయింది. అదే మా బాధ. రాజు ధర్మం విడిచిపెడితే ఆ రాజును రాజ్యసంపదలు విడిచిపెడతాయి. రాజు ధర్మం ప్రజలనుండి పన్నులు వసూలు చేయడం ఆ ధనంతో ప్రజలకు సౌకర్యాలు కల్పించి రక్షణ కల్పించడం. అటువంటి రాజును ప్రజలు అభిమానిస్తారు ఆదరిస్తారు. అటువంటి రాజు కల రాజ్యం ఉంటే పరమాత్మకూడా సంతోషిస్తాడు. పరమాత్మను యజ్ఞయాగాల రూపంలో అర్చిస్తే రాజ్యానికి ప్రజలకు మేలుజరుగుతుంది. నీకూ మోక్షం వస్తుంది. నీవు చేసే యజ్ఞయాగాలకు సంతృప్తిచెందిన దేవతలు నీకు వరాలు ఇస్తారు. యజ్ఞయాగములు

బహిష్కరించడం, దేవతలను తిరస్కరించడం మంచిది కాదు.” అని బోధచేసారు.

ఆ మాటలకు నవ్వి వేనుడు ఇలా అన్నాడు. “మీరు ధర్మం అని దేనిని అనుకుంటున్నారో అది అంతా అధర్మం. అసలు ధర్మం అంటే ఏమిటి? అది ఎక్కడ ఉంది? నేను మీ రాజును. మీ మంచికోరేవాడిని నన్ను వదిలిపెట్టి ఎక్కడో ఉన్న దేవతలను పూజించమంటారేమిటి? నేను రాజు రూపంలో ఉన్న దేవుడిని. రాజు విష్ణువుతో సమానం. కాబట్టి నేను విష్ణువు. అందరూ నన్నే పూజించాలి. యజ్ఞములు లేవు యజ్ఞపురుషుడు లేడు. సకలదేవతలు రాజుశరీరంలో ఉంటారు కాబట్టి నేనే పరమాత్మను. నన్ను మించిన దేవుడు లేడు. రాజు అయిన నన్ను సకలదేవతాస్వరూపుడుగా భావించండి. నన్నే పూజించండి ఆరాధించండి. నేను తప్ప మరొకడు ఎవడూ లేడు.” అని పలికాడు వేనుడు.

ఈ మాటలు విన్న మునులకు కోపం వచ్చింది. వీడు ఇంక రాజుగా ఉండతగ్గడు అని అనుకున్నారు. ఒక్కసారి కళ్లు ఎర్రచేసారు. హంకరించారు. వారి తపశ్శక్తికి వేనుడి ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోయాయి. తన కళ్లెదుటే తన కొడుకు పడిపోవడం చూచి సునీథి దుఃఖించింది. సునీథి, మంత్రులు అందరూ కలిసి వేనుడి శరీరం చెడిపోకుండా కాపాడుతున్నారు.

రాజులేని రాజ్యంలో అరాచకంప్రబలింది. దొంగతనాలు నేరాలు ఎక్కువ అయ్యాయి. ప్రశాంతజీవనంసాగించే మునులు ఈ పరిణామాలను చూచారు. ప్రజలను ఈ ఆపదనుండి కాపాడాలని, సత్పురుషుడు అయిన అంగుని వంశం అంతరించి పోకూడదని భావించారు. వెంటనే ఆ మునులు వేనుని శరీరం వద్దకు వచ్చారు. ముందు అతని తొడను మఱించారు. ఆ మధనంలో నుండి ఒక పాట్టివాడు నల్లటి వాడు పుట్టాడు. వాడు పుట్టగానే “నేనేంచెయ్యాలి” అని అడిగాడు. మునులు వాడిని “నిషీద నిషీద” అని అన్నారు. అంటే అక్కడ కూర్చో అని అన్నారు. వాడి పేరు నిషాదుడు అయింది. వాడి సంతతి వారు నిషాదులు అయ్యారు. వారు కొండలలో నివసిస్తున్నారు. వేనుడి మాదిరి దుర్మార్గులుగా తయారయ్యారు.

ఇలా కాదని మునులు వేనుని చేతులను మఱించారు. ఆ చేతుల నుండి విష్ణు అంశతో ఒక కుమారుడు ఆవిర్భవించాడు. అతడే పృథు చక్రవర్తి. ఆయన పేరు మీదనే భూమికి పృథివి అనే పేరు వచ్చింది. తరువాత మునులు పృథువును రాజ్యాభిషిక్తుని చేసారు. దేవతలందరూ వచ్చి పృథువుకు కానుకలు ఇచ్చారు. వంది మాగధులు స్త్రీత్రములుచదవడం మొదలు పెట్టారు. పృథువు వారిని వారింపాడు.

“నేను ఇప్పుడే రాజ్యానికి వచ్చాను. నాలో ఏం సద్గుణాలు చూచారని నన్ను పొగుడుతున్నారు. మీరు పలికే సుగుణాలు నాలో ఏమీలేవు. కాబట్టి మీ స్తోత్రములు వృధా. నేను నా రాజ్యపాలనలో ఏవైనా మంచి పనులు చేస్తే వాటిని పొగడండి. చేయకూడని పనులు చేస్తే వాటిని ఎత్తిచూపండి. అలా కాకుండా అన్నిటిని పొగడడం లేక అన్నిటిని విమర్శించడం చేయకండి. అంతే కాదు రాజులో లేని గుణాలు కూడా, ఉన్నాయని పొగడడం మీకు తెలిసిన విద్య. మీకు పొగిడే శక్తి ఉన్నా ఆ గుణాలు రాజులో లేనప్పుడు మీ పొగడ్తలు వృధా. పైగా రాజు ఆ పొగడ్తలు విని తనను తాను గొప్పవాడిగా ఊహించుకుంటాడు. కాని వాడిలో ఆ గుణాలు లేవని గ్రహించలేడు. కాబట్టి ఆత్మ స్తుతి పరనింద మంచిది కాదు. ఇది మంచి రాజులు సహించలేరు. రాజులు ఏమీ చేయకపోయినా వారు అన్నీ చేసినట్టు చుట్టూఉన్నవాళ్లు పొగుడుతుంటారు. కాబట్టి మరీ పసివాళ్లవలె అలా పొగడకండి.” అని పలికాడు వృధువు.

దానికి వారు ఇలా అన్నారు. “వృధు మహారాజా! మీరు సాక్షాత్తు విష్ణు అంశలో పుట్టినవారు. అందుకని మీ స్తోత్రపాఠాలు చదివాము. ఇప్పుడు మీరు ఏమేమి చేయాలో వివరిస్తాము.

మీరు లోకాలను ధర్మమార్గంలో నడిపించాలి.

అధర్మపరులను శిక్షించాలి.

ఆయాకాలాల్లో ప్రజలకు మంచి మాటలు చెబుతూ, దానధర్మా లు యజ్ఞయాగాలు చేయాలి.

మీరు చేసేయజ్ఞాలకు మెచ్చి దేవతలు వర్షాలు కురిపిస్తారు

మీరు, తేనెటీగ పూలలో నుండి మకరందం తాగినట్టు, అతి సులభమైన న్యాయమార్గంలో

పన్నులు వసూలుచేసి ఆ ధనాన్ని సరిఅయిన సమయంలో ప్రజలకు సౌకర్యాలరూపంలో

అందజేయాలి.

సకలప్రాణులను సమంగా ఆదరించాలి.

అటువంటిరాజు...

ప్రజలు చేసిన నేరాలు సానుభూతితో చూస్తాడు

నేరం చేసిన వాడు దగ్గరి వాడైనా శిక్షిస్తాడు.

వాడు శత్రువు అయినా సరే ఏ నేరం చెయ్యకపోతే రక్షిస్తాడు

ఏమాత్రం పక్షపాత బుద్ధిలేకుండా అందరికీ న్యాయం చేస్తాడు

దయ క్షమ కలిగి ఉంటాడు.

ఎల్లప్పుడూ ప్రజలను రక్షిస్తూ ఉంటాడు.

తన మనసులో ఏముందో శత్రువులకు తెలియనీయడు

తాను ఏమి చేస్తాడో చెప్పకుండా అన్ని కార్యాలు సాధిస్తాడు

ఆయన మనసు లోతైనది

రాజ్యసంపదలను వృద్ధిచేస్తాడు.

శత్రురాజులకు భయంకర స్వప్నం అవుతాడు
ఎంతో దగ్గరగా ఉన్నట్టు కనిపించినా దూరంగానే ఉంటాడు
చారులసహాయంతో రాజ్యం లోపలా బయటా జరిగే విషయాలు తెలుసుకుంటూ ఉంటాడు
తనను ఇతరులు పొగిడినా తిట్టినా పట్టించుకోడు
ఈయన ధృఢవ్రతుడై, సత్యసంధుడై, పెద్దలను గౌరవిస్తూ అందరి గౌరవాన్ని కాపాడుతూ,
పరస్మీలను తల్లులమాదిరి గౌరవిస్తూ, ప్రజలను కన్నబిడ్డలవలె పాలిస్తాడు.

విద్యలను ఆదరిస్తాడు.

సంసారంలో ఉన్నా యోగి మాదిరి ఉంటాడు.

దుర్మార్గులకు యముడు మాదిరి ఉంటాడు.

ఈయన అందరినీ సమానంగా చూస్తాడు కాబట్టి ఈయనను కూడా అందరూ

విష్ణుస్వరూపంగా భావించాలి.

ఈయన జైత్రయాత్రలు చేస్తాడు

సామంత రాజులు ఈయనకు కప్పం చెల్లిస్తారు

ఈయన భూమినుండి సమస్త సంపదలు పిండుకుంటాడు.

ఈ వృథుమహారాజు కీర్తిమంతుడౌతాడు.

అని వంది మాగధులు వృథు మహారాజు చేయవలసిన పనులను గురించి వివరించారు.

ఆవిధంగా పట్టాభిషిక్తుడైన వృథువు జనరంజకంగా పాలిస్తున్నాడు. ఆ కాలంలో సరిగా పంటలు పండక ప్రజలు ఆహారం కోసం అలమటిస్తున్నారు. ప్రజలంతా వృథువు వద్దకు పోయి తమ బాధలు చెప్పుకున్నారు. తమకు సరి అయిన ఆహారం అందించమని వేడుకున్నారు. అప్పుడు వృథు మహారాజు తన విల్లు సంధించి బాణం ఎక్కుపెట్టి, భూమి మీదికి వేయడానికి ప్రయత్నించాడు. వృథువుకు భయపడి భూమి పరుగెత్తింది. వృథువు వెంటబడ్డాడు. అప్పుడు భూమి వృథువుతో ఇలా అంది.

“ఓ మహారాజా! నా మీద బాణం వేసి ఏమి ప్రయోజనము. నేను ఏ తప్పు చేయలేదు. ఓ రాజా! నా శరీరం చాలా ధృఢమైనది అందుకే అందరికీ ఆశ్రయం ఇస్తున్నాను. ప్రజలు నన్ను ముక్కలు చేస్తున్నారు. నేనేం చేయాలి. దీని వలన భూమి నీటిలో మునిగిపోతుంది. అప్పుడు ప్రజలను ఎలా కాపాడుతావు. నీవే నన్ను ఆది వరాహరూపంలో నీటి నుండి బయటకు తీసుకొని వచ్చావు. ఇప్పుడు నీవే నన్ను ఖండాలుగా చేయాలనుకుంటున్నావు. కాబట్టి నీ కోపాన్ని వదిలి నా మాటలు విను.

బ్రహ్మగారు నాలో ఎన్నో ఓషధులను నిక్షిప్తం చేసాడు. అయితే కలుషాత్ములు, దుష్టులు, దొంగలు వాటిని తమ అభీనంలో పెట్టుకున్నారు. నేను వారి చేతిలో బందీగా ఉన్నాను. అంతేకాదు ప్రజలు యజ్ఞయాగాలు చేయడం మరిచిపోయారు. అందువలన వర్షాలు లేవు. పంటలు లేవు. ప్రజలు దొంగలుగా మారిపోయారు. ఒకరిని ఒకరు దోచుకుంటున్నారు. అందుకని ఓషధులను పంటధాన్యాలను నాలోనే దాచుకున్నాను. నీవు వాటిని మరలా వెలికితీసే ఉపాయం ఆలోచించు. నీవు నన్ను మఱించి ఆవునుండి పాలు పిలికినట్టు నాలో ఉన్న ధాన్యాలను వెలికితియ్యి. నేను నీకు సమస్తధాన్యాలను ఇస్తాను. ఇప్పుడు నేను ఎగుడుదిగుడుగా ఉన్నాను. ముందు దానిని సమం చెయ్యి.” అని పలికింది.

భూదేవి మాటలు శ్రద్ధగా విన్నాడు పృథుమహారాజు. భూమి నుండి ఓషధులను పిండటం మొదలు పెట్టాడు. ప్రజలందరూ భూమాతను గోవుగా చేసి ఆమె నుండి ఆహారధాన్యాలు అనే క్షీరములు పిండుకోసాగారు. ఆహారధాన్యాలు పుష్కలంగా లభించడంతో జనపదాలు పట్టణాలు దుర్గాలు పల్లెలు, ప్రజవాటికలు మొదలైన నివాసస్థానాలు కల్పించబడ్డాయి. ప్రజలు ఆయా నివాసస్థానాలలో నిర్ణయంగా నివసించసాగారు.

ఈ విధంగా పృథుమహారాజు ప్రజలకు ఉపయోగకరమైన కార్యములు చేస్తూ ఒక సారి అశ్వమేధయాగం చేయడానికి సంకల్పించాడు. ఆ యాగానికి విష్ణువు, కపిల మహర్షి నారదుడు సనకుడు మొదలగు యోగులు, దేవతాగణాలు బ్రహ్మ, శివుడు అష్టదిక్పాలకులు వచ్చారు. ఈ విధంగా పృథు మహారాజు తొంభైతొమ్మిది అశ్వమేధయాగాలు పూర్తిచేసాడు. నూరవ అశ్వమేధయాగం జరుగుతూ ఉంది.

నూరు అశ్వమేధయాగాలు పూర్తి చేస్తే పృథువు ఇంద్రపదవికి అర్హుడు అవుతాడు. ఎలాగైనా ఆ యజ్ఞం ఆపాలని అనుకున్నాడు ఇంద్రుడు. ఒక దొంగ వేషం వేసుకున్నాడు. ఎవరికీ తెలియకుండా వచ్చి ఊపస్తంభమునకు కట్టిన యజ్ఞపశువును అపహరించి తీసుకుపోయాడు. ఇది గమనించిన అత్రిమహర్షి ఆ విషయం పృథువు కుమారునికి చెప్పాడు. వెంటనే ఆ కుమారుడు ధనుస్సు తీసుకొని ఇంద్రుని వెంటడించాడు. ఇంద్రుడు ఒక సామాన్య దొంగ వేషంలో ఉండటం చూచి, వాడిని చంపడం ధర్మం కాదనుకున్నాడు. ఇది చూచిన అత్రి “కుమారా! ఇతడు దొంగ కాడు ఇంద్రుడు. నీ తండ్రి యజ్ఞం జరగకుండా నిరోధించడానికి వచ్చిన యజ్ఞఘాతకుడు. ఇతడిని చంపు” అని అన్నాడు. ఈ మాటలు విన్న ఇంద్రుడు, యజ్ఞపశువును, తాను వేసుకున్న వేషాన్ని వదిలి పారిపోయాడు. పృథువు కుమారుడు యజ్ఞపశువును తీసుకొని యజ్ఞశాలకు వచ్చాడు.

మరలా ఇంద్రుడు దొంగ వేషం వేసుకున్నాడు. ఈ సారి యాగశాలలో కట్టి ఉన్న

అశ్వమును అపహరించాడు. ఇది చూచిన పృథుకుమారుడు మరలా ఇంద్రుని వెంటబడ్డాడు. చంపడానికి ప్రయత్నించగా ఇంద్రుడు అశ్వాన్ని దొంగవేషాన్ని వదిలి పారిపోయాడు. ఈ విధంగా ఇంద్రుడు ధరించిన దొంగ వేషములను కొందరు మానవులు అనుకరించారు. వారిని కాపాలికులు అని అంటారు.

పృథువు ఈ విషయాన్ని బ్రహ్మగారికి నివేదించాడు. ఇంద్రుని జయించడానికి అనుజ్ఞ ఇమ్మన్నాడు. దానికి బ్రహ్మ “మహారాజా! ఇంద్రుడు విష్ణు అంశ కలిగిన వాడు. వాడిని చంపకూడదు. వాడి మానాన వాడిని వదిలెయ్యి. దీని వలన నీకు ఏం నష్టం కలగలేదు కదా. నీకు నూరు అశ్వమేధయాగములు చేసిన ఫలం దక్కుతుంది. నూరు అశ్వమేధయాగములు చేసిన వాడివి, ఇంక యుద్ధము చేయడం విరమించు. ఇంద్రుడు లోకపాలకుడు. అతనితో విరోధం మంచిది కాదు. నీవు, ఇంద్రుడు ఆ శ్రీహరి అంశలోని వారే. కాబట్టి మీ ఇద్దరూ కలిసి ఉండండి. ఇంక నుండి ధర్మం కాపాడడానికి ప్రయత్నించు. నీవు ఎక్కడి నుండి వచ్చావో ఎక్కడకు వెళతావో దాని గురించి చింతించు. ధర్మరక్షణలో ఆధ్యాత్మిక చింతనతో శేషజీవితం గడుపు” అని అన్నాడు.

తరువాత పృథువు యజ్ఞం పూర్తిచేసి అవభృథస్నానం చేసాడు. ఋత్విక్కులను తగులీతిలో సత్కరించాడు. ఇంతలో శ్రీహరి ఇంద్రుని తీసుకొని అక్కడకు వచ్చాడు. శ్రీహరి పృథువుతో “మహారాజా ఇంద్రుడు నీకు క్షమాపణ చెప్పుకోడానికి వచ్చాడు. అతని క్షమాపణలు స్వీకరించు. నీవంటి సత్ పురుషులకు దేహాభిమానము, పట్టుదల ఉండకూడదు. నీవు దేహమాయకు వశుడై ఇతరులకు బాధకలిగించకూడదు. అలా చేస్తే నీవు ఇప్పటి దాకా చేసిన సాధుజన రక్షణ వృథా అవుతుంది కదా!

నీవు జ్ఞానివి. నీ దేహం అజ్ఞానం వలన పుట్టింది. ఆ దేహం మీద అభిమానం తగదు. కాబట్టి దేహాభిమానం వదిలి పరమాత్మ భావన అలవరచుకో. ఆత్మవేరు దేహం వేరు అని భావించేవాడు పరమాత్మయందు భక్తి కలిగి త్వరగా ఆయనను చేరుకుంటాడు. నీ స్వధర్మం నీవు పాటించు. నిష్కామ కర్మలు ఆచరించు. నీ మనసు లోని ద్వేషభావం పోయి నిర్మలం అవుతుంది. అటువంటి వాడే త్వరగా మోక్షం పొందగలడు.

పృథుమహారాజా! నీకు ఆత్మ తత్వాన్ని బోధిస్తాను. ఆత్మకు ఎటువంటి వికారము లేదు. సంసార బంధనములు లేవు. కానీ దేహమే ఆత్మ అనుకునేవాడు సంసారంలో పడతాడు. ద్రవ్యములు, క్రియలు, నామరూపములు వీటిలో భేదబుద్ధి కలిగి ఉంటాడు. ఆపదలు సంపదలు వచ్చినపుడు విపరీతంగా స్పందిస్తాడు. కాని దేహం వేరు ఆత్మ వేరు అని తెలుసుకున్న జ్ఞానులైన నా భక్తులు ఈ మాయలో పడరు. వారు ఎటువంటి వికారములు పొందరు.

కాబట్టి నీవు కూడా సుఖదుఃఖాలనుసమంగా చూడు. ఇంద్రియములను మనసును జయించు. ప్రజలను రక్షించు. ప్రజారక్షణే రాజుల పరమధర్మము. ప్రజలను రక్షించే రాజుకు ప్రజలు చేసే పుణ్యంలో ఆరవ వంతు వస్తుంది. ప్రజారక్షణ మలిచిన రాజు పుణ్యం అంతా ప్రజలకు చేరుతుంది. ప్రజలు చేసిన పాపాలు రాజు అనుభవిస్తాడు. కాబట్టి ధర్మంగా అర్థ కామాలను పొందు. ప్రజల అనురాగాన్ని సంపాదించు. ప్రజలను భేదబుద్ధిలేకుండా పాలించు.

ఓ రాజా! నేను యజ్ఞయాగములచేత పూజలు వ్రతాల చేత లభించను. సమచిత్తులయిన సత్పురుషుల హృదయాలలో ఉంటాను. నీకు సమబుద్ధి ఉంది. అసూయ లేదు. అందుకని నీకు వశుడను అయ్యాను. నీకు ఏం వరం కావాలో కోరుకో” అని అన్నాడు.

శ్రీమహావిష్ణువు పలికిన పలుకులు విని వృథువు మహదానందభరితుడు అయ్యాడు. ఎదురుగా తలవంచుకొని నిలబడి ఉన్న ఇంద్రుడిని ప్రేమగా కౌగలించుకున్నాడు. ఈ విధంగా వృథువును ఇంద్రుడిని కలిపిన శ్రీహరి వృథువు చేసిన ఉపచారములకు తృప్తి చెందాడు.

వృథువు శ్రీహరిని అలా చూస్తూనే ఉన్నాడు. ఎంత చూసినా శ్రీహరి దివ్యమంగళ విగ్రహం తనివితీరడం లేదు. “ఓ దేవా! దేహం మీద అభిమానం ఉన్నవాళ్లు వరాలు కోరుకుంటారు. నీ మాటలతో నా దేహాభిమానం అంతరించింది. నాకు వరాలు అవసరం లేదు. ఆ వరాలతో లభించే సుఖాలు అక్కరలేదు. నాకు మోక్షం కూడా అక్కరలేదు. ఎందుకంటే అక్కడ నీ పుణ్యకథలు వినే అవకాశం ఉండదు కదా! ఎల్లప్పుడూ నీ పుణ్యకథలు వినాలనే కోరిక నాలో ఎప్పుడూ పుట్టేటట్లు వరం ప్రసాదించు. అదే నా కోరిక.

ఓ దేవా! నీవు మాయకు అతీతుడవు. సత్ పురుషులు నీ పాదపద్మములు తప్ప మరొకటి కోరుకోరు. కాని నీ మాయకు లోబడి సంసారంలో ఉన్న వారు కర్మలు చేయడం లోనే ఆసక్తులు అవుతారు. వాటికి తగిన ఫలాలనే అనుభవిస్తారు. అటువంటి వారిని నీ మాయ మాటలతో వరాలు కోరుకొమ్మని అడుగుతుంటావు. కాని నీగురించి తెలిసిన వారు నీ మాయకు లోబడరు. ఏ వరమూ కోరుకోరు. కేవలం నీయందు అచంచలమైన భక్తికలిగి ఉంటారు. అంతేకానీ తుచ్ఛమైన వరాలు కోరడంలో ఆసక్తి చూపరు. నీ యందు భక్తి కలిగి ఉండటం కన్నా వేరొక వరం ఏముంటుంది చెప్పు. నీయందు భక్తి కలిగి ఉన్నవారికి అడగకుండానే నీవు మేలు చేస్తావు కదా. ఇంకా నిన్ను వరాలు కోరడం ఎందుకు.” అని పలికాడు వృథువు.

వృథువు పలికిన పలుకులు విని శ్రీహరి మహదానందం చెందాడు. “మహారాజా! నాయందు నీకు అచంచలమైన భక్తి కలగడానికి కారణం నీ పూర్వజన్మసుకృతము. నీవు కోరినట్లు పరమాత్మయందు నీ భక్తి ఎప్పటికీ చెదరకుండా అచంచలంగా ఉంటుంది. నామీద నీకు ఉన్న

భక్తి తత్వరత వలన నిన్ను ఆవలించిన మాయ తొలగిపోతుంది. అప్పుడు నీకు స్వర్గము నరకము అంటే వేరువేరుగా ఉండవు. అవి నీకు సమానంగా గోచరిస్తాయి. అదంతా నీ భావన అని నీకు అర్థం అవుతుంది. ఎందుకంటే మానవులు వదిలిపెట్టడానికి ఇష్టపడని అహంకారము, మమకారము, కోపము, ద్వేషము, అనే దోషాలను వదిలిపెట్టి పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తి కలిగి ఉన్నావు. అదే నాకు పరమానందం కలిగించింది.” అని పలికి శ్రీహరి అంతర్ధానంఅయ్యాడు.

పృథువు అష్టబీదాకా కళ్లముందు కనబడిన శ్రీహరి రూపమును కళ్లమూసుకొని మనసులో నిలుపుకున్నాడు. మనసులోనే శ్రీహరికి నమస్కరించి తిరిగి తన నివాసానికి వెళ్లాడు. పృథు మహారాజు గంగా యమునా మధ్యప్రాంతమును జనరంజకంగా పరిపాలించాడు. దీర్ఘసత్రము అనే యాగం చేయ సంకల్పించాడు. యాగదీక్ష తీసుకున్నాడు. దర్బలు చేతిలో ధరించాడు. యాగమునకు వచ్చిన వారిని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“సభాసదులారా! నేను ధర్మం గురించి తెలుసుకోవాలి అని అనుకుంటున్నాను. కాబట్టి ధర్మం అంటే నేను ఏమి అనుకుంటున్నానో ముందు మీవంటి సత్ పురుషులకు తెలియజేస్తాను. ఈ భూమిని జనరంజకంగా పరిపాలించమని బ్రహ్మనన్ను నియోగించాడు. ప్రజానీకం వారి వారికి తగిన వృత్తులు ఆచరించేటట్టు చేయమన్నాడు. ఆయన చెప్పినట్టు ధర్మబద్ధమైన పాలన సాగించాను. నాకు పుణ్యలోకాలు లభిస్తాయి అని అనుకుంటున్నాను. ఏ రాజు అయితే, కేవలం ధనం పోగుచేసుకోడానికి, విలాసాలు అనుభవించడానికి, ప్రజల వద్దనుండి పీడించి పన్నులు బలవంతంగా గుంజుకుంటాడో, అటువంటి రాజుకు ప్రజలు చేసిన పాపాలు అన్నీ సంక్రమిస్తాయి. అటువంటి రాజు త్వరలో నశిస్తాడు.

కాబట్టి రాజు ప్రజల మేలు కోరాలి. ప్రజలు కూడా రాజు మేలు కోరాలి. రాజు, ప్రజలు కలిసి ఏ పని చేసినా పరమేశ్వర అర్పణ బుద్ధితో చేయాలి. అప్పుడే ధర్మం వర్ధిల్లుతుంది. నా రాజ్యంలో ప్రజలందరూ ఇటువంటి ధర్మబుద్ధితో ఉన్నారు. మీరంతా నాకంటే జ్ఞానవృద్ధులు వయోవృద్ధులు. నాకు తండ్రుల వంటి వారు. నేను చేసిన మంచి పనులకు నాకు ఎటువంటి ఉత్తమ లోకాలు లభిస్తాయి. ఉత్తమలోకాలు కలగడానికి నేను ఇంకా ఏమేమి చెయ్యాలి. మీరు నాకు తెలియజేయండి.

అప్పుడు అక్కడ ఉన్న వాళ్లు ఇలా అన్నారు. “మహారాజా! ప్రజలు ధర్మకార్యాలను వాసుదేవ అర్పణ బుద్ధితో చేయాలని అన్నారు కదా. అసలు వాసుదేవుడు అనే వాడు ఉన్నాడా.” అని అడిగారు.

అప్పుడు వృధు మహారాజు వారితో ఇలా అన్నాడు. “వాసు దేవుడు ఉన్నాడు అని నేను నమ్ముతున్నాను. మీకు నమ్మకం లేకపోతే ఆయన సృష్టించిన ప్రకృతి మీ ముందు ఉంది కదా. ఆయన లేకుండా ప్రకృతి ఎలా వచ్చింది. ఎక్కడి నుండి వచ్చింది. కాబట్టి పరమాత్మ ఉన్నాడు అని ఒప్పుకోక తప్పదు. కాని మీరు మరొక వాదన లేవదీయవచ్చు. పరమేశ్వరుడు లేడు. ఈ జగత్తు పరిణామక్రమంలో కర్తలవశాత్తు ఆవిర్భవించింది అని మీరు అనవచ్చు.

మనకు తెలియని విషయాల గురించి పూర్వీకులు చెప్పిన మాటలను నమ్మడం మానవ ధర్మం. ప్రహ్లాదుడు బలిచక్రవర్తి మొదలగు వారికి శ్రీహరి ప్రత్యక్షమై వరాలు ఇచ్చినట్టు మన శాస్త్రములు చెబుతున్నాయి. శ్రీహరి మోక్షప్రదాతగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు. ఇటువంటి వారి చరిత్రలు చూసినపుడు మనకు పరమాత్మ ఉన్నాడు అని నమ్మకం కలుగుతుంది. శ్రీహరి పాదములను సేవిస్తే మనసులో ఉన్న మాలిన్యాలు అన్ని పోతాయి. వైరాగ్యం కలుగుతుంది. జ్ఞానము విజ్ఞానము, ధైర్యము, శక్తి లభిస్తాయి. అటువంటి వారికి సంసార దుఃఖములు ఉండవు.

నారాయణుడు ఈ జగత్తుకు ఆధారము. ఆయనతో సమానులు కానీ అధికులు కాని లేరు. ఆయన అద్వితీయుడు. కర్తవశం వలన ఈ జగత్తు పుడుతుంది అని మీరు అనవచ్చు. అది సరి కాదు. ప్రపంచ సృష్టికి కర్తకారణం కాదు. కర్తజడము. దానంతట అది ఏమీ చేయలేదు. ఈ జగత్తు పుట్టడానికి లయం కావడానికి వెనుక ఏదో ఒక శక్తి ఉండాలి. అదే పరమాత్మ. కాబట్టి మీరందరూ ఈ వాదోపవాదాలు మాని పరమాత్మను నమ్మండి. సేవించండి. తరించండి.

పరమాత్మకు రూపం లేదు. జ్ఞానమే ఆయన రూపము. ఆయన యజ్ఞస్వరూపుడు. ఆయన నిర్గుణుడు అయినా సగుణంగా ఉన్నట్టు గోచరిస్తున్నాడు. అగ్ని దేనిని దహిస్తుందో ఆ ఆకారం ధరించినట్టు, దేహములో ఉన్న ఆత్మకూడా దేహము రూపములోనే వ్యక్తం అవుతుంది. ఈ దేహం పుట్టడానికి కాలము, పూర్వజన్మసంస్కారము కారణము. ఈ విషయం తెలుసుకున్న నా దేశంలో ప్రజలు ఆ పరమాత్మ ఉన్నాడని నమ్మి పూజిస్తున్నారు. యజ్ఞయాగాలు చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా చేయడం వలన వారు నన్ను అనుగ్రహిస్తున్నారు. రాజులకు ఎన్నోభోగభాగ్యాలు ఉండవచ్చు. అవి అన్నీ తపస్సు, క్షమ, దయ మొదలగు గుణములతో సాటి రావు.

శ్రీహరి బ్రాహ్మణులను పూజిస్తాడు. ఆ కారణంచేత లక్ష్మీదేవి ఆయన వెంటనే ఉంటుంది. కాబట్టి బ్రాహ్మణులను పూజిస్తే పరమాత్మను పూజించినట్లే. కాబట్టి మీరందరూ ధర్మవేత్తలైన బ్రాహ్మణులను సేవించండి. ఇంకొక విషయం కూడా చెబుతాను. మీరు ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలకు, పితృ దేవతలకు అర్పించినట్టు భావించి బ్రాహ్మణులకు భోజనం పెడితే, వారు తృప్తి చెందుతారు. అగ్నిలో అర్పించే హవిస్సుల కన్నా బ్రాహ్మణముఖంగా అర్పించే భోజనం శ్రేష్ఠము అయినది.

సభాసదులారా! ఈ విశ్వంలోని సమస్త విషయాలు వేదాలలో ఉన్నాయి. ఆ వేదాలను శ్రద్ధతో, తపస్సు, మోనం, ధ్యానము, సమాధి మొదలగు సాధనములతోనూ, సత్ అసత్ విచారంతో అధ్యయనం చేసిన బ్రాహ్మణులు సదా పూజనీయులు. అటువంటి బ్రాహ్మణుల పాదధూళిని నేను నా శిరస్సున ధరిస్తాను. కాబట్టి గోవులు, బ్రాహ్మణులు, శ్రీహరి సదా పూజనీయులు.” అని పలికాడు పృథు మహారాజు.

ఆ మాటలు విన్న సభాసదులు అందరూ హర్షధ్వానాలతో పృథుమహారాజును అభినందించారు. వారందరూ ముక్త కంఠంతో ఇలా అన్నారు. “నీతండ్రి పాపాత్ముడైనా, నిన్ను కుమారుడిగా పొందడం వలన నరకం నుండి బయటపడ్డాడు. “పుత్రేణ లోకాన్ జయతి” పుత్రుల వలన తండ్రి ఉత్తమలోకాలు పొందుతాడు అనే వేదవాక్కు నీయందు సార్థకమయింది. హిరణ్యకశిపుడు సదా శ్రీహరిని ద్వేషించినా, అతని కుమారుడు ప్రహ్లాదుని సద్గుణముల వలన పునీతుడు అయ్యాడు. సకల సద్గుణ సంపన్నుడవైన నీవు కలకాలం వర్ధిల్లు.

నీవు సదా శ్రీహరి చింతనలో ఉన్నావు. నీవు మాకు రాజువు కాబట్టి ఆ శ్రీహరి చింతన మాకూ లభించింది. నీ బోధనల వలన అజ్ఞానము అనే చీకటిలో ఉన్నమాకు వెలుగును ప్రసాదించావు. బ్రాహ్మణులను క్షత్రియులు (పాలకులు), క్షత్రియులను బ్రాహ్మణులు, పరస్పరం గౌరవించుకోవాలి వీరిద్దరికీమార్గదర్శకుడవు, మాకు పాలకుడవు అయిన నిన్ను సాక్షాత్తు ఆ పరమాత్మస్వరూపుడుగా భావించి నమస్కరిస్తున్నాము.” అని సభాసదులందరూ చేతులు జోడించి పృథుమహారాజుకు నమస్కరించారు.

అదే సమయంలో సనకసనందసనత్కుమారసనత్కుజాతులు అనబడే బాలయోగులు పృథుమహారాజు వద్దకు వచ్చారు. పృథుమహారాజు వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించి, అతిథి సత్కారములు చేసి ఉచితాసనం మీద కూర్చోబెట్టాడు. తరువాత పృథు మహారాజు వారి పాదములకు నమస్కరించి వారితో ఇలా అన్నాడు.

“మహాత్ములారా! మీరు మా గృహానికి రావడం మా పూర్వజన్మసుకృతమే కాని వేరుకాదు. దేహంలో ఉన్న ఆత్మను మానవులు చూడలేరు. అలాగే దేవతామూర్తులయిన మిమ్ములను సాధారణ మానవులు చూడలేరు. అటువంటి మిమ్ములను చూడటంతో నా జన్మధన్యం అయింది. మానవునికి ఎంత సంపద ఉన్నా ఆ సంపద మీ వంటి వారి సేవకు ఉపయోగపడినప్పుడే వాటి సార్థకత. లేకపోతే ఎన్నిసంపదలు ఉన్నా వాడు పేదవాడే. మీపాదములు సోకని ఇంద్రభవనమైనా అది కీకారణ్యంతో సమానమే. మీరు పుణ్యాత్ములు. మీరాక నాకు ఎన్నో శుభాలు కలిగిస్తుంది. మీరు ఎల్లప్పుడూ లోకకల్యాణమునే కోరుతుంటారు. మీరు సుఖదుఃఖాలను సమంగా చూడగల సమర్థులు. మేము దుఃఖమయమైన సంసార సాగరంలో పడి కొట్టుకుంటున్నాము. మాకు సుఖసంతోషాలు

ఎలా కలుగుతాయి. కాబట్టినాకు ఈ సంసార సాగరం నుండి విముక్తి కలిగే మార్గం ఉపదేశించండి.” అని అడిగాడు. దానికి సనత్కుమారుడు ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! నీ మనసు అందరి హితం కోరుతుంటుంది. నీవు ధర్మమార్గం అవలంబిస్తున్నావు. నీకు అన్నీ తెలిసీ, ఏమీ తెలియనట్టు అడిగావు. నీ వంటి సత్పురుషులు లోక కల్యాణార్థం ఇలా అడుగుతుంటారు. ఈ లోకంలో అన్నిటి కంటే ఉత్తమమైనది సాధు సంగమం అంటే సత్సంగము. సత్పురుషులంతా ఒక చోటచేరి మంచి విషయాలు మాట్లాడుకుంటే, వారి మనసులు నిర్మలంగా ఉంటాయి. అప్పుడు వారికి భగవంతుని మీద భక్తి అలవడుతుంది. అది ఎలాగో చెబుతాను.

భక్తి యోగంలో ప్రవేశించడానికి ఈ కింది లక్షణాలు కలిగి ఉండాలి.

శ్రద్ధ, భాగవత ధర్మాల గురించి తెలుసుకోవడం, ఆధ్యాత్మిక విషయాల యందు ఆసక్తి కలిగి ఉండటం, యోగులను సేవించడం, నిరంతరం శ్రీహరి పుణ్యకథలను వినడం, కేవలం ధనం, ఆస్తి కొరకు పాకులాడే వారికి, ఇంద్రియసుఖములు కోరేవారికి దూరంగా ఉండటం, ధనం, కోరికలకు దూరంగా ఉండటం, శ్రీహరిగుణములను ఆస్వాదించడం తప్ప మరొక వ్యాపకం లేకపోవడం, లోపల ఉన్న ఆత్మను గురించి తెలుసుకోవడం, సాధ్యమైనంత వరకు ఏకాంతంగా ఉండటం, అహింస, ఇంద్రియనిగ్రహం పాటించడం, ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మను స్మరించడం, యమనియమాలు ఆచరించకుండా వాటిని నిందించడం మానుకోవడం, లేని దానికోసం పాకులాడటం, ఉన్నదానిని కాపాడుకోవడం లాంటి వాటి మీద ఆసక్తి తగ్గించుకోవడం, సుఖదుఃఖాలు, శీతోష్ణములను సహించడం, వీటి వలన భక్తి తత్వం వృద్ధి చెందుతుంది.

భక్తి తత్వం అలవడితే పరమాత్మయందు ఆసక్తి కలుగుతుంది. ఉత్తములైన గురువులను ఆశ్రయించి మంచి విషయములను తెలుసుకుంటాడు. అప్పుడు దారేషణ, ధనేషణ, పుత్రేషణ అనే ఈషణత్రయం నుండి బయటపడతాడు. అప్పుడు సంసార బంధములు వాటంతట అవే విడిపోతాయి. జ్ఞాన వైరాగ్యాలు కలుగుతాయి. అతనిలోని అహంకార మమకారాలు నశించిపోతాయి. ఇదంతా నేనే చేస్తున్నాను, దీని ఫలితం నేనే అనుభవించాలి అనే భావనల నుండి విముక్తుడు అవుతాడు. అప్పుడు అతడికి సుఖము దుఃఖము అనే ద్వంద్వములు అనేవి బాధించవు” అని ఉపదేశించాడు.

ఇంకా ఇలా అన్నాడు. “ఓ రాజా! మానవుడు నిద్రలో కలకంటాడు. ఆ కలలో తాను రాజు అయినట్టు యుద్ధం చేసినట్టు, శత్రువులను చంపినట్టు కలకంటాడు. నిజానికి అక్కడ ఏమీ లేదు. మెలుకువ రాగానే అవేమీ ఉండవు. అవన్నీ అసత్యాలు అని తెలుసుకుంటాడు. ఈ స్వప్నము సూక్ష్మదేహము వంటిది. ఆ సూక్ష్మదేహం అంటే వాసనామయ దేహము నశిస్తే అతడు పరమాత్మలో

లీనం అవుతాడు. అప్పుడు అతడికి జన్మఉండదు. ఒకవేళ జన్మఎత్తినా బాహ్యప్రపంచములో ఉన్న శబ్దము స్వర్గ రూపము మొదలగునవి, మనసుకు కలిగే శోకము మోహము మొదలగు అనుభూతులు అతనిని ఏమీ ప్రభావితం చేయలేవు.

ఓ రాజా! పరిశుద్ధమైన ఆత్మ బాహ్యప్రపంచంలో విహరిస్తూ జీవభావం పొందుతుంది. అప్పుడు జీవాత్మకు బాహ్యప్రపంచానికి మధ్య, అహంకారము రెండింటికీ సంబంధము కలిగి ఉంటుంది. దేహమే ఉపాధిగా కల జీవుడు జాగ్రదావస్థలోనూ స్వప్నావస్థలోనూ సుఖదుఃఖాలను అనుభవిస్తాడు. స్వప్నావస్థను దాటి సుషుప్తిలో ఉన్నపుడు, దేహము మనసు పని చేయనపుడు, జీవాత్మ ఎటువంటి వికారములు లేకుండా నిశ్చలమైన స్థితిలో ఉంటుంది. అప్పుడు బాహ్యసంబంధమైన దృశ్యములు వాటి భేదములు అతనిని ప్రభావితం చేయలేవు.

ఓ రాజా! ఎల్లప్పుడూ విషయచింతన చేసే వ్యక్తి యొక్క ఇంద్రియములు, మనస్సు బాహ్యప్రపంచములోని పదార్థముల మీద ఎక్కువ ఆసక్తి చూపుతుంటాయి. బాహ్యవిషయముల యందు ఆసక్తి కలిగిన మనసు, బుద్ధిని నిర్విర్క్యం చేస్తుంది. అటువంటప్పుడు పూర్వపరాల గురించిన జ్ఞానము నశిస్తుంది. కేవలం వర్తమానమే జీవితం అవుతుంది. పూర్వఅపరాల స్మృతి నశించినపుడు అతనిలో ఉన్న జ్ఞానశక్తి నశిస్తుంది. అదే అతడి నాశనానికి దారితీస్తుంది. అలా కాకుండా ఆత్మను గురించి తెలిసినవాడికి జగత్తు అంతా ఆత్మస్వరూపంగా గోచరిస్తుంది. విషయవాంఛల మీద ఆసక్తి ఉంటే ఆత్మయందు ఆసక్తి నశిస్తుంది. ఆత్మయందు ఆసక్తి లేకపోతే అతడు జననమరణచక్రంలో తిరుగుతుంటాడు. అతడు బాహ్యసుఖాల కోసం, స్వర్గసుఖాల కోసం పాకులాడుతుంటాడు. కాబట్టి ఆత్మజ్ఞానం కలిగి ఉండటమే ఉత్తమం.

ఓ మహారాజా! ఈ సంసారము అనే సముద్రాన్ని దాటాలి అని అనుకునేవాడు దుష్టుల స్నేహానికి దూరంగా ఉండాలి. అర్థము అంటే ధనము, ఆస్తి, కామము అంటే అవి కావాలి అనే కోరికలు, వీటికి దూరంగా ఉండాలి. ధర్మంగా సంపాదించాలి అనే భావన కూడా వదిలిపెట్టాలి. ఉన్నదానితో తృప్తి పడాలి. వీటినుండి విడివడాలి అంటే మోక్షం పొందాలి అనే భావన ఒకటే ఉండాలి. దానికి మార్గం హృదయకుహరంలో దాగి ఉన్న ఆత్మగురించి తెలుసుకోవడమే. కాబట్టి నీవు ఆ పరమాత్మను అనునిత్యమూ స్మరిస్తూ ఉండు.

నిరాకారుడైన ఆయనను స్మరించడం అసాధ్యమైతే సాకారమైన ఆయన పాదాలను హృదయంలో స్మరించు. నిరంతర పాదస్మరణ వలన నీలోని అహంకారము నశిస్తుంది. ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము సాధించిన యోగులు కూడా ఈ అహంకారము అనే భావన నుండి తప్పించుకోలేకపోతున్నారు. కేవలం ఆ పరమాత్ముని పాదములు నమ్మినవారికి మాత్రమే ఇది సాధ్యం అవుతుంది. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములతో నిండిన ఈ సంసారము అనే సాగరాన్ని

దాటడానికి శ్రీహరి సంకీర్తనం అనే నావ తప్ప మరొక మార్గం లేదు. హఠయోగము మొదలగు యోగసాధనలతో కూడా సాధ్యం కాదు.” అని సనపత్నుమారుడు పృథు మహారాజుకు పరమాత్మ తత్వాన్ని బోధించాడు.

సనత్కుమారుడు బోధించిన ఆత్మతత్వాన్ని పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్న పృథు మహారాజు సంతోషంతో ఇలా అన్నాడు. “మహాత్మా! నా పూర్వజన్మపుణ్యఫలం చేత మీరు నా వద్దకు వచ్చి నాకు జ్ఞానోపదేశం చేసారు. నేను ధన్యుడను అయ్యాను. నా రాజ్యము సమస్త సంపదలు మీకు అర్పించినా మీ రుణం తీర్చుకోలేను. అయినా ఈ రాజ్యము, సంపదలు నావి కావు. ఆ పరమాత్మవి. వీటిని మీకు దానం చేసే హక్కునాకు లేదు. ఎందుకంటే ఇవన్నీ పరమాత్మస్వరూపులు అయిన మీవి. మీవి మీకే ఎలా దానం ఇవ్వగలను. ఈలోకంలో ఉన్న మానవులు కేవలం ప్రకృతి సంపదలు అనుభవించాలే కానీ వాటి మీద అధికారం హక్కు ఉందని అనుకోవడం అవివేకము. ఆ కారణంగా నాది కాని దానిని నేను మీకు ఎలా ఇవ్వగలను. మీకు ఏదైనా ఇవ్వాలి అని అనుకోవడం హాస్యాస్పదమే అవుతుంది. అందుకని మీకు మనస్ఫూర్తిగా నమస్కరిస్తున్నాను. నా నమస్కారాలు అందుకోండి.” అని అన్నాడు పృథు మహారాజు.

ఆ మాటలు విన్న సనకసనందాదులు ఆయనను దీవించి వెళ్లిపోయారు. తరువాత పృథుమహారాజు ఎన్నో మంచి పనులు, ధర్మయుక్తమైన పనులు చేసాడు. వాటి ఫలములను పరమాత్మకు అర్పించాడు. తాను దేనిమీదా ఆసక్తుడు కాలేదు. కేవలం సాక్షిగా చూస్తున్నాడు. ఈ భౌతిక ప్రపంచంలో తిరుగుతున్నా, అహంకారమును వదిలి మనసును పరమాత్మయందు లగ్నం చేసాడు.

పృథు మహారాజుకు ఐదుగురు కుమారులు కలిగారు. వారు విజితాశ్వుడు, ధూమ్రకేశుడు, హర్షశ్వుడు, ద్రవిణుడు, వృకుడు. పృథు మహారాజు ప్రజలను కన్నబిడ్డలవలె పాలించాడు. పృథు చక్రవర్తి పాలనలో పట్టణాలు పల్లెలు వృద్ధిపొందాయి. అందరికీ వారి వారికి తగిన వృత్తులు ఏర్పాటు చేసాడు. ధర్మం తప్పకుండా రాజ్యపాలన చేసాడు.

ఇంతలో ఆయన తనకు వార్ధక్యం వచ్చింది అని తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే తన రాజ్యమును కుమారులకు అప్పగించాడు. వానప్రస్థ ఆశ్రమము స్వీకరించాడు. కందమూలములు తింటూ ఆశ్రమవాసిగా జీవితం గడుపుతూ ఆ పరమాత్మను గురించి ధ్యానం చేసాడు. ప్రాణాయామము చేస్తూ తపోవృత్తి అవలంబించాడు. తాను చేసిన తపస్సును ఈశ్వరార్పణం చేసాడు. భవబంధాలనుండి విముక్తుడు అయ్యాడు. పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తిని పెంపొందించుకున్నాడు. అతని లోని అన్ని సందేహాలు పటాపంచలయ్యాయి. అతనికి జ్ఞానోదయం

అయింది. దేహభావం నశించింది. ఆత్మభావం వృద్ధిపొందింది. ఈ దేహం వదిలిపెట్టడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. మూలాధారం నుండి ప్రాణవాయువును మెల్లగా పైకి లేపి ఆజ్ఞాచక్రం దాకా తీసుకొని వచ్చి అక్కడ నిలిపాడు. తరువాత బ్రహ్మరంధ్రం దగ్గర చేర్చాడు. ప్రాణవాయువును అనంతవాయువులో భీనం చేసాడు. పంచభూతాత్మకమైన ఈ శరీరాన్ని పంచభూతములలో కలిపాడు. పరబ్రహ్మనిష్ఠపొంది ముక్తుడు అయ్యాడు. ఆయన భార్య కూడా పతితో సహగమనం చేసింది. ఆవిధంగా పృథుమహారాజు ఆయన భార్య ముక్తిని పొందారు. ఊర్ధ్వలోకాలకు వెళ్లిపోయారు.” అని మైత్రేయుడు విదురుడికి పృథు మహారాజు చరిత్ర వివరించాడు.

“ఓ విదురా! ఈ మానవ జన్మ, మోక్షం పొందడానికి సాధనం. అయినా మానవులు భవబంధాలలో చిక్కుకొని మోక్షాన్ని పొందలేకపోతున్నారు. తనను తాను మోసగించుకుంటూ ఆత్మవంచనకు గురి అవుతున్నాడు. పృథుచక్రవర్తి కుమారుడు విజితాశ్వడు తరువాత రాజయ్యాడు. ఆయన కూడా తండ్రి మాదిరి పరిపాలన సాగించి తుదకు విష్ణుసాయుజ్యం పొందాడు. విజితాశ్వని కుమారుడు హవిర్ధాని. ఈతని కుమారుడు బల్లిష్ఠుడు. ఈతడు తన జీవితం అంతా యజ్ఞాలు చేస్తూ గడిపాడు. సమస్తభూమండలం అంతా యజ్ఞవాటికలతో నింపాడు. ఆయన యజ్ఞముల కొరకు తూర్పుదిక్కుగా పరిచిన దర్బలతో భూమి నిండి పోయింది. అందుకని ఆయనకు ప్రాచీన బల్లి అని పేరువచ్చింది. ఆయన భార్యపేరు శతధృతి. వారికి పదిమంది కుమారులు కలిగారు. వారి పేరు ప్రచేతసులు.

ఆ ప్రచేతసులు తపస్సు చేసుకోడానికి బయలు దేరారు. మార్గమధ్యంలో వారికి ఒక కొలను కనిపించింది. ఆ కొలనులో నుండి ఒక దివ్యపురుషుడు బయటకు వచ్చాడు. ఆయనను చూచి ప్రచేతసులు ఆయనకు భక్తితో నమస్కరించారు. వారిని చూచి ఆ దివ్యపురుషుడు ఇలా అన్నాడు. “ప్రచేతసులారా! నేను రుద్రుడను. నన్ను శంకరుడు అని కూడా అంటారు. నేను మీకు నారాయణ స్తోత్రము గురించి వివరించడానికి వచ్చాను. ఈ నారాయణ స్తోత్రము పూర్వము బ్రహ్మ సనకసనందాదులకు బోధించాడు. ఈ నారాయణ స్తోత్రము ఆత్మజ్ఞానం కల వారికి ఆనందం కలిగిస్తుంది.

ఓ ప్రచేతసులారా! ఈ నారాయణ స్తోత్రము పేరు యోగాదేశము. దీనిని పలుమార్లు పఠిస్తే విశ్వాసంతో జపిస్తే వారిలో ఉన్న తమో గుణము నశిస్తుంది. సంసారము అనే సముద్రము దాటడానికి నావలాగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ నారాయణ స్తోత్రమును పఠిస్తూ నారాయణుని పూజిస్తే కోరిన కోరికలు నెరవేరుతాయి. కర్మబంధనముల నుండి విముక్తుడు అవుతాడు మీరు కూడా ఈ నారాయణ ఏకాగ్రతతో జపించి ధన్యులు కండి.” అని బోధించి రుద్రుడు అంతర్ధానం అయ్యాడు. శివుని ఆదేశాను సారము ప్రచేతసులు నారాయణ మంత్రమును భక్తితో పదివేల సంవత్సరములునిష్ఠతో జపించారు.

ఇది ఇలా ఉండగా, ప్రాచీన బర్లి యజ్ఞములు చేస్తూ కర్మకాండలలో మునిగి తేలుతున్నాడు. ఆయన వద్దకు నారదుడు వచ్చి ఆయనతో ఇలా అన్నాడు. “రాజా! నీవు నీ శ్రేయస్సును కోరి యజ్ఞములు చేస్తున్నావు. కేవలం యజ్ఞములు చేసినందువలన నీకు శ్రేయస్సు లభించదు.” అని పలుకగా దానికి ప్రాచీన బర్లి ఇలా అన్నాడు.

“అవును మహర్షి! నేను కేవలం కర్మలు చేయడంలోనే నిమగ్నం అయ్యాను. జ్ఞానం కొరకు ప్రయత్నించలేదు. అందుచేత నాకు శ్రేయస్సు కలుగలేదు. నాకు మీరు జ్ఞానోపదేశం చేయండి. నాలాగా భార్య సంతానము భౌగభాగ్యాలు వీటిలో మునిగి తేలుతూ నిరంతరం కర్మలు చేసేవాడు ఈ సంసారబంధనముల నుండి విడివడడు. అటువంటి బుద్ధిహీనుడు ఎన్నటికీ మోక్షమును పొందలేడు.” అని అన్నాడు.

దానికి నారదుడు నవ్వి “ఓ రాజా! నీవు ఎన్నో యజ్ఞములు చేసావు. ఆ యజ్ఞములలో వేలకొలది పశువులను చంపావు. అవన్నీ ఇప్పుడు పరలోకం లో నీవు ఎప్పుడు వస్తావా నిన్ను కసిచిరా పొడిచి పొడిచి చంపుదామా అని ఎదురు చూస్తున్నాయి. ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక కథ వినిపిస్తాను.

పూర్వకాలంలో పురంజనుడు అనే రాజు ఉండేవాడు. అతనికి అవిజాతుడు అనే మిత్రుడు ఉండేవాడు. అతడు మంచి జ్ఞాని. ఉన్నదానితో తృప్తి పడేవాడు. కాని పురంజనుడు ఉన్న భోగాలు చాలక కొత్తకొత్త భోగాలను అనుభవించాలనే కోరిక కలవాడు. ఆ భోగాలు ఎక్కడ దొరుకుతాయో అని వెదుకుతున్నాడు. ఆయనకు హిమవత్సర్వము వద్ద ఒక పురము కనపడింది. ఆ పురానికి తొమ్మిది ద్వారములు. ఒక నగరానికి కావలసిన లక్షణాలు అన్నీ ఆ పురానికి ఉన్నాయి. ఆ పురము బయట ఒక ఉద్యానవనము ఉంది. ఆ ఉద్యానవనములో ఒక యువతి విహరిస్తూ ఉంది. ఆమె వెంట పదిమంది అనుచరులు ఉన్నారు. ఆమెకు కాపలాగా ఐదు తలల పాము ఒకటి ఆమె వెనక వస్తూ ఉంది. ఆమె తనకు తగిన వరుడి గురించి వెతుకుతూ ఉంది. పురంజనుడు ఆమెను చూచి “ఓ వనితా! నీవు ఎవరు? నీ పేరేమిటి? ఈ పదిమంది సేవకులు ఎవరు? నీ పక్క ఉన్న చెలికత్తెలు ఎవరు? ఈ అడవిలో ఒంటరిగా ఎందుకున్నావు? నీ వెనక నడుస్తున్న ఈ ఐదు తలల పాము ఎవరు? నీకు వివాహం అయిందా! లేక తప్పి పోయిన నీ భర్త కొరకు వెదుకుతున్నావా. నీవు దేవకాంతవా? లేక మానవ కాంతవా? రసికుడు ఎవరైనా సరే నీ పొదాల దగ్గర పడి ఉండాల్సిందే కదా. ఇంతకూ నీవు ఏ సరసుడి కొరకు వెదుకుతున్నావు? నీ పొదాలు నేల తాకుతున్నాయి కాబట్టి నీవు దేవకాంతవు కావు. కాబట్టి ఆ సరసుడిని నేనే ఎందుకు కాకూడదు. నన్ను అనుగ్రహించు. నీ ముఖం ఎత్తి కాస్త నా వంక చూడు.” అని ప్రశ్నలు సమాధానాలు తనే చెప్పుకుంటూ ఆమెను ప్రాధేయపడుతున్నాడు.

ఆమె కూడా ఈ రాజును చూచి మోహంలో పడింది. “ఓ రాజా! నేను ఎవరో నాకు తెలియదు. నాది ఏకులమో తెలియదు. నేను ఈ పురంలో ఉంటున్నాను. కాని ఈ పురం ఎవరు నిర్మించారో నాకు తెలియదు. ఈ పదిమంది పురుషులు నా స్నేహితులు. ఈ స్త్రీలు నా చెలికత్తెలు. ఈ పాము నేను నిద్రపోయినపుడు మేలుకొని ఉండి నన్ను ఈ పురాన్ని రక్షిస్తూ ఉంటుంది. నీవు నా కొరతే ఇక్కడకు వచ్చినట్లున్నావు. నీకు సకల శుభములు కలుగుతాయి. ఈ తొమ్మిది ద్వారములు కల పురమును నీవు స్వీకరించి పాలించు. దీనిని పాలించదగ్గ రాజు నీవు తక్కు మరొకడు లేడు. నీవంటి రసికుడి కోసమే నేను ఎదురుచూస్తున్నాను. నీ వంటి వాడు కనపడితే వివాహమాడకుండా ఏ కన్య ఉండగలదు. కాబట్టి నన్నువివాహమాడి సకలభోగాలు అనుభవించి. నీకంటే ఇష్టమైన వాళ్లు నాకు ఎవరూ లేరు.” అని పలుకగానే ఆ పురంజనుడు అమితానందంతో ఆ కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఇద్దరూ ఆ నవద్వారపురములోనికి ప్రవేశించారు. ఆపురములో తూర్పున 5, దక్షిణమున 1, ఉత్తరమున 1, పడమట మొత్తం తొమ్మిది ద్వారములు ఉన్నాయి. అంటే పైభాగంలో ఏడు, కింది భాగంలో రెండు ఉన్నాయి. ఖద్వోత, హవిర్ముఖి అనే రెండు ద్వారాలు తూర్పుగా ఒకేచోట ఉన్నాయి. ఈ పురంలో పురంజనుడు ఉన్నాడు. అతడు ఆ పురాన్ని పాలిస్తున్నాడు. పురంజనుడు ద్యుమంతుడు అనే చెలికానితో తూర్పు దిక్కున ఉన్న రెండు ద్వారాల గుండా, విభ్రాజితము అనే జనపదానికి వెళుతుంటాడు. నళిని, నాళిని అనే రెండు ద్వారాలు కూడా తూర్పున ఒకేచోట ఉన్నాయి. వాటి గుండా పురంజనుడు సౌరభము అనే జనపదానికి వెళుతుంటాడు. అక్కడే ముఖ్య అనే ద్వారం ఉంది. దాని గుండా పురంజనుడు రసజ్ఞుడు విషణుడు అనే మిత్రులతో కూడి బహూదనములు అనే చోటికి వెళుతుంటాడు.

దక్షిణంగా పితృహువు అనే ద్వారం ఉంది. దాని గుండా దక్షిణ పాంచాలం అనే చోటికి వెళుతుంటాడు. ఆసురి అనే పడమట ద్వారం గుండా దుర్బదుడు అనే చెలికానితో వివిధ దేశాలకు వెళుతుంటాడు. నిర్మతి అనే పడమటి వాకిలి నుండి లుబ్ధకుడు అనే వాడితో కలిసి వైశసముఅనే చోటికి వెళుతుంటాడు. దేవహువు అనే ఉత్తర వాకిలి నుండి ఉత్తర పాంచాలము అనే దేశానికి వెళుతుంటాడు. అతడికి ఇరుపక్కలా ఇద్దరు గుడ్డివాళ్లు ఉన్నారు. వారితో గమనము, కరణము అనే పనులు చేస్తుంటాడు.

ఆ విధంగా పురంజనుడు నూరు సంవత్సరాలు ఆ పురంలో తన భార్యతో సకల సుఖాలు అనుభవించాడు. భార్య మోహంలో పడి ఆమె ఏం చేస్తే అది చేస్తున్నాడు. ఆమె తింటే తను తింటాడు. ఆమె నవ్వితే తను నవ్వుతాడు. ఆమె ఏడిస్తే తను ఏడుస్తాడు. ఆమె సంతోషమే తన సంతోషంగా ఆమె చేతిలో ఆటబొమ్మగా బతుకుతున్నాడు.

ఒకరోజు ఆ పురంజనుడు ఒక రథం ఎక్కి ఆ పురం బయటకు వచ్చాడు. ఆ రథానికి ఐదు గుర్రాలు, ఐదు పగ్గాలు, రెండు చక్రములు, రెండునొగలు, మూడు పతాకాలు, ఒక సారథి. అతని వెంట పదకొండు మంది సేనాపతులు ఉన్నారు. ఆ విధంగా పురంజనుడు పంచప్రస్థము అనే అడవికి వెళ్లాడు. అక్కడ ఎన్నో మృగాలను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపాడు. తరువాత ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. రాణి కొరకు వెతికాడు ఆమె కనిపించలేదు. ఆమె అలక గృహంలో నేలమీద పడి ఉండటాన్ని గుర్తించాడు. ఆమె మోహంలో పడ్డవాడు అది చూచి తట్టుకోలేకపోయాడు. ఆమెను అనునయించాడు బతిమాలాడు ప్రాధేయపడ్డాడు. ఆమెతో ప్రేమతో మాట్లాడి ఆమెను సంతోషపెట్టాడు. ఈ విధంగా స్త్రీవ్యామోహంలో పడి వివేకాన్ని కోల్పోయాడు. తన ఆయుష్షు రోజురోజుకూ తరిగి పోతూఉందని గ్రహించలేకపోయాడు.

పురంజనుడికి పదకొండువందలమంది కుమారులు, నూటపదిమంది కుమార్తెలు కలిగారు. అందరికీ వివాహాలు జరిపించాడు. వారికి సంతానం కలగడం చూచి సంతోషించాడు. అతని కొడుకులూ మనుమలు పురంజనుడు సంపాదించిన ధనం కోపం కొట్లాడుకుంటున్నారు. అందినంతవరకు దోచుకుంటున్నారు. తండ్రి సంపాదించిన ధనం మీద బతుకుతున్నారు. కాని పురంజనుడికి కుమారులు మనుమలమీద మమకారం పోలేదు. వారి కోసం ఎన్నో పూజలు యాగాలు చేసాడు. దేవతలను పితృదేవతలను భూతగణాలను పూజించాడు.

ఇంతలో పురంజనుడికి ముసలి తనం వచ్చింది. అప్పుడు ఒక గంధర్వుడు 365 మంది గంధర్వులను, 365 మంది తెలుపు నలుపు గల గంధర్వస్త్రీలను వెంటబెట్టుకొని ఆ నగరాన్ని ముట్టడించాడు. ఆ ముసలి పురంజనుడు ఆ గంధర్వులతో గంధర్వస్త్రీలతో శక్తి ఉన్నంత వరకు పోరాడాడు. అతని బలం క్షీణించింది. లేవలేడు కానీ అతనిలో కోరికలు పోలేదు. ఇంకా ఏమీ చెయ్యలేకపోయానే అని చింతిస్తున్నాడు.

ఇంతలో కాలము అనే కన్య ఆ పురంజనుని నవద్వారపురాన్ని ముట్టడించింది. కాలకన్యక తనలో ప్రవేశించగానే పురంజనుడికి ఆరోగ్యం క్షీణించసాగింది. రోగాలు చుట్టుముట్టాయి. ఆ రోగాలు ఆ పురముకు ఉన్న తొమ్మిది ద్వారముల నుండి లోపలకు వచ్చి పీడించసాగాయి. పురంజనుడు దుఃఖానికి అంతలేదు. కాలకన్యకాగిరిలో నలిగిపోతున్నాడు. తన పురాన్నీ తన భార్యను సంతానమును మనుమలు మనుమరాళ్లను వదిలి పోలేక వారితో ప్రేమ బంధాలు తెంచుకోలేక సతమతమౌతున్నాడు. అయినా అతనిలోని కోరికలు చావలేదు. భార్యను పిల్లలను దగ్గరకు తీసుకొని కంటగీరు పెడుతున్నాడు.

ఇంతలో భయం అనే యవనుడు వచ్చి పురంజనుని ఆక్రమించాడు. అప్పుడు

పురంజనుడు మరణభయంతో కుమిలిపోతున్నాడు. అతడి బలం క్షీణించింది. అవయవాలు శిథిలం అయ్యాయి. ఎప్పుడెప్పుడు ఆ పురంలోనుండి బయటపడదామా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. గొంతులో గురగురశబ్దం బయలుదేరింది. భార్య పిల్లలను ఆస్తులను తలచుకుంటున్నాడు. అతనిలో ఉన్న అహంకార మమకారాలతో అతడి బుద్ధి పాడయిపోయింది. నేను పోతే నా భార్య పిల్లలు మనుమలు ఆస్తులు ఏమౌతాయో, వీళ్లంతా అనాధలు అవుతారేమో అని ఏడవసాగాడు. తాను అమితంగా ప్రేమించే భార్యను తలచుకొని కుమిలిపోతున్నాడు. తాను పోయినతరువాత తన భార్య మరొకడిని వివాహమాడుతుందా లేక తనతో సహగమనం చేస్తుందా అని వ్యర్థ ఆలోచన చేస్తున్నాడు.

ఇంతలో యమభటులు వచ్చి పురంజనుడిని ఆ పురము నుండి బయటకు లాగి తాళ్లతో కట్టి ఈడ్చుకుపోతున్నారు. అతని భార్య పిల్లలు ఏడుస్తున్నారు. అప్పటి దాకా ఆ పురాన్ని రక్షించే ఐదుతలల పాము ఆ పురాన్ని విడిచివెళ్లిపోయింది. ఆ పురము పంచభూతాలలో కలిసిపోయింది. ఆ విధంగా యమభటులచేత ఈడ్చుకుపోబడుతున్న పురంజనుడు “అయ్యో జీవితమంతా వృధాగా గడిపానే, ఒక్కరోజుకూడా పరమాత్మను తలచుకోలేదే!” అని బాధపడ్డాడు. ఇంతలో అతడు యజ్ఞయాగములలో చంపిన పశువులు తమ వాడి కొమ్ములతో అతడిని చీల్చిచెండాడుతున్నాయి. ఆ బాధ తట్టుకోలేక పెద్దగా అరుస్తున్నాడు. జీవితమంతా భార్య యే లోకంగా గడిపిన ఆ పురంజనుడు నరకంలో చాలాకాలం గడిపాడు.

ఎల్లప్పుడూ తన మనసులో తన భార్యగురించి ఆలోచించడం వలన అతడు మరుజన్మలో విదర్భరాజకుమారిగా పుట్టాడు. ఆమె మలయధ్వజుడు అనే రాజును వివాహం చేసుకొని సంతాన ప్రాప్తి పొందింది. తుదకు ఇద్దరూ వానప్రస్థము చేరుకున్నారు. ఒకరోజు రాత్రి నిద్రపోతున్న భర్త మరునాడు లేవలేదు. భర్త మరణానికి విదర్భరాజకుమారి విపరీతంగా ఏడ్చింది. మరణానంతరం కూడా భర్త మీద మమకారంతో, విడిచి ఉండలేక, తన భర్త శరీరాన్ని చితిమీద పెట్టి నిప్పు అంటించి, ఆ చితిలో దూకబోయింది.

అప్పుడు పూర్వజన్మలో పురంజనుని మిత్రుడు అవిజ్ఞాతుడు అక్కడకు వచ్చాడు. “మిత్రమా! నన్ను గుర్తుపట్టావా. మనం ఇద్దరం మిత్రులం. నువ్వు సంసారంలో పడ్డావు. నేను నిన్ను గమనిస్తున్నాను. ఇప్పుడు నీవు ఎవరు. ఎవరికి భర్తవు. ఎవరికి భార్యవు. ఎవరికి తల్లివి, ఎవరికి తండ్రివి. వాళ్లు నిన్నుగుర్తుపడతారా! నీవు ఈ జన్మలు ఎత్తక ముందు మనం హంసలం. మనస్సు అనే సరస్సులో విహరించేవాళ్లము. కానీ నీవు నన్ను వదిలిపెట్టి ప్రాపంచిక సుఖాల వెంట రాజరికం వెంట, పదవుల వెంట పడ్డావు. జన్మవెంట జన్మఎత్తావు. ఏం సుఖపడ్డావు.

నీవు నివసించిన నవద్వార పురాలు స్త్రీగర్భంలో నిర్మింపబడ్డాయి. అవి పంచారామాలు. తొమ్మిది ద్వారాలు, తో కూడిన పురాలు. పంచారామాలు అంటే పంచేద్రియాల

తన్నాత్రలు. నవద్వారాలు అంటే తొమ్మిది ద్వారాలు. ఇదీ దేహం అనే పురం. నీవు ఈ దేహంలో బంధింపబడ్డావు. భార్య సంతానము ఐశ్వర్యము వీటి మాయలో చిక్కుకున్నావు. నీ అసలు స్వరూపాన్ని మరిచిపోయావు. కాబట్టి నీవు పురంజనుడు అనే రాజువు కావు, విదర్భరాజకుమారివి కావు, ఇదిగో ఈయన భార్యవు కావు. ఇవన్నీ దేహాలు. ఇవన్నీ అసత్యాలు. కేవలం నిన్ను ఆవరించిన మాయ. అందులో ఉన్న హంస ఒక్కటే అదే నువ్వు. మనం ఇద్దరం పరిశుద్ధాత్మస్వరూపులం. నేను అలాగే ఉన్నాను. నీవు వాసనామయ ప్రపంచంలో చిక్కుకొని జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతున్నావు. కాబట్టి నీవు నేను ఒకే పరమాత్మ స్వరూపాలం. నేను పరమాత్మ, నీవు ఆత్మ. నేను అసలు అయితే నీవు నా ప్రతిబింబం. కేవలం జ్ఞానులు మాత్రమే ఈ సత్యం గ్రహించగలరు. (సాధారణ మానవులు తెలుసుకున్నా వారి మనసు దానిని అంగీకరించదు)” అని పలికాడు విజ్ఞాతుడు. అప్పుడు పురంజనుడు తన స్వస్వరూపం తెలుసుకున్నాడు. ఓ ప్రాచీన బల్లి మహారాజా! నీకు అర్థం కావడానికే పురంజనుడు అనే కథారూపంలో చెప్పాను.” అని పలికాడు నారదుడు.

దానికి ప్రాచీన బల్లి మహారాజు “ముగ్ధుడా! నీ మాటలు నాకు ఏదీ అర్థం కాలేదు. కాస్త వివరంగా చెప్పు” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఈ విధంగా వివరణ ఇచ్చాడు.

“రాజేంద్రా! లోపల జీవుడు ప్రవేశించడం వలన ఈ శరీరం వ్యక్తం అవుతూ ఉంది. కాబట్టి పురంజనుడు అంటే దేహభావం పొందిన జీవాత్మ. ఈ జీవాత్మ యొక్క స్నేహితుడే ఆత్మస్వరూపుడు అయిన పరమాత్మ. తొమ్మిది ద్వారాల దేహమే పురము. పురంజనుడు అనే జీవాత్మ దేహంలో ప్రవేశించాడు. ఈ పురుషుడు మనస్సు బుద్ధి ద్వారా ఇంద్రియముల ద్వారా సుఖములు దుఃఖములు అనుభవిస్తుంటాడు. ఆ పురంజనుడి భార్య చిత్తము. ఆమె చెలికత్తెలు ఇంద్రియముల చేత వ్యక్తం అయ్యే గుణాలు అంటే ఇంద్రియములు చేసే పనులు. అయిదు తలల పాము పంచప్రాణాలు. పదకొండుమంది భటులు పది ఇంద్రియాలు మనసు. గంధర్వులు రాత్రి పగలు. కాలకన్య అంటే కాలముతో వచ్చే వృద్ధాప్యము. యవనేశ్వరుడు మృత్యువు. దక్షిణ పాంచాలం అంటే పితృలోకం. ఉత్తర పాంచాలం అంటే దేవలోకం. ఈ విధంగా అర్థం చేసుకుంటే జీవుని జీవన యాత్ర అర్థం అవుతుంది.

ఇంక జీవుడు అడవికి వెళ్లాడు అంటే రథం శరీరం. ఇంద్రియాలు గుర్రాలు. రెండు చక్రాలు పాపపుణ్యాలు. మూడు జండాలు అంటే మూడు గుణాలు. పంచబంధనాలు అంటే ఐదు ప్రాణాలు. బుద్ధి సారథి. వేటాడి జంతువులను చంపడం అంటే అసుర ప్రవృత్తితో లోకంలో తిరుగుతూ శారీరకంగా, మానసికంగా, అందరినీ హింసించి ఆనందించడం. ఇంకొకరిని బాధించి విషయసుఖాలను అనుభవించడం. ఈ విధంగా జీవుడు ఈ దేహంలో ఉండి నూరు సంవత్సరాలు విషయసుఖాలు అనుభవిస్తాడు. ప్రకృతి గుణాలతో ఆసక్తుడై మూడుగుణాలతో కూడిన కర్మలు చేస్తుంటాడు. సాత్విక కర్మలు చేస్తే దేవలోకాలు, రాజస కర్మలు చేసే కర్మప్రధానమైన జన్మలు,

తామస కర్మలు చేస్తే అటు పురుషుడు కాకుండా, ఇటు స్త్రీ కాకుండా, అటు ఇటుగా జన్మిస్తూ, లేక జంతువులు, పక్షులుగా మాటి మాటి కీ పుడుతూ చస్తూ మరలా పుడుతుంటాడు. సుఖదుఃఖాలను అనుభవిస్తుంటాడు. జీవుడి దుఃఖాలకు అంతు లేదు. కాకపోతే నెత్తిమీది బరువు బుజంమీదికి మార్చుకున్నట్టు కాసేపు సుఖం మరలా దుఃఖం పొందుతుంటాడు. అంతేకానీ శాశ్వతంగా బరువుమోయడం అంటే సుఖదుఃఖాలు తప్పించుకోలేడు. ఇవన్నీ మానవుని అవిద్య వల్ల కలుగుతాయి.

ఓ రాజా! ఈ దేహం అజ్ఞానం వలన కలుగుతుంది. కాబట్టి దేహం శాశ్వతం కాదు అని గ్రహించాలి. దీనికి ఒకటే మార్గము వైరాగ్యము. అంటే ప్రాపంచిక విషయాల మీద ఆసక్తి తగ్గించుకోవడం. పరిశుద్ధమైన ఆత్మ జీవభావం పొంది జీవాత్మగా మారి సంసారంలో చిక్కుకుంటే, అది వాసుదేవుని మీద భక్తి నశింపచేస్తుంది. సంసారంలో ఉన్నా వాసుదేవుని మీద భక్తి కలిగి ఉండాలంటే సత్సంగము, శ్రీహరి కథలు వినడం, పుణ్యకర్మలు చేయడం చేయాలి. అటువంటి వారికి భయము, శోకము మోహము ఉండవు. కాబట్టి ముందు సత్సంగములో చేరాలి. తరువాత శ్రీహరి కథలు వినడం అలవాటు చేసుకోవాలి.

సత్సంగం లేకుండా ఇవేమీ జరగవు. సత్సంగానికి శత్రువు సోమరితనం. సోమరి తనం సత్సంగానికి దూరం చేస్తుంది. ఎంత గొప్పవాళ్లు అయినా ఋషులు మునులు అయినా తపస్సు, యోగం మొదలగు వాటితో పరమాత్మను చూడలేరు. పరమాత్మను దర్శించడానికి కావలసింది సత్సంగము భక్తి శ్రద్ధ ఏకాగ్రత. అంతేకానీ మేము వేదం చదివాము, యజ్ఞములు యాగములు చేసాము, దేవాలయాలకు వెళ్లి దేవతలను ఆరాధిస్తాము, ఈ దేవుడు నాకు ఇష్టమైతే అని అనుకునేవాళ్లలో భక్తి శ్రద్ధ ఉండవు. వారికి పరమాత్మ అనుగ్రహం కలుగదు. అలా కాకుండా పరమాత్మ అనుగ్రహానికి పాత్రుడు అయినవాడికి ప్రాపంచిక విషయాలలో ఆసక్తి ఉండదు. కేవలం కర్మల వలననే మోక్షం రాదు అని గ్రహిస్తాడు.

కాబట్టి ఓ రాజా! నీవు చేసే జీవహింసతో కూడిన యజ్ఞయాగాలే పరమార్థాలు కాదు. వేదతత్వం తెలియని వారు యజ్ఞమే పరమాత్మ అని వాదిస్తారు. ఇంక నీ విషయానికి వద్దాము. నీవు “నేను చేస్తున్నాను” అనే అహంకారంతో ఎన్నోయజ్ఞయాగాలు చేసావు. ఆ యాగాలలో ఎన్నో పశువులను చంపావు. జీవహింసచేసావు. అదే పరమాత్మకు ఇష్టం అనుకుంటున్నావు. అది తప్పు. అగ్నిజీవరాసులలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అని తెలిస్తే నీవు జీవహింస చేయవు. శ్రీహరికి సంతోషం కలిగించేదే విహిత కర్మ. భగవంతుని గురించి తెలియజేసేదే విద్య. దేహములో ఆత్మస్వరూపుడుగా పరమాత్మ ఉన్నాడు అని తెలుసుకోవడమే పరమార్థము. శ్రీహరి పాదములు ఆశ్రయించిన వారికి భయం అనేది తెలియదు. దుఃఖం అంటే తెలియదు. కాబట్టి ఆత్మస్వరూపం తెలుసుకున్నవాడే విద్వాంసుడు. అది తెలియజెప్పేవాడే గురువు. ఆ గురువే దైవము.

రాజా! మానవ జీవితం ఎలా ఉంటుందంటే...ఒక లేడి ఒక తోటలో విహరిస్తూ ఉంది. ఆ లేడికి అల్లంత దూరంలో ఒక తోడేలు దానిని తినడానికి పొంచి ఉంది. దాని వెనక ఒక బోయవాడు దానిని చంపడానికి బాణం ఎక్కుపెట్టుకొని ఉన్నాడు. ఇవేమీ తెలియని లేడి హాయిగా విహరిస్తూ ఉంది., మానవ జీవితమూ అంతే ఎప్పుడు ఏ ఆపద వస్తుందో తెలియదు. కాని కలకాలం జీవించాలని ఆశతో జీవిస్తున్నారు. పురుషుడు జీవితంలో ఒక స్త్రీసాంగత్యం కోరుకుంటాడు. అదే వివాహ వ్యవస్థ. ఆమెతో కలిసి జీవిస్తూ సుఖాలు అనుభవిస్తుంటాడు. కాని తోడేలు మాదిరి తన జీవితాన్ని హరిస్తున్న కాలం గురించి ఆలోచించడు. ఒక రోజు గడిస్తే ఆ మేరకు ఆయువు తగ్గిపోయింది అని అనుకోడు. నీవు కూడా యజ్ఞయగాలతో నీ ఆయుష్షు తరిగిపోతూ ఉంది అని తెలుసుకోలేకపోతున్నావు. ఇప్పటికైనా ఈ కర్మకాండలు మాని పరమాత్మయందు దృష్టి పెట్టు. భక్తి వైరాగ్యాలను ఆశ్రయించు.” అని చెప్పాడు నారదుడు.

ఆ మాటలు విన్న ప్రాచీన బర్హి “మునీంద్రా! నీ మాటలు అమోఘము. ఆత్మతత్వం అద్వితీయము. కాని ఇంత కాలము నా దగ్గర ఉన్న పురోహితులు, ఆచార్యులు, నన్ను యజ్ఞయగాములు చేయమని ప్రోత్సహించారేగానీ మీ మాదిరి ఆత్మజ్ఞానం గురించి చెప్పలేదు. దీనిని బట్టి చూస్తే వారికి కర్మకాండలు తప్ప ఆత్మజ్ఞానం గురించి ఏమీ తెలియదు. ఇన్నాళ్లు నేను వారి ఉపదేశాలు విన్నాను. మీ మాటలతో నాకు జ్ఞానోదయం అయింది. కానీ నాకు ఒక సందేహం ఉంది. పురుషుడు ఈ దేహంతో అనేక కర్మలు చేస్తాడు. కాని ఆ దేహాన్ని ఈ లోకంలోనే విడిచిపెడతాడు. సూక్ష్మదేహం ధరిస్తాడు. మరొక లోకంలో మరొక దేహం ధరించి అక్కడ కర్మఫలాలు అనుభవిస్తాడు అని పెద్దలు చెబుతారు. అది ఎలా సాధ్యం తెలియజేయండి. అంతే కాదు. నిష్కామ కర్మ చేసాము దాని ఫలితం ఆశించము అంటే ఆ కర్మ దాని ఫలితం ఆ కర్మతోనే అంతం అవుతుంది. మరి ఆ కర్మఫలాన్ని జీవుడు మరొక లోకంలో అనుభవించడం ఎలా సాధ్యం. ఈ సందేహాలు తీర్చండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు నారదుడు ప్రాచీన బర్హితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓరాజా! దేహములో జీవుడు ఉంటాడు. ఆ జీవుడికి ఒక లింగశరీరం అంటే సూక్ష్మశరీరం ఉంటుంది. నిద్రపోయినపుడు దేహం విశ్రాంతి తీసుకుంటుంది. కానీ సూక్ష్మశరీరం పనిచేస్తుంటుంది. స్వప్నంలో ఆ లింగశరీరంతోనే ఏవేవో కర్మలు చేస్తాడు. అలాగే మరణానంతరం ఈ స్థూలదేహం విడిచిపెట్టిన తరువాత సూక్ష్మదేహంతో కర్మఫలాలు అనుభవిస్తాడు. మరణానంతరం అతను పూర్వజన్మల వాసనలను బట్టి మరొకదేహం పొందుతాడు. ఆ దేహంలో ప్రవేశించి కర్మఫలాలు అనుభవిస్తాడు. కాబట్టి అనుభవం అంతా సూక్ష్మదేహమే కానీ స్థూలదేహం కాదు. ఇది ఒక ఉపకరణం, ఉపాధి మాత్రమే. కాబట్టి మనస్సు ప్రధానంగా కల సూక్ష్మదేహంతోనే కర్మఫలాలు అనుభవించాలి.

ఇంద్రియాలు రెండు రకాలు. జ్ఞానేంద్రియాలు, కర్మేంద్రియాలు. వాటి ద్వారా సూక్ష్మదేహం పనులు నిర్వహిస్తుంటుంది. ఆ కర్మల ద్వారానే అతడి చిత్తం ఎలా ఉంటుందో

ఊహించవచ్చు. ఆ చిత్తం ప్రవర్తనను బట్టి వాడి పూర్వజన్మను పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మలను ఊహించవచ్చు. పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మలు ఈ జన్మలో శరీరానికి కానీ మనసుకు అందవు. కానీ ఫలితం అనుభవానికి వచ్చినపుడు మాత్రమే ఇదేదో పూర్వజన్మకర్మఫలం అని అనిపిస్తుంది. కళ్లతో చూడనిది మనసుతో ఊహించలేనిది మన కలలో రావడం సహజం. అంటే ఆ అనుభవం పూర్వజన్మకు సంబంధించింది అని అనుకోవాలి. ఇదంతా ప్రాపంచిక సుఖాలు అనుభవించేవారికి మాత్రమే. శుద్ధ సత్త్వగుణం కలిగి ఎల్లప్పుడూ మనసులో పరమాత్మను తలచుకొనే వారికి ఈ స్వప్నభ్రాంతి ఉండదు.

ఇక్కడ ఇంకొక విషయం కూడా చెప్పాలి. స్థూల దేహంలో సూక్ష్మదేహం ఉందనీ, కర్మత్వము భోక్తృత్వములు రెండూ స్థూల దేహం ఉన్నంతవరకే ఉంటాయనీ. మరణం తరువాత ఉండవనీ అనడం సరికాదు. అదే ముక్తి అని అనుకోకూడదు. ఎందుకంటే స్థూలదేహం నశించినా, ఈ దేహంతో చేసిన కర్మవాసనలు సూక్ష్మదేహం వెంట వస్తూ మరొక దేహం వెతుక్కోడానికి కారణం అవుతాయి. కాబట్టి ఈ వాసనలు అంతరించేవరకూ వాసనామయ దేహం, దేహం వెంట దేహం పొందుతూ ఉంటుంది. ఆ దేహాలలో ఉన్న సూక్ష్మదేహం సుఖము దుఃఖము భయము మోహము కోపము మొదలగు వాసనలను అనుభవిస్తూ ఉంటుంది.

కాబట్టి ఈ వాసనలు, వాటిని బట్టి దేహం రావడానికి మనస్సేకారణం. ఈ మనస్సు బుద్ధితో చేరి పరిపక్వత పొందితే జ్ఞానం వస్తుంది. లేకపోతే అజ్ఞానంలో పడి జన్మలు ఎత్తుతుంటాడు. కాబట్టి నీ మనసును పరిశుద్ధం చేసుకో. బుద్ధిని ఆశ్రయించు. వాసుదేవుడే సృష్టిస్థితిలయకారుడు అని నమ్ము. ఆయనను సేవించు. నీలోని అవిద్యను పోగొట్టి ఆత్మజ్ఞానం పొందు.” అని నారదుడు ప్రాచీన బర్హికి తత్వం ఉపదేశించి వెళ్ళిపోయాడు.

వెంటనే ఆ రాజు రాజ్యం తన కుమారులకు అప్పగించి వానప్రస్థం వెళ్ళాడు,. పరమపదాన్ని పొందాడు. ఓ విదురా! నారదుడు ప్రాచీన బర్హికి బోధించిన ఈ ఆత్మజ్ఞానం అందరి మనస్సులను శుద్ధిచేస్తుంది. దీనిని చదివిన వారు విన్నవారు, లింగశరీరం నుండి విముక్తులై విష్ణుసాయుజ్యం పొందుతారు. అని విదురునికి మైత్రేయుడు ఉపదేశించాడు.

“ఓ విదురా! నారదముని ప్రాచీన బర్హికి చేసిన ఉపదేశము మనస్సు పరిశుద్ధం అవుతుంది. ఈ ఉపదేశములు విన్న వాడు భవబంధాలు తెంచుకొని కైవల్యం పొందుతాడు.

విదురా! రుద్రుని చేత నారాయణ స్తోత్రము ఉపదేశము పొందిన తరువాత ప్రచేతసులు రుద్రుడు ఉపదేశించిన నారాయణ స్తోత్రమును జపిస్తూ తపస్సుచేయసాగారు.వారి తపస్సుకు మెచ్చి శ్రీహరి వారికి ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. శ్రీహరి దర్శనం తో పునీతులైన ప్రచేతసులు

ఆయనను పలువిధములుగా స్తుతించారు. వారి స్తోత్రములకు మెచ్చి శ్రీహరి వారితో ఇలా అన్నాడు.

“ప్రచేతసులారా! మీరందరూ కలిసి ఒకే విధంగా తపస్సు చేస్తున్నారు. మీకు ఏం వరం కావాలో కోరుకోండి. పూర్వం కండు మహామునికి ప్రయోచ అనే అష్టరసకు జన్మించిన పుత్రిక వన దేవతల రక్షణలో ఉంది. ఆమె పేరు మరిష. మీ పది మంది ఆమెను వివాహం చేసుకోండి. సృష్టిని కొనసాగించండి. మీరు మీ భార్యతో ధర్మం తప్పకుండా సుఖములు అనుభవించండి. తరువాత ఉత్తమ లోకాలు పొందండి.” అని పలికిన శ్రీహరితో ప్రచేతసులు ఇలా అన్నారు.

“దేవదేవా! నీవు మమ్ములను వరం కోరుకోమన్నావు. నిరంతరం నీ పాదాలు ఆశ్రయించిన మాకు నీ దర్శనం తప్ప మరొక వరం కోరుకోలేము. నీవు మా ఎదుట సాక్షాత్కరించడమే మాకు దివ్యమైన వరం. నీవు అనంతుడవు. నీ విభూతులు అనంతము. నిన్ను ఏ వరం కోరుకోవాలో మాకు తెలియడం లేదు. మేము ఏది కోరినా అది నీ స్థాయికి తక్కువే అవుతుంది. ఓ దేవా! నీమాయకు చిక్కిన మేము జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతుంటాము. కాబట్టి మాకు ప్రతి జన్మలోనూ నీ భక్తులతోటి సహచర్యం ఉండేటట్లు అనుగ్రహించు. నీ భక్తులతో సహచర్యం కన్నా ఏ స్వర్గసుఖాలు సాటి రావు. ఇంక మానవలోకంలోని క్షణికమైన సుఖాలను గురించి చెప్పేదేముంది. నిరంతరము సత్సంగములో ఉంటూ నీ కథలను గానం చేసేవారికి ఇతరుల పట్ల ద్వేషము, ఇతరుల వల్ల భయమూ ఉండవు. నీ దర్శనం వలన మాలో ఉన్న భవరోగాలు అన్నీ పటాపంచలయ్యాయి. ఆది పురుషుడవు, పరిశుద్ధుడవు, వాసుదేవుడవు, భగవంతుడవు అయిన నీకు నమస్కారము.” అని ప్రచేతసులు స్తుతించారు.

వారు కోరిన కోరికలను అనుగ్రహించి శ్రీహరి అంతర్ధానం అయ్యాడు. తరువాత ప్రచేతసులు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలను చూచారు. ఆ ప్రదేశం అంతా బాగా పెరిగిన చెట్లతో కీకారణ్యంలాగా ఉంది. అసలు నేల కనిపించడం లేదు. వారికి పట్టరాని ఆగ్రహం కలిగింది. తమ తపస్సు వలన లభించిన శక్తితో ఆ అడవిని దహించారు.

తన సృష్టి లో ఉన్న వృక్ష సంపద తగలబడి పోవడం చూచి బ్రహ్మగారు ప్రచేతసుల వద్దకు వచ్చాడు. ఆ వనములు పెంచుతున్న మారిషను ప్రచేతసులకు ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. కాని అష్టదీవరకు ఒక పురుషుడు అనేకమందిని వివాహం చేసుకోవచ్చు కానీ ఒక స్త్రీ అనేకమందిని వివాహం చేసుకోవడం ఎక్కడా లేదు. మారిషతో అది మొదలయింది. ప్రచేతసులకు మారిషకు, ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. దక్షత కలవాడు కాబట్టి అతడికి దక్షుడు అనే పేరు వచ్చింది. తరువాత ప్రచేతసులు తన భార్య మారిషను దక్షుడికి అప్పగించి తపస్సుచేసుకోవడానికి వెళ్లిపోయారు.

ఆ సమయంలో నారదుడు వారి వద్దకు వచ్చాడు. వారు నారదుని అర్ఘ్యము పాద్యము ఇచ్చి సత్కరించారు. వారు నారదునితో ఇలా అన్నారు. “మహాత్మా! తమరి రాకతో మా కుటీరము పావనం అయింది. మాకు రుద్రుడు, నారాయణుడు, ప్రత్యక్షం అయి మంత్రోపదేశం చేసారు. కానీ మేము ఈ మాయతో కూడిన సంసారంలో పడటం వలన వాటిని మరిచిపోయాము. కాబట్టి మాకు ఆత్మతత్వాన్ని గురించి మరలా చెప్పండి,” అని అడిగారు.

అప్పుడు నారదుడు ప్రచేతసులతో ఇలా అన్నాడు. “మీరు ఆ పరమాత్మను నిరంతరం సేవించండి. అదే జన్మ సార్థకత. శ్రీహరిని సేవించని వారి జన్మ వృధా. శ్రీహరి సేవను మరిచి చేసే పూజ, జపం, తపం, పాండిత్యం, అన్నీ ఎందుకూ పనికిరావు. శ్రీహరిని సేవించని వారి శక్తి, తెలివి, యోగము, వేదాధ్యయనము, వైరాగ్యం అన్నీ ఏ ప్రయోజనము ఇవ్వలేవు. శ్రీహరిని సేవించడం తప్ప మరేదీ నీకు శ్రేయస్సును ఇవ్వలేదు. చెట్టుకు నీరు పోయాలంటే చివరి రెమ్మదాకా తడవనక్కరలేదు. మొదట్లో నీరు పోస్తే చాలు. చెట్టుంతా ఆ నీరు అందుతుంది. అలాగే శ్రీహరిని సేవిస్తే సకలదేవతామూర్తులను సేవించినట్లే. సముద్రజలాలు సూర్యరశ్మికి వేడెక్కి మేఘాలుగా మారి తిరిగి వర్షరూపంలో తిరిగి భూమిని చేరినట్లు, ఆ పరమాత్మ నుండి వెలువడిన సృష్టి తిరిగి ఆ పరమాత్మలోనే లయం అవుతుంది. అలాగే సత్వరజస్ తమోగుణాలు ఆ పరమాత్మ నుండి ఆవిర్భవించి మరలా ఆయనలోనే లీనం అవుతాయి.

కాబట్టి శ్రీహరిని మించిన దైవం లేదు. శ్రీహరి ఆత్మస్వరూపుడుగా అందరిలో ఉన్నా ఆయన అద్వితీయుడు, ఆదిమధ్యాంతరహితుడు. నిత్యానంద స్వరూపుడు. ఆయనను మీ అందరూ సేవించండి, శ్రీహరి ని సేవించిన దానికి ఫలితం ఉన్నదానితో తృప్తిపడటం, సకలజీవరాసుల పట్ల సమభావన, ఇంద్రియ నిగ్రహం మనో నిగ్రహం. నిష్కామ కర్మ. మీరు ఈ విధంగా ప్రవర్తిస్తే పరమాత్మ మీ వెంటనే ఉంటాడు, ఆయన ఆశ్రితజనవత్సలుడు. అంతేకానీ విద్య, ధనం, కులం, కర్మలు వీటి వలన అహంకరిచే వారు, ఇతరులకు హానిచేసేవారు చేసే పూజలను ఉపచారములను పరమాత్మ స్వీకరించడు. ధనంకోసం, సంపదల కోసం మానవులు లక్ష్మీదేవిని ఆశ్రయిస్తారు. ఆ లక్ష్మీదేవి శ్రీహరిని ఆశ్రయిస్తుంది. కాబట్టి శ్రీహరిని ఆశ్రయించడం ఉత్తమం. ఇంతెందుకు మీ వంశంలో జన్మించిన ధృవుడు శ్రీహరిని ధ్యానించి అత్యున్నతపదవిని పొందాడు. కాబట్టి మీరు కూడా శ్రీహరిని సేవించండి.” అని పలికి నారదుడు వెళ్లిపోయాడు. నారదుని ఉపదేశానుసారము ప్రచేతసులు శ్రీహరిని సేవించి ఉత్తమలోకాలు పొందారు.

ఓ విదురా! వీరందరికీ మూల పురుషుడు అయిన ప్రియవ్రతుడు కూడా శ్రీహరిని సేవించి ఉత్తమ లోకాలు పొందాడు.” అని మైత్రేయుడు విదురునికి వివరించాడు. తరువాత విదురుడు మైత్రేయుని వద్ద సెలవు తీసుకొని హస్తినాపురం వెళ్లాడు. అని శుక యోగీంద్రుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవతా కథనాన్ని వినిపించాడు. అని సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మునులకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

నాలుగవ స్కంధము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్.

--:0:--

శ్రీమద్భాగవతము

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

ఐదవ స్కంధము

శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను వినిపిస్తున్నాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని ఇలా అడిగాడు. “ముగింద్రా! స్వాయంభువ మనువు కుమారుడు ప్రియవ్రతుడు. ఆయనకు పరమాత్మయందు భక్తి ఎక్కువ. లౌకిక విషయాలలో ఆసక్తి లేదు. అటువంటి వాడు రాజ్యం చేస్తూ సుఖాలు అనుభవిస్తూ గృహస్థధర్మం పాటిస్తూ పరమాత్మయందు ఎలా భక్తికలిగి ఉన్నాడు. గృహస్థధర్మం పాటించేవారికి కర్మబంధనాలు వాటి వల్ల కలిగే సుఖదుఃఖాలు తప్పవు కదా. ఈ విధంగా ప్రాపంచిక సుఖాలలో మునిగి తేలేవాడికి భార్య, భర్త, పిల్లలు, వీరి మీద మమకారం పెంచుకున్న వారికి శ్రీహరి మీద భక్తి ఎలా కుదురుతుంది. పోనీ కర్మబంధాలు తెంచుకుంటే బ్రహ్మానందం కలుగుతుందా? శ్రీహరి మీద భక్తి ఉన్న వారు కుటుంబ జీవనం పట్ల అనాసక్తులుగా ఉండాలా! అలా ఉంటే కుటుంబజీవనం ఎలా సాగుతుంది. ఈ విషయాలన్నీ వివరంగా తెలియజేయండి” అని అడిగాడు పరీక్షిత్.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఎల్లప్పుడూ శ్రీహరి పాదచింతన చేసేవాడిని ఈ సంసారము, వాటిలో కలిగే సుఖదుఃఖాలు, ఏమీ చేయలేవు. ఎన్ని ఆటంకాలు ఎదురైనా అతడు శ్రీహరి పాదములు

వదిలిపెట్టాడు. (ఉదాహరణకు రామదాసు. ఎన్ని కష్టాలు వచ్చినా రాముని పాదాలు వదలలేదు).
దీనికి అనుగుణంగా నీవు అడిగిన ప్రియవ్రతుని కథ చెబుతాను విను.

మొదట్లో ప్రియవ్రతుడు రాజ్యభోగాల పట్ల విరక్తుడుగా ఉండేవాడు. తండ్రి
ఆజ్ఞాపించినా రాజ్యపాలనకు అంగీకరించలేదు. వెంటనే స్వాయంభువ మనువు ఈ విషయం
బ్రహ్మగారికి చెప్పాడు. బ్రహ్మగారు స్వాయంభువ మనువుతో కలిసి ప్రియవ్రతుని వద్దకు వచ్చాడు.
ప్రియవ్రతుని చూచి ఇలా అన్నాడు

“రాజకుమారా! లోకపాలకుడైన విష్ణువు సందేశాన్ని వినిపిస్తాను విను. మానవులంతా
అస్వతంత్రులు. అంతా ఆ పరమాత్మ సంకల్పించినట్లు నడుచుకోవాలి. వారి వారి స్వభావాలను
అనుసరించి విద్యాభ్యాసం, తపస్సు, యోగము, శౌర్యము, జ్ఞానము, సంపదలు సమకూరుతాయి.
ఇవన్నీ ఆ శ్రీహరి కనుసన్నలలోనే జరుగుతాయి. ఇందులో ఎవరి ఇష్టం లేదు. చావు, పుట్టుక,
సుఖం దుఃఖం వీటికి మూలం పరమాత్మ. కేవలం జీవుడు అనుభవిస్తాడు. మానవులు
సత్తరజస్ తమోగుణాలకు లోబడి ప్రవర్తించాలి. కాకపోతే జీవుడు అప్రత్యంగా ఉండాలి. ముక్తి కోసం
ప్రయత్నించే జీవుడు సుఖదుఃఖాలను అనుభవిస్తూ వాటిలో లీనం కాకూడదు. కర్మఫలాలకు దూరంగా
ఉండాలి.

తపస్సుచేయడానికి అడవులకు వెళ్లినా ఇంద్రియములను నిగ్రహించలేకపోతే,
కామము మొదలగు అరిషడ్వర్గలకు లోనయితే, వాడికి సంసారబంధనములు తప్పవు. అలా కాకుండా
గృహస్థుగా జీవితం గడుపుతున్నా ఆత్మజ్ఞానం కలిగి నిష్కామకర్మలు కర్తృత్వభావన లేకుండా చేస్తూ
చేసిన కర్మలు పరమాత్మకు అర్పిస్తూ కోరికలు లేకుండా ఉన్నదానితో తృప్తిపడుతూ జీవించేవాడు,
మోక్షానికి అర్హుడు. కోటలోనేఉండి శత్రువులను జయించినట్లు, సాధకుడు సంసారంలో ఉండి
కూడా, శ్రీహరిని ఆశ్రయించడం వలన, కామక్రోధాదులు అనే శత్రువులను జయించగలడు. కాబట్టి
నీవు కూడా రాజ్యము చేస్తూ ఎటువంటి సంగము లేకుండా ముక్తిని పొందవచ్చు” అని బోధించాడు.

ఆ మాటలకు ప్రియవ్రతుడు తలవంచాడు. తరువాత బ్రహ్మగారు వెళ్లిపోయారు.
స్వాయంభువ మనువు తన కుమారుడు ప్రియవ్రతుని రాజును చేసాడు.తరువాత ఆయన
వానప్రస్థానికి వెళ్లిపోయాడు. ప్రియవ్రతుడు జనరంజకంగా ప్రజలను పాలించసాగాడు.

బల్లిన్మతి అనే అమ్మాయినివివాహం చేసుకున్నాడు. సంతానాన్ని పొందాడు. సంసార
సాగరంలో మునిగిపోయాడు. ప్రాపంచిక విషయాల పట్ల మక్కువ పెంచుకున్నాడు. ప్రపంచం
అంతా జైత్ర యాత్ర చేసాడు. ఆయన రథం తిరిగిన చోట గాళ్లు పడి ఆ గాళ్లలో నీరు చేరి అవే
సప్తసముద్రాలు అయ్యాయి. వాడి మధ్య ఉన్న భూఖండాలు సప్తద్వీపాలు అయ్యాయి. ఆ సప్తద్వీపాలలో

జంబూద్వీపం ఒకటి. దీని విస్తీర్ణం లక్షయోజనాలు. ఒక ద్వీపంతో మరొక ద్వీపం కలవకుండా సప్తసముద్రాలు సరిహద్దులు అయ్యాయి. ఇప్పటికీ ప్రియవ్రతుడికి జ్ఞానోదయం అయింది. అప్పుడు తీరిగ్గా ఇలా విచారించాడు.

“నేను ఎంత అవివేకిని ఇంద్రియలోలుడను అయ్యాను. అజ్ఞానంతో విషయసుఖాల పట్ల ప్రాపంచిక విషయాల పట్ల మక్కువ పెంచుకున్నాను. ఆడువారి చేతిలో కీలుబొమ్మనయ్యాను. ఇంకనైనా నా మార్గం మార్చుకోవాలి.” అని అనుకున్నాడు. విరక్తి చెందాడు. కుమారులను రాజ్యాభిషిక్తులను చేసి తాను వానప్రస్థమునకు వెళ్లిపోయాడు.

ఆయన తరువాత ఆయన కుమారుడు అగ్నీధ్రుడు ఈ జంబూద్వీపాన్ని పాలించాడు. ఆయనకు సంతానం లేదు. సంతానం కొరకు ఆయన మంధర పర్వతము వద్ద బ్రహ్మదేవుని గురించి తపస్సుచేయనారంభించాడు. బ్రహ్మదేవుడు పూర్వచిత్తి అనే అష్టరసను ఆయన వద్దకు పంపాడు. యోగసమాధిలో ఉన్న అగ్నీధ్రుని మనసు చలించింది. ఆమెను చూచాడు. ఆమె వివరాలు అడిగాడు. ఆమెను వివాహం చేసుకోవాలని అనుకున్నాడు. ఆమె సమ్మతితో వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి తొమ్మిది మంది కుమారులు కలిగారు. తరువాత పూర్వచిత్తి భర్తను సంతానాన్ని వదిలిపెట్టి స్వర్గలోకానికి వెళ్లిపోయింది. ఆమెను తలచుకుంటూ అగ్నీధ్రుడు కూడా పరలోకగతుడు అయ్యాడు.

అగ్నీధ్రుని కుమారులు తొమ్మిది మంది జంబూద్వీపాన్ని తొమ్మిది వర్షాలుగా విభజించుకొని పాలించారు. వారిలో పెద్దవాడి పేరు నాభి. ఆయన భార్యపేరు మేరుదేవి. వారు సంతానం కొరకు వాసుదేవుని పూజించారు. వాసుదేవుడు వారికి చతుర్ముఖాలతో, పీతాంబరంతో, సాక్షాత్కరించాడు. ఆయనను చూచి నాభి ఇలా స్తోత్రం చేసాడు.

“ఓ దేవా! నీవు సంసారంలో నిరంతరం మునిగితేలేవాడికి పట్టుబడవు. నీవు ప్రకృతి పురుషులకన్నా భిన్నమైనవాడవు. మేము పంచభూతములతో కూడిన శరీరంతో నామ రూపాలు ధరించిన వాళ్లము. అందువల్ల నీ గుణాలు కీర్తించడం మాకు సాధ్యం కాదు. నీమీద అచంచలమైన భక్తితో నీరుగానీ, తులసీదళాలు కానీ, గరికగానీ అర్పిస్తే తృప్తిపడతావు. అంతే కానీ ఆర్థాటంతో చేసే యజ్ఞయాగములు నీకు తృప్తిని ఇవ్వవు. కానీ మానవులు ఏవేవో కోరికలతో యజ్ఞయాగాలు చేస్తున్నారు. మాతో సహా మానవులంతా మూర్ఖులు. మాకు ఏం కావాలో మాకు తెలియదు. కాని నీవు మేం కోరకపోయినా, మాకు ఏం ఇవ్వాలో అదే ఇస్తున్నావు. కాని మా కోరికలకు అంతులేదు. నేను మాత్రం సంతానం కోసం నిన్ను పూజించాను. కానీ నీవు ప్రత్యక్షం అయిన తరువాత మోక్షాన్ని ప్రసాదించే వాడిని, నిన్ను ఈ చిన్న కోరిక కోరడం మాయ కాక మరేమిటి. మానవులంతా నీ మాయకు లోబడి ఇంద్రియలోలురు అవుతున్నారు. ప్రతి పనీ ఏదో ఒక ప్రయోజనం లేకుండా

చేయడం లేదు. మాలో ఉన్న అహంకారం, గర్వం, స్వార్థం అలా చేయిస్తూ ఉంది. మానవులందరినీ అనుగ్రహించు అని కోరడం తప్ప మరే కోరికా కోరను” అని ప్రార్థించాడు నాభి. ఆయన ప్రార్థనలను విన్న శ్రీహరి ఇలా అన్నాడు. “రాజా నీవు నా వంటి కుమారుడు కొరకు తపస్సు చేసావు. నాకు నేను సాటి కాబట్టి నేనే మీకు కుమారుడుగా జన్మిస్తాను” అని వరం ఇచ్చాడు.

తరువాత శ్రీహరి మేరుదేవికి కుమారుడిగా అవతరించాడు. నాభి అతడికి ఋషభుడు అని నామకరణం చేసాడు. యుక్త వయసు రాగానే నాభి తన కుమారుడు ఋషభుని పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. తరువాత వానప్రస్థం వెళ్లిపోయాడు. ఋషభుడు జయంతి అనే ఆమెను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడే భరతుడు. ఆయన పేరుతోనే భారత వర్షము, భరత ఖండము అనే పేర్లు వచ్చాయి. ఆయనకు తొమ్మిది మంది కుమారులు. భారత వర్షమును తొమ్మిది భాగాలు చేసి వారిని రాజులు చేసాడు. వారిలో ఆర్యావర్తుడి పేరిట ఆర్యావర్తము అనే పేరు వచ్చింది.

ఋషభుడు అందరి మాదిరి సాంసారిక బంధములలో చిక్కుకోలేదు. తాను సాక్షాత్తు శ్రీహరి అంశతో జన్మించినా సాధారణ మానవుని మాదిరి ప్రవర్తించాడు. తన స్వధర్మాన్ని నిర్వర్తించాడు. శాంతము, కరుణ, మిత్రత్వము కలిగి ఉండేవాడు. ప్రజలందరినీ గృహస్థాశ్రమం పాటిస్తూ స్వధర్మాచరణ చేయమని ఆదేశించాడు. వేదోక్తంగా యజ్ఞయాగాలు చేసాడు. ఏ పని చేసినా కర్మత్వభావన లేకుండా చేసేవాడు ఫలితం ఆశించేవాడు కాదు. కొంతకాలానికి విరక్తుడు అయ్యాడు. రాజ్యం కుమారులకు అప్పగించి ఒంటరిగా దేశాటనకు బయలు దేరాడు. బ్రహ్మవర్తదేశం చేరుకున్నాడు. అక్కడ తన కుమారులందరినీ పిలిచి వారితో ఇలా అన్నాడు.

“మీరు మీజీవితంలో కామానికి లొంగకండి. కోరికలకు దూరంగా ఉండండి. ఏ పని చేసినా తపస్సులాగా ఏకాగ్రతతో చేయండి. దాని వలన మీకు ఆనందం కలుగుతుంది. వృద్ధులను, నిస్సహాయులను కాపాడండి. చెడుమార్గాలలో నడిచే వారి సహవాసం వదలండి. భార్గవు సహధర్మచారిణిగా భావించండి. కేవలం కామకోరికలు తీర్చుకోవడమే ప్రధానంగా భావించకండి. అటువంటి వారికి సంసారం నరకప్రాయం అవుతుంది. పెద్దలు చెప్పిన మాటలు వినండి.

పెద్దలు అంటే ఎవరో చెబుతాను. అందరి పట్ల సమభావం కలవాడు. శాంత స్వభావం కలవాడు. కోపం లేని వాడు. సకల జీవుల పట్ల కరుణ కలవాడు. కపటం తెలియని వాడు. అటువంటి వారినే పెద్దలు అని అంటారు. అటువంటి వారికి ఇంటిమీదా, దేహం మీదా భార్గవసంతానం మీదా ఎక్కువ వ్యామోహం ఉండదు, అటువంటి వాడికి ఆత్మతత్వం బోధపడుతుంది. వాసనామయమైన లింగదేహం ఉన్నంతవరకు మనసు సంకల్పాలు చేస్తూ కర్మలకు కారణం అవుతుంది. అవిద్యకు లోనవుతుంది. పరమాత్మ మీద భక్తి కుదరనంతవరకు కర్మలు చేయడం సుఖదుఃఖాలు అనుభవించడం అనివార్యం అవుతుంది.

సంసారంలో ఉన్న వాడు నేను నాది అనే వ్యామోంలో పడి ఉంటాడు. మొదట వివాహం, సంతానం, వారికోసం సంపాదన వాటి పట్ల వ్యామోహం, దీనితో మోక్ష మార్గం వైపు కన్నెత్తి చూడడు. మరి మోక్షమార్గం వైపు మళ్లాలంటే ఏం చేయాలో చెబుతాను వినండి.

పరమాత్మ మీద భక్తి కలిగి ఉండాలి. కోరికలు వదిలిపెట్టాలి. సుఖదుఃఖాలను సమంగా చూడాలి. ఇతరుల పట్ల సానుభూతి కలిగి ఉండాలి. భగవంతుని పట్ల ఆసక్తి కలిగి ఉండాలి. సత్సంగము పట్ల ఆసక్తి ఉండాలి. పుణ్యపురుషుల చరిత్రలు చదవాలి. వినాలి. ఎవరితోనూ విరోధం పెట్టుకోకూడదు. అందరిపట్ల సమభావన కలిగి ఉండాలి. నేను, నాది, అనే అహంకార మమకారాలు వదిలిపెట్టాలి. ఏకాంతంలో పరమాత్మను సేవించాలి. ఇంద్రియనిగ్రహం మనోనిగ్రహం కలిగి ఉండాలి. సత్కర్మలు చేయడంలో శ్రద్ధకలిగి, ఎల్లప్పుడూ జాగరూకతతో ఉండాలి. వాక్కుపట్ల సంయమనం పాటించాలి, ఇవే ముక్తికి మార్గాలు. వీటిని అవలంబిస్తే లింగదేహం క్రమక్రమంగా క్షీణించి పోయి ఆత్మపరిశుద్ధం అయి పరమాత్మలో ఐక్యంఅవుతుంది.

ఓ ప్రజలారా! గురువు అయిన వాడు శిష్యులను జ్ఞానమార్గం వైపు నడిపించాలే కానీ కర్మల పట్ల కర్మఫలాల పట్ల ఆసక్తిని పెంచకూడదు. మానవులు ఏకర్తచేసినా ఏదో ఒక ఫలితం కోరి మాత్రమే చేస్తుంటారు. అటువంటి వారి మనసు ఎల్లప్పుడూ ఇహలోక ఫలాలనే కోరుకుంటూ ఉంటుంది. తాత్కాలిక సుఖాల కొరకు ఒకరితో ఒకరు వైరం పెంచుకుంటారు. దాని వలన కలిగే దుఃఖంలో మునిగిపోతారు. ఇటువంటి వారు మంచి గురువును ఆశ్రయించి జ్ఞానమార్గంలో నడవాలి. అటువంటి గురువులను, బ్రాహ్మణులను సేవించండి. వారు మీకు జ్ఞానమార్గం చూపుతారు. అగ్నిలో హవిస్సులు వేయడం కంటే బ్రాహ్మణులకు తృప్తిగా భోజనం పెడితే అది పితృదేవతలకు అందుతుంది. ఇంక సకల దేవతామూర్తులు తృప్తి చెందాలంటే బ్రాహ్మణభోజనం ఉత్తమం.(బ్రాహ్మణ మమదేవతా అని ఆరోక్తి)

ఇంక బ్రాహ్మణులు ఎలా ఉండాలంటే సత్వగుణం కలవాడు, జితేంద్రియుడు, దయకలవాడు, సత్సం పలికేవాడు, తపస్వి, సహనశీలుడు వీరు బ్రాహ్మణులుఅని పించుకుంటారు. అటువంటి బ్రాహ్మణుల రూపంలో దైవం కనిపిస్తాడు. కాబట్టి బ్రాహ్మణులను పూజించి భోజనం పెడితే అది దేవతలకు చెందుతుంది.” అని కుమారులకు ప్రజలకు జ్ఞానబోధ చేసాడు ఋషభుడు. తరువాత భరతునికి రాజ్యాభిషేకం చేసాడు.

తరువాత ఋషభుడు ఒకజడుని మాదిరి మారిపోయాడు. పిచ్చివాడిలాగా తయారయ్యాడు. చెవుడు మూగ తన లక్షణాలుగా పెట్టుకున్నాడు. ఒక అవధూత లాగా మౌనవ్రతం ధరించాడు. అలా దేశసంచారం చేస్తున్నాడు. అక్కడక్కడా పిల్లలు రాళ్లు వేసేవాళ్లు. గేలిచేసే

వాళ్లు. అన్నీ చిరునవ్వుతో సహించేవాడు. తిట్టినా కొట్టినా ఏమీ అనేవాడుకాదు. దేహాభిమానం వదిలిపెట్టాడు. మనసు నిశ్చలం చేసుకున్నాడు. ఎవరన్నా పెడితే తినే వాడు. లేకపోతే లేదు. నేలమీద పడుకొనేవాడు. అతని వేషం పిచ్చివాడుగా ఉన్నా అతని దేహధారుడ్యం తగ్గలేదు. అలాగే ఉంది. అతడి ఏకాగ్రత, ధ్యానము, సమాధి నిశ్చలత వలన అతడికి అణిమాది అష్టసిద్ధులు సంక్రమించాయి. కాని అతడు వాటిని తన స్వార్థానికి వినియోగించుకోలేదు. తన భారం పరమాత్మ వేసి నిశ్చలంగా ఉండేవాడు.” అని చెప్పగానే పరీక్షిత కు ఒక అనుమానం వచ్చింది.

“మహర్షి! యోగాభ్యాసం వలన జ్ఞానము కలుగుతుంది. సిద్ధులు లభిస్తాయి అంటారు. మరి ఋషభుడు తనకు లభించిన సిద్ధులు ఎందుకు ఉపయోగించుకోలేదు” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“రాజా! మానవుడు ఇంద్రియ నిగ్రహం పాటించినా, మనసు మాత్రం తన ఇష్టం వచ్చినట్టు కోరికలను కోరుతుంటుంది. అవి తీర్చమని ఇంద్రియాలను పురికొల్పుతుంటుంది. ఇది సహజం. ఋషులు ఎంతో కాలం తపస్సు చేసినా, లోపల ఉన్న మనస్సు మాత్రం కామక్రోధముల వైపు పరుగెడుతుంటుంది. వాటిని తనలోకి ఆహ్వానిస్తుంది. కాబట్టి కామక్రోధాదులకు, కర్మబంధాలకు మనస్లే కారణం. ఋషభుడికి మనసు గురించి బాగా తెలుసు. అందుకే తనకు లభించిన సిద్ధుల జోలికి పోలేదు. కనీసం అవి తనకు లభించాయనే ఆలోచన కూడా రానివ్వలేదు. తాను విష్ణుఅవతారమనీ, తనకు సిద్ధులు ఉన్నాయనీ అనే విషయాన్ని తన వేషభాషలలో కనిపించనీయ లేదు. దేహాభిమానం విడిచిపెట్టాడు. ఒక పిచ్చివాడిలాగా సంచరిస్తున్నాడు.

ఒకసారి అతడు ఒక అడవిలో సంచరిస్తూ ఉండగా ఆ అడవికి నిష్పంటుకుంది. అది అడవంతా పాకింది. ఆ అగ్నిలో పడి ఋషభుడు ఆహుతి అయ్యాడు. ఆ విధంగా ఋషభుని అవతారం పరిసమాప్తి అయింది. ఋషభావతారంలో శ్రీహరి, మానవులు లోభములకు లొంగకూడదనీ, దేహాభిమానం వదలాలనీ బోధించాడు. అవధూతలు ఎలా ఉండాలో లోకానికి చాటి చెప్పాడు. ఒక వయసు వచ్చిన తరువాత రాజ్యాన్ని రాజభోగాలను వదిలెయ్యాలనే విషయాన్ని లోకానికి తెలియజేసాడు. అరిషడ్ వర్గాలను జయించడమే మోక్షానికి మార్గం అని లోకానికి తెలియజేసాడు.

ఋషభుని కుమారుడు భరతుడు. ఆయన భార్యపేరు పంచజని. ఆయనకు ఐదుగురు కుమారులు కలిగారు. అంతకు ముందు అజనాభము అనే ప్రాంతాన్ని భరతుడు పాలించడం వలన దానికి భారత వర్ణము అనే పేరు వచ్చింది. భరతుడు కూడా అనేక యజ్ఞములు యాగములు పూజలు వ్రతాలు చేసాడు. కాని అవన్నీ నిష్కామంగా చేసాడు వాటి ఫలాలను పరమాత్మకు అర్పించాడు. తరువాత తన రాజ్యాన్ని రాజ్యసంపదలను తన కుమారులకు అప్పగించి

పులహాశ్రమానికి వెళ్లాడు.

ఈ ఆశ్రమం సాలగ్రామాలు దొరికే గండకీ నదీ తీరంలో ఉంది. ఆ ఆశ్రమంలో భరతుడు శ్రీహరిని సాలగ్రామ రూపంలో అర్చిస్తూ సేవజేస్తున్నాడు. అతనిలో క్రమక్రమంగా ప్రాపంచిక విషయాల మీద ఆసక్తినిశించింది, అహంకారం మమకారం అతడిని విడిచిపెట్టాయి. భక్తియోగం అతనిలో ప్రవేశించింది. నిత్యం శ్రీహరి సేవలోనిమగ్నం అయి ఉన్నాడు. శ్రీహరి సేవ తప్ప మరొక చింతన మనసులోకి రానీయడం లేదు.

అటువంటి భరతుడు ఒక రోజు గండకీ నదిలో స్నానం చేస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో ఒక లేడి, నిండు చూలాలు, ఆ నదిలో నీరు తాగుతూ ఉంది. ఇంతలో సింహగర్జన భయంకరంగా వినిపించింది. ఆ అరుపు విన్న ఆ లేడి భయంతో అదిరిపడింది. అంతే భయంతో పక్కకు దూకింది. ఆ తాకిడికి దాని గర్భంలో ఉన్న లేడి పిల్ల జారి కిందపడింది. ఆ విధంగా దూకిన ఆ లేడి ఒక బండరాయి మీద పడి మరణించింది. అప్పుడే పుట్టిన ఆ లేడిపిల్లను చూచాడు భరతుడు. అతని హృదయం ద్రవించింది. తల్లిలేని ఆ లేడి పిల్లను తన ఆశ్రమానికి తీసుకొని వచ్చాడు.

ముద్దుగా ఉన్న ఆ లేడి పిల్లను గారాబంగా పెంచుతున్నాడు. ఈ జంజాటంలో పడి తన నిత్యవిధులను నైమిత్తిక కర్మలను మరిచిపోయాడు. ఆ లేడిదే లోకంగా బతుకుతున్నాడు. తాను ఈ విధంగా తపస్సుకు దూరం అవుతున్నాను అనే విషయం అతడు గమనించలేదు. రోజంతా ఆ జింక పిల్లతో ఆడుతూ పాడుతూ గడుపుతున్నాడు. అతని ధ్యాసంతా ఆ జింక పిల్లమీదనే.

‘ఆ జింక పిల్లకు తల్లిలేదు. నాఅన్నవాళ్లు ఎవరూ లేరు. నేనంటే దానికి ప్రాణం. అందుకే నన్ను అంటిపెట్టుకొని ఉంది. నేను తప్ప దానికి దిక్కులేదు కాబట్టి నేను చేస్తున్నది తప్పుకాదు. పైగా దీని వల్ల తనకు పుణ్యం వస్తుంది.’ అని తనకు తాను సర్దిచెప్పుకున్నాడు. అప్పటి నుండి అన్ని విడిచిపెట్టేసాడు. ఆ లేడిపిల్లదే లోకంగా గడుపుతున్నాడు. తాను ఏ పని చేస్తున్నా ఆ లేడి పిల్లను వెంటపెట్టుకొని తిరిగేవాడు. ఒక్కక్షణం కూడా విడిచి ఉండేవాడు కాదు. ఏ మృగము అన్నా దానిని తినేస్తుందని కంటికి రెప్పలా కాపాడేవాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఒక రోజు ఆ జింక పిల్ల అదృశ్యం అయింది. భరతుడు జింకపిల్లకోసం తపించి పోయాడు. అడివంతా గాలించాడు. దానిని మరలా కళ్లతో చూస్తూనా అని ఆరాటపడ్డాడు. అది చేసిన చిలిపి చేష్టలను తలచుకుంటూ కన్నీరు పెట్టుకున్నాడు.

ఆవిధంగా జింకపిల్ల లోకంగా భావించిన భరతుడు యోగభ్రష్టుడు అయ్యాడు. తన యోగమార్గానికి ఆటంకమని రాజ్యం, భార్య, సంతానమును వదిలి అడవికి వచ్చిన భరతుడు ఈ

జంకపిల్లమూలంగా సంసార లంపటంలో చిక్కుకున్నాడు. కొన్నాళ్లుకు ఆ జంక పిల్ల ఆశ్రమానికి తిరిగి వచ్చింది. అప్పటికే జంకపిల్లమీద వ్యామోహంతో మరణశయ్యమీద ఉన్నాడు భరతుడు. తిరిగి వచ్చిన ఆ జంకపిల్లను చూస్తూ ప్రాణాలు విడిచాడు భరతుడు. కాని అతడు అంతకు ముందు చేసిన తపస్సు కారణంగా భరతుడికి పూర్వజన్మ స్మృతి పోలేదు. మరుజన్మలో ఒక లేడి కడుపున పుట్టాడు.

తాను మానవుడు అయిఉండి, ఎన్నో యజ్ఞయాగాలు చేసి, తపస్సుచేసి కూడా, ఒక లేడి పిల్ల వ్యామోహంలో పడి, లేడి గా పుట్టానే అని విచారించాడు. తాను పూర్వజన్మలో ఉన్న పులస్త్య ఆశ్రమం చేరుకున్నాడు. అక్కడే నివసిస్తూ ఈ జంక దేహాన్ని వదిలిపెట్టడానికి తగిన సమయం కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు. కొన్నాళ్లుకు ఆ జంక శరీరాన్ని సహజంగా వదిలిపెట్టాడు. మరుజన్మలో ఒక పవిత్రమైన బ్రాహ్మణుని ఇంట్లో జన్మించాడు. అతడికి పూర్వజన్మ స్మృతి ఉండటం చేత ఎవరికి దగ్గరైతే వారి మీద వ్యామోహం పెరుగుతుందో అనే భయం చేత అందరికీ దూరంగా ఉండేవాడు. ఒక మూగవాడిగా చెవిటి వాడిగా ఏమీ తెలియని అమాయకుడిగా, జీవితం గడుపుతున్నాడు.

ఇది తెలియని తండ్రి ఇతడికి ఉపనయనం చేసి విద్యాభ్యాసం మొదలు పెట్టాడు. వేరే ధ్యాస లేకపోవడం చేత అతడికి విద్యలన్నీ ఇట్టే పట్టుబడ్డాయి. ప్రతిరోజూ వేదం చదివేవాడు. కాని ఏపని అయినా చెబితే చేసేవాడు. లేకపోతే లేదు. ఏదైనా నేర్పితే నేర్చుకునేవాడు. దేనిమీదా ఆసక్తి చూపేవాడు కాదు. కుమారుడి మీద దిగులుతో తల్లి తండ్రి మరణించారు. తండ్రి మరణానంతరం అన్నలు ఇతడిని ఇంటి పనులకు ఉపయోగించుకునేవారు. ఇతడు కూడా అన్నలు వదినలు చెప్పిన పనులు అన్నీ మారుమాటాడకుండా చేసేవాడు. తిట్టినా కొట్టినా పడేవాడు. ఏం పెట్టినా తినేవాడు. ఇది కావాలి అని అడిగేవాడు కాదు.

కాని ఆ జన్మలో భరతుడు ఆత్మానందాన్ని అనుభవించేవాడు. అతడి ముఖంలో బ్రహ్మవర్షస్సు కనిపించేది. ఎప్పుడూ సంతోషంగా ఉండేవాడు. దానికి తోడు శారీరక శ్రమ ఉండటం చేత, అతని శరీరం కూడా బలిష్ఠంగా తయారయింది. కాని ఆ ఊరివారందరూ ఇతడిని బ్రాహ్మణుడిగా గౌరవించేవారు కాదు. గేలిచేసేవారు. కాని భరతుడు అందరి పనులు చేసేవాడు. ఏమిచ్చినా తీసుకునేవాడు కాదు. ఒకరోజు ఇతడిని అతని అన్నలు రాత్రిపూట పొలం దగ్గర కాపలాకు పంపారు. భరతుడు రాత్రి పొలం దగ్గర పడుకొని ఉన్నాడు.

భరతుడు కాపలా కాస్తున్న పొలం ఉన్న ప్రాంతానికి ఒక నాయకుడు ఉన్నాడు. వాడికి సంతానం లేరు. కాళికాదేవికి నరబలి ఇస్తే పిల్లలు పుడతారు అని ఒక జ్యోతిష్యుడు చెప్పాడు. నరబలికి అనువైన మనిషి కొరకు ఆ నాయకుడి అనుచరులు వెతుకుతూ ఆ పొలం దగ్గరకు వచ్చారు. అక్కడ బలిష్ఠంగా ఉన్న భరతుడు కనిపించాడు. వారు భరతుని పట్టుకొని తమ నాయకుని ముందు నిలబెట్టారు. నాయకుడు భరతుని బలికి ఏర్పాట్లు చేయమన్నాడు. అనుచరులు భరతునికి

తలంటి పోసారు. కొత్త బట్టలు కట్టారు. చక్కటి భోజనం పెట్టారు. ఇంత జరుగుతున్నా భరతుడు ఒక్కమాట కూడా మాట్లాడలేదు. చిరునవ్వుతో వారు చెప్పిన పనులన్నీ చేసాడు. బలికి సిద్ధం చేసిన భరతుని అమ్మవారి ముందు నిలబెట్టారు. తప్పెట్లు మోగించారు. పూజలు చేసారు. భరతుని బలిపీఠం మీద కూర్చోపెట్టారు. ఒకడు కత్తి తీసుకొని భరతుని తల నరకడానికి సిద్ధం అయ్యాడు. కాని భరతుడు ఏమీ భయపడలేదు. కాళికాదేవిని చిరునవ్వుతో చూచాడు. భరతుడి ముఖంలో కనిపించిన తేజస్సు చూచి కాళికాదేవికి భయం వేసింది. ఇటువంటి పుణ్యాత్ముడు అయిన బ్రాహ్మణుని తనకు బలి ఇవ్వడం చూచి తట్టుకోలేక పోయింది. వెంటనే కాళివిగ్రహం నుండి వికటాట్టహాసం వినిపించింది. నాయకుడు అనుచరులు భయపడ్డారు. పారిపోగా మిగిలిన వారందరినీ వారి నాయకుడితో సహా కాళికాదేవి వారి తలలను ఖండించింది. నాయకుడి తల చేతిలో పట్టుకొని అటు ఇటు తిరుగుతూ వికటాట్టహాసం చేసింది. ఇదంతా నిశ్చలంగా ఏమాత్రం భయం లేకుండా చిరునవ్వుతో చూస్తున్నాడు భరతుడు. జగన్మాత అయిన కాళికాదేవికి మొక్కి అక్కడి నుండి నడుచుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు భరతుడు. మరలా తన పాలం దగ్గరకు వచ్చాడు. ఎప్పటి మాదిరి పాలం కాపలా కాస్తున్నాడు.

ఆ దేశాన్ని రహజాగణుడు అనే రాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయనకు ఇక్ష్వామతీ తీరంలో ఉండే కపిల మహాముని వద్ద తత్వజ్ఞానము తెలుసుకోవాలని కోరిక కలిగింది. వెంటనే పల్లకీ సిద్ధం చేయ మన్నాడు. కాని పల్లకీ మోయడానికి ఒక బోయవాడు తక్కువ అయ్యాడు. వాడి కొరకు వెతుకుతుంటే పాలం కాపలా కాస్తున్న భరతుడు కనిపించాడు. బాగా బలిష్ఠంగా ఉన్న భరతుని చూచి ఇతడు పనికి వస్తాడని ఆయనను తీసుకొని వెళ్లి తమ నాయకుడి వద్ద నిలబెట్టారు. ఆ నాయకుడు రాజుగారి పల్లకీ మోయడానికి భరతుని నియమించాడు. ఇన్ని జరుగుతున్నా భరతుడు ఒక్కమాట కూడా మాట్లాడలేదు. చిరునవ్వుతూ వారు చెప్పినట్టు చేస్తున్నాడు. రాజుగారు వచ్చి పల్లకీ ఎక్కారు. బోయీలు పల్లకీ ఎత్తుకున్నారు.

భరతుడికి పల్లకీ మోయడం అలవాటు లేదు. అందుకని అస్తవ్యస్తంగా నడుస్తున్నాడు. పల్లకీ ఊగుతూ ఉంది. “ఏరా! ఏమయింది మీకు? పల్లకీ ఊగుతూ ఉంది. సరిగా నడవండి” అని బోయీలను అదిలించాడు రాజు. వారు దానికి సమాధానంగా వారు ఇలా అన్నారు. “మహారాజా! ఈ ఎగుడు దిగుడు నడక మాది కాదు. మాలో కొత్తవాడు ఒకడు వచ్చాడు. వాడికి పల్లకీ మోయడం తెలియదు వాడు అస్తవ్యస్తంగా నడుస్తున్నాడు.” అని అన్నాడు.

జ్ఞాని అయిన మహారాజుకు కూడా కోపం వచ్చింది. ఆ రాజుకు పెద్దల ఎడల గౌరవం ఉంది. కానీ తనకు అసౌకర్యం కలిగేటప్పటికి తట్టుకోలేకపోయాడు. భరతుని ఇలా వెటకారంగా మందలించాడు. “ఏమండీ బోయీగారు! తమరు ముసలి వాడిలాగా ఉన్నారు. ఆహారం సరిగా తిన్నట్టులేదు. అయినా ఈ పల్లకీ ఏ మాత్రం బరువు ఉందని ఎంతదూరం మోసావని అంతలా ఆయాసపడుతున్నావు.” అని హేళనగా అన్నాడు. రాజుగారి మాటలు పట్టించుకోని భరతుడు ఏమాత్రం

అహంకారం మమకారం లేకుండా, చిరునవ్వుతో ఎగుడు దిగుడుగా పల్లకి మోస్తున్నాడు. రాజుగారి కోపం మిన్నముట్టింది. “ఏరా! నీకు పొగరు బట్టిందా. నామాటలు అస్సలు లెక్కచేయడం లేదు. నేను తలచుకుంటే నీ కుంటి నడకను మాన్పించగలను.” అని ఇష్టం వచ్చినట్టు భరతుడిని తిట్టాడు. అప్పటిదాకామౌనంగా ఉన్న భరతుడు పల్లకిని కిందపెట్టి రాజుగారి వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! ఈ పల్లకి బరువు నా శరీరానికే కానీ నాకు కాదు. నేను వేరు ఈ శరీరం వేరు. మనిషికి వచ్చే జబ్బులు, లావు, సన్నం, ఆకలి, దప్పిక, ఇష్టాఇష్టాలు, భయం, ముసలితనం నిద్ర మొదలైనవి అన్నీ ఈ శరీరానికే కానీ నాకు కావు. నేను వీటికి అతీతుడను. పుట్టాను కాబట్టి బతుకుతున్నాను. కాలం తీరగానే పోతాను. తమరూ అంతే. నీవు యజమానివి నేను సేవకుడను అనే బంధం మనం చేసే పనుల వల్ల ఏర్పడింది. అంతేకానీ ఆత్మస్వరూపులుగా నీవూ నేనూ ఒకటే. నీకు, నేను రాజును అనే మదం ఉంది. అందుకే నన్ను తిట్టావు. దానికి నేనేం చేయలేను. నాకు ఈ ప్రాపంచిక విషయాల మీద ఆసక్తి లేదు. కావాలంటే ఈ శరీరాన్ని శిక్షించు. నేనేం బాధపడను. కాకపోతే నన్ను శిక్షించడం వలన, నన్ను తిట్టడం కొట్టడం వలనా నీ నోరూ, నీ సేవకుల చేతులు నొప్పెడతాయి. అంతే నీ శ్రమ అంతా వృధా” అని అన్నాడు భరతుడు. తరువాత మామూలుగా పల్లకి మోయడానికి సిద్ధపడ్డాడు.

భరతుని వాక్యాలు రహూగణమహారాజుకు సూటిగా తగిలాయి. వెంటనే పల్లకి దిగాడు. భరతుడి కాళ్లమీద పడ్డాడు. చేతులు జోడించి ఇలా అన్నాడు. “బ్రాహ్మణోత్తమా! తమరు సామాన్యులు కారు. అవధూతలు. నన్ను క్షమించండి తమరు ఎందుకు ఇలా ఒంటరిగా తిరుగుతున్నారు. తమరు నాకు జ్ఞానబోధ చేయడానికి ఈ వేషంలో వచ్చిన కపిలమహర్షులుగా భావిస్తాను. తమరు ఎవరోతెలియక తమరి పట్ల అపచారం చేసాను. నన్ను మన్నించండి. మహాత్మా! తమరు ఏ కోరికలు లేని జడులు మాదిరి కనపడుతున్నారు. కానీ తమకు నిగూఢమైన విజ్ఞాన రహస్యాలు తెలుసు. తమరి పలుకులు యోగశాస్త్ర సారము. నేను కపిల మహాముని దగ్గర జ్ఞానోపదేశం పొందడానికి వెళుతున్నాను. కానీ తమరే ఈ వేషంలో వచ్చి నన్ను ధన్యుడిని చేస్తారని అనుకోలేదు. నావంటి మూర్ఖుడు మీవంటి జ్ఞానులగురించి తెలుసుకోలేడు. మహాత్మా! నేను రాజును అనే గర్వంతో నిన్ను దూషించాను. మీరు మహాత్ములు కాబట్టి మీరు నా మీద కోపగించుకోలేదు. మావంటి పాపాత్ములు గొప్పవారిని అవమానించి తమ వినాశనాన్ని తామే కొనితెచ్చుకుంటారు.” అని వేడుకున్నాడు రహూగణ మహారాజు.

దానికి భరతుడు చిరునవ్వుతో ఇలా అన్నాడు. “రాజా! నీకు ఏమీ తెలియదు అయినా అన్నీ తెలిసినవాడి మాదిరి మాట్లాడుతున్నావు. కనిపించే ఈ జగత్తు అనిత్యం అని నీకు తెలియదా. కాని నీవు దానిని నిత్యం అని భావిస్తున్నావు. అదే నీ అజ్ఞానము. వ్యావహారికంగా నీవు రాజువు నేను సేవకుడను. ఆధ్యాత్మికంగా నీవు, నేను ఆత్మస్వరూపులమే. కాబట్టి నీ ఆధిపత్యం అంగీకరించడానికి

వీలులేదు. వేదములలో చెప్పబడిన విషయాలు తత్వం అనుభవంలోకి వచ్చేంతవరకు సత్కాలే. ఒకసారి తత్వజ్ఞానం కలిగితే, వేదములోని విషయాలు కూడా అనిత్యాలే. జీవుడు ఎంతకాలం మూడుగుణాలతో ప్రవర్తిస్తుంటాడో అంతకాలం అతడు శరీరంలోని ఇంద్రియాలతో మమేకం అయి కర్మలు చేస్తూనే ఉంటాడు. ఆ కర్మలు ధర్మం అయినా అధర్మం అయినా అన్నీ మనసుతో సంకల్పించబడేవే. కాని మనసులో ఉన్న సంస్కారం ధర్మాధర్మాలను నిర్ణయిస్తుంది. వారి వారి సంస్కారాన్ని బట్టి వారి జన్మలు నిర్ణయింపబడతాయి. దానికి అనుగుణంగా జీవుడు దేవ, మానుష, పక్షి, జంతు, మృగ జన్మలు ఎత్తుతుంటాడు.

సాధారణంగా మనసు, ఇంద్రియాలు, వ్యసనాలకు లోబడి ఉంటాయి. అవి మూడుగుణములతో కలిగే వికారములను పొందుతుంటాయి. వాటి వలన కలిగిన సుఖము దుఃఖము అనుభవిస్తుంటాయి. ఈ మనసును ఏ గుణముతో కలవకుండా, ఏ వ్యసనమునకు లోబడకుండా, ఇంద్రియ నిగ్రహము మనోనిగ్రహము పాటించి నిర్గుణగా మారితే అదే మోక్షము. కాబట్టి గుణములతో కూడిన కర్మలు ఆయా జీవుల జన్మలకు కారణం అవుతాయి. గుణాలు, కర్మలు లేకపోతే వాసనలు ఉండవు. ఆత్మ పరిశుద్ధం అవుతుంది. అదే ముక్తి.

కాబట్టి ఓ రాజా! మనసు, కర్మలకు ఆయాకర్మల వలన కలిగే జన్మలకు, ముఖ్య కారణము. దేహానికి ఉన్న పది ఇంద్రియాలు, మనోబుద్ధి అహంకారాలు వాటితో చేసే కర్మలు, ఆ కర్మఫలాలు అతడి మరుజన్మను నిర్ణయిస్తాయి. పరమాత్మ అన్నిశరీరాలలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఆయా శరీరాలకు చైతన్యం కలిగిస్తాడు. కర్మలకు మూలం మనసు కాబట్టి ప్రతి మానవుడు మనోబుద్ధి అహంకారాల పట్ల అత్యంత జాగ్రత్త వహించాలి. ఏమాత్రం ఏమరుపాటు పనికిరాదు. మనోనిగ్రహం ముఖ్యం. దీనికి ఆయుధం శ్రీహరి పాదసేవనం.” అని భరతుడు పలికాడు.

అవధూతవేషంలో తనకు జ్ఞానబోధగావించిన భరతునికి నమస్కరించాడు రహూగణుడు. “మహాత్మా! తమరి మాటలు నాకు అమృతం తాగినట్టు ఉన్నాయి. తత్వజ్ఞానంలో నాకు కొన్ని సందేహాలు ఉన్నాయి. వాటిని తమరి ద్వారా తీర్చుకోవాలని కోరుకుంటున్నాను. దయచేసి నాకు ఆధ్యాత్మ తత్వాన్ని వివరించండి.” అని అడిగాడు రహూగణుడు. దానికి భరతుడు ఈ విధంగా సమాధాన చెప్పాడు.

“ఓరాజా! మనం చేసే కర్మలను బట్టి ఫలితాలు కలుగుతుంటాయి. కాని ఆ ఫలితాలు అన్నీ తన శక్తి సామర్థ్యం వలననే కలుగుతున్నాయి అని మానవుడు అనుకుంటున్నాడు. ఇదే మాయ. ఈ మాయలో ఉన్నంత వరకు మానవుడు ఆత్మజ్ఞానం గురించి తెలుసుకోలేడు.

రాజా! ఈ భూమి మీద నా శరీరం నిలబడి ఉంది. నా బుజం మీద మీ పల్లకీ ఉంది. ఆ పల్లకీలో మీరు ఉన్నారు. నీలో “నేను రాజును” అనే అహంకారం ఉంది. అంటే ఈ భూమి మీద నీ అహంకారం ఉంది. ఆ అహంకారంతోనే “ఈ భూమి నాది” అని అధికారం చూపుతున్నావు. ఆ అధికారం అహంకారం నీకు ఉండటం వలన నీ ఎదురుగా నిన్ను పొగిడిన వారు చాటున నిన్ను అసహించుకుంటారు. అది నీకు తెలియదు. అదే నీ అజ్ఞానము.

ఓ రాజా! ఈ భూమి, ఈ భూమీద ఉన్న నీవు ఏర్పడింది సూక్ష్మమైన పరమాణువుల వల్లనే. ఒకే విధమైన పరమాణువులు అనేక రూపాలు ధరించాయి. వాటిని నీవు భూమి శరీరము ప్రకృతి అనే వివిధరూపాలతో చూస్తున్నావు. ఇలా భేదబుద్ధితో చూడటానికి నీలో ఉన్న మనసు కారణం. కానీ తనంతట తాను ప్రకాశించేదీ, పరిశుద్ధమయినదీ, జ్ఞానముతో మాత్రమే తెలియబడేది అయిన పరమాత్మ ఒక్కడే. ఒక్క పరమాత్మ అనేక రూపాలతో పేర్లతో మనకు కనపడుతున్నాడు. (బ్రహ్మమొక్కటే పరబ్రహ్మమొక్కటే...అన్నమాచార్య) ఆ పరబ్రహ్మను పొందడానికి ఒకటే మార్గం పరమభాగవతుల సేవ మాత్రమే. అంతే కానీ, తపస్సు దానం, గృహస్థు, స్నానసంధ్యలు, హోమాలు, ఉపాసనలు, వేదాధ్యయనము కాదు. కాకపోతే ఇవన్నీ పరబ్రహ్మను గురించి చెప్పే తెలివే సాధనలు మాత్రమే. కాబట్టి భగవద్భక్తుల సేవయే పరబ్రహ్మప్రాప్తికి సులభమైన సాధనం. (నీ పాదార్చకుల తోటి నెయ్యమును...భాగవతం) కాబట్టి ఈ ప్రాపంచిక విషయాలను కాస్త దూరం పెట్టి శ్రీమన్నారాయణుని కీర్తిస్తే. అలా కీర్తించే వారిని ఆరాధిస్తే, మన మనసు బుద్ధి మోక్షమార్గం వైపు మళ్లుతుంది.

ఓరాజా! నేను అంతకు ముందు జన్మలో ఒక మహారాజును. సర్వసంగ పరిత్యాగం చేసి వానప్రస్థం స్వీకరించి తపస్సు చేసుంటుంటే ఒక జింకపిల్లమీద మమత అనురాగం కలిగాయి. దానితో నా తపస్సు క్షీణించింది. ఫలితంగా మరుజన్మలో నేను జింకగా పుట్టాను. కాని నా ఏకాగ్రమైన తపస్సు వల్ల నాకు పూర్వజన్మజ్ఞానం పోలేదు. అందుచేత, నేను జింకగా కాకుండా ఒక బ్రాహ్మణుడిగా జీవితం సాగించాను. దానితో ఈ జన్మలో మానవుడిగా, బ్రాహ్మణుడిగా జన్మించాను. మరలా ఇదివరకటి తప్పుచేయకుండా సర్వసంగ పరిత్యాగినై తిరుగుతున్నాను. కాబట్టి మానవ జన్మ ఎత్తి నందుకు, భాగవతుల సేవ, పరమాత్మ సేవ, వైరాగ్యం, అవలంబిస్తే జ్ఞానం లభిస్తుంది. చివరకు ఆ శ్రీహరిని స్మరిస్తూ పరమపదం చేరుకుంటాడు.

కాని అందరూ అలా చేయరు. మానవ జన్మ ఎత్తిన ప్రతివాడూ ఏ పని చేసినా ఏదో ఒక లాభం ఆశించి చేస్తాడు. ఆ లాభం వస్తే సంతోషం రాకపోతే దుఃఖం పొందుతాడు. ఉదాహరణకు ఈ సంసారమే ఒక అడవి అనుకుంటే అందులో కామక్రోధలోభ,మోహమద మాత్సర్యాలు అనే దొంగలు తిరుగుతుంటారు. ఆ దొంగలు మానవుని మనసును బుద్ధిని వశపరచుకుంటారు. వాడిలో కోరికలు అనే చెట్లను పెంచుతారు. వాడిలో ధర్మము అనే ధనాన్ని అపహరిస్తారు. ఇంక భార్య భర్త సంతానము బంధువులు స్నేహితులు అనే వారు మృగాల మాదిరి పీక్కుతినడం మొదలుపెడతారు.

కుటుంబపోషణ, ధనసంపాదన వీటిలో పడి మానవుడు ఎండమావుల వెంట పరుగెత్తినట్టు కనపడని సుఖాల కోసం పరుగెడుతుంటాడు. అక్కడక్కడే తిరుగుతుంటాడు కాని బయటకు రావడానికి ప్రయత్నించడు.

మానవుడు ధనం కోసం అధర్మాన్ని ఆశ్రయిస్తాడు. పాపాత్ములయిన ధనవంతులను ఆశ్రయిస్తాడు. ఆ పాపపు ధనం కోసం ఆ పాపాత్ములను పొగుడుతాడు. వారి పంచన పడి ఉంటాడు. ఇంకొంత మంది, సంసారింఛినంత కాలం సంపాదించి తుదకు అవసానదశలో బంధువుల పంచన పడి ఉంటారు. ఇంకొంత మంది ధనం కోసం, పదవి కోసం రాజ్యం కోసం అన్నదమ్ములను, భార్యబిడ్డలను బలి చేస్తారు. చివరకు ఆ ధనము పదవి రాజ్యాధికారమే వారిని బలి తీసుకుంటుంది. జీవితమంతా గాలి మేడలు కట్టుకుంటూ జీవిస్తారు కొందరు. కొంత మంది గృహస్థాశ్రమంలో నానాఅవస్థలు పడుతుంటారు. ఇంట్లో అందరి మీదా విసుగు కోపం చూపిస్తుంటారు. కనీసం కంటి నిండా నిద్రకూడా పట్టక నిద్రలేని రాత్రులు గడుపుతుంటారు.

రాజా! ఈ విధంగా మానవుడు అజ్ఞానము అనే గోతిలో పడి అలమటిస్తుంటాడు. తేనె కొసం తేనెతుట్టెను కొడితే ఆ తేనెటీగలు కుట్టినట్టు, ఏదో సుఖం కోరి ఏదో పని చేస్తే తుదకు తీవ్రమైన దుఃఖాన్ని పొందుతాడు. యౌవనంలో తాను సంపాదించిన ధనం అంతా ముసలితనంలో పరుల పాలయితే తీవ్రమైన బాధలు పడతాడు. రాజా! సంసారం అంటే ఇదేనయ్యా. దీనికంతా ఒకటే విరుగుడు. ఉన్నదానితో తృప్తి చెందడం. అలా తృప్తి చెందని వాడు ఉన్న ఇల్లు వాకిలి భార్యతో తృప్తి పడకుండా పరుల ఆస్తికి, పరుల భార్యలను కాజేయాలని ప్రయత్నించి చివరకు అవమానాల పాలవుతాడు. దుఃఖం కొనితెచ్చుకుంటాడు. ఓ రాజా! ఇంకా కొంతమంది ధనం, పదవి, ఆస్తి వీటి కొరకు పట్టుదలలు ఆవేశకావేషాలు పెంచుకొని చివరకు ఉన్నదానిని కూడా పోగొట్టుకుంటారు.

రాజా! సాధారణంగా సంసారంలో ఉన్న మానవులు భార్య, సంతానం, వారి పోషణకు వారికి కావలసిన వస్తువులు అమర్చేందుకు ఎన్నో వ్యయప్రయాసలు పడుతుంటారు. అంతే కాకుండా బయట దొరికే చిన్నచిన్నసుఖాలు పొందడానికి నానాఅగచాట్లు పడుతుంటారు. దొరికిన దానితో తృప్తిపడక ఇంకా ఇంకా ఏదేదో కావాలని ఆరాటపడుతుంటారు. అంతే కానీ, రోజురోజుకూ తమ ఆయువు తరిగిపోతూ ఉందనీ, ఆ పరమాత్మను గురించి తెలుసుకుందామనీ, శాశ్వతానందాన్ని పొందుదామనీ, ఎవరూ అనుకోరు. అదే అవిద్య. ఒకరితో ఒకరు బంధుత్వమో, స్నేహమో, వైరమో పెంచుకోడానికి నిరంతరం ప్రయత్నం చేస్తారు కానీ పరమాత్మను సేవించడానికి కానీ సత్సంగములో గడపడానికి గానీ ప్రయత్నించరు. ఈజగత్తును శాసించే పరమాత్మను వదిలి ధనం కోసం చిన్న నాయకులను ఆశ్రయిస్తారు. మరి కొంత మంది పవిత్రమైన బ్రాహ్మణ వంశంలో జన్మిస్తారు. శ్రౌతం స్మార్తం మొదలైన వైదిక కర్మలను నియమ నిష్ఠలతో ఆచరిస్తారు. కాని వారిలో విషయసుఖాలు విపరీతంగా ఉంటాయి. అటువంటి వారికి వయసు పెరుగుతుంది కానీ బుద్ధిపెరగదు. అంత్యకాలం

సమీపిస్తున్నా కేవలం ధనసంపాదన మీదనే, భార్య సంతానం మీద, ఆస్తుల మీదా దృష్టి ఉంటుంది కానీ పరమాత్మయందు ఉండదు. ఆఖరుకు అనుకోకుండా మృత్యువాత పడి అన్నిటిని వదిలి వెళ్లిపోతాడు.

కాబట్టి ఓ రాజా! ఈ సంసారము విషయవాంఛలు అనే మాయలో నుండి బయటపడు. సజ్జనసాంగత్యము, సత్సంగము వంక బుద్ధి మళ్లించు. ఇంద్రియాలను మనసును జయించు. ముక్తిని సాధించు” అని భరతుడు రహూగణ మహారాజుకు తత్వబోధ చేసాడు. భరతుని తత్వబోధ విన్న రాజు ఆనందంలో పులకరించి పోయాడు. ఆయన కాళ్లమీద పడ్డాడు.

“మహాత్మా! మీ పాద స్పర్శతో నా జన్మ పునీతం అయింది. మీ వంటి వారు ఈ మాదిరి సన్యాసుల మాదిరి తిరుగుతుంటారు. మీ వంటి వారిని గుర్తించకపోవడం మా అజ్ఞానం. నన్ను క్షమించండి” అని వేడుకున్నాడు. భరతుడు చిరునవ్వునవ్వి అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ భరతుని చరిత్ర అంత పవిత్రమైనది. ఈ చరిత్ర చదివిన వారిని విన్న వారిని పరమాత్మ తప్పకుండా రక్షిస్తాడు. అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుడు భాగవత కథను వివరించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ విధంగా భరతుడు వెళ్లిపోయిన తరువాత ఏమయ్యాడో తెలియదు. ఆ భరతుని సంతతిలో వాడే గయుడు అనే సద్గుణ సంపన్నుడు. సాక్షాత్తు విష్ణు అంశతో జన్మించాడు అని అంటారు. గయుడు ధర్మంగా పరిపాలన సాగించేవాడు. యజ్ఞములు చేసేటపుడు యజ్ఞపురుషుడు అయిన పరమాత్మను మనసులో నిలుపుకొని చేసేవాడు. సకల జీవరాసులను సమదృష్టితో చూచేవాడు. ఏ పని చేసినా శ్రద్ధ భక్తులతో చేసేవాడు. ఆయన రాజ్యంలో వర్షాలు సకాలంలో కురుస్తున్నాయి. పంటలు బాగా పండుతున్నాయి. సామంతులు ఇష్టపూర్వకంగా కప్పములు చెల్లించేవారు.

ఆ గయుడికి తన భార్య చిత్రరథ ద్వారా ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. వారి వంశంలో అంటే ప్రియవ్రతుని వంశంలో ఆఖరి వాడు విరజుడు. విరజునితో ప్రియవ్రతుని వంశం అంతరించిపోయింది. అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ కు ప్రియవ్రతుని వంశచరిత్రను వివరించాడు.

తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు శుకునితో ఇలా అన్నాడు. “మునీంద్రా! ఈ సమస్త జగత్తు శ్రీహరి స్థూల రూపమే. శ్రీహరి అనే సూక్ష్మతత్వం నుండి ఈ స్థూల జగత్తు ఏర్పడింది. ఈ భూమి మీద ఎన్నో ఖండాలు ద్వీపాలు నదులు ఉన్నాయి కదా. వాటి గురించి వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ఈ భూమి మీద ఉన్న సముద్రాలు వాటి మధ్య ఉన్న భూఖండాలు ఆ భూఖండాలలో ఏర్పడిన వర్షాలు ఇవన్నీ ఆ శ్రీహరి మాయ వల్ల ఏర్పడినవే. వాటి గురించి సంక్షిప్తంగా చెబుతాను విను. ఈ భూమి పద్మము మాదిరి గుండ్రంగా ఉంటుంది. ఈ భూమిలో జంబూద్వీపం ఒకటి. ఇది లక్షయోజనాల పొడవు అంతే వెడల్పు కలిగి ఉంది. ఈ జంబూద్వీపంలో తొమ్మిది వర్షములు ఉన్నాయి. ఆ తొమ్మిది వర్షముల మధ్య ఉన్నదే ఇలావృత వర్షము. దాని మధ్యలో మేరుపర్వతము ఉంది. ఆ పర్వతము లక్షయోజనాల ఎత్తు కలిగి ఉంటుంది.

దానికి ఉత్తర దిక్కున నీలము, శ్వేతము, శృంగవంతము అనే పర్వతాలు, తూర్పునుండి పడమరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. ఈ మూడు పర్వతాల మధ్య రమ్యక, హిరణ్మయ, కురు అనే పేర్లుగల వర్షములు ఉన్నాయి. వీటికి సముద్రమే హద్దు. ఇలావృత వర్షానికి దక్షిణంగా నిషధ పర్వతము, హేమకూటము, హిమవంతము అనే పర్వతాలు ఉన్నాయి. ఇవి కూడా తూర్పునుండి పడమరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. ఈ మూడు పర్వతాల నడుమ హరివర్ణం, కింపురుషం, భారతవర్ణం అనే భూభాగాలు ఉన్నాయి. ఇలావృత వర్షానికి పడమరగా మాల్యవంతం, తూర్పున గంధమాధనం అనే పర్వతాలు సరిహద్దులుగా ఉన్నాయి. ఈ రెండు పర్వతాల మధ్యన కేతుమాల, భద్రాశ్వ అనే వర్షాలు ఉన్నాయి. మేరు పర్వతానికి తూర్పున మందర పర్వతం, దక్షిణాన మేరుమందరం, పడమర సుపార్వర్ష పర్వతం, ఉత్తరాన కుముద పర్వతం ఉన్నాయి. వీటి నడుమ మేరు పర్వతం లీవిగా నిలిచి ఉంది. ఈ నాలుగు పర్వతాల మీద ఎన్నో ఫలవృక్షాలు ఉన్నాయి.

ఈ నాలుగు పర్వతాల మీద పెద్ద సరస్సులు ఉన్నాయి. వీటి దగ్గర నాలుగు ఉద్యానవనాలు ఉన్నాయి. వాటిలో నందన వనం ఒకటి. మందర పర్వతం మీద మామిటి చెట్లు విపరీతంగా ఉన్నాయి. ఆ ఫలాలు పండి రాలి పడి వాటి రసం అరుణోదయం అనే నదిగా ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ నదిలో పార్వతీ దేవి తన సఖులతో స్నానం చేస్తుంది అని అంటారు. మేరు మందరం అనే పర్వతం మీద నేరేడు చెట్లు ఉన్నాయి. వాటి పండ్లరసం ఆ పర్వతం మీది నుండి కిందికొ ప్రవహిస్తుంటుంది. ఆ పండ్లరసంతో ప్రవహించే నది పేరు జంబూనది. ఆ నదిలో ప్రవహించే నేరేడురసం సూర్యరశ్మితో సంయోగం చెంది బంగారంగా మారిపోతుంది. ఆకారణంగా ఈ భూభాగాన్ని జంబూద్వీపం, బంగారాన్ని జాంబూ అని పిలుస్తారు.(ప్రస్తుతం జమ్ము అనే ప్రాంతం అదే కావచ్చు). ఈ విధంగా సుపార్వర్షము అనే పర్వతం మీద కడిమిచెట్లు, కుముద పర్వతం మీద మర్రిచెట్లు ఉన్నాయి. దేవతలు పితృదేవతలు ఈ కుముద పర్వతం మీద నివసిస్తుంటారు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! మేరు పర్వతం మధ్య ఉంటే, దాని చుట్టు పర్వతసమూహాలు ఉన్నాయి. మేరు పర్వత శిఖరం మీద బ్రహ్మపురం ఉంది. ఆ బ్రహ్మపురానికి ఎనిమిది దిక్కులా

అష్టదిక్పాలకులు నివసిస్తుంటారు. బ్రహ్మపురంలో నారాయణుడు త్రివిక్రముడుగా ఉంటాడు. ఆ త్రివిక్రముని పాదాల నుండి మందాకిని అనే నది ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. దానినే భగవత్వాది అని కూడా అంటారు. మేరుపర్వతానికి ఉత్తరాన ధృవుడు నక్షత్రరూపంలో ప్రకాశిస్తున్నాడు. ధృవనక్షత్రానికి దిగువన సప్తర్షిమండలం ఉంది. శ్రీహరి పాదాల నుండి పుట్టిన గంగ ఆకాశ గంగగా మేరుపర్వత శిఖరం మీద ప్రవహిస్తుంటుంది. అక్కడి నుండి నాలుగు పాయలుగా చీలి సీత, చక్షువు, భద్ర, అలకనంద అనే నదులుగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. చివరకు సముద్రంలో కలుస్తున్నాయి.

సీత అనే పాయ కేసరగిరి మీదుగా, గంధమాధనపర్వతం మీదుగా ప్రవహించి భద్రాశ్వ వర్షాన్ని తాకుతూ తూర్పుసముద్రంలో కలుస్తుంది. చక్షువు అనే పాయ మాల్యవంత పర్వతం దాటి కేతుమాల వర్షాన్ని తాకుతూ ప్రవహించి పడమట సముద్రంలో కలుస్తూ ఉంది. ఉత్తరంగా ప్రవహించిన భద్ర అనే పాయ కుముదం మొదలగు పర్వతశిఖరాల మీదుగా ప్రవహించి, కురుభూములనుతడుపుతూ ఉత్తర సముద్రంలో కలుస్తుంది. దక్షిణంగా ప్రవహించిన పాయ అలక నంద పేరుతో హేమకూటం, హిమవత్పర్వతాల మీదుగా ప్రవహించి, భారత వర్షాన్ని పవిత్రం చేసి దక్షిణసముద్రంలో కలిసిపోతుంది.

ఓ రాజా! ఈ మేరు పర్వతానికి ఉపపర్వతాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. జంబూద్వీపంలో భారత వర్షం ఉంది. అది కర్మభూమి. తక్కినవి భోగభూములు అనే అనుభవభూములు. వాటిని భూలోక స్వర్గాలు అని అంటారు. ఈ తొమ్మిది వర్షాలలో ఉన్న వారికి జ్ఞానం పంచిపెట్టడానికి పరమాత్మ అనేక లీలావిలాసాలు చేస్తుంటాడు.

ఇలావృత వర్షానికి పరమశివుడు అధిపతి. అక్కడ పార్వతీదేవి విహరించే ఉద్కానవనం ఉంది. అందులో ప్రవేశించే పురుషులు స్త్రీలుగా మారి పోతారు. అదిపార్వతీ దేవి శాపం. భద్రాశ్వ వర్షంలో వారు హయగ్రీవుని ఉపాశిస్తారు. హరివర్షంవారు నరసింహస్వామిని ఉపాశిస్తారు. కేతుమాల వర్షంలో ఉండే వారు మన్మథుడిని ఉపాశిస్తారు. రమ్యక వర్షంలో ఉండేవారు మత్స్యావతారుని ఉపాశిస్తారు. హిరణ్యయ వర్షంలో వారు కూర్మావతారాన్ని ఉపాశిస్తారు. ఉత్తరకురువర్షంలో వారు వరాహదేవుడిని ఉపాశిస్తారు. కింపురుషవర్షంలో వారు ఆంజనేయస్వామిని ఆయనకు అధిపతి అయిన శ్రీరామచంద్రుని ఉపాశిస్తారు. భారత వర్షంలో బదరీ నారాయణుడు అధిపతి. భారత వర్షంలో వారు నారాయణుని ఉపాశిస్తారు.

ఈభారత వర్షంలో లెక్కలేనన్ని నదులు, పర్వతాలు ఉన్నాయి. మలయ పర్వతం, మంగళప్రస్థం, మైనాకం, త్రికూటం, ఋషభం, కూటరం, గోల్లం, సహ్యాద్రి, వేదాద్రి, ఋశ్యమూకం, శ్రీశైలం, వేంకటాద్రి, మహేంద్రగిరి, మేఘపర్వతం, వింధ్యపర్వతం, శుక్తిమంతం, ఋక్షగిరి, పారియాత్ర, ద్రోణగిరి, చిత్రకూటం, గోవర్ధనం, రైవతకం, కుకుంభం, నీలగిరి, కాకముఖం, ఇంద్రకీలాద్రి, రామగిరి

మొదలైనవి.

ఇంక భారతవర్షములోని పుణ్యనదులు... చంద్రవట, తామ్రపల్లి, అవటోద, కృతమాల, వైహాయసి, కావేరి, వేణి, పయస్విని, పయోగ శర్మరావర్త, తుంగభద్ర, కృష్ణవేణి, భీమరథి, గోదావరి, నిర్మింద్య, పయోష్ణ, తాపి, రేవా, శిలా, సురస, చర్మణ్యతి, వేదస్మృతి, ఋషికుల్, త్రిసమ, కౌశికి, మందాకిని, యమున, సరస్వతి, దృషద్వతి, గోమతి, సరయు, భోగవతి, సుష, శతద్రువు, చంద్రభాగ, మరుద్వృధ, వితస్త, విశ్వ మొదలైనవి. వీటిలో నర్మద, సింధు, శోణ అనేవి నదములు.

భారత వర్షంలో పుట్టినవారు మూడువిధములైన కర్మలు చేస్తుంటారు. ఆ కర్మలు సత్వ రజస్ తమోగుణ ప్రధానమైనవి. ఈ కర్మల ఫలితంగా వారు దేవలోకం మానవ లోకం నరక లోకంలో పుడుతుంటారు. అలా కాకుండా, రాగద్వేషములు వదిలిపెట్టి ఆ శ్రీహరిని మనసులో నిలుపుకొని నిరంతరం ధ్యానించేవారు ఉత్తమలోకాలు పొందుతారు. ఈ భారతవర్షంలోనే శ్రీహరి ఎన్నో అవతారాలు ఎత్తాడు. మానవులకు తత్వం ఉపదేశించాడు. వాటిలో కృష్ణావతారం అతి ముఖ్యమైనది. శ్రీహరి నామస్తరణ తోనే పాపాలు పటాపంచలవుతాయి. శ్రీహరి నామస్తరణ లేకుండా చేసే యాగాలు పూజలు వ్రతాలు ఎందుకూ పనికిరావు. శ్రీహరి నామస్తరణ లేకుండా కలకాలం జీవించేకంటే శ్రీహరి నామస్తరణ చేస్తూ కొద్దికాలం జీవించడం వలన ఉత్తమలోకాలు పొప్తిస్తాయి.

పరీక్షిత్ మహారాజా! సగర కుమారులు యాగాశ్వాన్ని వెదుకుతూ భూమిని తవ్వారు అని చెప్పాను కదా. అలా తవ్వినపుడు ఎనిమిది ద్వీపాలు ఏర్పడ్డాయి. వాటి పేర్లు స్వర్ణప్రస్థం, చంద్రశు క్లం, ఆవర్తనం, రమణకం, మందేహారుణం, పాంచజన్యం, సింహళం.

ఓ రాజా! జంబూద్వీపం చుట్టు సముద్రం ఉంది. ప్లక్షద్వీపంలో ఒక పెద్ద జువ్వచెట్టు ఉంది. అందుకే దానికి ప్లక్షద్వీపం అని పేరు. వారికి అగ్నిదేవుడు ఇష్టదైవం. దానికి రాజు ఇంద్రజిహ్వాడు. దీని పక్కనే శాల్మలీ ద్వీపం ఉంది. ఇక్కడ ఒక పెద్ద బూరుగు చెట్టు ఉంది. అందుకే దానికి ఆ పేరు వచ్చింది. ఈ చెట్టు మీద గరుడుడు నివాసం ఉంటాడు. ఈ శాల్మలీ ద్వీపం ఏడు వర్షాలుగా విభజింపబడింది. ఇక్కడి ప్రజలు చంద్రుడిని ఆరాధిస్తారు. దాని పక్కనే కుశద్వీపం ఉంది. ఈ ద్వీపం మధ్య ఒక రెల్లుపాద ఉంది. అందుకే దీనిని కుశద్వీపం అన్నారు. ఈ కుశద్వీపం కూడా ఏడు వర్షాలుగా విభజింపబడింది. దీనికి ఆవల క్రాంచద్వీపం ఉంది. ఈ ద్వీపంలో ఏడు వర్షములు, ఏడు నదులు ఉన్నాయి. ఈ ద్వీపంలో ప్రజలు వరుణదేవుని ఉపాసిస్తారు. ఈ ద్వీపానికి అవతల శాకద్వీపము ఉంది. ఈ ద్వీపం కూడా ఏడు వర్షాలుగా విభజింపబడింది. ఈ ద్వీప ప్రజలు వాయుదేవుని ఆరాధిస్తారు. ఈ ద్వీపంలో నాలుగు వర్ణముల ప్రజలు ఉన్నారు. ఋతవ్రతులు, సత్యవ్రతులు, దానవ్రతులు, సువ్రతులు. దీనికి ఆవల పుష్కర ద్వీపం ఉంది. ఈ ద్వీపం రెండు వర్షాలుగా విభజింపబడింది. ఈ ద్వీపంలో ప్రజలు బ్రహ్మదేవుడిని ఆరాధిస్తారు. ఈ ద్వీప ప్రజలకు

బుద్ధిబలం నియనిష్ఠలు ఎక్కువ. ఇక్కడ ప్రజలలో వర్ణవ్యవస్థలేదు. అందరూ కలిసి ఉంటారు. ఈ ద్వీపం అవతల లోకాలోక పర్వతం ఉంది. అక్కడ మానవ సంచారం లేదు. అక్కడ భూమి స్వచ్ఛంగా నిర్మలంగా ఉంటుంది. ఈ లోకాలోక పర్వతం మీదనే ఋషభం, పుష్కరచూడం, వామనం, అపరాజితం అనే దిగ్గజాలు ఉన్నాయి. ఆ పర్వతం మీద శ్రీహరి తేజోరూపంతో ప్రకాశిస్తూ ఉంటాడు. లోకాలోక పర్వతానికి ఆవల నరసంచారం లేదు. ఓరాజా! ఈ భూమికి మధ్యన సూర్యుడు ఉంటాడు. సకల జీవరాసులకు ప్రాణాధారం సూర్యుడు.

ఓ రాజా! అదీ భూమండల విశేషాలు. సూర్యుడు తన వెలుగుతో మూడులోకాలనూ ప్రకాశింపజేస్తున్నాడు. సూర్యుడు రెండు మార్గాలలో ప్రయాణం చేస్తుంటాడు. ఉత్తరాయనం దక్షిణాయనం. ఇవికాక విష్ణుఅయనం అని కూడా ఉంది. ఉత్తరాయనంలో మెల్లగా, దక్షిణాయనంలో తీవ్రంగా విష్ణుఅయనంలో సమంగా సంచరిస్తుంటాడు. ఈ అయనాలను బట్టి రాత్రి పగటి వేళలు మారుతుంటాయి. మేషరాశి, తులారాశిలో సూర్యుడు ఉన్నప్పుడు పగలు రాత్రి సమానంగ ఉంటాయి. వృషభం, మిథునం, కర్కాటకం, సింహం, కన్యలో ఉన్నప్పుడు రాత్రి కాలం తగ్గుతూ ఉంటుంది. పగలు పెరుగుతూ ఉంటుంది. వృశ్చికం, ధనుస్సు, మకరం, కుంభం మీనం ఈ రాసులలో ఉన్నప్పుడు రాత్రి పెరుగుతూ ఉంటుంది. పగటి కాలం తగ్గిపోతూ ఉంటుంది. ఈ విధంగా పగలు రాత్రికాలాలు తగ్గుతూ హేచ్చుతూ సూర్యుడు మానసోత్తర పర్వతం చుట్టు తిరుగుతుంటాడు.

ఈ పర్వతం తూర్పున దేవధాని అనే ఇంద్రుని నివాసం, దక్షిణాన సంమయానిఅనే యముని నివాసం, పడమర నిమ్లాచని అనే వరుణుని నివాసం, ఉత్తరాన వాభావరి అనే సోముని నివాసం ఉన్నాయి. సూర్యుడు ఉదయం మధ్యాహ్నం సాయంత్రం అనే కాలవిభజనతో తిరుగుతుంటాడు. ఈ సూర్యుడు ముహూర్తకాలంలో (48నిమిషాలలో) 34,00,800 యోజనాలు ప్రయాణిస్తాడు. సూర్యగమనానికి అనుగుణంగా దినాలు పక్షాలు మాసాలు సంవత్సరాలు గుణించబడ్డాయి. సూర్యుడిని ఆదినారాయణుడు అని అంటారు. ఈయన తన తేజస్సుతో తన చుట్టు తిరుగుతున్న గ్రహాలకు వెలుగును ఇస్తుంటాడు. సూర్యగమనం 12రాసులలో తిరుగుతూ ఉంటుంది. దీనిలో ఆరవ భాగం ఒకఋతువు అని అంటారు. సూర్యుడు ఆరు రాసుల గుండా తిరిగే కాలాన్ని అయనం అంటారు. అన్నిరాసులను ఒకసారి చుట్టివస్తే ఒకసంవత్సర కాలం అవుతుంది.

ఇదే విధంగా చంద్రుడు సూర్యమండలానికి లక్షయోజనాల దూరంలో ఉన్నాడు. చంద్రుని యానం వలన పక్షాలు ఏర్పడతాయి. వాటినే పూర్వపక్షం అపర పక్షం అంటారు. చంద్రుడు ఒక్కొక్క నక్షత్రంలో ముప్పది ముహూర్తముల కాలం సంచరిస్తాడు. చంద్రకాంతిలో సకలజీవరాసులు ఆయన స్వర్ణ వలన సంతృప్తిచెందుతాయి. చంద్రునికి లక్షయోజనాల దూరంలో నక్షత్ర మండలం ఉంది. ఆ నక్షత్ర మండలంలో ఉన్న నక్షత్రాలు అన్నీ మేరు పర్వతం చుట్టు ప్రదక్షిణం చేస్తుంటాయి. సూర్యుడికి రెండు లక్షల యోజనాల దూరంలో శుక్రగ్రహం ఉంది. శుక్రుడు ప్రజలకు అనుకూలుడు.

సకాలంలో వర్షాలు కురిపిస్తాడు. శుక్రునికి బుధగ్రహానికి రెండు లక్షల యోజనాల దూరం. ఈ బుధుడు కరువు కాటకాలు కలిగిస్తాడు. బుధుడికి అంగారకుడికి రెండు లక్షల యోజనాల దూరం. అతడు ఒక్కొక్క రాశిని దాటడానికి 45 రోజులు పడుతుంది. ఈ విధంగా అంగారకుడు 12 రాసులలో సంచారం చేస్తుంటాడు. ఈ అంగారకుడు కూడా ప్రజలకు కష్టనష్టాలు కలిగిస్తుంటాడు. అంగారకుడికి రెండులక్షల యోజనాల దూరంలో బృహస్పతి గ్రహం ఉంది. ఈయనను గురుగ్రహం అంటారు. ఈ గ్రహం ఒక్కొక్కరాశిలో ఒక సంవత్సరం ఉంటాడు. ఈగ్రహం బ్రాహ్మణులకు మేలు చేస్తుంది. బృహస్పతికి రెండులక్షల యోజనాల పైన శనిగ్రహం ఉంది. ఈయన ప్రతిరాశిలోనూ ముప్పది మాసాలు ఉంటాడు. ఈ శని అన్ని రోజులలో కష్టాలే కలుగజేస్తుంటాడు. ఈ శని గ్రహానికి పదకొండు లక్షల యోజనాల దూరంలో సప్తర్షిమండలం ఉంది. ఈ సప్తర్షి మండలానికి పదమూడు లక్షల యోజనాల దూరంలో శింశుమార చక్రం ఉంది. ఈ చక్రంమధ్యలోనే ధృవుడు ఉంటాడు. ఈ నక్షత్ర సముదాయం అంతా ఒక నియమం ప్రకారం తిరుగుతూ ఉంటుంది.

ఈ గ్రహాలునక్షత్రాలు ఒకదానిని ఒకటి ఆకర్షించుతోవడం చేత అన్నీ ఏ ఆధారమూ లేకుండా ఆకాశంలో నిలిచిఉన్నాయి. (ఇది ఒక శాస్త్రీయ పరిశీలన. నేటి సైన్సు చెప్పేది కూడా ఇదే)

ఈ గ్రహాలు అన్నీ తమ చుట్టు తాము తిరుగుతూ ఇతర నక్షత్రాల చుట్టు తిరుగుతున్నాయి. ఈ శింశుమార చక్రం గుండ్రంగా ఉంటుంది. ఈ శింశుమార చక్రం తోకభాగంలో ప్రజాపతి, అగ్ని, ఇంద్రుడు ఉంటారు. వీపు మీద దేవమార్గం అనబడే నక్షత్రసముదాయం ఉంటుంది. ఉత్తర భాగంలో పునర్వసు, పుష్యమి నక్షత్రాలు, దక్షిణభాగంలో ఆర్ద్ర, ఆశ్లేష, కుడి పాదంలో అభిలిఖ్, ఎడమ పాదంలో ఉత్తరాషాఢ, కుడిఎడమ వైపు కంటి భాగంలో ధనిష్ఠ మూల, చెవుల దగ్గర మఘ పుబ్బ ఉత్తర, హస్త చిత్త స్వాతి విశాఖ అనూరాధ నక్షత్రాలు, వీపు మీద శతభిషం, జ్యేష్ఠ నక్షత్రాలు, ఇవే కాకుండా ఇంకా ఎన్నో నక్షత్రాలు ఈ శింశుమార చక్రంలో ఉన్నాయి. ఈ చక్రాన్ని శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపంగా భావిస్తారు. ఎవరైతే ప్రతిరోజూ ఈ శింశుమార చక్రాన్ని దర్శించి, ధ్యానిస్తారో వారికి సకల సిద్ధులు కలుగుతాయి.

ఓ రాజా! సూర్యమండలానికి దిగువన రాహువు ఉన్నాడు. ఈతడు నిజంగా గ్రహం కాదు. కాని బ్రహ్మదేవుని వరం వలన తానూ ఒక గ్రహంగా తిరుగుతుంటాడు. ఈ రాహువు సామాన్యుడు కాడు. ఇతడు నిర్భీత సమయాలలో సూర్య చంద్రులకు భూమికి అడ్డుగా వస్తాడు. ఈ రాహువు అనే గ్రహం వదమూడువేల యోజనాల వైశాల్యం కలిగి ఉంటుంది. పూర్ణిమా నాడు చంద్రుని అమావాస్యనాడు సూర్యుని కన్పివేస్తాడు. దీనినే గ్రహణం అంటారు.

ఈ గ్రహణ కాలంలో ప్రజలు సూర్య చంద్రుల విముక్తి కొరకు స్నానము జపము

తపము మొదలగు ధర్మములను ఆచరిస్తారు. ఈ రాహువుకు పదివేల యోజనాల దూరంలో ఉన్న గ్రహాలలో సిద్ధులు చారణులు విద్యాధరులు పితృదేవతలు సూక్ష్మరూపంలో తిరుగుతుంటారు.

దాని కింద మేఘమండలం ఉంది. ఆ మేఘమండలం కింద భూమండలం ఉంది. ఈ భూమండలం కింద అధోలోకాలు అంటే అతల వితల సుతల తలాతల, రసాతల పాతాళా అనే లోకాలు ఉన్నాయి. ఈ లోకాలు కూడా స్వర్గలోకం వంటివే. అంతకంటే గొప్పవి. ఇక్కడ దైత్యులు దానవులు నాగులు మొదలగు దేవతాగణాలు నివసిస్తుంటారు. ఇది భోగభూమి. ఇక్కడ ఉన్న వారు సకలభోగాలు అనుభవిస్తుంటారు. వీరికి దుఃఖం విషాదం ఉండదు. వీరికి మయుడు శిల్పి. ఇక్కడ మయుడు నిర్మించిన పట్టణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఇక్కడ స్వర్గలోకాలలో లేని భోగాలు కూడా ఉన్నాయి. అక్కడ రాత్రి లేదు. చీకటి లేదు. అంతా వెలుగే అక్కడి వారు మూలికలను రసాయనాలను ఆహారంగా తీసుకుంటారు. వారికి దేహవ్యాధులు మనోవ్యాధులు లేవు. ముసలి తనం లేదు. ఇదీ పాతాళ లోక పరిస్థితి.

అతల అనే లోకంలో మయుని కుమారుడు బలాసురుడు రాజు. అతడు మాయావి. తనకు కావలసినవి తానే సృష్టించుకుంటాడు. ఈ మాయలకు భూలోక వాసులు కూడా లోబడి పోతుంటారు. అక్కడ పురుషులు హాటకరస అనే సిద్ధరసగుళికలను సేవిస్తుంటారు. వితల లోకంలో హాటకేశ్వరుడు రాజు. ఈ లోకం లోనే హాటకం అంటే పరిశుద్ధమైన బంగారం పుట్టింది. ఆ బంగారంతోనే స్త్రీలు ఆభరణాలు చేసి ధరిస్తుంటారు. సుతలం అనే లోకంలో బలిచక్రవర్తి ఉన్నాడు. ఇక్కడి వారు శ్రీమన్నారాయణుని లక్ష్మీదేవిని ఆరాధిస్తుంటారు. సుతలం అనే లోకంలో బలి చక్రవర్తి ఉన్నాడు. బలి చక్రవర్తి తనకు ఉన్న భూమిని శ్రీమన్నారాయణుడికి దానం చేసాడు. తాను చేసిన దానానికి ప్రతిఫలంగా మోక్షం కావాలని అడిగాడు బలి. కాని శ్రీమన్నారాయణుడు బలిని పాతాళ లోకాలకు అధిపతిని చేసాడు. అంతే కాదు తానే స్వయంగా బలి చక్రవర్తి మందిరానికి కాపలాగా ఉన్నాడు. సుతలం తరువాత తలాతలం ఉంది దానికి రాక్షస శిల్పి మయుడు రాజు. తలాతలానికి కింద మహాతలం ఉంది. దానికి కద్రువ కుమారుడు అయిన వాసుకి మొదలగు సర్వరాజులు అధిపతులు. వారికి ఒకటి కంటే ఎక్కువ పడగలు ఉంటాయి. వారికి కోపం ఉద్రేకం ఎక్కువ. వారందరూ గరుడుని భయం వలన మహాతలం విడిచి బయటకు రారు. మహాతలం కింద రసాతలం ఉంది. అక్కడ దైత్యులు దానవులు కాలకేయులు ఉంటారు. వారికి దేవతలకు శత్రుత్వం ఉంది. వారు సాహసవంతులు తేజోవంతులు.

అన్నిటి కంటే దిగువన పాతాళం ఉంది. ఆ పాతాళలోకంలో నాగజాతి వారు ఉంటారు. వారి పడగలమీద మణులు మెరుస్తుంటాయి. వారికి నూరుతలలు వేయి తలలు కూడా ఉన్నాయి. వారి తలల మీద ఉన్న మణుల కాంతి వారికి వెలుగు ఇస్తుంది. పాతాళానికి అధిపతి ఆదిశేషువు. ఆయననే అనంతుడు అని కూడా అంటారు. ఆయనకు కోపం ఎక్కువ. పాతాళంలో

నాగకన్యలు ఉన్నారు. పాతాళలోకంలో ఉన్న ఆదిశేషుడు ఈ భూమిని తన తలమీద ధరించి ఉన్నాడు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇదీ లోకాల వివరణ. నీవు ఇంకా ఏమేమి వినాలని అనుకుంటున్నావో అడుగు.” అని అనగానే పరీక్షిత్ మహారాజు నరకలోకాల గురించి చెప్పమని అడిగాడు. శుక మహర్షి ఈ విధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ రాజా! మూడు లోకాలు అంటే భూలోకము భువర్లోకము సువర్లోకము ఉన్నాయని చెప్పాను కదా. వాటికి ఆవల దక్షిణంగా మహాభయంకరమైన నరకలోకాలు ఉన్నాయి. వాటినే పితృలోకాలు అని అంటారు. ఆ లోకాలకు అభిపతి యమధర్మరాజు. చనిపోయిన తరువాత ఈ దేహం వదిలిపెట్టిన జీవుడు పితృలోకం చేరుకుంటాడు. వారి వారి కర్మలను బట్టి వారికి యముడు శిక్షలను నిర్ణయిస్తాడు. ఆ శిక్షలను అనుభవించే ప్రదేశాలను నరకాలు అని అంటారు. అవి 21. వాటి పేర్లు...తామిస్త్రం, అంధతామిస్త్రం, రౌరవం, మహారౌరవం, కుంభిపాకం, కాలసూత్రం, అసిపత్రవనం, సూకరముఖం, అంధకూపం, క్రిమిభోజనం, సందశం, తప్తోర్మి, వజ్రకంటక శాల్మలి, వైతరణి, పూయోదం, ప్రాణరోదం, విశసనం, లాలాభక్షణం, సారమేయోదనం, అవీచిరయం, రేతఃపానంజ ఇవి కాకుండా ఛౌరకర్షమం, రక్షోగణభోజనం, శూలస్తోతంచ దందశూకం, అవటనిరోధనం, అపర్యావర్తనం, సూచీముఖం అనే పేరు గల మరో ఏడు నరకాలు ఉన్నాయి. మొత్తం 28 నరకాలు ఉన్నాయి.

పసిబిడ్డలను, ఇతరుల భార్యలను అకారణంగా హింసించేవారిని యమకింకరులు తాళ్లతో కట్టి ఈ నరకాలలో పడేస్తారు. ముందు తామిస్త్రం అనే నరకంలో పడేస్తారు. తిండి పెట్టరు కొండపైనుండి దొల్లిస్తారు. కర్మలతో కొడతారు. ఈ బాధలు భరించడం చాలా కష్టం. ఇతరుల భార్యలను మోసంచేసి లోబరచుకొనేవారికి, అంధతామిస్త్రం అనే నరకంలో పడేస్తారు. ఎవరైతే ధనం కోసం ఆస్తి కోసం ఇతరులను మోసం చేస్తారో వారిని రౌరవము అనే నరకంలో పడేస్తారు. ఎవరైతే అకారణంగా పశువులను పక్షులను మృగాలను బాధపెడతారో చంపుతారో ఆయామృగాలు వారు రాగానే పాడిచి పాడిచి బాధపెడతాయి. వారిని కూడా రౌరవం అనే నరకంలో పడేస్తారు. ఎవరైతే తమ ఆహారం కోసం ఎలుకలు మొదలగు ప్రాణులను చంపుతారో వారిని కుంభిపాకము అనే నరకంలో పడేస్తారు. తల్లితండ్రులను, బ్రాహ్మణులను బాధపెట్టినవాడు కాలసూత్ర అనే నరకంలో పడతాడు. అక్కడ వాడిని బాగా కాలిన లోహపాత్రల మీద నడిపిస్తారు. వేదమార్గం వదిలి పెట్టి పాపంపెట్టుకొని తిరిగేవాడిని అసిపత్రవనము అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడ సూదులవంటి ఆకులు గల చెట మధ్య నడిపిస్తారు. సాధువులను వేధించిన వాడికి హింసించిన వాడికి కాలసూత్ర అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడ వాడి చేతులు కాళ్లు నడము చేరుకుగడ విరిచినట్టు విరుస్తారు. అడవిలో తమ బతుకు తాము బతుకుతున్న జంతువులను హింసించి చంపేవారికి అంధకూపం అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడ తాము చంపిన జంతువులు పీక్కుతింటుంటే భయంకరంగా అరుస్తారు.

సంపదలు కూడబెట్టడమే కానీ ఇతరులకు ఏమీ పెట్టకుండా తాను ఒక్కడే అనుభవించేవాడిని క్రిమిభోజనము అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడ పురుగులు తప్ప మరేఆహారము దొరకదు. ఎవడైనా, తనకు దొంగతనం చేయాల్సిన అవసరం లేకపోయినా, ఇతరుల వస్తువులు అకారణంగా దొంగిలించేవాడిని అగ్నితప్త అనే నరకంలో పడేస్తారు. మితిమీరిన కామంతో ఇతరుల భార్యలను, పరాయి ఆడవాళ్లను బలవంతంగా అనుభవించేవారికి, బాగా కాలిన ఉక్కు స్తంభాల మీదికి తోస్తారు. ఎవరైతే తాము బ్రాహ్మణులు అయి ఉండి కూడా, శుచిత్వం, సదాచారం లేకుండా, పరాయి స్త్రీలతో సంబంధం పెట్టుకుంటాడో వాడిని అంధకూపంలో పడవేస్తాడు. అక్కడ మలమూత్రాల మధ్యగడుపుతాడు.

ఎవరైతే ఆహారం కొరకు మాంసం కొరకు అడవి మృగాలను వేటాడి చంపుతాడో వాడిని యమభటులు పదునైన ఆయుధాలతో పొడిచి పొడిచి బాధిస్తారు. ఎవరైతే ఆర్థాటంగా యజ్ఞయాగాలు చేస్తూ జీవహింస చేస్తాడో వాడిని యమభటులు రంపాలతో కోస్తారు. ఎవడైతే కట్టుకున్న భార్యను చిత్రహింసలు పెట్టి ఆనందిస్తాడో వాడిని మలమూత్రములతో నిండిన వైతరణీ నదిలో ముంచుతారు. రాజభటులయినా, దొంగలయినా, ఇళ్లు తగలపెడతారో, మందుపెట్టి ఇతరులను చంపుతారో వారిని కుక్కల మధ్య తోసి వాటి చేత కలిపిస్తారు. లంచం తీసుకున్న వాడినీ దొంగసాక్షం చెప్పినవాడినీ, ఎదుటి వారిని మోసం చేసేవాడిని, వీచి అనే నరకంలో పడేస్తారు. అక్కడవాడిని ఎత్తైన కొండల మీది నుండి కిందికి దొల్లిస్తారు. సోమపానం అంటూ దొంగతనంగా మద్యపానం చేసే వైశ్యులకు క్షత్రియులకు, సలసలకాగుతున్న ద్రవాన్ని నోట్లోపోస్తారు. తాము క్షేమంగా ఉండాలని, క్షుద్రదేవతలకు బలుల పేరిట జంతువులను మానవులను బలిఇస్తే వారిని చురకత్తులతో పొడుస్తారు. కొంతమంది అడవి జంతువులను, పెంపుడు జంతువులను కట్టి కొట్టి పొడిచి హింసిస్తూ ఆనందింస్తుంటారు. వారిని శూలప్రాతము అనే నరకంలో పడవేసి శూలములతో గుచ్చుతారు. పాములతో కలిపిస్తారు. పశువులను, పక్షులను లేళ్లను పట్టి, హింసించే వారిని, చంపేవారిని విషంతో కూడిన బావులలో విసిరివేస్తారు. ఇంటికి వచ్చిన వాడిని ఆదరించకుండా చీదరించుకొనేవాడిని గద్దలు రాబందులతో పొడిపిస్తారు. భాగా ధనం ఉన్న వారు ఎటువంటి ధర్మకార్యాలు చేయకుండా, ఇతరులకు దానం చేయకుండా ధనం కూడబెట్టడమే పనిగా పెట్టుకున్న వారిని సూచీముఖం అనే నరకంలో పడవేస్తారు.

ఇలా పాపాలు చేసిన వారు నరకబాధలు అనుభవిస్తే, ధర్మంగా నీతి నిజాయితీలతో బతికేవారు స్వర్గలోకానికి వెళతారు. తరువాత వారు చేసుకున్న పుణ్యపాపాలకు అనువైన జన్మవత్తుతారు.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము. బమ్మెర పోతన ప్రణీతము

పంచమ స్కంధము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

బమ్మెర పోతన ప్రణీతము

షష్ఠమ స్కంధము

గంగానదీ తీరంలో ప్రాయోపవేశం చేస్తున్న పరీక్షిత్ మహారాజు శుకయోగీంద్రుల వారిని ఇలా అడిగాడు. “మునీంద్రా! మీరు నాకు ముక్తి మార్గాన్ని గురించి, నివృత్తి మార్గాన్ని గురించి, మానవులు బాహ్యప్రపంచంలో విహరిస్తూ వివిధకర్మలనాచరించే ప్రవృత్తి మార్గం గురించి తెలిపావు.. అంతేకాదు పాపం చేసిన వారు అనుభవించే నరకముల గురించి కూడా చెప్పావు. జ్యోతిశ్శక్రం గురించి కూడా చెప్పావు. కాకపోతే నాకు ఒక సందేహం పీడిస్తూ ఉంది. మానవుడు ఈ నరకకూపాలలో ఎందుకు పడుతున్నాడు. అలా పడకుండా సుఖంగా జీవించే ఉపాయం ఏదైనా ఉందా తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకయోగీంద్రులు ఇలా చెప్పాడు.

“రాజా! మనస్సు వాక్కు శరీరము వీటిని త్రికరణములు అని అంటారు. ఈమూడు ఒకటిగా పనిచేయాలి. త్రికరణ శుద్ధి లేని వాడే పాపాలు చేస్తాడు. ఆ పాపాల ఫలితంగానే నరక బాధలు అనుభవిస్తాడు. కాబట్టిపాపాలు చేయకుండా ఉండాలి. ఒక వేళ చేసినా దేహంలో ప్రాణం ఉన్నప్పుడే వాటికి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోవాలి.” అని చెప్పగా పరీక్షిత్ ఇలా అన్నాడు. “మునీంద్రా! తాము చేసేవి పాపాలు అని మానవునికి తెలుసు కదా! తెలిసీ పాపాలు చేస్తుంటారు కదా! అలా చేసిన తరువాత తమరు అన్నట్టు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకుంటారు కదా! అలా ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్న తరువాత కూడా మరలా అవే పాపాలు చేస్తుంటారు. అటువంటి మూర్ఖులు చేసే పాపాలకు ప్రాయశ్చిత్తం ఉంటుందా. అటువంటి వారు పుణ్యకార్యాలు చేస్తారా! ఒక వేళ చేసినా వాటికి ఫలితం ఉంటుందా! ఎటువంటి ఫలితం ఉండదని నా నమ్మకం. తమరేమంటారు.” అని అడిగాడు.

దానికి శుకుడు ఇలా అన్నాడు. “రాజా! పుణ్యకార్యం వేరు పాప కార్యం వేరు. ఒక కర్మ మరొక కర్మను ప్రక్షాళనం చేయలేదు. ఒకసారి పాపకార్యం చేస్తే ఆ పాపం మరొక పుణ్యకార్యంతో అంతరించి పోదు. ఆ పాపానికి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకున్నప్పుడే ఆ పాప ఫలం నశిస్తుంది, కాబట్టి తెలిసీ తెలియక పాపాలు చేసినా దానికి పశ్చాత్తాప పడి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకొని తిరిగి ఆ పాపాలు చేయకుండా ఉన్నప్పుడే ఆ పాపాలు ప్రక్షాళన అవుతాయి. అలా జరగాలంటే ముందు మనస్సు నిర్మలంగా ఉండాలి. తరువాత తపస్సు, బ్రహ్మచర్యం, దానం, ఇంద్రియ నిగ్రహం, అంతర్ ఇంద్రియ నిగ్రహం, జపం, సత్సం పలకడం, శుచిగా ఉండటం, యమనియమాలు పాటించడం, ఇవన్నీ చేస్తే మానవుడు తాను చేసిన పాపాలను ప్రక్షాళన చేసుకోగలడు. అంతే కాదు శ్రీహరి భక్తుల పాదసేవతో

కూడా పాపములు తొలగిపోతాయి.

ఓ రాజా! శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి పాపాలను తొలగిస్తుంది మోక్షం ప్రసాదిస్తుంది. పాపాత్ముడిని పుణ్యాత్ముడిగా మార్చాలంటే శ్రీహరి మీద అచంచలమైన నిష్కల్మషమైన అనన్యమైన భక్తి మాత్రమే కావాలి. భక్తుడు అయిన వాడు తన అర్థము ప్రాణము పరమాత్మకు అర్పించాలి. శ్రీహరి భక్తులను సేవించాలి. నారాయణ సేవయే వ్రతంగా స్వీకరించాలి. శ్రీహరి అవతార కథలను ఆసక్తితో వినాలి. అటువంటి వారికి మోక్షం త్వరగా వస్తుంది. అంతే కానీ భక్తి శ్రద్ధ లేకుండా చేసే తపస్సు, ధ్యానము, ఇంద్రియ మనోనిగ్రహము ఇవన్నీ మోక్షం ఇవ్వలేవు. సాధుస్వభావం కలవారు, పుణ్యమూర్తులు హరిభక్త పరాయణులకే పునరావృత్తి రహితమైన మోక్షమార్గం లభిస్తుంది. హరి మీద భక్తి శ్రద్ధ లేకుండా ఎన్ని పుణ్యకార్యాలు చేసినా అవి ఫలితాన్నివ్వవు. శ్రీహరి పాదపద్మములను ఆశ్రయించినవాడు మరణానికి భయపడడు. వారిని ఏ పాపమూ అంటదు. ఈ సందర్భంలో నీకు అజామీకుడు అనే భక్తుని కథవినిపిస్తాను.

పూర్వం కన్యాకుబ్జము అనే పట్టణంలో అజామీకుడు అనే బ్రాహ్మణుడు నివసిస్తున్నాడు. అతడు చాలా పేదవాడు. ఆ పేదరికంలో ఎన్నోపాపాలు చేసాడు. అవి పాపాలు అనే జ్ఞానం కూడా అతనికి లేదు. దురాచారాలకు అలవాటు పడ్డాడు. ఇతరుల వివాదాలలో తలదూర్చేవాడు. జాదప్రియుడు. ధనం కోసం దొంగతనాలు చేసేవాడు. తన ఇంట్లో పనిచేసే దాసీని వివాహం చేసుకున్నాడు. పది మంది సంతానం కన్నాడు. భార్యబిడ్డల వ్యామోహంలో పడి సంసార లంపటంలో చిక్కుకొని ముసలి వాడైపోయాడు. శరీరం క్షీణించింది. మతి చలించింది. అతడి చిన్నకొడుకు పేరు నారాయణుడు. నారాయణుడు అంటే అతడికి వల్లమాలిన ప్రేమ. అవసాన కాలంలో అజామీకుడు తన చిన్నకుమారుడిని పిలిచే నెపంతో నారాయణా అని పిలుస్తూ పెద్దగా కేకపెట్టాడు. అతడి కళ్లకు యమకింకరులు కనిపించారు. భయంకరాకారంతో ఉన్న యమకింకరులను చూడగానే అజామీకుడి శరీరం కంపించింది. తన ప్రాణాలు పోయే సమయం వచ్చింది అనుకున్నాడు. తన చిన్న కుమారుడిని నారాయణా నారాయణా అంటూ పిలిచాడు. ఈ పిలుపు దేవదూతలు విన్నారు. ఎవరో అవసాన కాలంలో శ్రీహరి నామ స్మరణ చేస్తున్నారు అని అక్కడకు వచ్చారు. యమదూతలను చూచారు. ఆ సమయంలో యమభటులు అజామీకుని శరీరం నుండి ప్రాణాలను లాగుతున్నారు.

ఆ సమయంలో విష్ణుదూతలు యమదూతలను చూచి ఇలా అన్నారు. “ఈ అజామీకుడు అవసానకాలంలో నారాయణనామ స్మరణ చేసాడు. కాబట్టి ఇతడిని మీరు తాకడానికి వీలులేదు” అని అడ్డుకున్నారు. దానికి యమభటులు “అయ్యా మా పని మమ్ములను చేసుకోనివ్వండి. జీవి మరణసమయంలో వాడి ప్రాణాలుతీయడం మా పని. మీరు ఎందుకు అడ్డుపడుతున్నారు. మీరు ఇలా అడ్డుపడితే యమపాశాలకు విలువలేకుండా పోతుంది. మీరు చూడబోతే దివ్యపురుషులులాగా ఉన్నారు. మీరు ఎవరు. దేవతలా. అచ్చు విష్ణుమూర్తి వేషంలో ఉన్నారు. మేము యమదూతలం.

మా పని మేము చేస్తున్నాము. మీరు ఎవరైనా సరే మా పనికి ఆటంకం కలిగించకండి. ” అని అన్నారు.

దానికి విష్ణుదూతలు నవ్వి ఇలా అన్నారు. “మేము విష్ణు దూతలం. మీకు పుణ్యాత్ములకు పాపాత్ములకు తేడా తెలిసినట్లు లేదు. పుణ్యం అంటే ఏమిటి? పాపం అంటే ఏమిటి? వాటి లక్షణాలు మీకు తెలిస్తే వివరించండి. ఎవరికి దండన విధించాలో ఎవరికి దండన విధించకూడదో తెల్పండి. ముందు ఈ జీవుడు ఎవరో, ఎక్కడి వాడో, ఏమేం చేసాడో వివరంగా చెప్పండి. మీ యమభటులు అందరు జీవులనూ తీసుకుపోతారా లేక పాపం చేసిన వారిని మాత్రమే తీసుకుపోతారా, లేక అందరినీ తీసుకుపోతారా, అందరినీ దండిస్తారా లేక పాపులను మాత్రమే దండిస్తారా మాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగారు.

దానికి యమదూతలు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పారు. “ అయ్యా! వేదాలలో విధినిషేధాల గురించి చెప్పబడింది. వేదాలలో ఏది కర్తవ్యము అని చెప్పబడిందో దానినే ఆచరించాలి. అదే అందరికీ ఆమోదకరమైన ధర్మం. దానికి విరుద్ధమైనది అధర్మం. వేదములలో చెప్పబడినదే ధర్మం. వేదం విష్ణుస్వరూపం. ఆ విష్ణువు సకలజీవరాసుల శరీరములలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. జీవుడు తన దేహముతో చేసే అన్ని కర్మలకు సూర్యుడు, అగ్ని, ఆకాశం, వాయువు, చంద్రుడు, కాలము, భూమి ఇవన్నీ సాక్షులు. వీటి సాక్ష్యం ఆధారంగా ధర్మ అధర్మ నిర్ణయం జరిగి పాపులు శిక్షింపబడతారు. వేదాలలో చెప్పిన ప్రకారము మా కర్తవ్యం మేము నిర్వర్తిస్తుంటే మీరు అడ్డుతగులుతున్నారు. వేదములలో చెప్పబడిన కర్మలు అందరూ చేయాలి. కానీ తాము చేయవలసిన కర్మలు కాకుండా. కావాలని కోరి కోరి కొన్ని కర్మలను కొందరు చేస్తుంటారు. అటువంటి వారికి ఆయాకర్మల తాలూకు శుభాలు అశుభాలు కలుగుతుంటాయి. కాకపోతే దేహం ఉన్న వాడికి కర్మలు చేయక తప్పదు కానీ మంచి కర్మలు చేస్తే మంచిఫలితాలు వస్తాయి. చేయకూడని కర్మలు చేస్తే చెడు ఫలితాలు వస్తాయి. మానవులు ఆయాజన్మలలో ఎంతటి సుకృతం చేసాడో అలాగే ఎంతటి దుష్కృతం చేస్తాడో వాటి ఫలితాలను అనుసరించి అతడికి ఫలితం కలుగుతూ ఉంటుంది. కాబట్టి ఆయాకర్మలకు ఫలితాలు వేరు వేరుగా అనుభవించాలి.

మరి మానవులు ఈ విధంగా వేరు వేరుగా కర్మలు ఎందుకు చేస్తున్నారు అంటే వారిలో ఉన్న సత్వరజస్తమోగుణముల ప్రభావమే. కొంతమంది శాంతస్వభావులు ధర్మమార్గంలో నడుస్తారు. ఉగ్రస్వభావులు చెయ్యకూడని పనులు కూడా చేస్తుంటారు. మూఢస్వభావులు కొంత మంచి కొంత చెడు చేస్తూ, కాస్త సుఖము, మరికాస్తదుఃఖము అనుభవిస్తూ ఉంటారు. వారి వారి కర్మలకు అనుగుణంగా వారికి జన్మలు కలుగుతుంటాయి.

పరమాత్మ అన్ని జీవులలో అంతర్యామిగా ఉంటూ వారు వారు చేసే కర్మలకు అనుగుణంగా మార్గాలను ఏర్పరుస్తాడు. ఇది తెలియని అజ్ఞానులు తమోగుణంలో పడిపోయి ఈ

దేహమే తాను తానే ఈదేహము అనే భ్రమలో ఉంటారు. కన్ను చెవి వీటితో జ్ఞానం సంపాదించకుండా కేవలం ప్రాపంచిక విషయాలను మాత్రమే గ్రహిస్తుంటాడు. ఈ దేహములో పది ఇంద్రియాలు, ఐదు తన్మాత్రలు, మనసు, మొత్తం పదహారు. వీటి ద్వారా జీవుడు ప్రాపంచిక విషయాలు గ్రహిస్తుంటాడు. వాటి బంధాలలో చిక్కుకుంటాడు. సుఖము దుఃఖము శోకము భయము అనుభవిస్తూ ఉంటాడు. ఈ అనుభవాలను లింగశరీరం వాసనలుగా తనలో పదిలపరచుకుంటుంది.

ఈ జన్మలో చేసే కర్మలు అన్నీ పూర్వజన్మసంస్కారాలే. కొన్ని సార్లు తాను చేసేది తప్పు అని తెలిసికూడా అవే చేస్తుంటాడు. తనకు ఇష్టం లేకపోయినా కొన్ని కర్మలు చేస్తుంటాడు. బలవంతాన చేస్తుంటాడు. అలా చేస్తూ ఆయాకర్మబంధాలలో చిక్కుకుంటాడు. వసంత ఋతువుతరువాత గ్రీష్మఋతువు, దాని తరువాత వర్షఋతువు వస్తాయని ఎలా ఊహించి చెప్పగలుగుతామో, అలాగే ఎండాకాలం తరువాత వానాకాలం వస్తుందని ఎలా ఖచ్చితంగా చెబుతామో అలాగే మానవుడు ఈ జన్మలో ప్రవర్తించే విధానం తీరును బట్టి అతడి పూర్వజన్మ రాబోయే జన్మలగురించి చెప్పవచ్చు. మానవునిదేహం తల్లితండ్రుల దేహంనుండి వస్తుంది. అందుకే తల్లితండ్రుల పోలికలు ఉంటాయి. కాని అతడి సంస్కారము ప్రవర్తన స్వభావము పూర్వజన్మ కర్మవాసనల ఫలితంగా ఏర్పడుతుంది. ఈ విధమైన సంసార బంధనముల నుండి విడివడాలంటే శ్రీహరి సేవ ఒకటే మార్గము. మరో మార్గం లేదు.

ఇంక ఈ అజామీకుడి సంగతికి వద్దాము. ఇతడు పూర్వజన్మలో ఎన్నో మంచి పనులు చేసాడు. ఇంద్రియ నిగ్రహం మనో నిగ్రహం సంపాదించాడు వేదములు అధ్యయనం చేసాడు. ధర్మమార్గంలో నడిచాడు. గురువులను, పెద్దలను, అతిథులను గౌరవించాడు సత్కరించాడు. నియమ నిష్ఠలతో ఎన్నో మంత్రసిద్ధులు పొందాడు. ఎల్లప్పుడూ సత్త్వమునే పలికేవాడు. నిత్య నైమిత్తిక కర్మలను శ్రద్ధతో ఆచరించాడు. కామ క్రోధ లోభగుణాలను వదిలిపెట్టాడు. నిరంతరం సదాచారాన్ని పాటించాడు. కాని యువ్వనంలో ఇతడి మనసు అదుపుతప్పింది. ఎలా అంటే, ఒక రోజు సమీధలు తేవడానికి అడవికి వెళ్లాడు. ఒక దట్టమైనపాదరింట్లో ఇద్దరు కాముకులు రతిక్రీడలో ఉండగా చూచాడు. అతడి మనసు చలించింది. అజామీకుడికి కామోగ్రేకం కలిగింది. వయసుతో పాటు వచ్చిన యౌవన గర్వం అతడిని అంధుడిని చేసింది. పెడతోవ పట్టేటట్టుచేసింది. కామానికి వశుడు అయ్యాడు. కులాచారాలు మర్యాదలు మంటగలిపాడు. తండ్రి సంపాదించిన ఆస్తి అంతా వెలయాళ్లకు ఇచ్చాడు. దుర్గుణాలు దురలవాట్లు అలవరచుకున్నాడు. మద్భవానం చేసాడు. వెలయాలి అందచందాలకు లొంగిపోయి ఆమెతోటిదే లోకంగా గడిపాడు. ఆమె ఇంట్లోనే ఉండిపోయాడు. ఆమె కోరిన ధనం కోసం దొంగతనాలు దారిదోపిడీలు చేసాడు. తెచ్చినసొమ్ము ఆమెకు ఇచ్చాడు ఆమె దగ్గర ఆటబొమ్మగా పడి ఉన్నాడు. అతని దేహము, మనసు, మలినమయ్యాయి. చెడు తిరుగుళ్లు చెడు సహవాసాలు అతని జీవన విధానాన్ని మార్చివేసాయి. ఆ కారణం చేత ఇతడు దండనార్హుడు. అందుకే మీము ఇతనిని తీసుకొని పోయి యమధర్మరాజు ముందు నిలబెట్టి తగిన

దండన విభించేటట్లు చేస్తాము. ఆ దండనతో ఇతడు పునీతుడు అవుతాడు. అదీ మా కర్తవ్యం. మా కర్తవ్య నిర్వహణకు అడ్డురాకండి.” అని యమభటులు అన్నారు.

దానికి విష్ణుదూతలు ఇలా అన్నారు. “మీయొక్క తెలివితేటలు యుక్తాయుక్త వివేకము, ధర్మనిర్ణయము చాలా బాగున్నాయి. మీ సమబుద్ధికలవాడు, సాధువర్తనుడు, నియమబద్ధుడు, దయాగుణము కలవాడు అయిన తండ్రి తన బిడ్డలకు కీడు తలపెడితే ఇంక వారిని ఎవరు రక్షిస్తారు. ఈ లోకంలో జ్ఞాని ఏం చేస్తే మిగిలిన వారు ఆయనను అనుసరిస్తారు. మీరు ధర్మదేవత దూతలు. మీరు నమ్మినవారికి ద్రోహం చేస్తారా. స్నేహభావంతో తనను నమ్మిన స్నేహితునికి అపకారం చేస్తారా. ఈ అజామీకుడు తాను ఇదివరకు జన్మలలో చేసిన పాపాలను ఈ జన్మలో చేసిన పుణ్యాల వలన నశింపజేసాడు. పైగా ఆఖరి సమయంలో శ్రీహరినామస్తరణ చేసాడు.

అవసానకాలంలో పరమాత్మను ఏవిధంగా స్మరించినా అతని పాపాన్ని పరింపజేస్తుంది. ఈతడు అవసాన కాలంలో నారాయణ అని తన కుమారుని పిలిచాడు కానీ శ్రీహరిని కాదు అని అనుకోలేము. పరమాత్మ పేరు ఏ విధంగా పలికినా వాసుదేవుడు రక్షిస్తాడు. కుమారుని పిలిచే నెపంతో కానీ, ఆటపాటలయందుకానీ, పరిహాసంగా కానీ, పరమాత్మ పేరు ప్రియస్నేచాలు వాడికి పరమాత్మ రక్షణ ఉంటుంది. సాధారణంగా మానవులు తమకు ఏదైనా ప్రమాదం జరిగినా, ఆపద సంభవించినా అమ్మా అంటారు. అలా కాకుండా వాసుదేవా అని అరిస్తే అటువంటి వారికి ఆపదలు తొలగిపోతాయి.

పాపాల పరిమాణాన్ని బట్టి ప్రాయశ్చిత్తాలు నిర్ణయించారు. కాని ఆ ప్రాయశ్చిత్తాల వలన వారి పాపాలు తాత్కాలికంగా ఉపశమిస్తాయి. అంతేకానీ పూర్తిగా పరిహారం కావు. సమస్తపాపాలు పరిహరింపజేసేది శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి, శ్రీహరి నామస్తరణ. భగవంతుని గురించి ఏమీ తెలియని బాలుడు కూడా హలీ హలీ అని చిందులు వేస్తే అతని పాపాలు పోతాయి. ఎలాగంటే తెలిసి సేవించినా తెలియక సేవించినా, జెషధము తన గుణము, శక్తి చూపించక మానదు. అలాగే పరమాత్మ నామము తెలిసి కానీ తెలియక కానీ మనసారా జపిస్తే అతడి పాపాలు పోతాయి. మానవుడికి అంత్యకాలంలో కానీ, తనలో ధైర్యం సన్నగిల్లినపుడు గానీ, అతడికి పూర్వజన్మవిశేషం, పురాకృతసుకృతం ఉంటేకానీ పరమాత్మ నామం అతని నోటివెంటరాదు. ఈ అజామీకుడు కూడా తన పురాకృత సుకృతం వలన తన అవసాన కాలంలో నారాయణ నామస్తరణ చేసాడు. ఆ నారాయణ స్తరణ వృధాగా పోదు. కాబట్టి ఇతడిని మీరు తీసుకొని పోవడానికి వీలు లేదు.” అని అడ్డుకున్నారు. వీరి వాదనలు విన్న అజామీకుడు కొంత ధైర్యం తెచ్చుకున్నాడు. యమదూతలు కూడా కొంత శాంతించారు. వారికి పరమాత్మ తత్వం పూర్తిగా తెలియదనీ, ఇంకా తెలుసుకోవలసింది చాలా ఉందనీ అర్థం అయింది. వారు యమలోకానికి తిరిగి వెళ్లిపోయారు. అజామీకుడు విష్ణుదూతలకు భక్తితో నమస్కరించాడు. దేవదూతలు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయారు.

వేదసారము, భాగవత ధర్మముతోకూడిన యమభటుల, దేవదూతల సంవాదము విన్న అజామీకుడు జ్ఞానవంతుడయ్యాడు. యౌవన మదంతో అతడు చేసిన పాపాలు అతనికి గుర్తుకు రాసాగాయి. అతడి మనస్సు పశ్చాత్తాపంతో నిండిపోయింది. పూర్తిగా పరమాత్మకు శరణాగతుడు అయ్యాడు. “ఓ దేవా! యౌవన మదంతో వెలయాలి మీద మమకారం పెంచుకున్నాను. ఆమెయందు సంతానం పొందాను. కులగౌరవాన్ని మంటగలిపాను. సాటి వారిలో తలవంపులు తెచ్చుకున్నాను. ముసలి తనంలో కూడా సంసారబంధాలనుండి బయటపడలేకపోయాను. వెలయాలి మోహంలో పడి నా బతుకంతా నరకం చేసుకున్నాను. నా పవిత్రమైనజీవితం నాశనం అయిపోయింది. నేను చదివిన చదువు, శాస్త్రవిజ్ఞానము ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోయింది. నీతి నియమాలు మరుగున పడిపోయాయి. బుద్ధిపెడతోవ పట్టింది. అంతే కాదు నా భార్యను అవమానాల పాలు చేసాను. ఆమెకు దూరం అయ్యాను. తాగుడుకు బానిస అయ్యాను వేశ్యాలంపటుడను అయ్యాను. నా తల్లితండ్రులను వారి వార్ధక్యములో నిర్లక్ష్యం చేసాను. నాకు మేలు చేద్దామనుకున్న బంధువులకు దూరం అయ్యాను.

ఈ భయంకరపాపాలు నన్ను అనునిత్యం దహిస్తున్నాయి. నేను చేసిన పాపాలకు నన్ను నరకానికి తీసుకుపోవడానికి వచ్చిన యమదూతలను అడ్డుకున్న ఆ పుణ్యాత్ములు ఎవరో కదా! ఇదంతా కలలాగా ఉంది. అటు యమదూతలు ఇటు దేవదూతలు అలా వచ్చి ఇలా మాయం అయ్యారు. కాని ఇన్ని పాపాలు చేసిన నాకు ఆ దేవదూతల దర్శనం కలగడం నా పురాకృతసుకృతం. వారి దర్శనంతో నా అంతఃకరణ పునీతం అయింది. అయినా నా అదృష్టం కాకపోతే అవసాన దశలో ఉన్న నేను నారాయణ స్మరణ చేయడం ఏమిటి. దేవదూతలు రావడం ఏమిటి అంతా వింతగా ఉంది. జీవితం అంతా శ్రీహరిని స్మరించని వాడిని ఆసమయంలో శ్రీహరిని ఎందుకు స్మరిస్తాను. శ్రీహరి దివ్యనామ సంకీర్తన చేయడానికి నేను యోగ్యుడనా! కాబట్టి నేను ఆ యోగ్యతను సంపాదించుకుంటాను. నా మనసును శరీరాన్ని నిగ్రహించి, ప్రాణాయామంతో శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తికలిగి ఉంటాను. శ్రీహరి మీద భక్తి ఈ విశ్వానికే ఆధారము. అదే ఆత్మజ్ఞానం కలగడానికి మూలం. ఇప్పుడే ఈ సంసార బంధాలను తెంచుకుంటున్నాను. నాలోని అజ్ఞానాన్ని వదిలిపెడుతున్నాను. కామక్రోధములనుజయిస్తాను. నాకు మరణం అంటే భయం లేదు. నాలోని వేశ్యలోలత్వము అనే మాయ తొలగి పోయింది.” అని తనలో తాను పశ్చాత్తాప పడ్డాడు.

అజామీకుడు తనలో జ్ఞానజ్యోతిని వెలిగించాడు. అక్కడి నుండి సత్సంగాలకు పరిమితం అయ్యాడు. కామ క్రోధ లోభాలను వదిలిపెట్టాడు. వాసుదేవుని చరణాలను ఆశ్రయించాడు. తత్వజ్ఞానాన్ని సంపాదించాడు. అక్కడి నుండి గంగాతీరానికి వెళ్లాడు. అక్కడ యోగమార్గాన్ని ఆశ్రయించాడు. ఆత్మను పరమాత్మలో ఐక్యం చేసాడు. ఈ భౌతిక శరీరాన్ని వదిలిపెట్టాడు. అప్పుడు అతనికి ఇంతకుముందు కనిపించిన దేవదూతలు కనిపించారు. అజామీకుడు వారికి

నమస్కరించాడు. అజామీకుడికి కూడా దివ్యదేహము ప్రాప్తించింది. ఈ విధంగా అజామీకుడు వైకుంఠములోకి ప్రవేశించాడు. తాను చేసిన దుష్కర్మల వలన నరకంలో పడబోతూ అవసాన దశలో నారాయణ నామ స్మరణ చేత నరక వాసం తప్పించుకొని వైకుంఠం చేరుకున్నాడు. చెప్పిన మాట వినకుండా పరిపరివిధాల పోయే మనసును కట్టడి చేయడానికి నారాయణ నామ స్మరణ ఒకటే మార్గము. నారాయణ నామ స్మరణ ఏ విధంగా చేసినా అదీ కూడా మరణ సమయంలో చేస్తే, అది తగిన ఫలితాన్ని ఇస్తుంది అని చెప్పడానికి అజామీకుని వృత్తాంతమే ఉదాహరణ.” అని శుకుడు పరీక్షిత మహారాజుకు అజామీకుని వృత్తాంతమును వివరించాడు.

అప్పుడు పరీక్షిత మహారాజు శుకయోగీంద్రునితో ఇలా అన్నాడు. “మునీంద్రా! యముని భటులు తిరిగి వెళ్లెపోయారు కదా. మరి తన ఆజ్ఞ వ్యర్థం అయినందుకు యముడు ఏమన్నాడు. ఈ విధంగా యమభటులు జీవుల ప్రాణాలు తీయకుండా వెనుతిరిగిన సందర్భాలు ఉన్నాయా.” అని అడిగాడు. శుక మహర్షి ఈ విధంగా పలికాడు.

“ఓ రాజా! ఆ విధంగా విష్ణుదూతలచేత అడ్డగింపబడిన యమదూతలు తిరిగి యముని దగ్గరకు పోయి జరిగిన విషయం చెప్పారు. తరువాత యమునితో ఇలా అన్నారు. “ఓ దేవా! జీవులు మూడుగుణాలతో ప్రవర్తిస్తుంటారు కదా! వారి వారి కర్మఫలాలకు తగిన శిక్షలు వేసేవారు తమరు కాకుండా ఇంకా ఎంతమంది ఉన్నారు. మాకు తెలిసీ నీవు ఒక్కడివే యముడివి. అలా కాకుండా నీ వంటి వారు ఇంకా ఎవరైనా ఉన్నట్లయితే అది ఎలా సంభవము. ఎందుకంటే కర్మబంధాలను అనుసరించి శిక్షలు విధించేవారు ఒక్కరే ఉండాలి కదా. అలాకాకుండా ఎక్కువమంది శాసనాధికారులు ఉంటే నీ అధికారము నామమాత్రమే కదా! మాకు తెలిసి నీవు ఒక్కడివే యముడివి. నీ శాసనం తిరుగులేనిది. నీ శాసనం మరలించడానికి ఎవరి తరమూ కాదు. కర్మసాక్షి అయిన సూర్యుడు నీకు తండ్రి. నీవు సకల జీవులను సమవర్తిగా దండిస్తావు కాబట్టి నీకు దండధరుడు అని పేరు. ఇప్పటి వరకు నీ శాసనం అలాగే అమలులో ఉంది కానీ ఈ రోజు భూలోకంలో జరిగిన విచిత్రం చూసి తమరి అధికారం మీద అనుమానం కలుగుతూ ఉంది.

మేము ఒక క్రూరాత్ముడి ప్రాణాలు తీసుకురావడానికి భూలోకం వెళ్లాము. మేము మా విధి నిర్వహిస్తుంటే దేవదూతలు వచ్చి మమ్ములను అడ్డగించారు. మమ్ములను వాడి ప్రాణాలు తీయనియ్యలేదు. మీ ఆజ్ఞను భిక్కులించారు. ఇంతకూ వారు ఎవరు అలా ఎందుకు చేసారు.” అని యమభటులు అడిగారు.

అసలు ఏం జరిగిందా అని దివ్యదృష్టితో తెలుసుకున్న యముడు తన మనసులోనే శ్రీహరికి నమస్కరించి, వారితో ఇలా అన్నాడు. “మీరు సరిగానే చెప్పారు. నాకంటే పైన ఒకడు ఉన్నాడు. ఆయన అధికారం మేరకే నేను విధులు నిర్వహిస్తుంటాను. ఆ దివ్యశక్తి ఎవరికీ కనపడకుండా

అన్ని జీవరాసులలో దాగి ఉంది. ఎవరు ఏ విధంగా ఎవరిని పూజించినా ఆ పూజలన్నీ ఆయనకే చెందుతాయి. జనన మరణాలు ఆయన అభీనంలో ఉంటాయి. అంతెందుకు ఈ సమస్త జగత్తు ఆయనలో లీనమై ఉంటుంది. ఆయన నామస్మరణ మాత్రం చేత జీవుల కర్మబంధాలు తొలగిపోతాయి. ఆయనకు ఆకారం లేదు. ఆయన ఇలా ఉంటాడు అని నేను కానీ, ఇంద్రుడు కానీ, దిక్పాలకులు కానీ మనులు కానీ తెలుసుకోలేరు. అటువంటప్పుడు మూడుగుణాలచే బద్ధులయిన మానవులు ఎలా తెలుసుకోగలరు. ఆయనను తెలుసుకోవాలంటే సత్వగుణప్రధానులు అయి ఉండాలి. రజోగుణము తమోగుణము అధికంగా కలవారు ఆయనను గుర్తించే అవకాశం లేదు.

ఆ పరమాత్మకు అది అంతము లేదు. ఊహకు అందడు. శాశ్వతుడు. సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉంటాడు. ప్రాపంచిక విషయములలో చిక్కిన మానవులు ఆయనను చూడలేరు, ఆయన గురించి తెలుసుకోలేరు. అందరిలో ఉంటాడు కదా మరి మానవులు ఆయనను ఎందుకు చూడలేరు అనే ప్రశ్న మీరు అడగవచ్చు. ఎందుకంటే కన్ను ఇతర వస్తువులను చూస్తుంది కానీ తనను తాను చూడలేదు. (కెమెరాలో అన్నీ కనపడతాయి కానీ కెమెరా కనపడదు. టెలివీలుగులో అన్ని కనపడతాయి కానీ టెలివిజన్ కనపడదు).

ఓ యమదూతలారా! పరమాత్మ తత్వం ఎవరికీ అర్థం కాదు. అది మనసుకు బుద్ధికి అందదు. ఆయన గురించి బ్రహ్మ పరమేశ్వరుడు కూడా తెలుసుకోలేకపోయారు. ఆయనిరాకారుడు అయినా సాకారంగా కనపడుతుంటాడు. ఆయన దూతలు కూడా ఆయన వలెనే సాకారంగా దర్శనమిస్తారు. శ్రీహరి దూతల పని శ్రీహరి భక్తులను రక్షించడమే. వారి అధికారానికి అడ్డులేదు. దేవతలు లోకపాలకులు వారి ఆజ్ఞను మన్నిస్తారు. ఆ లోకంలో కొంత మంది మాత్రమే పరమాత్మ తత్వం తెలుసుకోగలరు. వారిలో కపిలుడు, నారదుడు, భీష్ముడు, మనువు, బలి, జనకుడు, ప్రహ్లాదుడు, శ్రీశుకుడు, వేదవ్యాసుడు, వీరు మాత్రమే కొంత వరకు పరమాత్మ తత్వాన్ని భాగవత ధర్మాన్ని అర్థం చేసుకున్నారు. ఎందుకంటే పరమాత్మ తత్వము ఒక బ్రహ్మపదార్థము, సదానందము, చిన్మయము, అగమ్యము, పరిశుద్ధము, పరమరహస్యము శుభకరము. హరినామ సంకీర్తనమే ఒక యోగము.

ఆ హరినామ సంకీర్తనము వలననే మీపాశములకు చిక్కిన అజామీకుడు కూడా నేర్పుగా తప్పించుకున్నాడు. మీరు చెప్పినట్లు ఈ అజామీకుడు తుంటరి, దుష్టుడు, పాపాత్ముడు. కాని అవసాన దశలో అతడు తన కుమారుని పిలిచే నెపంతో శ్రీహరిని కీర్తించడం వలననే అతడు బయటపడగలిగాడు. ఇంతకంటే ఉదాహరణ ఏం కావాలి. కాబట్టి బుద్ధిహీనులైన మానవులు ఈ సత్యం గ్రహించాలి. వారిలో వారు ఆలోచించుకోవాలి. శ్రీహరి నామ సంకీర్తన మహిమను తెలుసుకోవాలి. అలా తెలుసుకోకపోవడం వలననే సంసారము అనే మాయలో చిక్కుకొని మందబుద్ధులు అవుతున్నారు. బుద్ధి జ్ఞానం కలవారు మాత్రం నిరంతరం శ్రీహరిని కీర్తిస్తూ ఈ సంసారబంధముల నుండి బయటపడుతున్నారు. మీరు మాత్రం అటువంటి వారి జోలికి పోవద్దు.

వారిని నరకానికి తీసుకొని రావద్దు. వారిని మనం దండించలేము. వారు సదా శ్రీహరి రక్షణలో ఉంటారు. మీరు కేవలం పాపులను మాత్రమే పట్టుకురండి.

కొంతమంది ఉంటారు. వారు నవ్వులాటకు కూడా శ్రీహరి నామస్మరణ చెయ్యరు. దేవాలయానికి వెళ్లరు. శ్రీహరి కథలను వినిపించే సత్సంగాలకు వెళ్లరు. దేవాలయాలు, సత్సంగాలు ఉన్నచోట పక్కన కూడా వెళ్లడానికి వారికి మనసు రాదు. అటువంటి వారినీ తీసుకురండి. కేవలం తను, తన గృహము తన దేహము ఇవే పరమార్థంగా భావించి, ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి ఉన్నవారినే తీసుకురండి. ఆశాపాశములలో చిక్కిన వారిని, తల్లితండ్రులను పెద్దలను గౌరవించని వారినే తీసుకొని రండి. ఎందుకంటే వీరి నాలుక శ్రీహరి నామం పలకదు. వీరి మనసులో శ్రీహరికి చోటులేదు. కాబట్టి మీరు భక్తియోగమే ముక్తియోగము అని భావించే వారి జోలికి వెళ్లకండి.” అని యమధర్మరాజు తన భటులకు జ్ఞానోపదేశం చేసాడు.

కాబట్టి ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈఅజీమీళుని కథను నాకు అగస్త్యముని ఉపదేశించాడు. ఆ విషయం నీకు చెప్పాను అని అన్నాడు. ఇంకా ఇలా చెప్పసాగాడు. ‘ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు ఇది వరకు ప్రాచేతసులు అనే వారి కథ చెప్పాను. వారు తమ తపస్సు ముగించి లేచేసరికి భూమి అంతా వృక్ష సంపదతో నిండి పోయింది. ఆ వృక్షసంపదను చూచి ఆగ్రహించిన ప్రచేతసులు ఆ వృక్షములు తమ మార్గములకు అడ్డుగా ఉన్నాయని భావించి తమ తపోమహిమ చేత ఆ వృక్షములను దగ్ధం చేయసాగారు. అప్పుడు చెట్లకు మొక్కలకు మిత్రుడు అయిన నోముడు వారి వద్దకు వచ్చాడు.

“ప్రచేతసులారా! బ్రహ్మగారు మిమ్ములను సృష్టిచేయమని ప్రజాపతులుగా నియమించాడు. మీరేమో ఆ బ్రహ్మ సృష్టించిన వృక్షములను దహిస్తున్నారు. సృష్టి ఆరంభంలో పరమాత్మ జీవులకు ఆహారంగా వారు కోరిన రుచుల కోసం, వారి శరీరాలకు శక్తిని ఇవ్వడం కోసం, మొక్కలను, ఆకులను, దుంపలను, పంటలను, ఫల వృక్షములను సృష్టించాడు. ఇవి అన్నీ రెండు కాళ్లు, నాలుగు కాళ్లు, కాళ్లులేనివి అయిన సకల జీవరాసులకు ఆహారంగా ఉపయోగపడుతున్నాయి. మీరేమో ఆ వృక్షములను మీ స్వార్థం కొరకు వాటిని నాశనం చేస్తున్నారు. ఇది మీకు న్యాయమా! బ్రహ్మచేత సృష్టించబడిన ప్రజాపతులైన మీకు వృక్షములను దహించవలె అనే కోరిక ఎలా కలిగింది. మానవులు మంచి గుణాలు అలవరచుకోవాలి కానీ ఇటువంటి దుర్గుణాలు కాదు. మీ కోపానికి కాలిపోతూ మలమలమాడుతూ ఆక్రోశిస్తున్న ఆ చెట్లను చూచి మీకు జాలి కలగడం లేదా.

పిల్లలకు తండ్రులు, కంటికి రెప్పలు, భార్యకు భర్త, ప్రజలకు రాజు, యాచకులకు గృహస్థు, మందబుద్ధులకు బుద్ధిమంతులు, సంరక్షకులు. అటువంటి సంరక్షకులే మూర్ఖంగా నమ్మిన

వారిని నాశనం చేస్తుంటే, వారు సంరక్షకుడు ఎలా అవుతారు. ఓ ప్రచేతసులారా! సకల జీవరాసులలో శ్రీహరి ఆత్మస్వరూపంగా ఉన్నాడు అని ముందు తెలుసుకోండి. ప్రతి జీవిలోనూ ఆత్మను దర్శించండి. ఆ విధంగా దర్శిస్తే మీకు కోపం ఉండదు. కోపం వదిలిపెడితే ఈ లోకంలో మీ కోపాగ్నికి దగ్గంకాగా మిగిలిన వృక్షాలు అయినా మిగులుతాయి.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు ప్రచేతసులు తాము అనాలోచితంగా చేసిన పనికి తలవంచుకున్నారు. అప్పుడు సోముడు వారికి మాలిష అనే వనకన్యను ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. వారికి దక్షుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు. ఆ దక్షుడే తరువాతి సృష్టికి కారకుడు అయ్యాడు. కొంత మందిని తన ఆత్మశక్తితో, మరి కొంతమందిని స్త్రీపురుష సంయోగంతోనూ, మరి కొన్ని జీవులను గుడ్డునుంచి, మరి కొన్నింటిని చెమటతోనూ సృష్టించాడు. ఈ జీవజాతులు కొన్ని ఆకాశంలో తిరుగుతాయి, కొన్ని నేల మీద తిరుగుతాయి. కొన్ని జనపదాలలో ఉంటాయి. మరి కొన్ని అడవులలో ఉంటాయి. మరి కొన్ని నీటిలో ఉంటాయి. కొన్ని రాత్రిళ్లు మాత్రమే సంచరిస్తే మరి కొన్ని పగలు మాత్రమే సంచరిస్తాయి. ఈ విధంగా దేవ, మానవ, పక్షి, జలచరములను, వృక్షాలను పర్వతాలను సృష్టించాడు. ఇంత సృష్టి చేసినా ఇంకా దక్షుడికి తృప్తి కలుగలేదు. ఇంకా ఏదో సృష్టించాలి ఏదో కనిపెట్టాలి అనే తపన. ఆ విషయం తెలుసుకోడానికి తపస్సు చేయడానికి వింధ్యపర్వతమునకు వెళ్లాడు. అక్కడ అఘమర్షణం అనే సరస్సు ఉంది. అందులో స్నానం చేసి పరమాత్మను ఈ విధంగా ప్రార్థించాడు. దీనిని హంసగుహ్యం అంటారు.

“ఆ సర్వేశ్వరుడికి నమస్కారం. మానవుల అనుభూతియే ఆకారంగా కల వాడికి నమస్కరిస్తున్నాను. సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలిగే వాడికి నమస్కారం. నీవు అనాదివి. మోక్షప్రదాతవు. గుణాలలో చిక్కుకున్నవాడికి, తార్కిక బుద్ధితో ఆలోచించేవాడికి నీవు తెలియబడవు. తనలో వెలుగుతున్న ఆత్మను ఎవరూ గుర్తించడం లేదు. మానవులు ఇతరులతో స్నేహం చేస్తున్నాడే కానీ నీతో స్నేహం చేయడం లేదు. ఎందు కంటే వీరు ప్రాపంచిక విషయములకే ప్రాధాన్యం ఇస్తారు నీకు కాదు. దానికి కారణం ఈ జీవులు అందరూ ఈ దేహమే తాము అని అనుకుంటున్నారు. ఆ కారణం చేత లోపల ఉన్న నిన్ను గుర్తించడం లేదు. వారికి వివేకం కలిగినప్పుడు మాత్రమే ఈ శరీరం వేరు తాము వేరు అని తెలుసుకుంటారు. ఈ సృష్టికంతకూ మూలకారణం ఒకడున్నాడు అని తెలుసుకుంటారు.

దేవా! ఈ మనస్సు వివిధ రూపాలు నామాలు నిరూపించడానికి ఏర్పడింది. ఈ నామరూపాల భావనలను మనసులో నుండి పూర్తిగా తొలగించినట్లయితే, మనసు నిర్మలం అవుతుంది. దానికి ఉనికి ఉండదు. అప్పుడు కేవలం ఆత్మ మాత్రమే జ్ఞాన స్వరూపంగా గోచరిస్తుంది. దానినే సమాధి స్థితి అంటారు. అట్టేవంటి సమాధి స్థితిలో అనుభవానికి వచ్చే ఆనంద స్వరూపమే పరమాత్మ. బుద్ధిమంతులు అయిన వారు ఈ పద్ధతిలో సమాధి స్థితిలోకి చేరుకొని అలాకికమైన

బ్రహ్మానందాన్ని పొందుతారు. ఈ స్థితిని వాక్కుతో గానీ, ఊహలతో కానీ వివరించలేము. ఇలా ఉంటుంది అని నిరూపించలేము. ఈ సమస్త విశ్వం పరమాత్మ అనే మహాశక్తి వలన సృష్టించబడి, పోషించబడి లయించబడుతూ ఉంది. ఈ తత్వం అనాది. అంతటా వ్యాపించి ఉంది. అన్నిటనికీ మూలకారణం ఇదే. ఆ పరమాత్మ ప్రభావం వలననే పంచమహాతత్వాలు పనిచేస్తున్నాయి. దీని కంటటికీ మూలకారణమైన ఆ పరమాత్మను నేను ధ్యానిస్తున్నాను.” అని దక్షుడు శ్రీహరిని ధ్యానించాడు.

ఆయన ప్రార్థనకు మెచ్చి శ్రీహరి సాకారంగా ఆయన ముందు సాక్షాత్కరించాడు. తేజోమయమైన శ్రీహరి ఆకారం చూచి దక్షుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. సాష్టాంగ ప్రమాణం చేసాడు. అంతకు ముందు ఎన్నోవిధాలుగా స్తోత్రం చేసిన దక్షుడు శ్రీహరి ఆకారం చూచి నోటమాటలేకుండా అలా నిలబడిపోయాడు. శ్రీహరి చిరునవ్వుతో ఇలా అన్నాడు. “ఓ దక్షప్రజాపతీ! నీ తపస్సుకు మెచ్చాను. నీ మనసులో భావాలునాకు అర్థం అయ్యాయి. బ్రహ్మ శివుడు ప్రజాపతులు, ఇంద్రుడు అందరూ ఆ పరమాత్మ అంశలే. నేను అందరి హృదయాలలో ఉన్నాను. మానవులు చేసే తపస్సే నేను. ధ్యానమే నా దేహం. ధ్యానం చేయాలనే సంకల్పం, ధ్యానం అనే క్రియ, ఇవే నా ఆకారాలు. వాటిలో నేను ఉన్నాను. ధర్మాచరణమే నా ఆత్మ. వేదమే నా స్వరూపం. వేదములలో చెప్పబడిన దేవతాస్వరూపాలే నా ప్రాణాలు. ఇవన్నీ కలిస్తే నా స్వరూపము.

ఈ విశ్వం ఆవిర్భవించడానికి ముందు నేను ఒక్కడినే ఉన్నాను. సంజ్ఞామాత్రంగా అంటే కేవలం ఒక గుర్తుగా అవ్యక్త స్థితిలో ఉన్నాను. అవ్యక్త స్థితిలో నుండి బ్రహ్మ వ్యక్తం అయ్యాడు. బ్రహ్మ నా తేజస్సుతో సృష్టించబడ్డాడు. ఆయన సృష్టి చేయడానికి మొదలు పెట్టాడు. కాని ఆయన కృతకృత్యుడు కాలేకపోయాడు. ఆ కారణం చేత నా ఆదేశం మేరకు ప్రజాపతులను సృష్టించాడు. వారిలో నీవు ఒకడివి. నీకు పంచజనుడు అనే ప్రజాపతి పుత్రికతో వివాహం జరుగుతుంది. మీరిరువురు దాంపత్యధర్మం పాటించి సృష్టిని కొనసాగించండి. తరువాత ప్రజలందరూ దాంపత్య ధర్మాన్ని పాటించి సృష్టిని కొనసాగిస్తారు.” అని పలికి శ్రీహరి అంతర్ధానం అయ్యాడు.

తరువాత దక్షుడు పంచజని అనే కన్యను వివాహమాడి ఆమె వలన హర్షశ్వులు అనే పదివేల మంది కుమారులను కన్నాడు. వారిని సృష్టి కొనసాగించమని ఆదేశించాడు. వారు తండ్రి ఆజ్ఞాను సారము సింధునదీతీరానికి వెళ్లారు. అక్కడ వారికి నారద మహర్షి తారస పడ్డాడు. వారిని కుశల ప్రశ్నలు వేసాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

“కుమారులారా! మీరు బాలురు మీకేమీ తెలియదు. మీ భవిష్యత్తు మీరు ఊహించలేకపోతున్నారు. మీకు ఈ భూమి ఎంత ఉందో తెలుసా. భూమి ఎంతో తెలియనపుడు మీరు సృష్టి ఎలా చేయగలరు. సృష్టి జరగాలంటే ప్రకృతి పురుషుల సంయోగం జరగాలి. దానినే

సంసారం అంటారు. అది ఒక సాగరం. ఆ సంసారం అనే సాగరంలో పడితే ఇంక లేవడం అంటూ ఉండదు. మీకు ఈ విషయాలు ఏమీ తెలియవు. కాబట్టి నేను చెప్పిన మాట వినండి. మీరు తెలివితక్కువ వాళ్లు కాబట్టి మీ తండ్రి చెప్పినట్టు చేస్తున్నారు. నా మాట విని సంసార మార్గం వదిలిపెట్టి మోక్షమార్గంలో పయనించండి.” అని బోధించాడు. నారదుని మాటలు విన్న హర్యశ్వులకు జ్ఞానోదయం అయింది. వారిలో వారు ఇలా అనుకున్నారు.

“నారదుని మాటలు నిజమే. ముందు మనం క్షేత్రము క్షేత్రజ్ఞుడు అంటే ఎవరో తెలుసుకోవాలి. లింగదేహం అంటే ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. ఆత్మఅంటే ఏమిటి శరీరం అంటే ఏమిటి. వీటి స్వరూప స్వభావాలు తెలుసుకోకుండా మనం సృష్టి కార్యానికి పూనుకోవడం మంచిది కాదు. ఈ అనంత విశ్వానికి మూలం పరమాత్మ. ఆయన ఈ జగత్తుకు ఈశ్వరుడు. ఆయనకు అది అంతము లేవు. అటువంటి పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోకుండా మనం ఈ సృష్టి చేయడం అనే కార్యం ఆచరించడం అంత యోగ్యం కాదు. జీవుడు సంసారం అనే సాగరంలో పడి గిలా గిలా కొట్టుకుంటుంటాడు. అతడు ఈ సంసార బంధంనుండి బయటపడకుండా మోక్షం సాధించలేడు. కేవలం కర్మలు చేస్తే స్వర్గసుఖాలు లభిస్తాయి కానీ మోక్షం రాదు.

కాబట్టి జీవుడికి దేవుడి యందు ఆసక్తి భక్తి ఉండటం అవసరం. భగవంతుని మీద నిష్ఠ లేకుండా కర్మలు చేస్తే కేవలం దుష్కర్మలే మిగులుతాయి. దీనికి కారణం మానవుని బుద్ధి చంచలం కావడమే. ఆకారణం చేత మానవుడు చెడుగుణాలకు బానిస అవుతున్నాడు. అటువంటి వాడికి వాసనలు అబ్బుతాయి కానీ మోక్షం రాదు. కేవలం సృష్టి కార్యం నిర్వహిస్తుంటే, ఆ ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోతుంటాడు. దానికి తోడు మానవుడు మాయలో పడుతుంటాడు. అహంకారం అతడిని వివశుడిని చేస్తుంది. అహంకారం మానవుడిని జ్ఞానానికి దూరం చేస్తుంది. అహంకారం మానవుడి చేత చేయకూడని పనులు చేయిస్తుంది. వీటికి అదనంగా మానవుడికి ముసలితనం, రోగాలు, మరణం వీటి వలన భయం పీడిస్తుంటుంది. ఈ భయాలు బంధనాలలో పడిన వాడికి మోక్షం ఎలా దొరుకుతుంది. అసలే మానవుడు దుర్బుద్ధి. దానికి తోడు స్త్రీకి వక్రబుద్ధి. వీరిద్దరికీ వివాహం జరిగితే ఆ సంసారం సరిగా నడవదు. ఆ భార్యభర్తలు ఒకరి మాట ఒకరు వినరు. ఇటువంటి దుఃఖమయమైన సంసారంలో పడ్డ మానవుడు తాను ఆత్మస్వరూపుడు అని తెలుసుకోవడం కష్టం. అటువంటి వానికి మోక్షం ఎలా వస్తుంది. జీవితం అంతా జీవుడు పనికిమాలిన కర్మలలో మునిగితేలుతుంటే వాడికి మోక్షం ఎలా వస్తుంది. సంసారంలో మునిగి తేలేవాడికి నావవంటిది ఆధ్యాత్మిక విద్య. అటువంటి ఆధ్యాత్మిక విద్యను వదిలిపెట్టి కర్మకాండలలో పడితే వాడికి మోక్షం ఎలా లభిస్తుంది. మానవుడు కాలగతిని, కాలస్వరూపాన్ని తెలుసుకోకుండా ఊరికే కర్మలు చేస్తుంటే వాడికి మోక్షపదం ఎలా లభిస్తుంది. కాబట్టి మన తండ్రి దక్షుడు మనలను మోక్షమార్గం వైపు పోకుండా కర్మకాండలతో సంబంధించిన సంసారము వైపు ప్రయాణించమంటున్నాడు. ఆపని ఆయనే చెయ్యవచ్చుకదా. మనలను చేయమనడం ఎందుకు., ఆయనకు మోక్షం కావాలి మనకు

ఈ ప్రవృత్తి మార్గం కావాలా. వీలులేదు. మన అదృష్టం కొద్దీ నారదుడు మనకు జ్ఞానోపదేశం చేసాడు. ఆయన మార్గాన్ని మనం అనుసరిద్దాం.” అని హర్మశ్వులు నారదుడికి భక్తితో నమస్కరించారు. మోక్షమార్గం పట్టి వెళ్లిపోయారు. తాను వచ్చిన పని పూర్తిచేసిన నారదుడు నారాయణ నామ స్మరణ చేసుకుంటూ దక్షుని వద్దకు వెళ్లాడు.

“ఓ దక్షప్రజాపతీ! నీవు నీ కుమారులు హర్మశ్వులను ప్రవృత్తి మార్గంలో సృష్టి చేయమని పంపితే వారు నివృత్తి మార్గాన్ని ఎన్నుకొని మోక్షమార్గం వైపు వెళ్లిపోయారు” అని చెప్పాడు. తన కుమారులు తన మాట విననందకు చాలా దుఃఖించాడు దక్షుడు. ఈ విషయం తెలిసి బ్రహ్మదేవుడు అక్కడకు వచ్చాడు. దక్షుని ఓదార్చాడు. మరలా ప్రయత్నించమని ప్రోత్సహించాడు. ఈ సారి దక్షుడు శబలాశ్వులు అనే కుమారులను కన్నాడు. వారిని సృష్టి చేయమని నియోగించాడు. వారు కూడా తండ్రి ఆదేశానుసారం బయలు దేరారు. వారిని కూడా నివృత్తి మార్గంలోకి మళ్లించవలెననే సంకల్పంతో నారదుడు మరలా వారి దగ్గరకు వచ్చాడు.

“కుమారులారా! మీకు మీఅన్నలు హర్మశ్వుల సంగతి తెలుసుకదా! వారికి జ్ఞానబోధ చేసింది నేనే కాబట్టి నా మాటలు శ్రద్ధగా వినండి. మీ అన్నలు వెళ్లిన మార్గంలోనే వెళ్లండి. నివృత్తి మార్గం అవలంబించిన వారు గొప్పవాళ్లు అవుతారు. దేవతల ప్రశంసలు అందుకుంటారు. కేవలం సంసారంలో పడితే ప్రయోజనం ఏముంటుంది. వందమందిలో మీరూ ఒకరు. కాబట్టి నా మాట విని ఈ అన్నల మార్గంలో నడవండి నివృత్తిమార్గం అవలంబించండి.” అని జ్ఞానబోధ చేసాడు. ఆ మాటలు శబలాశ్వుల మీద బాగా పనిచేసాయి. వారు నారదునికి నమస్కరించి జ్ఞానమార్గంలోకి వెళ్లిపోయారు. నారదుడు నారాయణ నామస్మరణ చేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు.

ఈ విషయం తెలిసిన దక్షుడు కుంగి పోయాడు. దీని వెనక ఎవరు ఉన్నారా అని విచారిస్తే తన కుమారుల మనసుమార్చి వారిని నివృత్తి మార్గంలోకి నడిపిస్తున్నది నారదుడు అని తెలుసుకున్నాడు. కానీ నారదుడిని నోటికొచ్చినట్టు తిట్టడం తప్ప ఏమీ చేయలేకపోయాడు. నారదుడి దగ్గరకు పోయి ఇలా అన్నాడు.

“నీవు పరమ దుర్మార్గుడవు. పైకి సాధువు లాగా కనిపిస్తున్నా లోపల కుటిలుడివి మోసగాడివి. బాలురు అయిన నా కుమారులకు, వృద్ధులకు యోగ్యమైన మోక్షమార్గం ఉపదేశిస్తావా! ఇదేనా నీవు ఆచరించే లోకకల్యాణం. నీవు చేసిన పనులకు నాకు ఒళ్లుమండిపోతోంది. నిన్ను శపిస్తున్నాను. “నారదా! పుట్టిన ప్రతి మానవుడూ దేవఋణం పితృఋణం ఋషిఋణం తీర్చుకోవాలి. నా కుమారులను నివృత్తి మార్గంలోకి మళ్లించి వారిని ఆ ఋణాలు తీర్చుకోకుండా చేసావు. వారికి సంసారం మీద వెగటు పుట్టించావు. నా కుమారులను నాకు దూరంచేసావు. నీవు కూడా నీకు ఇష్టమైన భగవంతుని భక్తుల మధ్యతిరుగుతున్నా నీవు చేసే పనుల వలన అప్రదిష్టపాలవుతావు. ఏ పాపం ఎరుగని నా కుమారులకు ద్రోహం చేసినందుకు నీవు ఉన్నచోట ఉండకుండా సన్యాసిగా

లోకసంచారం చేస్తూ ఉండు. ఇదే నాశాపం” అని దక్షుడు నారదుని శపించాడు.

దక్షుని శాపవాక్కులను విన్న నారదుడు కోపం తెచ్చుకోకుండా, వాటిని ఆనందంగా స్వీకరించి, అక్కడి నుండి మౌనంగా వెళ్ళిపోయాడు. దక్షుడు ఇలా ఆలోచించాడు. మగపిల్లలు పుడితే నారదుడు వారి మనసులు మారుస్తున్నాడు. ఆడపిల్లలను ఏమీ చేయలేడు కదా అని ఈ సారి తన భార్య యందు అరవై మంది పుత్రికలను కన్నాడు. వారికి యుక్త వయసు రాగానే, వారిలో పదిమందిని ధర్ముడికి, చంద్రుడికి 27 మందిని, కశ్యప ప్రజాపతికి పదముగ్గురినీ, తార్కకశ్యపునికి నలుగురినీ, భూతుడికి ఇద్దరినీ, అంగిరసుడికి ఇద్దరినీ, కృతాశ్వుడికి ఇద్దరినీ ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. ఆ కుమార్తెల వలన మానవ సంతతి, ఇతర జీవసంతతి అభివృద్ధిచెందింది. సృష్టి అవిచ్ఛిన్నంగా కొనసాగింది.

దక్షప్రజాపతి కుమార్తెలలో ధర్ముడికి పది మందిని ఇచ్చి వివాహం చేసాడు కదా.

వారి పేర్లు.....

1.భానువు..వేదఋషుభుడు...ఇంద్రసేనుడు..

2.లంబ..విద్యోతుడు..

3.కకుభ్యేవి...సంకుటుడు..కీకటుడు

4.జామిదేవి..అభిష్థానదేవతలు..స్వర్గుడు...నంది

5.విశ్వ..విశ్వదేవతలు

6.సాధ్య..సాధ్యులు..అర్థసిద్ధి

7.మరుత్వతి..మరుత్వంతుడు..జయంతుడు..ఈ జయంతుడే ఉపేంద్రుడు.

8.వసువు..ద్రోణుడు, ప్రాణుడు, ధ్రువుడు, అర్కుడు, అగ్ని, దోషుడు, వస్తువు, విభావసువు, అనబడే వసువులు.

వీరిలో ద్రోణుడు.....హర్షం, శోకం, భయం. ప్రాణుడు.....సహుడు, ఆయువు, సురోజవుడు.

ధ్రువుడు...వివిధములైన జనపదాలు. అర్కుడు...తర్కుడు. అగ్ని....ద్రవిణకుడు. దోషుడు...శింశు మారుడు. వస్తువు....విశ్వకర్త....చాక్షుస మనువు. విభావసువు...వృష్టి, రోచి, ఆతపుడు.

9.ముహూర్త..ముహూర్తదేవతలు అయినదేవతా గణాలు.

10. సంకల్ప..కాముడు

దక్షుడు తన కుమార్తెలలో ఇద్దరిని భూతుడు అనే వాడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. వీరికి రుద్రగణాలు పుట్టాయి.

దక్షుడు తన కుమార్తెలు ఇద్దరిని అంగిరసునికి ఇచ్చాడు. వారిలో స్వధ అనే ఆమె పితృగణాలను, సతి అనే ఆమె దేవతాగణాలను కన్నారు.

దక్షుడు తన కుమార్తెలు ఇద్దరిని కృతాశ్వునికి ఇచ్చాడు వారికి ధూమ్రకేతువు, దేవలుడు

మొదలగు వారు జన్మించారు.

దక్షుడుతన కుమార్తెలు నలుగురిని తార్క్ష్యకశ్యపుడు అనేవాడికి ఇచ్చాడు. వారి పేర్లు వినత కద్రువ, పతంగి, యామిని. వినతకు అనూరుడు, గరుడుడు జన్మించారు. కద్రువ నానావిధములైన నాగులకు జన్మనిచ్చింది. పతంగి పలురకాలైన పక్షులకు జన్మనిచ్చింది. యామిని మిడుతలు మొదలగు కీటకములకు జన్మనిచ్చింది.

దక్షుని కుమార్తెలలో 27మందిని చంద్రుని వివాహమాడారు. వారే 27నక్షత్రాలు. వారిలో చంద్రునికి రోహిణి మీదనే ఎక్కువ ప్రేమ. ఆ కారణం చేత చంద్రుని ఆయన మామ దక్షుడు క్షయరోగివి కమ్మని శపించాడు. మరలా దక్షుడు దయ తలచి చంద్రునికి బహుళంలోనే ఆ శాపం వర్తిస్తుందని శాపవిమోచన కల్పించాడు.

దక్షుడు తన 13 మంది కుమార్తెలను కశ్యపజాపతికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. వారి పేర్లు అదితి, దితి, కాష్ఠ, దనువు, అరిష్ట, తామ్ర, క్రోధవశ, సురల, సురభి, ముని, తిమి, ఇల, సరమ, వీరి సంతానంతోనే మూడులోకాలు నిండి పోయాయి.

వీరితో తిమికి తిమింగిలాలు మొదలగు జలచరాలు, సరమ అనే ఆమెకు శునకములు మొదలగు పెంపుడు జంతువులు, సురభికి గోవుల సంతతి, తామ్రకు ఆకాశంలో ఎగిరే డేగలు, గ్రద్దలు మొదలగు పక్షి సంతతి, ముని అనే ఆమెకు దేవతా స్త్రీలు, ఇల అనే ఆమెకు వృక్షసంపద, క్రోధవశకు భయంకరమైన సర్పజాతి, అరిష్టకు గంధర్వులు, దనువుకు దానవులు, జన్మించారు.

దానవుడికి 18 మంది కుమారులు. ద్విమూర్ధుడు, శంబరుడు, అరిష్టుడు, హయగ్రీవుడు, విభావసుడు, అయోముఖుడు, శంకుశిరుడు, స్వర్ణానుడు, కపిలుడు, అరుణి, పులోముడు, వృషపర్వుడు, ఏకచక్రుడు, అనుతాసకుడు, ధూమకేశుడు, విరూపాక్షుడు, విప్రచిత్తి, దుర్జయుడు.

వీరిలో...స్వర్ణానుడి కూతురు సుప్రభ. ఆమె భర్త నముచి. వృషపర్వుడి కూతురు శర్మిష్ఠ. ఆమె భర్త యయాతి.

వైశాకనరుడు అనే దానవుడికి నలుగురు కుమార్తెలు. అందులో ఉపదానవిని హిరణ్యాక్షుడు, హయశిరను క్రతువు, పులోమ, కాలక అనే కన్యలను కశ్యపుడు వివాహం చేసుకున్నారు. కాలక కుమారులు కాలకేయులు. పులోమకుమారులు పొలోములు. ఈ పొలోమ కాలకేయులను అర్జునుడు సంహరించాడు.

విప్రచిత్తి అనే దానవుడు సింహికను వివాహమాడాడు. వారికి రాహువు పుట్టాడు.

అదితికి జన్మించిన వారు ఆదిత్యులు. వీరు 12 మంది.వారు వివస్వంతుడు, అర్కముడు, పూషుడు, త్వష్ట, సవిత, భగుడు, ధాత, విధాత, వరుణుడు, మిత్రుడు, శుక్రుడు, ఉరుక్రుముడు.

వీరిలో వివస్వంతుని భార్య సంజ్ఞాదేవి. వీరి కుమారుడు శ్రాద్ధదేవుడు. మత్స్యావతార సమయంలో ఈయన మనువు. ఈమెకు యముడు, యమి అనే కవలలు, అశ్వినీదేవతలు పుట్టారు. వివస్వంతునికి ఛాయ అనే భార్యకూడా ఉంది. వారికి శనైశ్చరుడు, సావర్ణి అనే కుమారులు తపతి అనే కూతురు కలిగారు. తపతి భర్త సంవరణుడు.

అర్కమునకు మాతృక అనే భార్య వలన చర్షణులు పుట్టారు. వారి మూలంగా మానవ జాతి లోకంలో స్థిరంగా నిలిచి ఉంది.

త్వష్టకు దైత్యకాంత రచనతో వివాహం జరిగింది. వీరి కుమారుడే విశ్వరూపుడు. ఈ విశ్వరూపుని తమ్ముడే వృత్రాసురుడు. వారి వృత్రాంతము సవిస్తరంగా చెబుతాను విను.

దేవేంద్రుడు స్వర్గాధిపతి. ఆయన ఆధ్వర్యంలో వసువులు రుద్రులు ఆదిత్యులు మరుత్తులు అశ్వినీ దేవతలు సిద్ధులు చారణులు గంధర్వులు పనిచేస్తుంటారు. దానితో ఇంద్రుడికి తాను అందరికీ గొప్ప అనే గర్వం ఆవహించింది. ఒక రోజు ఇంద్రుడు సభలో సింహాసనం మీద కూర్చుని ఉన్నాడు. దిక్పాలకులు అందరూ కొలువులో ఉన్నారు. రంభ మొదలగు అప్సరసల నాట్యం తిలకిస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో దేవగురువు బృహస్పతి సభలోకి వచ్చాడు. తాను అందరికంటే గొప్ప అని గర్వంతో ఉన్న దేవేంద్రుడు బ్రహ్మస్పతిని చూచి కూడా ఆయనను పలకరించలేదు. సింహాసనం నుండి లేచిఆయనకు ఆసనం చూపించలేదు. కనీస మర్యాద కూడా పాటించలేదు. నిర్లక్ష్యంగా బృహస్పతిని చూచి చూడనట్టు ఉన్నాడు. ఇది గమనించాడు బృహస్పతి. ఇంద్రుడికి గర్వం తలకెక్కింది అని అనుకున్నాడు. సభనుండి వెళ్లిపోయాడు. బృహస్పతి వెళ్లిపోవడంతో ఇంద్రుడు కంగారు పడ్డాడు తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు.

“అయ్యో నేనెంత మందబుద్ధిని. గురువుగారు వస్తే ఆయన కు కనీస మర్యాద చేయలేదు. ఆయన పాదాల మీద పడ్డా నేను చేసిన తప్పుకు ప్రాయశ్చిత్తం లేదు. నాకు శుభాలు ఎలా కలుగుతాయి. సభలోకి ఎవరు వచ్చినా రాజు లేవకూడదు అనే నియమం ఎవరు పెట్టారో కానీ వారు గురువుగాని మినహాయించారని తెలియదు. గురువును అవమానించిన వాడు అధోగతి పాలవుతాడు అనేది సత్యము. కాబట్టి నేను వెంటనే గురువుగారు బృహస్పతి ఇంటికి పోయి ఆయన కాళ్ళమీద పడి క్షమించమని వేడుకుంటాను.” అని అనుకుంటూ దేవేంద్రుడు బృహస్పతి మందిరానికి వెళ్లాడు. ఇది గమనించిన బృహస్పతి తన యోగమాయచేత దేవేంద్రునికి

కనిపించలేదు. గురువు గారు తన మందిరంలో లేరనుకొని ఇంద్రుడు వెళ్లిపోయాడు. గురువుగారి కొరకు అన్నిచోట్లా వెతికించాడు.

ఇంద్రుడికి, ఆయన గురువు బృహస్పతికి విరోధం కలిగిందనీ, బృహస్పతి వెళ్లి పోయాడనీ రాక్షసరాజు శుక్రునికి తెలిసింది. వెంటనే రాక్షస సేనలను అప్రమత్తం చేసి దేవతల మీద యుద్ధం ప్రకటించాడు. అసురులు ఎప్పుడెప్పుడు మోసంతో దేవతలను ఓడిద్దామా అని సమయం కొరకు కాచుకొని ఉన్న అసురులు రెచ్చిపోయారు. దేవతలమీద విరుచుకు పడ్డారు. దేవాసుర యుద్ధం మొదలయింది. అసురులు అంటే వేరుగా లేరు. వంచకులు, పాపాత్ములు, అవినీతిపరులు, అధర్మమును ఆచరించేవారు. వీరిని అసురులు అంటారు. దేవతలు కూడా రాక్షసులతో తలపడ్డారు. దేవాసురులకు ఘోరంగా యుద్ధం జరిగింది. రాక్షసుల పక్షాన శుక్రుడు తన మంత్రశక్తితో దేవతల మీద అస్త్రశస్త్రప్రయోగం చేస్తున్నాడు. దేవతల పక్షాన ఈ విధంగా యుద్ధం చేయండి అని చెప్పడానికి దేవగురువు బృహస్పతి లేడు. ఆ కారణం చేత రాక్షసులు దేవతలను ఓడించి తరిమి తరిమి కొట్టారు. దేవతాగణాలు చెల్లాచెదరయ్యారు. యుద్ధభూమి నుండి పారిపోయారు.

దేవతలు అందరూ బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లారు. బ్రహ్మదేవుడు దేవతలకు రాక్షసులకు ఇద్దరికీ సృష్టి కర్త. ఆయనకు దేవతలమీద ప్రత్యేక అభిమానం ఏమీ లేదు. అందుకే తన వద్దకు వచ్చిన దేవతా గణాలను చూచి చిరునవ్వునవ్వాడు. “మీరు బుద్ధిపూర్వకంగా మీ గురువు బృహస్పతి పట్ల మహాపరాధం చేసారు. ఫలితం అనుభవించారు. నేను మిమ్మల్ని సృష్టించి లోకాలను పాలించమని లోకపాలకులుగా నియమించాను. మీరు ఏమి చేసారు. గర్వం తలకెక్కి ఇష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తించారు. ఫలితం చవిచూచారు. గురువును గౌరవించకుండా గురుద్రోహం చేసారు. అందుకే శత్రువుల చేతిలో పరాజయం పొందారు. మీరు బలవంతులు. రాక్షసులు బలహీనులు. కాని వారు మీమీద విజయం సాధించారంటే అది అసాధారణ విషయం. రాక్షసులు తమ గురువును పూజించి ఆయన మంత్రశక్తితో ఈ విజయం సాధించారు. ఇప్పుడు వారి శక్తి అపారము. కాని వారికి గర్వం తలకెక్కింది. బ్రహ్మలోకాన్నే ఆక్రమించడానికి సిద్ధం అవుతున్నారు. అటువంటి వారికి మీ స్వర్గాన్ని ఆక్రమించడం చిటికలో పని. కాబట్టి మీరు కూడా మంచి గురువును వెదకండి. నాకు తెలిసీ త్వష్ట అనే మనువు కుమారుడు విశ్వరూపుడు మీకు తగిన గురువు. ఆయన మహాతపస్వి. సత్వగుణ సంపన్నుడు. ఆయనను పూజించి మీ సమస్యలు చెప్పండి. ఆయన మిమ్ములను ఈ కష్టాలనుండి గట్టెక్కిస్తాడు.” అని పలికాడు.

వెంటనే దేవతా గణాలు విశ్వరూపుని వద్దకు వెళ్లారు. ఆయనను పూజించి ప్రార్థించారు. “మహాత్మా! మీరు మా కన్నాచిన్నవారు. మాకు పుత్రసమానులు అయినా మీరు అఖండ జ్ఞానసంపన్నులు. మీరు మాకు గురువుగా ఉండాలి. లోకంలో గురువు పరమాత్మ స్వరూపుడు.

తండ్రి బ్రహ్మస్వరూపుడు. తల్లి భూదేవితో సమానం. అన్నదేవేంద్రుడు. సోదరి దయాస్వరూపిణి. భావం ధర్మం. అతిథి అగ్ని. సకలప్రాణులు పరమాత్మ స్వరూపాలు. కాబట్టి మీరు మాకు పరమాత్మ స్వరూపం. మాలోని శత్రుభయాన్ని పోగొట్టి మమ్ములను కాపాడండి. ఎందుకంటే మీరు బ్రహ్మనిష్టులు. మీరు మా గురువుగా ఉంటే మీ తేజస్సువలన మాకు విజయం సిద్ధిస్తుంది. మీరు మాకు పురోహితులుగా ఉండి మమ్ములను నడిపించండి. ” అని ప్రార్థించారు.

వారి మాటలు విన్న విశ్వరూపుడు నవ్వాడు. “మీరు కోరినట్టు మీకు పొరోహిత్వం వహిస్తే నా బ్రహ్మతేజస్సు తగ్గిపోతుంది. అది ధర్మవిరుద్ధం. మీరు నన్ను పొగడడం మంచిది కాదు. మీ పొగడ్డలకు నేను లొంగను. మీకు గురువుగా ఉండి నేను ధనార్జన చేయడం నాకు ఇష్టం లేదు. ధర్మనిరతులైన శిష్యులే నా ధనం. ఉన్నదానితో తృప్తి చెందడమే అంతులేని ధనం. నాకు ధనాశ లేదు. కాని మీ అంతటి వారు వచ్చి కోరుతున్నారు కాబట్టి మీకు గురువుగా ఉండటానికి అంగీకరిస్తున్నాను. మీకు మేలు జరుగుతుంది” అని అన్నాడు విశ్వరూపుడు.

శుక్రాచార్యుని మంత్రప్రభావం చేత రాక్షసుల సంపదలు రెండింతలైనాయి. విశ్వరూపుడు తన తపోశక్తితో దేవతల సంపదలు నాలుగింతలు చేసాడు. రాక్షసులను ఓడించగల నారాయణ కవచము అనే విష్ణుతత్వాన్ని దేవతలకు ఉపదేశించాడు.

నారాయణ కవచం కష్టాలలో ఉన్న వారికి విజయం చేకూరుస్తుంది. నారాయణ కవచం విష్ణుమాయతో ప్రభావితమైంది. ఈ నారాయణ కవచం ‘ఓం నమోనారాయణాయ’ అనే అష్టాక్షరీ మంత్రంతో ఎనిమిది అవయవాలతో అనుసంధానం చేయాలి. ఓం నమోభగవతే వాసుదేవాయ అనే ద్వాదశాక్షరీ మంత్రంతో చేతివేళ్లకు ఉండే పన్నెండు కణుపులను అనుసంధానం చేయాలి. దీనినే అంగన్యాసం కరన్యాసం అంటారు. తరువాత ఓం విష్ణవే నమః అనే మంత్రాన్ని హృదయంలో ఓంకారము, శిరస్సున, కనుబొమల నడుమ, శిఖ యందు ణ కారము, కళ్లయందు వే కారము మిగిలిన శరీర సంధులలో నకారము అస్త్రముద్రతో మకారము చేసి దిద్దంధము చేయాలి. తరువాత నారాయణ కవచ మంత్రాన్ని భక్తి శ్రద్ధలతో పఠించాలి. నారాయణుడి అన్నిఅవయవాలు ఆయన ఆయుధాలను స్మరించాలి.

ఈ నారాయణ కవచ ప్రభావంతో దేవేంద్రుడు రాక్షసులను జయించాడు. దేవతలే కాదు లోకంలో ఎవరైనా నారాయణ కవచ మంత్రాన్ని భక్తి శ్రద్ధలతో పఠిస్తే వారికి దుఃఖాలు కష్టాలు ఉండవు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! దీనికి కొన్ని దృష్టాంతాలు ఉన్నాయి. పూర్వము కౌశికుడు అనే బ్రాహ్మణుడు ఈ నారాయణ కవచమును భక్తి శ్రద్ధలతో ఉపాసించాడు. తరువాత ఆయన తన దేహాన్ని వదిలిపెట్టాడు. ఆయన అస్థికలు ఒక నిర్జన ప్రదేశములో పడిఉన్నాయి. చాలా కాలం

తరువాత ఒక గంధర్వుడు తన భార్యతో విమానంలో ఆకాశమార్గంలో వెళుతున్నాడు. ఆ విమానం నీడ ఈ అస్తికల మీద పడింది. అంతే. ఆ విమానం కదలలేదు. నేరుగా ఆ అస్తికల వద్ద నేలకు దిగింది. ఆ సమయంలో అక్కడ ఒక వాలభిల్కుడు తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. తన విమానం ఎందుకు ఆగిందో తెలియక తికమక పడుతున్న గంధర్వునితో వాలభిల్కుడు ఇలా అన్నాడు. “అయ్యా! ఈ అస్తికలు నారాయణ కవచం జపించిన ఒక బ్రాహ్మణుడివి. వీటిని అతిక్రమించి ఎవరూ పోలేరు. కాబట్టి నీవు కూడా వీటికి నమస్కరించి తొలగిపో. అంతేకాదు. ఈ పుణ్యాత్ముని అస్తికలను దగ్గరలో ఉన్న సరస్వతీనదిలో నిమజ్జనం చెయ్యి. నీకు అంతులేని పుణ్యం వస్తుంది.” అని అన్నాడు. ఆ గంధర్వుడు ఆ విధంగా చేసి వెళ్ళిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నారాయణ కవచమంత్ర ప్రభావం అటువంటిది. అటువంటి నారాయణ కవచమును విశ్వరూపుడు ఇంద్రుడికి బోధించాడు. తరువాత రాక్షస సంహారం కొరకు ఒక యజ్ఞం చేసాడు. ఆ యజ్ఞంలో హవిర్భాగాలను దేవతలకు బదులు రాక్షసులకు రహస్యంగా అందచేసాడు. ఇది ఎలా జరిగిందంటే విశ్వరూపుని తల్లి రచన ఆమె దానవ కాంత. తల్లిమీదున్న మమకారం చేత విశ్వరూపుడు అలా చేసాడు. ఇదిగమనించాడు ఇంద్రుడు. కోపం పట్టలేకపోయాడు. ముందు వెనక ఆలోచించకుండా విశ్వరూపుడు బ్రాహ్మణుడు అని కూడా తలచకుండా, తన వజ్రాయుధంతో విశ్వరూపుని తల నరికాడు. ఇంద్రుడికి బ్రహ్మహత్యాపాతకం చుట్టుకుంది. తాను చేసింది బ్రాహ్మణహత్య అని తెలుసుకున్నాడు ఇంద్రుడు. భయపడిపోయాడు. బ్రహ్మహత్యాపాతకము ఇంద్రుడిని వెంబడించసాగింది. విధిలేక ఆ పాతకాన్ని స్వీకరించడానికి అంగీకరించాడు కాని తన బదులు ఆ బ్రహ్మహత్యాపాతకాన్ని వేరే ఎవరికైనా ఇవ్వాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆ పాపాన్ని నాలుగు భాగాలుగా చేసాడు. ఒక భాగం భూమికి ఇచ్చాడు. దానికి బదులుగా భూమిలో ఏ గొయ్యి తీసినా అది తనంతటతాను పూడిపోయేటట్టు వరం ఇచ్చాడు. రెండవ భాగం జలంలో కలిపాడు. దానికి బదులుగా జలంలో ఎవరు స్నానంచేసి వారి పాపాలు తనలో కలిసినా, ఆ పాపాలు తక్షణమే ప్రక్షాళణ అయ్యే వరం ప్రసాదించాడు. మూడవ భాగం వృక్షాలకు ఇచ్చాడు. దానికి బదులుగా వృక్షాలకు చిరంజీవత్వం అంటే ఎన్ని సార్లు నరికినా మరలా చిగురించే శక్తిని ప్రసాదించాడు. ఆఖరు భాగం స్త్రీలకు ఇచ్చాడు. దానికి బదులుగా వారు ఎల్లప్పుడూ మానసికంగా పురుషులకంటే బలంగా ఉండే వరం ప్రసాదించాడు. ఈ విధంగా ఇంద్రుడు తనకు సంక్రమించిన బ్రహ్మహత్యాపాతకం నుండి బయటపడ్డాడు.

ఇంద్రుడు తన కుమారుడు విశ్వరూపుని చంపాడు అన్న వార్త అతని తండ్రి త్వష్టప్రజాపతికి తెలిసింది. అకారణంగా తన కుమారుడికి చంపిన ఇంద్రుని మీద త్వష్ట నిప్పులు చెరిగాడు. ఇంద్రుడిని చంపే కుమారుడిని ప్రసాదించమని మారణహోమాం చేసాడు. ఆ హోమాగ్నిలో నుండి ఒక భయంకరాకారం ఉదయించింది. ఆ ఆకారము పేరు వృత్రుడు. ఆ వృత్రుడికి తన తపోశక్తిని ధారపోసాడు త్వష్ట. ఇంద్రుడిని చంపమని ఆదేశించాడు.

వృత్రుడు దేవతలమీదికి దండయాత్రకు బయలుదేరాడు. వృత్రాసురుడి ముందు దేవతాగణాలు నిలువలేక పారిపోయాయి. వృత్రుడు ఎవరినీ లెక్కచేయడం లేదు. తన మీదికి వస్తున్న దేవతాగణాల ఆయుధాలను రెండు చేతులతో పట్టుకొని మింగుతున్నాడు. దేవతాగణాలు పారిపోసాగాయి. ఈ సారి దేవతలందరూ కలిసి విష్ణుదేవుని వద్దకు వెళ్లారు. వృత్రాసురుడిని చంపేమార్గం విష్ణువు చెప్పకపోతాడా అని వారి ఆశ. దేవతలందరూ వైకుంఠం చేరుకున్నారు. వైకుంఠం పాలసముద్రం మధ్యలో ఉన్న శ్వేతద్వీపంలో ఉంది. దేవతలు శ్రీమన్నారాయణుని చూచి వివిధలీతులలో స్తోత్రం చేసారు. తమందరినీ వృత్రాసురుని బారి నుండి రక్షించమని ముక్తకంఠంతో ప్రార్థించారు. వారి ప్రార్థనలను ఆలకించాడు శ్రీహరి. వారి ముందు సాకారంగా దర్శనం ఇచ్చాడు. దేవతలందరూ ఆయన ముందు సాష్టాంగ పడ్డారు.

“ఓ దేవా! వృత్రాసురుని ధాటికి తట్టుకోలేక దేవతలందరూ తలా ఒక దిక్కుపారి పోయారు. మేము ప్రాణాలతో మీ దగ్గరకు వచ్చాము. లోకంలో దానవులందరూ నశించారు అనుకుంటే ఈ రాక్షసుడు పుట్టాడు. మా కష్టాలు తిరిగి మొదలయ్యాయి. దిక్పాలకులము అయిన మేము దిక్కులేకుండా తిరుగుతున్నాము. దిక్కులేని వారికి నీవే దిక్కు. ఈ వృత్రుడు మా శక్తులను, మా ఆయుధాలను మింగేసాడు. మా అందరినీ నిరాయుధులను చేసాడు. మీరు వాడిని ఉపేక్షిస్తే మూడులోకాలను మింగేస్తాడు. మీరు ఎలాగైనా ఈ రాక్షసుని చంపి, వాడి పాపాలకు ప్రతీకారం చేయాలి. ప్రస్తుతం మాకు అభయం ఇవ్వు.” అని ప్రార్థించారు. వారి స్తోత్రాలకు పొంగి పోయాడు శ్రీహరి. “మీకు నేను దర్శనం ఇవ్వడమే మీకున్న జ్ఞానానికి ప్రతీక. మీకు నాయందు అనన్యమైన భక్తి ఉంది. అందుకే మీరు నా దగ్గరకు వచ్చారు. ఈ విషయంలో మీకు నేను ఒక ఉపాయం చెబుతాను. దధీచి అనే పేరుగల ఒక ఋషి ఉన్నాడు. ఆ ఋషి నారాయణ కవచం అనే మహామంత్రాన్ని ఉపాసించాడు. ఆయన దేహం ఆ మంత్రప్రభావంతో పునీతమయింది. మీరు ఆయన దగ్గరకు పోయి ఆయన శరీరం దానంగా అడగండి. దధీచి గొప్ప దాత. అడిగింది లేదనకుండా ఇస్తాడు. మీరు ఆయన దేహాన్ని దానంగా తీసుకొని, అశ్వినీదేవతల సాయంతో ఆయన దేహం నుండి ఎముకలు వేరు చేసి, ఆ ఎముకలను విశ్వకర్మకు ఇవ్వండి. ఆ ఎముకలతో విశ్వకర్మ నూరుఅంచులుగల వజ్రముతో సమానమైన ఒక ఆయుధమును తయారుచేస్తాడు. ఆ ఆయుధముతో వృత్రాసురుని సంహరించండి. వృత్రాసుర సంహారంతో మీమీ శక్తులు, మీమీ ఆయుధాలు మీకు తిరిగి వస్తాయి.” అని చెప్పి శ్రీహరి అంతర్ధానం అయ్యాడు. తరువాత దేవతలందరూ దధీచి వద్దకు వెళ్లారు. దేవతలందరూ దధీచి వద్దకు వెళ్లారు.

“ఓ మహర్షీ! జీవుడు లింగదేహము కలవాడు. సుఖదుఃఖాలు అనుభవించాలంటే ఒక స్థూల దేహం కావాలి. ఆ దేహం వచ్చిన తరువాత దానిని వదలడానికి ఇష్టపడడు. నీకు కూడా ఒక దేహం ఉంది. దానిని వదలడానికి నీవు ఇష్టపడవని మాకు తెలుసు. అయినా నీ దేహమును

దేహీ అని అడుగుతున్నాము. దయచేసి నీ దేహాన్ని మాత్రం మాకు ఇవ్వు. ఎవరూ ఇటువంటి కోరిక కోరరు. కోరినా అది నెరవేరదు. కాకపోతే మేము చెప్పుకోలేని కష్టాలలో ఉన్నాము. అవి నీ దేహంతోనే తీరుతాయి. మేము దేవతలము. మీవంటి మానవుల క్షేమము కోరవలసింది పోయి ఇటువంటి నీచమైన కోరిక కోరుతున్నాము అంటే మేము ఎటువంటి దీన స్థితిలో ఉన్నామో అర్థం చేసుకోండి. మేము ఇటువంటి దీన స్థితికి దిగజారామంటే విధి కాకమరేమిటి. లోకంలో ఇటువంటి దానాన్ని ఎవరైనా అడుగుతారా! పైగా మేము దేవతలము. మానవుల కోర్కెలు తీర్చవలసిన వారము. అటువంటిది యాచన చేస్తున్నాము. యాచన అనేది మాకు చాలా నీచమైన కార్యము. పైగా అడగకూడనిది అడగడం, యాచించ కూడనిది యాచించడం, నీచాతి నీచము. అయినా తప్పడం లేదు. మానవులు యాచించేటప్పుడు, యాచనకు తగిన వస్తువులనే యాచిస్తారు. అడగరాని, అడగకూడని వస్తువులు అడగరు. కాని దేవతలమైన మేము నిన్ను మా స్వార్థం కొరకు అడగకూడనిది అయినా మీ దేహాన్ని ఇవ్వమని అడుగుతున్నాము. కాదనకండి. కొంత మంది యాచకులకు దయ, దాక్షిణ్యము ఉండదు. యుక్త అయుక్త వివేచన ఉండదు. ఏదంటే అది అడుగుతుంటారు. వారిలో మేము ఒకరం అనుకోండి.” అని దీనంగా ప్రార్థించారు దేవతలు. వారి దీనత్వానికి చిరునవ్వునవ్వాడు దధీచి.

“దేవతలారా! మీరు అమరులు. మీకు స్థూల దేహము లేదు. అందుకని మీకు చావు లేదు. కాని మానవులకు దేహం ఉంది. దానికి మృత్యువు సంభవిస్తుందేమో అని భయం ఉంటుంది. ఆ సంగతి మీకు తెలియదు. మీరు దేవతలు కాబట్టి మానవుల మృత్యుభయం గురించి మీకు తెలియదు. అందుకని నాకు మృత్యువును ప్రాప్తించే కోరిక కోరారు. దేవతలారా! లోకంలో మానవులకు జీవించాలి అనే ఆశ కోరిక ఉంటుంది. దానిని మించిన కోరిక మరొకటి లేదు. ఎవరి ప్రాణం వారికి తీసి అని చెప్పనక్కరలేదు. సాక్షాత్తు దేవుడు వచ్చి అడిగినా ఎవరూ తమ దేహాన్ని ఇవ్వరు. ధనం, ధాన్యం, ఇతర వస్తువులు అడిగే యాచకులు ఉంటారు కానీ దేహాన్ని యాచించే యాచకులు ఉండరు. అలాగే అడిగిన వస్తువులు ఇచ్చే దాతలు ఉంటారు కానీ, దేహాన్ని ఇచ్చే దాతలు ఉండరు. ఒక వేళ ఎవరైనా దాత ఇచ్చినా అటువంటి దానాన్ని స్వీకరించే యాచకుడు ఉంటాడా! దేహాన్ని దానంగా తీసుకొని, ఆ దేహంలో ఉండే ఎముకలను పంచుకునే నీచులు ఉంటారా! పైగా లోకాలను రక్షించే దేవతామూర్తులు. మీకు ఇటువంటి నీచమైన హింసాత్మకమైన బుద్ధి ఎలా పుట్టింది. మీ ప్రాణాలు మీకు తీసి అయినప్పుడు ఎదుటి వారి ప్రాణాలు అంతే కదా! ఆలోచించండి.” అని అన్నాడు దధీచి. దానికి దేవతలు ఇలా అన్నారు.

“అయ్యా! మీరు మానవులు అయినా దయాస్వభావం కలవారు. పైగా వివేకవంతులు. అడిగింది లేదనకుండా ఇచ్చేవారు. మీకు ఇతరులకు ఈయకూడని పదార్థాలు ఉంటాయా. అవసరం ఎంతటి పని అయినా చేయిస్తుంది. ఎటువంటి వస్తువును అయినా, అడగరాని వస్తువును అయినా అడిగిస్తుంది. అటువంటప్పుడు మీ వంటి దాతలు ఈయరాని వస్తువును కూడా ఇవ్వడానికి

వెనుకాడారు. మావంటి వారు దీనంగా అడిగితే మీ వంటి వారు ప్రాణాలు సైతం ఇస్తారు. కాబట్టి మీ దేహం మాకు ఇవ్వండి.” అని తమ స్వార్థబుద్ధిని ప్రదర్శించారు దేవతలు. వారి మాటలకు చిరునవ్వు నవ్వాడు దధీచి.

“దేవతలారా! నాకు లోకస్వభావం బాగా తెలుసు. కాకపోతే మీ మనోభావాలు తెలుసుకొడానికి అలా మాట్లాడాను. ఈ శరీరం అశాశ్వతం. ఎప్పుడైనా వదలాల్సిందే. అటువంటిప్పుడు కాస్త ముందు వెనకా. అంతే. అదీ నా దేహం మీకు ఉపయోగపడుతుంది అంటే అంతకంటే కావలసింది ఏముంది. అశాశ్వతమైన ఈ దేహాన్ని మీకు ఇవ్వడం వలన నాకు శాశ్వతమైన కీర్తి వస్తుందంటే ఈ దేహం సంతోషంగా ఇస్తాను. అసలు ఇటువంటి అవకాశం రావడమే అరుదు. అటువంటిప్పుడు ఇటువంటి అవకాశాన్ని వదులుకుంటానా. మీరు దేవతలు. మహానుభావులు. మీరు నా దేహాన్ని కోరుతున్నారు. నా దేహానికి అంతకంటే కావాల్సింది ఏముంటుంది. పైగా ఈ దేహం ప్రాణం ఉన్నంతవరకే ఆడుతుంది. సుఖము దుఃఖము అనుభవిస్తుంది. ప్రాణం పోతే కట్టితో సమానము. చని పోయిన తరువాత కాల్యడమో పూడ్చడమో లేక కాకులకు గద్దలకు కుక్కలకు నక్కలకు ఆహారం కావడమో జరుగుతుంది కానీ ఎందుకూ ఉపయోగపడదు. అటువంటిది మీకు ఉపయోగపడుతుంది అంటే అంతకంటే కావాల్సింది ఏముంటుంది. నా దేహం సంతోషంగా ఇస్తాను తీసుకోండి.” అని అన్నాడు దధీచి.

వెంటనే భవబంధాలు తెంపుకున్నాడు. మనస్సును బుద్ధితోనూ, బుద్ధిని ఆత్మలోనూ ఆత్మను పరమాత్మలోనూ ఐక్యం చేసాడు. యోగమార్గంద్వారా ఈ శరీరాన్ని వదిలిపెట్టాడు. దేవతలు దధీచి శరీరాన్ని అశ్వినీదేవతలకు అప్పగించారు. వారు ఆ శరీరంలో ఎముకలను సేకరించి విశ్వకర్మకు ఇచ్చారు. ఆయన ఆ ఎముకలతో నూరు అంచులు కల ఒక ఆయుధం తయారు చేసాడు. దానినే వజ్రాయుధం అంటారు.

ఇందుడు ఆ ఆయుధాన్ని ధరించాడు. దేవతల సైన్యాన్ని సమకూర్చుకున్నాడు. వృత్రాసురుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. విషయం తెలిసిన వృత్రాసురుడు కూడా రాక్షస సేనలతో దేవేంద్రుని మీదికి యుద్ధానికి వచ్చాడు. ఈ యుద్ధం కృతయుగం అంతంలో మొదలై త్రేతాయుగం మొదలయ్యేవరకు జరిగింది. దీనినే దేవాసురయుద్ధము అని అంటారు. ఈ దేవాసుర యుద్ధము నర్మదా నదీ తీరంలో జరిగింది. దేవతల సేనలు దానవ సేనలు సరిసమానమైన పరాక్రమం కలిగి. ఇరుపక్షాల మధ్య పోరు ఘోరంగా సాగింది. ఇరుపక్షాలవారు వివిధ అస్త్రశస్త్రములను ధరించి పోరాడారు. రాక్షసుల అస్త్ర శస్త్రములు దేవతలను ఏమీ చేయలేక పోయాయి. దేవతల ధాటికి తట్టుకోలేక రాక్షసులు తలాఒక దిక్కుగా పారిపోయారు. దేవతాగణాలు వారిని తరిమి తరిమి కొట్టారు.

ఇది చూచిన వృత్రాసురుడు తన సైన్యాలకు ధైర్యం చెప్పాడు. “వీరులారా యుద్ధమునుండి పారిపోవడం నీచకార్యము. యుద్ధంలో మరణిస్తే వీర స్వర్గం లభిస్తుంది. అఖండమైన కీర్తి వస్తుంది. నేను ఉండగా మీకు భయం లేదు. పుట్టిన ప్రతివాడూ చావక తప్పదు. అటువంటిది యుద్ధంలో చస్తే కీర్తి వస్తుంది. అదే ఇంట్లో రోగాలతో చస్తే బాధ మిగులుతుంది. కాబట్టి ధైర్యంగా యుద్ధం చేయండి.” అని తన సేనలను వెనుకకు మళ్లించాడు.

వృత్రుడు దేవతలను చూచి “ఒరేయ్ అమాయకులైన రాక్షస సేనలను చంపడం గొప్పకాదు. వీరులైతే నా ఎదురుగా నిలబడి నాతో యుద్ధం చెయ్యండి. అని దేవతా గణాలకు ఎదురునిలిచాడు. వృత్రాసురుడి ముందు దేవతాగణాలు నిలువలేకపోయాయి. అప్పుడు ఇంద్రుడు తన గదను గిరా గిరా తిప్పి వృత్రుని మీదికి విసిరాడు. వృత్రుడు ఆ గదను అవలీలగా పట్టుకొని దానిని తిరిగి ఐరావతం మీదికి విసిరాడు. ఆ దెబ్బకు ఐరావతం వెనుకకు తిరిగి పరుగెత్తింది. అప్పుడు వృత్రుడు దేవేంద్రుని వద్దకు వచ్చాడు. దేవేంద్రుని ఎదురుగా నిలబడి ఇలా అన్నాడు.

“నీవేకదా నా అన్న విశ్వరూపుని చంపింది. నా అన్న విశ్వరూపుడు మీరు కోరితే మీకు గురువుగా వచ్చాడు. అటువంటి వాడిని దారుణంగా చంపారు. నా అన్నను హత్యచేసిన పాపాత్ముడివి. ఎవరైనా ఎంతటినీచుడైనా, ఆచార్యుడిని అందులోనూ మీ మేలుకోరేవాడిని, చంపుతారా! పదిమంది భీకృతతారనే జ్ఞానం లేకుండా చంపావు. ఇప్పుడు నా చేతిలో చిక్కావు. ఈ శూలం దెబ్బ కాచుకో ఓ ఇంద్రా! నువ్వు చస్తే అయోధ్యాపాపం అనేవాడు ఒకడూ లేడు. నీవంటి పాపాత్ముడు బతకడం దండగ. వీరుడవయితే నాతో యుద్ధానికిరా! నీ వజ్రాయుధంతో నన్ను వధించు. అంతేకానీ పిరికివాడి మాదిరి పారిపోకు . నీవు ఈ వజ్రాయుధాన్ని ఎలా సంపాదించావో నాకు తెలుసు. అత్యంత లోభబుద్ధితో దధీచి ఎముకలతో తయారు చేయించావు. నీవంటి కుటిలుడు లోభి ఎక్కడా ఉండడు. కానీ విష్ణుతేజంతో విరాజిల్లే ఆ వజ్రాయుధాన్ని నేను గౌరవిస్తాను. చేతనైతే ఆ వజ్రాయుధంతో నన్ను చంపు. లేకపోతే నా చేతిలో ఓడిపో. నాకు చావంటే భయం లేదు. ఈ పాంచభౌతిక శరీరాన్ని, భవబంధాలను విడిచిపెడతాను. ఆ పరమాత్మ సన్నిధికి చేరుకుంటాను. నీకు తెలుపాలేదో, నేను నా తండ్రి మాదిరి విష్ణుభక్తుడను. నా అన్నను చంపావని నీతో యుద్ధం చేసానే కానీ నాకు నీ స్వర్గలోకాధి పత్యము తృణప్రాయము. అన్నిటికంటే అంతులేని ఐశ్వర్యము ఆ పరమాత్ముని సన్నిధి. నీ మాదిరి ఇంద్రపదవిని పట్టుకొని వేలాడను. ఆ పరమాత్మ పాదాలను శరణువేడుతాను” అని పలికాడు వృత్రుడు.

తరువాత కళ్లుమూసుకొని మనసులో పరమాత్మను ధ్యానించాడు. “ఓ దేవా! ఈ దేహం అశాశ్వతము అనినాకు తెలుసు. దీని నుండి విముక్తి కలిగించు. ఏ జన్మలోనైనా నీ నామస్మరణ మరువకుండా చూడు. నీ భక్తుల సాంగత్యాన్ని నాకు ప్రసాదించు. ఈ ప్రాపంచిక సుఖాల మీద

విరక్తిని కలిగించు.” అని మనసులో ప్రార్థించాడు. ఇంద్రుని చంపడమో తాను చావడమో ఏదో ఒకటి జరగాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఒక శూలం తీసుకొని ఇంద్రుని మీదికి దూకాడు. ఆ శూలాన్ని ఇంద్రుడి మీదికి విసిరాడు. ఇంద్రుడు ఆ శూలాన్ని మధ్యలోనే ఖండించాడు. శూలంతో పాటు వృత్రుని చేతిని కూడా ఖండించాడు. వృత్రుడు ఒంటిచేత్తో పరిఘను అందుకున్నాడు. ఆ పరిఘంతో ఐరావతాన్ని, ఇంద్రుడిని మోదాడు. ఆ దెబ్బకు ఇంద్రుడి చేతిలోని వజ్రాయుధం కిందపడింది. చేతిలో ఆయుధం లేదు. వాహనం లేదు. అటువంటి స్థితిలో ఉన్న ఇంద్రుని చూచాడు వృత్రుడు.

“ఇంద్రా భయపడకు ఆయుధం లేని వాడితో నేను యుద్ధం చేయను. నీ ఆయుధం అందుకో. నా మీదికి యుద్ధానికి రా! దేవేంద్రా! నీవేదో గొప్పవాడివి అనుకుంటున్నావు. అందుకే నిరాయుధుడు అయిన నా అన్నను చంపావు. మనం అందరం ఆ పరమాత్మ చేతిలో ఆటబొమ్మలం అన్న సంగతి మరువకు. నన్ను చూడు. నాకు ఒక చెయ్యి లేదు. చేతిలో ఆయుధం లేదు. అయినా నా ప్రాణాలకు తెగించి నీతో యుద్ధం చేస్తున్నాను. యుద్ధంలో జయాపజయాలు దైవాభీనాలు అని నాకు తెలుసు. ఏదోవిధంగా కుటిలోపాయంతో జయం సంపాదించడం నీకు తెలుసు. చేయిలేని వాడితో నీవు యుద్ధం చేస్తున్నావు. ఆయుధం లేని వాడితో నేను యుద్ధం చేయను అదే నీకూ నాకూ తేడా” అని అన్నాడు వృత్రుడు.

వృత్రుని మాటలకు ఆశ్చర్యపోయాడు ఇంద్రుడు. కింద పడ్డ వజ్రాయుధాన్ని అందుకున్నాడు. “ఓ రాక్షసరాజా! నీ బుద్ధికి, నీ తత్వజ్ఞానానికి ముగ్గుడను అయ్యాను నీవు వాసుదేవుడి భక్తుడవు అని తెలుసుకున్నాను. విష్ణుతత్వాన్ని నీవు తెలుసుకోగలిగావు. విష్ణుమాయను చక్కగా గ్రహించగలిగావు. నీవు పూర్వజన్మలో ఎటువంటి తపస్సు చేసావో నీ మనసు పరమాత్మయందు లగ్నం అయింది. అటువంటి నీకు ఈ రాక్షస శరీరం ఎందుకు. ఈ రాక్షస శరీరం వదిలిపెట్టి శాశ్వతమైన మోక్షపదాన్ని పొందు.” అని వృత్రుడితో యుద్ధానికి దిగాడు.

ఇంద్రుడు ఇలా మాట వినడని వృత్రుడు తన నోరు బాగా తెరిచి ఇంద్రుడిని వజ్రాయుధంతో సహా మింగాడు. ఇంద్రుడు వృత్రుడి ఉదరంలోకి వెళ్లిపోయాడు. దేవతాగణాలు హాహాకారాలు చేసాయి. కాని ఇంద్రుడు తన వజ్రాయుధంతో వృత్రుని కడుపు చీల్చి బయటకు వచ్చాడు. వృత్రుడి తలను తన వజ్రాయుధంతో ఖండించాడు. వృత్రుడు ఈ పాంచభౌతిక శరీరం వదిలిపెట్టాడు. వృత్రుని శరీరంలోనుండి ఒక తేజస్సు బయటకు వచ్చి విష్ణువులో కలిసిపోయింది. ఈ విధంగా వృత్రాసుర సంహారం జరిగింది కానీ మరొక బ్రాహ్మణుని చంపినందుకు ఇంద్రుడికి బ్రహ్మ హత్యాపాతకం చుట్టుకుంది. ఆ బ్రహ్మహత్యాపాతకం తమకు ఎక్కడ చుట్టుకుంటుందో అని దేవతాగణాలు ఇంద్రుడికి చెప్పకుండా వెళ్లిపోయారు. ఇంద్రుడు ఒంటరి వాడయ్యాడు.

“ ఒక సారి విశ్వరూపుడిని చంపి బ్రహ్మహత్యాపాతకానికి గురి అయ్యాను. ఎలాగో ఒకలాగ ఆ పాతకాన్ని నలుగురికీ అంటగట్టాను. మరలా ఈ వృత్రుడిని చంపి మరలా బ్రహ్మహత్యా పాతకం చుట్టుకుంది. ఈ దేవతలకోసం నేను ఇదంతా చేస్తే ఇప్పుడు ఆ దేవతాగణాలు చెప్పకుండా పోయారు. ఈ సారి ఈ పాతకం నుండి బయటపడటం ఎలాగా” అని మధనపడుతున్నాడు ఇంద్రుడు. బ్రహ్మహత్యచేసిన పాపం ఇంద్రుడిని వెంటాడుతూ ఉంది. దాని బారి నుండి తప్పించుకోడానికి ఇంద్రుడు నాలుగు దిక్కులకు పరుగెత్తాడు. ఈశాన్యదిక్కున ఉన్న మానస సరోవరం దగ్గరకు వచ్చాడు. అందులో ఉన్న ఒక తామర పువ్వుం యొక్క నాళములో దాక్కున్నాడు. ఆ విధంగా వెయ్యిసంవత్సరాలు గడిపాడు.

ఈ మధ్యకాలంలో ఇంద్రపదవిని దేవతల కోరిక మేరకు నహుషుడు అనే రాజు అధిష్టించాడు. ఇంద్రపదవిని అధిష్టించగానే ధర్మాత్తుడు అయిన నహుషుడు అధర్మపరుడుగా మారి పోయాడు. గర్వం తలకెక్కింది. ఇంద్ర పదవితోపాటు ఇంద్రుని భార్య శచీదేవిని కూడా కోరాడు. శచీదేవి బృహస్పతి సూచన మేరకు ఋషుల చేత లాగబడే రథం మీద వస్తే నేను వస్తాను అని చెప్పింది. నహుషుడు అధికార మత్తులో పడి దానికి అంగీకరించాడు. ఋషులను తన రథం లాగమన్నాడు. అగస్త్యుడి శాపానికి గురి అయ్యాడు. ద్వాపరయుగం దాకా అజగర రూపంలో పడి ఉన్నాడు. తామర తూడులో వేయి సంవత్సరాల పాటు ఉన్న ఇంద్రుడు అశ్వమేధయాగం చేసి బ్రహ్మహత్యాపాతకం పోగొట్టుకొని తిరిగి ఇంద్రపదవిని పొందగలిగాడు.

ఓ రాజా! పదవితో పాటు వినయం రావాలి గానీ గర్వం మదం తలకెక్కుకూడదు. గురువును, పెద్దలను అవమానించకూడదు. చేయకూడని పనులు చేయకూడదు. అధర్మంగా ప్రవర్తించకూడదు. దానికి ఫలితమే ఇంద్రుడు, నహుషుడు తగిన శిక్షలు అనుభవించారు. ఓ రాజా! ఈ విధంగా ఇంద్రుడు తన పదవిని తిరిగి పొందగలిగాడు. లోకపాలన సాగించాడు. ఈ ఇతిహాసంలో నారాయణ కవచం అనే నారాయణుని నామసంకీర్తనం ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది. దానిని పలిస్తే కోరుకున్న కోరికలు నెరవేరడమే కాకుండా మోక్షప్రాప్తి కూడా కలుగుతుంది.” అని శుకయోగీంద్రులు పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను అందులో భాగంగా వృత్రాసుర వృత్తాంతమును వినిపించాడు. అది విన్న పరీక్షిత్ ఇలా అన్నాడు.

“మునీంద్రా! నాకు ఒక సందేహము. వృత్రుడు రణోగుణము తమోగుణము కల వాడు. పరమ దుర్మార్గుడు. దేవతలను నానాకష్టాలు పెట్టాడు. అటువంటి వాడికి నారాయణుని మీద భక్తి ఎలా కలిగింది. సత్వగుణ సంపన్నులు, తపోనిష్ఠులకు సైతం లభ్యం కాని విష్ణుసాయుజ్యం అతడికి ఎలా లభించింది. ఈ భూమిమీద ఉన్న ఇసుకరేణువుల కన్నా ఎక్కువగాప్రాణి కోటి ఉంది. ఆ ప్రాణులలో యుక్త అయుక్త విచక్షణ కలవారు మానవులు. ధర్మమార్గం అవలంబిస్తారు. వారిలో ప్రాపంచిక విషయాలను వదిలిపెట్టి మోక్షమార్గంలో పయనించేవారు చాలా తక్కువ. అటువంటి

వారిలో మోక్షం పొందిన వారు ఇంకా తక్కువ. అటువంటిది ఏ లక్షణాలు లేకుండా వృత్తుడికి మోక్షప్రాప్తి ఎలా కలిగింది. రణరంగంలో దేవేంద్రుడు అంతటి వాడిని కూడా ఎలా మెప్పించగలిగాడు. తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ రాజా! పూర్వం చిత్రకేతువు అనే రాజు శౌరసేన దేశాన్ని ఏలేవాడు. అతడు ఐశ్వర్యంలోనూ, సంపదలలోనూ దేవేంద్రునితో సమానంగా విరాజిల్లేవాడు. కీర్తి ఆర్జించాడు. జనరంజకంగా పరిపాలన సాగించేవాడు. ఆయనకు చాలా మంది భార్యలు ఉన్నారు కానీ వారికి ఎవరికీ సంతానం లేదు. ఎన్ని సంపదలు, భోగభాగ్యాలు ఉన్నా సంతానం లేని లోటు ఆ రాజును బాధించింది. ఒక నాడు అంగీరసుడు అనే ముని ఆ రాజు వద్దకు వచ్చాడు. రాజు అంగీరసునికి అతిథి సత్కారములు చేసాడు. అంగీరసుడు చిత్రకేతును ఇలా అడిగాడు.

“రాజా! నీకు నీ భార్యలకు సంతానమునకు కుశలమే కదా! నీ రాజ్యం సుభిక్షంగా ఉన్నదా! నీ ముఖంలో సంతోషం కనిపించడం లేదు. ఏమి కారణము?” అని అడిగాడు. దానికి చిత్రకేతు ఇలా అన్నాడు. “మునీంద్రా! మీకు తెలియనిది ఏముంది. అన్నీఉన్నా సంతానం లేని లోటు నన్ను బాధిస్తూ ఉంది. తమరు ఏదో ఒక యాగం చేయించి నాకు సంతానప్రాప్తి కలిగించండి అని అడిగాడు. అంగీరసుడు చిత్రకేతు మహారాజు చేత పుత్రకామేష్టి యాగం చేయించాడు. ఆ యాగఫలం పెద్ద భార్య కృతద్యుతికి ఇచ్చాడు ఆమెకు కుమారుడు కలుగుతాడు అని ఆశీర్వదించాడు. కాలగమనంలో కృతద్యుతికి కుమారుడు కలిగాడు. చిత్రకేతు ఆనందసాగరంలో ఓలలాడాడు. అన్నదానాలు వస్త్రదానాలు గోదానాలు చేసాడు.

పెద్దభార్యకు సంతానం కలగడం వలన చిత్రకేతు తన అనురాగం అంతా పెద్దభార్య మీద చూపిస్తూ తక్కిన భార్యలను చూలకన చేసాడు. వారిలో ద్వేషం ప్రబలింది. పెద్దభార్యకు కుమారుడు కలగడం వలన కదా రాజుకు తమను విస్మరించాడని తెలిసి, వారంతా కలిసి ఆకుమారుడికి విషప్రయోగం చేసారు. దాని ఫలితంగా ఆ రాజకుమారుడు చనిపోయాడు. చిత్రకేతు ఆయన భార్య గోడుగోడున ఏడుస్తున్నారు. వారి దుఃఖానికి అంతులేదు. వారితో పాటు మంత్రులు ప్రజలు దుఃఖిస్తున్నారు. ఇంతలో అంగీరసుడు, నారద మహర్షితో సహా రాజు వద్దకు వచ్చారు. మరణించిన కుమారుని కొరకు రోదిస్తున్న చిత్రకేతును చూచారు. అంగీరసుడు ఆయనను చూచిఇలా అన్నాడు.

“ఓ రాజా! ఈ కుమారుడు ఎవరని ఇంతగా బాధపడుతున్నావు. వీడికి నీకూ ఏమి సంబంధం. ఇతడు నీకు ఏమౌతాడు. ఈ కుమారుడు ఇంతకు ముందు జన్మలో ఎవరి కుమారుడు. ఆ జన్మలో కూడా ఇతడు నీ కుమారుడా. ప్రవాహంలో కట్టెల మాదిరి జీవులు కలుస్తూ విడిపోతుంటారు. దానికి బాధపడటం ఎందుకు. జీవులు పుడుతూ చస్తుంటారు. దేహం ఉన్నప్పుడు

మరణం సహజం. దానికి చింతించనవసరం లేదు. ఈ కుమారుడి మాదిరి నీవు నేను అంతా మరణించవలసిన వారమే. ఈ దేహాలలో ఉన్నంత కాలం ఒక ఆకారం పేరుతో బతుకుతున్నాము. అంతే. దేహంతో పాటు ఆకారము పేరు పోతుంది. మరొక దేహంతో పాటు ఆకారము పేరు వస్తుంది. ఈ జన్మలో కలిసి ఉన్నవాళ్లము మరుజన్మలో కలిసి ఉంటాము అన్న నమ్మకం లేదు. కాబట్టి జనన మరణాలు అన్నీ మాయాజనితాలు. నిజాలు కావు. కొన్ని జీవులు మరి కొన్ని జీవులను రక్షిస్తుంటాయి. కొన్ని జీవులు మరి కొన్ని జీవులను భక్షిస్తుంటాయి. ఇది సర్వసాధారణం. దేహములు కలిగిన తల్లి తండ్రి కలయిక వలన పుత్రుడి దేహం పుడుతుంది. ఒక విత్తనం నుండి ఒక చెట్టు ఆ చెట్టునుండి మరొక విత్తనం పుట్టడం సహజం. దేహధారులలో కూడా ఈ పరిణామం నిరంతరం జరుగుతూ ఉంటుంది. దీనికి చింతించి ప్రయోజనం లేదు. ఎందుకంటే దేహికి దేహానికి కల సంబంధం మనం కల్పించుకున్నదే. జ్ఞానం కల వాడు ఈ బంధుత్వాలు అన్నీ మన మనోభావనలు అని తెలుసుకుంటాడు. కాబట్టి ఈ విధంగా శోకించడం మాని నిర్మల చిత్తంలో పరమాత్ముని ధ్యానించు.” అని అంగీరసుడు బోధించాడు. మునివేషాలలో వచ్చిన వారు తనకు సంతానం ప్రసాదించిన అంగీరసుడు అని గుర్తించిన చిత్రకేతు ఆయనకు సాష్టాంగ ప్రమాణం చేసాడు. అప్పుడు అంగీరసుడు ఇలా అన్నాడు. “ఆ నాడు నీవు కోరితే పుత్రకామేష్టి యాగం చేసి నీకు పుత్రుడిని ప్రసాదించాను. ఈయన నారదుడు. నీకు పుత్రశోకం కలిగిందని తెలుసుకొని నీకు జ్ఞానోపదేశం చేద్దామని వచ్చాము. ఇప్పుడు మరలానీకు పుత్రుడిని ఇవ్వగలను. కానీ మరలా నీకు పుత్రశోకం తప్పదు. బిడ్డలు కలిగిన ప్రతివాడికీ ఇది సహజం. కాబట్టి ఈ లోకంలో ఉన్న భార్య భర్త సంతానము సంపదలు పదవులు అన్నీ తాత్కాలికంగా సంతోషాన్ని ఇచ్చినా చివరకు దుఃఖాన్ని మిగులుస్తాయి. ఈ ప్రాపంచిక సంబంధాలన్నీ భయం, శోకం, దుఃఖం కలిగించేవు కానీ శాశ్వతమైన సంతోషాన్ని కలిగించలేవు. కాబట్టి ఓ రాజా! నీ మనస్సును దిటవు పరచుకో. తీవ్రంగా శోకించినందువలన పోయిన వారు తిరిగి రారు. నిర్మలమైన మనసు ఉంటేనే ఆత్మజ్ఞానం అలవడుతుంది. అదే మోక్షానికి మార్గము” అని ఉపదేశించాడు అంగీరసుడు.

అప్పుడు నారదుడు ఇలా అన్నాడు. “ఓ రాజా! ఈ బాలకునికి నీకూ ఎటువంటి సంబంధము లేదు. కావాలంటే పలికించి చూసుకో” అని నారదుడు తన తపోమహిమతో క్షణకాలం ఆ బాలకుని బతికించాడు. బాలునిలో నుండి వెడలిపోయిన జీవుని మరలా దేహంలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఆ బాలకుని దేహం చూచి నారదుడు “ఓ బాలకా! నీ తల్లితండ్రులను, బంధుమిత్రులను ఒకసారి చూడు. వీరంతా నీకోసం శోకిస్తున్నారు. వీరిని ఓదార్చు. నీవు ఉండదలచుకుంటే ఇంకా కొంతకాలం ఈ దేహంలోనే ఉండు. నీ తల్లితండ్రులకు సంతోషం కలిగించు” అని అన్నాడు. ఆ బాలకుడు తన తల్లితండ్రుల వంక బంధుమిత్రుల వంక కన్నెత్తి చూడలేదు.

నారదుడిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఓ మునీంద్రా! నేను పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మల ఫలితంగా ఎన్నో జన్మలు ఎత్తాను. ఎన్నో కష్టాలు పడ్డాను. మానవుడిగానూ, జంతువులు గానూ

పక్షులుగానూ కీటకములు గానూ జన్మించాను. పుడుతూ చస్తూ ఉన్నాను. ఆయాజన్మలలో నాకు ఎంతోమంది తల్లితండ్రులు బంధువులు ఉన్నారు. ఇప్పుడు వీరి దుఃఖం తీరిస్తే వారి మాటేమిటి. అసలు వీరు ఎవరు. నాకు ఏ జన్మలో తల్లితండ్రులు. నాకు ఏమీ తెలియదు. నేను పొందిన ప్రతి జన్మలోనూ నాకు తల్లితండ్రులు బంధువులు ఉన్నారు. ఆ సంబంధాలన్నీ దేహానికే కానీ జీవునికి కాదు. కర్మానుసారం జీవుడు జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతుంటాడు. ఒక దేహం విడిచిన తరువాత ఆ దేహం సంబంధించిన బంధాలు తెగిపోతాయి. కేవలం వాసనలు మిగులుతాయి. ఈ దేహములు, వాసనలు, లింగదేహములు అన్నీ అశాశ్వతములు. ఆ పరమాత్మ ఒక్కడే శాశ్వతుడు. సర్వవ్యాపకుడు. అందరిలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. నిరాకారుడు కాబట్టి ఆయనకు ఈ బంధాలు బంధనాలు లేవు. ఈ దేహం వదిలిన నాకూ ఎటువంటి బంధనాలు లేవు. వీరెవరో నాకు తెలియదు. నేను ప్రస్తుతము సుఖము దుఃఖములకు అతీతుడను. నా కొరకు ఎవరూ దుఃఖించనవసరం లేదు. నేనూ ఎవరి కొరకూ దుఃఖించను.” అని పలికి ఆ జీవుడు బాలుని దేహం వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. ఆ బాలుని దేహం మరలా నిర్జీవం అయింది.

ఆ మాటలు విన్న చిత్రకేతు తన దుఃఖాన్ని వదిలిపెట్టాడు. నిర్లిప్తంగా ఉన్నాడు. బాలుని దేహమునకు అంత్యక్రియలు జరిపించాడు. తరువాత నారదుడు చిత్రకేతుకు నారాయణ కవచము అనే మహామంత్రాన్ని ఉపదేశించాడు. ఆ మంత్ర ప్రభావం చేత చిత్రకేతు విద్యాధరత్వమును పొందాడు. ఆదిశేషుని దర్శించాడు. ఆయనలో అనంతమైన శ్రీమన్నారాయణుడిని దర్శించాడు.

“ఓ దేవా! ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగిపోతున్న నాకు నారదుల వారు నారాయణ కవచం అనే మంత్రమును ఉపదేశించాడు. ఆ మంత్రమహిమచేత నేను విద్యాధరత్వమును పొందాను. తమరి దర్శనభాగ్యానికి నోచుకున్నాను. నా జన్మధన్యమయింది.” అని ప్రార్థించాడు. అనంతమైన చిత్రకేతుతో ఇలా అన్నాడు.

“నీ బుద్ధి నిర్మలమయింది. నారదుడు, అంగీరసుడు, నా యదార్థస్వరూపాన్ని నీకు తెలిపారు. ఈ జగత్తులోని సమస్తజీవరాసులు నా స్వరూపాలే. సకల భూతములను నేను భావిస్తుంటాను. వారి వారి నామ రూపాలు కేవలం కల్పితాలు. నేను సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాను. ఈ జీవులందరూ ప్రాపంచిక సుఖాలు అనే మాయలో పడి ఉన్నారు. వాటి నుండి విడివడిననాడు నా గురించి తెలుసుకుంటారు. జీవుడు నిద్రించే సమయంలో ఇంద్రియములు పనిచెయ్యవు. బయట ఉన్న గుణాలు అతడిని ప్రభావితం చెయ్యలేవు. సుషుప్తిలో ఉన్నపుడు మనసు కూడా పనిచెయ్యదు. సుషుప్తి నుండి తురీయావస్థకు చేరుకుంటే బ్రహ్మానందం అనుభవిస్తాడు. అదే నేను. ఆ ఆనందస్వరూపము నేనుగా తెలుసుకుంటాడు. అలా తెలుసుకోవడమే జ్ఞానం. ఈ స్థితి నరజన్మలోనే సాధ్యం. ఆ నరజన్మపొందడం చాలా కష్టం. ఎంతోకష్టంతో పొందిన

నరజన్మను చాలా మంది సక్రమంగా వినియోగించుకోవడం లేదు. ఆత్మస్వరూపం గురించి తెలుసుకోవడం లేదు. ప్రాపంచిక సుఖాల కొరకు పాకులాడుతున్నాడు. దుఃఖకారణమైన ప్రాపంచిక సుఖాలలో మోక్షం ఎలా దక్కుతుంది. అలా కాకుండా జ్ఞానులు అయిన వారు తులీయావస్థకు చేరుకొని ఆత్మావలోకనం చేసుకుంటారు. అటువంటి వాడే నాకు భక్తుడు. నీవు కూడా ఆ స్థితికి చేరుకున్నావు. అందుకే నాకు భక్తుడవు అయ్యావు.” అని పలికాడు. ఆ విధంగా అనంతుడి అనుగ్రహాన్ని పొందిన చిత్రకేతు విద్యాధరుడిగా అనేక సంవత్సరాలు మూడులోకములలో సంచరించాడు.

ఒకసారి ఆయన కైలాస శిఖరాన్ని సందర్శించాడు. అక్కడ పరమ శివుడు పార్వతితో కొలువు తీరి ఉన్నాడు. శివుని ముందు ప్రమధ గణములు నాట్యం చేస్తున్నారు. ఆ సమయంలో పార్వతీదేవి పరమశివుని తొడమీద కూర్చుని ఉంది. అది చూచాడు చిత్రకేతు. పక్కున నవ్వాడు. “పరమశివా! ఇదేమిటయ్యా ఈ వింత. నీవు పరమశివుడవు. త్రిగుణాతీతుడవు. అటువంటిది అందరిముందు నీ భార్యను తొడమీద కూర్చోబెట్టుకుంటావా. మానవలోకంలో ఏమీ తెలియని వాడు కూడా అందరిముందు నీ మాదిరి ప్రవర్తించడు.” అని పరిహాసంగా అన్నాడు. ఆ మాటలు విన్న శివుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు. కానీ పార్వతీ దేవి ఊరుకోలేదు.

“ఓ విద్యాధరా! ఈయన ముల్లోకాధిపతి. ఇంతమంది మహర్షులు ఇక్కడ ఉన్నారు. వారికి లేని ఆక్షేపణ నీకు ఎందుకు వచ్చింది. ముందు వెనుకలు తెలియకుండా ఎందుకు మాట్లాడావు. పరమేశ్వరుడి అర్థనాలీశ్వర తత్వం తెలుసుకోలేని మూర్ఖుడివి. అటువంటి నీవు విష్ణుభక్తుడివా. నీవు విష్ణుపాదసేవకు అర్హుడివి కావు. నీవు చేసిన ఈ తప్పిదానికి నీవు రాక్షసుడిగా జన్మించు. ఇకనైనా ఎవరినీ అవమానంగా మాట్లాడకు.” అని పలికింది పార్వతి. ఆ మాటలకు చిత్రకేతు ఇలా అన్నాడు. “అమ్మా! నా పూర్వజన్మకర్మల ఫలంగా ఏదో పొరపాటుగా అన్నాను. దానికి మీరు శపించారు. ఆ శాపం నేను ఒక వరంగా, ఆనందంగా స్వీకరిస్తున్నాను. ఇంతకూ నేనేం తప్పుచేసాను. మానవుడు అస్వతంత్రుడు. తన పూర్వజన్మలలో చేసిన కర్మల ఫలములను అనుభవించడమే అతని కర్తవ్యము. నేను కూడా నా పూర్వజన్మకర్మానుసారము ప్రవర్తించాను. దానికి మీరు శపించారు. ఆ శాపాన్ని నేను ఆనందంగా స్వీకరిస్తున్నాను.” అని పలికాడు. అప్పుడు పరమశివుడు ఇలా అన్నాడు.

“ దేవీ ఇతడు విష్ణుభక్తుడు. ఆగ్రహ అనుగ్రహాలను సమంగా స్వీకరించే తత్త్వము కలవాడు. వీరికి సుఖము నరకము మోక్షము వీటి మధ్యభేదము తెలియదు. జీవులు దేహములో ఉండటం వలన మనోబుద్ధిఅహంకారాలకు లోనై ద్వంద్వముల మధ్యభేదభావం పొందుతున్నారు. ఈ భేదభావం విష్ణుభక్తులకు ఉండదు. అందుకే నీ శాపాన్ని ఆనందంగా స్వీకరించాడు. పరమాత్మముందు అందరూ సమానమే. పరమాత్మ అందరిలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. ఆతత్వాన్ని

గ్రహించిన వాడు ఈ చిత్రకేతు.అందుకే నీవు శపించినా పరమశాంతంగా ఉన్నాడు. నీ శాపం అతనిని ఏమీ చేయలేదు” అని అన్నాడు. అప్పటికి పార్వతి కోపం తగ్గింది. ఆ శాపకారణంగానే విష్ణుభక్తుడు అయిన చిత్రకేతు వృత్రుడిగా పుట్టాడు. ఇంద్రుడి గర్వం అణిచి, అతడికి భాగవత తత్వం బోధించాడు. ఈ విధంగా, విద్యాధరత్వము పొందిన చిత్రకేతు వృత్రుడిగా జన్మించాడు. ఇదీ త్వష్టప్రజాపతి వంశచరిత్ర.

అదితికి పన్నెండు మంది ఆదిత్యులు జన్మించారు అని చెప్పాను కదా! వారిలో సవిత అనే వాడు పృథ్వి అనే ఆమెను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆరవ వాడు భర్గుడు. ఏడవ వాడు ధాత. ఎనిమిదవ వాడు విధాత. అదితి కుమారులు మితుడు వరుణుడు. వీరికి ఊర్వశి అనే భార్య వలన అగస్త్యుడు వసిష్ఠుడు జన్మించారు. అదితికి పదకొండవ కుమారుడు ఇంద్రుడు. పన్నెండవ వాడు త్రివిక్రముడు. వీరిని ద్వాదశ ఆదిత్యులు అంటారు.

ఇంక దితి కుమారులైన దైత్యుల వంశము గురించి వివరిస్తాను. దితికి హిరణ్యకశిపుడు హిరణ్యాక్షుడు అనే ఇద్దరు కుమారులు కలిగారు. హిరణ్యకశిపుడు కయాధువు అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి ప్రహ్లాదుడు, అనుహ్లాదుడు, సంహ్లాదుడు హ్లాదుడు అనే నలుగురు కుమారులు, సింహిక అనే కుమార్తె కలిగారు. సింహిక కుమారుడు రాహువు. సంహ్లాదుని భార్యపేరు గతి. వారి కుమారుడే పంచజనుడు. హ్లాదుని భార్య దమని. వారికి వాతాపి ఇల్వలుడు అనే కుమారులు కలిగారు. ఆ ఇద్దరినీ అగస్త్యమహర్షి చంపాడు. అనుహ్లాదుని భార్య సూర్య. ప్రహ్లాదుని భార్యపేరు దేవి. వారి కుమారుడే విరోచనుడు. విరోచనుడి కుమారుడు బలి. బలి కుమారుడు బాణాసురుడు. బాణాసురుడు శివభక్తుడు. వీరు కాక దితికి 49 మంది కుమారులు కలిగారు. వారి పేరు మరుత్తులు. వీరికి దేవేంద్రుడు దేవత్వాన్ని ప్రసాదించాడు. వారి వృత్తాంతము చెబుతాను విను.

దేవేంద్రుడు వరసబెట్టి దానవులను దైత్యులను చంపుతున్నాడు. హిరణ్యాక్షుడిని విష్ణువు చేత చంపించాడు. ఈ విషయం తెలిసి దితి చాలా బాధ పడింది. అన్నదమ్ములు హాయిగా ఉండక ఈ చంపుకోవడం ఏమిటి. దీని కంతటికీ ఆ దేవేంద్రుడే కారణం. వాడు చస్తేకానీ దైత్యులు దానవులు సుఖంగా ఉండరు. కాబట్టి దేవేంద్రుడిని చంపే కొడుకును కనాలి అని అనుకుంది. వెంటనే భర్త అయిన కశ్యపుని వద్దకు పోయింది. ఆయనకు అభికంగా పరిచర్యలు చేయసాగింది. ఆ పరిచర్యలకు ప్రసన్నుడైన కశ్యపుడు భార్య దితిని ఏం వరం కావాలో కోరుకో అన్నాడు. వెంటనే దితి “స్వామీ! నాకు దేవేంద్రుడిని చంపే కుమారుడు కావాలి” అని కోరింది. ఆ మాటకు కశ్యపుడు హతాశు డయ్యాడు. దేవేంద్రుడు అదితి కొడుకు అంటే తన కొడుకు. తన కొడుకును చంపే కొడుకు పుట్టే వరం తాను ఇవ్వాలి. ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు కశ్యపునికి.

“ఏదో వరం కోరుకోమంటే ఇటువంటి వరం కోరిందేమిటి. ఆడవాళ్ళ మనసులో మర్నం తెలసుకోడం ఎవరికీ శక్తం కాదు. అయినా తాను ఇంతటి జ్ఞాని అయి ఉండి ముందు వెనుక చూడకుండా వరాలు ఇవ్వడం ఏమిటి. నా చంచలత్వాన్ని చూచి దేవతలు నవ్వుతారేమో. దేవేంద్రుడు దేవతలకు అభిషేచి. ఇతడిని చంపడానికి కారణం లేదు. దీనికి ఏదో ఒక ఉపాయం ఆలోచించాలి.” అని అనుకున్నాడు కశ్యపుడు. భార్గవు చూచి ఇలా అన్నాడు.

“దీతీ! నీవు కోరినట్టు నీకు ఇందుడిని చంపే కుమారుడు పుడతాడు. కానీ నీవు కఠోరనియమాలతో ఒక వ్రతం చెయ్యాలి. దాని పేరు పుంసవనం అనే వ్రతం. దీనిని మార్గశిర శుద్ధ పాడ్యమినాడు మొదలుపెట్టి, మరలా మార్గశిర శుద్ధపాడ్యమినాడు ఉద్యాపనం చేయాలి. అంటే ఒక సంవత్సరం పాటు నియమ నిష్ఠలతో చెయ్యాలి. ఆ నియమాలు చెబుతాను విను.

ఈ సంవత్సర కాలం...హింస చేయకూడదు. పెద్దగా అరవకూడదు. ఎవరి మీదా కోపపడకూడదు. అసత్తం పలకకూడదు. గోళ్లు వెంట్రుకలు కత్తిరించుకోకూడదు. ఎముకలు మొదలైన అమంగళకర వస్తువులు తాకరాదు. నదిలో సరస్సులో స్నానం చేయాలి. ఉతికిన చీర మాత్రమే ధరించాలి. ఒకసారి పెట్టుకున్న పూలు మరలా పెట్టుకోకూడదు. ఒకరి ఎంగిలి తినకూడదు. కాళికా దేవికి నివేదించినవి తినకూడదు. అన్నంలో వెంట్రుకవస్తే తినకూడదు. కుక్క పిల్లి పక్షి చీమలు తాకిన అన్నం తినకూడదు. మాంసాహారం పనికిరాదు. దోసిటితో నీరు తాగకూడదు. సాయంత్రం పూట జుట్టు విరబోసుకొని తిరగకూడదు. అతిగా మాట్లాడకూడదు. ఒంటరిగా ఆరుబయట తిరగరాదు. కాళ్ళకడుక్కింకూడా నిద్రించకూడదు. తడిపాదాలతో పడుకోకూడదు. పడమటి వైపు తలబెట్టి పడుకోకూడదు. సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయ వేళలో నిద్రించకూడదు. ఈ నియమాలు పాటిస్తూ ఈ వ్రతం చేయాలి.

ఈ వ్రతకాలంలో ఉదయమే లేచి స్నానం చేసి ఉతికిన వస్త్రములు ధరించి, లక్ష్మీనారాయణ మూర్తులను షోడశ ఉపచారములతో పూజించాలి. అంటే ఆవాహన, అర్ఘ్యం, పాద్యం, స్నానం, వస్త్రం, యజ్ఞోపవీతం, పుష్పం, ధూపం, దీపం, నివేదన, మొదలగు ఉపచారములు సమర్పించాలి. తరువాత 12 ఆహుతులతో హోమం చేయాలి. ముత్యములుగల గంధం పుష్పం అక్షితలు తో పూజించాలి. భర్తను సేవిస్తూ తాను గర్భవతిని తన కుమారుడుగర్భంలో ఉన్నాడు అని భావించాలి. ఈ విధంగా 12 నెలలపాటు వ్రతం చెయ్యాలి. అలా చేస్తే నీవు కోరిన కుమారుడు నీకు పుడతాడు.” అని చెప్పాడు.

దీని తన భర్త విధించిన అన్ని నియమాలు పాటించడానికి అంగీకరించింది. ఆ వ్రత మహిమ వలన ఆమె గర్భం దాల్చింది. ఈ విషయం తెలుసుకున్న ఇంద్రుడు కలవరపడ్డాడు. వెంటనే

దితి దగ్గరకు వచ్చాడు. పెద్దమ్మా! నువ్వు ఒట్టి మనిషివి కావు. నీకు కావలసిన సపర్యలు చేస్తాను కాదనకు అని అన్నాడు. తనకు పుట్టబోయేవాడిచేతిలో చచ్చే వాడు ఏం చేస్తాడులే అని అనుకున్న దితి సరే అంది. ఇంద్రుడు దితికి సపరిచర్యలు చేస్తూ ఆమె ఏ సమయంలో వ్రతభంగా చేస్తుందా అని ఎదురుచూస్తున్నాడు.

ఒక రోజు దితి భోజనం చేసిన తరువాత కాళ్ళుకడుగుకోవడం మరిచిపోయింది. అలాగే పడుకొని నిద్రించింది. అదే సమయం అనుకొని ఇంద్రుడు ఆమె గర్భంలోకి ప్రవేశించాడు. ఆమె గర్భంలో ఉన్న పిండాన్ని ముందు ఏడు ముక్కలుగా నరికాడు. తరువాత ఒకొక్క భాగాన్ని ఏడు భాగాలుగా నరికాడు. అంటే మొత్తం 49 ముక్కలుగా నరికాడు. ఆ ముక్కలు ఒక్కొక్కటి ఒక్కొక్క బాలుడుగా రూపొందారు. వాళ్లంతా ఏడవడం మొదలు పెట్టారు. “ఇంద్రా మమ్ములను చంపకు. మేము నీకు హాని చెయ్యము. నీకు హితులుగా ఉంటాము” అని అన్నారు. దానికి ఇంద్రుడు “అలాగే. ముందు “మా రుత” అంటే ఏడవకండి ” అని వాళ్లను సముదాయించాడు.

అందరూ దితి గర్భం నుండి వెలుపలికి వచ్చారు. ఇంతలో దితికి మెలుకువ వచ్చింది. తన ఎదురుగా ఇంద్రుడు ఆయనతో పాటు 49 బాలురను చూచింది. నేను నా భర్తను ఇంద్రుని చంపే ఒక్క కుమారుడిని ఇవ్వమన్నాను. మీరంతా ఎవరు అని అడిగింది. అప్పుడు ఇంద్రుడు ఆమె ఎదుట నిలబడి ఇలా అన్నాడు. “అమ్మా! మీరు ఈ వ్రతం ఎందుకు చేస్తున్నారో నాకు తెలుసు. కుటిల బుద్ధితో మీ వ్రత భంగం చేయడానికి వచ్చాను. మీరు భోజనం చేసి పాదములు ప్రక్షాళన చేయకపోవడంతో మీలో ప్రవేశించాను. మీ గర్భస్థశిశువును 49 ముక్కలుగా నరికాను. మీరు చేస్తున్న నారాయణ వ్రత మహిమతో ఈ ముక్కలు బాలురుగా రూపొందారు. మీరు నాకు మిత్రులుగా ఉంటాను అని అన్నారు. నాకు ప్రాణభయం లేదు కాబట్టి మీరు దైత్యులు అయినా వీరికి దేవత్వము ఇస్తున్నాను. మీరు ఇప్పటి నుండి మరుత్ గణాలుగా దేవతా గణాలుగా ఉంటారు. అమ్మా! నా మూర్ఖత్వంతో ప్రాణభయంతో మీ పట్ల ఘోర అపరాధం చేసాను. మిమ్ములను వంచించాను. నన్ను క్షమించు” అని అన్నాడు. దితి కూడా తన కుమారులకు దైవత్వము లభించి నందున తన పూర్వవైరము మరిచిపోయి ఇంద్రుడిని క్షమించింది. ఇంద్రుడు మరుత్ గణాలతో స్వర్గలోకానికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజ! ఇదీ మరుత్తుల కథ. అని శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు వినిపించినట్టు నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూతుడు శౌనకాది మహామునులకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమత్ భాగవతము పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆరవ స్కంధము సంపూర్ణము.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమత్ భాగవతము

పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఏడవ స్కంధము

గంగానదీ తీరంలో పరీక్షిత్ మహారాజుకు శుకమహర్షి వినిపించిన భాగవత కథామృతమును నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు ఈ విధంగా వినిపించాడు.

శుకమహర్షి నోటి నుండి భాగవతాకథామృతమునుతనివిదిరా ఆస్వాదిస్తున్న పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఒక సందేహం కలిగింది.

“ఓ శుకయోగీంద్రా! శ్రీమహావిష్ణువు సకల జీవకోటికీ హితుడు. ఆయన అచ్ఛతుడు అనంతుడు. ఆయనకు రాగద్వేషములు లేవు. ఆయన గుణాతీతుడు. అటువంటి వాడు, ఇంద్రుడి మాట విని రాక్షసులను వెదికి వెదికి చంపడం న్యాయమా. రాక్షసులకు శ్రీహరికి ఏ విరోధమూ లేదు. రాక్షసుల వలన ఆయనకు ఎలాంటి భయమూ లేదు. రాక్షసులను చంపినందువలన ఆయనకు ఏం లాభం. దేవతల మీద ప్రేమ రాక్షసుల మీద విరోధము ఉండటానికి కారణం ఏమి. ఇది అంతా వింతగా ఉంది. ఈ సందేహము తమరే తీర్చాలి.” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! చక్కని సందేహాన్ని అడిగావు. నీవు చెప్పినట్టు ఆయన త్రిగుణాతీతుడు. కానీ తాను ఆత్మస్వరూపుడుగా దేహములలో ఉన్నప్పుడు ఆ దేహములలో ఉన్నగుణములతో కలిసిపోయినట్టు కనిపిస్తుంటాడు. అదే మాయ. సాధారణంగా దేవతలు సత్త్వగుణ సంపన్నులు. రాక్షసులు రజోగుణము తమోగుణము కలిగిన వారు. అటువంటి వారికి సత్త్వగుణ సంపన్నులు అయిన దేవతలు లోకువ. అందుకే వారిని హింసిస్తుంటారు. శ్రీహరి కూడా సత్త్వగుణ సంపన్నుడు. దేవతల గుణము ఆయన గుణము ఒకటే కాబట్టి రెండూ కలిసి రజోగుణము, తమోగుణము అధికంగా కల రాక్షసులలో ఉన్న రాక్షసత్వమును నిర్మూలిస్తుంది. ఇదీ ఇందులోని రహస్యం. ఇదే విషయాన్ని ద్వాపర యుగంలో రాజసూయ యాగ సందర్భంలో నారదుడు ధర్మరాజుకు వివరించాడు. అదే విషయాలను నీకు చెబుతాను శ్రద్ధగా విను.

ద్వాపర యుగంలో నీ తాతగారు ధర్మరాజు రాజసూయ యాగం చేసాడు. ఆ సందర్భంలో శిశుపాలుడు అనే రాక్షసప్రవృత్తి కల రాజును శ్రీకృష్ణుడు వధించాడు. అలా వధింపబడ్డ శిశుపాలుని శరీరము లో నుండి ఒక తేజస్సు వాసుదేవుని శరీరంలో కలిసిపోయింది. ఇదంతా చూచిన ధర్మరాజుకు ఆశ్చర్యం కలిగింది. సభలో మిగిలిన విషయాలు జరుగుతూ ఉండగా, ధర్మరాజు నారదుని వద్దకు పోయి “మునీంద్రా! ఎవరికీ ప్రవేశించడానికి వీలుకాని వాసుదేవుని ఆత్మస్వరూపం శిశుపాలుని విషయంలో ఎలా వీలయింది. శిశుపాలుడు, వీడి సోదరుడు దంతవక్త్రుడు, తమ జీవితం అంతా వాసుదేవుని నిందిస్తూనే ఉన్నారు కదా. పైగా అతడు అజ్ఞాని తయోగుణ సంపన్నుడు. మదాంధుడు. హరి కీర్తనం అంటే పడదు. మరి ఏ పుణ్యబలంతో అతడు వాసుదేవునిలో లీనం అయ్యాడు. శ్రీహరిని సాధిస్తాను, మింగుతాను, చంపుతాను, వాడు నాకు విరోధి అంటూ రోషంతో ద్వేషంతో ఉండే శిశుపాలుడు, హీనమైన చావుచావాలి కానీ ఇలా దివ్యమైన ఉత్తమ పదం పొందడం వింతగా ఉంది.” అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు నారదుడు ఇలా అన్నాడు.

“ధర్మనందనా! దూషణలు, పాగడ్డలు, తిరస్కారాలు ఈ దేహానికే గానీ ఆత్మకు కావు. శరీరం మీద విపరీతమైన మమత మమకారం కలిగిన వారే తమను తాము పొగుడుకుంటూ, ఇతరుల చేత పొగడించుకుంటూ, ఇతరులను ద్వేషిస్తూ దూషిస్తుంటారు. దేహం ఉండటం వలననే జీవులకు నేను నాది అనే స్వార్థభావాలు కలుగుతాయి. దేహాభిమానమే బంధనములకు కారణం. ఏ విధమైన రాగద్వేషములు లేకుండా, సంహార క్రియ చేసినా పాపం అంటదు. ఆ పాపం అంతా దానికి కారణం అయిన వారికే చెందుతుంది. శ్రీహరి నిమిత్త మాత్రుడు. ఆయనకు రాగద్వేషములు లేవు. ఇంకా ధర్మనందనా!

అలుకనైన, జెలిమినైన, కామంబుననైన బాంధవమున నైనా భీతి
నైన దగిలి తలప నఖిలాత్ముడగు హరి జేరవచ్చు వేఱుసేయడతడు.

నీకు ఇంకో విషయంతెలుసా! పరమాత్మను భక్తితో కంటే విరోధంతో తొందరగా చేరుకోవచ్చు. తుమ్మెద ఒక పురుగును తెచ్చి, దాని చుట్టు రుంకారం చేస్తూ తిరుగుతుంది. కొంతసేపటికి ఆ పురుగు కూడా తాను కూడా తుమ్మెదేమో అనే భ్రమలో పడి, తుమ్మెదగా మారి పోతుంది. అలాగే భయంతో కానీ, భక్తితో గానీ నిరంతర హరి నామస్మరణ చేస్తే సాయుజ్యం లభిస్తుంది. దీనికి ఉదాహరణము ఏవంటే....

శా॥కామోత్కంఠత గోపికల్ భయమునం కంసుండు వైర క్రియా
సామగ్రిన్ శిశుపాల ముఖ్యన్యపతుల్ సంబంధులై వృష్ణులున్
ప్రేమన్ మీరలు భక్తి నేము నిదే చక్రి గంటిమి ఎట్టిన ను
ద్ధామ ధ్యానగరిష్ఠుడైన హరి జెందన్ వచ్చు ధాత్రీశ్వరా!

కాని కొంత మంది ఉంటారు. వారికి శ్రీహరి పట్ల ప్రేమ ఉండదు. ద్వేషం ఉబడదు. భయం ఉండదు. భక్తి ఉండదు. అటువంటి వారి జన్మ వృధా!

ఇంక శిశుపాల దంతవక్త్రులు సామాన్యులు కారు. వారు ముందు జన్మలో వైకుంఠములో ద్వారపాలకులు. సనకసనందుల శాపవశమున భూలోకంలో జన్మించారు. అది ఎలా జరిగిందంటే ఒక రోజు బ్రహ్మమానసపుత్రులైన సనక సనంద సనత్కుమార సనత్కుజాలు అనే బాలబ్రహ్మచారులు శ్రీహరి దర్శనార్థము వైకుంఠమునకు వచ్చారు. వారిని ద్వారపాలకులు అయిన జయవిజయులు అడ్డగించారు. దానికి కోపించి, “మీరు వైకుంఠములో ఉండటానికి అర్హులు కారు. రణోగుణము తమోగుణము అధికంగా కల రాక్షసులై పుట్టండి” అని శపించారు. తమ తప్పుతెలుసుకున్న జయవిజయులు ఆ మునుల పాదాలమీద పడి శరణు వేడారు. “మీ రాక్షస జన్మలు మూడు జన్మలకు మాత్రమే పరిమితము. ఈ మూడుజన్మలలో శ్రీహరిమీద వైరభక్తితో మీరు వైకుంఠమునకు తిరిగి రాగలరు.” అని పలికారు. ఆ విధంగా జయవిజయులు మొదటి జన్మగా హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపులుగా జన్మించారు. వీరిలో హిరణ్యకశిపుడు పెద్దవాడు. ఈయన కుమారుడు ప్రహ్లాదుడు విష్ణుభక్తుడు. హిరణ్యకశిపుడు శ్రీహరి ద్వేషి. తన మాట వినలేదని హిరణ్యకశిపుడు తన కుమారుడు ప్రహ్లాదుని చంపడానికి ప్రయత్నించాడు. అప్పుడు శ్రీహరి నరసింహ అవతారంలో హిరణ్యకశిపుడిని సంహరించాడు. రెండవ జన్మలో రావణ కుంభకర్ణులు గానూ, మూడవ జన్మలో శిశుపాల దంతవక్త్రులు గానూ జన్మించారు. నీవు చూసుస్తున్న శిశుపాలుడు ఆ జయవిజయులలో ఒకడు. తనజన్మంతా శ్రీహరి మీద ద్వేషంలో శ్రీకృష్ణనామం తదేకంగా జపిస్తూ తుదకు శ్రీహరి సుదర్శన చక్రముతో ఖండింపబడ్డాడు. వారు బతికి నంతకాలం శ్రీకృష్ణుని మీద ద్వేషంతో ఆయనను తమ గుండెలనిండా నింపుకున్నారు. ఆయన ధ్యాస తప్ప మరొక్కసలేకుండా బతకారు. ఈ జన్మలో వీరి మూడురాక్షస జన్మలు పూర్తి అయ్యాయి. అని నారదుడు చెప్పగా ధర్మరాజు

“అదేమిటి ముగింద్రా! ఎంతటి దుర్మార్గుడైనా కన్నకొడుకును చంపుకుంటారా. నెమ్మదిగా దారిలో పెట్టుకుంటారు కదా! కొడుకు విష్ణుభక్తుడు అయితే తండ్రి పొంగిపోతాడు కదా. మరి హిరణ్యకశిపుడు అలా ఎందుకు చేసాడు. వివరించండి.” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఈ విధంగా బదులు చెప్పాడు.

“ధర్మనందనా! దీని కంతటికీ మూలం జీవులలో సర్వసాధారణంగా ఉన్న ఈర్ష్య ద్వేషము పగ కోపము. ఇవే జీవులను సర్వనాశనం చేస్తాయి. తన తమ్ముడు హిరణ్యాక్షుని విష్ణువు, ఇంద్రుని ప్రోద్బలంతో చంపాడు అని తెలిసి హిరణ్యకశిపుడు తీవ్రమైన శోకంలో మునిగిపోయాడు. ఆ శోకంలో నుండి ఇంద్రుడి మీదా విష్ణువు మీదా శత్రుత్వము, కోపం, ద్వేషం పుట్టాయి. అవి పెరిగి పెరిగి తీవ్రరూపం దాల్చాయి. విష్ణువు అన్నా విష్ణు నామం అన్నా విష్ణుభక్తులు అన్నా సహించలేని స్థితికి వచ్చాడు హిరణ్యకశిపుడు. తన అనుచరులైన త్రిమస్తక, త్రిలోచన, శకుని, శంబర, శతబాహు,

నముచి, హయగ్రీవ, పులోమ, విప్రచిత్తి మొదలగు దానవ ప్రముఖులను పిలిపించాడు.

“ఓ దానవ వీరులారా! వైకుంఠవాసి అయిన విష్ణువు నా తమ్ముడు హిరణ్యక్షుని దారుణంగా చంపాడు. నా తమ్ముడు సామాన్యుడు కాదు. యక్షరాక్షసకిన్నెరులను జయించిన పరాక్రమశాలి. అటువంటి వాడిని ఒక వరాహ రూపంలో వచ్చి వధించాడు. ఈవిష్ణువు మాయగాడు. ఏ రూపం అయినా దాల్చగలడు. అతడి పుట్టుక ఎవరికీ తెలియదు. ఎక్కడి వాడో తెలియదు. మనం ఎదుర్కొంటే తానూ ఎదుర్కొంటాడు. అతడికి అలుపు అంటే తెలియదు. ఎవరికీ దొరకడు. ప్రస్తుతం వరాహ రూపంలో అడవులలో తిరుగుతున్నాడు. అతడిని మనం అందరం ఏదైనా మాయోపాయంతో పట్టుకోవాలి. ఇంకొక విషయం. ఆ శ్రీహరికి నా పరాక్రమం తెలియదు. అందుకే నాకు దొరకకుండా తప్పించుకొని తిరుగుతున్నాడు. నేను ఆ శ్రీహరిని వదలను. అతడు వరాహరూపంలో భూమిని తవ్వుకొని పాతాళంలో ఉన్నా సింహం మాదిరి ఎదురుపడినా, వాడిని వదలను. నా భుజబలంతో మట్టుపెడతాను. వాడి రక్తంతో నా తమ్ముడికి రక్తతర్పణం వదులుతాను. మనం విష్ణువును చంపగలిగితే, తరువాత ఇంద్రుడు, దేవతాగణాలు నిర్వీర్యం అవుతారు. అప్పుడు మనం వారిని జయించడం తెలిక. ఈ విష్ణువు సత్త్వగుణ సంపన్నులు అయిన బ్రాహ్మణుల యందు, వేదాధ్యయనం జరిగే చోట, జపతపాలు జరిగే చోట, పుణ్యవ్రతాలు, కార్యాలు ఆచరించే చోట, ఉంటాడు. కాబట్టి వారినందరినీ వెదికి వెదికి చంపండి. దేవతా గణాలకు, వేదాలకు, యజ్ఞయాగాలకు అతడే మూలం. కాబట్టి యజ్ఞయాగాలను నాశనం చేయండి. అతడు గోవులలో బ్రాహ్మణులలో ముని ఆశ్రమాలలో ఋషులలో ఉంటాడని అంటారు. కాబట్టి వారినందరినీ చంపండి. అప్పుడు వారిని కాపాడడానికి ఆ శ్రీహరి వస్తాడు. అప్పుడు నేను వానిని సంహరిస్తాను. కాబట్టి మీరంతా వెళ్లి నేను చెప్పిన పని చేయండి.” అని అదేశించాడు.

అసలే దైత్యులు. రాక్షస ప్రవృత్తి కలవారు. ఆ పైన రాజుగారి అండదండలు. ఆదేశాలు. ఇంక రెచ్చిపోయారు. గ్రామాలు జనపదాలు పుణ్యక్షేత్రాలు, ఆశ్రమాలు, యాగశాలలు, యజ్ఞవాటికలు ధ్వంసం చేసారు. పర్ణశాలలు నేలమట్టం చేసారు. గోవులను బ్రాహ్మణులను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపారు. పర్ణశాలలు ధ్వంసం చేసారు. ఇది చూచిన ఋషులు, మునులు, దేవతాగణాలు తలొకదిక్కుగా పారిపోయారు. హిరణ్యకశిపుడు చనిపోయిన తన తమ్ముని నివాసానికి వెళ్లాడు. అతని భార్యను అతని కుమారులను ఓదార్చాడు. తన తల్లి దితిని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“అమ్మా! ఈ లోకం ఒక పందిరి వంటిది. దారిన పోయే వారు ఈ పందిరి కింద కూర్చుని సేదదీరి, మంచిదీరు తాగి మరలా వెళుతుంటారు. అలాగే ఈ సంసారంలోకి వచ్చిన మానవులు తమ కాలం తీరగానే వెళ్లిపోతుంటారు. నీ కుమారుడు జగదేకవీరుడు. అతడు వీరస్వర్గం పొందాడు. నిన్ను వీరమాతను చేసాడు. వాడి కొరకు దుఃఖపడటం అనవసరం. ఈ శ్వరుడు ఈ జగత్తు అంతా నిండి ఉన్నాడు. ఆయనకు ఆది అంతములు లేవు. ఆత్మస్వరూపుడు. జీవుల దేహములలో సూక్ష్మశరీరంగా ఉంటాడు. మూడుగుణాలతో ఐక్యం అయినట్టు కనిపిస్తాడు. కాని ఆయన

గుణాతీతుడు. కదలని చెట్టు నీటిలో కదిలినట్టు కనపడుతుంది. అలాగే జీవులలో ఉన్న ఆత్మ కూడా జీవాత్మగా వికారములతో కనపడుతుంది. కాని నిజానికి ఆత్మకు ఏ వికారము లేదు.

పరమాత్మ ఈ విధంగా ఉంటాడు ఈ రూపంతో ఉంటాడు అని మనం నిర్ధారణ చేయలేము. కాకపోతే జీవుడు సంసార కర్మలలో బంధింపబడి సంయోగ వియోగాలు అనుభవిస్తుంటాడు. మానవునికి పుట్టుక, నాశనం, శోకం, వివేకం, చింత స్మరణ అనేవి అనేక విధాలుగా ఉంటాయి., ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక కథ వినిపిస్తాను.

అమ్మా! ఉశీనర దేశంలో సుయజ్ఞుడు అనే రాజు పరిపాలించేవాడు. ఒక సారి అతడు యుద్ధంలో శత్రువుల చేతిలో మరణించాడు. ఆయన ఒంటి నిండా బాణాల గాయాలు వాటి నుండి రక్తం కారుతూ ఉంది. కళ్లలో కదలిక లేదు. నిశ్చలంగా ఉన్నాయి. అతడి చుట్టు చేరి అతని భార్య సంతానము బంధువులు ఏడుస్తున్నారు. ఆడవారైతే తలలు బాదుకుంటూ ఏడుస్తున్నారు. “పో నాధా! నాధా! అంటూ అరుస్తున్నారు. ఇంక మాకు, నీ కుమారులకు, ఈ ప్రజలకు దిక్కు ఎవరు!” అని రోదిస్తున్నారు. కొంత మంది “నీవు లేని లోకంలో మేము ఉండలేము నీతో వస్తాము” అని సహగమనానికి తయారవుతున్నారు.

ఇంతలో సాయంత్రం అయింది. యముడు ఒక విప్రబాలుని వేషంలో అక్కడకు వచ్చాడు. వారిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “మీకు జ్ఞానం ఉందా లేదా. చచ్చిన వాడి కోసం ఎవరైనా ఏడుస్తారా. దేహం ధరించిన వాడు ఆ దేహం వదిలిపెట్టడం అత్యంత సహజం. మీరంతా నిత్యం చనిపోయిన వారిని చూస్తుంటారు కదా. వారంతా పుట్టిన వారే కదా. అలాగే ఈయన కూడ. పోనీ మీరంతా చనిపోకుండా బతికి ఉంటారా. మీరూ ఒక నాటికి పోతారు కదా. అటువంటిది ఈనాడు పోయిన వారి కొరకు ఏడవడం దేనికి. మృత్యువును తప్పించుకోవడం ఎవరికీ తరం కాదు. జీవులు ఎలా వచ్చారో అలాగే వెళ్లిపోవాలి. కాకపోతే మనకు ఆయుష్షు ఉన్నంత కాలం ఆ పరమాత్మ మనలను రక్షిస్తుంటాడు. తల్లి గర్భంలో ఉన్నా, కారడవిలో ఉన్నా రక్షించేది ఆ పరమాత్మయే. ఆయనే లోకానికి రక్షకుడు. మీరు మీకు చెందిన ధనాన్ని నడివీధిలో పారవేసినా, అది నీదైతే సురక్షితంగా నీకు చేరుతుంది. నీది కాకపోతే ఎంత భద్రపరిచినా అది పరుల చేతిలోకి వెళ్లిపోతుంది. అలాగే ఆయుష్షు ఉండీ బలం లేని వాడు అడవిలో ఉన్నా సురక్షితంగా ఉంటాడు. అదే ఆయుష్షుతీరిన బలంకలవాడు ఇంట్లో ఉన్నా ఎంతమంది రక్షణలో ఉన్నా ఏదో ఒకవిధంగా మరణిస్తాడు. కాబట్టి పరమాత్మ తత్వం ఎవరికీ అర్థం కాదు. ఆయన అధీనంలో ఉన్న ఈ ప్రాణికోటి తమ తమ కర్మబంధనాలలో చిక్కుకొని ప్రవర్తిస్తూ ఉంటుంది.

ఈ మానవుని శరీరం పంచభూతాత్మకము. వీటిలో మనోబుద్ధి అహంకారాలు సూక్ష్మంగా ఉంటాయి. ఈ దేహం ఒక ఇల్లు అయితే ఆ ఇంట్లో ఉన్న జీవుడు పురుషుడు. ఆ పురుషుడు

తన పూర్వజన్మ వాసనలను బట్టి ప్రవర్తిస్తుంటాడు. కాలం తీరి పోగానే ఈ దేహం వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోతాడు. కాబట్టి ఈ దేహం అశాశ్వతము. జీవుడు వేరు, దేహం వేరు. నేనే ఈ దేహము అని అనుకోవడం అజ్ఞానము. ఆ అజ్ఞానంలో మీరు ఉన్నారు. ఈ రాజు దేహం ఇక్కడే ఉంది. ఈ రాజు దేహంలో ఉన్న జీవుడు వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడు ఈ దేహం కదలలేదు మాట్లాడలేదు, వినలేదు, చూడలేదు. కాబట్టి మీరు ఈ దేహం కొరకు విలపించడం వ్యర్థం. జీవాత్మ దేహంలో ఉన్నంత వరకే ఈ దేహమునకు విలువ. ఆ జీవాత్మ వెళ్లిన మరుక్షణం ఈ దేహంతో ఉన్న అన్నిబంధాలు తెగిపోతాయి. కాకపోతే ఈ మానవులు అజ్ఞానులు. భార్య భర్త సంతానము మిత్రులు, గృహములు, ఆస్తులు, రాజ్యాలు అనే బంధాలు తెంచుకోలేక మాయలో పడి కొట్టుకుంటుంటారు. ఇవి అన్నీ సంయోగ వియోగాలు అనే సత్యాన్ని తెలుసుకోలేరు. వస్తుంటాయి పోతుంటాయి. శాశ్వతం కావు. ఈ రహస్యాన్ని తెలుసుకున్న వారు అశాశ్వతమైన వీటి గురించి వచ్చాయని సుఖించరు, పోయాయని దుఃఖించరు. నిర్లిప్తంగా ఉంటారు. కాని అజ్ఞానులు మాత్రం వస్తే సంతోషం పోతే దుఃఖం, ఇవి నిరంతరం అనుభవిస్తూ ఉంటారు.

ఈ సందర్భంలో మీకు ఒక కథ చెబుతాను వినండి. ఒక అడవిలో ఒక కిరాతుడు ఉండే వాడు. వాడు ఒక రోజు పక్షులను వేటాడటానికి అడవికి వెళ్లాడు. ఒక పెద్ద చెట్టు కింది వల వేసాడు. పక్కనే దాక్కుని కూర్చున్నాడు. వలలో పడ్డ పక్షులను రెక్కలు విరిచి తన బుట్టలో వేసుకుంటున్నాడు. ఇంతలో ఒక ఆడపిచ్చుక ఆ వలలో పడింది. ఆ ఆడపిచ్చుకను తన చిక్కంలో పడేసుకున్నాడు. ఈ విషయం చెట్టుపైన ఉన్న మగపిచ్చుక చూచింది.

“అయ్యో ఏమిటిది ఇలా జరిగింది. మనం ఈ అడవిలో ఎవరికీ ఏ అపకారము తలపెట్టకుండా జీవిస్తున్నాము. ఆ దేవుడు మనలను ఈ విధంగా విడదీసాడు. నీకు ఈ కిరాతుడి చేతిలో చావు రాసి పెట్టాడు. ఆ దేవుడు నీతోపాటు నన్ను మన పిల్లలను ఆ కిరాతుడి వలలో పడవేసినా బాగుండు అందరం ఒకేసారి మరణించేవాళ్లము. నీవు లేకుండా ఈ రెక్కలు కూడా రాని, ఎగరలేని పిల్లలను నేను ఎలా పెంచేది. ప్రతిరోజూ అమ్మ ఆహారం తెస్తుంది మనకు తినిపిస్తుంది అని కళ్లార్పకుండా ఎదురుచూచే మన పిల్లలకు ఆహారం ఎవరు పెడతారు. వారి దీనమైన ముఖాలు నేను ఎలా చూడాలి. అమ్మా అమ్మా అంటూ అరిచే వీరి అరుపులను నేను ఎలా భరించేది.” అని ఏడుస్తూ ఉంది.

ఈ ఏడుపు విన్న ఆ కిరాతుడు మరొక పక్షి దొరికిందని బాణంతో మగ పక్షిని కొట్టాడు. అది చచ్చి నేలబడింది. దానిని బుట్టలో వేసుకున్నాడు. అప్పటి దాకా బుట్టలో ఉన్న ఆడపక్షి కిరాతుడు చూడకుండా పాక్కుంటూ పక్కనే పాదలలోకి వెళ్లింది. కిరాతుడు వెళ్లిపోగానే తన పిల్లల దగ్గరకు వెళ్లింది. కాబట్టి కాలం మూడిన వాడికి మరణం తప్పదు. కాలం తీరకపోతే మృత్యుముఖం నుండి కూడా బయటపడతారు. ఈ రాజుకు కాలం తీరింది. మరణించాడు. మీరు ఎన్ని సంవత్సరాలపాటు

ఎంత దుఃఖించినా ఏం ప్రయోజనం లేదు. ఇంకమీరు వెళ్లండి.” అని బాలకుని రూపంలో ఉన్న యముడు పలికాడు.

అంత చిన్న బాలకుడు మాట్లాడుతున్న మాటలు విని వారు ఆశ్చర్యపోయారు. ఆ రాజుకు అంత్యక్రియలు చేసి వెళ్లిపోయారు. కాబట్టి అమ్మా! జీవులకు ప్రాపంచిక చింతన తో పాటు పరచింతన కూడా ముఖ్యం. ఆ పరచింతన లేకపోవడం వలననే నేను, నాది, నా వాళ్లు, పరాయి వాళ్లు, అనే భేదభావంతో బతుకుతున్నారు. ఇది కేవలం వారి అజ్ఞానము. అందరూ ఒకటే, అందరిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అని తెలుసుకోవడమే జ్ఞానం” అని హిరణ్యకశిపుడు తల్లిని, మరదలిని ఊరడించాడు.

ఇన్ని పలికిన హిరణ్యకశిపుడు తన దాకా వచ్చేసరికి మరణానికి భయపడ్డాడు. తనకు చావులేకుండా వరం కావాలి. తన బాహుబలంతో మూడులోకాలు జయించి, వాటిమీద ఆధిపత్యం సాగించాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే మందర పర్వతం మీదికి వెళ్లాడు. అక్కడ బ్రహ్మదేవుని గురించి ఉగ్రమైన తపస్సుచేయడం మొదలు పెట్టాడు. అతడి శరీరం నుండి పొగలు రావడం మొదలయింది. ఆయన తపస్సుకు మూడులోకాలు తల్లడిల్లిపోయాయి. దేవతలందరూ భయపడ్డారు. వెంటనే బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లారు.

“ఓ బ్రహ్మదేవా! దితి కుమారుడు హిరణ్యకశిపుడు ఘోరమైన తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఆ తాపానికి మేము అల్లాడిపోతున్నాము. మాకు ఎప్పుడు ఏ ముప్పువస్తుందో అని భయంగా ఉంది. వాడు ఎందుకు తపస్సు చేస్తున్నాడో అర్థం కావడం లేదు. వీడి తమ్ముడు భూమిని పాతాళానికి తీసుకెళ్లాడు. మరి వీడు ఏం చేస్తాడో తెలియదు. వీడు స్వర్గలోకాన్ని ఆక్రమించినా ఆక్రమిస్తాడు. పైగా వాడు శాశ్వతంగా జీవించి ఉండాలని తపస్సుచేస్తున్నాడు అని తెలిసింది. అదే జరిగితే, వాడు తమరు సృష్టించిన ఈ జగత్తును నాశనం చేసి కొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించగలడు. కాబట్టి తమరే ఈ రాక్షసుని తపస్సు భగ్నం చేసి మా అందరినీ కాపాడాలి.” అని విన్నవించుకున్నారు.

వాళ్లు ఎంత మొత్తుకున్నా బ్రహ్మదేవుడు ఉలకలేదు. పలకలేదు. మరలా దేవతలు కొత్తపాట అందుకున్నారు.

“ఓ బ్రహ్మదేవా! ఆ హిరణ్యకశిపుడు మా స్వర్గలోకాన్ని మాత్రమే ఆక్రమిస్తాడు అనుకోకండి. వాడు స్వర్గం తరువాత బ్రహ్మలోకం కూడా ఆక్రమిస్తాడట. ఆ తరువాత మీ ఇష్టం. కాబట్టి తమరు వెంటనే బయలుదేరి వాడి వద్దకు పోయి వాడు కోరిన వరాలు ఇచ్చి వాడి తపస్సు విరమింపజేయండి.” అని ప్రార్థించారు.

ఆ మాటలకు బ్రహ్మదేవునిలో చలనం కలిగింది. వెంటనే హిరణ్యకశిపుడు తపస్సు చేస్తున్న మందర పర్వతం వద్దకు వెళ్లాడు. అక్కడ హిరణ్య కశిపుడు కఠోరంగా తపస్సు చేయడం చూచాడు. అతడి ఒళ్లంతా క్రిమి కీటకాలు తినేసాయి. ఒట్టి ఎముకలు మాత్రం మిగిలి ఉన్నాయి. అయినా అతడు తపస్సు మానలేదు. బ్రహ్మదేవుడికి ఆశ్చర్యం వేసింది.

“దానవేంద్రా! నీ వలె కఠోర తపస్సు చేసినవారు ఎవరూ లేరు. ఇంకమీదట ఉండబోరు. నీ తపస్సు అమోఘము. ఇంతకూ నీవు ఏం వరం కోరి నూరు దివ్య సంవత్సరాలు ఈ తపస్సు చేస్తున్నావు. ఏం కావాలో కోరుకో” అని బ్రహ్మదేవుడు తన కమండలంలోని మంత్రజలాన్ని హిరణ్యకశిపుని మీద చల్లాడు. ఆ మంత్రజల మహిమతో హిరణ్యకశిపునికి పూర్వదేహం వచ్చింది. ఎదురుగా బ్రహ్మదేవుని చూచాడు. అతడి హృదయం ఆనందంతో నిండి పోయింది. బ్రహ్మగాలికి సాష్టాంగ నమస్కారం చేసాడు.

“ఓ జ్యోతి స్వరూపా! సృష్టిస్థితి లయకారకా! నీకిదే నా వందనములు. నీవు ప్రజాపతివి. వేదస్వరూపుడవు. కాలస్వరూపుడవు. ఆది అంతము లేని వాడివి. కోరిన వారికి కోరినట్టు వరాలు ఇస్తావు. నాకు కూడా ఒక వరం ఇచ్చి నన్ను అనుగ్రహించు.

గాలిం గుంభిని నగ్ని నంబువుల నాకాశస్థలిన్ దిక్కులన్
రేలన్ ఘస్రములం దమఃప్రభల భూరిగ్రాహ రక్షోమ్యగ
వ్యాళాదిత్యనరాది జంతుకలహ వ్యాప్తిన్ సమస్తాస్త్ర శ
స్త్రాణిన్ మృత్యువు లేని జీవనము లోకాభీశ యిష్టింపవే

ఓ దేవా! గాలి, భూమి, అగ్ని, జలము, ఆకాశము, దిక్కులు, పగలు, రాత్రి, చీకటి, వెలుగు, రాక్షసులు, దేవతలు, ఆదిత్యులు, జంతువులు, మృగములు, సర్పములు, నరులు, సమస్త అస్త్ర శస్త్రముల చేతగానీ, మృత్యువులేకుండా జీవించేటట్టు వరం ప్రసాదించండి. అంతే కాదు నాకు అంతులేని పరాక్రమము, దిక్పాలకులను జయించే శక్తి, ముల్లోకాధిపత్యము, నాకు ప్రసాదించండి.” అని అడిగాడు.

“తథాస్తు” అన్నాడు బ్రహ్మ. “కుమారా! ఇటువంటి వరాలు ఇంతకు ముందు ఎవరూ కోరలేదు. ఇకముందు కోరరు కూడా. నీవు కాబట్టి ఇచ్చాను. మంచి బుద్ధికలిగి, గుణవంతుడవై జీవించు. ” అని పలికి బ్రహ్మగారు వెళ్లిపోయారు.

బ్రహ్మగారు ఇచ్చిన వరాలతో హిరణ్యకశిపుడు బ్రహ్మేనందం చెందాడు. సంతోషంగా తన రాజధానికి చేరుకున్నాడు. తన తక్షణ కర్తవ్యం తన తమ్ముడిని చంపిన శ్రీహరి మీద

పగతీర్చుకోవడమే అని తన అనుయాయులకు వివరించాడు. వర గర్వంతో, హిరణ్యకశిపునికి మదం తలకెక్కింది. ఏది చెయ్యాలో ఏది చెయ్యకూడదో మరిచిపోయాడు. తనకు ఎదురు నిలిచేవాడు లేడనే భీమాతో అందరినీ ఎదిరించడం, ఓడించడం, హింసించడం, మొదలు పెట్టాడు. ముందు గంధర్వులతో మొదలు పెట్టాడు. తరువాత దేవతలు. తరువాత నాగులు, నవగ్రహాలు యక్షులు, పక్షులు, సిద్ధులు కిన్నరులు విద్యాధరులు సాధ్యులు చారణులు భూతప్రేతపిశాచాలు, ఈ విధంగా వరుసగా దేవతా గణాలను రాక్షసగణాలను పట్టుకోవడం ఓడించడం, పాదాక్రాంతులుగా చేసుకోవడం, ఎదిరిస్తే చంపడం. ఇంక మానవులు ఋషులు మునులు లెక్కలేదు. ఈ విధంగా మూడులోకాలను తన పాదాక్రాంతం చేసుకున్నాడు హిరణ్యకశిపుడు. ఎవరైనా అతని ఆజ్ఞను అతిక్రమించడానికి వీలులేదు.

ఇంక మిగిలినది స్వర్గలోక రాజధానీ నగరం అమరావతి. అక్కడకు వెళ్లాడు. ఆనగర వైభవాన్ని చూచి దిగ్భ్రాంతి చెందాడు. ఆ నగర సౌందర్యాన్ని తిలకిస్తూ దేవేంద్రుని భవనంలోకి వెళ్లాడు. దేవేంద్రుని సింహాసనం మీద కూర్చున్నాడు. దేవతా గణాలు ఆయనకు శిరస్సు వంచి నమస్కరించారు. ఆయనకు కానుకలు సమర్పించుకున్నారు. ఏ రోజు ఏ దిక్పాలకుని మీద పడతాడో, ఏ దేవతను బంధిస్తాడో ఎవరి మీద దాడి చేస్తాడో, అని ఎవరికి వారు భయంతో వణికి పోతున్నారు. అమరావతి అంతా రాక్షస గణాల చేతిలోకి వెళ్లిపోయింది. దేవతలందరూ వారికి సేవలు చేస్తున్నారు. ఎవరూ తలెత్తి చూడటం లేదు. అందరూ తలలు వంచుకొని ఉన్నారు. దేవలోకంలోని ఉద్యానవనాలలో హిరణ్యకశిపుడు అష్టరసలతో ఆనందంగా విహరిస్తున్నాడు. భూలోకంలో యజ్ఞయాగములు హిరణ్యకశిపుని పరంగానే చెయ్యాలి. హవిర్భాగములు అన్నీ హిరణ్యకశిపునకే అర్పించాలి. ఏ యజ్ఞంలో, ఏ యాగంలో దేవతలను పిలవడం కానీ హవిస్సులు అర్పించడం కానీ చేయకూడదు. ఇదీ హిరణ్యకశిపుని శాసనం. ఈ హిరణ్యకశిపుని రాక్షసపాలనలో అందరూ అష్టకష్టాలు పడుతున్నారు.

ఎన్నడు మాకు దిక్కుగలదు! ఎన్నడు దైత్యుని బాధ మాను. మే
మెన్నడు వృద్ధిపొందగలము! ఎవ్వరు రక్షకులంచు దేవతా
కిన్నర సిద్ధ సాధ్య ముని ఖేచర నాయకులాశ్రయించి రా
పన్నగతల్పభూరి భవబంధవిమోచను బద్ధలోచనున్

దేవతా గణాలు అన్నీ ఈ రాక్షస బాధలు తమకు ఎప్పుడు తప్పుతాయో అని ఆ శ్రీమహావిష్ణువును ఆశ్రయించి వేడుకుంటున్నారు. వారంతా ఒక చోట రహస్యంగా సమావేశం అయ్యారు.

“తాము ఇన్నిబాధలకు గురి అవుతుంటే జగద్రక్షకుడైన ఆ శ్రీహరి ఎక్కడ ఉన్నాడు. ఏం చేస్తున్నాడు. ఏమి తెలియడం లేదు. అందుకే ఇక్కడనుండి రెండు చేతులు ఎత్తి మొక్కుతున్నాము.

ఓ సర్వేశ్వరా! మమ్ములను ఈ రాక్షసుల బాధ నుండి రక్షించు.”అని దేవతాగణాలు అన్నీ ముక్తకంఠంతో ఏకాగ్రతతో శ్రీహరిని ప్రార్థించాయి.

అప్పుడు వారికి ఆకాశం నుండి ఒక శబ్దం వినపడింది. “దేవతామూర్తులారా! నేను మీకు అభయం ఇస్తున్నాను. భయపడవద్దు నాకు అంతా తెలుసు. నేను అవతరిస్తాను. మీకుజయం చేకూరుతుంది. హిరణ్యకశిపుని పాపం పండబోతోంది. వాడి కాలం దగ్గరపడింది. అప్పటి వరకు మీరు జాగ్రత్తగా ఉండండి. ఎవరైతే సాధుపురుషులను, దేవతాగణాలను, బ్రాహ్మణులను, గోవులను బాధిస్తారో, వారు నాకు శత్రువులు. వారిని నేను భూమి మీద ఎక్కువ కాలం ఉంచను. వాడి పతనం వాడి చేతుల్లోనే ఉంటుంది. హిరణ్యకశిపుని కుమారుడు ప్రహ్లాదుడు సత్త్వగుణ సంపన్నుడు. వాడిలో రాక్షసగుణాలు లేవు. ఆకారణం చేత తండ్రి, కొడుకు మీద పగబట్టి హింసిస్తాడు. ఆ పసివాడి కోరికపై నేను అవతరించి హిరణ్యకశిపుని వధిస్తాను. హిరణ్యకశిపుడికి చావు లేకుండా వరం ఉంది. కాబట్టి ఇది సమయం కాదు. బ్రహ్మఇచ్చిన వరాలు వమ్ముకాకుండా వాడిని వధించాలి. దానికి సమయం రావాలి. అప్పటిదాకా ఓపికతో ఉండండి.” అనే శబ్దం వినిపించింది. ఆ మాటలకు దేవతాగణాలు ఊరట చెందాయి. తమ తమ స్థావరాలకు వెళ్లిపోయాయి.

ఓ ధర్మనందనా! హిరణ్యకశిపునికి నలుగురు కుమారులు. వారిలో ప్రహ్లాదుడు సత్త్వగుణ సంపన్నుడు. శ్రీహరి భక్తుడు. అందరినీ సమానంగా ఆదరించేవాడు. పెద్దల పట్ల వినయ విధేయతలతో ఉండేవాడు. పరస్మీలను తల్లితో సమానంగా భావించేవాడు. సకలసద్గుణ సంపన్నుడు. అందరి పట్ల సోదర భావం కలిగి ఉండేవాడు. ఈర్ష్య, ద్వేషము, గర్వము, మచ్చుకైనా లేని వాడు. అనునిత్యం శ్రీహరి నామస్మరణ తప్ప మరొకటి తలచేవాడు కాదు. అతడి మనసులో పరస్మీల పట్ల పవిత్రభావనే కానీ శృంగార భావన కలిగేది కాదు. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే లోకములో ఉన్న అన్ని సుగుణాలు, రాక్షసులకు విరుద్ధమైన గుణములు, కలిగి ఉండేవాడు. ప్రహ్లాదుని చూచి దేవతాగణాలు కూడా వీడు రాక్షసకులంలో పుట్టవలసిన వాడు కాదు అని మెచ్చుకునేవారు. ప్రహ్లాదునికి శ్రీహరి తన పక్కనే ఉన్న భావన కలిగేది. ఆయనతో మాట్లాడుతూ ఉండేవాడు. స్నేహితులతో ఆడుతున్నా, ఆయనతో ఆడుతున్నట్టు భ్రమచెందేవాడు. ఎప్పుడూ పరధ్యానంగా ఉండేవాడు. శ్రీహరి నామస్మరణలో తన్మయత్వం చెందుతూ బయట ప్రపంచాన్నే మరిచిపోయేవాడు.

పానీయంబులుద్రావుచుం గుడుచుచున్ భాషించుచున్ హాస లీ
లా నిద్రాదులు సేయుచుం దిరుగుచున్ లక్ష్మించుచున్ సంతత
శ్రీనారాయణ పాదపద్మ యుగళి చింతామృతా స్వాద సం
ధానుడై మఱచెన్ సురారి సుతుడేతద్విశ్వమున్ భూవరా!

వైకుంఠ చింతా వివర్జిత చేష్టుడై యొక్కడు నేడుచు నొక్కచోట
నశ్రాంత హరిభావనారూఢ చిత్తుడై యుద్ధతుడై పాడు నొక్కచోట
విష్ణు డింతియ కాని వేటొండు లేడని యొత్తిలి నగుచుండునొక్కచోట
నలినాక్షు డను నిధానము గంటి నే నని యుజ్జ గంతులు వైచు నొక్కచోట

బలుకు నొక్కచోట బరమేశు గేశవు బ్రణయ హర్ష జనిత భాష్ట సలిల
మిళిత పులకితుడై నిమీలత నేత్తుడై యొక్కచోట నిలిచి యూరకుండు.

ప్రహ్లాదుడికి పూర్వజన్మవాసనల వలన ఈ జన్మలో పుట్టుకతోనే శ్రీహరి మీద భక్తి అజ్ఞంది. ఆ కారణం చేత అతడు రాక్షస వంశంలో పుట్టినా రాక్షసుల మధ్య ఉన్నా అతని మనసు మాత్రం శ్రీహరి మీద లగ్నం అయి ఉండేది. ఏ పరిస్థితులలో కూడా ప్రహ్లాదుడు ప్రాపంచిక విషయ వాంఛలలో చిక్కుకోలేదు. తండ్రి విష్ణు ద్వేషి. కుమారుడు విష్ణు భక్తుడు. ఈ పరస్పర విరుద్ధ భావనల వలన తండ్రికి కుమారుని మీద విపరీతమైన కోపం ఉండేది. కాని కన్న తండ్రి మమకారంతో ఆ కోపం తనలోనే దాచుకున్నాడు హిరణ్యకశిపుడు. తన కుమారుని తన మార్గంలోకి తీసుకురావడానికి ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేసాడు. కాని అవిఫలించలేదు.

“ఏమిటిది. ఈ కుమారుడు స్వర్గాభిషత్వంకూడా వద్దంటున్నాడు. వీటికి రాజ్యఅంక్ష ఏ మాత్రం ఉన్నట్టులేదు. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తు పరధ్యానంగా ఉంటాడు. క్షత్రియులకు ఉండవలసిన పౌరుషము, రాక్షసులకు ఉండవలసిన కలినత్వము వీడిలో లేదు. గురుకులానికి పంపితే అక్కడ తోటి విద్యార్థులతో కలిసి మామూలు రాజకుమారుడి లక్షణాలు అబ్బుతాయేమో” అని ఆలోచించాడు.

ప్రహ్లాదుని పిలిచి “కుమారా! నీకు గురుకులమునకు వెళ్లి విద్యాభ్యాసము చేసే వయసు వచ్చింది. కాబట్టి నీవు గురుకులములో చదువుకో. నీకు గురువులుగా శుక్రాచార్యులవారి కుమారులను నియమించాను.” అని అన్నాడు. దానికి ప్రహ్లాదుడు ‘సరే’ అన్నాడు. వెంటనే హిరణ్యకశిపుడు శుక్రాచార్యులవారి కుమారులు అయిన చండుడు, అమర్కుడు అనే వారలను పిలిపించాడు. వారు రాజనీతి శాస్త్రము, అర్థశాస్త్రము, తర్క శాస్త్రము బోధించడంలో అగ్రగణ్యులు. వారలతో ఇలా అన్నాడు.

“గురుపుత్రులారా! మీరు గౌరవపాత్రులు. మా కుల గురువు శుక్రాచార్యుల వారి కుమారులు. మీకు నా నమస్కారము. నా కుమారుడు ప్రహ్లాదునికి బొత్తిగా లోకజ్ఞానము అలవడలేదు. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తుంటాడు. ఏ పనీ చేయడు. మా ప్రతాపానికి రాచరికానికి సంబంధించిన ఏ విషయమూ వాడికి అంటలేదు. మీరు వీడిని తీసుకుపోయి తగిన విద్యలు నేర్పించండి. ప్రయోజకుడిని చేయండి. మా వంశ గౌరవం నిలపండి.” అని అన్నాడు. తన కుమారుడు

ప్రహ్లాదుని వారికి అప్పగించాడు. వారు ప్రహ్లాదుని తీసుకొని గురుకులానికి వెళ్లారు. తోటి విద్యార్థులతో పాటు విద్యను బోధించడం మొదలు పెట్టారు.

గురువులు ప్రహ్లాదుడికి అనేక శాస్త్రముల గురించి బోధించారు. ప్రహ్లాదుడు కూడా గురువులు చెప్పిన విద్యలు అన్నీ అలవోకగా చదివి అర్థం చేసుకొని గురువులు అడిగినపుడు అప్పచెప్పేవాడు. గురువులకు ఎదురుచెప్పేవాడు కాదు. కాని గురువులు తనకు బోధించే విద్యలన్నీ లౌకిక విద్యలనీ, పరమార్థమును తెలిపే మరొక విద్య ఉందనీ ప్రహ్లాదునికి తెలుసు. కాని ఆ విషయం గురువులతో ప్రస్తావించేవాడు కాదు. ఈ విధంగా ప్రహ్లాదుని విద్యాభ్యాసంసాగుతూ ఉంది.

ఇక్కడ హిరణ్యకశిపుడు అసహనంగా ఉన్నాడు. తన కుమారుడు ఏం చేస్తున్నాడో! గురువులు చెప్పిన విద్యలు చక్కగా చదువుతున్నాడో లేదో. ఈ గురువులు ఏ విధంగా చదువు చెబుతున్నారో. తన కుమారునిలో ఏమైనా మార్పువచ్చిందో లేదో తెలుసుకోవాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే తన కుమారుని తీసుకొని రమ్మని గురువులు అయిన చండామార్కులకు వర్తమానం పంపాడు. వెంటనే చండామార్కులు ప్రహ్లాదుని తీసుకొని హిరణ్యకశిపుని వద్దకు వచ్చారు. కొడుకును చూడగానే హిరణ్యకశిపుడు పుత్రవాత్సల్యంలో ప్రహ్లాదుని దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. ప్రేమగా తల నిమిల తన ఒడిలో కూర్చోపెట్టుకున్నాడు.

“కుమారా! బాగా చదువుకుంటున్నావా. గురువులు నీకు చదువు బాగా చెబుతున్నారా. ఈ చదువు వలన నీవు విజ్ఞానం ఏమైనా పొందావా? వేదాలు శాస్త్రములు చదివావా. నీ నోటి వెంట తియ్యని మాటలు వినవలెనని కోరికగా ఉంది. నీకు గురువులు బోధించిన పాఠములలో ఒక దానిని చెప్పు. వీనుల విందుగా వింటాను.” అని అన్నాడు హిరణ్యకశిపుడు. అప్పుడు ప్రహ్లాదుడు తన తండ్రి ఈ విధంగా అన్నాడు

ఉ॥ ఎల్ల శరీరధారులకు నిల్లను చీకటి నూతిలోపలం
దైళ్లక వీరు మే మను మతి భ్రమణంబున భిన్నులై ప్రవ
ర్తిల్లక సర్వము న్నతని దివ్య కళామయ మంచు విష్ణునం
దుల్లము జేర్చి తా రడవి నుండుట మేలు నిశాచాగ్రణీ

ఆ మాటలకు హిరణ్యకశిపునకు కోపం బదులు నవ్వు వచ్చింది. “ఏం గురువర్యా! ఇదేనా మీరు మా కుమారునికి నేర్పిన విద్య. పిల్లలదేముంది. మీరు ఏమి బోధిస్తే అదే వల్లెవేస్తారు. మీరు చెప్పినది కాదు అని అనలేరు కదా. ఈ చదువులు మీరే చెప్పారా లేక ఇలా చెప్పమని నా శత్రువులు ఎవరైనా మీకు చెప్పారా. చెప్పండి. నా శత్రువును పొగుడుతూ ఉన్న ఈ విద్య వీడికి ఎవరు నేర్పారు.” అని అడిగాడు.

దానికి గురువులు గడగడవణుకుతూ అందులో తమ తప్పుఏమీ లేదన్నారు. హిరణ్యకశిపుడు ప్రహ్లాదుని వంక చూచి ఇలా అన్నాడు. “కుమారా! మనది దైత్యవంశము. మనకు శ్రీహరి, దేవతలు, ఇంద్రుడు శత్రువులు. వారిని తన్ని తరమడం, బాధించడం, సిద్ధ, సాధ్య, విద్యాధర, గంధర్వులు శత్రువులు. దేవతాగణాలను ఏడిపించడం, నాగులను గరుడులను నాశనం చేయడం మన విధి. అంతే కానీ నీవు మనకు శత్రుడైన శ్రీహరిని స్తుతించడం నీ అజ్ఞానం.” అని పలికాడు.

అప్పుడు ప్రహ్లాదుడు తన గురువులను చూచి “మానవుడు కోరికలు జయించి పరమాత్మను ప్రార్థించాలి. అటువంటి వారికి నీవు నేను అనే భేదంలేదు. అటువంటి సమదృష్టి ఇవ్వాలని నేను భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాను. నీవు నేను అనేది ఒక భ్రాంతి. ఈ భ్రాంతిలో ఉన్న వారు ఎంతటి పండితులైనా పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోలేరు. గురువుగారూ! ఇనుమును అమస్కాంతం ఆకర్షిస్తుంది. అలాగే నన్ను శ్రీహరి తత్వం ఆకర్షించింది. శ్రీహరికి తప్ప మరొకరికి నా హృదయంలో చోటు లేదు.

గురువరా!

సీ॥ మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు మధుపంబు వోపునే మదనములకు
నిర్మల మందాకినీ వీచికల దూగు రాయంచ సనునే తరంగిణులకు
లలిత రసాల పల్లవ ఖాదియై చొక్కు కోయిల సేరునే కుటజములకు
పూర్ణేందు చంద్రికా స్ఫులిత చకోరకంబు అరుగునే సాంద్రనీహారములకు

అంబుజోదర దివ్యపాదారవింద చింతనామృత పాన విశేష మత్త
చిత్త మేలీతి నితరంము జేరనేర్చు వినుత గుణశీల మాటలు వేయు నేల.

ఆ మాటలకు చండామార్కులకు కోపం వచ్చింది. “బాలకా. నీవు బాలుడవు. వేలెడంత లేవు. కానీ నీవు మాట్లాడే మాటలు, చేసే తర్కము, నీ వయసును మించి ఉన్నాయి. అనవసరంగా మాతో వాదన పెట్టుకుంటున్నావు. నీకు మేము బోధించిన విద్యలు ఏమిటి. ఇప్పుడు నీవు మాట్లాడే మాటలు ఏమిటి. నీకు నీ తండ్రి గారికి ప్రబల శత్రువు అయిన శ్రీహరిని కీర్తిస్తూ మీ వంశాన్ని దూషిస్తున్నావు. చూడబోతే నీవు హిరణ్యకశిపుల వారికి కుమారుడు కాదు. నీవే శత్రువు. మంచిగంధపు తోటలో ముళ్లపాదలాగా రాక్షస వంశంలో జన్మించావు. ప్రభూ! మన శత్రువును కీర్తించే ఈ బాలుడిని శిక్షించాలి. వీడు మంచి మాటలతో వినేబాలుడు కాదు. వీడిని కఠినంగా దండించాలి. ప్రభూ! తమరు అనుమతి ఇస్తే ఈ బాలుడిని కఠినంగా దండించి లౌకిక విద్యలు నేర్పిస్తాము. వీడి ఇలా పలకడంలో మా తప్పు ఏమీలేదు.” అని ప్రాధేయపడ్డారు.

హిరణ్యకశిపుడు దానికి ఒప్పుకున్నాడు. వెంటనే చండా మార్కులు ప్రహ్లాదుని తీసుకొని గురుకులానికి వెళ్లారు. మరలా విద్యలు నేర్వడం మొదలు పెట్టారు. సామ, దాన భేద దండోపాయాల గురించి రాజనీతి గురించి చెప్పారు. గురువులు నేర్పిన విద్యలు అన్నీ ప్రహ్లాదుడు అవలీలగా నేర్చుకున్నాడు. ఇంక ప్రహ్లాదుడికి నేర్వవలసిన విద్యలు ఏమీ లేవు అనుకొని, గురువులు ఈ సారి ప్రహ్లాదుని అతని తల్లి లీలావతి వద్దకు తీసుకొని వెళ్లారు.

బుద్ధిమంతుడైన కుమారుడిని చూచి లీలావతి చాలా సంతోషించింది. కుమారుడికి స్నానం చేయించి చక్కగా అలంకరించి, భోజనం పెట్టి తండ్రి వద్దకు తీసుకొని వెళ్లించి. వెళ్లేముందు గురువులు ప్రహ్లాదునితో ఇలా అన్నాడు. “కుమారా! మీ తండ్రి గారికి నీకు మేము నేర్పిన, మా నుండి నీవు నేర్చుకున్న విద్యలు గురించి మాత్రమే చెప్పు. రాక్షస విరోధి అయిన శ్రీహరి గురించి గానీ, ఆయన కథలను గురించి కానీ, ఒక్కమాటకూడా మాట్లాడకు.” అని బుజ్జగించి చెప్పారు.

అందరూ హిరణ్యకశిపుని వద్దకు వెళ్లారు. ప్రహ్లాదుడు మాత్రమే మనసులో శ్రీహరి నామ స్మరణ మానలేదు. ఎందుకంటే పుట్టినప్పటి నుండి ప్రహ్లాదునికి శ్రీహరి మీద భక్తి అలవడింది. అతడికి ఈ ప్రపంచం అంతా విష్ణుమయంగా కనిపిస్తూ ఉంది. అతడికి తన తండ్రిలో కూడా విష్ణువు కనిపిస్తున్నాడు. తండ్రిని విష్ణుస్వరూపంగా భావించి నమస్కరించాడు. చండామార్కులు హిరణ్యకశిపుని చూచి “దానవేంద్రా! తమరి కుమారుడికి సకల విద్యలు నేర్పించాము. అన్నీ బుద్ధిగా నేర్చుకున్నాడు. మా దగ్గర ఉన్నంత వరకు బాలుడు మన శత్రువు శ్రీహరి మాట కూడా ఎత్తలేదు. తమరు కుమారుని విద్యలను పరీక్షించవచ్చు” అని అన్నారు. ఆ మాటలకు ఎంతో సంతోషించాడు హిరణ్యకశిపుడు. ప్రహ్లాదుని దగ్గరకు తీసుకొని తొడమీద కూర్చోపెట్టుకున్నాడు. ప్రేమతో తల నిమిరాడు. ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

“కుమారా! నిన్ను చూచి చాలా రోజులు అయింది. గురువులు నీకు ఏమేమి విద్యలు బోధించారు. నీవు ఏమేమి నేర్చుకున్నావు. నీవు చదివిన చదువులలోని సారం అంతా నాకు వినిపించు. నీకు ఇష్టమైన గ్రంథంలో నుండి ఒక విషయం చెప్పు. వీనులవిందుగా వింటాను. నీ తోటి విద్యార్థులు నీతి శాస్త్రము చక్కగా చదివారనీ నీవు నీతి శాస్త్రంలో వెనుకబడి ఉన్నావనీ విన్నాను. నీవు కూడా నీతి శాస్త్రం బాగా చదివి వారికంటే ప్రయోజకుడవు కావాలి. తెలిసిందా. నీవు చదివిన చదువులలోని ఒక విషయం చెప్పి నీ ప్రతిభను నిరూపించుకో” అని ప్రేమగా అడిగాడు. ఆ మాటలకు ప్రహ్లాదుడు ఇలా అన్నాడు.

“తండ్రి!

క॥ చదివించిరి నను గురువులు చదివెతి ధర్మ అర్థ ముఖ్యశాస్త్రంబులు నే
చదివినవి గలవు పెక్కులు చదువులలో మర్మమెల్ల చదివెతి తండ్రి!

తండ్రీ! భక్తి తొమ్మిది విధములు. సఖ్యం, శ్రవణం, దాస్యం వందనం, అర్చనం, సేవనం, ఆత్మనివేదనం, కీర్తనం, చింతనం. ఈ భక్తి మార్గాలను మనోవాక్యాయకర్మల చేత త్రికరణ శుద్ధిగా ఆచరించాలి. నేను ఈ మార్గాలనే అవలంబిస్తున్నాను. శ్రీహరినే నమ్ముకున్నాను. ఇది తప్ప నాకు మరొక మార్గం తెలియదు. ఎందుకంటే గుడ్డివాడికి వెన్నెల ఎలా ఉంటుందో తెలియదు. చెవిటి వాడికి శంఖధ్వని ఎలా ఉంటుందో తెలియదు. మూగవాడికి చదవడం సాధ్యం కాదు. కృతఘ్నులకు బంధుత్వం అంటే ఏమిటో తెలియదు. పిసినిగొట్టు వాడికి ఎంత సంపద ఉన్నా అది వృధా. అలాగే హరి భక్తిలేని వాడికి వాడి జీవితం వృధా.

తండ్రీ!

సీ॥ కమలాక్షు నల్లించు కరములు కరములు శ్రీనాథు వల్లించుజిహ్వా జిహ్వా
సురరక్షకుని చూచు చూడ్కులు చూడ్కులు శేషశాయికి మ్రొక్కు శిరము శిరము
విష్ణు నాకల్లించు వీనులు వీనులు మధువైరి దవిలిన మనము మనము
భగవంతు వలగొను పదములు పదములు పురుషోత్తముని మీది బుద్ధి బుద్ధి

దేవదేవుని జింతించు దినము దినము చక్రహస్తాని బ్రకటించు చదువు చదువు
కుంభినీధవు జెప్పెడి గురుడు గురుడు తండ్రీ హరిజేరుమనియెడి తండ్రీ తండ్రీ

సీ॥ కంజాక్షునకు గాని కాయంబు కాయమే పవనగుంభిత భస్మిగాక
వైకుంఠు బొగడని వక్తంబు వక్తమే ధమధమధ్వనితోడి ఢక్కగాక
హరిపూజనము లేని హస్తంబు హస్తమే తరుశాఖ నిర్మిత దర్విగాక
కమలేశు జాడని కన్నులు కన్నులే తనుకుడ్మజాల రంధ్రములుగాక

చక్రి చింతనలేని జన్మంబు జన్మమే తరళ సలిలబుద్బుదంబుగాక
విష్ణుభక్తిలేని విబుధుండు విబుధుడే పాదయుగముతోడి పశువుగాక.

ఇంకా దానవేంద్రా! పెద్దగాలి కొడితే మబ్బులు విడిపోతాయి. శ్రీహరి సేవచేస్తే సంసార బంధాలు తొలగిపోతాయి. పెద్ద వర్షం పడితే అడవిలో పుట్టిన కార్చిచ్చు ఆరిపోతుంది. శ్రీహరి సేవ అనే అమృతంతో తాపత్రయాలు అనేవి ఆరిపోతాయి. సూర్యుని కిరణాలు పడగానే చీకట్లు పోతాయి. శ్రీహరి కీర్తనలతో ఆపదలు తొలగి పోతాయి. హరిభక్తి లేకుండా జన్మరాహిత్యం పొందడం కష్టం.” అని ఈవిధంగా అనర్గళంగా మాట్లాడుతున్న కుమారుని చూచి హిరణ్యకశిపుడు అదిరిపోయాడు. అంతలోనే కోపం ఆవహించింది. పళ్లు కొరికాడు. గురువులను తీక్షణంగా చూచాడు.

“ఇదేనా మీరు చెప్పిన చదువులు. ఇదేనా మీ నిర్వాహకం. బాలుడికి చదువు చెప్పమంటే మావిరోధిని పొగడమని చెబుతారా! నేను నీతి శాస్త్రం బోధించమంటే విరోధి గురించి బోధిస్తారా! ఇదేనా మీ ద్రోహబుద్ధి. మీరు పరమపవిత్రమైన భృగువంశంలో పుట్టారు. మిమ్ములను నమ్మి నా కుమారుడిని మీకు అప్పగించాను. మీరు ఇలా చేసారు. అసలు మీరు బ్రాహ్మణులేనా! మీరు సరి అయిన బ్రాహ్మణులు అయితే మీరు మాకు ఈ విధమైన ద్రోహం చేయరు. మీరు చేసిన పాపాలు మిమ్ములను కట్టికుడుపుతాయి. మీరు జీవితాంతం నరకం అనుభవిస్తారు” అని దూషిస్తున్న హిరణ్యకశిపుని చూచి చండా మార్కులు ఇలాఅన్నారు.

“రాక్షస రాజా! ఇందులో మా తప్పు ఏమీ లేదు. మేము మీరు చెప్పిన విధంగానే సకల శాస్త్రములు బోధించాము. అన్నీ చక్కగా నేర్చుకున్నాడు. మీ విరోధి విషయాల గురించి మేము చెప్పలేదు. మేము అంతటి మూఢులము, క్రూరాత్ములము కాము. ఈ విధంగా పలకడం కుమారునికి సహజంగా వచ్చిందే కానీ ఒకరు చెబితే రాలేదు. కాబట్టి దీనికి సరి అయిన ప్రతిక్రియగురించి ఆలోచించండి. మేము మీ కుటుంబానికి విధేయులము. మీ పురోహితులము. మీ దయ మీద బతికేవాళ్లము. భృగువంశీయులము. మీ మేలుకోరేవారము అటువంటి మేము మీ విరోధి గురించి బాలునికి బోధిస్తామా!” అని పలికారు.

అప్పుడు హిరణ్యకశిపుడు బాలుని చూచి “నా విరోధి విష్ణువు గురించి నీకు నీ గురువులు చెప్పలేదంటున్నారు. మరి నీకు ఎవరు నేర్పారు. వాళ్లు ఎవరో చెప్పు. ఈ పాడు బుద్ధి నీకు ఎలా పుట్టింది.” అని అడిగాడు. దానికి ప్రప్లాదుడు ఇలా అన్నాడు.

“తండ్రీ!

ఈ॥ అచ్చపు చీకటిం బడి గృహవ్రతులై విషయ ప్రవిష్టులై
చచ్చుచు బుట్టుచున్ మరల జర్విత చర్వణులైన వారికిం
జెచ్చెర బుట్టునే పరులు సెప్పిననైన నిజేచ్ఛనైన నే
మిచ్చిన నైన కానలకు నేగిననైన హరి ప్రబోధముల్

ఓ దానవేశ్వరా! గుడ్డివాడు మరొక గుడ్డివాడి సాయంతో ఏ వస్తువు చూడలేడు. అదేవిధంగా ప్రాపంచిక విషయాలలో మునిగి తేలేవాడు మరొక విషయవాంఛాసక్తుడైన వాడి సాయంతో ఆ పరమాత్మ గురించి తెలుసుకోలేడు. అనన్యమైన నిశ్చలమైన భక్తి కలవారు మాత్రమే శ్రీహరిని గురించి తెలుసుకోగలరు. అంతేకానీ సంసారంలో పడి విషయవాంఛాలోలురు ఎన్నటికీ పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోలేరు.

తండ్రి! గురువులు నాకు సకల శాస్త్రములు బోధించారు నేను అన్నీ నేర్చుకున్నాను. కానీ అవేవీ ఈ సంసార సముద్రాన్ని దాటడానికి పనికి రావు. ఈ తర్క వితర్కాలు కుతర్కాలతో పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోలేరు. హరి భక్తి అనే నావ ఒక్కటే ఈ సంసారము అనే సముద్రమును దాటించగలదు.” అని పలుకుతున్న కుమారుని చూచి ఆపు అని గర్జించాడు హిరణ్యకశిపుడు. వెంటనే మంత్రులను పిలిపించాడు.

“మంత్రులారా! మీకు తెలుసు. విష్ణువు వరాహ రూపంలో నా తమ్ముని వధించాడు. నా కుమారుడికి తన పిన తండ్రిని విష్ణువు చంపాడనే బాధ కొంచెంకూడా లేదు. పైగా మన విరోధి విష్ణువును పొగుడుతున్నాడు. నా కన్నకుమారుడు నా శత్రువుకు భక్తుడు. ఇది సహించలేను. వీడు నా ప్రాణాలు తీస్తున్నాడు. నాకు విరోధి నా కుమారుడే. కన్నకొడుకు కన్నతండ్రికే ద్రోహం తలపెట్టడం మీరు చూచారా. వీడికి ఐదేళ్లు. ఈ వయసులోనే నాకు ఎదురుతిరుగుతున్నాడు. నా ఎదుటనే నా శత్రువును పొగుడుతున్నాడు. వద్దరా తప్పు అంటే వినడం లేదు. పుత్రుడు అనే రూపంలో నాకు వ్యాధిలా పరిణమించాడు. ఇంక ఉపేక్షించి లాభం లేదు. వీడిని తీసుకుపోయి వధించండి. వైద్యుడు, చెడిపోయిన అవయవాలను ఖండించి, మిగిలిన శరీర భాగాలను కాపాడి, శరీరానికి ఆరోగ్యం చేకూరుస్తాడు. అలాగే కుల ద్రోహి, శత్రుపక్షపాతి, చెడుతోప బట్టిన నా కుమారుడిని చంపి నా కులానికి వచ్చిన మచ్చను పొగొట్టుకుంటాను. కులానికి మచ్చతెచ్చినవాడు చంప దగిన వాడు కానీ క్షమార్హుడు కాడు. వీడి విషయంలో జాలి దయ కరుణకు తావు లేదు. కాబట్టి నా కుమారుడు అని జాలి చూపకుండా వెంటనే వధించండి.” అని ఆజ్ఞాపించాడు హిరణ్యకశిపుడు.

వెంటనే ఆ భటులు ప్రహ్లాదును తిడుతూ కొడుతూ హింసించసాగారు. “అయ్యో ఇతడు రాజకుమారుడే” అనే దయ జాలి లేకుండా ఆ భటులు రాజాజ్ఞను పాటిస్తూ ఆ బాలుని పలువిధాలుగా హింసిస్తున్నారు. తన కళ్ల ఎదుట తన కుమారుని హింసబెడుతున్నా హిరణ్యకశిపుడు వద్దు అని ఒక మాట కూడా అనలేదు. ఇది ఇలా ఉండగా, ఆ రాక్షసులు ఒక్కొక్కడిగా ఆ బాలుని శారీరకంగా అంత హింస పెడుతున్నా పాడుస్తున్నా ఆ బాలుడి శరీరం మీద చిన్న గాయం కూడా కావడం లేదు. చర్మం కందిపోలేదు. రక్తం చిందలేదు. ఎముకలు విరగలేదు.

ప్రహ్లాదుడికి చీమకుట్టినట్టుకూడా లేదు. చిరునవ్వు నవ్వుతున్నాడు. పైగా రెండు చేతులు ఎత్తి శ్రీహరిని గానం చేస్తున్నాడు. “ఓ పన్నగశయనా! మధుసూదనా! దీనశరణ్య!” అని శ్రీహరిని మనసారా స్తుతిస్తున్నాడు. రాక్షసులు అలా భయపెడుతూ బాధలు పెడుతుంటే భయంతో పారి పోవడం లేదు. కొట్టవద్దు అని చేతులు అడ్డుపెట్టడం లేదు. తండ్రి చాటుకో తల్లి చాటుకో వెళ్లి దాక్కోలేదు. తండ్రి! ఇది అన్యాయం అధర్మం అని అరవలేదు. తన స్నేహితులను ఎవరినీ రక్షించండి అని పిలవలేదు. పోనీ తన తల్లిమందిరంలోకి పారిపోలేదు. ఎవరినీ పల్లెత్తు మాట అనలేదు. ఆ

విధంగా ప్రహ్లాదుడు “ఇదంతా నా శరీరానికే కానీ నాకు కాదు” అనే ఆత్మభావన కలిగి ఉన్నాడు. తన హృదయం నిండా శ్రీహరిని నిలుపుకున్నాడు. దేహం గురించి మరిచిపోయాడు.

ఇదంతా గమనించిన హిరణ్యకశిపుడు తనలో ఇలా అనుకున్నాడు. “సాధారణంగా ఈ వయసు బాలురు ఇంత భయంకరమైన రాక్షసభటులను చూచి పారిపోతారు. కాని ఈ బాలుడు వీరు ఇన్ని బాధలు పెడుతున్నా భయపడటం లేదు. బాధపడటం లేదు. పారిపోవడం లేదు. వద్దు అని వేడుకొనడం లేదు. ఇంక శ్రీహరిని మరిచిపోతాను అని అనడం లేదు. నాకు క్షమాపణ చెప్పడం లేదు. దీనికి కారణం ఏమిటో తెలియడం లేదు. శ్రీహరి భక్తులు అంతా ఇలాగే ఉంటారా! పోనీ ఇంతకన్నా పెద్దశిక్షలు వేస్తే ఎలా ఉంటుంది.” అని ప్రహ్లాదునికి వేయదగిన కొత్త కొత్త శిక్షలగురించి ఆలోచించాడు.

వెంటనే ఏనుగులను తెప్పించి వాటి కింద ప్రహ్లాదుని పడవేసి తొక్కించమని ఆదేశించాడు. విషసర్పాలచే కలిపించమన్నాడు. అగ్నిలోకి విసిరివేయమన్నాడు. నడిసముద్రంలో ముంచమన్నాడు. ఎత్తైన కొండ శిఖరాల మీది నుండి కిందికి పడవేయమన్నాడు. మండు టెండలో నిలబెట్టాడు. వానలో నిలబెట్టాడు. ముక్కునోరు మూయించి ఊపిరి ఆడకుండా చేసాడు. రాక్షసమాయలు చూపి భయపెట్టమన్నాడు. మంచుగడ్డలమీద పడుకోబెట్టమన్నాడు. భూమిలో పాతిపెట్టించాడు. ఆహారం నీరు ఇవ్వకుండా కడుపు మాడ్చాడు. కొరడాలతో కొట్టించాడు. మరొక పక్క ప్రహ్లాదుని చావు కోరి మారణ అభిచారిక హోమం చేయించాడు.

ఈ హింసా ప్రక్రియలన్నీ ప్రహ్లాదుని మీద ఏమీ పని చేయలేదు. చెక్కుచెదరకుండా నారాయణ నామ స్మరణ చేస్తున్నాడు. ఇన్ని బాధలు పెట్టినా ప్రహ్లాదునికి ఏమీ కాలేదు కానీ హిరణ్యకశిపునకు భయం దిగులు పట్టుకున్నాయి. ఇన్ని చేసినా వీడు చావడం లేదు. వీడు కూడా చావకుండా వరం పొందాడా. అటువంటిది తనకు తెలిసీ ఏమీ లేదే. పోనీ వీడు చావకుండా మందు ఏమైనా తాగాడా. పోనీ వీడిని ఏదైనా అదృశ్య శక్తి రక్షిస్తూ ఉందా. ఉంటే తనకు తెలియకుండా ఏ శక్తి ఉండటానికి వీలు లేదే. ఇన్ని బాధలు పెట్టినా వీడు చావకుండా నవ్వుతున్నాడు. నాకు మాత్రం భయం దిగులు పట్టుకున్నాయి. ఏమి చెయ్యాలి. పోనీ నా గురించి చెడుగా మాట్లాడుతున్నాడా అంటే అదీ లేదు. తండ్రీ! దానవేంద్రా! అంటూ గౌరవంగా పిలుస్తున్నాడు. పైగా నేను వాడి మీద ఎంతో ప్రేమగా ఉన్నట్టు మాట్లాడతాడు. అసలు వీడి తత్వం ఏమిటో అర్థం కావడం లేదు. సందేహం లేదు. ఏదో ఒక శక్తి వీడిని రక్షిస్తూ ఉంది. వీడు సామాన్యుడు కాదు. అసలు వీడికి భయం అంటే ఏమిటో తెలియదు. వీడితో అనవసరంగా పెట్టుకున్నాను. వీడే నా మరణానికి కారకుడు అవుతాడేమో.” అని తనలో తాను తర్కించుకుంటున్నాడు.

తన చేతగాని తనానికి బాధపడ్డాడు. పశ్చాత్తాప పడ్డాడు. దిగులు పడ్డాడు. తన ప్రభువు పడుతున్న బాధ చూచి చండామార్కులు ఇలా అన్నారు.

“దానవేంద్రా! మీరు కీర్తిమంతులు ప్రతాపవంతులు. మీరే ఇలా దిగులు పడితే ఎలా. బాధపడకండి. అయినా మీరు పర్వతము అయితే వీడు చిట్టెలుక. వీడి కోసం మీరు దైన్యం చెందడం భావ్యంకాదు. అసలు ఇది ఒక సమస్యేకాదు. బాలుడికి ఏదో చిన్నతనం మూర్ఖత్వం. పెద్దయితే వాడే మారతాడు. బాగా చదివిస్తే వాడే బుద్ధిమంతుడు అవుతాడు. అప్పుడు ఇంద్రుడి మీద విష్ణువు మీద ద్వేషభావం కలిగించామనుకోండి అతడే మారతాడు. గురుదేవులు శుక్రాచార్యులవారు త్వరలో ఇక్కడకు వస్తున్నారు. వారు వచ్చి అన్ని విషయాలు చక్కదిద్దుతారు.” అని చండామార్కులు చెప్పగానే హిరణ్యకశిపుడు కాస్త ఊరట చెందాడు. చండామార్కులతో ఇలా అన్నాడు.

“ మీరు ఇప్పటి వరకు బాలుడికి ఉచితమైన విద్యలు బోధించారు. ఇంక లౌకిక విషయాలు కామసంబంధమైన విషయాలు, గృహస్థులకు సంబంధించిన విషయాలు బోధించండి ప్రాపంచిక విషయాల మీద ఆసక్తి కలిగించండి.” అని ఆదేశించాడు. అలాగే అని చండామార్కులు ప్రహ్లాదుని ఆశ్రమానికి తీసుకొని వెళ్లారు. హిరణ్యకశిపుడు ఆదేశించిన ప్రకారము ప్రహ్లాదునికి గృహస్థ ధర్మాలు కామశాస్త్ర పాఠాలు బోధించసాగారు.

ఇవన్నీ వింటున్న ప్రహ్లాదునికి విద్యల మీదనే విరక్తి కలిగింది. ఈ ధర్మశాస్త్రము అర్థశాస్త్రము కామశాస్త్రము, తర్కశాస్త్రము ఇవన్నీ లోక వ్యవహారాల కోసమే కానీ, ఆత్మవిద్యకు సంబంధించినవి కావు. వాటి వలన ఏదైనా ప్రయోజనం ఉంటుంది అని అనుకోవడం కేవలం భ్రాంతి మాత్రమే. కాబట్టి గురువులు బోధించే శాస్త్రములు కేవలం ఉదర పోషణార్థమే కాని ఎందుకూ పనికిరావనీ భావించాడు. తోటి బాలకులతో ఆటలాడటానికి వెళ్లాడు. ఆ సమయంలో గురువులు తమ తమ గృహములకు వెళ్లారు. ఇదే సమయమని భావించి ప్రహ్లాదుడు తోటి బాలకులతో ఇలా అన్నాడు.

“మిత్రులారా! ఈ గురువులు మనకు పనికి వచ్చే చదువు ఒకటి చెప్పడం లేదు. అన్నీ పనికిమాలిన చదువులు చెబుతున్నారు. సంసారము గురించి అందులో కష్టములు సుఖముల గురించి చెబుతున్నారు. కానీ నేను మీకు అందరికీ ఒక మంచి చదువు చెబుతాను వినండి. ఇక్కడ ఉంటే గురువులు వచ్చి మనలను దండిస్తారు. అందుకని ఒక రహస్య ప్రదేశానికి రండి. అక్కడ మనం మాట్లాడుకుందాము అని ప్రహ్లాదుడు వారి నందరినీ ఒక రహస్య ప్రదేశానికి తీసుకొని వెళ్లాడు. అక్కడ వారి నందరినీ కూర్చోబెట్టి వారికి ఈ విధంగా బోధించాడు ప్రహ్లాదుడు.

“మిత్రులారా! మన గురువులు మంచి వాళ్లు కాదు. మనకు ఎందుకూ పనికిరాని విషయాలు బోధిస్తున్నారు. మనకు అవసరం లేని గృహస్థ ధర్మాలు, కామశాస్త్ర సంబంధ విషయాలు బోధిస్తున్నారు. ఈ లోకంలో మానవులు చిన్నతనంలోనే చనిపోవడం, చంపబడటం మనం చూస్తున్నాము. అంటే మానవుని ఆయుష్షు చిన్నది. ఎప్పుడు అంతం అవుతుందో తెలియదు. కాబట్టి మనం ఇప్పుడే మన జీవితానికి ఉపయోగించే విషయాల గురించి తెలుసుకోవాలి. ఎందుకంటే ధర్మచరణ మానవ జన్మలోనే సాధ్యం. ఆ మానవ జన్మ రావడం దుర్లభం. మానవుని ఆయుర్దాయం గరిష్టంగా నూరుసంవత్సరాలు. అందులో సగభాగం రాత్రిపూట నిద్రలో వృధాగా గడిచిపోతుంది. మిగిలిన యాభై సంవత్సరాలలో బాల్యం ఇరవై సంవత్సరాలు ఆటపాటలతో గడిచిపోతుంది. మిగిలిన 30 సంవత్సరాలు మానవుడు ప్రాపంచిక విషయాలు ఇంద్రియ సుఖాలలో మునిగిపోతాడు. కామ క్రోధ లోభ మోహ మద మాత్సర్యాలు అనే విషవలయంలో చిక్కుకుంటాడు. వాటి నుండి బయటకు రాలేక సతమతమౌతుంటాడు.

మానవునికి ఆశ అనే పాశం కట్టిపడేస్తుంది. దానిని ప్రాణం కంటే ఎక్కువగా భావిస్తాడు. ఆశతో పాటు కోరికలు పుడతాయి. కోరికలు తీరడానికి ధనం కావాలి. దాని కొరకు దొంగతనం మొదలగు అక్రమాలు చేస్తాడు. ధనం కొరకు ప్రాణాలు తీస్తాడు, పురుషుడు రహస్యంగా ఇతర స్త్రీలతో సుఖపడాలని కోరుకుంటాడు ఆ క్రమంలో ప్రాణాలు కూడా పోగొట్టుకుంటాడు. ఆ విధంగా అధర్మానికి పాల్పడతాడు.

జీవితంలో వివాహము అనే బంధనం ఏర్పడుతుంది. వారి వివాహ బంధ కారణంగా సంతానం కలుగుతుంది. భార్య భర్త సంతానము ఈ బంధనములలో చిక్కుకొని జీవితాంతం బయటకు రాలేరు. ధనము బంగారము వాహనాలు ఆస్తులు సేవకులు ఇటువంటి సంపదలు వదిలిపెట్టలేక మానవుడు సంసారంలో కూరుకుపోతాడు. ఒక చిన్న పురుగు సాలెగూడులో చిక్కుకొని బయటకు రాలేక తన్నుకునే విధంగా మానవుడు ప్రాపంచిక విషయాలు అనే సంకెళ్లలో చిక్కుకుంటాడు. తాను పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మఫలితంగా సుఖదుఃఖాలు అనుభవిస్తుంటాడు. భార్య భర్త సంతానము బంధువులు వీరి పోషణలో పడి ముక్తి పొందే మార్గం మరిచిపోతాడు. నేను నాది అనే భావనలో మునిగిపోతాడు. నేను వేరు, ఎదుటి వారు వేరు అనే భేదభావాన్ని పెంపొందించుకుంటాడు.

కాబట్టి మానవుడుగా పుట్టినపుడు చిన్నప్పటి నుండే బుద్ధిని ఉపయోగించి భక్తిభావాన్ని కలిగి ఉండాలి. మనం కోరకుండానే కష్టాలు వస్తాయి. అలాగే సుఖాలు కూడా కోరకుండానే వస్తాయి. వాటి కొరకు వెంపర్లాడకూడదు. శ్రీహరిని నమ్ముకుంటే అన్నీ సుఖాలే కలుగుతాయి. తుదకు ముక్తి లభిస్తుంది. ఈ జగత్తులో ఉన్న ప్రాణులు అన్నిటికీ ఆ శ్రీహరి అధిపతి.

అంతెందుకు మన ఇళ్లలో ఉన్న వాళ్లు ఏం చేస్తున్నారు. భార్యను, సంతానాన్ని పోషించడానికి ఎన్నోపాట్లుపడుతున్నారు. సుఖం కోరుకుంటారు. సుఖం లభించదు కాని సంసారం అనే ఊబిలో కూరుకుపోతుంటారు. అసలు మనిషి ఎలా పుడుతున్నాడు. తల్లిగర్భంలో తొమ్మిది నెలలు నానా అవస్థలు పడి పుడుతున్నాడు. బయటకు వచ్చిన తరువాత బయట ప్రపంచం గురించి ఆలోచిస్తాడు కానీతన గురించి తాను ఆలోచించడు. వందలు వేలు జన్మలెత్తినా ఈ పరిస్థితిలో మార్పులేదు. ఏ ఒక్క జన్మలో కూడా విష్ణుసన్నిధికి చేరుకోలేడు. కాబట్టి ఈ సంసారం వల్ల సుఖం లేదు. అంతా దుఃఖమే. పుట్టడం చావడం మరలా పుట్టడం చావడం. ఈ జననమరణ చక్రం తిరుగుతూనే ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ జన్మలోనైనా మంచి దారి వెదుక్కోవడం మంచిది కదా!

అంతెందుకు. మహా మహా విద్వాంసులు కూడా మద్దం మత్తులో పడి దొర్లుతుంటారు. తన శరీరం తాను మరిచిపోతాడు. కంటికి కనిపించిన స్త్రీని వదిలిపెట్టరు. అటువంటి వారు తాము ఎంత చదువుకున్నా తమ విలువైన జీవితం వృధా అవుతూ ఉందని తెలుసుకోలేరు. మానవుడు ఎంతో ఉన్నత స్థితికి చేరుకున్నా ఇటువంటి ప్రవర్తనతో అత్యంత హీన స్థితికి పడిపోతాడు. ఇటువంటి వింతలు మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. మనకు విద్యలు బోధించే గురువులు కూడా అంతే. వాళ్లు మన క్షేమం కోరరు. కాబట్టి మన గురువులు చెప్పే చదువులు వృధా.

కాబట్టి మీరు కూడా నా మాదిరి శ్రీహరిని ఆశ్రయించి మోక్షమార్గం పొందండి. మన రాక్షసులు కూడా మానవులకేమీ తీసిపోరు. వీరూ ప్రాపంచికవిషయాలలో మునిగి తేలుతుంటారు. వీరికి శ్రీహరి అంటే పడదు. ఆ శ్రీహరి ఎక్కడో లేడు అందరి హృదయాలలో ఉన్నాడు అనే విషయం వారికి తెలియదు. కనీసం మీరన్నా తెలుసుకోండి. సకల జీవరాసులలో శ్రీహరి ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. ఆయననే ఈశ్వరుడు అనీ పరమాత్మ అనీ శ్రీహరి అనీ రకరకాలుగా పిలుస్తుంటారు. ఆ పరమాత్మను కంటితో చూడలేము. కేవలం అనుభవంతో మాత్రమే తెలుసుకోగలము.

పరమాత్మ ఆనంద స్వరూపుడు. ఆయన రూపం ఇలా ఉంటుంది అని చెప్పలేము. నిరాకారుడు. సత్త్వరజస్తమోగుణాలతో నిండిన మాయ ఆవల ఉంటాడు. కాని అంతటా వ్యాపించి ఉంటాడు. ప్రతిజీవిలోనూ చూచేవాడు, వినే వాడు, మాట్లాడే వాడు, ఆయనే. ఆయన శక్తి వలననే జీవుడు కదులుతున్నాడు. చూస్తున్నాడు. మాట్లాడుతున్నాడు. కాబట్టి మీరంతా మీ రాక్షసభావం వదిలిపెట్టి సాటి జీవుల మీద దయ కలిగి ఉండండి. అలా ఉంటే పరమాత్మ మెచ్చుకుంటాడు. భగవంతుడు కరుణిస్తే మనకు లభించనిది ఏదీ ఉండదు. శ్రీహరి కర చరణ స్మరణ అనే అమృతం తాగి మనం అందరం పరవశులం అవుదాము. అప్పుడు మనం కోరకుండానే అన్నీ లభిస్తాయి. మోక్షం కూడా లభిస్తుంది. కాబట్టి నిస్వార్థంతో ఎటువంటి కోరికా లేకుండా శ్రీహరికి శరణాగతులము

అవుదాము. ఆయనకు మన హృదయం అర్పిద్దాము. ఒకసారి పరమాత్మ తత్వం తెలుసుకుంటే నేను వేరు, నీవు వేరు అనే భేదభావం తొలగిపోతుంది. అతడికి ఆత్మతత్వం అర్థం అవుతుంది. అతడే యోగి అనిపించుకుంటాడు. ఈ తత్వం అంతా నాది కాదు. పూర్వం నరనారాయణులు ఈ భూమి మీద అవతరించారు. అందులో నారాయణుడు నారద మహర్షికి ఈవిషయాలన్నీ బోధించాడు. నారదుని వలన ఆ విషయాలన్నీ నేను తెలుసుకున్నాను.” అని చెప్పగానే ఆ రాక్షస బాలకులు ప్రహ్లాదుని ఆపారు.

“ఆగు మిత్రమా! మనం చిన్నప్పటి నుండి ఒకటిగా ఉండి ఆడుకుంటున్నాము. చదువుకుంటున్నాము. మనం చదువుకునే గురుకులంలోకి బయటవారు రాకుండా మీ తండ్రి కట్టుదిట్టం చేసాడు కదా. మనమా బయటకు వెళ్లలేదు. అలాంటప్పుడు నారదుడు నీకు ఎలా చెప్పాడు. నీవు ఎలా విన్నావు. కాకపోతే నీవు చెప్పిన విషయాలన్నీ చాలా బాగున్నాయి. వాటిని మేము ఆచరిస్తాము కానీ ఈ విషయాలన్నీ నీవు ఎలా నేర్చుకున్నావో మాకు చెప్పితిరాలి.” అని అడిగారు. దానికి ప్రహ్లాదుడు ఇలా అన్నాడు.

“మా తండ్రి హిరణ్యకశిపుడు తపస్సు చేయడానికి మందర పర్వతం వెళ్లినపుడు మాతండ్రి నగరంలో లేని సమయం కనిపెట్టి దేవతలు మా నగరం మీద దాడి చేసారు. రాక్షసులందరినీ చావబాదారు. దేవతలు రాక్షసుల మీద యుద్ధం ప్రకటించారు. దేవతల దాడికి తట్టుకోలేక రాక్షసులు పారిపోయారు. దేవతలు మా అంతఃపురాన్ని ఆక్రమించారు. మా తల్లిని బంధించాడు దేవేంద్రుడు. మా తల్లి ఎంత ఏడ్చినా, వదలమని ప్రార్థిస్తామన్నా దేవేంద్రుడు ఒప్పుకోలేదు. మా తల్లిని తన రథంమీద ఎక్కించుకొని తీసుకుపోతున్నాడు. ఆ సమయంలో నారదుడు వచ్చాడు. దేవేంద్రుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“దేవేంద్రా! నీవు దేవతలకు అధిపతివి. నీతి కల వాడవు. అటువంటి నీవు పరస్మిని చెరపట్టడమా. అందులోనే ఈమె గర్భవతి. భయంతో వణికిపోతూ ఉంది. కాబట్టి వెంటనే ఈమెను విడిచిపెట్టు. ఈమె భర్తమీద ఉన్న కోపం ఈమె మీద చూపడం సరికాదు. నీ ప్రతాపం హిరణ్యకశిపుని మీద చూపించు. వెంటనే ఈమె ను వదిలిపెట్టు.” అని అన్నాడు.

దానికి ఇంద్రుడు “నారదా! నేను ఈమెను చెరపట్టలేదు. ఈమె గర్భంలో హిరణ్యకశిపుడు కుమారుడు మరొక రాక్షసుడు పెరుగుతున్నాడు. వాడు కూడా వీడి తండ్రి మాదిరి లోకకంటకుడు అవుతాడు. కాబట్టి ఈమె ప్రసవించిన వెంటనే ఆ బిడ్డను వధించి ఈమెను సగౌరవంగా ఆమె అంతఃపురంలో వదిలిపెడతాను.” అని అన్నాడు. దానికి నారదుడు ఇలా అన్నాడు.

“దేవేంద్రా! ఈ లీలావతి గర్భంలో పెరిగే వాడు మహా పరాక్రమవంతుడు. విష్ణుభక్తుడు. అతడికి పూర్వజన్మనుండి హరి భక్తి సంప్రాప్తించింది. ఇతడికి శ్రీహరి రక్ష నీవు ఏమి చేసినా ఈ బాలుడిని ఏమీ చేయలేవు. నీ మాయలు, పరాక్రమం, వీరత్వం ఈ బాలుని ముందు పనిచేయవు.” అని అన్నాడు.

ఇందుడు కూడా ఆలోచించాడు. “తాను కూడా విష్ణుభక్తుడే. ఒక భక్తుడిని మరొక భక్తుడిని చంపడం మహాపాపం. పైగా ఇతడి వలన దేవతలకు ఎటువంటి ముప్పు లేదు.” అని అనుకొని మా తల్లిగారికి నమస్కరించి, ఆమెను అక్కడే వదిలేసి వెళ్లిపోయాడు. నారద మహర్షి మాతల్లి గారిని తన ఆశ్రమానికి తీసుకొని వెళ్లాడు.

“అమ్మా నీ గర్భంలో ఒక మహాభక్తుడు పెరుగుతున్నాడు. నీ భర్త త్వరలో తిరిగి వస్తాడు. అప్పటి వరకు నీవు ఈ ఆశ్రమంలో సురక్షితంగా ఉండు.” అని అన్నాడు. మా అమ్మ కూడా తన భర్తను తలచుకుంటూ నారద ఆశ్రమంలో ఉంది. నారదుడికి నిత్యం సేవలు చేస్తూ ఉంది. ఆమె సేవలకు నారదుడు ఎంతో సంతోషించాడు. నారదుడు మాతల్లికి ప్రతి దినం ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం ఉపదేశించేవాడు. మా తల్లి విన్నా ఆమె ఈ విషయాల మీద మనసు నిలపలేకపోయేది. ఆమె గర్భంలో ఉన్న నేను నారదుల వారు చెప్పే ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం అంతా సావధానంగా విన్నాను. నారదుడు చెప్పిన విషయాలు నాకు బాగా గుర్తు ఉండటం వలన వాటినే మీకు చెప్పాను.

బాలకులారా! నేను చెప్పింది సత్యం. ఇందులో అసత్యం ఏమీ లేదు. ఈ విషయాలు స్త్రీలు పురుషులు అందరూ తెలుసుకోవచ్చు. నారదుడి భక్తి తత్వం తెలుసుకుంటే దేహాభిమానము, అహంకార మమకారాలు తొలగి పోతాయి. పరమాత్మ మీద అచంచలమైన భక్తి ఏర్పడుతుంది.

బాలకులారా! కాలం పరమాత్మ స్వరూపం. విత్తనం నుండి మొక్క చెట్టు వృక్షము, దానికి కాయలు పండ్లు, విత్తనాలు, ఎండిపోవడం, నశించి పోవడం ఇవన్నీ కాలానుగుణంగా జరుగుతాయి. అలాగే మానవుడు పుట్టడం పెరగడం మరణించడం కాలానుగుణంగా జరుగుతుంటుంది. నాశము లేనిది కాలానుగుణంగా మార్పు లేనిది ఆత్మ ఒక్కటే. అన్నిటికీ మూలం మూలప్రకృతి. దానినుండి మహత్తత్వము, అహంకారము, ఐదు తన్మాత్రలు పుట్టాయి. వీటిని ప్రకృతులు అంటారు. సత్త్వము రజస్సు తమస్సు ఇవి ప్రకృతి గుణాలు. ఇవి కాక ఐదు జ్ఞాన ఇంద్రియాలు ఐదు కర్మేంద్రియాలు మనస్సు ఐదు పంచభూతాలు, ఈ పదహారు వికారాలు. ఇవన్నీ కలిపి 27 అని కపిలమహర్షి తన సాంఖ్యయోగంలో చెప్పాడు.

బాలకులారా! ఈ దేహం పంచభూతములతో తయారయింది. మణిహారంలో దారం మాదిరి దేహాలలో ఆత్మ ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. జనన మరణాలు దేహానికి కానీ ఆత్మకు కావు. కాబట్టి బయట వస్తువుల గురించి కాకుండా మనం అందరం మనలో ఉన్న ఆత్మను గురించి విచారణ చేయాలి. సంసారం అనేది మనస్సు, బుద్ధి నుండి పుట్టింది. ఈ సంసారంలో ఉన్న వాడు సత్త్వరజస్తమోగుణములతో కూడిన కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఈ సంసారానికి మూలం అజ్ఞానం. సంసారానికి మూలం కోరికలు. కోరికలు అన్నీ మనసులోనుండి పుడతాయి. దేహంలో ఉన్న ఆత్మ గుణాలకు అతీతుడు అయినా జీవభావం పొందినందువలన ఆ గుణాలతో కలిసినట్లు అని పనిస్తుంటాడు. నిజానికి ఆత్మకు ఏ గుణము అంటదు. ఇదితెలియక మానవులు అజ్ఞానంలో నేనే ఈ శరీరము అనే భ్రాంతిలో ఉంటారు. ఈ అజ్ఞానాన్ని జ్ఞానం అనే అగ్నిలో కాల్చివేయాలి. అప్పుడే ఆత్మదర్శనం కలుగుతుంది. దీనికి కావాల్సింది శ్రీహరి మీద అనన్యభక్తి.

కాబట్టి బాలకులారా! గురుసేవ, మనం చేసే కర్మల ఫలితాలను పరమాత్మకు అర్పించడం, సజ్జన సాంగత్యం, భగవతారాధన, విష్ణుకథల శ్రవణం, మననం, సంకీర్తనం, ధ్యానం, దర్శనం, పూజ ఇవన్నీ జ్ఞానం వైరాగ్యం కలిగిస్తాయి. వీటినే భాగవత ధర్మాలు అంటారు. ప్రతి మానవుడు ఈ ధర్మాలమీద ఆసక్తి కలిగి ఉండాలి. కామ,క్రోధ,లోభాలను వదిలి పెట్టాలి. ఇంద్రియ చాపల్యం, మనో చాంచల్యం అరికట్టాలి. భగవంతుని మీద అనన్యమైన భక్తి అలవరచుకోవాలి. అటువంటి వారికి శ్రీహరి సాన్నిధ్యం తప్పక లభిస్తుంది. శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి ఉన్న వాడు శ్రీహరి గాధలను విని పులకించి పోతాడు. గొంతెత్తి శ్రీహరి కీర్తనలు పాడతాడు. ఆడతాడు. అరుస్తాడు. నమస్కరిస్తాడు. భవబంధాలను వదిలిపెడతాడు. చివరకు శ్రీహరి సాన్నిధ్యం చేరుకుంటాడు.

సాధారణంగా మానవులు సంసారచక్రంలో తిరుగుతుంటారు. అటువంటి వారికి శ్రీహరి నామ సంకీర్తనం ఒకటే తరుణోపాయము. శ్రీహరిని సేవించడం అంతకష్టం ఏమీ కాదు. ఎందుకంటే శ్రీహరి అందరి హృదయాలలో ఉన్నాడు. కాకపోతే మానవుడు బయట లభించే సుఖాల కోసం పాకులాడుతుంటాడు కానీ తనలో ఉన్న ఆత్మను గురించి తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించడు. జీవితం నీటి బుడగ అని తెలుసుకోలేడు. మమత, మమకారం, పెంచే భార్య, భర్త, సంతానము బంధువులు, ఆస్తులు, పదవులు, మొదలగు బాహ్యప్రపంచ విషయాల పట్ల ఆకర్షితుడు అవుతాడు. మరి కొందరు యజ్ఞయాగాలు చేసి స్వర్గసుఖాలు పొందాలనుకుంటారు. అవి కూడా అశాశ్వతములు అని తెలుసుకోలేరు. అదే అజ్ఞానము.

కోరికలతో చేసే కర్మలు దుఃఖాన్ని మిగిలిస్తాయి. కాబట్టి నిష్కామకర్మలు ఆచరించాలి. సాధారణంగా మానవులు తమ దేహంతో సుఖాలు అనుభవించాలని కోరుకుంటారు. కానీ ఈ దేహము శాశ్వతము కాదు అని వారికి తెలియదు. ఈ దేహముతో అనుభవించే ఏ సుఖము

తనతో రాదు. ప్రాణం ఉన్నంతవరకే ఈ దేహానికి విలువ. ప్రాణం పోగానే ఈ శరీరం దహనయోగ్యం అవుతుంది. కాని మానవుడు ఈ దేహంతో ఎన్నో కర్మలు చేస్తూ ఆ కర్మఫలాలను అనుభవిస్తూ, కర్మబంధనములలో చిక్కుకుంటాడు. ఆ కర్మబంధనములు వాసనలుగా మారి వాడి మరుజన్మకు కారణం అవుతాయి. ఆ జన్మలో మరలా కర్మలు చేస్తాడు. ఇంకోజన్మ ఎత్తుతాడు. ఈ విధంగా జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతూనే ఉంటాడు. ఈ అజ్ఞానంలో నుండి బయటపడితే కానీమోక్షం సిద్ధించదు. ఆ మోక్షాన్ని శ్రీహరి నామస్మరణ మాత్రమే ఇవ్వగలదు.

కాబట్టి ప్రతి మానవుడు తన హృదయంలో ఉన్న శ్రీహరిని గురించి తెలుసుకోవాలి. ధ్యానించాలి. వాళ్లు ఎవరైనా సరే దేవతలు, దానవులు, గంధర్వులు, నాగులు, ఎవరైనా కానీ మోక్షం పొందాలంటే ఇది ఒకటే మార్గము. ఆ పరమాత్మ భక్తసులభుడు. మరి ఏ ఇతరములకు అంటే దాన, వ్రత, శౌచ, శీల, జప, తపాలకు, యజ్ఞయాగాలకు, నియమ నిష్ఠలకు చిక్కడు. భక్తి ఒక్కటే ఆ పరమాత్మను పొందడానికి సరిఅయిన మార్గము. కాబట్టి ప్రతి వాడూ “సర్వం విష్ణుమయం జగత్” అంటూ మనసారా తలచుకోవాలి. అదే ముక్తికి మార్గము.

ఇంతా మీకు ఎందుకు చెబుతున్నాను అంటే మ న గురువులు ఈ విషయాలు మ నకు ఎన్నడూ బోధించలేదు. శ్రీహరిని చేరుకునే మార్గం గురించి బోధించలేదు. మనగురువు మనలను చీకటిలో నుండి వెలుగులోకి నడిపించవలసింది పోయి ఇంకా చీకటిలోకి తోస్తున్నారు. నేను చెప్పానని కాదు. మీకై మీరు ఆలోచించండి. ఇది కేవలం పరమాత్మ పరిచయం మాత్రమే. ఇంకా ఎన్నోవిషయాలు మీకు చెబుతాను. వినడానికి ఇష్టంలేని వాళ్లు వెళ్లిపోవచ్చు. ఇక్కడ ఉన్నవాళ్లం అందరం శ్రీహరిని హృదయం నిండా నింపుకొని ఆయన కీర్తనలు ఆడుతూ పాడుతూ ఆలపిద్దాం. అప్పుడు మనం ఎవరికీ భయపడనవసరం లేదు. ఎవరూ మనలను ఏం చెయ్యలేరు. సంసారంలో ఉంటేనే మనం భయపడాలి. సంసారం అనే మాయను ఛేదిద్దాం. కామక్రోధములను వదిలిపెడదాము. మన హృదయాన్ని శ్రీహరికి అర్పిద్దాము. మనకు శుభం కలుగుతుంది.” అని ఈ విధంగా ప్రవోదిండు ఆ రాక్షస బాలురకు ఆధ్యాత్మవిద్య బోధించాడు.

ఆ బాలురకు గురువులు చెప్పే నిర్బంధ చదువులు నచ్చలేదు. అందరూ ప్రవోదిని వెంట నడిచారు. ఇదంతా గమనించిన గురువులకు మతిపోయింది. అందరూ హిరణ్యకశిపుని వద్దకు వెళ్లారు. “మహారాజా! తమరి కుమారుడు తాను చెడింది కాకుండా గురుకులంలో ఉన్న వారందరినీ చెడగొడుతున్నాడు. అందరినీ రహస్యప్రదేశంలో సమావేశపరిచి వారికి శ్రీహరి గురించి బోధిస్తున్నాడు. ఇందులో మా తప్పు లేదు. తమరి కుమారుడు మా అందరికీ ద్రోహం చేస్తున్నాడు. మా చెయ్యి దాటి పోయాడు. ఇంక తమరి కుమారుడిని తమరే దారిలో పెట్టుకోవాలి. రాక్షస బాలురందరికీ తమరి కుమారుడే గురువు. మేము కాదు. ఎవరూ మమ్ములను లెక్కచెయ్యడం లేదు. మా దగ్గర చదవడం మానేసారు. అయ్యా! ఇదీ పరిస్థితి. తమరి కుమారుడు మంచిమాటలు

చెబితే వినే రకం కాదు. మేము ఎంత బోధించినా, శ్రీహరి నామస్మరణ మాత్రం మానడం లేదు. ఇటువంటి మొండివాడిని చదివించడం మావల్లకాదు. తులసి వనం లాంటి దైత్యకులంలో ఇటువంటి వాడు పుడతాడంటే నమ్మలేకుండా ఉన్నాము.” అని చేతులు దులుపుకున్నారు గురువులు.

ఇదంతా విన్న హిరణ్యకశిపునికి వారి మాటలు చెవుల్లో శూలాలు గుచ్చినట్టు వినిపించాయి. కోపంతో కళ్లు ఎరుపెక్కాయి. శరీరం ఊగిపోయింది. వెంటనే ప్రహ్లాదుని పిలిపించాడు. ప్రహ్లాదుడు చిరునవ్వుతో వచ్చి తండ్రి ఎదుట నిలబడ్డాడు.

“బాలకా! నా ఆజ్ఞలేకుండా ఆకాశంలో సూర్యుడు కూడా ప్రకాశించడు. వాయువు నేను ఉన్నచోట మెల్లగా వీస్తుంది., అలాగే అగ్ని, వరుణుడు, యముడు, దేవేంద్రుడు, దేవతలు, కిన్నర కింపురుషులు మొదలగు దేవతా గణాలు నా ఆజ్ఞామీరడానికి భయపడతారు. అటువంటిది నీవు చిన్న బాలుడవు నేనంటే ఎందుకు భయపడటం లేదు. నీకు ఎవరు దిక్కు. ఎవరి అండ చూచుకొని నీవు ఇలా చెలరేగిపోతున్నావు. దేవతాగణాలకు లేని అహంకారము నీకు ఎలా వచ్చింది. నీ శ్రీహరిని జయించడం నావల్లకాదు అని అంటున్నావు. ఆ విష్ణువుకు పౌరుషం ఉంటే అంతటి వీరత్వం ఉంటే, నేను అమరావతి మీద దండయాత్రచేసి దేవతలను హింసించినపుడు వారిని ఆదుకోడానికి ఎందుకు రాలేదు. వారి పక్షాన వచ్చి ఎందుకు నా ఎదురుగా నిలబడలేదు. నేనంటే భయమా! నీ గురువులు చెప్పినది నీవు నేర్చుకోలేదు సరికదా తోటి బాలురను నీ వంకకు తిప్పుకున్నావు. వారందరి చేతా నా విరోధి శ్రీహరిని కీర్తించేటట్టు చేస్తావా. దైత్య సాంప్రదాయాలను నేలపాలు చేసావు. మన వంశానికే మచ్చతెచ్చావు నీ వంటి వాడిని బతకనీయకూడదు. ఇప్పుడు ఇక్కడ నిన్ను చంపితే నీకు ఎవడు దిక్కు. దిక్కులన్నీ నేనే గెలిచాను. దిక్పాలకులే నా కాళ్లదగ్గర పడి ఉన్నారు. నీకు కూడా నేను తప్ప వేరే దిక్కులేదు. నీవు ఎవరి బలం చూచుకొని ఇలా మిడిసిపడుతున్నావో అర్థం కావడం లేదు.” అంటున్న తండ్రిని చూచి ప్రహ్లాదుడు ఇలా అన్నాడు. తండ్రి!

క॥ బలయుతులకు దుర్బలులకు బలమెవ్వడు నీకు నాకు బ్రహ్మాదులకున్
బలమెవ్వడు ప్రాణులకును బలమెవ్వండట్టి విభుడు బలమసురేంద్రా!

క॥ దిక్కులు కాలముతోనే దిక్కున లేకుండు గలుగు దిక్కుల మొదలై
దిక్కుగల లేని వారికి దిక్కుయ్యెడు వాడు నాకు దిక్కు మహాత్మా

తండ్రి! ఆ శ్రీహరి ఈ జగత్తుకే అధిపతి. కాలాను గుణంగా వివిధ రూపాలతో వివిధ పేర్లతో కనపడుతుంటాడు. ఆయనే ఈ జగత్తును సృష్టించి పోషించి లయం చేస్తుంటాడు. ఆయన అవ్యయుడు. అందరిలో ఉంటాడు. నీలో నాలో అంతటా ఉన్నాడు. కాబట్టి తండ్రి! అందరినీ

సమానంగా చూడటం మొదలుపెట్టు. నీ మనస్సు అధర్వమార్గంలో నడుస్తూ ఉంది అదే నీ శత్రువు. నీ మనసును నీ అభీనంలో ఉంచుకో. రణోగుణము తమోగుణము ప్రధానంగా కల రాక్షసత్వము వదిలిపెట్టు. నీ చుట్టూ ఉన్నవాళ్లు నీవంటే భయంతో నిన్ను సేవిస్తున్నారు కానీ ప్రేమతోకాదు. వాళ్లంతా నీ నాశనం కోరేవారే కానీ నీ క్షేమం కోరేవారు కాదు. నీకు ప్రియమైన మాటలు చెబుతున్నారు కానీ నీకు హితము చెప్పడం లేదు.

దానవేంద్రా! నీవు లోకాలను జయించాను. దేవతాగణాలను జయించాను అని చెప్పుకుంటున్నావు. కానీ నీలో ఉన్న అంతఃశత్రువులు అయిన కామ క్రోధాదులను జయించలేక పోతున్నావు. ముందు నీలో ఉన్న శత్రువులను జయించు తరువాత బయట శత్రువు అనేవాడు ఎవడూ ఉండడు. తండ్రీ! నీవు కర్మబంధాలలో బంధింపబడి ఉన్నావు. అనుక్షణం చావుకు భయపడుతున్నావు. అందుకే చావు లేకుండా వరం కోరుకున్నావు. కాని దేహికి మరణం సహజం అనే సత్యం గ్రహించలేకపోతున్నావు. దానికి కారణం నీకు సంసారం మీద ప్రాపంచియ విషయాల మీదా ఉన్న వ్యామోహమే. దానిని తొలగించుకుంటే అందరి మీదా సమదృష్టి అలవడుతుంది. పరమాత్మ మీద మనసు లగ్నం చేస్తే నీకు మనశ్శాంతి లభిస్తుంది.” అని అన్నాడు ప్రహ్లాదుడు.

ఇంక ప్రహ్లాదుని మాటలు వినలేకపోయాడు హిరణ్యకశిపుడు. కోపంతో ఊగిపోయాడు. “ఓలీ కుమతి! నీకు చావు అంటే భయం లేదు. నాచేతిలో మరణిస్తాననే చింతలేదు. పైగా నాకు కర్ణకతోరమైన మాటలు మాట్లాడుతున్నావు. మితిమీరి మాట్లాడుతున్నావు. తండ్రీని నాకే ఎదురు తిరుగుతున్నావు. నేనెవరో తెలుసా. మూడులోకాలకు అధిపతిని. నేను తప్ప మరొకడు లేడు. నేనే ఈ జగత్తుకు నాధుడిని. ఆ విష్ణువు నా సోదరుని చంపాడు. వాడి కోసం ఎంతవెదికినా కనపడలేదు. మూడులోకాలు గాలించాను. నాకు భయపడి ఎక్కడో దాక్కున్నాడు. పిరికి పంద. నాకు భయపడి పారిపోయాడు. విష్ణువు విష్ణువు అంటున్నావే. నీ విష్ణువు ఎక్కడ ఉంటాడు? ఎలా ఉంటాడు? ఎక్కడ తిరుగుతుంటాడు? ఏ వేషంలో ఉంటాడు? చెప్పు. నిన్ను నీ శ్రీహరిని సంహరిస్తాను.” అని గర్జించాడు హిరణ్యకశిపుడు.

దానికి ప్రహ్లాదుడు ఏ మాత్రం సందేహించకుండా ఆహా ఆ శ్రీహరిని దర్శించే భాగ్యం నాకు ఇన్నాళ్లకు కలిగిందా అని పులకించి పోయాడు. ఆనందంతో గొంతెత్తి ఇలా అన్నాడు.

తండ్రీ!

మ॥కలడంబోధి గలండు గాలి గలడాకాశంబునం గుంభినం
గల డగ్గిన్ దిశలం బగళ్ల నిశలన్ ఖద్యోత చంద్రాత్మలం
గల డోంకారమునం ద్రిమూర్తుల ద్రిలింగవృక్తులం దంతటం
గల డీశుండు గలండు తండ్రీ! వెదకంగానేల నీ యా యెడన్

క॥ ఇందు గల డందు లేడని సందేహమువలదు చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెదకి చూచిన నందందే కలడు దానవాగ్రణి వింటే.

“కాబట్టి తండ్రీ! శ్రీహరి అన్నిచోట్లా అన్ని రూపాలలో ఉన్నాడు” అని ప్రహ్లాదుడు చెప్పగానే హిరణ్యకశిపుడు
వెంటనే ఎక్కడ ఉన్నాడూరా. ఉంటే కనపడడేం. అని వాదించాడు. ఇద్దరికీ పట్టుదలలు పెరిగాయి.
హిరణ్యకశిపుడు కుమారుడితో పంతానికి దిగాడు.

“ఓరీ బాలకా!

క॥ ఢింభక! సర్వస్థలముల సంభోరుహనేత్రుడుండు ననుచు మిగుల సం
రంభంబున బలికెద నీ స్తంభంబున జూపగలవా? చక్రిన్ గిక్రిన్.

క॥ స్తంభమున జూపవేనియు గుంభిని నీ శిరము ద్రుంచి కూల్చగ రక్షా
రంభమున వచ్చి హరి విస్తంభంబున నడ్డపడగ శక్తుండగునే.

నీ శ్రీహరి అన్నిచోట్లా ఉన్నాడు అని ప్రగల్భాలు పలుకుతున్నావే. ఈ స్తంభంలో
చూపగలవా! చూపలేకపోతే నీ తల ఈ భూమి మీద దొర్లుతుంది. అప్పుడైనా నీశ్రీహరి వచ్చి నిన్ను
రక్షిస్తాడేమో నేనూ చూస్తాను. అని పలికాడు. ఆ మాటలకు ప్రహ్లాదుడు చిరునవ్వునవ్వుతూ

శా॥ అంభోజాసను డాదిగాగ దృణపర్వంతంబు విశ్వాత్కుడై
సంభావంబున నుండు ప్రాణ విపుల స్తంభంబునం దుండడే?
స్తంభాంతర్గతుడయ్యు నుండుటకు నే సందేహమున్ లేదు ని
ర్ణంబత్వంబున నేడు గానబడు బ్రత్యక్ష స్వరూపంబునన్

అని ప్రహ్లాదుడు పలుకగానే హిరణ్యకశిపుడు దిగ్గున లేచి వికటాట్టహాసం చేసి ఒరలో నుండి కత్తి
లాగి ప్రహ్లాదుని మీదికి ఉరికి “ఏరా బాలకా! నీ శ్రీహరి విశ్వాత్కుడు అని అంటున్నావు. అయితే
ఈ స్తంభంలో ఉన్నాడా. ఉంటే బయటకు రమ్మను. వాడి అంతుచూస్తాను అని పలుకుతూ కత్తి
కిందపడవేసి తన అరిచేతితో బలంగా పక్కనున్న స్తంభం మీద బాదాడు.

అప్పుడు దిక్కులు ప్రతిధ్వనించాయి. ఎనిమిది దిక్కుల నుండి అగ్నికణాలు
విరజివ్వాయి. ఆ స్తంభం రెండుగా విడిపోయింది. ఆ విరిగిన స్తంభంలోనుండి దేదీప్యమైన తేజస్సుతో
నరసింహస్వామి అవతరించాడు. ఆ ఉగ్రమూర్తి ఊరువులు ఏనుగు తొండముల మాదిరి ఉన్నాయి.
పీతాంబరము ధరించి ఉన్నాడు. ఆయన బాహువులకు శంఖ చక్ర గద ఖడ్గము మొదలగు

ఆయుధములు శోభిల్లుతున్నాయి. ఆయన కోరలు శరత్ కాలంలో మెరుపుతీగలవలె ఉన్నాయి. ఆయనది నరరూపమూ కాదు సింహరూపమూ కాదు. ఇది మానవవాకారం సింహాకారం కలిసిన శ్రీహరి మాయారూపం. లేకపోతే ఇటువంటి రూపం ఎక్కడా ఉండదు. కేవలం బాలుడైన ప్రహ్లాదుని మాట నిలపడానికి, బ్రహ్మ ఇచ్చినవరాలకు అనుగుణంగా హిరణ్యకశిపుని చంపడానికి అంతే కాదు తాను సర్వాత్మకుడు అంతటా ఉంటాడు అనే భావాన్ని నిరూపించడానికి అవతరించిన రూపము.

ఇటువంటి రూపం చూచి మొదట హిరణ్యకశిపుడు కలవరపడ్డా అంతలోనే ధైర్యం తెచ్చుకున్నాడు. గద ఎత్తి నరసింహస్వామి మీదికి దూకాడు. కాని ఆ దేవదేవుని కాంతి ముందు హిరణ్యకశిపుని పరాక్రమం వెలవెలపోయింది. అయినా ధైర్యం తెచ్చుకొని హిరణ్యకశిపుడు తన గదను గిరా గిరా తిప్పి స్వామి మీదికి విసిరాడు. స్వామి ఆ గదను తన చేతిలో పట్టుకున్నాడు. రెండవ చేత్తో రాక్షసరాజు హిరణ్యకశిపుని పట్టుకున్నాడు. అప్పుడు అంతటి దానవేంద్రుడు కూడా ప్రాణభీతితో, భయంతో వణికిపోయాడు. నరసింహస్వామి హిరణ్యకశిపుని తన తొడల మీద అడ్డంగా పడుకోబెట్టుకున్నాడు. తన వాడి గోళ్లతో రాక్షసరాజు వక్షస్థలం చీల్చాడు. ఆయన రక్తనాళాలు తెగి గుండెలనుండి రక్తం పైకి ఎగజిమ్మింది. నరసింహస్వామి ఎటువంటి ఆయుధముల సాయం లేకుండా హిరణ్యకశిపుని సంహరించాడు. నరుడు, సింహము కానటువంటి నరసింహరూపంలో రాత్రి పగలు కాని సంధ్యాసమయంలో, ఇంటికి లోపలా వెలుపలా కాని ద్వారబంధం మీద, ఆకాశమూ భూమీ కాని తొడల మీద, అటు ప్రాణం ఉండీ ప్రాణం లేని గోళ్లు అనే ఆయుధాలతో, బ్రహ్మ ఇచ్చిన వరాలకు భంగం కలగకుండా హిరణ్యకశిపుని వధించాడు శ్రీహరి.

ఎప్పుడైతే తమ రాజును ఒక వికృతాకారం వచ్చి వధించిందో, అది చూచిన రాక్షస నాయకులు ఒక్కొక్కడిగా ఆయుధములు ధరించి నరసింహస్వామి మీదికి దుమికారు. కాని వారందరూ శ్రీహరి ఆయుధములకు ఆహుతి అయ్యారు. రాక్షస సంహారం పూర్తి అయింది. శ్రీహరి ఒక సింహాసనం మీద కూర్చున్నాడు. బ్రహ్మ మొదలగు దేవతలు, విద్యాధరులు, సిద్ధులు, సాధ్వులు అందరు దేవతాగణాలు శ్రీహరి వింత రూపం చూడటానికి కుతూహలంగా అక్కడికి వచ్చారు కానీ ఎవరూ ఆ రూపం వద్దకు పోవడానికి సాహసించడం లేదు. అందరూ దూరం ఉండి శ్రీహరికి నమస్కరించారు.

బ్రహ్మగారు శ్రీహరిని చూచి “దేవా! నీవు సృష్టి స్థితి లయకారుడివి. అనంత జ్యోతి స్వరూపుడివి. అవ్యయుడివి. నీకు నా నమస్కారములు” అని స్తుతించాడు.

తరువాత దేవతాగణాలు పితృ గణాలు ఋషులు మునులు యక్షులు అందరూ శ్రీహరిని వివిధ రకాలుగా స్తుతించారు. ఎవరెన్ని విధాలుగా స్తుతించినా శ్రీహరి తన ఉగ్రనరసింహ

రూపమును ఉపసంహరించలేదు. అప్పుడు అందరూ లక్ష్మీదేవి వద్దకు పోయి “అమ్మా! నీవు శ్రీహరి భార్యవు. ఈ సమయంలో నీవే మమ్ములను రక్షించాలి. శ్రీహరి ఉగ్రరూపమును ఉపసంహరింపచేయాలి. ఆయనను శాంతపరచాలి” అని వేడుకున్నారు. లక్ష్మీదేవి కూడా వారి ప్రార్థనను ఆలకించి శ్రీహరి సన్నిధికి వెళ్ళింది. కాని నరసింహస్వామి ప్రళయభీకర రూపము అత్యంత భయంకరంగా ఉంది. చిరునవ్వు అనే మాట ఆయన ముఖం మీద లేదు. ఇదేమిటి ఇటువంటి రూపము నేను కనీవినీ ఎరుగను. అసలు ఇటువంటి ఆకారం ఒకటి ఉంటుందనీ నాకు తెలియదు. ఇటువంటి ఆకారాన్ని శ్రీహరి ఎలా ధరించాడు. అయినా ధైర్యం చేసి ఏమండీ అని పలకరించబోయింది. అంతలోనే వెనక్కు తగ్గింది. ఏమో ఏమంటాడో కోప్పడతాడేమో. అని సందేహించింది. ఒకవైపు భర్త అనే చనువు మరొక పక్క ఈ భీకరాకారం చూచి భయము ఒకేసారి కలిగాయి. లేని పోనిది నాకెందుకు. శ్రీహరి శాంతమూర్తి అయి తన స్వస్వరూపంతో కనిపించి నపుడే వద్దామని వెనకకుతిరిగి వెళ్ళిపోయింది.

అది చూచాడు బ్రహ్మ. శ్రీహరి కోపం తగ్గించడానికి బాలుడైన ప్రహ్లాదుడే తగిన వాడని నిర్ణయించుకున్నాడు. “నాయనా ప్రహ్లాదా! నీ తండ్రిని చంపిన తరువాత శ్రీహరి చాలా కోపంగా ఉన్నాడు. ఎంతకూ ఆ ఉగ్రరూపం శాంతించడం లేదు. నీ కోసమే విష్ణువు ఆ అవతారం దాల్చాడు కాబట్టి నీవే స్వామినీ శాంతపరచాలి.” అని అన్నాడు.

బ్రహ్మగారి మాటను శిరసావహించాడు ప్రహ్లాదుడు. నరసింహస్వామిని సమీపించాడు. వినయంగా స్వామి పాదాలకు నమస్కరించాడు. బాలుడైన ప్రహ్లాదుని చూడగానే స్వామి ముఖంలో చిరునవ్వు విరిసింది. బాలుడిని దగ్గరకు పిలిచాడు. తన హస్తం బాలుని తలమీద ఉండి ప్రేమగా నిమిరాడు. నరహరి హస్తస్పర్శతో ప్రహ్లాదునిలోని భయము ఆందోళన తొలగి పోయాయి. అతని దేహం పులకించింది. కళ్ళలోనుండి ఆనంద భాష్టాలు రాలాయి. చిత్రం ఏకాగ్రత నొందింది. భక్తి వెల్లివిరిసింది. రెండు చేతులు జోడించి శ్రీహరి ఈ విధంగా స్తుతించాడు.

ఓ దేవా! దేవతలు ఋషులు మునులు దేవతాగణములు నిన్ను స్తుతిస్తారే గానీ నీ గురించి సమగ్రంగా తెలుసుకోలేరు. ఇంక నేనెంత. అందులేనూ నేను అసురుల వంశానికి చెందిన వాడిని. బాలుడిని. ఏమీ తెలియని వాడిని. నీలోసాయుజ్యం పొందడానికి ప్రతాపాలు పౌరుషాలు పనికి రావు. జపతపాలు వేదాధ్యయనాలు నియమనిష్ఠలు పనికి రావు. భక్తి ఒక్కటే నిన్నుచేరుకునే మార్గము. మానవుడు అటువంటి భక్తిని అలవరచుకోవాలి. సాధారణంగా మానవులు అందులోనూ బ్రాహ్మణులు జ్ఞానం కలవారు, దానం శాంతి సత్తం పలకడం ధర్మాచరణ, అనసూయత్వం యజ్ఞయాగాలు చేయడం తపోశక్తి వీటితో పాటు గర్వం కూడా ఉంటుంది. గర్వంతో ఇవన్నీ ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతాయి. అలాకాకుండా త్రికరణ శుద్ధిగా పరమాత్మనే సేవించే కడజాతి వాడు ఉత్తముడు. కర్మలు చేసి ఆ ఫలితములను ఈశ్వరునికి అర్పించేవాడు ధర్మపరుడు. అది

కేవలం భక్తి వలననే సాధ్యం. భక్తితో పరమాత్మను ఆరాధించాలి. భక్తుల కొంగుబంగారం భగవంతుడు. భక్తుల కోరికలను భగవంతుడు నెరవేరుస్తాడు. కాని నేను అల్పుడిని. నాకు ఉన్న కొద్దిపాటి జ్ఞానంతో నేను నిన్ను స్తుతిస్తున్నాను. నా ప్రార్థన మన్నించు. నీవు సత్వగుణ ప్రధానుడవు. నీ ఆజ్ఞలు అందరూ శిరసావహిస్తారు. నీ ప్రస్తుత ఆకారం చూచి భయపడుతున్నారు. నీవు నీ సుందర రూపంతో ఉంటే అందరూ చూస్తారు ఆరాధిస్తారు. ఈభయంకర రూపం చూచి అందరూ భయపడుతున్నారు. ఈ రూపం కేవలం హిరణ్యకశిపుని హతమార్చడానికే ధరించావు. ఆ కార్యం పరిసమాప్తి అయింది. అందరూ సంతోషంగా ఉన్న సమయంలో కూడా ఈ భయంకారాకారం ఎందుకు స్వామీ. నీ ఈ రూపం చూసి నాకు ఏ మాత్రం భయం లేదు. అంతకంటే ఘోరమైన సంసారము అనే దావాగ్నిని చూచి మాత్రమే నేను భయపడుతున్నాను. ఎందుకంటే అన్ని జన్మలలో ఆనందమువిషాదము రెండు ఒకదాని వెంట ఒకటి వస్తుంటాయి పోతుంటాయి. దీనికి కారణం దేహాభిమానము. దాని వలన కలిగే మోహము. ఇటువంటిదేహాభిమానము మోహము కలిగిన వాడిని నేను. ఇటువంటి నాకు నీవు సాక్షాత్కరించావు. నీ లీలలను గానం చేస్తూ నీ భక్తుల సేవజేసుకుంటూ జీవితం గడుపుతాను. తల్లి తండ్రులు తమ కుమారుడిని రక్షించినట్టు నన్ను నీవే రక్షించాలి. అలాగే సంసారంలో పడి ఉన్న జీవులను నీవే రక్షించాలి. నీవు తప్త మమ్ములను ఉద్ధరించే వాడు ఎవరూ లేరు. ఈ చరాచర జగత్తులో ఉన్న జీవులు, ఎవరు, ఏది, ఏ పని ఎవరి ప్రేరణతో, ఏ ఇంద్రియముతో, దేని కోసం, ఎక్కడ, ఎప్పుడు, ఏ రూపంలో చేస్తారో, ఆ భావాలు, కార్యాలు, సంకల్పాలు అన్నీ నీవే. ఎందుకంటే అన్నీజీవులలో పురుషుడుగా నీవు ఉన్నావు. కాకపోతే ఆ పురుషుడు, మనోబుద్ధిఅహంకారాలు ఆవరించి జీవుడిగా పరిణామం చెందుతున్నాడు. అదే మాయ. ఆ మాయ వలననే జీవుడు అవిద్యకు లోనై ఈ సంసారము అనే చక్రంలో తిరుగుతున్నాడు. ఈ సంసార చక్రం నుండి తరించాలంటే నిన్ను సేవించడమే పరమావధి. నేను కూడా ఈ సంసారము అనే దావానలంలో పడి మాడి పోతున్నాను. నన్ను రక్షించు.

ఓ దేవా! ఈ లోకంలో ఉన్న జనులు సిరిసంపదలు, భోగభాగ్యాలు స్వర్గలోక సుఖాలు వీటిని నిత్యము సత్కము అనుకుంటారు. మా తండ్రి కూడా ఇలాగే అనుకున్నాడు. నీ మూడులోకాలలో తానే బలవంతుడు పరాక్రమవంతుడు అని విర్రవీగాడు. అవేవీ శాశ్వతము కావు అని తెలుసుకోలేకపోయాడు. బలవంతుడు పరాక్రమ వంతుడు అయిన నా తండ్రిని అవలీలగా సంహరించావు. కాబట్టి నాకు ఇవేమీ వద్దు. నీ మీద భక్తి శ్రద్ధకలిగించు అంతే చాలు. నేను నిత్యం నిన్ను సేవించుకుంటూ ఉంటాను.

ఓ సర్వేశ్వరా! ఇక్కడికి బ్రహ్మగారు వచ్చారు, లక్ష్మీదేవి వచ్చింది. దేవతా గణాలు వచ్చారు. కాని నీ చేతిని నా తలమీద ఉంచి ఆశీర్వదించావు. ఏ ఒక్కరికీ దక్కని అదృష్టం తామస గుణమే ప్రధానంగా గల దైత్య వంశంలో జన్మించిన నాకు దక్కింది. ఈ సంసార కూపంలో పడవలసిన వాడిని నన్ను నీ అక్కున జేర్చుకున్నావు. నా కోసం, నన్ను రక్షించడం కోసం, నా తండ్రిని శిక్షించావు

అని నేను అనుకోను. దుష్ట శిక్షణ శిష్టరక్షణ చేసే క్రమంలో జరిగినదే తప్ప వేరు కాదు. ఓ దేవా! నీవే విశ్వమూర్తివి. నీవే విరాట్ స్వరూపుడివి. నీవే సృష్టిస్థితి లయ కారుడివి. ఈ అనంత విశ్వంనీలో ఉంది. ఆ విశ్వం అంతటా నీవు నిండి ఉన్నావు. కాకపోతే జీవులు ఈ సత్సంతెలుసుకోలేక నేను నాది వాడు అది అనే భ్రాంతిలో ఉన్నారు. అంతేకానీ ఈ అనంత విశ్వంలో నీవు తప్ప మరొకటి లేదు అని తెలుసుకోలేకపోతున్నారు.

చిన్నివిత్తనంలో మహావృక్షము దాగినట్టు ఈ అనంత విశ్వం నీలో దాగి ఉంది. మహాప్రళయ కాలంలో ఈ అనంత విశ్వం నీలో ఒదిగిపోతుంది. అప్పుడు నీవు యోగనిద్రలో ఉంటావు. మరలా సృష్టి ఆరంభం కాగానే బీజం నుండి వృక్షం పుట్టే విధంగా నీలోనుండి ఈ అనంత విశ్వం ఆవిర్భవిస్తుంది. నీ నాభి నుండి ఒక తామర పువ్వు అందులో నుండి బ్రహ్మ పుట్టాడు. తనకు కారణం అయిన దాని కోసం వెదికాడు. చివరకు తపస్సు చేసాడు. అప్పుడు నీవు విరాట్ స్వరూపుడుగా కనిపించావు. నీ విరాట్ స్వరూపాన్ని చూచి బ్రహ్మపులకితుడు అయ్యాడు. నీవు హయగ్రీవుడుగా అవతరించి మధుకైటభులను చంపి వేదాలను రక్షించావు. ఈ విధంగా కృత, త్రేత, ద్వాపర యుగాలలో నీవు మానవుడిగానూ జంతువుగానూ వివిధ రూపాలలో అవతరించి యుగధర్మాలను కాపాడావు.

ఓ దేవా! మానవునిలో కామ క్రోధ లోభములు ఉన్నంతవరకు నీ గురించి తలుచుకోడు. అనేక పదార్థముల రుచులు మరిగిన నాలుక నీ నామము అనే అమృతమును రూచి చూడలేదు. బయట ప్రపంచంలో వివిధములైన పదార్థములను అందమైన వస్తువులను, చూచిన కళ్లు నీ దివ్యమంగళ విగ్రహమును దర్శించలేవు. రకరకాల దుర్మూషలు, చెవులకు ఇంపైన విషయాలు విన్న చెవులు నీ కథామృతమును తాగలేవు. సుగంధములు దుర్గంధములు వాసన చూచిన నాసికలు నీ ధర్మచింతన అనే సుగంధమును ఆఘ్రాణించలేవు. దానికి కారణం మానవుడు సంసారకర్మబంధనములలో చిక్కుకోవడమే. జీవుడు ఈవిధంగా కర్మబంధనములలో చిక్కుకొని తన వారి ఎడల ఆప్యాయత, అనురాగం, ఇతరుల పట్ల భేదభావము, శత్రుత్వము కలిగి ఉంటాడు. దాని కారణంగా జననమరణ వలయంలో చిక్కుకుంటాడు. ఇటువంటివారిని ఉద్ధరించాలంటే నీవే దిక్కు. అదే స్థితిలో ఉన్న నన్ను కూడా ఉద్ధరించు.

నేను ఇంతవరకు నీ దివ్యనామసంకీర్తనము అనే అమృతమును తాగాను. నా మనసంతా నీ చింతనతోనే నిండిపోయింది. నాకు ఈ సంసారము అంటే భయం లేదు. కాని నిన్ను మరిచిపోయి నీ గురించి తలంచక, మాయకు లోబడి ప్రవర్తించే ఈ మూర్ఖులను చూచి బాధపడుతున్నాను. కానీ లోకంలో కొంత మంది ముని వృత్తిఅవలంబించి కోరికలను వదిలిపెట్టి అడవులలో ఆశ్రమాలు కట్టుకొని తపస్సు చేసుకుంటూ ఉంటారు. అటువంటి వారికి కోరికలు

ఉండవు. వారు నిన్ను కోరుకునేదేముంటుంది మోక్షం తప్ప. అందుకే నిన్ను నేను సేవిస్తాను.

కాని తుచ్ఛమైన కోరికలు కోరేవాళ్లు వారి జీవితాంతం కోరికలు కోరుతూనే ఉంటారు. వారి కోరికలకు తృప్తి ఉండదు. వారికి ఆహార నిద్రా మైథునాలే ముఖ్యము. చివరకు వారి జీవితాలు దుఃఖంతోనే ముగుస్తాయి. మానవుడు మోక్షం పొందాలంటే మౌన వ్రతం, జపం, తపం, స్మరణం, అధ్యయనం, స్వధర్మ ఆచరణ, ఏకాంత వాసం, ఏకాగ్రత ఇవే మోక్షకారకాలు. కాని ఇవే ఆడంబర జీవులకు భోగసాధనాలు. కాలక్షేప విషయాలు. ఇటువంటి వారికిమోక్షం ఎన్నటికీ లభించదు. మనస్సులో భక్తి, ఏకాగ్రత, లేకుండా బయటికి ఆడంబరం కోసం భక్తి నటించేవారికి తత్వజ్ఞానం అలవడదు.

నీవు చిత్ రూపుడవు. నీలో ఉన్న సత్ నుండి అసత్ రూసాలే ఆవిర్భవించాయి. అసత్ నుండి సత్కు, సత్ నుండి చిత్ను కనుక్కొని బుద్ధిమంతులు తలస్తారు. ఈ ప్రకృతి, మహత్ తత్వము,పంచతన్మాత్రలు, పంచభూతాలు వీటి నుండి ఆవిర్భవించిన జీవజాలము అన్నీ నీ అంశలే. నీవు తప్పమరొకటి లేదు. మూడుగుణములకు లోబడిన పండితులు నీ ఆది అంతము తెలుసుకోలేరు. నిరాకారుడైన నిన్ను గుర్తించలేరు. నిన్ను తెలుసుకోడానికి ఏకాగ్రచిత్తంతో కూడిన భక్తి ఒకటే సాధనము.

సీ॥ నీ గృహంగణ భూమి నిటలంబు మౌనంగ మోదించి నిత్యంబు మ్రొక్కడేని
నీ మంగళ స్తవనికర వర్ణంబులు పలుమాఱు నాలుక బలుకడేని
నీ యభినములుగా నిఖిల కృత్యంబులు ప్రియభావమున సమర్పింపడేని
నీ పదాంబుజముల నిర్మల హృదయుడై చింతించి మక్కువ జిక్కడేని
నిన్ను జెవులార వినడేని, నీకు సేవ సేయ రాడేని బ్రహ్మంబు జెందగలడే
యోగియైన దపావ్రతయోగియైన వేదియైన మహాతత్త్వవేదియైన

కాబట్టి ఓ దేవా! నిన్ను సదా నిండుమనసుతో ధ్యానం చేసే భాగ్యం నాకు కలిగించు” అని ప్రహ్లాదుడు నరసింహస్వామిని ప్రార్థించాడు.

“కుమారా ప్రహ్లాదా! నిన్ను చూస్తుంటే నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. నీ అనన్య భక్తికి ఆనందించాను. నీ మనసులో ఉన్న అన్ని కోరికలు తీరుతాయి. నన్ను ఒక సారి దర్శిస్తే వారికి పునర్జన్మ ఉండదు. అటువంటిది నన్ను దర్శించడమే కాకుండా నన్ను కీర్తించావు. నన్ను ఎంతోమంది ఎన్నో కోరికలు కోరుతుంటారు. నీవు కూడా ఏదైనా కోరిక కోరుకో అనుగ్రహిస్తాను.” అని శ్రీమహావిష్ణువు ప్రహ్లాదుని యొక్క నిష్కామత్వాన్ని పరీక్షించడానికి అలా అడిగాడు. కాని ప్రహ్లాదుడు అప్పటికే జితేంద్రియుడు. కోరికలు కోరడం భక్తియోగానికి విరుద్ధమని తెలుసుకొని ఇలా అన్నాడు.

“ఓ దేవా! పుట్టుక నుండి నాకు కూడా కొన్ని కోరికలు ఉన్న మాట వాస్తవమే. కాదనను. కానీ ఒక సారి నీ దర్శన భాగ్యం కలిగిన తరువాత నాకు ఏ కోరికా లేదు. నీకు ఏదైనా వరం ఇవ్వాలని ఉంటే నాలో కోరికలు పెరగకుండా వరం ప్రసాదించు. ఎందుకంటే కోరికలు వదిలిపెడితే లోకంలో ఉన్న ఐశ్వర్యాలు అన్నీ లభిస్తాయి.” అని ప్రహ్లాదుడు ప్రార్థించాడు. దానికి నరసింహుడు ఎంతో సంతోషించాడు.

“కుమారా! నీవంటి జ్ఞానము కలవారు ఎటువంటి కోరికా కోరరు. కాని నీకు అప్పుడే నా వద్దకు రావలసిన అవసరం లేదు. నీవు దానవులకు రాజుగా చిరకాలము రాజభోగములు అనుభవించు. కాని నన్ను నీ ఆత్మస్వరూపునిగా పూజించు ధ్యానించు. సకల జీవరాసులలో నేను ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్న సంగతి మరచిపోకు. సుఖాలు అనుభవిస్తుంటే పూర్వం చేసుకున్న పుణ్యం కలిగిపోతుంది. అనన్య భక్తి వలన పాపాలు తొలగిపోతాయి. నీవు ఈ పార్థివ శరీరం వదలిన తరువాత నన్ను చేరుకుంటావు. నేను దాల్చిన ఈ నరసింహ అవతారాన్ని నీవు నన్ను స్తుతించిన విధానాన్ని చదివినా విన్నా మననం చేసినా వారు కర్మబంధాలను అతిక్రమిస్తారు.” అని నరసింహస్వామి ప్రహ్లాదుని అనుగ్రహించాడు. వెంటనే ప్రహ్లాదుడు ఇలా అన్నాడు.

“దేవా! నీవు వరాహ రూపంలో వచ్చి నా పినతండ్రిని సంహరించావు అని నా తండ్రి నీ మీద ద్వేషంతో కోపంతో రగిలిపోయాడు. నిన్ను బద్ధవిరోధిగా భావించాడు. నీ మీద భక్తి ఉన్న కారణంగా నా తండ్రి నన్ను నానాబాధలు పెట్టాడు. అటువంటి నా తండ్రి నీ కరస్పర్శతో నిర్మలత్వం పొందాడు. ఆయన చేసిన పాపాలు పటాపంచలు చేసి ఆయనకు ఉత్తమగతులు ప్రసాదించమని వేడుకుంటున్నాను.” అని అన్నాడు. దానికి నరసింహస్వామి నవ్వి, “నీ వంటి పరమభక్తుడు పుట్టడం వలన నీ వంశంలో అటు ఇటు ఏడుతరాలవారు ముక్తిపొందారు. నీ వంటి అనన్యభక్తులు ఉన్న చోట పాపాలకు తావు ఉండదు. వారు చిన్నవారైనా పెద్దవారైనా నీ మాదిరి నన్ను ఏకాగ్రతతో అనన్యభక్తితో ఉపాసిస్తారో వారే నా భక్తులు వారిలో నీవు ఉత్తముడవు. నీవు నీతండ్రికి శాస్త్రవిధుల ప్రకారము ఉత్తరకర్మలు నిర్వర్తించు.” అని అన్నాడు.

ఇదంతా చూస్తున్న బ్రహ్మగారు ముందుకు వచ్చి “దేవా! ఈ హిరణ్యకశిపునకు నేను నా చేత సృష్టింపబడ్డ ఏ ప్రాణి చేతా చావు లేకుండా వరం ఇచ్చాను. ఆ వర గర్వంతో వీడు అనేక అక్రమాలు చేసాడు. లోకాలను శోక సముద్రంలో ముంచాడు. కాని నీ చేతిలో హతుడయ్యాడు. నిన్ను ఈ బాలుడు ప్రసన్నుడిని చేసుకొని వరాలు పొందాడు. ఈ నరసింహావతారాన్ని నిష్ఠతో ఉపాసించే వారికి మృత్యుభయం పొందరు.” అని అన్నాడు.

అప్పుడు నరసింహస్వామి బ్రహ్మగాలితో “బ్రహ్మదేవా! నీవు వరాళు ప్రసాదించేటప్పుడు ముందు వెనుకా ఆలోచించు. పాపాత్ములకు వరాళు ఇవ్వడం మంచిది కాదు.” అని పలికి నరసింహదేవుడు అంతర్హితుడు అయ్యాడు. ప్రహ్లాదుడు, బ్రహ్మ ఇతర దేవతాగణాలు ఆయనకు నమస్కరించారు. తరువాత అందరూ తమతమస్థానములకు వెళ్లిపోయారు.

ఓ ధర్మనందనా! ఈ విధంగా జయవిజయులు తమ మొదటి జన్మ నుండి విముక్తులు అయ్యారు. దితి పుత్రులయిన హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపులను వరాహ, నరసింహ అవతారములు దాల్చి విష్ణువు అంతం చేసాడు. వీరే రెండవ జన్మలో రావణ కుంభకర్ణులుగా జన్మించారు. వారిని రాముడుగా అవతరించి అంతం చేసాడు శ్రీమహావిష్ణువు. తృతీయ జన్మలో శిశుపాల దంతవక్త్రులుగా జన్మించి శ్రీకృష్ణుని చేతిలో మరణించారు. మరలా వైకుంఠ ద్వారపాలకులుగా జయవిజయులు స్థిరపడ్డారు. అని నారదుడు ధర్మరాజుకు ప్రహ్లాద చరిత్ర వివరించాడు.

శ్రీ రమణీయమైన నరసింహవిహారము నింద్రశత్రు సం
సంహారము బుణ్యభాగవతుడైన నిశాచరనాథ పుత్ర సం
చారము నెవ్వడైన సువిచారత విన్న బరించినన్ శుభా
కారము తోడ నే భయము గల్గని లోకము జెందు భూవరా!

అని నారదుడు ధర్మరాజుకు వివరించాడు.

ఓ ధర్మరాజా! హిరణ్యకశిపుడి మరణంతో దానవులు బలహీన పడ్డారు. దేవతాగణాలు బలం పుంజుకున్నాయి. దేవేంద్రుడు మరలా స్వర్గాధి పతి అయ్యాడు. లోకపాలకులు తమతమ విధులు నెరవేరుస్తున్నారు. ఇదంతా చూచి దానవులకు మండిపోతోంది. కాని దేవతలకు విష్ణువు అండగా ఉండటం వలన ఏమీ చేయలేకపోతున్నారు.

కష్టాలలో మునిగిఉన్న దైత్యులకు ఆధారంగా మయుడు కనిపించాడు. అందరూ మయుడు వద్దకు వెళ్లారు. మయుడు అప్పటికే మాయాశక్తులు సంపాదించి గర్వంతో ఉన్నాడు. దానవులు దైత్యులు అందరూ మయుని శరణు వేడారు. ఎప్పుడైతే దానవులు దైత్యులు తనను శరణుజొచ్చారో మయుడి గర్వం మరింత ఎక్కువ అయింది. దేవతలు తన ముందు గడ్డిపోచకు కూడా పనికిరారని గర్వించాడు. దానవుల కోరిక ప్రకారము మూడు పురములను సిద్ధం చేసాడు. వాటిని బంగారము, వెండి, ఇనుము లోహములతో నిర్మించాడు. ఆ పురములలో ఎటునుండి ఎటుపోవాలో, ఏది ఎక్కడ ఏ రూపంలో ఉంటుందో, ఏ రహస్యమార్గం ఎక్కడ ఉందో, ఎవరికీ తెలియదు. అటువంటి మాయానగరాలను నిర్మించాడు. ఆ మాయానగరాలను దైత్యదానవులకు ఇచ్చి వాటిలో స్వేచ్ఛగావిహరించమన్నాడు. దీనితో దైత్యదానవులు మరలారెచ్చిపోయారు.

దేవతాగణాలనుబాధించ సాగారు. దేవతలు తరిమితే మూడు నగరాలలో రక్షణ పొందేవారు. దేవతలకు ఆ నగరాలలో ఎటుపోవాలో తెలిసేది కాదు. అదే అదునుగా మరలా దానవులు దేవతాగణాల మీద దాడి చేసేవారు. అసురుల ఆగడాలను తట్టుకోలేకపోయారు దేవతాగణాలు. వారందరూ పరమేశ్వరుడి వద్దకు పోయి శరణు వేడారు.

“ఓ దేవా! మయుడు మూడు పురములు సృష్టించి దానవులకు ఇచ్చాడు. వారు ఆ పురములలో ఉండి మా మీద దాడి చేస్తున్నారు. వారి అరాచకాలకు అంతులేకుండా ఉంది. నీవే మాకు దిక్కు. ఈ రాక్షసుల ధాటికి మా బలము అంతా క్షీణించి పోయింది. వీరిని నీవే శిక్షించి మా అందరినీ రక్షించాలి.” అని మొరపెట్టుకున్నారు. దానికి పరమశివుడు వారికి అభయం ఇచ్చాడు. తన ప్రమధగణాలతో వారి మీద యుద్ధానికి వెళ్లాడు. వారు ఉంటున్న మూడు పురములను ముట్టడించాడు. తన అగ్నిబాణంతో దానవులను దైత్యులను సంహరించాడు.

ఇది చూచాడు మయుడు. తయ యోగబలంతో సిద్ధరసంతయారు చేసాడు. శంకరుని బాణములతో ప్రాణములు పోయిన దైత్యులను, దానవులను, ఆ సిద్ధరసంలో ముంచి పునరుజ్జీవితులను చేసాడు. అంతే కాదు వారంతా కొత్త ధైర్యసాహసాలతో నూతనోత్సాహంతో దేవతాగణాల మీదికి దుమికారు. మయుని సిద్ధరస ప్రభావంతో తన అస్త్రశస్త్రశక్తి వృధా కావడంతో శంకరుడు బాధ పడ్డాడు. ఈ విషయం విష్ణువుకు తెలిసింది. ఆయన ఒక ఉపాయం ఆలోచించాడు. విష్ణువు గోవు అయ్యాడు. శివుడు దూడ అయ్యాడు. ఆవు దూడ రెండూ చెంగు చెంగున ఎగురుతూ సిద్ధరసం ఉన్న తొట్టి దగ్గరకు వెళ్లాయి. తొట్టికి కాపలా ఉన్న రక్షకభటులు ఆ ఆవు దూడను చూచి ముచ్చట పడ్డారు. వాటిని ఏమీ అనలేదు. ఆవు దూడ రెండూ తొట్టి దగ్గరకు పోయి తొట్టిలో ఉన్న సిద్ధరసం అంతా తాగాయి. తరువాత వెళ్లిపోయాయి. తరువాత మయుడు వచ్చాడు తొట్టిలో సిద్ధరసం లేకపోవడం గమనించాడు జరిగింది తెలుసుకున్నాడు. అంతా దైవేచ్ఛ అని ఏమీ బాధ పడలేదు. రాక్షసులను ఓదార్చాడు.

తరువాత విష్ణువు శివునికి రథం, సారథి, ఆయుధాలు సమకూర్చాడు. వాటితో శివుడు త్రిపురాసురులను సంహరించాడు. ఈ విధంగా శివుడు విష్ణువు సాయంతో త్రిపురాసుర సంహారం గావించాడు అని నారదుడు ధర్మరాజుకు వివరించాడు. తరువాత ధర్మరాజు నారదుని ఇలా అడిగాడు.

“మహర్షి! నీవు బ్రహ్మమానస పుత్రుడివి. సదా నారాయణ నామ స్మరణ చేస్తుంటావు. సర్వజ్ఞుడవు. నీవు ఎరుగని ధర్మం లేదు. నీకుసకల ధర్మాలు ఆచారాలు వ్యవహారాలు తెలుసు అన్ని వర్ణములవారికి పనికివచ్చే ఉత్తమమైన ధర్మం ఏది. వివరించండి” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఇలా అన్నాడు.

“నీవు అడిగిన విషయాలు నరనారాయణుల వద్దనుండి నేను విన్నాను. అవే
నీకుచెబుతాను. అన్ని వర్ణాల వారికి

- 1.సత్యం పలకడం,
2. సంతోషంగా ఉండటం,
- 3.సమదృష్టి,
- 4.సత్ అసత్వివేకము,
- 5.శౌచం,
- 6.క్షమ,
- 7.దయ,
- 8.దానం,
- 9.మార్దవం,
- 10.మనోనిగ్రహం,
- 11.పరోపకారం,
- 12.మితభాషిత్వం
- 13.ఇంద్రియములను జయించడం,
- 14.బ్రహ్మచర్యం,
- 15.అన్ని ప్రాణులలో పరమాత్మను దర్శించడం,
- 16.భేదభావం లేకపోవడం,
- 17.జపం,
- 18.ఉపవాసములు చేయడం,
- 19.అహింస,
- 20.ఆత్మనుగురించి ఆలోచించడం,
- 21.అన్నదానం,
- 22.జలదానం,
- 23.అసభ్యమైన కోరికలను విడిచిపెట్టడం,
- 24.ఎల్లప్పుడూ నారాయణనామ స్మరణ,
- 25.శ్రీహరి కథా శ్రవణం,
- 26.సేవాభావం,
27. ఆరాధనం,
- 28 నమస్కారం,
- 29దాస్యం, సఖ్యం,

30ఆత్మ సమర్పణం,

ఈ ముప్పది లక్షణాలు కలిగి ఉండాలి.

బ్రాహ్మణులు కులాచారం ప్రకారం షోడశ సంస్కారాలు నిర్వహించాలి. ఇవి కాకుండా తాను యజ్ఞ చేయడం ఇతరులతో చేయించడం వేదం చదవడం చదివించడం దానం చెయ్యడం దానం గ్రహించడం ఈ ఆరు కర్మలు చేయాలి. క్షత్రియులు దానం స్వీకరించడం తప్ప మిగిలిన ఐదు కర్మలు చేయవచ్చు. వైశ్యులు వ్యవసాయం వాణిజ్యం పశుపాలన, మొదలగునవి. నాలుగవ వర్ణం వారికి పైమూడు వర్ణములవారికి వారి వారి వృత్తులలో సాయం చెయ్యడం. కాని ఆపత్కాలంలో క్షత్రియుడు ఏ వృత్తి అయినా చెయ్యవచ్చు. కాని ఇతరుల వద్దనుండి దానం తీసుకోకూడదు. ఆపత్కాలములలో తక్కువ జాతి వారు, వారి కన్నా పైజాతి వారి వృత్తులను సమయానుకూలంగా స్వీకరించవచ్చు. కాని పైజాతి వారు వారి కన్నా తక్కువ జాతి వారి వృత్తి స్వీకరించకూడదు. ఎందుకంటే వాణిజ్యం సత్యం అసత్యం రెండూ కలిసి ఉంటుంది. శూద్రులది సేవకావృత్తి. ఛాత్రం బ్రాహ్మణులకు తగదు. కాబట్టి బ్రాహ్మణుడు క్షత్రియుడు శూద్రుల వృత్తి స్వీకరించకూడదు.

బ్రాహ్మణులకు ఇంద్రియ నిగ్రహం, మనోనిగ్రహం, మృదుస్వభావం, శుచిత్వం, తపం దయ సత్యం జ్ఞానం, క్షమ హరిభక్తి హర్షం ఇవి ముఖ్యలక్షణాలు

క్షత్రియునకు ధైర్యం శౌర్యం వీర్యం ఆత్మనిగ్రహం అనుగ్రహం దానశీలం ధర్మనిష్ఠ అర్థ సంపాదన తేజం బుధసేవాకాంక్ష ఆచార్య సేవ దైవారాధన సత్కార్యం సంరక్షణ సంతోషం ఇవీ ముఖ్యలక్షణాలు

వైశ్యులకు ధర్మంగా కోరికలు కలిగి ఉండటం, దేవతలను బ్రాహ్మణులను పూజించడం గురువులను సేవించడం గర్వం లేకపోవడం నిర్మలత్వం సంతృప్తి. ముఖ్యలక్షణాలు

శూద్రులుకు...ఇతరుల వస్తువులు దొంగిలించడం కూడదు. శుచి శుభ్రత కలిగి ఉండటం, దేవతారాధన, నిష్కపటంగా సేవించడం. దేవయజ్ఞం పితృయజ్ఞం మనుష్యయజ్ఞం భూత యజ్ఞం బ్రహ్మయజ్ఞం వీటిని మంత్రపూతంగా కాకుండా క్రియాత్మకంగా నిర్వహించడం. పండితులను గౌరవించడం గోవులను రక్షించడం న్యాయంగా జీవించడం.

ఇంక స్త్రీలు గృహములను తీర్చిదిద్దుకోవడం దేహాన్ని అందంగా నిర్మలంగా ఉంచుకోవడం, పలికేది సత్యం అయినా ప్రియంగా పలికడం, చాతుర్యంగా మధురంగా మాట్లాడటం, భర్తమనసు బాధపెట్టకుండా ఉండటం, దయ సంతోషం ధర్మచింతన మేధాసంపద కలిగి

ఉండటం, భర్త మనసు నొప్పించకుండా ఉండటం, బంధువులను ఆదరించడం మృదుస్వభావంతో పతికి అన్నపానాదులు సమకూర్చడం, ఒక వేళ పతి పతితుడు అయితే వాడిని దారిలోకి తెచ్చుకోవడం. భార్య భర్తలు శ్రీమహావిష్ణువు లక్ష్మీదేవిలాగా ఉండాలి. ఇలా ఉంటేవారి జీవితం ఆనందమయం అవుతుంది. ఉపవాసాలు ఉండటం పూజలు వ్రతాలు చేయడం మంచిదే కానీ వీటి కంటే భర్త మనసు తెలుసుకొని మెలగడం ముఖ్యం. అటువంటి వారికి జగత్తులో దుర్లభం అంటూ ఏదీ ఉండదు.

వీరు కాకుండా రజకులు నటకులు కిరాతులు మేదరులు జాలరులు చర్మకారులు కుమ్మరులు అనే ఏడు జాతులవారు వారి వారి కులాచార ప్రకారం వారి వారి వృత్తులను నిర్వహించాలి. వారు ఏ జాతి వారైనా ఏ కులం వారైనా కానీ చౌర్యం హింస చేయకూడదు. పురుషులు సాత్వికభావం కలిగి ఉండాలి. వారి వారి వంశాచారాలు కులవృత్తులు పాటించాలి. ఏ పురుషుడి కైనా వాడి జాతి అంటే పుట్టుక ద్వారా వర్ణం నిర్ణయించరాదు. వారివారి కులధర్మాలు పాటించడం బట్టి వర్ణ నిర్ణయం చేయాలి.

ఓ ధర్మనందనా! నీకు ఇప్పటి వరకు వర్ణధర్మాలు చెప్పాను. ఇప్పుడు ఆశ్రమధర్మాలు చెబుతాను. ముందుగా బ్రహ్మచర్య ఆశ్రమం. బ్రహ్మచారి అయిన వాడు మౌంజి, కౌపీనము, యజ్ఞోపవీతము, కృష్ణాజినము, పలాశ దండము, కమండలము, దర్బలు ధరించాలి. కేశ సంస్కారం చేసుకోకూడదు. శీలవంతుడై ఉండాలి. మూడు సంవత్సరాలలో గాయత్రి మంత్రం జపించాలి. ఉదయం సాయంత్రం సూర్యోపాసన అగ్నికార్యం గురువందనం దేవతార్చన చేయాలి. గురువుగారి దగ్గర భక్తిగా వినయంగా ఉండాలి. వేదాధ్యయనం చేయాలి. ఉదయం సాయంత్రం గృహస్థుల ఇంటికివెళ్లి భిక్షతీసుకొని వచ్చి ముందుగురువుగారికి సమర్పించి తరువాత గురువు గారు అనుజ్ఞతో తాను భుజించాలి. నియమిత దినాలలో ఉపవాసాలు చేయాలి. గురుపత్నీలను, పరస్త్రీలను తల్లుల వలె భావించాలి, గౌరవించాలి. స్త్రీలతో ఎటువంటి ఉపచారములు చేయించుకోకూడదు. ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకోవాలి. ఆత్మసాక్షాత్కారానికి ప్రయత్నించాలి. తాను వేరు శరీరమువేరుఅనే భావన కలిగి ఉండాలి.

బ్రహ్మచారి అనే వాడుకానీ, యతి కానీ, గృహస్థ కానీ, ముందు మనస్సు పరిపక్వం చేసుకోవాలి. తరువాతనే అద్వైతము అనుసంధానం చేసుకోవాలి. మనసు పరిపక్వత చెందకుండా అద్వైతం అనుసంధానం చేసుకోవడం మూర్ఖత్వం అవుతుంది. గృహస్థు అయిన వాడు గృహస్థ ధర్మాలు నిర్వహించాలి. పరస్త్రీల వంక చూడకూడదు. మనోనిగ్రహం కలిగి ఉండాలి. మధువు మాంసము వదిలిపెట్టాలి. సత్ ప్రవర్తనతో మెలగాలి. స్వధర్మం పాటించాలి. బ్రాహ్మణగృహస్థు పాటించవలసిన ధర్మాలు. వేదములు, వేదాంగములు అంటే శిక్ష వ్యాకరణము ఛందస్సు నిరుక్తం జ్యోతిషం కల్పం, పఠించాలి. వాటి అర్థ విచారణ చేయాలి. గురువులను పూజించాలి. నిష్ఠగా ఉ

ండాలి. సకల ప్రాణులలో పరమాత్మను దర్శించాలి. ఇంద్రియలోలుడు కాకూడదు. ఆత్మను గురించిన జ్ఞానం కలిగి ఉండాలి.

ఇంక వానప్రస్థుడు విధులు చెబుతాను. వానప్రస్థము స్వీకరించిన వాడు అరణ్యాలకు వెళ్లి ముని వృత్తి స్వీకరించాలి. ఈ ఆశ్రమము గృహస్థ ఆశ్రమము తరువాతనే స్వీకరించాలి. జనం మధ్య ఉండకూడదు. అడవులలో ఉండాలి. అడవులలో సహజంగా దొరికే పండ్లను కాయలను దుంపలను తినాలి. అడవులలో దొరికే ధాన్యమును ఉడికించి తినాలి. ఏరోజుకారోజు తెచ్చుకొని వండుకొని తినాలి కానీ దాచుకోకూడదు. పర్ణశాలలో ఉండాలి. చలికి ఎండకు వానకు ఓర్చుకోవాలి. తైలసంస్కారం, కేశ సంస్కారం పనికిరాదు. దండ కమండలం జింక చర్మం నార బట్టలు ధరించాలి. పరమాత్మ గురించి తపస్సు చేయడంలో కాలం గడపాలి. వృద్ధాప్యం వలన గానీ, వ్యాధి వలన కానీ, ధర్మాలు అనుష్ఠానాలు నెరవేర్చలేకపోతే సన్యాసం తీసుకోవాలి. అప్పుడు ఏమీ చేయనవసరం లేదు. తరువాత యోగ మార్గం ద్వారా ఈ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టి పరమాత్మలో ఐక్యం కావాలి.

ధర్మజా! సన్యాస ధర్మాలు చాలా కఠినంగా ఉంటాయి. సన్యాసి కేవలం తన దేహం నిలుపుకోవడానికే ఆహారం తీసుకోవాలి. దేని యందు ఆశ అపేక్ష ఉండకూడదు. కేవలం భిక్షమీదనే జీవించాలి. ఎవరినీ ఆశ్రయించకూడదు. అన్ని ప్రాణుల యందు సమదృష్టి కలిగి ఉండాలి. శరీరం కప్పుకోడానికి కౌపీనం మాత్రమే ధరించాలి. దండము కమండలము వదిలిపెట్టాలి. కాని ఆత్మజ్ఞానము గురించి తెలుసుకొని ఆత్మసాక్షాత్కారము పొందిన సన్యాసి దండకమండలములు ధరించవచ్చును. కేవలం ఆత్మజ్ఞానము బోధించే శాస్త్రములు మాత్రమే చదవాలి. ఇతరులతో కుతర్కములు చేయకూడదు. సాధ్యమైనంత వరకు జపము తపము ధ్యానము సమాధి ఈ నిష్ఠలలో ఉండాలి. తన శిష్యులకు ఫలితాన్ని ఆశించి బోధన చేయకూడదు. ఒకే ప్రదేశంలో ఎక్కువకాలము నివసించకూడదు. ఒక ఊరిలో ఒక రాత్రి మాత్రమే ఉండాలి. ఈ అనంత విశ్వంలో పరమాత్మను దర్శించాలి. ఆత్మకు ఎటువంటి బంధనములు లేవు అనే సత్యాన్ని గ్రహించాలి. దేహం అసత్యమనీ ఆత్మ సత్యమనీ గ్రహించాలి. జాతస్యహి ధృవో మృత్యు అనే సత్యాన్ని గ్రహించాలి. జీవకోటి జనన మరణాలకు మూలం, కాలం అని గ్రహించి ఆ కాలం కొరకు వేచి ఉండాలి. కాలం తీరగానే పరమాత్మలో ఐక్యం అవుతాడు. సన్యాసి దాదాపు అజగరము అంటే కొండచిలువ మాదిరి జీవనం గడపాలి. అది ఎలాగో నీకు ఒక కథ చెబుతాను.

పూర్వము మహాభక్తుడు అయిన ప్రహ్లాదుడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలంలో ఆయనకు లౌకిక తత్వం తెలుసుకోవాలి అనే ఆలోచన కలిగింది. దానికి ఆయన తన మంత్రులతో కలిసి దేశసంచారం చేయసాగాడు. అలా చేస్తూ ఉండగా కావేరీ నదీ తీరం చేరుకున్నాడు. కావేరీ నదీ తీరంలో ఒక చోట శరీరం అంతా దుమ్ముకొట్టుకొని పోయిన ఒకవృక్షి పడుకొని ఉండటం చూచాడు. ఆయన అజగరుడు అనే ముని. ఆయన శరీరం ధూళితో ఉన్నా ఆయన ముఖంలో వర్ణస్సు

వెలిగిపోతూ ఉంది. ప్రహ్లాదుడు ఆయనను సమీపించి ఆయనకు సాదరంగా నమస్కరించాడు. ఆయనతో ఇలా అన్నాడు.

“తమరు ఎవరోగానీ సామాన్యులుగా కనపడటం లేదు. ఈ దుమ్ములో పడుకొని కూడా బ్రహ్మానందాన్ని అనుభవించినట్టు కనపడుతున్నారు. మానవుడు ఈ లోకంలో ఎంతో శ్రమపడితేకానీ ధనం సంపాదించలేడు. ధనం ఉంటే కానీ భోగాలు సమకూరవు. భోగాలు ఉంటేకానీ శరీర పోషణ జరగదు. అటువంటి వారి శరీరము ధృఢంగా కాంతితో ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది.కాని తమరి వద్ద ఏ ధనము లేదు. కానీ మీరు ధృఢమైన కాంతి వంతమైన శరీరం కలిగి ఉన్నారు. ఇది ఎలా సంభవము. నీవు ఒక మహానుభావుడవు. గొప్ప తత్వవేత్తవు. సర్వం సమంగా చూడగలవాడివి. దూషణభూషణములను సమానంగా స్వీకరించేవాడివి. స్థితప్రజ్ఞుడవు. అంతటి మహాను భావులు అయిన మీరు ఈ విధంగా దుమ్ములో నేలమీద పడుకొని ఉండటానికి కారణం ఏమి?”అని అడిగాడు.

ప్రహ్లాదుని మాటలకు అజగరుడు సంతోషించి చిరునవ్వు నవ్వాడు ప్రహ్లాదునితో ఇలా అన్నాడు. ‘దానవేంద్రా! నీవు సత్త్వగుణసంపన్నుడవు. నీకు తెలియని విషయాలు లేవు. విశ్వంలోని ప్రాణులకు రెండే మార్గాలు. ప్రవృత్తి నివృత్తి. ఇవి నీకు తెలుసు. నీ మనసులోకి అజ్ఞానం ప్రవేశించకుండా పరమాత్మ నీ అంతరంగంలో జ్ఞానజ్యోతిగా వెలుగుతున్నాడు. నీవు ధర్మం గురించి తెలుసుకోవాలి అనే జిజ్ఞాసతో అడుగుతున్నావు. నాకు తెలిసినంతవరకు చెబుతాను.

నేను కూడా ఎన్నో జన్మలు ఎత్తాను. ఎన్నోసార్లు మరణించాను. విషయ సుఖాల వెంట పరుగులు పెట్టాను. సంసార చక్రంలో తిరుగుతూ కర్మబంధాలలో చిక్కుకున్నాను. అప్పుడప్పుడు మనుష్యజన్మలు వచ్చేవి. ఆయాజన్మలలో పుణ్యకార్యాలు చేసి స్వర్గము చేరుకున్నాను. తరువాతి జన్మలలో పాపాలు చేసి శునకము సూకరము మొదలగు జంతుజన్మలు ఎత్తాను. చాలా బాధలు అనుభవించాను. మరలా మానవ జన్మకోసం ఎంతో తాపత్రయ పడ్డాను. జంతు జన్మలలో కూడా పాపాలు చేయకుండా పుణ్యస్థలాలలో తిరుగుతూ చివరకు మానవుడిగా పుట్టాను. ఈ సారి చాలా జాగ్రత్తగా ఉన్నాను. సమస్త క్రియల నుండి విముక్తి పొందిన జీవుడు ఆత్మజ్ఞానం పొందగలడు అని తెలుసుకున్నాను. కర్మబంధాల నుండి నివృత్తి పొంది ఏ కోరికా లేకుండా, ఇదివరకు చేసిన పాపాల పుణ్యాల వాసనలు అనుభవిస్తున్నాను.

ఈ లోకంలో ఉన్న మానవులు సుఖం ఎక్కడో లేదు తనలోనే ఉంది అని తెలుసుకోలేక పోతున్నారు. గంగాజలం దగ్గర ఉంటే ఎండమావుల వెంట పరుగులు పెడుతున్నాడు మానవుడు. నేను వేరు పరమాత్మ వేరు అనే భ్రమలో పడిపోతున్నాడు. సంసార చక్రంలో పడి తిరుగుతున్నాడు. కేవలం దేహం చేతనే సుఖం లభిస్తుంది అనే మానవుని కోరికలు తీరకపోగా దుఃఖంలో

పడిపోతున్నాడు. ఎలాగంటే ధనం వలననే సుఖం లభిస్తుంది అనే భ్రమలో ఉన్నాడు కానీ ధనం సుఖాన్నే కాదు దుఃఖాన్ని కూడా తెచ్చిపెడుతుంది అని తెలుసుకోలేడు. లోభత్వంతో ధనవంతులు నిద్రాహారాలు మాని ధనం కూడబెడితే దానిని పన్నుల రూపంలో ప్రభువులు, దానాల రూపంలో యాచకులు, దొంగతనం రూపంలో చోరులు, శత్రువులు, మిత్రులు, అందరూ ఆ ధనం వివిధ రూపాలలో అపహరిస్తారు. ఆ కారణం చేత ధనం ఉన్నవారు అందరినీ అనుమానిస్తారు. ఆఖరుకు తనను కూడా తాను నమ్ముడు. ఆ ధనం ఇతరులకు దానం చెయ్యడం తాను అనుభవించడు. ఎవరైనా ఎత్తుకుపోతారని అనునిత్యం దిగులు దుఃఖం అనుభవిస్తుంటాడు.

మానవుని కోరికలే అతడి శోకం, మోహం, క్రోధం, మొదలగు వ్యసనాలకు కారణం. కాబట్టి కోరికలు వదిలిపెట్టి తృప్తితో జీవించే వాడే నిత్యసంతోషి. తేనెటీగలు ప్రతి పుష్పం నుండి తేనెను తెచ్చి గూటిలో దాచి పెడతాయి. కాని మానవుడు వాటిని తరిమి ఆ తేనెను తాను స్వీకరిస్తాడు. కొండ చిలువ తన వద్దకు వచ్చిన ఆహారాన్ని మాత్రమే స్వీకరిస్తుంది. ఆహారం కొరకు తాపత్రయపడదు. ఈ రెండు జీవించగా లేనిది మానవుడు ఎందుకు ఆహారం కొరకు ధనం కొరకు తాపత్రయపడాలి. అటు ఆహారం కూడబెట్టడం, ఇటు ఆహారం కొరకు ఆరాటపడటం రెండూ కూడవు అని తేనెటీగ, కొండచిలువ నాకు బోధించాయి.

ప్రహ్లాదా! నేను ఏ బట్టలు అయినా ధరిస్తాను అవి పట్టు బట్టలు కానీ నార బట్టలు కానీ. అలాగే ఎటువంటి ఆహారము అయినా స్వీకరిస్తాను, అది మృష్ణాన్నం కావచ్చు కేవలం నీళ్ల అన్నం కావచ్చు. అలాగే పల్లకీ ఎక్కుతాను, కాళ్లతో నడిచిపోతాను. కస్తూరి మొదలగు సుగంధ ద్రవ్యాలు దొరికితే పూసుకుంటాను లేకపోతే బూడిద పూసుకుంటాదను. దొరికితే హంసతూలికా తల్లం దొరక్కపోతే బండరాయి, మట్టి నేల. రెండూ నాకు ఒకటే. కాని దేని కొరకూ ఎవరినీ యాచించను. దొరకలేదని చింతించను. ఇతరులు ఏమిచ్చినా కాదనను. ఇవ్వలేదని బాధపడను. నాకు కోరికలు లేవు. ద్వేషం, కోపం, లోభం, మాత్సర్యం, ఏవీ లేవు. అలాగని ఎవరి మీదా ప్రేమ లేదు. సుఖదుఃఖాలు నాకు సమానం. ఆ విధంగా జీవితం ఒక లీలగా గడుపుతున్నాను.

నేను ఇతరులను నిందించను. నన్ను నేను పాగుడుకోను. కష్టాలు వస్తే బాధ పడను. సుఖం వస్తే సంతోషించను. ఎల్లప్పుడూ నిశ్చింతగా సంతోషంగా ఉండటం నేర్చుకున్నాను. ఈ విధంగా జీవితం గడుపుతూ నాలో ఉన్న భ్రాంతిని వృత్తులలోనూ, చిత్తవృత్తులను మనసులోనూ మనసును అహంకారంలోనూ, అహంకారం మాయలోనూ, మాయను ఆత్మానుభూతిలోనూ విలీనం చేసాను. ఆ స్థితిలో బ్రహ్మానందాన్ని పొందాను. ఇదీ నేను ఆచరించిన అనుసరించిన ధర్మం. నాకు తెలిసినంత వరకు చెప్పాను.” అని అజగరుడు ప్రహ్లాదునికి చెప్పాడు. ఆమాటలు విన్న ప్రహ్లాదుడు అజగరునికి నమస్కరించి వెళ్లిపోయాడు అని నారదుడు ధర్మరాజుకు చెప్పాడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు నారదుని ఇలా అడిగాడు. “ఓ దేవమునీ! తమరి బోధన నాకు బాగా నచ్చింది. కానీ నా బోటి అజ్ఞాని అయిన గృహస్థు అటువంటి స్థితిని అందుకోవడం సాధ్యమేనా. అందుకోవాలంటే ఏమి చేయాలి. దానికి మార్గం ఏమైనా ఉంటే వివరించు” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు ఇలా చెప్పాడు.

“ధర్మనందనా! గృహస్థుడు కూడా మోక్షమునకు అర్హుడే. అందుకు సందేహం లేదు. కాకపోతే గృహస్థు తాను చేసిన కర్మలు అన్నిటినీ తాను చేస్తున్నాను అని అనుకోకుండా పరమాత్మ చేయిస్తున్నాడు అని భావించాలి. చేసిన కర్మలను కర్మఫలములను పరమాత్మకు అర్పించాలి. అప్పుడే ఏ చింతా ఉండదు. దీనికి తోడు సత్సంగము లో ఉండాలి. గురువులను ఆదరించాలి. పురాణ గాథలను శ్రద్ధలో వినాలి. భార్య భర్త సంతానము బంధువులు వీరంతా వస్తుంటారు పోతుంటారు అనే భావన కలిగి ఉండాలి. మానసికంగా వారి మీద అపరిమితమైన అనుబంధం పెంచుకోకూడదు. తాను వారి పట్ల ఆచరించవలసిన కర్మలను మాత్రమే ఆచరించాలి. ఎక్కువగా మమకారాలు, బంధాలు పెంచుకోకూడదు. అలాగని పూర్తిగా విడిచిపెట్టకూడదు. నిర్లిప్తంగా ఉండాలి. వారిని పోషించడం తనబాధ్యతగా పెట్టుకోవాలి.

భగవంతుడు తనకు ఇచ్చిన ధనము సంపదల పై విపరీతమైన అభిమానం పెంచుకోకూడదు. కేవలం తనకు అవసరము అయినంత వరకే అనుభవించాలి. మిగిలించి అవసరమైన వారికి దాన ధర్మాల రూపంలో పంచిపెట్టాలి. ఆకలి అయినప్పుడు కడుపు నింపుకోడానికి చిన్న చిన్న దొంగతనం చేసిన వారిని శిక్షించకూడదు. పెంపుడు జంతువులను, ఆవులను, ఎద్దులను హింసించకూడదు. తన కన్నా తక్కువ జాతి వారికి అన్నపానాదులు ఇచ్చి వారి ఆకలి పోగొట్టాలి. తన కుల వృత్తి చేసి సంపాదించిన ధనంతో అన్నసంతర్షణలు చేయాలి. తరువాత పరమాత్మను అర్పించాలి.

లోకంలో మానవుడు ధనానికి దాసుడు అయితే తన తండ్రిని నోదరులను కూడా సంహరించడానికి వెనుకాడడు. భార్యను సహధర్మచారిణిగా చూడాలి. ఆమె సాయంతో ధర్మమార్గంలో నడవాలి. సత్ బ్రాహ్మణుడి ముఖం ద్వారా పరమాత్మ తన ఆహారమును స్వీకరిస్తాడు. కాబట్టి బ్రాహ్మణుని భోజనంతో తృప్తిపరచాలి. ఈ విధంగా చేస్తే యజ్ఞములో దేవతలకు హవిస్సులు ఇచ్చిన ఫలితం పొందవచ్చు. కాబట్టి గృహస్థు అయిన వాడు బ్రాహ్మణ సంతర్షణలు చేస్తూ ఉండాలి. దానధర్మాలు చేయాలి. పశువులను ఆహారము ఇచ్చి పోషించాలి. పరమాత్మ అన్ని జీవరాసులలో అంతర్యామిగా ఉన్నాడు అని గ్రహించాలి. అందరినీ సమంగా ఆదరించి అన్న సంతర్షణలతో తృప్తిపరచాలి.

భాద్రపదమాసం కృష్ణపక్షంలో గ్రహణ కాలంలో, శ్రాద్ధకర్తలు అన్నదానం చేయాలి. ఇప్పుడే కాదు వీలయినప్పుడల్లా అన్నదానం చేయాలి. గృహస్థులయిన వాడు పుంసవనం, జాతకకర్తలు, ఉపనయనము, వివాహము మొదలగు సంస్కారములు జరిపించాలి. ఎక్కడ గంగ మొదలగు పుణ్యనదులు ప్రవహిస్తుంటాయో, పుణ్యతీర్థములలో, హరినామ సంకీర్తనం జరిగేచోట, ఆయా ప్రదేశాలలో ధర్మకార్యాలు చేయాలి. కురుక్షేత్రం, గయ, ప్రయాగ, పులహోశ్రమం, నైమిశారణ్యం, ఫల్గుణీనదీతీరం, రామేశ్వరం, ప్రభాసతీర్థం, కుశస్థలి, వారణాసి, మధురాపురి, మొదలగు పుణ్యక్షేత్రములను గృహస్థు తప్పక సేవించాలి. ఇటువంటి పుణ్యతీర్థములలో ఏ కొద్ది ధర్మకార్యం చేసినా అది వేయిరెట్లు అభికఫలం ఇస్తుంది.

ధర్మనందనా! ఈ చరాచర విశ్వం అంతా విష్ణుమయం. అన్నిపూజలు స్వీకరించేందుకు ఆ విష్ణువే తగినవాడు. అందుకే ఈ రాజసూయ యాగ సందర్భంలో శ్రీకృష్ణుని అగ్రపూజకు అర్హుడిగా ఎన్నుకున్నారు. ఆ నారాయణుడి పేరిట అన్న సంతర్పణ చేస్తే సకల ప్రాణికోటికి సంతర్పణ చేసినట్లే. ఈ మానవ శరీరములు అన్న పురములు. ఈ పురములలో ఉన్న ఆత్మనే పురుషుడు అంటారు. ఈ పురుషుడు ఒక్క మానవులలోనే కాదు అన్ని జీవజాతులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. కాని అన్ని జీవజాతులలో కల్లా మానవులలో ఉన్న పురుషుడు, ఆ పురుషులలో కల్లా ఉత్తముడు. వారిలో విష్ణుస్వరూపమైన వేదమును నిత్యం అధ్యయనం చేసే బ్రాహ్మణునిలోని పురుషుడు వారికన్నా ఉత్తముడు. ఆ బ్రాహ్మణులలో కెల్లా ఆత్మజ్ఞానం పొందిన వాడు ఉత్తమోత్తముడు. నిరాకారుడైన పరమాత్మను పూజించడానికి వీలుగా త్రేతాయుగంలో విష్ణువు యొక్క ప్రతిమలు ఏర్పడ్డాయి. కాని కొందరు మాత్రమే ఈ ప్రతిమలను ఆరాధిస్తున్నారు. కొంతమంది విష్ణువు మీద ద్వేషంతో ప్రతిమలను ఆరాధించడం లేదు. సామాన్యులు మాత్రమే విగ్రహారాధన చేస్తూ తగిన ఫలములను పొందుతున్నారు.

ఓ ధర్మనందనా! అన్నిలోకాలకు మూల పురుషుడు విష్ణువు. ఆ శ్రీహరి బ్రాహ్మణుని పూజిస్తాడు. అటువంటి బ్రాహ్మణులలో కర్తనిష్టులు తపోధనులు వేదశాస్త్ర పారంగతులు జ్ఞానయోగులు, పండితులు ఉన్నారు. అటువంటి వారిలో జ్ఞాన యోగి అయిన వాడికి పితృకార్యము రోజు కన్యము, దేవతారాధన సమయంలో హవ్యము సమర్పించాలి. ఇంక గృహస్థు దేవ కార్యాలలో ఇద్దరికి, పితృకార్యాలలో ముగ్గురికి, భోజనం పెట్టాలి. వీలు లేకపోతే ఒక్కరికైనా భోజనం పెట్టాలి. గృహస్థుడు ధనము ఉంది కదా అని శ్రాద్ధ కర్తలు విస్తారంగా చేయకూడదు. శ్రాద్ధకర్తలలో బ్రాహ్మణ సంతర్పణ ఎక్కువఫలితం ఇస్తుంది.

ఓ ధర్మనందనా! యజ్ఞయాగాదులలో జీవహింస పనికిరాదు. ఎందుకంటే ఎప్పుడు తమ ప్రాణాలు తీస్తారో అని యూపస్తంభమునకు కట్టిన జంతువులు కృంగి కృశించి పోతుంటాయి. అది గృహస్థుకు క్షేమం కాదు. కాబట్టి ధర్మవేత్త అయిన వాడు సాత్వికాహారమును స్వీకరించాలి.

నిత్య నైమిత్తిక కర్మలు చేయాలి. కొన్ని అధర్మాలు పైకి ధర్మంగా కనిపిస్తాయి. కాని వాటిని ఆచరిస్తే ధర్మహాని కలుగుతుంది. అటువంటివి పరధర్మంతో ప్రేరేపింపబడి ఉంటాయి. అటువంటి వాటిని ఆచరించకూడదు. ఎందుకంటే ఆ ధర్మములలో కపటం దాగి ఉంటుంది.

ధర్మాచరణ చేసే వాడు ఇతరుల ధనమును కోరుకోకూడదు. జీవించడానికి ధనం ఒకటే మార్గం కాదు. దొరికింది తింటూ బతకవచ్చు. ఏ కోరికలులేని వాడు, కోరికలు ఉన్నవాడి కంటే సంతోషంగా బతకగలడు. కోరికలతో, లోభంతో, అవి తీరడం కోసం పరుగెత్తేవాడికి సుఖం ఎప్పుడూ లభించదు. పాదరక్షలు కలవాడు ముళ్లలోనూ సురక్షితంగా నడవగలడు. అలాగే కోరికలు లేని వాడు తృప్తి కలవాడు ఎల్లప్పుడూ సంతోషంగా ఉంటాడు. జిహ్వాచాపల్యము, స్త్రీ వ్యసనము, ఈ రెండు కలవాడు తృప్తి అంటే ఏమిటో తెలియక చెడిపోతాడు. తృప్తి లేని వాడికి ఎంత ధనము, కీర్తి, పదవి ఉన్నా అవి ఎందుకూ పనికిరావు. ఎంత జ్ఞానికైనా ఇంద్రియలోలత్వం ఉంటే వాడు నాశనం అవుతాడు. కోరికలు కోపము ఓ పట్టాన అంతం కావు. మనసులో సంకల్ప స్థితిలోనే కోరికలను అదుపు చేయాలి. కోరికలు లేక పోతే అవి తీరలేదనే కోధం ఉండదు.

పరమాత్మ ఒక్కడే నాకు రక్ష అని నమ్మేవాడికి భయం ఉండదు. ఆత్మ ఏమిటో అనాత్మ ఏమిటో తెలిసిన వాడికి శోకము, మోహము, ఉండవు. అందరితో స్నేహంగా ఉండటం వలన ఇతరులను బాధించే లక్షణం దూరం అవుతుంది. సాత్వికాహారం తీసుకుంటే అధిక నిద్రను దూరం చేయవచ్చు. సత్వగుణం పెంచుకుంటే రణోగుణము, తమోగుణము తగ్గిపోతాయి. ఈ విధంగా ప్రవర్తిస్తే మానవుడు సుగుణశీలుడు అవుతాడు. గురువును పూజించాలి. గురువుకు ఏం తెలుసు అని నిర్లక్ష్యం చేస్తే వాడు ఏమీ నేర్చుకోలేడు. వాడి చదువు శ్రమవృధా.

ఓ ధర్మనందనా! కొంతమంది అజ్ఞానులు శ్రీమహావిష్ణువును కేవలం ఒక సామాన్యుడిగా తలుస్తారు. మన మాదిరే ఆయనకు అవయవాలు ఉన్నాయనీ మనలాగే మానవుడనీ అనుకుంటారు. ఓ ధర్మనందనా! మానవులకు తమకు ఉన్న ఇంద్రియాలలో ఏదో ఒక దాని మీద చాపల్యం ఉంటుంది. ఆ ఇంద్రియం ద్వారా తమ కోరికలు తీర్చుకుంటూ ఉంటారు. ఆ కోరికలు తీర్చుకోడంలో నిమగ్నం అవుతారు. అటువంటి ఇంద్రియలోలురు అభ్యాసము, ధ్యానము, సమాధి మొదలగు యోగముల మీద ఆసక్తి చూపరు. వారికి కుటుంబం మీద ఉన్న ఆసక్తి వలన చిత్తచాంచల్యం కలుగుతుంది. ఏకాగ్రత ఉండదు.

మనసును జయించాలంటే పరమాత్మయందు మనసు నిలపాలి. ఇతర వస్తువుల మీద ఆసక్తి విడిచిపెట్టాలి. మితాహారం తీసుకోవాలి. శ్రీహరి నామ స్మరణ చేయాలి. ఏకాంతంగా పరిశుభ్రమైన ప్రదేశంలో కూర్చుని ఓంకారం జపించాలి. ప్రాణాయామం చేయాలి. కోరికల మీద ఆసక్తి వదిలిపెట్టాలి. ప్రవృత్తి మార్గం నుండి నివృత్తి మార్గం వైపు మళ్లాలి. ఈ విధంగా యోగాభ్యాసం

చేస్తే మనస్సు శాంతిస్తుంది. మనస్సు ఆత్మలో లీనం అయి పరమానందం పొందుతుంది. మరలా మనసు ప్రాపంచిక విషయాల వైపు మళ్లదు.

ఓ ధర్మనందనా! బ్రాహ్మణుడు సన్యాసం తీసుకొని కోరికలు విడిచిపెట్టి, ధనం మీద వ్యామోహం వదిలిపెట్టి, కొంతకాలం తరువాత మరలా కోరికల మీద ధనం మీద వ్యామోహంతో గృహస్థుగా మారితే, అటువంటి వాడు రెండింటికి చెడిన వాడు అవుతాడు.

ఓ ధర్మనందనా! దేహం వేరు. నేను వేరు అనే జ్ఞానం కలిగి ఉండాలి. నేనే శరీరం అనుకోకూడదు. అజ్ఞానులు మాత్రమే అలా అనుకుంటారు. దేహమే జీవితం అనే మాయలో పడిపోతారు. కాబట్టి నాలుగు ఆశ్రమాల వారు తమతమ ఆశ్రమధర్మాలు సక్రమంగా ప్రవర్తించాలి.

ఓ ధర్మనందనా! ఈ శరీరమే ఒక రథం. దానికి బుద్ధి సారథి. ఇంద్రియాలు గుర్రాలు. మనస్సు కణ్ణం. ప్రాణాలు ఇరుసులు. ధర్మం అధర్మం రెండు చక్రాలు. పంచతన్మాత్రలు సంచరించే ప్రదేశాలు. జీవుడు రథంలో కూర్చుని ఉంటాడు. అహంకారం అతని లక్షణం. అతడి ఆయుధం ఓంకారం. పరిశుద్ధ ఆత్మ బాణం. బ్రహ్మమే లక్ష్యం. ఈ కార్యానికి అరిషడ్వర్గాలు కోరికలు, భయము, బద్ధశత్రువులు., కాబట్టి రథంలో ఉన్న జీవుడు శరీరం అనే రథాన్ని తన అధీనంలో ఉంచుకోవాలి. భక్తుల పాదసేవ అనే కత్తిని ధరించాలి. కోరికలు, అరిషడ్వర్గాలు అనే శత్రువులను నాశనం చేయాలి. ఆత్మానందాన్ని అనుభవించాలి. మానవుడుఇటువంటి స్థితిని పొందలేకపోతే ఇంద్రియాలు అనే గుర్రాలు దేహము అనే రథాన్ని ప్రవృత్తిమార్గంలోకి లాగి సంసారం అనే కూపంలో పడవేస్తాయి. విషయవాసనలు మిగులుతాయి. దాని ఫలితమే పునర్జన్మ.ఓ ధర్మనందనా! వేదములలో చెప్పబడిన

కర్మకాండ రెండు విధములు. ఒకటి ప్రవృత్తి మార్గము రెండవది నివృత్తి మార్గము. మొదటిది పునర్జన్మ కలిగిస్తుంది. రెండవది మోక్షమార్గం చూపుతుంది. ఈ ప్రవృత్తి మార్గం మరలా రెండు విధాలు. ఒకటి ఇష్టి అంటారు. యజ్ఞయాగములు వ్రతములు పూజలు. రెండవది పూర్తి. ప్రజల సౌకర్యం కొరకు చేరువులు బావులు తవ్వించడం, సత్రములు కట్టించడం అన్నదానం జలదానం చేయడం మొదలగునవి. ఈ ప్రవృత్తి కర్మలు చేసిన వ్యక్తి మరణానంతరం సూక్ష్మ దేహం ధరించి సోమలోకం చేరుకుంటాడు. దానినే వసురూపం అంటారు. అక్కడ తన పుణ్య పాపాలకు ఫలితం అనుభవిస్తాడు. తరువాత వర్షం ద్వారా భూమి మీదికి చేరుకుంటాడు. మొక్కలలోనూ పైరులోనూ ప్రవేశించి ఆహారంగా మారి పురుషునిలో ప్రవేశించి రక్తంగా మారి, వీర్యరూపం దాల్చి స్త్రీలో ప్రవేశించి మరలా పుడతాడు. దీనినే పితృమార్గం అంటారు.

రెండవది నివృత్తి మార్గం. దీనిలో సాధకుడు జ్ఞానం విజ్ఞానం సంపాదిస్తాడు. ఇంద్రియములను నిగ్రహించి మనసులో నిక్షిప్తం చేస్తాడు. మనస్సును వాక్కులోనూ, వాక్కును

ఓంకారంలోనూ, ఆ ఓంకార నాదమును ప్రాణంలోనూ, ఆ ప్రాణాన్ని పరమాత్మలో లీనం చేస్తాడు. ఇదంతా దేవయానము అంటారు. దేవయానము గురించి పితృయానము గురించి ఎవడు శాస్త్రదృష్టితో అవగాహన చేసుకుంటాడో వాడు దేహధారి అయినా తన బుద్ధితో ఆలోచించి ఎటువంటి మోహములో పడడు.

ఓ ధర్మనందనా! ప్రాపంచిక విషయాలు, వాటిని అనుభవించే భోక్త ఈ రెండూ పరమాత్మ స్వరూపాలే. జ్ఞానం జ్ఞేయం, వచనం వాచ్యం, అన్నిటికీ మూలం ఆ పరమాత్మయే. పరమాత్మ కానిది ఏదీ లేదు. బింబము ప్రతిబింబము వేరుగా కనిపించినా వాస్తవానికి రెండూ ఒకటే అలాగే పరమాత్మ ఆత్మ ఒకటే, రెండు కావు. దేహం శాశ్వతం కాదు. దేహంలో ఉన్న ఆత్మ శాశ్వతం. దేహం ఒక భ్రాంతి. ఈ దేహం మరొక దేహం నుండి వచ్చింది. ఆ దేహమూ శాశ్వతం కాదు. దేహమును శాశ్వతం అనుకోవడం అజ్ఞానం. అజ్ఞానం తొలగి పోగానే అంతా మిథ్యగా కనిపిస్తుంది.

ఓ ధర్మనందనా! అద్వైతాలు మూడు విధాలు. భావాద్వైతం, క్రియాద్వైతం, ద్రవ్యాద్వైతం. అనేక దారములు కలిసి వస్త్రము అవుతుంది. పత్తి దారం అవుతుంది. కాబట్టి అనేక వస్త్రములు ఏకరూపమైన పత్తిలో నుండి వచ్చినట్టు ఈ జగత్తు అంతా పరమాత్మ నుండి వచ్చింది అనడం భావాద్వైతం. తాను ఏ కర్తచేసినా ఆ కర్తల కర్మఫలమును తనమీద పెట్టుకోకుండా అన్నీ ఆ పరమాత్మ చేయిస్తున్నాడు అని నమ్మి కర్మఫలములను పరమాత్మకు అర్పించడం క్రియాద్వైతము. మూడవది ద్రవ్యాద్వైతము. అంటే భార్య భర్త సంతానము బంధువులు...అంతే కాదు సకల ప్రాణులు..వీటికంతా కర్త భోక్త భగవంతుడే. అంతా సమానమే వేరు వేరు కాదు అనే అభేదభావం కలిగి ఉండటం. ఎవరికి వారు తమకు అనుకూలమైన అద్వైతాన్ని అవలంబించవచ్చు.

కాబట్టి ఓ ధర్మనందనా! మానవుడు గృహస్థు అయి కూడా ధర్మబద్ధంగా జీవనం సాగించి మోక్షమును పొందవచ్చు. ఇంక నా సంగతి కూడా చెబుతాను విను. నేను పూర్వకల్పంలో గంధర్వుడిగా జన్మించాను. నా పేరు ఉపబర్హణుడు. అప్పుడు నేను చాలాఆనందమయమైన జీవనం గడిపాను. నాకు చాలా మంది భార్యలు ఉన్నారు. వారితో చాలా విలాసవంతమైన జీవితం అనుభవించాను. ఒక సారి ప్రజాపతులు ఒక యజ్ఞం చేసారు దానికి మా గంధర్వులను విష్ణుకథలను గానం చేయడానికి ఆహ్వానించారు. నేను కూడా వెళ్లాను. విష్ణుకథలను గానం చేసాను కానీ నా మనసు మాత్రం నా భార్యల మీద ఉండేది. వారు గుర్తుకు రాగానే, వారి మీద మోహంతో, నేను మధ్యలో పారిపోయాను. ఇది ప్రజాపతులకు తెలిసింది. నన్ను వారు శపించారు. “ఓరి మదాంధుడా! నిన్ను శ్రీహరి కథలను గానం చేయడానికి పిలిపించాము. కాని నువ్వు మధ్యలో స్త్రీలోలుడవై పారిపోయావు. మా ఆజ్ఞను భిక్కురించావు. నీకు గంధర్వత్వము నశించిపోతుంది. నీవు మానవ లోకంలో ఒక దాసీకి కుమారుడవై జన్మించు” అని శపించారు.

ఆ కారణంగా నేను ఒక బ్రాహ్మణుల ఇంట్లో దాస్యం చేస్తున్న ఒక దాసికి కుమారుడుగా జన్మించాను. ఆ జన్మలో నా తప్పుతెలుసుకొని, బ్రహ్మవేత్తలైన వారికి సేవ చేసి, తరువాతి జన్మలో బ్రహ్మమానస పుత్రుడుగా జన్మించాను. కాబట్టి గృహస్థ కూడా ధర్మమార్గంలో నడిచి మోక్షం పొందవచ్చు. నీవు కూడా ధర్మమార్గంలో నడుస్తున్నావు. శ్రీకృష్ణునికి అగ్రపూజచేసి గౌరవించావు. పరమాత్మ స్వరూపుడైన శ్రీకృష్ణునికి ఆత్మీయుడుగా సఖుడుగా ఉన్నావు. నీ పూర్వపుణ్యఫలం గొప్పది అని చెప్పాలి. ” అని బోధించి నారదుడు వెళ్ళిపోయాడు.

ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని అగ్రపూజతో రాజసూయ యాగము పరిసమాప్తి గావించాడు. కాని నారదుడి బోధనలు పక్కనబెట్టి ధర్మం తప్పి, లౌకిక మార్గంలో రాజ్యభోగాలు అనుభవించి, జూదక్రీడలో పాల్గొని 12 ఏండ్లపాటు అరణ్యవాసం అనుభవించాడు.” అని శుకయోగీంద్రులు పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను వినిపించి నట్టు నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూతపౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము
పోతనామాత్య ప్రణీతము
ఏడవ స్కంధము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఎనిమిదవ స్కంధము

శాపగ్రస్థుడైన పరీక్షిత్ మహారాజుకు, గంగానదీ తీరంలో, వ్యాసమహర్షి పుత్రుడైన శుకమహర్షి భాగవత కథను వినిపించినట్లు, నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు భాగవత కథను వినిపిస్తున్నాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇది శ్వేతవరాహ కల్పము. దీనిలో 14 మంది మనువులు ఉన్నారు. మొట్టమొదటి మనువు స్వాయంభువ మనువు. ఆయనకు ఇద్దరు కుమార్తెలు. వారు నాకూతి, దేవహాతి. నాకూతికి యజ్ఞుడు, దేవహాతికి కపిలుడు, జన్మించారు ఇద్దరూ విష్ణు అంశతో పుట్టినవారు. కొంత కాలానికి స్వాయంభువ మనువు తన భార్యతో వానప్రస్థము వెళ్లాడు. అక్కడ స్వాయంభువ మనువు నిరంతరం పరమాత్మను ధ్యానిస్తున్నాడు.

రెండవ మనువు పేరు స్వారోచిష మనువు. ఆ మన్వంతరంలో రోచనుడు ఇంద్రుడు. తుషితులు మొదలగువారు దేవతలు. ఊర్జస్తంభుడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. ఆ మన్వంతరంలో విష్ణువు విభుడు అనే పేరుతో వేదశిరుడు అనే వాని ఇంట అవతరించాడు. ఆయన మునులకు వ్రతదీక్షగురించి బోధించాడు.

మూడవ మనువు ప్రియవ్రతుని కుమారుడు ఉత్తముడు. ఆ మన్వంతరములో వసిష్ఠుని కుమారులు ప్రథముడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. సత్యజిత్తు దేవేంద్రుడు. సత్కులు మొదలగు వారు దేవతాగణాలు. ఆ మన్వంతరములో విష్ణువు సత్యసేనుడు అనే పేరుతో ధర్ముడు అనే వాని ఇంట అవతరించాడు. ఆయన దుర్వార్కులైన యక్షరాక్షసులను దండించాడు.

నాలుగవ మనువు ఉత్తముని తమ్ముడు తామసుడు. ఆ మన్వంతరములో సత్యకులు హరులు వీరులు మొదలగువారు దేవతాగణాలు. త్రిశిఖుడు అనేవాడు దేవేంద్రుడు. జ్యోతిర్మయముడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. ఆ మన్వంతరములో విష్ణువు హరి అనే పేరుతో అవతరించాడు. ఆ మన్వంతరములోనే శ్రీహరి గజేంద్రుడు అనే గజమును మొసలి బారి నుండి రక్షించాడు. అది ఎలాగంటే.....

త్రికూటము అనే పర్వతము ఉంది. ఆ పర్వతము నుండి ఖనిజములు ధాతువులు ఉన్నాయి. ఆ పర్వతము మీద కిన్నెరులు విహరిస్తుంటారు. ఆ పర్వతము మీద మామిడి పనస రేగు మర్రి నారికేళం నేరేడు మొదలగు వృక్షములు ఉన్నాయి. ఆ పర్వతము మీద స్వచ్ఛమైన నీటి సరస్సులు ఉన్నాయి. ఆ పర్వతము మీద చుట్టుపట్ల ఉన్న అడవులలో ఏనుగులు జింకలు కోతులు నెమళ్లు ఎన్నో జీవ జాతులు నివసిస్తున్నాయి. ఒకనాడు ఒక ఏనుగుల రాజు తన ఆడ ఏనుగుల రాణులతో కలిసి ఆ అడవిలో విహరిస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో ఆయనకు దాహం వేసింది. ఆయనకు ఒక సరస్సు కనపడింది. ఆ మడుగులో తామర పూలు కలువపూలు కనువిందు చేస్తున్నాయి. గజరాజు తన ఆడ ఏనుగులతో ఆ సరస్సులోకి దిగాడు. తొండంతో నీళ్లు పీల్చి ఆడ ఏనుగుల మీద చల్లుతున్నాడు. ఆ విధంగా ఆ ఏనుగుల గుంపు ఆ సరస్సులో క్రీడిస్తున్నాయి. ఆ గజసమూహము ఆ సరస్సులోని నీటిని అల్లకల్లోలం చేస్తున్నాయి. తామర పూలను తెంపుతున్నాయి.

ఇదంతా ఆ సరస్సులో ఉన్న ఒక మొసలి చూచింది. దానికి కోపం వచ్చింది. ఆ గజరాజుకు బుద్ధి చెప్పాలి అనుకున్నాడు. నీటిలోనే వచ్చి ఆ గజరాజు కాలుపట్టుకున్నాడు. ఒక్కసారిగా ఆ గజరాజును నీటిలోకి లాగాడు. గజరాజుకు కోపం వచ్చింది. ఏ మాత్రం భయపడలేదు. ఆ మొసలి పట్టుకున్న కాలు విదిల్చి ఒడ్డుకు రావడానికి ప్రయత్నించాడు. కానీ మొసలి తన పట్టు వదలలేదు. నీటి లోకి లాగింది. ఈ విధంగా ఏనుగు మొసలిని ఒడ్డుకు లాగితే మొసలి ఏనుగును నీటిలోకి లాగసాగింది. ఒకదానికంటే మరొకటి తమ బలాబలాలు చూపించసాగాయి. వాటి పోరాటం భయంకర రూపం దాల్చింది. వీటి దెబ్బకు ఆ సరస్సులోని నీరు అతలాకుతలం అయ్యాయి. గజమకర యుద్ధం తీవ్రరూపం దాల్చింది.

ఈ విధంగా చాలా రోజులు గడిచాయి. కాని ఎవరూ తమ పట్టు విడవడం లేదు. ఇవి ఈ విధంగా పోరాడుతుంటే ఆడ ఏనుగులు గట్టున నిలబడి వీటి పోరాటం చూస్తున్నాయి. వాటికి గజరాజును ఆ పరిస్థితిలో ఒంటరిగా వదిలి పోవడానికి కాళ్లు ఆడటం లేదు. మొసలి ఏనుగును తన తోకతో బాదుతుంటే ఏనుగు మొసలిని తన తొండంతో బాదుతూ ఉంది. నీటిలో ఉన్నంత వరకు మొసలికి బలం ఎక్కువ. అందుకని ఏనుగును నీటి నుండి బయటకు రానీయడం లేదు. బలంగా ఏనుగు కాలు పట్టుకొని నీటి లోకి లాగుతూ ఉంది. మోహముఅనే పాశములో చిక్కుకొని బయటకు రాలేని జీవుడి మాదిరి ఏనుగు మొసలి బారి నుండి తప్పించుకోలేక పోయింది. అయినా కూడా ఆ ఏనుగు తన శక్తి ఉన్నంత వరకు ఏనుగుతో పోరాడుతూనే ఉంది. చివరకు ఏనుగు శక్తిసన్నగిల్లింది. “ఈ మొసలిని గెలవడం నాకు సాధ్యం కాదు” అని నిర్ధారించుకుంది. ఇప్పుడు ఆ ఏనుగు ఈ విధంగా అనుకుంది.

“ఈ మొసలిని ఎలా గెలవాలి. ఏ దేవుడిని ప్రార్థించేది. ఎవరిని పిలవాలి. ఎవరు వచ్చి నన్ను కాపాడుతారు. నా కన్న బలమైన వారు ఈ అడవిలో ఎవరున్నారు. ఏ దిక్కులేని నాకు

దిక్కు ఎవరు”.

శా||నానానేక పయూధముల్ వనము లోపల బెద్దకాలంబు స
న్యానింపగన్ దశలక్ష కోటి కలిణీ నాధుండనై యుండి మ
ద్దానాంభ: పరిపుష్ట చందన లతాంతఃచ్ఛాయలం దుండ లే
కీ నీరాశ నిటేల వచ్చితి భయం బెట్లొకదే ఈ శ్వరా!

ఉ||ఎవ్వనిచే జనించు జగము ఎవ్వని లోపల నుండు లీనమై
యెవ్వని యందు డిందు బరమేశ్వరుడెవ్వడు మూల కారణం
బెవ్వడు అనాది మధ్యలయు డెవ్వడు సర్వము తానమైన వా
డెవ్వడు వాని నాత్మభవున్ ఈశ్వరున్ శరణంబు వేడెదన్

క|| ఒకపరి జగములు వెలినిడి యొకపరి లోపలకు గొనుచు నుభయము దానై
సకలార్థ యగు నయ్యకలంకుని నాత్మమూలు నర్థి దలంతున్

క||. లోకంబులు లోకేశులు లోకస్థులు దెగిన తుది నలోకంబగు పెం
జీకటి కవ్వల నెవ్వం డే కాకృతి వెలుగు నతని నే సేవింతున్

క||నర్తకుని భంగి బెక్కగు మూర్తులతో నెవ్వడాడు? మునులు దివిజులుం
గీర్తింప నేరరెవ్వని వర్తన మొరులెఱుగ రట్టి వాని నుతింతున్

ఆ|| ముక్తసంగులైన మునులు దిదృక్షులు సర్వభూతహితులు సాధు చిత్తు
లసదృశ వ్రతాఢ్యులై కొల్తు రెవ్వని దివ్యపదము వాడు దిక్కునాకు

భగవంతునికి పుట్టుక, మరణము, పేరు, ఆకారము, కర్త, పాపము, పుణ్యము, ఫలము
గుణాలు ఇవేవీ లేవంటారు. కాని పరమాత్మ తన అవతారములలో ఇవన్నీ ధరించాడు. రూపం
లేకపోయినా రూపం ఉన్నట్టు పేరు పెట్టుకొని నటించాడు. ఆయనెవరో ఆయనకు తెలుసు. మాకు
తెలియదు. ఎందుకంటే ఆయన, ఆయన లీలలు, కర్తలు, మాటలకు ఊహలకు అందవు. ఆయన
పరిశుద్ధుడు, సత్వగుణ సంపన్నుడు. శాంతస్వరూపుడు. మోక్షం ఇచ్చేవాడు. ఆనంద స్వరూపుడు.
స్వపరభేదం లేని వాడు. సంసార సాగరంలో మునిగిన వారికి అందని వాడు. జ్ఞానము కలిగిన
వాడు. దయాసాగరుడు. అన్నింటికీ మూలము. మాయకు ఆవల ఉండేవాడు. స్వయం ప్రకాశకుడు.
సృష్టి స్థితి లయ కారుడు. అవ్యయుడు. ఆర్తతాణపరాయణుడు. అన్ని జీవులలో ఆత్మస్వరూపంగా

వెలుగుతున్నవాడు. అన్నిటికీ కార్యము కారణము ఆయనే. ఫలాపేక్ష లేని కర్మలు చేసి ఆయనను చేరుకోవచ్చు అటువంటి దేవుడికి నేను నమస్కరిస్తున్నాను.

యోగులు అయిన వారు తాము ఇదివరకు జన్మలలో చేసిన కర్మలను తాము ఆచరించిన యోగము అనేఅర్థిలో దగ్ధం చేసి పునీతులై ఆ పరమేశ్వరుని పొందుతారు. అటువంటి పరమేశ్వరుని నేను సేవిస్తాను. అటువంటి పరమాత్మ నిష్కాములైన వారి పూజలు అందుకుంటాడు. ఆయనను భక్తితో పూజించిన వారికి దగ్ధరగా ఉంటాడు. జీవన్ముక్తులు ఆయనను అను క్షణం ధ్యానిస్తుంటారు. ఆయన కథలను గానం చేస్తుంటారు. ఆయనను చేరుకోడానికి యోగం ద్వారానే చేరుకోగలము. ఆయన పరిపూర్ణుడు బ్రహ్మస్వరూపుడు. గుణాతీతుడు. ఆయన ఏదీకాడు కానీ అన్నీ తానే అవుతాడు. అవాక్ మానస గోచరుడు. అటువంటి పరమాత్మను నేను సేవిస్తాను.

క॥కలడందురు దీనుల యెడ గలడందురు పరమయోగి గణముల పాలం
గలడందు రన్ని దిశలను గలడు కలం డనెడు వాడు కలడో లేడో!

సీ॥కలుగడే నా పాలి కలిమి సందేహింప గలిమిలేములు లేక కలుగువాడు
నాకడ్డపడ రాడే నలి నసాధువులచే బడినసాధుల కడ్డపడెడువాడు
చూడడే నా పాటు జూపుల జూడక చూచువారల గృహ చూచువాడు
లీలతో నా మొఱులింప డే మొఱుగుల మొఱు లెఱుంగుచు తన్ను మొఱుగువాడు

అఖిల రూపముల్ దనరూపమైనవాడు నాది మధ్యాంతములు లేక యడరువాడు
భక్తజనముల దీనుల పాలి వాడు వినడె చూడడె తలపడె వేగ రాడె

క॥వినుదట జీవుల మాటలు చనుదట చనరాని చోట్ల శరణార్థుల కో
యను దట పిలిచిన సర్వము గనుదట సందేహమయ్యె గరుణావాల్చీ!

శా॥లావొక్కింతయు లేదు ధైర్యము విలోలంబయ్యె ప్రాణంబులున్
తావుల్ దప్పెను మూర్ఖ వచ్చె దనువున్ డస్సెన్ శ్రమం బయ్యెడిన్
నీవే తప్ప నితఃపరం బెఱుగ మన్నింపం దగున్ దీనునిన్
రావే ఈశ్వర కావవే వరద సంరక్షింపు భద్రాత్మకా!

ఊ॥ ఓ కమలాప్త! యో వరద! యో ప్రతిపక్షవిపక్షదూర
కుయ్యో కవియోగ వంద్య సుగుణోత్తమ యో శరణాగతామరా
నోకహ! యో మునీశ్వర మనోహర! యో విమల ప్రభావ
రావే కరుణింపవే తలపవే శరణార్థిని నన్ను గావవే

ఓ కమలాక్షుడా! ఓ వరదుడా, శత్రువులపైన కూడా వైరం లేని వాడా. నా మొరవినవా. కవుల చేత యోగుల చేత నమస్కారాలు అందుకుంటావే. ఉత్తగుణాలు కల వాడివే. శరణు వేడిన వారికి కల్పవృక్షము వంటి వాడా. మునిజనములకు ప్రియమైనవాడా. నిర్మలమైన మనసు కలవాడా. రావా కనికరింపవా. నిన్నే శరణు కోరుతున్నాను. నన్ను కాపాడు. అని గజరాజు శ్రీహరి శరణు వేడాడు. ఆ సమయంలో గజరాజు మొర విష్ణువుకు వినపడింది. ఆసమయంలో శ్రీమహావిష్ణువు.....

మ॥ అల వైకుంఠపురంబులో నగరిలో నా మూల సౌధంబుదా
పల మందారవనాంతరామృత సర: ప్రాంతేందు కాంతోప లో
త్తల పర్వంక రమా వినోది యగు నాపన్న ప్రసన్నుండు వి
హ్వల నాగేంద్రము పాహి పాహి యన గుయ్యాలించి సంరంభియై

మ॥ సిరికింజెప్పడు శంఖచక్రయుగముంజేదోయి సంభింప డే
పరివారంబును జీర డభ్రకపతిం బన్నింప డాకల్లికా
తర ధమిల్లము జక్కనొత్తడు వివాద ప్రాశ్నిత శ్రీకుచో
పరి చేలాంచలమైన వీడడు గజప్రాణావనోత్సాహియై

ఈ విధంగా తన భక్తులను ఆదుకోవడంలో ఆసక్తి కలవాడు, అన్ని ప్రాణుల హృదయములలో ఉన్నవాడు, దిగ్గున లేచాడు. పక్కన ఉన్న లక్ష్మీదేవి వంక కూడా చూడలేదు. ఆమెతో ఒక్కమాట కూడా చెప్పలేదు. ఆయన ముందున్న లక్ష్మం ఒక్కటే గజరాజును రక్షించడం. అంతే గజరాజు ఉన్నచోటికి పరుగెడుతున్నాడు. ఇంక ఆయన వెంట

మ॥ తన వెంటన్ సిరి, లచ్చి వెంట నవరోధవ్రాతమున్ దాని వె
న్నను బక్షింద్రుడు వాని పాంతను ధను:కౌమోదకీ శంఖ చ
క్ర నికాయంబును నారదుండు, ధ్వజనీకాంతుండు రా వచ్చి రొ
య్యన వైకుంఠపురంబునం గలుగునా బాలగోపాలమున్

లక్ష్మీ దేవి ముఖం పద్మం లాగా ఉంది. ఆమె ముఖం నిజమైనపద్మం అనుకొని తుమ్మెదలు ఆమె ముఖం మీద వాలుతున్నాయి. ఒక పక్క శ్రీహరి తన పమిట చెంగు పట్టుకొని

లాక్కుంటూ పరుగెడుతున్నాడు. ఆ పమిట జారకుండా ఒక చేత్తో పట్టుకొని మరొక చేత్తో తుమ్మెదలను తోలుకుంటూ ఉంది. అలా తోలుకుంటూ ఇలా అనుకుంటూ ఉంది.

“ ఏంటో ఈయన. ఏమీ చెప్పడు. ఎక్కడికి పోతున్నాడో చెప్పడు. ఎవరైనా ఆడవాళ్లు అనాథ రక్షకా అని అరిచిన అరుపు వినబడిందేమో. మరలా ఎవరైనా రాక్షసులు వేదాలను దొంగిలించారేమో. లేక దేవతల రాజధాని అయి అమరావతిని రాక్షసులు ఆక్రమించారేమో. అదీకాకుండా విష్ణువెక్కడ చూపండి అంటూ ఎవరైనా దానవులు అడుగుతున్నారేమో. ఏదీ చెప్పకుండా ఎలా తెలుస్తుంది.” అని అనుకుంటూ పమిటను పట్టుకొని విష్ణువు వెంట పరుగెడుతూ ఉంది లక్ష్మి.

అలా పరుగెడుతూ ఉంటే లక్ష్మీదేవి చెవి ఆభరణాలు ఊగుతున్నాయి. చక్కగా ముడుచుకున్న వెంట్రుకలు చిందరవందరగా పడుతున్నాయి. పమిట తొలగి పోతూ ఉంది. ఇవేమీ పట్టించుకోకుండా శ్రీహరి తన మానాన తాను భార్యపమిట కొంగు పట్టుకొని గజరాజును రక్షించడానికి పరుగులు పెడుతున్నాడు.

లక్ష్మీదేవి విసుగు పుట్టి “ఏమండీ! ఇంతకూ మనం ఎక్కడికి వెళుతున్నాము” అని అడగాలని అనుకొంది. ఆయన ముందు నిలబడి అడుగుదాము అనుకొని నాలుగు అడుగులు ముందుకు వేసింది. “ఎక్కడికయితే నీకెందుకు.” అని కసురుకుంటాడేమో అని వెనుకడుగు వేసింది. “అయినా నాకెందుకులే ఆయన ఎక్కడకు తీసుకెళితే అక్కడికే వెళదాము” అని మరలా శ్రీహరి వెనుక నడుస్తూ ఉంది.

ఈ విధంగా శ్రీహరి ఆయన వెంట లక్ష్మి వారి వెంట దాసదాసీలు, గరుడుడు, శంఖుచక్రాలు వరసగా వెళ్లడం చూచి దేవతలు అంతా నిలబడి చూస్తున్నారు. అడుగో శ్రీమహావిష్ణువు ఇటే వస్తున్నాడు అనుకుంటూ నమస్కారాలు చేస్తున్నారు. మరి కొందరు ఎందుకైనా మంచిదని ఆయన వెంట పరుగులు పెడుతున్నారు.

గజప్రాణమును రక్షించాలి అనే ఏకైక లక్ష్యంతో పరుగెడుతున్న శ్రీమహా విష్ణువుకు తన వెనుక జరుగుతున్న ఇవేమీ కనిపించడం లేదు. ఏనుగు మొసలి పోరాడుతున్న సరస్సు వద్దకు వచ్చాడు. ఏనుగు కాలు పట్టుకొని లాగుతున్న మొసలిని చూచాడు. వెంటనే తన చక్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రాయుధం రివ్వున పాయి మొసలి తల నరికింది. గజరాజు పట్టు వీడింది. ఉత్సాహంగా సరస్సులో నుండి బయటకు వచ్చాడు. ఆ గజరాజు, కర్మబంధములు వీడిన గృహస్థు వలె ఉన్నాడు. ఆడ ఏనుగులు అన్నీ గజరాజు చుట్టు చేరి ఆనందంతో కేరితలు కొడుతున్నాయి. తమ తొండములతో నీరు పీల్చి గజరాజు మీద అభిషేకము చేసాయి.

గజరాజు ప్రాణాలు రక్షింపబడ్డాయి అనే దానికి సూచనగా శ్రీహరి పాంచజన్యం పూరించాడు. విష్ణువు తన చేయి సాచి గజరాజు తొండమునందుకొని మడుగునుండి పైకి లాగాడు. గజరాజు వెన్నుమీద ప్రేమగా నిమిరాడు. శ్రీహరి కరస్థిర్మ వలన గజరాజుకు అంతకాలము మొసలితో పోరాడిన అలసట అంటా మాయం అయింది. నూతనోత్సాహంతో సరస్సులోని ఒక తామర పువ్వు తన తొండముతో లాగి శ్రీహరికి భక్తితో సమర్పించాడు. శ్రీహరి చక్రముతో మరణించిన ఆ మొసలి ఒక గంధర్వుడిగా మారి పోయింది. శాప విమోచన కాగానే గంధర్వుడు శ్రీహరికి మొక్కి తన లోకానికి వెళ్లి పోయాడు.

ఓ ధర్మనందనా! ఆ గజరాజు పూర్వజన్మలో ఇంద్రద్యుమ్నుడు అనే మహారాజు. ఆయన విష్ణుభక్తుడు. ఒక సారి ఆయన ఏకాగ్రతతో ధ్యానం చేసుకుంటుంటే అగస్త్యమహాముని అక్కడకు వచ్చాడు. ఇంద్రద్యుమ్నుడు మునిరాకను గమనించలేదు. ఈ విషయం మునికి తెలియదు. రాజు కావాలని గర్వంతో తనను గౌరవించలేదనుకున్నాడు. వెంటనే ఏనుగుగా జన్మించు అని శపించాడు. ఆ కారణం చేత విష్ణుభక్తుడు అయిన ఇంద్రద్యుమ్నమహారాజు గజరాజుగా జన్మించాడు.

గజరాజును కాపాడిన తరువాత విష్ణువుకు తన చేతిలో లక్ష్మీదేవి పమిట కొంగు ఉన్న సంగతి గుర్తుకు వచ్చింది. “లక్ష్మీ నేను ఈ గజరాజును కాపాడే తొందరలో నా చేతిలో నీ పమిట కొంగు ఉన్న సంగతి కూడా మరచాను. నీవేమైనా అనుకున్నావా. నన్ను మరిచిపోని వారిని నేను ఎన్నటికీ మరువను. నన్ను విడిచిపెట్టిన వారిని గురించి నేను పట్టించుకోను. నన్ను శరణాగతి పొందిన వారికోసం ఈ విధంగా పరుగెడుతుంటాను.” అని పలికిన శ్రీహరిని చూచి లక్ష్మీ “అదేమిటి స్వామీ. నేను తమ సహధర్మచారిణి. మిమ్ములను అనుసరించడమే నా ధర్మం. అందుకే మీ వెంట వచ్చాను” అని పలికింది. తరువాత శ్రీహరి గరుడ వాహనం ఎక్కి లక్ష్మీదేవితో సహా వైకుంఠం వెళ్లిపోయాడు. ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ఈ గజేంద్రమోక్షము అనే కథను ప్రశ్నాంతమైన మనస్సుతో చదివినా విన్నా వారు విష్ణువు రక్షణ పొందుతారు.

ఓ పరీక్షితమహారాజా! తమస మనువు తరువాత అతని తమ్ముడు రైవతుడు మనువు అయ్యాడు. హిరణ్యరోముడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. భూతరయుడు మొదలగువారు దేవతలు. ఈ మన్వంతరంలో శ్రీమహావిష్ణువు, శుభ్రుడు వికుంఠ అనే దంపతులకు వైకుంఠుడు అనే పేరుతో జన్మించాడు. ఆ మన్వంతరములోనే వైకుంఠము ఏర్పడింది. ఆ మన్వంతరములోనే లక్ష్మితో వివాహం జరిగింది.

రైవతుని తరువాత చాక్షుసుడు మనువైనాడు. ఆయన ఆరవ మనువు. ఆ మన్వంతరములో మంత్రద్యుమ్నుడు ఇంద్రుడు. అప్సారలు దేవతలు. హవిష్మంతుడు మొదలగు

వారు సప్తఋషులు. ఆ మన్వంతరములో విష్ణువు అజితుడు అనే పేరుతో అవతరించాడు. ఈ అజితుడే కూర్మరూపంతో మంధర పర్వతాన్ని తన వీపు మీద మోసి క్షీరసాగర మధనానికి సహకరించాడు.

ఇప్పుడు పరీక్షిత్తు మహారాజు ఇలా అడిగాడు. “ముగీంద్రా! దేవదానవులు పాలసముద్రమును ఎందుకు చిలికారు. అందులోనుండి ఏమేమి వచ్చాయి. అమృతం ఎవరికి దక్కింది వివరంగా చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకమహర్షి ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“ఓ మహారాజా! దేవతలకు దానవులకు అగ్నికాలాలలోనూ ఏదో ఒక కారణంతో యుద్ధం జరుగుతూ ఉండేది. ఒక్కోసారి దానవులు విజయం సాధించేవారు. దేవతలు ప్రాణాలు దక్కించుకొని పారిపోయేవారు. దానవులను జయించే ఉపాయం దొరక్క దేవతలు తల్లడిల్లి పోయేవారు. ఓడి పోయిన దేవతలను, దానవులు రకరకాలు బాధించసాగారు. ఆ బాధలు తట్టుకోలేక దేవతలందరూ బ్రహ్మగాలి వద్దకు పోయి తమ బాధలు చెప్పుకున్నారు.

“దేవా! దానవుల చేతిలో మేము నానారకాల బాధలు పడుతున్నాము. మీరే మమ్ములను కాపాడాలి” అని వేడుకున్నారు. “నేను సృష్టికర్తను మాత్రమే. మనలనందరినీ పోషించేవాడు విష్ణువు ఆయన దగ్గరకు పోదాం పదండి” అని అందరూ విష్ణువు వద్దకు వెళ్లారు. అజితుడిగా అవతరించిన విష్ణువు ను అనేకవిధాలుగా కీర్తించారు. వారి ప్రార్థనలను మన్నించి విష్ణువు వారికి దర్శనం ఇచ్చాడు.

చతుర్భుజుడు, శంఖుచక్రము, కౌమోదకీ, నందకము, తామరపువ్వు, పీతాంబరము, వైజయంతీ మాల, వీటితో ప్రత్యక్షమైన విష్ణువును చూచి బ్రహ్మమొదలగు దేవతాగణాలు పులకించిపోయారు. “ఓ దేవా మేము దానవులచేతిలో చాలా బాధలు పడుతున్నాము. నీవే మమ్ములను రక్షించాలి” అని వేడుకున్నారు. దానికి విష్ణువు “దేవతలారా! మీరు అన్నదమ్ములు. కలిసి మెలిసి జీవించండి. అనవసర కొట్లాటలు వద్దు. ప్రస్తుతం మీ కాలం బాగా లేదు. దానవులకు అణగి మణగి ఉండండి. మీరు బలం పుంజుకునేదాకా ఈ విధంగా జీవించడం తప్పదు. మీకు అమృతం అవసరం. ఆ అమృతం కోసం ప్రయత్నించండి. దాని వలన మీ ఆయుష్షు పెరుగుతుంది. మీ రందరూ అనేకములైన తృణధాన్యములను, శిష్యములను, మొక్కలను, తీగలను తెచ్చి పాల సముద్రంలో వేయండి. అప్పుడు పాలసముద్రం మధించండి. దానికి మంధర పర్వతం కవ్వంగా వాడండి. వాసుకిని తాడుగా వాడండి. అలా చిలికితే శిష్యములు పాలతో కలిసి చక్కని అమృతంగా మారుతుంది. కాని దానికంటే ముందు విషం పుడుతుంది. దానికి భయపడకుండా చిలకండి. అమృతం వస్తుంది. అమృతానికి ముందు అనేకములైన ఆకర్షణీయ వస్తువులు వస్తాయి. వాటికి ఆశపడకుండా అమృతం వచ్చేదాకా చిలకండి. మీకు అమృతం లభిస్తుంది.” అని పలికి అంతర్హతుడు

అయ్యాడు.

దేవతలు యుద్ధం అనే మాట వదిలిపెట్టారు. దానవులతో స్నేహంగా ఉన్నారు. ఆ సమయంలో దానవులకు అభిపతి ప్రహ్లాదుని మనుమడు బలి చక్రవర్తి. బలహీనంగా ఉన్న దేవతలు ఆయనతో స్నేహం పెంచుకున్నారు. ఆయన ఆజ్ఞలను శిరసావహించసాగారు. ఇదే అదనుగా కొంత మంది దానవులు దేవతలను చంపాలని అనుకున్నారు. కాని బలి చక్రవర్తి వారి ఆటలు సాగనివ్వలేదు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

“దేవతలు దానవులకు శత్రువులు. కాని మన శత్రువులు ఇప్పుడు మనలను శరణు కోరారు. శరణు కొరిన వారి మీద మన ప్రతాపం చూపకూడదు. వారు మనకు అపకారం చేస్తే వారి కి మనం కూడా అపకారం చేయవచ్చు. కాబట్టి మీరు దేవత ల మీద మీ బాహుబలాన్ని ప్రదర్శించకండి.” అని పలికాడు. బలి చక్రవర్తి మాటలకు దేవతలు పరమానంద భరితులు అయ్యారు. ఆయనను తమ ప్రభువుగా సేవించారు. ఇప్పుడు బలిచక్రవర్తి అధికారానికి అడ్డులేదు. అందుకని సుఖంగా ఉన్నాడు.

దేవేంద్రుడు కూడా బలి చక్రవర్తికి మంత్రి వలె మెలగుతున్నాడు. అంతే కాదు దానవులతో దైత్యులతో స్నేహంగా ఉన్నాడు. సమయం చూసి బలి చక్రవర్తితో ఇలా అన్నాడు. “దానవేంద్రా! మనము అక్కచెల్లెళ్ల పిల్లలము. మనలో మనకు విరోధము ఎందుకు. మనం కలిసికట్టుగా పనిచేద్దాము. విరోధం వలన కష్టాలే కానీ సుఖాలు కలుగవు. ఇకమీదట మీరే మాకు రాజు. లోకాలన్నీ బలిచక్రవర్తి అధీనంలో ఉంటాయి. దేవతాగణాలు అన్నీ మీ అధీనంలో ఉంటాయి. మేముందరము మీ ఆజ్ఞకు కట్టుబడి ఉంటాము. మనందరం బాగుపడే ఉపాయం ఒకటి ఉంది. అది మీకు చెబుతాను.” అని విష్ణువు తమకు చెప్పిన క్షీరసాగర మధనం ఆలోచన బలి చెవిని వేసాడు.

దేవేంద్రుడు చెప్పిన దాంట్లో ఏమీ మోసం కనిపించడం లేదు. అందుకని బలి దానికి ఒప్పుకున్నాడు. దానవులకు దైత్యులకు దేవేంద్రుని ఆలోచన గురించిచెప్పి ఆ ప్రకారం చెయ్యమన్నాడు. దానవులందరూ దేవతలతో కలిసి ముందు మందర పర్వతము వద్దకు వెళ్లారు. మందర పర్వతాన్ని తవ్వి పెకలించారు. తాళ్లతో కట్టారు. మందర పర్వతాన్ని పైకి ఎత్తారు. ఆ కొండను పాల సముద్రం వద్దకు తీసుకొని వచ్చారు. దగ్గరకు రాగానే ఆ కొండ ఒరిగి పోయింది. దాని కిందపడి చాలా మంది దేవతలు, దానవులు మరణించారు. దేవేంద్రుడికి బాధ కలిగింది. “ఏమిటి పని. కొండతో సముద్రం చిలకడమా. అసలు విష్ణువు దగ్గరకు పోవడం ఎందుకు. ఈ అలవికాని పని పెట్టుకోవడం ఎందుకు. ఈ కొండను పెకలించి తేవడం ఏమిటి. ఇంతమంది చావడం ఏమిటి. అంతా వింతగా ఉంది. అసలు మనవంటి వారు ఇటువంటి అలవికాని పనులు పెట్టుకోకూడదు.” అని దేవతలు

మధనపడసాగారు.

ఇదంతా చూచాడు విష్ణువు. వెంటనే అక్కడకు వచ్చాడు. దేవతలను దానవులను భయపడకండి అని ఓదార్చాడు. తన అపారమైన శక్తితో ఆ కొండను లేపి నిలబెట్టాడు. ఆ కొండను గరుడుని వీపు మీద పెట్టాడు. తాను కూడా గరుడుని మీద కూర్చున్నాడు. గరుడుడు ఎగురుతూ పాలసముద్రం దగ్గరకు వెళ్లాడు. విష్ణువును మందర పర్వతాన్ని పాల సముద్రం దగ్గర దించాడు. తరువాత గరుడుడు విష్ణువుకు నమస్కరించి ఆయన అనుమతి తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

తర్వాత దేవ దానవులు వాసుకిని పిలిపించారు. మందర పర్వతానికి తాడుగా ఉండమన్నారు. ఈ పని వాసుకి తప్ప మరొకరు చేయలేరని పోగిడారు. ఆయనకు కూడా అమృతంలో భాగం ఇస్తామని ఆశచూపారు. వాసుకి ఒప్పుకున్నాడు. మందర పర్వతాన్ని కిందిభాగం బాగా చదును చేసారు. మందర పర్వతానికి వాసుకిని తాడుగా చుట్టారు. మందర పర్వతాన్ని పాల సముద్రంలో నిలబెట్టారు. చిలకడానికి మొదలు పెట్టారు.

ఇప్పుడు ఒక సమస్య వచ్చి పడింది. వాసుకి తల వైపు ఎవరు ఉండాలి. తోక వైపు ఎవరు ఉండాలి అనే దాని మీద అభిప్రాయభేదాలు వచ్చాయి. దేవతలు తల వైపు పట్టుకున్నారు. దానికి దానవులు ఒప్పుకోలేదు. “మీరు తల వైపు పట్టుకుంటే మేము తోకను పట్టుకోవాలా. మేము అంత తీసి పోయామా. మేము తలవైపు పట్టుకుంటాము” అని దానవులు పట్టుబట్టారు. విష్ణువు జోక్యం చేసుకొని దేవతలను తోకవైపు రమ్మన్నాడు. దానవులు విజయగర్వంతో పడగలవైపు పట్టుకున్నారు. పాల సముద్రంలో మందర పర్వతాన్ని పెట్టి తలవైపు దానవులు తోకవైపు దేవతలు పట్టుకొని చిలకడం మొదలు పెట్టారు.

మందర పర్వతం కింద కుదురు లేకపోవడం వలన మందర పర్వతము ఒక పక్కకు ఒరిగి పోయింది. క్రమక్రమంగా మునిగి పోసాగింది. మరలా ఇదెక్కడి ఖర్చరా అనుకుంటూ దేవతలు దానవులు ఆ పర్వతాన్ని నిలబెట్టడానికి ప్రయత్నించారు కానీ వారికి సాధ్యం కాలేదు. ఆ పర్వతాన్ని కనీసం కదిలించలేకపోయారు. అందరూ గట్టుమీద నిలబడి చూస్తున్నారు. మందర పర్వతం పాల సముద్రంలో మునిగి పోసాగింది. ఇదంతా చూస్తున్నాడు విష్ణువు. వెంటనే తాను సముద్రంలోకి దిగాడు. మహా కూర్మంగా మారి పోయాడు. మందర పర్వతాన్ని పైకి ఎత్తి తన డిప్ప మీద నిలబెట్టాడు. పేరుకు అలా మారాడే గానీ అంతటా తానే అయి ఉన్నాడు విష్ణువు. ఆయనే పాల సముద్రం. ఆయనే పర్వతము ఆయనే వాసుకి ఆయనే కూర్మము. అన్నీ తానే అయి పాల సముద్రం చిలుకుతున్నాడు. కాని దేవతలు, దానవులు, వాసుకి, తామే ఈ పని చేస్తున్నట్టు భ్రమలో ఉన్నారు. దేవతలు దానవులు అరుచుకుంటూ కేకలు వేసుకుంటూ పాలసముద్రం చిలుకుతున్నారు.

పాల సముద్రంలో కొండ గిరాగిరా తిరుగుతూ ఉంది. పాల తుంపరలు ఎగిసి పడుతున్నాయి. ఆ ఒరిపిడికి తట్టుకోలేక వాసుకి తన తలల నుండి విషం కక్కుతున్నాడు. ఆ విషం వేడికి తట్టుకుని దానవులు మభిస్తున్నారు. దేవతలు దానవులు కాసేపు చిలకడం, అమృతం వచ్చిందా అని చూడటం, మరలా చిలకడం, మరలా చూడటం, రాలేదని నిరాశ చెందడం, ఇలా జరుగుతూ ఉంది.

ఆ విధంగా చిలుకుతుంటే పాల సముద్రం నుండి మొదట హాలాహలము పుట్టింది. ఆ హాలాహలం నుండి అగ్నిజ్వాలలు ఎగిసి పడుతున్నాయి. ఆ అగ్ని ప్రళయ కాలంలో పుట్టే అగ్నికి ఎన్నోరెట్లు ఎక్కువగా ఉంది. ఆ హాలా హలం పొంగుతుంటే ఆ పాగలు ఆకాశాన్నంటుతున్నాయి. అంతే కాదు ఆ హాలాహలం పాల సముద్రం అంతా పాకిపోతూ ఉంది. ఆ హాలాహలం ధాటికి దేవతలు దానవులు వాసుకిని వదిలిపెట్టి పారిపోయారు. కొందరు హాలాహలం మంటల్లో మాడిపోయారు. లోకాలన్నీ అకాల ప్రళయం వచ్చిందా అని భయంతో వణికిపోయారు. ఆ హాలాహలాన్ని అడ్డగించే వారు ఎవరా అని దేవతలు దానవులు దిక్కులు చూస్తున్నారు. విష్ణువును అ డుగుదామంటే ఆయన మంధరపర్వతం కింద ఉన్నాడు. అందుకని దేవతలు దానవులు బ్రహ్మగాలిని ముందు పెట్టుకొని కైలాసానికి వెళ్లారు. దేవతలు దానవులు మహాశివునికి జరిగిన విషయం చెప్పి కాపాడమని అర్థించారు.

“ఓ దేవా! దేవతలు దానవులు అమృతం కోసం మంధర పర్వతాన్ని కవ్వంగా, వాసుకిని తాడుగా చేసి విష్ణువును కొండకింద కుదురుగా పెట్టి పాలసముద్రం చిలుకుతుంటే అమృతానికి బదులు హాలాహలం పుట్టింది. అది లోకాలను దహిస్తూ ఉంది. ఆ హాలాహలాన్ని పరిహరించడానికి నీవే తగిన వాడవు. నీవే మాకు దిక్కు. నిన్ను తప్ప ఇంకెవరి దగ్గరకు వెళతాము. నీ కంటే గొప్పవాడు లేడు. మూడులోకాలను నీవే రక్షించాలి” అని ప్రార్థించారు. దేవతల ప్రార్థనలను ఆలకించిన మహాదేవుడు తన భార్య పార్వతిని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“దేవీ! దేవతల ప్రార్థనలను విన్నావా. లోకాల దుస్థితి చూచావా. పాలసముద్రంలో విషం పుట్టింది. లోకాలకు ప్రభువుగా ప్రాణభయంతో నన్ను ఆశ్రయించిన వారిని రక్షించడం నా ధర్మం. ప్రజారక్షణ ప్రభువుల కర్తవ్యం. ఉత్తములు తమ ప్రాణాలను లెక్కచేయకుండా ప్రజలను కాపాడాలి. పరోపకారమే ఉత్తమ ధర్మం. కాబట్టి ఈ హాలాహలాన్ని అదుపు చేయాలి. అంటే నేను దానిని స్వీకరించాలి. కాబట్టి నేను ఈ హాలాహలాన్ని పాయసం లాగా తాగేస్తాను. నీవేమంటావు.” అని అడిగాడు. దానికి పార్వతి “దేవా! మీ మనసుకు ఎలా నచ్చితే అలా చేయండి. హాలాహలాన్ని సేవించండి” అని పలికింది.

ఇది విని అదిరిపడ్డాడు పరీక్షిత్. “అదేమిటి మునీంద్రా! భార్య తన భర్తను విషం

తాగమని చెప్పడమా. వింతగా ఉందే. దేవతలు చెప్పారే అనుకో. బ్రహ్మగారిని ప్రార్థించారే అనుకో. భార్గ్య అయి ఉండీ ప్రాణాంతకమైన విషాన్ని మింగమని పార్వతి ఎలా చెప్పింది.” అని అన్నాడు. దానికి శుకమహర్షి ఇలా అన్నాడు.

క॥మింగెడువాడు విభుడని మింగెడిది గరళమనియు మేలని ప్రజకున్
మింగుమనె సర్వమంగళ మంగళసూత్రంబు నెంతమది నమ్మినదో

వెంటనే శివుడు చేయి సాగి ఆ గరళాన్ని చేతినిండా తీసుకున్నాడు. గబుక్కున నోట్లోవేసుకున్నాడు. ఆవిధంగా హాలాహలాన్ని మింగేటప్పుడు ఆయన ముఖంలో ఏ మాత్రం భయము తొక్కుపాటు కనిపించలేదు. కాని ఆ విషాన్ని కడుపులోకి పోనీయకుండా తన కంఠములోనే నిలుపుకున్నాడు. ఆ హాలాహలము కంఠములో నిల్చిన ఫలితంగా ఆయన కంఠము నల్లగా మారి పోయింది. అప్పటి నుండి ఆయనను నీలకంఠుడు అనే పేరు సార్థకము అయింది. శివుడు హాలాహలము తన కంఠములో ధరించడం చూసి బ్రహ్మ దేవతాగణాలు ఆయనకు జేజేలు పలికారు. ఓ పరీక్షిత మహారాజా! భాగవతములో ఈ ఘట్టమును చదివినా విన్నా వారు ఎటువంటి భయందోశనలకు గురికారు.హాలాహలము ఈ విధంగా శాంతించిన తరువాత దేవదానవులు మరలా పాలసముద్రమును చిలకడం మొదలు పెట్టారు.

అలా చిలకగా మొట్టమొదట కామధేనువు పుట్టింది. కామధేనువు అంటే కోరిన కోరికలు తీర్చేది. కామధేనువు పాలు నెయ్యి హేమమద్రవ్యాలుగా పనికి వస్తాయని ఋషులు కామధేనువును స్వీకరించారు.

తరువాత ఉచ్చైశ్రవము అనే తెల్లటి గుర్రం పుట్టింది. దానిని బలి చక్రవర్తి తీసుకున్నాడు.

తరువాత ఐరావతము అనే తెల్లటి ఏనుగు పుట్టింది. దానిని ఇంద్రుడు స్వీకరించాడు.

తరువాత కల్పవృక్షము పుట్టింది. దానిని ఇంద్రుని వనం అయిన నందన వనంలో ఉంచారు.

తరువాత అష్టరసలు అనే దేవతా స్త్రీలు పుట్టారు. వారిని ఎవరూ స్వీకరించడానికి ముందుకు రాలేదు. కాబట్టి వారిని ఎవరికీ చెందని వారిగా స్వర్గంలో ఉంచారు.

తరువాత చంద్రుడు జన్మించాడు. ఆయన బ్రహ్మగారి అనుమతితో ఆకాశాన నిలిచాడు.

తరువాత లక్ష్మీదేవి పుట్టింది. లోకాలకే సిరిసంపదలను ఇచ్చే తల్లి లక్ష్మిపుట్టగానే దేవతలు ఆమెకు మంగళ స్నానం చేయించారు. ఇందుడు బంగారు పీటను అమర్చాడు. దేవతాస్త్రీలు నిర్మలమైన గంగాజలం తీసుకొని వచ్చారు. భూదేవి లేత చిగుళ్లను ఇచ్చింది. గోవులు పాలు ఇచ్చాయి. వసంతుడు తేనె ఇచ్చాడు. మునులు సంకల్పం చెప్పారు. గంధర్వులు ఆడారు పాడారు. సముద్రుడు ఆమెకు ముత్యాల సరాలతో కూడిన పట్టుబట్టలు సమర్పించాడు. వరుణుడు పూలమాలలు ఇచ్చాడు. దేవశిల్పి విశ్వకర్మ బంగారు ఆభరణాలు సమర్పించాడు. సరస్వతీదేవి ముత్యాల హారం ఇచ్చింది. బ్రహ్మగారు ఒక బంగారు కమలం ఇచ్చాడు. అవన్ని ధరించి లక్ష్మీదేవి కలువపూల దండను చేత ధరించి దేవతల మధ్య నిలబడింది.

దేవతా గణాలను అందరినీ చూచి తనలో తాను ఇలా అనుకుంది. “వీళ్లలో ఎవరినో ఒకరిని వరిస్తే, ఒక చోట ఐదువతనం ఉండదు. మరొక చోట సవతి పోరు ఉంటుంది. ఒక చోట వైభవం ఉండదు. ఒకచోట చలి ఎక్కువగా ఉంటుంది. మరొక చోట దయకు తావుండదు, ఒకచోట దూరదూరంగా ఉండాలి. ఒకచోట నిలకడ ఉండదు., మరొక చోట జడత్వం ఉంటుంది. మరొక చోట చైతన్యం అసలే ఉండదు. కొంత మందిలో కామగుణం ఎక్కువగా ఉంటుంది. కొన్ని చోట్ల క్రోధం ఎక్కువగా ఉంటుంది. కొన్ని చోట్ల మొరటు దనం ఉంటుంది. మరి కొన్ని చోట్ల గర్వము, మాత్సర్యము ఉంటాయి. ఈ విధంగా దేవతాగణాలలో ఈ గుణాలు లేని వారి కోసం వెతికింది. ఇటువంటి గుణములు లేని వాడు విష్ణువు ఒక్కడే మిగిలాడు.

ఆయన వద్ద సౌభాగ్యము, సంపదలు ఉన్నాయి. సవతి పోరు లేదు. అందం చందం ఉన్నాయి. ఎల్లప్పుడూ నవ్వుతూ ఉంటాడు. కలతలు లేని వాడు. దయ కలవాడు. నిర్మలహృదయుడు. ఆడిన మాట తప్పడు. స్థిరత్వం కలవాడు. ఏ పనీ ఆలస్యం చేయడు. సజ్జనులను కాపాడుతాడు. కామం క్రోధం మొదలగు వికారములు లేని వాడు. ఇతడే నాకు తగిన వాడు అని నిర్ణయించుకొని ఆ కలువపూల మాల విష్ణువు మెడలో వేసింది. తన నివాసంగా విష్ణువు వక్షస్థలం ఎన్నుకుంది. విష్ణువు లక్ష్మి ఒకరిని ఒకరు చూసుకున్నారు., లక్ష్మీదేవి సిగ్గుతో తలవంచుకుంది. విష్ణువు లక్ష్మీదేవి పక్కన నిలబడ్డాడు. సముద్రుడు తన అల్లుడికి కౌస్తుభం అనే రత్నాన్ని బహుమానంగా ఇచ్చాడు. ఆ విధంగా శ్రీవత్సము, కౌస్తుభము, వైజయంతీమాల తోకూడా లక్ష్మీదేవి విష్ణువు వక్షస్థలం అలంకరించింది. దేవతా గణాలు అందరూ విష్ణునామాలతో స్తుతించారు. విష్ణువక్షస్థలము నుండి లక్ష్మీదేవి లోకాలను తన చల్లని చూపులతో కరుణించింది. అష్ట ఐశ్వర్యాలు ప్రసాదించింది.

లక్ష్మీదేవి విష్ణువును వరించి నందుకు ఆమె చూపులు తమ మీద ప్రసరించనందుకు దానవులు బాధపడ్డారు. తరువాత మరలా దేవ దానవులు పాలసముద్రం చిలకసాగారు. తరువాత అందులోనుండి వారుణి అనే స్త్రీ వచ్చింది. ఆమెను దానవులు స్వీకరించారు. ఆ తరువాత తన చేతిలో అమృత కలశంతో ధన్వంతరి ఉద్భవించాడు. ఆయన వైద్యవిద్యలో ఆరితేరిన వాడు. దేవతలకు

వైద్యుడు. దానవులకు ఆయన కనపడలేదు. ఆయన చేతిలోని అమృత కలశం కనపడింది. వెంటనే దానవులు దైత్యులు వాసుకిని వదిలిపెట్టి ధన్వంతరి మీదికి ఎగబడ్డారు. అడ్డం వచ్చిన దేవతలను పక్కకు తోసేశారు. అమృత కలశం ధన్వంతరి చేతిలోనుండి లాక్కున్నారు. పరుగెత్తి పోతున్నారు.

ఇదంతా చూచిన దేవతలు హతాశులయ్యారు ఇంతకష్టపడి సాధించిన అమృతం దానవుల పాలయిందే అని దుఃఖించారు. ఈ విషయం గ్రహించిన విష్ణువు “నేనుండగా మీకెందుకు దిగులు” అని వారిని ఊరడించాడు. దానవులు అమృతం అంతా తామే వంతుల వాల్ తాగుదామని దేవతలకు చుక్కకూడా ఇవ్వకూడదని అనుకున్నారు. కాని వారిలో ధర్మంగా ఉండే దానవులు దైత్యులు ఉన్నారు. “అదేమిటి. దేవతలు కూడా మనతోసమానంగా కష్టపడ్డారు. పైగా ఈ ఆలోచన ఇచ్చింది దేవతలు. కాబట్టి వారి సగభాగం వారికి ఇవ్వాలి. అదే ధర్మం న్యాయం కాబట్టి ఆ అమృత కలశాన్ని అక్కడ పెట్టండి” అని వాదించారు. దాంతో దానవుల మధ్య విభేదాలు ఘర్షణ చెలరేగాయి. అమృత కలశం ఒకరి చేతిలో నుండి మరొకరు లాక్కుంటున్నారు. వీరందరి కంటే బలవంతుడు ఆ అమృతకలశాన్ని అందుకొని ఉడాయించాడు. మిగిలిన వాళ్లు అరుస్తూ కేకలు పెడుతూ వాడి వెంట పరుగెత్తారు.

వీరందరినీ చూచి విష్ణువు నవ్వుకున్నాడు. వీళ్లను తన మోహంలో పడేయాలంటే తాను అందమైన అమ్మాయిగా మారాలనుకున్నాడు. అంతే అందమైన మోహినిగా అవతరించాడు. కాళి గజ్జెలు ఘుల్లు ఘుల్లు మంటుంటే దానవుల వద్దకు వెళ్లాడు. వారికి దూరంగా వారి కంట పడేటట్టు అటు ఇటు తిరుగుతున్నాడు. దానవులు దైత్యులు ఆమెను చూచారు. వారిలోని రజోగుణము తమోగుణము ద్విగుణీకృతమయింది. అమృతం సంగతి మరిచి పోయి ఆమె వెంట పడ్డారు. ఆమె అందచందాలను చూచి కొందరు ఒళ్లు మరిచారు.

మరి కొందరు ధైర్యం చేసి ఆమె వద్దకు పోయి “ఓ సుందరీ నీవు ఎవరు? ఎక్కడి నుండి వచ్చావు? ఇక్కడ ఎందుకున్నావు? నీ పేరేమి? ఎవరు కావాలి నీ వంటి అందగత్తె దేవతలలో గంధర్వులలో కూడా లేదు. మానవులలో అసలే లేదు. ఆ బ్రహ్మదేవుడు లోకంలో ఉన్న అందాలన్నీ కలబోసి నిన్ను సృష్టించినట్టున్నాడు. ఇంతకూ మేము ఎవరో తెలుసా. కశ్యప ప్రజాపతి కుమారులము. దేవతలు మాకు సోదరులు అవుతారు. మేము అమితమైన పరాక్రమం కలవారము. మేమంతా అమృతం కోసం ఇక్కడకు చేరాము. అమృతం దొరికింది కానీ పంపకాలు కుదరడం లేదు. నీవు మా కంటే తెలివి కలదానివిగా ఉన్నావు. ఈ అమృతాన్ని మాకందరికీ సమానంగా పంచి పెట్టు. మేమంతా వరసగా కూర్చుంటాము. నీవు మాత్రం నీ వాళ్లు నా వాళ్లు అనే భేదం లేకుండా అందరికీ సమానంగా పంచి పెట్టు.” అని అర్థించారు.

ఆ మాటలకు ఆ సుందరి నవ్వి “అయ్యా నేను అందమైన దానను. నా వెంట మీ మాదిరి ఎంతోమంది పురుషులు పడుతుంటారు. మరి నా మీద మీకు నమ్మకం ఉందా, ఎందుకంటే నా వంటి అందమైన స్త్రీలను మీ వంటి పురుషులు సాధారణంగా నమ్మరు కదా! పైగా అందమైన స్త్రీలు పైకి ఒకటి చెప్పి లోపల ఒకటి ఆలోచిస్తారు అని అందరూ అంటుంటారు కదా. మరి నన్ను మీరు నమ్ముతున్నారా! నా మటుకు నేను మీఅందరికీ న్యాయం చేస్తాను. ఈ అమృతాన్ని మీ అందరికీ సమానంగా పంచిపెడతాను. నా మీద ఎటువంటి అనుమానం పెట్టుకోవద్దు.” అని తీయగా పలకగానే దానవులు అందరూ ఆమె మాటలకు తలలు ఊపారు. నీ మీద మా అందరికీ పూర్తి నమ్మకం ఉందని పలికారు.

అందరూ కలిసి అమృత కలశాన్ని మోహినికి ఇచ్చారు. ఆ సుందరి వయ్యారంగా ఆ అమృత కలశాన్ని చేతిలోకి తీసుకుంది. “ముందే చెబుతున్నాను. నేను పంచేటప్పుడు అలా కాదు ఇలా ఇలా కాదు అలా అని అనకూడదు. బుద్ధిగా కూర్చోవాలి. సరేనా” అంది. దానికి దేవదానవులు సరే అని తలలు ఊపారు. అందరూ స్నానాలు చేసారు. శుచిగా వచ్చారు. దర్భాసనాల మీద తూర్పుముఖంగా బారులు తీరి కూర్చున్నారు. అమృతం పంచడానికి మోహిని వయ్యారంగా నడుచుకుంటూ వారి వద్దకు వచ్చింది. ఇలా కాదు. దేవతలు ఒక వైపు దానవులు ఒక వైపు కూర్చోమని చెప్పింది. దేవ దానవులు అలాగే అని రెండు వరుసలుగా ఎదురు ఎదురుగా కూర్చున్నారు. తొందర పడకండి. అందరికీ అమృతం పంచుతాను అని వరుసల మధ్యతిరుగుతూ ఉంది. దేవతలకు అమృతం పోస్తూ దానవులకు చిరునవ్వులు చిందిస్తూ వారి మధ్యతిరుగుతూ ఉంది.

దేవతలు తృప్తిగా అమృతం సేవించారు. దానవులు ఆమె అందచందాలు వయ్యారాలు చూస్తూ మైమరిచి పోయారు. ఎవరన్నా ఒకరు అదేమిటి అమృతం అంతా దేవతలకే ఇస్తున్నాది అని అనబోతే మిగిలిన వారు, అదేంకాదు. మోహిని మనకు అన్యాయం చెయ్యదు మన వంతు కూడా వస్తుంది అని వారికి సర్దిచెప్పారు. ఇంకొంత మంది “ఇప్పుడు మనం అనుమానిస్తే మన మీద కోపగించుకొని మోహిని వెళ్లిపోతుందేమో. మోహినికి మన మీద నమ్మకం పోతుందేమో కాబట్టి ఏమీ మాట్లాడకండి.” అని భయం భయంగా కూర్చున్నారు.

కాని రాహువు అనే వాడు మోహిని అమృతాన్ని దేవతలకు పోస్తూ దానవుల వంక వాలుచూపులు విసరడం గమనించాడు. వెంటనే రాహువు దేవతల మాదిరి వేషం మార్చి వారి మధ్య కూర్చున్నాడు. ఈ విషయం సూర్యుడు చంద్రుడు గమనించారు. వెంటనే మోహినికి సైగచేసారు. అప్పటికే రాహువు మోహిని పోసిన అమృతం తాగాడు కాని అది గొంతులో ఉండగానే మోహిని తన చక్రాయుధంతో రాహువు తల ఖండించింది. అమృతం తాగిన వరకూ అంటే తలవరకూ జీవం ఉంది. మొండెం కింద పడిపోయింది. ఇంక ఆలస్యం ఎందుకని మోహిని మిగిలిన అమృతాన్ని దేవతలందరికీ గబగబా పంచేసింది. వచ్చిన పని అయి పోయింది కాబట్టి మోహిని వేషం వదిలి

మామూలు విష్ణురూపం ధరించింది. విష్ణువు గరుడని ఎక్కి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇప్పుడు దానవులకు అసలు విషయం అర్థం అయింది. విష్ణువు మోహిన్ రూపంలో తమను మోసం చేసాడు అని అర్థం చేసుకున్నారు. తాము ఇంత కష్ట పడ్డా కూడా ఫలితం దక్కలేదని దానవులు వాపోయారు. దానవులకు అసురులకు దైత్యులకు కోపం కట్టలు తెంచుకుంది. బలి చక్రవర్తికి విషయం అంతా చెప్పారు. దేవాసుర యుద్ధం మొదలయింది. బలి చక్రవర్తి సేనలకు ముందు నిలబడ్డాడు. తన సేనాయకులతో యుద్ధానికి సన్నద్ధం అయ్యాడు. రథాలు గుర్రాలు బారులు తీరి నిలబడ్డాయి. దేవేంద్రుడు ఐరావతం ఎక్కి దేవతా గణాల ముందు నిలబడ్డాడు. దిక్పాలకులు అయిన వరుణుడు వాయువు అగ్ని మొదలగు వారు తమ తమ సేనలతో నిలబడ్డారు. దేవతా గణాలు అమృతం తాగిన ఉత్సాహంతో పొంగి పోతున్నారు. ఈ విధంగా ఇరుపక్షాలు యుద్ధం చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు.

బలిచక్రవర్తితో దేవేంద్రుడు, తారకుడితో కుమారస్వామి, హేతితో వరుణుడు, ప్రహేతితో మిత్రుడు, కాలనాభునితో యముడు, మయూడితో విశ్వకర్మ, శంబరునితో త్వష్ట, విరోచనుడితో సవితా, నముచితో పరాజిత్తు, వృషపర్వునితో అశ్వినులు, బాణునితో సూర్యుడు, రాహువుతో చంద్రుడు, పులోమునితో వాయువు, శుంభునిశుంభులతో భద్రకాళి, జంభునితో వృషాకపి, మహిషునితో విభావసుడు, వాతాపి ఇల్వలులతో బ్రహ్మపుత్రులు, నరకుడితో శని, నివాతకవచులతో మరుత్తులు, కాలకేయులతో వసువులు, పౌలోములతో విశ్వేదేవతలు, ఈ విధంగా దేవతలకు అసురులకు ఘోరమైన యుద్ధం జరిగింది. ఒకరితో ఒకరు అరుచుకుంటూ కేకలు పెట్టుకుంటూ పోరాడుతున్నారు. తలలు పగులుతున్నాయి. శరీరం చీలి పోతూ ఉంది. పండ్లు విరుగుతున్నాయి. ఎముకలు నుజ్జు అవుతున్నాయి. తొడలు విరిగి పాదాలు తెగి పడుతున్నాయి. మొండెములు యుద్ధభూమిలో దొర్లుతున్నాయి.

బలి చక్రవర్తి దేవేంద్రుని మీద పది బాణాలు ఐరావతం మీద మూడు బాణాలు వదిలాడు.దేవేంద్రుడు ఆ బాణాలను ఖండించాడు. బలి చక్రవర్తి ఇంద్రుడి పరాక్రమానికి మెచ్చుకున్నాడు. తరువాత బలి ఇంద్రుడి మీద చక్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. దానిని కూడా ఇంద్రుడు ఖండించాడు. తరువాత బలి ఈటె తోమరము విసిరాడు. వాటిని కూడా ఇంద్రుడు ఖండించాడు. బలి ఏ ఆయుధము ప్రయోగించినా దానిని ఖండిస్తున్నాడు ఇంద్రుడు. తరువాత బలి మాయా యుద్ధం మొదలెట్టాడు. ఆకాశంలో కనపడకుండా నిలబడి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. దేవతల మీద రాళ్లు కొండలు వచ్చి మీద పడుతున్నట్టు భ్రమకలుగుతూ ఉంది. పాములు వచ్చి కరుస్తున్నట్టు పులులు సింహాలు పైకి దూకుతున్నట్టు అనుభూతి కలుగుతూ ఉంది. దీనికి తోడు రాక్షసులుదిగంబరులై శూలాలు పట్టుకొని దేవతల మీదికి దూకుతున్నారు.

ఈ మాయాజాలానికి విరుగుడు తెలియని ఇంద్రుడు దేవతలు దిక్కుతోచకుండా అటుఇటు చూస్తున్నారు. వేరే గత్యంతరం లేక యుద్ధభూమి నుండి విష్ణువును ప్రార్థించారు. వారి మొర ఆలకించిన విష్ణువు గరుడవాహనం ఎక్కి అక్కడకు వచ్చాడు. విష్ణువు అక్కడకు రాగానే రాక్షస మాయలు అన్నీ వాటంతట అవి నిర్వీర్యం అయ్యాయి. దేవతలంతా సంతోషించారు. కాలనేమి అనే దానవుడు గరుడుని తన వాడి అయిన బలైంతో దాడి చేసాడు. విష్ణువు ఆ ఆయుధాన్ని పట్టుకొని దానితోనే వాడిని చంపాడు. తరువాత మాలి సుమాలీ అనే దానవులు విష్ణువును ఎదిరించారు. శ్రీహరి తన చక్రాయుధంతో వారి తలలు ఖండించాడు. విష్ణువు రాకతో ఉత్తేజితుడైన ఇంద్రుడు మరలా బలితో యుద్ధానికి దిగాడు. తన వజ్రాయుధం పైకెత్తి బలి మీదికి ఉరికాడు. బలితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓరి బలీ! శత్రువును మాయచేసి గెలవడం ప్రతాపం అనిపించుకోదు. అది శౌర్యం కాదు. నీకు ధైర్యం పొరుషం ఉంటే నాతో యుద్ధం చేసి గెలుపు. కనపడకుండా దొంగయుద్ధం చేయడం వీరత్వం కాదు. ఆడవాళ్లు సైతం నిన్ను హేళన చేస్తారు. ఇప్పుడు చూపునీ ప్రతాపం. నీ మాయలు విష్ణువు ముందు చెల్లవు. దేవతలతో యుద్ధం చేయడం అంత సులభం కాదు. ఈ వజ్రాయుధంతో నిన్ను చీల్చి చెండాడుతాను. నీ కోరికలు ఏమైనా ఉంటే తీర్చుకో. నీ అవసానకాలం ఆసన్నం అయింది. ” అని పలుకుతున్న దేవేంద్రుని చూచి బలి చక్రవర్తి ఇలా అన్నాడు.

“దేవేంద్రా! నీవు స్వతాహాగా పరాక్రమవంతుడికి కాదు. విష్ణువు రాకతో బలం పుంజుకున్నావు. జయాపజయాలు దైవాధీనాలు. అవి నీకూ నాకు ఒకటే. సుఖదుఃఖాలు అందరికీ ఒకటే. నీవేమీ అతీతుడివి కావు. ప్రస్తుతానికి నీది పైచేయి అని సంతోషించకు. నీ ప్రగల్భాలు కట్టిపెట్టు. ఇప్పుడు నీవు అనుకుంటున్న జయము సుఖము సంతోషము శాశ్వతం కాదు. మరుక్షణం నేను గెలుస్తానేమో. కాబట్టి నాతో యుద్ధం చేసి గెలుపు.” అని అన్నాడు బలి.

బలి అన్నమాటలు భరించలేక ఇంద్రుడు తన వజ్రాయుధంతో బలిని కొట్టాడు. బలి చక్రవర్తి ఆ దెబ్బకు కిందపడ్డాడు. ఇది చూచిన జంభుడు దేవేంద్రుని మీదికి ఉరికాడు. ఐరావతాన్ని తన అరిచేతితో కుంభస్థలం మీద ఒక్క చరుపు చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు ఐరావతము కుప్పకూలి పోయింది. వెంటనే ఇంద్రుని రథసారథి తన రథంలో వచ్చి ఇంద్రుడిని రథం మీద ఎక్కించుకున్నాడు. వెంటనే జంభుడు తన వాడి అయిన బాణాలతో మాతలిని పొడిచాడు. మాతలి పెద్దగా అరిచాడు. దేవేంద్రుడు తన వజ్రాయుధంతో జంభుని తల నరికాడు. అది చూచి దానవ సేనలు పారిపోయాయి. జంభుని సోదరులు అయిన బలుడు పాకుడు తమ సోదరుని మరణ వార్త విని ఇంద్రుని మీదికి ఉరికారు. ఇంద్రుని మీద బాణవర్షం కురిపించారు. ఇంతలో నముచి అనే దానవుడు ఇంద్రుడిని తన బాణములతో ముంచెత్తాడు. ఆ ముగ్గురి బాణవర్షంలో ఇంద్రుడు మునిగిపోయాడు.

ఇందుడు కనపడటం లేదని దేవతలు దుఃఖించసాగారు. ఇంతలో ఇందుడు ఆ బాణములను చీల్చుకొని తన రథంతో సహా బయటకు వచ్చాడు. ఇందుని చూచిన దేవతా సైన్యము మరలా దానవులతో తలపడింది. ఇందుడు తన వజ్రాయుధంతో పాకుడిని బలుడిని వధించాడు. అది చూచి బలి చక్రవర్తి సేనానాయకులు భయభ్రాంతులయ్యారు. ఎక్కడివాళ్లు అక్కడ పారిపోయారు. ఇది అంతా చూచిన నముచి కోపంతో ఊగి పోయాడు. ఒక శూలాన్ని ఇందుడి మీదికి విసిరాడు. దానిని ఇందుడు ఖండించాడు. తరువాత నముచి తల నరకడానికి తన వజ్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. కాని వజ్రాయుధం నముచితల నరకలేకపోయింది. ఇందుడు అవమానంతో ఇలా అనుకున్నాడు.

“వింతగా ఉందే. అజేయమైన నా వజ్రాయుధము ఈ నముచి తల ఎందుకు నరకలేకపోయింది. ఇదే వజ్రాయుధముతోనే వృత్రాసురుని వధించాను కదా. మరి ఈ నాడు ఇది ఎందుకు పనికిరాకుండా పోయింది.” అని చింతించాడు. ఇంతలో ఆకాశ వాణి ఇలా పలికింది. “ఇంద్రా! ఈ రాక్షసుడికి ఒక వరం ఉంది. వీడు తడి దానితో కానీ పాడి దానితో గానీ చావడు. అలాంటిది ఒక్క సముద్రపు నురగ ఒక్కటే. దానితో వాడిని చంపు” అని పలికింది. వెంటనే ఇందుడు తన వజ్రాయుధాన్ని నీటి నురగలో ముంచి ఆ నురగను నముచి మీదికి విసిరాడు. ఆ నురగ నముచి తలను తెగనలికింది. దానితో నముచి మరణించాడు. నముచి మరణంతో దానవులు కొంచెం బలహీన పడ్డా మరలా యుద్ధం కొనసాగించారు. దేవదానవ యుద్ధం ఇలా కొనసాగితే దానికి అంతం ఉండదని తలచిన బ్రహ్మ ఆ యుద్ధం ఆపడానికి నారదుని మధ్యవర్తిగా పంపాడు. నారదుడు దేవతలను దానవులను సమావేశపరిచాడు.

“మీరు క్షీరసాగరం మధించారు. అమృతం సాధించారు. ఆ అమృతం కొరకు యుద్ధం చేసారు. చాలామంది మరణించారు. ఇంక యుద్ధం అవసరం లేదు. ఇంకా దేవతలు దానవులు నష్టపోవడం బ్రహ్మగానికి ఇష్టం లేదు. కాబట్టి ఈ యుద్ధం ఆపండి.” అని ఇరుపక్షాలకు నచ్చచెప్పాడు. దానితో యుద్ధం ఆగిపోయింది. దేవతలు దానవులు ఎవరి స్వస్థలాలకు వారు వెళ్లిపోయారు. చావగా మిగిలిన దానవులతో బలి పడమటి కొండ శిఖరానికి వెళ్లిపోయాడు. దానవుల ఆచార్యుడు శుక్రుడు. ఆయన వద్ద మృతసంజీవని అనే విద్య ఉంది. ఆవిద్యతో శుక్రుడు కొన ఊపిరితో ఉన్న గాయపడిన ఉన్న దానవులను దైత్యులను బతికించాడు. దానితో బలి కొంత ఊరట చెందాడు. బలి తాను దేవతల చేతిలో ఓడిపోయినా ఏమీ దిగులు పడలేదు.

ఇది ఇలా ఉండగా..... ఒకరోజు శివుడు కైలాస పర్వతం మీద ప్రమధగణములతో కొలువు తీరి ఉన్నాడు. ఆ సమయంలో విష్ణువు మోహినీ అవతారం దాల్చి అసురులను వంచించి దేవతలకు అమృతాన్ని పంచి ఇచ్చాడు అన్న విషయం శివుడు విన్నాడు. అదేదో వివరంగా

తెలుసుకుందామని శివుడు పార్వతి తో సహా వైకుంఠానికి బయలుదేరాడు. రాక రాక వచ్చిన శివుడిని చూచి విష్ణువు సంతోషపడ్డాడు. ఆయనకు సకల ఉపచారములు చేసాడు. తగువిధంగా గౌరవించాడు. ఉభయులు యోగక్షేమములు విచారించుకున్నారు. తరువాత అసలు విషయం బయట పెట్టాడు. దానికి ముందు నాలుగు మంచి మాటలతో విష్ణువును పొగిడాడు. తరువాత ఇలా అన్నాడు.

“ఓ విష్ణు! నీవు చాలా అందమైనవాడవు. నీ అందంతో పురుషులనే మోహింప జేయగలవు. నీ అందాన్ని మేము కళ్లారా చూస్తున్నాము. కానీ మోహినీ రూపాన్ని ధరించినావని విన్నాను. మగవాడిగా ఉండగానే మూడులోకాలను మోహింపచేయగల నీవు మోహిని రూపం దాల్చి ఇంకెంత అందంగా ఉంటావో ఊహకు కూడా అందడం లేదు. అటువంటి మోహినీ రూపంలో దానవులను వంచించి దేవతలకు అమృతాన్ని పంచి ఇచ్చావట. దానవులనే మోహంలో పడ వేసిన నీ మోహినీ రూపం కళ్లారా చూడాలని కుతూహలంగా ఉంది. అయిన విష్ణుదేవా! నీవు మగవాడిగానే మూడు లోకాలను సమ్మోహన పరిచావు అటువంటి నీవు మోహినీ వేషంలో ఇంకెంత సమ్మోహన పరుస్తావో అన్న విషయంలో ఆశ్చర్యం ఏముంటుంది.” అని పలుకుతున్న ఈశ్వరుని మాటలకు చిరునవ్వుతో సమాధానం చెప్పాడు విష్ణువు.

“నీలకంఠా! దానికి తొందరేముంది. తమరు సావధానంగా కూర్చోండి. దుర్మార్గులైన దానవులను మోహంలో పడవేసిన మోహినీ రూపం మూడు లోకాలను మోహింపచేస్తుంది అనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. నా మోహినీ రూపం నీకు చూడాలని ఉంటే చూపుతాను. మనసులో కోరికలు తీర్చుకోవడం మంచిదేగా. మీరు మాట్లాడుకుంటూ ఉండండి ఇప్పుడే వస్తాను” అని లోపలకు వెళ్లాడు. లోపలకు వెళ్లిన విష్ణువు ఎంత సేపటికీ రాలేదు. పార్వతిలో ఎంత సేపు మాట్లాడతాడు. ఇంతకూ విష్ణువు ఎక్కడకు వెళ్లాడో అనుకుంటూ అలా బయటకు వెళ్లాడు.

దూరంగా ఒక పొదరింటి దగ్గర ఒక అందమైన అమ్మాయి పూల చెండుతో ఆడుకోవడం అటు ఇటు తిరగడం చూచాడు. ఆమె అందానికి ముగ్ధుడై య్యాడు శివుడు. లోపల పార్వతి ఉన్న సంగతి కూడా మరిచిపోయాడు. ఆ అందగత్తె ఎవరో తెలుసుకుందామని ఆమె దగ్గరకు వెళ్లాడు. శివుడు రావడం క్రిగంటితో చూచింది ఆమె. పూబంతి ఆడుకుంటూ అలా అలా దూరంగా పోతూ ఉంది. ఆ సుందరి ప్రాయము, రూపము, వయ్యారము, విలాసము శివుడిని విపరీతంగా ఆకర్షించాయి. ఆయన కాళ్లు అటువేపు లాగుతున్నాయి. ఆమె ఎటు వెళితే అటు వెళు తున్నాడు శివుడు.

“ఇంతకూ ఎవరీసుందరి. ఏ కల్పంలోనూ ఇంతటి సుందరినీ చూడలేదు. ఇది బ్రహ్మ సృష్టి కాదు. మరి ఎలా వచ్చిందో తెలియదు. ఇంతకూ ఈమె నాతో విహరించడానికి అంగీకరిస్తుందా..ఏమో.. ఆమెనే అడిగితే పోతుంది” అనుకుంటూ ఆమె వెంట వెళుతున్నాడు.

మన్మధుడినే జయించిన శివుడు ఈ విధంగా మన్మధ బాణాలకు గురి కావడం వింతగా ఉంది. ఆ యువతి అందచందాలకు ముగ్ధుడయ్యాడు శివుడు. కాని ఆమె మాత్రం శివుడిని క్రీగంటితో చూస్తూ పూబంతి ఆడుకుంటూ శివుడికి అందకుండా పాదలిండ్ల వెంట తిరుగుతూ ఉంది. అలా చిక్కకుండా దక్కకుండా తిరుగుతున్న ఆ జవరాలిని చూచి శివుడు పూర్తిగా మైమరిచి పోయాడు. తన నిగ్రహాన్ని కోల్పోయాడు. తను అక్కడకు తన భార్య పార్వతితో సహా వచ్చాడని మరిచిపోయాడు. ఆ మోహిని వెంట పడ్డాడు. ఆమె వెంట పడి ఆఖరుకు ఆమె జడను పట్టుకున్నాడు. ఆమె వెనుకకు తిరిగింది. “మన్మధుని ఓడించి దహించిన శివుడు మీరేనా” అని అడిగింది. ఒక్కసారిగా శివుడికి విష్ణుమాయ అర్థం అయింది. ఆమె జడవదిలిపెట్టాడు. మోహిని విష్ణువుగా మారి పోయింది.

విష్ణువు శివుడి బుజం మీద చేయి వేసి “మహాదేవా! మీరు కాబట్టి వెంటనే నా మాయను తెలుసుకోగలిగారు. దానవులకు సాధ్యం కాలేదు. మీరు కూడా కాలానికి కట్టుబడి పోయారు. కాలానికి ఎవరూ అతీతులు కారు. నామాయను సామాన్యులు తెలుసుకోలేరు కాని తమరు వెంటనే తెలుసుకోగలిగారు.” అని అన్నాడు. తరువాత శివుడు తన భార్య పార్వతితో కలిసి కైలాసం వెళ్లిపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పుడు ఏడవ మన్వంతరం జరుగుతూ ఉంది. దీనిని ఏడవమనువు అయిన శ్రాద్ధదేవుడు పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయన సంతానము ఇక్ష్వాకుడు, నభగుడు, దృష్ణుడు, శర్వాతి, నరిష్ఠంతుడు, నాభాగుడు, దిష్ణుడు, కరూశకుడు, వృషద్ధుడు, వసుమంతుడు. ఆ మన్వంతరంలో పురందరుడు ఇంద్రుడు. ఆదిత్యులు, మరుత్తులు అశ్వినులు, వసువులు, రుద్రులు అనే వారు దేవతలు. గౌతముడు, కశ్యపుడు, అత్రి, విశ్వామిత్రుడు, జమదగ్ని, భరద్వాజుడు, వసిష్ఠుడు సప్తఋషులు. ఈ మన్వంతరంలోనే అదితి కి విష్ణువు వామనుడిగా జన్మించాడు. ఆ కారణంగా ఇంద్రుడికి తమ్ముడుగా ఉపేంద్రుడుగా పిలువబడ్డాడు.

ఇప్పటి వరకు ఆరు మన్వంతరాలు గడిచి ఏడవ మన్వంతరం జరుగుతూఉంది. ఇంక రాబోయే మన్వంతరాల గురించి చెబుతాను విను. సూర్యునికి సంజ్ఞ ఛాయ అనే ఇద్దరు భార్యలు. వారు విశ్వకర్మ కుమార్తెలు. సూర్యునికి బడబ అనే మరొక భార్య కూడా ఉంది. సూర్యుడికి సంజ్ఞ వలన యముడు శ్రాద్ధదేవుడు యమున కలిగారు. ఛాయకు సావర్ణి శని తపతి పుట్టారు. తపతి భర్త సంవరణుడు. బడబ కు అశ్వినీ దేవతలు కలిగారు. ఈ సావర్ణి ఎనిమిదవ మనువు. ఆయన కాలంలో సుతపులు విరజుడు అమృతప్రభులు దేవతలు. గాలవడు దీప్తిమంతుడు పరశు రాముడు అశ్వత్థామ కృపుడు వ్యాసుడు ఋశ్యశృంగుడు సప్తఋషులు. విరోచనుని కుమారుడు బలి ఇంద్రుడు. ఈ మన్వంతరంలో విష్ణువు సార్వభౌముడు అనే పేరుతో అవతరిస్తాడు.

తరువాత దక్షసావర్ణి తొమ్మిదవ మనువు. పరుడు మరీచి మొదలగువారు దేవతలు. అద్భుతుడు అనే వాడు ఇంద్రుడు. ద్వుతిమంతుడు మొదలగు వారు సప్తఋషులు. ఈ మన్వంతరంలో విష్ణువు ఆయుష్షంతోడు అంబుధార అనే దంపతులకు అవతరిస్తాడు. తరువాత బ్రహ్మసావర్ణి పదవ మనువు. హవిష్మంతోడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. శంభుడు ఇంద్రుడు. విబుద్ధులు దేవతలు. ఆ మన్వంతరంలో విష్ణువు విష్వక్సేనుడు అనే పేరుతో అవతరిస్తాడు. తరువాత ధర్మసావర్ణి పదకొండవ మనువు. విహంగములు కామగమనులు నిర్వాణరుచులు దేవతలు. వైద్యుడు ఇంద్రుడు. వరుణుడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. ఆ మన్వంతరంలో విష్ణువు ధర్మసేతువు అనే పేరుతో అవతరిస్తాడు. తరువాత భద్రసావర్ణి పన్నెండవ మనువు. ఋతుధాముడు ఇంద్రుడు. హరితులు దేవతలు. తపోమూర్తి మొదలగువారు సప్తఋషులు. ఈ మన్వంతరంలో విష్ణువు స్వధాముడు అనే పేరుతో జన్మిస్తాడు. తరువాత దేవ సావర్ణి పదమూడవ మనువు. పుకర్నులు సుత్రాములు దేవతలు. దివస్థతి ఇంద్రుడు. నిర్లోహుడు మొదలగువారు సప్తఋషులు. ఈ మన్వంతరంలో విష్ణువు యోగవిభుడు అనే పేరుతో అవతరిస్తాడు. తరువాత ఇంద్రసావర్ణి పదునాలుగవ మనువు. పవిత్రులు దేవతలు. శుచి అనే వాడు ఇంద్రుడు. అగ్నిమొదలగువారు సప్తఋషులు. ఈ మన్వంతరంలో విష్ణువు బృహద్ధానుడు అనే పేరుతో ఉద్భవిస్తాడు.

ఈ విధంగా 14 మన్వంతరాలు అనగా వెయ్యి యుగాలు గడిస్తే బ్రహ్మకు ఒక దినము అవుతుంది. ఈ మనువులను విష్ణువు నియమిస్తాడు. ఆయన సాయంతోనే మనువు దేవతలను ఇంద్రుడిని ఋషులను నియమిస్తాడు. అన్నిటికీ మూలం ఆ పరమాత్మయే. ఆయన యోగులుగా యోగం బోధిస్తాడు. మునుల రూపంలో కర్తృత్వమును గురించి చెబుతాడు. బ్రహ్మగా సృష్టి చేస్తాడు. ఇంద్రుడుగా దానవులను రాక్షసులను నియంత్రిస్తాడు. సిద్ధుడుగా జ్ఞానోపదేశం చేస్తాడు. కాలపురుషుడుగా మృత్యువును కల్పిస్తాడు. అనేక పేర్లతో అవతరిస్తాడు. అని శుకుడు పరీక్షిత్తుకు చెప్పాడు. అప్పుడు పరీక్షిత్ ఇలా అన్నాడు.

“ఓ మహర్షి! విష్ణుమూర్తి పూర్ణకాముడు. ఆయన చెంతనే లక్ష్మి ఉంటుంది. ఆయనకు కోరికలు లేవు కదా. మరి వామనావతారంలో బలిని మూడు అడుగుల నేల అడిగాడు అని చెప్పారు. ఇది ఎలా జరిగింది. వామనుడు బలిని ఎందుకు బంధించాడు. కొంచెం వివరంగా చెప్పండి” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకమహర్షి వామనావతార కథను ఈ విధంగా వినిపించాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! బలి చక్రవర్తి దేవేంద్రుని చేతిలో ఓడిపోయి శుక్రాచార్యుల వలన తేరుకొని ఆయన చెప్పినట్టు చేసాడు కదా. శుక్రుడు బలి చేత విశ్వజిత్ యోగం చేయించాడు. ఆ యోగంలో బలి బ్రాహ్మణులకు విరివిగా దానాలు చేసి వారి ఆశీర్వాదులు అందుకున్నాడు. తన సేనలను సమీకరించుకొని ఇంద్రుని రాజధాని అమరావతి మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. దానినే

స్వర్గపురి అని కూడా అంటారు. అక్కడకు పుణ్యాత్ములు మాత్రమే వస్తారు. అక్కడ ఆకలి దాహము రోగాలు దుఃఖము ఉండవు. అటువంటి అమరావతిని దానవులు ముట్టడించారు. అప్పటి వరకు సుఖాలు అనుభవిస్తున్న దేవతలు ఒక్కసారి ఉలిక్కి పడ్డారు. ఈ అకాల యుద్ధం ఏమిటా అని కలవరపడ్డారు. ఈ విషయం దేవేంద్రుడికి తెలిసింది. వెంటనే తమ గురువు బృహస్పతిని పిలిపించాడు. దానవుల దండయాత్రగురించి చెప్పాడు.

“గురుదేవా! ఒకసారిఓడి పోయిన వారు తిరిగి బలం సమకూర్చుకొని మనతో యుద్ధానికి వచ్చారు. బలికి ఇంత శక్తి ఎలా వచ్చిందో తెలియడం లేదు. బలి వెనక ఎవరున్నారో ఎవరు సాయం చేస్తున్నారో తెలియడం లేదు. ఇదివరకు విష్ణువు సాయంతో గెలిచాను. ఇప్పుడు వీడిని గెలిచే మార్గం తెలియడం లేదు. పరాక్రమంతోవీడిని గెలిచే వీరుడు ఎవరున్నారు. వీడిని చూస్తే కాలయముడి మాదిరి ఉన్నాడు. వీడు తిరగబడితో బ్రహ్మకూడా ఆగలేడు. ఏం చేయాలో తోచడం లేదు. అలాగని స్వర్గాన్ని వీడికి అప్పగించడానికి వీలులేదు. వీడితో యుద్ధం చేసి గెలిచే ఉపాయమూ తెలియడం లేదు. వీడితో యుద్ధానికి వెళితే తిరిగి క్షేమంగా వస్తామని నమ్మకం లేదు. అని చెప్పి వీడి చేతిలో ఓడిపోలేము. వీడి బారి నుండి తప్పించుకునే మార్గం ఏమైనా ఉందా ” అని బృహస్పతిని అడిగాడు ఇంద్రుడు.

“దేవేంద్రా! వీరికి భృగువంశ బ్రాహ్మణుడైన శుక్రుడు ఆచార్యుడు. ఆయన ఆశీర్వాదం వలననే వీడికి ఇంత బలం వచ్చింది. ఈ దానవుని ఎదిరించడానికి విష్ణువుకు రుద్రుడికి మాత్రమే సాధ్యం. నీ పరాక్రమం వీడి ముందు పనికిరాదు. కాబట్టి ప్రస్తుతం వాడికి లొంగి పోయి అమరావతిని వాడికి అప్పగించు. నీవు ఎక్కడైనా తలదాచుకో. బలి కష్టాలలో ఉన్నప్పుడు వాడి మీదికి దండెత్తి వాడిని జయించు ఇంతకు మించి మరోమార్గం లేదు. ఇతడికి ఈ శక్తి బ్రాహ్మణులవలన వచ్చింది. వీడు బ్రాహ్మణులను ఎప్పుడు గౌరవించడో అప్పుడు వీడి శక్తి సన్నగిల్లుతుంది. అప్పటిదాకా వీడి జోలికి పోవద్దు. యుద్ధంలో శత్రువును ఎదిరించాలి. లేక సమాన బలం కలిగి ఉండాలి. లేక యుద్ధంలో చావాలి. అలాకాని పక్షంలో సంధి చేసుకోవడం ఉత్తమం.” అని పలికాడు బృహస్పతి. ఈవిధంగా బృహస్పతి దేవతలకు సమయోచితంగా తమ కర్తవ్యాన్ని తెలియజేసాడు.

దేవతలకు కూడా అంతకంటే మేలైన మార్గం కనిపించలేదు. కాబట్టి దేవతలు ఇంద్రుడు మారు వేషాలలో తలా ఒక దిక్కుగా వెళ్లిపోయారు. ఎదిరించే వారు లేకపోవడంతో బలి చక్రవర్తి స్వర్గ లోకంతో పాటు మూడులోకాలను తన అధీనంలోకి తెచ్చుకున్నాడు. శుక్రుడు బలి చేత నూరు అశ్వమేధ యాగాలు చేయించి ఇంద్ర పదవికి యోగ్యత కల్పించాడు. బలి దానం ఇవ్వడంలో ప్రసిద్ధి చెందాడు. తానే కాదుతన రాజ్యంలో ఉన్న వారు కూడా అడిగిన వారికి లేదనకుండా దానం చేసే గుణం అలవాటు చేసాడు. కొంత కాలానికి అడిగేవారు లేకుండా పోయారు. కాలానుగుణంగా వానలు కురిసి పంటలు పండి ధాన్యం సమృద్ధిగా ఉండేది.

ఇదంతా దేవతలకు మాత అయిన అదితికి బాధ కలిగించింది. తన సంతానం అడవులు పట్టి పోవడం చూచి తట్టుకోలేక పోయింది. తన భర్త కశ్యప ప్రజాపతితో ఈ విషయం ప్రస్తావించింది. తన కుమారులు దిక్కులేని వాళ్లయినందుకు బాధపడింది.

అప్పుడు కశ్యపుడు అదితిలో ఇలా అన్నాడు. “దేవీ ఎందుకు బాధ పడతావు. వారు కూడా నీ చెల్లెలు కుమారులే కదా. వారు కూడా ఎటువంటి అకృత్యములు చేయడం లేదు. దేశం లోకాలు సుభిక్షంగా ఉన్నాయి. దేవాలయాలలో పూజలు సాగుతున్నాయి. అందరూ నిత్యహేమామాలు చేస్తున్నారు. అతిథులను సత్కరిస్తున్నారు. ఉన్నంతలో అందరూ సాటి వారికి దానం చేస్తున్నారు. ఇంకా ఎందుకు ఈ ఆవేదన. దేవతలలో విష్ణువు ఆత్మస్వరూపంగా ఉన్నాడు కదా. బ్రాహ్మణులు విష్ణువుకు ముఖం వంటి వారు. అటువంటి బ్రాహ్మణులు ఆదరింపబడుతున్నారు. తద్వారా విష్ణువు కూడా సంతోషిస్తున్నాడు. దేవతలు కూడా ఎక్కడో ఒక చోట సంతోషంగానే ఉన్నారు కదా! ఇంకా ఎందుకు ఈవిచారం” అని అడిగాడు.

అప్పుడు అదితి ఇలా అంది. “నాథా! తమరికి తెలియంది ఏముంది. దితి పిల్లలు దైత్యులు. వారు బలం పుంజుకొని నా బిడ్డలను తరిమి వేసారు. నా పిల్లలు పాలించవలసిన స్వర్గలోకంతో పాటు మూడులోకాలను వారు స్వాధీనంచేసుకున్నారు. నా బిడ్డలు దిక్కులేని వాళ్లయ్యారు. దీనికి మీరే ఏదో ఒక ఉపాయం ఆలోచించాలి. మీరుఅన్నట్టు దితి నేను అక్క చెల్లి కాని అది నాకు సవతి. నాతో ఎప్పుడూ పోట్లాడుతూనే ఉంటుంది. తన కుమారులైన దైత్యులు నా కుమారులను బాధపెడుతుంటే సంతోషిస్తుంది కానీ అదేమని మందలించదు. ఇంతెందుకు నా కోడలు, శచీదేవి, భర్తతో పాటు నానాబాధలు పడుతూ ఉంది. నా కుమారుడు ఇంద్రుడు రాజ్యాధికారం పోయి అడవులు పట్టి తిరుగుతున్నాడు. అల్లారు ముద్దుగా పెరిగిన వారి పిల్లలు ఆటవికులతో అడవులలో ఆడుకుంటున్నారు. దేవతలకు నివాసమైన స్వర్గం ఈ నాడు రాక్షసుల వశమయింది. బలి నానాటికీ బలం పెంచుకుంటున్నాడు. ఏనాటికీ ఇంద్రుడు బలిని గెలువలేడు. యజ్ఞయాగాలలో అన్ని హవిర్భాగాలు బలితీసుకుంటున్నాడు. దేవతలకు ఏదీ అందడం లేదు. నాథా! నీకు అందరు పిల్లలు సమానమే కదా! మరి దేవతలు బాధలు పడుతుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటావా. దేవతల దుఃఖానికీ పోగొట్టి ఉపాయం ఆలోచించరా! కాబట్టి వెంటనే నా కుమారులు అయిన దేవతలు స్వర్గాధిపత్వం పొందాలి. రాక్షసులు తగిన విధంగా శిక్షింపబడాలి. ఈ పని ఎంత తొందరగా జరిగితే అంత మంచిది.” అని భర్తను అర్థించింది అదితి.

అదితి చెప్పినది అంతా సావధానంగా విన్నాడు కశ్యపుడు. “దేవీ! ఎవరు ఎవరి పిల్లలు. తండ్రి ఎవరు? తల్లి ఎవరు? పిల్లలు ఎవరు? పుట్టుక మరణం అతి సహజం. ఆలోచిస్తుంటే ఇదంతా విష్ణుమాయ కదా. నీ పిల్లలు నీ సోదరి పిల్లల మధ్య వైరం ఉంది. కాని వారందరూ నా సంతానమే.

నాకు ఎవరిమీదా వైరం లేదు. నీవు ఇలా వైరం పెంచుకోవడం నీ అజ్ఞానం. కాబట్టి జరిగిన దానికి చింతించవద్దు. జరగబోయే దానిని ఎవరూ ఆపలేరు. కాబట్టి నీవు ఆ విష్ణువును ప్రార్థించు. నీ కోరిక నెరవేరుతుంది. ఇంతకన్నా నేను ఏమీ చెప్పలేను.” అని పలికాడు కశ్యపుడు.

కశ్యపుడు అదితికి పయోభక్షణం అనే వ్రతాన్ని ఉపదేశించాడు. ఆ మంత్రం ఎప్పుడు ఎలా ఏ విధంగా జపించాలి వ్రత నియమాలు ఏమిటి ఉపాసనా విధి దానాలు భోజనాలు మొదలగు విధివిధానాలను బోధించాడు. ఆ విధంగా అదితి ఫాల్గుణ శుక్లపక్షం పాడ్యమి నాడు ఆ వ్రతం ప్రారంభించింది. పన్నెండు దినాలు నిష్ఠగా విష్ణుదేవుని పూజించి వ్రత సమాప్తి చేసింది. ఆమె చేసిన వ్రతానికి మెచ్చి విష్ణుమూర్తి అదితికి ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. అదితి విష్ణువుకు భక్తితో నమస్కరించింది.

“ఓ దేవా! నీవు భక్తుల పాలిటి కల్పవృక్షం. నా వంటి దిక్కులేని వారికి ఆపద్బాంధవుడవు. బలవంతులైన దానవులు, దైత్యులు, నా బిడ్డలైన దేవతలను బెదిరించి బలవంతంగా స్వర్గలోకంతో సహా మూడులోకాలను చేజిక్కించుకున్నారు. వారికి కన్నతల్లి నైన నాకు, వారి ఆలోచనలతో నిద్రలేకుండా పోయింది. దేవతల బాధలు పోగొట్టి వారిని కాపాడు. వారి రాజ్యం తిరిగి వారికి వచ్చేట్టు చెయ్యి” అని ప్రార్థించింది. దానికి విష్ణువుచిరునవ్వునవ్వి “అలాగే జరుగుతుంది. ఎందుకంటే నాకు నీ కుమారుడిగా జన్మించాలని కోరికగా ఉంది. ఆ కోరికా తీరుతుంది. నీ కోరికా నెరవేరుతుంది. దైత్యులను జయించడానికి ఉపాయం తప్ప పరాక్రమం పనికిరాదు. నేను నీకు పుత్రుడుగా జన్మించి ఉపాయంతో స్వర్గాధిపత్యం మరలా దేవేంద్రుడికి వచ్చేటట్టు చేస్తాను. నన్ను నీ మనసులో నిలుపుకొని భక్తితో పూజించు. నీకు మేలు జరుగుతుంది” అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు విష్ణువు.

తరువాత కొన్ని రోజులకు అదితి గర్భం దాల్చింది. తన గర్భంలో శ్రీమహావిష్ణువు పెరుగుతున్నాడని మురిసిపోయింది. అదితి గర్భంలో శ్రీహరి దిన దిన ప్రవర్ధమానంగా పెరుగుతున్నాడు. ముత్తయిదువలు ఆమెకు రక్షకట్టి ఆమెకు సీమంతం చేసారు. ఆమె తన గర్భంలో పెరుగుతున్న శ్రీహరిని నిత్యం ప్రార్థిస్తూ ఉంది. అదితికి నెలలు నిండాయి. శ్రావణ మాసం శుద్ధ ద్వాదశి శ్రవణా నక్షత్రం అభిజిత్తులగ్నంలో గ్రహాలు ఉచ్చదశలో ఉన్నప్పుడు శ్రీమహావిష్ణువు అదితి గర్భవాసాన జన్మించాడు. జన్మించగానే అదితికి ఆ శిశువు నాలుగు చేతులు శంఖుచక్రాలు పీతాంబరము కంఠంలో కాస్తుభం వీటితో దర్శనం ఇచ్చాడు. శ్రీహరి జననం జరగగానే దేవతలు ఋషులు మునులు ఎంతో ఆనందించారు. అదితి చతుర్బుజములతో కనపడుతున్న వామనమూర్తిని చూచి “ఈ మహానుభావుడు నా గర్భంలో ఇంతకాలం ఎలా ఉన్నాడా” అని ఆశ్చర్యపోయింది. కశ్యపుడు కూడా శ్రీహరిని మనసారా స్తుతించాడు. వెంటనే శ్రీహరి చతుర్బుజములు మాయమై చిన్నబిడ్డగా మారి పోయాడు. అదితి మాయ వీడి పోయింది. తన బిడ్డను అక్కున చేర్చుకుంది.

అదితికి పురుడు స్నానం చేయించారు. పసిబిడ్డకు జాతక కర్తలు నామకరణం చేయించాడు కశ్యపుడు. వామన మూర్తి దినదినప్రవర్ధమానంగా పెరుగుతున్నాడు. కశ్యపుడు వామనుడికి ఉపనయనం జరిపించాడు. సూర్యుడు గాయత్రి మంత్రం బోధించాడు. బృహస్పతి యజ్ఞోపవీతం ఇచ్చాడు. కశ్యపుడు దర్బలతో పేసిన మొలతాడు కట్టాడు. అదితి, కుమారుడికి అంగవస్త్రం ఇచ్చింది. భూదేవి జింక చర్మం ఇచ్చింది. కుబేరుడు భిక్షాపాత్ర ఇచ్చాడు. పార్వతీదేవి ఆ భిక్షాపాత్రలో మొదటి భిక్ష వేసింది. ఋషులు మునులు బ్రాహ్మణులు ఆశీర్వదించారు. వామనుడు సంప్రదాయ బద్ధంగా వేద మంత్రాలు ఉచ్చరిస్తూ హోమం చేసాడు. ఈ విధంగా వామన మూర్తి ఉపనయనం పూర్తి అయింది. తరువాత వామనుడు అక్కడకు వచ్చిన బ్రాహ్మణులను ఇలా అడిగాడు.

“బ్రాహ్మణులారా! దాతలు బ్రాహ్మణులకు దానాలు ఇస్తున్నారా. కోరిన ధనాలను దానంగా ఇస్తున్నారా. మీకు కూడా అటువంటి దానాలు లభించాయా. ఈ లోకంలో అడిగింది కాదనకుండా దానం ఇచ్చే దాత ఎవరో చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి ఆ బ్రాహ్మణులు ఇలా అన్నారు. “బలి చక్రవర్తి పాలనలో దానం ఇచ్చే దాతలకు కొదువ లేదు. వారి వలన బ్రాహ్మణులు తాము కోరిన దానాలు పొందుతున్నారు. బలిచక్రవర్తి స్వయంగా గొప్ప దాత. ఆయన నూరు అశ్వమేధయాగాలు చేసాడు. నీవు కూడా వెళ్లి అడిగితే నీవు కోరినంత ధనం ఇస్తాడు” అని అన్నాడు. తరువాత వామనుడు తల్లి తండ్రుల వద్దనుమతి తీసుకొని బలి చక్రవర్తి వద్దకు బయలు దేరాడు. సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి తన వద్ద ఉన్నాకూడా దేవతల కొరకు బలిని దానం అడగడానికి విష్ణువు వెళ్లాడు. పరోపకారం కొరకు బిక్ష అడగడం తప్పుకాదు.

వామనుడు నర్మదా నదిని దాటి బలి యాగం చేసే యాగశాలకు వెళ్లాడు. ఆ యాగంలో చాలామంది ఋషులు దానపులు వేద మంత్రములు చదువుతున్నారు. వామనుడు యాగశాలలో ప్రవేశించగానే అందరి చూపులు వామనుడి మీదనే ఉన్నాయి. వామనుడి ముఖంలో కనపడే తేజస్సు చూచి ఈతడు విష్ణువో శివుడో అగ్నిదేవుడో అయి ఉంటాడు. మారు వేషంలో వచ్చాడు. లేకపోతే ఈ బ్రహ్మచారి ఇంత తేజస్సుతో వెలిగిపోడు.” అని తమలో తాము అనుకుంటున్నారు. వామనుడు సామవేదం చదివే ప్రదేశానికి వెళ్లాడు. అక్కడ సామవేద మంత్రాలను హోతలకు వివరించాడు. తరువాత ఋత్విక్కులను కలుసుకున్నాడు. తాను కూడా వారితో పాటు మంత్రాలు పఠించాడు. కొందరు తార్కికులతో వాదోపవాదాలు చేసాడు. కొందరితో మృదుమధురంగా మాట్లాడాడు. ఈ విధంగా వామనుడు అందరినీ ఆకర్షించాడు. అలా అలా తిరుగుతూ బలి చక్రవర్తి ఉన్న చోటికి వెళ్లాడు. ఆయనను చూచి ఇలా అనుకున్నాడు.

“ఇతడేనా బలి. ఇతడేనా దేవేంద్రుడు మొదలగు దిక్పాలకులను ఓడించిన మొనగాడు.

ఇతడేనా ఆశలేకుండా తృప్తితో జీవించే దైత్యుడు. ఇతడేనా అడిగినవారికి లేదనకుండా దానం చేసేవాడు. ఇతడేనా ప్రజల అభిమానాన్ని చూరగొన్న కీర్తిమంతుడు. ఇతడేనా దయకు ధర్మానికి మారుపేరు.” అని అనుకొని అక్షితలు తీసుకొని బలిని ఈ విధంగా ఆశిర్వదించాడు. “ఓ బలి చక్రవర్తి నీకు స్వస్తి. దేవేంద్రుని జయించిన వాడికి స్వస్తి. స్వర్గాధిపత్యం చేపట్టిన వాడికి స్వస్తి. ఎన్నో యజ్ఞయాగాలు చేసి ఋషుల మన్ననలు పొందిన వాడికి స్వస్తి. రాక్షసలోకసార్వభౌమునికి స్వస్తి” అని దీవించాడు.

బ్రహ్మతేజస్సుతో వెలిగి పోతున్న వామన మూర్తిని చూచి బలి ముగ్ధుడు అయ్యాడు. భార్గవును బంగారు కలశంతో నీరు తెమ్మన్నాడు. తాను భార్గవుతో కలిసి వామనుడి దగ్గరకు వెళ్లాడు. భార్గ జలం పోస్తుంటే వామనుడికి కాళ్లు కడిగాడు. ఆ పాదోదకం తన మీద చల్లుకొని భార్గమీద చల్లాడు. తన ఉత్తరీయంతో వామనుడి కాళ్లు తడిలేకుండా తుడిచాడు. తల పైకెత్తి వామనుడిని చూచి ఇలా అడిగాడు.

మ॥ వడుగా! యెవ్వరి వాడ? వెవ్వడవు? సంవాసస్థలం బెయ్య? ది
య్యెడకున్ నీ వరుదెంచుటన్ సఫల మయ్యెన్ వంశమున్ జన్మముం
గడు ధన్యాత్ముడనైతి నీ మఖము యోగ్యం బయ్యె నా కోరికల్
గడతేటెన్ సుహృతంబులయ్యె శిఖులుం గల్కాణ మిక్కాలమున్॥

మ॥ వర చేలంబులో మాడలో ఫలములో వన్యంబులో గోవులో
హరులో రత్నములో రథంబులో విమృష్టాన్నంబులో కన్యలో
కరులో కాంచనమో నికేతనములో గ్రామంబులో భూములో
ధరణీ ఖండమో కాక యేమడిగెదో ధాత్రిసురేంద్రోత్తమా!

అప్పుడు వామనుడు ఇలా అన్నాడు

సీ॥ ఇది నాకు నెలవని యేలీతి బలుకుదు వొకచో టనక యెందు నుండనేర్తు
నెవ్వనివాడనంచేమని పలుకుదు నాయంత వాడనై నడవనేర్తు
నీ నడవడి యని ఎట్లు వక్కాణింతు బూని మువ్వికల బోవనేర్తు
నది నేర్తు నిది నేర్తు నని యేల చెప్పంగ నేరువు లన్నియు నేన నేర్తు
నొరులు గారు నాకు నొరులకు నేనాదు నొంటివాడ జుట్టమొకడు లేడు
సిరియు దొల్లి గలదు చెప్పెద నా టెంకి సుజనులందు దఱచు సొచ్చి యుందు

ఇదీ నా సంగతి. ఇంక తమరి సంగతి. తమరి కులంలో అందరూ మంచివారే పుట్టారు. మీ వంశంలో యుద్ధానికి భయపడేవారు దానం ఇయ్యడానికి భయపడేవారు లేరు. యుద్ధం అంటే యుద్ధం చేస్తారు. దానం అడిగితే ఏదైనా దానం చేస్తారు. మీ తాతగారు గొప్ప భక్తుడు వీరుడు. మీ ముత్తాత హిరణ్యక్షుడు మూడులోకాలు జయించాడు. చివరకు విష్ణువు వరాహ రూపంలో హతమార్చాడు. తమరి మరొక ముత్తాత హిరణ్యకశిపుడు విష్ణువును ద్వేషించి ఆయన చేతిలో మరణించాడు. మీ తండ్రి కూడా దేవతలకు తన ఆయువును దానంగా ఇచ్చాడు. నీవు కూడా దాన గుణంలో నీ తండ్రికి తీసిపోవు. రాజ్యము సంపదలు ఉండగానే సరికాదు. ఆ సంపదలను తన తోటి వారికి దానంగా ఇచ్చి, వారితో పంచుకున్నప్పుడే సార్థకత. దానం ధర్మం చేయకుండా లోభిగా బతికేవాడికి సంపద ఉన్నా దరిద్రుడే. దాతలు ఎవరూ అని మూడులోకాలలో లెక్కబెడితే వారిలో ముందు నీవుంటావు. ఇప్పటి వరకు నేను నిన్ను ఏదీ అడగలేదు. ఇప్పుడు అర్థిస్తున్నాను.

అ॥ ఒంటి వాడ నాకు నొకటి రెండడుగుల మేర యిమ్ము సొమ్ము మేర యొల్ల గోర్మదీర బ్రహ్మకూకటి ముట్టెద దానకుతుక సొంద్ర! దానవేంద్ర!

అని అడిగాడు. దానికి బలి ఇలా అన్నాడు.

“నీవు పలికిన పలుకులు అన్నీ యదార్థములే. పెద్దలు కూడా వాటిని ఒప్పుకున్నారు. కాని నీవు అడగడం చాలా కొద్దిగా అడిగావు. నా వంటి వారిని అడగవలసింది కాదు. కనీసం నా గొప్పతనాన్ని నా చక్రవర్తిత్వాన్ని గుర్తించి అడగవలసింది. అయినా నా వంటి వారిని భూభాగం కానీ, ఏనుగులను కానీ, హయములను కానీ పెండ్లికాని అమ్మాయిలను కానీ, నీవు అడగలేదు. నీవు పసివాడివి. నీకు నా వంటి వారిని ఏమి అడగాలో తెలియదు. అందుకని ఒకటి రెండు అడుగులు (పదత్రయము) అడిగావు. నీ అదృష్టం కూడా ఇలాగే ఉందేమో. నీవు ఇంత స్వల్పమైన కోరిక కోరినా నేను అంత స్వల్పంగా ఇవ్వలేను కదా. నా తాహతుకు తగ్గట్టు ఇస్తాను.” అని పలుకుతున్న బలిని చూచి వామనుడు ఇలా అన్నాడు

రాజా!

మ॥గొడుగో జన్నిదమో కమండులువో నాకున్ ముంజియో దండమో
వడు గేనెక్కడ. భూములెక్కడ. కరుల్ వామాక్షు లశ్వంబు లే
క్కడ నిత్యోచితకర్తమెక్కడ. మదాకాంక్షామితంబైన మూ
డడుగుల్ మేరయ త్రోవ కిచ్చుటది బ్రహ్మాండంబు నా పాలికిన్

“అంతేకాదు రాజా! తాహతుకు తగ్గట్టు అడగాలి. ఇచ్చి న దానితో దొరికిన దానితో తృప్తిపడాలి. తృప్తిలేని వాడికి ఈ భూమండలం అంతా ఇచ్చినా అందులో ఉన్న సంపదలు అన్నీ ఇచ్చినా తృప్తి ఉండదు. రాజా! ఆశ అనేది పొడవైన తాడు వంటిది. దానికి అంతులేదు. నీ కన్నా ముందు చక్రవర్తులు ఈ భూమి అంతా పాలించాలని ఆశపడ్డారు. వారి ఆశ నెరవేరకుండానే పోయారు. చచ్చేంత వరకు వారిని ఆశ వదలలేదు. వారి ఆశ నెరవేరలేదు. ఉన్నదానితో సంతోషపడేవాడు మూడులోకాలలో పూజింపబడతాడు. తృప్తి కలవాడు సుఖపడతాడు. తృప్తి లేకపోవడమే దుఃఖానికి కారణం. దుఃఖం మరుజన్మకు కారణం. తృప్తి వల్ల సంతోషం సంతోషం వల్ల తేజస్సు పెరుగుతాయి. నీళ్లు చల్లితే నిప్పు ఆరి పోతుంది. సంతోషం లేకపోతే తేజస్సు తగ్గిపోతుంది. నీవు రాజువు, అడిగినవి అన్నీ ఇస్తావు, అని అన్నీ కోరడం ధర్మం కాదు. కాబట్టి నాకు తగినట్టు నేను అడిగిన మూడు అడుగులు ఇస్తే నేను తృప్తి పడతాను.” అని పలికాడు వామనుడు.

బలి చక్రవర్తి వామనుడు అడిగిన మూడు అడుగుల నేల దానం చెయ్యడానికి జలంతో ధారపోయడానికి కలశం తీసుకున్నాడు. వెంటనే శుక్రాచార్యుల వారు ఆయనను ఆపాడు. బలి చక్రవర్తితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ రాక్షసరాజా! నా మాటలు ప్రశాంతంగా విను. ఈతడు నీవు అనుకుంటున్నట్టు మామూలు బ్రాహ్మణ వటువు కాదు. దేవ కార్యాన్ని సాధించడానికి వచ్చిన శ్రీహరి. ఈతడు అదితి గర్భవాసాన జన్మించిన కశ్యప ప్రజాపతి కుమారుడు. వామనుడు. నీవు ఇతడు కోరిన ఈ స్వల్పమైన కోరిక తీరిస్తే నీ దైత్యకులం అంతా నాశనం అయిపోతుంది. నీ రాజ్యము ఐశ్వర్యము సంపదలు త్రిలోకాధిపత్యము అన్నీ నీనుండి దూరం అవుతాయి. నీ త్రిలోకాధిపత్యాన్ని ఇంద్రుడికి కట్టపెట్టడానికి శ్రీహరి పన్నిన పన్నాగము. నీవు ఇస్తానన్న మూడు అడుగుల నేలలో శ్రీహరి త్రివిక్రముడై నీ అభీనంలో ఉన్న మూడు లోకాలు ఆక్రమిస్తాడు. మూడవ అడుగు ఎక్కడ పెట్టాలి అని అడుగుతాడు. త్రిలోకాధిపత్యము పోయిన తరువాత నీవు దీనుడి మాదిరి ఎలా బతకగలవు. మూడు లోకాలు శ్రీహరి ఆక్రమిస్తే నీవు ఉండటానికి స్థలం ఎక్కడుంటుంది.

ఇచ్చిన మాట తప్పితే నరకం వస్తుందని నీవు అనుకోవచ్చు. ఆ నరకాన్ని అధిగమించే శక్తి నీకు ఉంది. ఎవరైనా దానం చేసి పుణ్యం సంపాదిస్తారు. కాని నీవు దానం చేసి నీ నాశనాన్ని కోరుకుంటున్నావు. తనకు నాశనం కలిగించే దానం అసలు దానము కాదు అని పెద్దలు చెబుతారు. (తనకు మాలిన ధర్మం అనర్థం అని సామెత). ధనం కలవాడు, దానము, యజ్ఞము, తపస్సు, కర్మలు, వీటిని ఆచరించడానికి ఆలోచిస్తారు. అందులో దానం గురించి చెబుతాను. ధనం కలిగిన వాడు తన ధనాన్ని సంపదను ఐదుభాగాలు చేయాలి. కోరికలు తీర్చుకోడానికి ఒక భాగము, దాచుకోడానికి ఒక భాగము, ధర్మకార్యాలకు ఒక భాగము, కీర్తి గడించడానికి ఒక భాగము, తనను ఆశ్రయించిన వారికి దానం చేయడానికి ఒక భాగము పంచాలి. ఆ విధంగా చేసిన వాడే సుఖపడతాడు. అలా

కాకుండా తనకు మించిన దానం అనే ధర్మం పనికిరాదు. ఈ విషయంలో ఒక వేదసూక్తి ఒకటి ఉంది. దాని గురించి చెబుతాను విను. ఏది దానం చేస్తే తనకు సర్వనాశనం కలుగుతుందో ఆ దానం చేయకూడదు. అటువంటి దానం ఇస్తానని చెప్పి తరువాత మాట తప్పినా సరే, అసత్యదోషం అంటదు.

అసలు మన మనుగడకు అసత్యమే మూలం. ఈ జగమంతా మిథ్య. మిథ్యాప్రపంచంలో బతుకుతూ అసత్యం ఆడకూడదు అంటే ఎలాగ. కాబట్టి మన మనుగడకే ముప్పుతెచ్చే సత్యం కన్నా, మనకు సుఖాన్ని చేకూర్చే అసత్యమే మేలు. అటువంటి దాత ఎన్నటికీ చెడిపోడు. కాబట్టి అన్నమాట నిలబెట్టుకోడానికి నీవు ఈ వటువుకు మూడుఅడుగులు దానం ఇస్తే, నీకు సర్వనాశనమే మిగులుతుంది. కాని ఈ సూత్రం అన్ని వేళలా వర్తించదు. ఆ దానం వలన తనకు ఆపద కలుగుతుంది అంటేనే ఆ సూత్రం వర్తిస్తుంది. అంతేగాని, దానం ఇవ్వడానికి తగిన వస్తువు తన వద్దఉంటే లేదని అబద్ధం చెప్పకూడదు. ఆ విధం చెప్పేవాడు ప్రాణం ఉన్న శవంతో సమానం. అటువంటి వాడి జన్మ వృధా.

అంతేకాదు.....

ఆ॥వారిజాక్షులందు, వైవాహికములందు, బ్రాణవిత్తమానభంగమందు,
జకిత గోకులాగ్ర జన్మరక్షణ మందు బొంకవచ్చు నఘము పొంద డభిష॥

ఆడువారి విషయంలో, వివాహసమయాలలో, తన ప్రాణము, ధనము, మానము, వీటికి భంగం కలిగే సమయాలలో, భయంతోవణుకుతున్న గోవులను, బ్రాహ్మణులను రక్షించేటప్పుడు, అబద్ధం ఆడినా తప్పులేదు. దాని వలన ఎటువంటి పాపము అంటదు.

కాబట్టి ఓ దానవేంద్రా! నీ దానవ కులాన్ని, నీ త్రిలోకాధిపత్యాన్ని, నీ పరాక్రమాన్ని నిలుపుకో. ఈ వామనుడు విష్ణువు. నీ సంపదలను అన్నింటినీ హరించడానికి మూడుఅడుగులు దానం అడుగుతున్నాడు. నీవు దానం ఇవ్వగానే త్రివిక్రముడై మూడు లోకాలను ఆక్రమించి నీకు నిలువనీడలేకుండా చేస్తాడు. కాబట్టి ఈ దాన కార్యక్రమం చేయవద్దు. ఈ వామనుడిని ఏదోఒకటి చెప్పి పంపించు.” అని తన గురువు శుక్రాచార్యుల వారి హితోక్తులు విన్న బలి తన గురువుతోఇలా అన్నాడు.

“గురువుగారూ! తమరు చెప్పినది అంతా యదార్థమే. లోకంలో గృహస్థులు ఆచరించవలసిన ధర్మం గురించి మీరు చెప్తారు. కాని నేను ఈ వటువునకు ఏది అడిగినా ఇన్నానని వాగ్దానం చేసాను. కేవలం నా త్రిలోకాధిపత్యం కొరకు రాజ్యసంపదల కొరకు ఆడిన మాట తప్పులేను. ఇస్తానన్న దానం ఇవ్వకపోవడం కంటే పాపం మరొకటి లేదు. ఇదే విషయం భూదేవి బ్రహ్మతో చెప్పింది. “నేను ఎటువంటి పాపమైనా భరిస్తాను కానీ ఆడినమాటతప్పిన వాడి పాపం భరించలేను” అని. ఆడిన మాట తప్పి నేను భూమికి భారం కాలేను. ఆడిన మాట నెరవేర్చడం,

యుద్ధంలో వీరమరణం వీరుడికి ఉచితమైన మార్గాలు. దాతకు తగిన దానం తీసుకునేవాడు దొరకడం చాలా అదృష్టం.

గురువుగారూ!

కారే రాజులు? రాజ్యముల్ గలుగవే? గర్వోన్నతిం బొందరే?
వారేలీ సిరి మూటగట్టుకొని పోవంజాలరే? భూమిపై
బేరైనం గలదే? శిబిప్రముఖులుం బ్రీతిన్ యశఃకాములై
యారే కోర్కులు? వారలన్ మఱచిరే యిక్కాలమున్ భార్గవా!

గురువుగారూ! ఎన్ని యజ్ఞయాగాలు, పుణ్యకార్యాలు చేసినా ఆ శ్రీమహావిష్ణువు దర్శనం కలుగదు. అటువంటిది, ఆ శ్రీమహావిష్ణువు నా ఇంటికి వచ్చి నా ముందు చేయి చాచి దానం అడిగితే కాదనగలనా! అసలు అటువంటి వాడు దానం అడగడమే గొప్ప. దానిని నేను తిరస్కరించడం పాపం కాదా! అయినా ఆ శ్రీమహావిష్ణువు చేయి ఎటువంటిది.....

ఆదిన్ శ్రీసతి కొప్పుపై దనువుపై, సంసోత్తరీయంబుపై
బాదాబ్జుంలపై గవాలితటిపై బాలిండ్లపై నూత్న మ
ర్యాదం జెందు కరంబు గ్రిందగుట మీదై నా కరంబుంట మేల్
గాదే? రాజ్యముగీజ్యమున్ సతతమే? కాయంబు నాపాయమే?

కాబట్టి ఓ గురువర్యా! నాకు నరకం రానీ. నన్ను బంధించనీ. ఈభూమి అంతమైపోనీ. నాకు అకాల మరణం రానీ! నా కులం నాశనం కానీ! నేను ఆడినమాట తప్పను. జరగవలసింది జరుగుతుంది ఎవరూ ఆపలేరు. నాకు ఎలాంటి భయం లేదు. ఈ వామనుడు శ్రీహరిఅయినా, మహాశివుడు అయినా, బ్రహ్మదేవుడు అయినా ఎవరైనా నాకు భయం లేదు. నాకు ఏమైనా చింతలేదు. నా నాలుక ఆడిన మాట తప్పదు. అయినా గురువుగారూ! ఈ వామనుడు శ్రీమహావిష్ణువు నన్ను బంధిస్తాడు అంటున్నారు. ఆయన అడిగినది దానంగా ఇస్తే ఆయనకు నన్ను బంధించే అవసరం ఏముంది. ఒకవేళ బంధించినా, నేను ఆయన భక్తుడిని కాబట్టి వెంటనే విడిచిపెడతాడు. ఒక వేళ విడిచిపెట్టకపోయినా నష్టం లేదు. ఆయన వద్దనే పడి ఉంటాను. ఏమైనా అది అంతా నా మేలుకే కదా. కాబట్టి ఓ గురువరూ!.....

క॥మేరువు తలక్రిందైనను బారావారంబు లింక బాణిన లోలో
ధారుణి రజమై పోయిన దారాధ్వము బద్ధమన దప్పక యిత్తున్

మేరు పర్వతం తల్లకిందులైనా సముద్రాలు ఇంకి పోయినా భూమండలం లోలోపల పాడి అయి పోయినా ఆకాశం విరిగి మీద పడ్డా ఈ వటువు అడిగిన మూడు అడుగులు తప్పక ఇస్తాను. పైగా ఈ వామనుడు ఎన్నడూ ఎవరినీ అడగలేదట. ఇతడికితల్లి తండ్రి అన్న తమ్ముడు ఎవరూ లేరట. అన్ని విద్యలు తెలుసట. మొట్టమొదటగా నా ముందు చేయి చాచిన ఈ పసివాడిని ఎలా కాదు పొమ్మని చెప్పడానికి నా మనసు ఒప్పడం లేదు.” అని అన్నాడు బలి.

బలి సత్యం తప్పడం లేదు. నిశ్చలంగా ఉన్నాడు. ఎవరూ అతడిని మార్చలేరు. అతడు కీర్తిమంతుడు. ఎవరు ఏది అడిగినా దానంగా ఇచ్చేవాడు. ఇటువంటివాడిని చూచి శుక్రుడికి కోపం వచ్చింది.

“ఓ బలి చక్రవర్తి నా ఆజ్ఞమీరుతున్నావు. గురువును బ్రాహ్మణులను తృణీకరిస్తున్నావు. త్వరలో నీవు పదవీ భ్రష్టుడివి అవుతావు” అని పరుషంగా అన్నాడు.

ఆ మాటలకు కూడా బలి చలించలేదు. సంపదలు ఉన్నా లేకపోయినా బలి వంటి వారు ఒకే విధంగా ఉంటారు. ఇంక ఆయన భార్య వింధ్యావళి. భర్తకు సహధర్మచారిణి. భర్త మనసు తెలుసుకుంది. చిరునవ్వుతో కలశం తీసుకుంది దానం ఇవ్వడానికి సిద్ధపడింది.

బలి వామనుడిని చూచి “ఓ వటువా! ఇలా రా. నీవు అడిగింది ఇస్తాను. నీ పాదాలు కడిగి మూడుఅడుగులు ధారపోస్తాను.”

వెంటనే వామనుడు బలి ముందు నిలబడ్డాడు. తన కుడి పాదం ముందు పెట్టాడు. బలి వామనుడి కుడి పాదం కడిగాడు. తరువాత ఎడమ పాదం కూడా కడిగాడు. ఆ జలాలను శిరస్సు మీద చల్లుకున్నాడు. వామనుడి పాదాలు పూలతో పూజించాడు.

“ఓ బ్రాహ్మణ వటువా! నీవు సాక్షాత్తు విష్ణు స్వరూపుడవు. వేదాల నియమాలు తెలిసినవాడవు. నీవు అడిగిన మూడు అడుగులు దానంగా ఇస్తున్నాను. స్వీకరించు. సర్వం పరమాత్మ అర్పణం అస్తు” అని తన భార్య నీరు ధారగా పోస్తుంటే బలి మూడు అడుగులు వామనుడికి దానంగా ఇచ్చాడు.

ఈ లోపల శుక్రుడు ఒక ఉపాయం పన్నాడు. తాను ఒక కీటకంగా మారి పోయి జల కలశంలోకి దూరి నీరు పడకుండా ఆపడానికి ప్రయత్నం చేసాడు. ఈ విషయం గ్రహించిన విష్ణువు ఒక దర్భపుల్ల తీసుకొని ఆ రంద్రంలో పాడిచాడు. ఆ దర్భపుల్ల శుక్రాచార్యులవారి కంట్లో గుచ్చుకుంది. శుక్రాచార్యుల వారికి ఒక కన్ను పోయింది. ఇప్పుడు నీరు ధారగా కారింది. దాన కార్యక్రమం పూర్తి అయింది. బలి ఇచ్చిన దానం వామనుడు స్వీకరించాడు.

శుక్రుని మాటల వలన బలికి సర్వం తెలిసింది. ఈ దానం తన సర్వనాశనానికి కారణం అని తెలుసుకున్నాడు. కాని ఆడిన మాట తప్పకుండా దానం ఇచ్చాడు. బలిని మూడులోకాలు శ్లాఘించాయి. గొప్ప కీర్తివంతుడిగా ప్రశంసించాయి. వామనుడు బలితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ బలి చక్రవర్తి! నీవు దానం ఇచ్చావు. నీవు ఇచ్చిన దానం నేను స్వీకరించాను. నీ పాపాలు తొలగిపోయాయి. భూమిని దానం చేసిన వాడికి స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. ఏ దానమైనా భూదానంతో సమానం కాదు. నేను ఈ దానం ఎందుకు అడిగాను అని ఆలోచించకుండా అడిగిన వెంటనే దానం ఇచ్చావు. నీ సత్కృతం నిరూపించుకున్నావు. నీవు నాకు దానంగా ఇచ్చిన మూడు అడుగులు నాకు మూడు లోకాలతో సమానం.” అని అన్నాడు వామనుడు.

ఆ చిన్నికుర్రాడు ముద్దుముద్దుగా మాట్లాడుతుంటే బలికి నవ్వు వచ్చింది.

“అహా ఈ పాట్టి వాడికి పాట్టనిండా మాటలే. ఎంత మధురంగా మాట్లాడుతున్నాడు. ఈ మాటలు పుట్టక ముందే నేర్చుకున్నాడా లేక పుట్టిన తరువాత నేర్చుకున్నాడా. ఏమో!” అని తనలోతాను అనుకున్నాడు.

ఈ విధంగా దానం తీసుకున్న వామనుడు ఎదగడం మొదలు పెట్టాడు.

(ఈ దృశ్యాన్ని పోతనగారు రెండు పద్యాలలో కళ్లకు కట్టినట్టు వర్ణించాడు.)

శా॥ ఇంతింతై వటుడింతై మఱియు తానింతై నభోవీధిపై
నంతై, తోయమండలాగ్రమున కల్లంతై ప్రభారాశిపై
నంతై, చంద్రుని కంతయై ధ్రువుని పైనంతై మహర్వాటిపై
నంతై, సత్యపదోన్నతుండగుచు బ్రహ్మాండంత సంవర్ధియై

వామనుడు ముందు కొద్దిగా ఎదిగాడు. తరువాత ఇంతవాడు అంతైనాడు. అంతవాడు మరింతైనాడు. క్రమక్రమంగా పెరిగిపోతున్నాడు. ఆకాశం కంటే, మేఘమండలం కంటే, చంద్ర మండలం దాటి, సూర్యం మండలం దాటి, ధ్రువతారను దాటి, మహాలోకం దాటి, బ్రహ్మలోకం వరకూ ఎదుగుతూనే ఉన్నాడు.

మ॥రవిజింబం బుపమింప బాత్రమగు ఛత్రంబై శిరోరత్నమై
శ్రవణాలంకృతియై గళాభరణమై సౌవర్ణకేయూరమై
ఛనిమత్మంకణమై కటిస్థలి మదంచ ధ్వంబయై నూపుర
ప్రవరంబై పదపీఠమై వటుడు దా బ్రహ్మాండమున్ నిండుచోన్॥

సూర్యబింబం మొదట వామనుడికి గొడుగుగా ఉంది.

తరువాత కిందికి దిగి శిరోభూషణం అయింది.

తరువాత అలా అలా కిందికి దిగుతూ చెవి భూషణం అయింది.

తరువాత మెడలో హారం అయింది.

తరువాత భుజకీర్తులయింది.

తరువాత చేతికి కంకణము అయింది

తరువాత నడుముకు వడ్డాణంకు అమల్లిన గంట అయింది.

తరువాత కాలికి పెట్టుకునే అందెగా అయింది.

తుదకు వామనుడి కాలి కింద పీటగా అయింది.

ఈ విధంగా వామనుడు త్రివిక్రముడై మూడులోకాలు ఆక్రమించాడు. వామనుడు సత్త్వరజస్తమోగుణములతో కూడిన విశ్వరూపం ధరించాడు. భూమి, ఆకాశము, దిక్కులు, గ్రహాలు నక్షత్రాలు అన్నీ తానే అయ్యాడు. పద్మాలుగు లోకాలు తానే అన్నట్టుగా త్రివిక్రముడు అయ్యాడు. బ్రహ్మాండం అంతా నిండిపోయాడు.

ఈ విధంగా త్రివిక్రముడైన వామనుడు ఒక పాదంతో భూమిని మరొక పాదంతో అంతరిక్షాన్ని ఆక్రమించాడు. తరువాత వామనుడు తన త్రివిక్రమ అవతారాన్ని ఉపసంహరించాడు.

ఇది చూచిన హేతి ప్రహేతి విప్రచిత్తి మొదలగు దానవ వీరులు శుక్రాచార్యుల వారు చెప్పింది నిజమే. ఇతడు మూడు అడుగుల నెపంతో మూడు లోకాలు ఆక్రమించాడు. వచ్చిన వాడు విష్ణువు అని తెలియక మన రాజుగారు అడిగింది ఇచ్చాడు. ఈ దానం నెపంతో మూడులోకాలు విష్ణువు వశం అయ్యాయి. విష్ణువు మూడులోకాల మీద ఆధిపత్యం ఇంద్రుడికి ఇస్తాడు. మరలా మనకు అరణ్యవాసమే గతి అని అనుకున్నారు. మరి కొందరు దానవులు “ఈ బ్రహ్మచారిని ఇక్కడే చంపాలి” అని కత్తులు ఎత్తారు. కేకలు వేస్తూ ఆయుధాలు తీసుకొని వామనుడి మీదికి దూకారు. వీరిని చూచిన విష్ణు సేవకులు తమతమ ఆయుధములతో వామనుడికి రక్షణగా నిలిచారు. ఈ సన్నివేశాన్ని చూచిన బలి తనసేనానాయకులతో ఇలా అన్నాడు.

“ ఓ రాక్షస వీరులారా ఆగండి. యుద్ధానికి ఇదిసమయం కాదు. ఈయన విష్ణువు. ఆయనను ఓడించడం మన తరం కాదు. ఈయన దయ వలననే మనం ఇంతకాలం మూడులోకాలు పాలించాము. ఇప్పుడు దేవతల వంతు వచ్చింది. విష్ణువు పరిపాలన వారికి అప్పగిస్తున్నాడు. ఆయనను మనం ఏమీ అనలేము. మనం అంటే భయపడి పారి పోయిన దేవతలు ఈ నాడు మనకు ఎదురు నిలుస్తున్నారు. మరలా మనకు మంచి కాలం వచ్చినపుడు స్వర్గాధిపత్యం పొందుదాము. రాజుకు అంగబలం, అర్థబలం, తెలివి తేటలు, ఉన్నా కాలం కలిసిరాకపోతే ఏమీ

చేయలేడు. కాబట్టి ఎంతటి వాడైనా కాలం అనుకూలించిందాకా వేచి ఉండటం మంచిది. కాబట్టి ఇప్పుడు దేవతలతో యుద్ధం పనికిరాదు.” అని పలికాడు.

బలి ఆజ్ఞామేరకు దానవ వీరులు అక్కడి నుండి తొలగి పోయారు. తరువాత గరుడుడు బలిని బంధించాడు. కాల మహిమ అనుకుంటూ బలి ఆ పాశాలకు బద్ధుడు అయ్యాడు. బలి బంధింపబడ్డా అతనిలోని ధైర్యము, జ్ఞానము ఏ మాత్రము సడలిపోలేదు. అప్పుడు బలిని చూచి వామనుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ దానవేంద్రా! నీవు నాకు మూడు అడుగుల నేల దానం చేసావు. మూడులోకాలు ఒక అడుగు, నీ సమస్త సంపదలు ఒక అడుగు. దీనితో నీకు ఏమీ మిగలలేదు. మరి నా మూడవ అడుగు ఎక్కడ. మరి మాట తప్పుతావా లేక మూడవ అడుగుకు స్థలం చూపిస్తావా. ఇది నీవు బ్రాహ్మణునికి ఇచ్చిన దానం. ఆలస్యం చేయకుండా నా మూడవ అడుగు ఎక్కడ పెట్టాలో చూపించు అని అడిగాడు. ఆ మాటలతో బలి కలవరపడ్డాడు. తాను ఇచ్చిన మాట, చేసిన దానం, విఫలం అవుతాయేమో అని చింతించాడు. అయినా అతడు నిశ్చలమైన మనసుతో ఉన్నాడు. వామనుడితో ఇలా అన్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా నా నాలుక అసత్వం పలుకదు. నీకు ఇస్తాను అన్న దానం పూర్తిగా ఇస్తాను. నీ మూడవ అడుగు నా తలమీద పెట్టు. నేను అసత్వదోషానికి భయపడతాను కానీ ఇంక దేనికీ భయపడను. బాల్యంలో తల్లి తండ్రులు, గురుకులంలో గురువు, మంచి నడవడి బుద్ధి నేర్చుతారు. ఈ లోకానికి మొదటి గురువు నువ్వు. మా దానవులు, దైత్యులు, అధికార మదంతో దారి తప్పినపుడల్లా నీవు మాకు బుద్ధి చెపుతున్నావు. మా అధికారం లాగుకొని బంధించడం మాకు మంచి బుద్ధి కలిగించడమే అవుతుంది. ఇది వరలో దానవులు దైత్యులు ఎంతోమంది నిన్ను ఎదిరించి పోరాడి నీ చేతిలో మరణించి సాయుజ్యంపొందారు.

ఓ దేవా! ఈ ప్రాణాలు శాశ్వతం కాదు. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు పోయేవే. నా శరీరం పంచభూతాత్మకమే కానీ, బండరాయి కాదు కలకాలం ఉండటానికి. ఈ కొద్దిపాటి జీవితం కొరకు మూర్ఖులు సత్యనిష్ఠ, దాన గుణము, వదిలేస్తున్నారు. నీ మాయలో పడి ఈ సంసారమే శాశ్వతము అని అనుకుంటున్నారు. నాకు మా తాతగారు ప్రహ్లాదుడే ఆదర్శము. ఆయన కూడా ఈ సంసారము అశాశ్వతము అనీ, కాలం ఎవరికోసమూ ఆగదనీ, సంపదలు శరీరము స్థిరం కావనీ, ఆయువు రోజులు గడిచేకొద్దీ తగ్గిపోతుందనీ, పరోపకారమే పరమధర్మమనీ నమ్మాడు. తన తండ్రిని ఎదిరించి నిన్ను నమ్మాడు. నీలో కలిసి పోయాడు. మావారందరూ నీ మీద శత్రుత్వం వహించి నీ దర్శన భాగ్యం పొంది, నీలో కలిసి పోయారు. నన్ను కరుణించడానికి నీవు నాకు వామనుడి రూపంలో దర్శనం ఇచ్చి, నానుండి దానం గ్రహించి నన్ను ముక్తుడను చేసావు. ఇదంతా మా పూర్వపుణ్యఫలంగా

భావిస్తాను.” అని భక్తితో బలి పలుకుతూ ఉండగా ఆయన తాతగారు ప్రహ్లాదుడు అక్కడకు వచ్చాడు.

తాతగారి వంక చూచాడు బలి. నమస్కారం చేయడానికి చేతులు బంధింపబడి ఉన్నాయి. అందుకని తాతగారిని చూచితల వంచుకున్నాడు. ఎదురుగా వామనుడిగా నిలబడి ఉన్న విష్ణువును చూచాడు. ఆయన ముందు సాష్టాంగ పడ్డాడు. “దేవా! నీవు నా మనుమడికి ఇంద్రపదవి ఇచ్చావు. ఈ రోజు తొలగించావు. ఆ పదవితో పాటు వచ్చిన గర్వాన్ని, అహంకారాన్ని అజ్ఞానాన్ని తొలగించి వాడికి మేలు చేసావు. వీడిమీద నీ దయకలుగబట్టే ఈ విధంగా చేసావు. ఈ బంధనం వీడికి శిక్షకాదు. వీడిలో జ్ఞానోదయం కలిగించడమే. ఇంద్ర పదవి సామాన్యం కాదు. ఆ పదవిలో ఉన్న వాడికి గర్వం తలకెక్కుతుంది. కళ్లు మూసుకుపోతాయి. మనసుకు మైకం కమ్ముతుంది. తానే సర్వస్వం అనుకొని పరమాత్మను మరిచిపోతాడు. వీడికి ఆ గతి పట్టకుండా నీవు వీడిని రక్షించావు.” అని పలికాడు.

అప్పుడు బలి భార్య వింధ్యావళి కన్నీరు కారుస్తూ వామనుడితో ఇలా అంది. “నాకు పతి భిక్ష పెట్టమని అర్థిస్తున్నాను. నా భర్త మీతో, “ఇది నా వల్లకాదు నా దగ్గర లేదు మీరు పొండి నేను ఇవ్వను” అలాంటి మాటలు అనలేదు. మీరు అడిగిన మూడు అడుగులు మీరు ధారపోసాడు. మీరు నా భర్తను బంధించడానికి కారణం ఏమిటి.” అని సూటిగా ప్రశ్నించింది.

ఇంతలో బ్రహ్మగారు అక్కడికి వచ్చారు. ‘ఓ దేవా! ఈ బలి గొప్ప దాత. ఇతడు నీవు అడిగినది అంతా ఇచ్చాడు. కాని ఇతడిని పాశములతో బంధించారు. ఇది న్యాయమా! ఇతడు శిక్షింపతగిన వాడు కాదు. ఇతని మీద దయ చూపండి. ఇతడిని వెంటనే విడుదల చేయండి.” అని పలికాడు. ఇవన్నీ విన్న వామనుడు వారితో ఇలా అన్నాడు.

“నాకు ఎవరి మీద దయకలుగుతుందో ముందు వారి వద్దనున్న సంపదలు అన్నీ తీసేసుకుంటాను. సంసార బంధములలో ఉన్న వాడు అనేక కర్మలు చేసి కర్మబంధనములలో చిక్కుకున్న వాడు జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతుంటాడు. ధనం, జన్మ, వయస్సు, రూపం, విద్య, బలం, ఐశ్వర్యం ఇవన్నీ గర్వం కలిగిస్తాయి. ఆ గర్వం విడిచి పెడితేనే గానీ మనసు నిర్మలం కాదు. అటువంటి నా భక్తుని నేను కాపాడుతాను. నా భక్తుడు అయిన వాడు అజ్ఞానం దురాశ గర్వం లౌకిక సంపదలు వీటితో మదించి తన నాశనాన్ని కోరుకోడు. ఈ బలి పుణ్యాత్ముడు. కాని అన్నమాట కోసం గురువును భిక్కులించి శాపానికి గురయినాడు. అందరూ ఇతడిని విడిచిపెట్టారు. అన్నీ పోగొట్టుకొని పేదవాడైనాడు. కాని ఇతని మనసు నిర్మలంగా ఉంది. అత్యంత దయనీయ పరిస్థితిలో కూడా సత్యం ధర్మం వదిలిపెట్టలేదు. ఇతడు జ్ఞాని. ఇతడు అల్పుడు కాదు. ఇటువంటి పరిస్థితులతో కూడా ఎలా ఉంటాడో చూద్దామని ఇంతవరకు ఊరుకున్నాను.

ఇతని ప్రవర్తన నాకు ఆనందం కలిగించింది. ఇతడిని తరువాతి మన్వంతరంలో ఇంద్రుడిని చేస్తాను. ఆ పదవిని నేనే ఇస్తాను. అంతవరకు బలిని సుతల లోకానికి అధిపతిని చేస్తాను. సుతల లోకం స్వర్గము కన్నా గొప్పది. అది విశ్వకర్మ సృష్టి. స్వర్గంలో మాదిరి అక్కడ ఆకలి దాహము రోగములు మరణము ఉండవు. నిత్యయౌవనులుగా ఉంటారు. దానవులతో సహా బలి సుతల లోక ఆధిపత్యం పొందుతాడు. బలి చేసిన త్యాగం సామాన్యమైనది కాదు. అందుకని బలిని సుతల లోకానికి అధిపతిని చేసాను. సుతల లోకంలో దేవతలకు కానీ దిక్పాలకులకు కానీ ఆధిపత్యము లేదు. అదీ కాకుండా బలి ఎల్లప్పుడు నా రక్షణలో ఉంటాడు.” అని పలికాడు విష్ణువు.

ఆమాటలు విన్న బలికి ఆనంద భాష్టాలు కనుల వెంట రాలాయి. “దేవా! నీవు నా మీద చూపినదయ దేవతల మీద కూడా చూపలేదు. ఆ గౌరవం నాకు దక్కింది. నిన్ను నమ్ముకున్న వారికి ఏనాటికీ కష్టాలు రావు అని నిరూపించావు.” అని వామనుడికి నమస్కరించాడు. బలికి కట్టిన బంధనములు తొలగిపోయాయి. బలి తన భార్యతో బంధుమిత్రులతో దైత్యదానవులతో సుతల లోకానికి వెళ్లిపోయాడు.

ప్రహ్లాదుడు వామనుడితో ఇలా అన్నాడు. “నీవు నా మనుమని మీద చూపిన అనుగ్రహము అసమానమైనది. అటువంటి నీవు నా మనుమనికి రక్షకుడవు అయ్యావు. అల్లులమైన మాకు ఇంతటి అదృష్టం కలిగింది. నీవు అందరిలో ఉన్నావు. అందరూ నీకు సమానమే. కాని నీ మీద భక్తి శ్రద్ధ లేకపోతే నీవు వారి వంకకూడా చూడవు. అటువంటి నీకు నమస్కారము” అని అన్నాడు.

అప్పుడు విష్ణువు ప్రహ్లాదుని చూచి “నిన్ను ఇక్కడ ఈ విధంగా చూడటం చాలా ఆనందంగా ఉంది. నీవు కూడా నీ మనుమనితో కూడా సుతల లోకానికి వెళ్లు. నీవు నీ మనుమడు ఎక్కడ ఉంటే అక్కడే నేనూ ఉంటాను. గద చేతధరించి మిమ్ములను కాపాడుతుంటాను.” అని అన్నాడు. తరువాత ప్రహ్లాదుడు తన మనుమనితో సుతల లోకానికి వెళ్లిపోయాడు.

అప్పుడు వామనుడు శుక్రాచార్యులవారితో ఇలా అన్నాడు. “ఆచార్యా! బలి మొదలు పెట్టిన యాగం పూర్తి చేయండి.” అని అన్నాడు.

అప్పుడు శుక్రుడు “దేవా! మీరు యజ్ఞపురుషులు. నీవు తలచుకుంటే ఏ కార్యము ఆగదు. తమరి ఆజ్ఞప్రకారమే ఈ యజ్ఞము పూర్తిచేస్తాను.” అని పలికి శుక్రుడు బలి మొదలు పెట్టిన యాగం ఋషులు బ్రాహ్మణుల సాయంతో పూర్తిచేసాడు. తరువాత వామనుడు బలి వద్దనుండి దానంగా తీసుకున్న మూడులోకములు ఇంద్రుడికి అప్పగించాడు.

బ్రహ్మదేవుడు ఇంద్రునితో “నీకు వామనుడు ప్రభువు ఆయన ఆజ్ఞలకు లోబడి నడుచుకో” అని ఆజ్ఞాపించాడు. ఇంద్రుడు బ్రహ్మగారి ఆజ్ఞ శిరసావహించాడు. తరువాత ఇంద్రుడు, బ్రహ్మ, వామనుడిని స్వర్గలోకం తీసుకొని వెళ్లారు. ఈ విధంగా అదితి కుమారుడు వామనుడు ఏ మాత్రం శ్రమలేకుండా స్వర్గలోకాధిపత్యం తిరిగి ఇంద్రుడికి కట్టబెట్టాడు. ఇంద్రుడు కూడా సవినయంగా స్వర్గాధిపత్యం తిరిగి గ్రహించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ వామన చరిత్రను విన్నవాడు చదివినవాడు గొప్పభాగ్యవంతుడౌతాడు. అని శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు వామన చరిత్ర వివరించాడు.

తరువాత పరీక్షిత్ మహారాజు మత్స్యావతార కథను వివరించమని అడిగాడు. పరీక్షిత్ మహారాజా! విష్ణువు ధర్మమును రక్షించడానికి అనేక అవతారములు ఎత్తాడు. అన్ని జీవ రాసులలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్న పరమాత్మ, ధర్మరక్షణకొరకు పాంచభౌతికమైన దేహాన్ని లీలామాత్రంగా ధరించాడు. పరమాత్మ, నిర్గుణ పరబ్రహ్మ, గుణరహితుడు. కానీ పక్షులలో జంతువులలో మానవులలో ఒకడిగా అవతరించాడు. ఇంతకు ముందున్న కల్పం చివరలో సత్యవ్రతుడు అనే రాజు విష్ణువును గురించి తపస్సు చేసాడు. ఆయన ఒక నాడు ఉదయం సూర్యునికి అర్ఘ్యం విడుస్తున్నాడు. అతడు దోసిట్లో నీరు తీసుకోగానే ఆ నీటిలో ఒక చిన్న చేపపిల్ల కనిపించింది. ఆయన ఉలిక్కిపడి ఆ నీటిని నదిలో వదలబోయాడు. ఇంతలో ఆ చేపపిల్ల ఇలా అంది.

ఓ రాజా! పెద్ద చేపలు చిన్న చేపలను తింటాయి. అలాగే నన్ను కూడా పెద్ద చేపలు తింటాయి. లేకపోతే చేపలు పట్టే వాళ్ల వలలో పడతాను. అందుకే నీ శరణుకోరి నీ దోసిట్లోకి వచ్చాను. మరలా నన్ను నదిలో వదల వద్దు.” అని వేడుకుంది. చిన్న చేప పిల్లకదా అని ఆ చేపపిల్లను తన కమండలంలో వేసుకొని తన పర్ణశాలకు వచ్చాడు. ఆ రోజు గడిచింది. మరునాడు ఉదయానికి ఆ చేపపిల్ల పెద్దదయింది. కమండలం నిండి పోయింది.

“రాజా! నాకు ఈ కమండలం చాలడం లేదు. దీని కంటే పెద్దదానిలో విడిచిపెట్టు” అని అడిగింది. రాజు దానిని పెద్ద నీటి తొట్టిలో వేసాడు. మర్నాటికి అది తొట్టి అంత పెద్దదయింది. రాజు దానిని చిన్న మడుగులో వదిలాడు. మర్నాటికి ఆ చేప మడుగు నిండి పోయింది. రాజు ఆ చేపను మడుగు లోనుండి తీసి చెరువులో వదిలాడు. చెరువు కూడా చాలలేదు. రాజు దానిని సముద్రంలో వదిలాడు. సముద్రంలో పెరగసాగింది ఆ చేప. దానిని చూచి ఆ రాజు ఇలా అన్నాడు.

“నీవు ఈ విధంగా పెరిగి చిన్న పిల్ల చేపనుండి అనతికాలంలో సముద్రం అంతా వ్యాపించావు. ఇటువంటి చేపను నేను చూడలేదు. ఇంతకూ నీవు ఎవరు. ఎందుకు ఈ విధంగా పెరుగుతున్నావు. నాకు తెలిసి నీవు అవరార మూర్తి అయిన శ్రీమహావిష్ణువు. శ్రీమహాలక్ష్మిని వైకుంఠమును వదిలి ఏ కార్యము కొరకు ఈ మత్స్యావతారం ధరించావు. నాకు తెలియజెయ్యి.

నీకు నమస్కారము.” అని అడిగాడు. దానికి ఆ మత్స్యము “ఓ రాజా! నేటికి ఏడవ దినమున ఈ కల్లం అంతం అవుతుంది. మహా జల ప్రళయం సంభవిస్తుంది. మూడులోకాలు నీటిలో మునిగి పోతాయి. ఆ అనంత జలరాసిలో ఒక నావ నీ వద్దకు వస్తుంది. అప్పుడు నీవు ఓషధులు, విత్తనములు, వేదములు, మొదలగు మూల పదార్థములను సేకరించి ఓడలో భద్రపరచు. భూమి అంతా జలమయం అయినప్పుడు ఆ ఓడ సురక్షితంగా ఉంటుంది. ముందు అంతా చీకటి. వెలుగు ఉండదు. ఆ చీకటిలో నావ సాగిపోతుంది. నేను మత్స్యరూపంలో ఆ నావ వద్దకు వస్తాను. ఆ నావను నా కొమ్ముకు కట్టు. ప్రళయ కాలం పూర్తి అయ్యేవరకు నేను ఆ నావను రక్షిస్తుంటాను. ప్రళయం అయిపోగానే నీరు తగ్గిపోయి భూఖండాలు బయటపడతాయి. అప్పుడు సృష్టి మరలా మొదలవుతుంది.” అని పలికి ఆ చేప వెళ్లిపోయింది.

ఏడురోజులు గడిచాయి. కల్లాంత ప్రళయం వచ్చింది. ఉరుములు మెరుపులు. ఆకాశం నిండా మేఘాలు. కుండపోతగా వర్షం. భూమి అంతా జలమయం. అన్ని వైపుల నుండి సముద్రాలు ఏకం అయి లోకాలన్నీ మునిగి పోయాయి. భూమిమీద ఏ ప్రాణీ మిగలలేదు. అన్ని జలగర్భంలో కలిసిపోయాయి. ఆ సమయంలో బ్రహ్మగారు నిద్రపోతున్నారు. ఆ సమయంలో హయగ్రీవుడు వేదములను అధ్యయనం చేయసాగాడు. ఆ సమయంలో విష్ణువు మత్స్యరూపం ధరించి సత్సవతుడు ఉన్న నావను తన కొమ్ముకు కట్టుకున్నాడు. అది చూచిన సత్సవతుడు విష్ణువును అనేకవిధాలుగా స్తుతించాడు. అప్పుడు మత్స్యరూపంలో ఉన్న విష్ణువు వేదాలలో ఉన్న సాంఖ్యయోగాన్ని సత్సవతునికి బోధించాడు. ఆయనతో పాటు ఉన్న ఋషులు మునులు ఆ వేదభాగాన్ని విన్నారు. కల్లాంత ప్రళయం పూర్తి అయ్యేవరకు విష్ణువు మత్స్యంగా ఆ జలాలలో తిరుగుతూనే ఉన్నాడు.

ఆ సత్సవతుడే ఏడవ మన్వంతరంలో శ్రాద్ధదేవుడు అనే పేరుతో మనువు అయ్యాడు. ప్రళయం ముగిసింది. సూర్య బింబం కనపడింది. ప్రళయ జలాలు వెనక్కు తగ్గాయి. భూభాగాలు బయటపడ్డాయి. బ్రహ్మదేవుడు నిద్రలేచాడు. మరలా సృష్టి మొదలయింది. శ్రీమహావిష్ణువు మత్స్యావతారం ముగించాడు. ఈ మత్స్యావతార కథను చదివినా విన్నా సంసారబంధాలనుండి విముక్తులు అవుతారు.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు మత్స్యావతార కథను వినిపించి నట్టు నైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూతపౌరాణికుడు శౌనకుడు మొదలగు మహామునులకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

(బమ్మెర పోతన ప్రణీతము)

అష్టమస్కంధము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

శ్రీమద్భాగవతము

(బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము)

నవమస్కంధము

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! కల్పాంతంలో మూడులోకాలు జలమయమైనా పరమాత్మ ఒక్కడే ఆ అనంత జలాల్లో యోగ నిద్రలో ఉన్నాడు. ఆయన బొడ్డులో నుండి ఒక తామర పువ్వు పుట్టింది. ఆ పద్మంలో నుండి బ్రహ్మ పుట్టాడు. బ్రహ్మ గారి సంకల్పం ద్వారా బ్రహ్మమానస పుత్రుడు మరీచి ఉద్భవించాడు. మరీచి కుమారుడు కశ్యపుడు. కశ్యపుని కుమారుడు సూర్యుడు. సూర్యుని కుమారుడు శ్రాద్ధదేవుడు. సూర్యుని మరొక పేరు వివస్వతుడు. ఆయన కుమారుడు కాబట్టి శ్రాద్ధదేవునికి వైవస్వతుడు అనే పేరు వచ్చింది. ఆయన పేరుతోనే వైవస్వత మన్వంతరం మొదలయింది. ఆ మనువుకు పదిమంది కుమారులు. వారు ఇక్ష్వాకువు, నృగుడు, శర్వాతి, దిష్టుడు, ధృష్టుడు, కరూశకుడు, నరిష్టుతుడు, వృషధుడు, అభంగుడు కవి అనే వారు.

అంతకు ముందు మనువు, కొడుకు కోసం యాగం చేస్తే కూతురు పుట్టింది. ఆ విషయాన్ని ఋత్విక్కులను అడిగాడు. విచారించగా, ఆ యజ్ఞంలో యజ్ఞహేహత, యజమానికి కుమారుడు కలగాలి అనడం బదులుగా కుమార్తె కలగాలి, అని హవిస్సులు వేల్చాడు. ఆ తప్పు తెలుసుకున్న వశిష్టుడు మరలా యజ్ఞం చేసాడు. కుమార్తె అన్న పదాన్నికుమారుడుగా మార్చి హవిస్సులు వేల్చాడు. ఫలితంగా వారికి కుమారుడు జన్మించాడు. అతడి పేరు సుద్యుమ్నుడు. అతడికుమారుడు పురూరవుడు. సూర్యుని కుమారుడు వైవస్వతుడికి ఇక్ష్వాకువు మొదలగు పదిమంది కుమారులు కలిగారు. వారిలో కరూశకుడు అనే వాడికి కారూశకులు అనేకుమారులు కలిగారు. వారిపేరుతో ఒక క్షత్రియ వంశం మొదలయింది. ధృష్టుని వలన ధార్మ్య వంశము అనే బ్రాహ్మణ వంశము వృద్ధిచెందింది.

నృగుడు అనే వాడికి సుమతి, సుమతికి భూతజ్యోతి, భూతజ్యోతికి వసువు జన్మించారు. వసువు కుమారుడు ప్రతీతుడు. అతని కుమారుడు ఓఘవంతుడు. నరిష్టుతుని కుమారుడు చిత్రసేనుడు. ఆయన కుమారుడు దక్షుడు. ఆయన కుమారుడు మీడ్వాంసుడు. అతడి కుమారుడు శర్వుడు. ఆయన కుమారుడు ఇంద్రసేనుడు. ఆయన కుమారుడు సత్తశ్రవుడు. ఆయన కుమారుడు ఉరశ్రవుడు. ఆయన కుమారుడు దేవ దత్తుడు. ఆయన కుమారుడు అగ్నివేశుడు. ఆయన బ్రాహ్మణ్యం స్వీకరించాడు. ఆయన పేరుతో అగ్నివేశ్యాయన అనే బ్రాహ్మణ కులం ఏర్పడింది.

దిష్టుడి కుమారుడు నాభాగుడు. అతడు వైశ్యవృత్తి స్వీకరించాడు. అతని కుమారుడు హలంధనుడు. అతడి కుమారుడు వత్సప్రీతి. అతడి కుమారుడు ప్రాంశువు, అతడి కుమారుడు ప్రమతి, అతడి కుమారుడు ఖమిత్రుడు, అతడి కుమారుడు చాక్షుషుడు, అతడి కుమారుడు వివింశతి, అతడి కుమారుడు రంభుడు, అతడి కుమారుడు ఖనినేత్రుడు, అతడి కుమారుడు కరంధనుడు, అతడి కుమారుడు అవిక్షిత్తు, అతడి కుమారుడు మరుత్తు.

ఈ మరుత్తు ఒక యాగం చేసాడు. ఆ యాగానికి అంగీరసుని కుమారుడు సంవర్తకుడు ఋత్విక్కు. ఆ యాగానికి దేవతాగణాలు అయిన మరుత్తులు, విశ్వేదేవతలు, విచ్ఛేసారు. వచ్చిన వారిని భూరి దక్షిణలతో తగులీతిని సత్కరించాడు మరుత్తు. ఆ యాగంలో వాడిన పాత్రలు, వస్తువులు, గరిటెలు, అన్నీ బంగారం తో చేయబడ్డాయి. అటువంటి యాగం మరొకరు చేయలేదని ప్రతీతి. మరుత్తు కుమారుడు దముడు. అతడి కుమారుడు రాజవర్ధనుడు. అతడి కుమారుడు సుధ్యతి. అతడి కుమారుడు సౌధ్యతేయుడు. అతడి కుమారుడు కేవలుడు. అతడి కుమారుడు బంధుమంతుడు. అతడి కుమారుడు వేదవంతుడు. అతడి కుమారుడు బంధుడు. అతడి కుమారుడు తృణబిందు. ఈ తృణబిందును ఆలంబున అనే అష్టరస ప్రేమించింది. వారి కుమార్తె ఇలబిల. ఆమె భర్త విశ్రవసుడు. వారి కుమారుడు కుబేరుడు. తృణబిందుకు విశాలుడు అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. అతడు వైశాలి అనే నగరాన్ని నిర్మించాడు. అతని వంశం వారు వైశాలురు అని పేరుగాంచారు.

శర్మాతికి సుకన్య అనే కుమార్తె కలిగింది. ఆమె తన తండ్రితో పాటు చ్యవన ముని ఆశ్రమానికి వెళ్లింది. ఆ సమయానికి చ్యవనుడు తపస్సమాధిలో ఉన్నాడు. ఆయన మీద పుట్ట పెరిగింది. ఆ పుట్టకు ఉన్న రెండు రంధ్రాల ద్వారా ఆయన కళ్లు కనపడుతున్నాయి. మిలా మిలా మెరిసే ఆ కళ్లను మిణుగురుపురుగులు అనుకొని సుకన్య పుల్లతో వాటిని పొడిచింది. ఆ కళ్లనుండి రక్తం కారింది. ఆ విషయం తండ్రికి చెప్పింది. వెంటనే శర్మాతి అక్కడకు పోయి చ్యవనుని చూచాడు. ఆయనకు నమస్కరించి తప్పు క్షమించమని వేడుకున్నాడు. తన కుమార్తె సుమతిని చ్యవనునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. సుమతి తన రాజరికం వదిలిపెట్టి ముని వృత్తి స్వీకరించి భర్తకు సేవచేస్తూ ఉంది.

ఒకసారి అశ్వినీ దేవతలు చ్యవనుని ఆశ్రమానికి వచ్చారు. వృద్ధుడైన చ్యవనుని యౌవనవతి అయిన సుకన్యను చూచారు. వృద్ధుడైన చ్యవనుడు తనకు యౌవనాన్ని ప్రసాదించమనీ దానికి బదులుగా వారికి యజ్ఞయాగాలలో హవిర్బాగం ఇస్తాననీ చెప్పాడు. అశ్వినీ దేవతలు చ్యవనుని సిద్ధులచే నిర్మించబడిన ఒక మడుగులో స్నానం చేయించారు. చ్యవనుడు యౌవనవంతుడయ్యాడు. తరువాత అశ్వినీ దేవతలు వెళ్లిపోయారు. యౌవన వంతుడైన చ్యవనుడు సుమతితో సకల భోగాలు

అనుభవిస్తున్నాడు.

ఒకసారి, శర్యాతి తన కుమార్తె దగ్గరకు వచ్చినపుడు యౌవనవంతుడైన అల్లుడిని చూచి కుమార్తె తప్పుచేసిందని అనుమానించాడు. తరువాత నిజం తెలుసుకొని ఎంతో సంతోషించాడు. అన్నమాట ప్రకారము చ్యవనుడు మామగారి సహకారంతో ఒక యాగం చేసి దానిలో అశ్వినీ దేవతలకు భాగం కల్పించాడు. అది చూచి ఇంద్రుడికి కోపం వచ్చింది. చ్యవనుడి మీదికి తన వజ్రాయుధం ఎత్తాడు. చ్యవనుడు ఒక్క చూపు చూడగానే ఎత్తిన చేయి అలాగే ఉండి పోయింది. ఇంద్రుడు సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాడు. దేవ వైద్యులయిన అశ్వినులకు అప్పటి నుండి యజ్ఞయాగాలలో భాగం కల్పించ బడింది.

శర్యాతి కుమారుడు ఆనర్తుడు. అతడి కుమారుడు రైవతుడు. అతడు కుశస్థుని అనే నగరాన్ని నిర్మించాడు. ఈ రైవతుని కుమార్తె రేవతి. తన కుమార్తెకు వివాహం చేద్దామని, కొంత మంది రాకుమారులను చూచాడు. వారిలో తన కుమార్తెకు తగిన వరుడు ఎవరో కనుక్కుందామని రైవతుడు బ్రహ్మలోకానికి వెళ్లాడు. బ్రహ్మగారు సభచేస్తుండటం వలన కా సేపు బయట వేచి ఉన్నాడు. తరువాత బ్రహ్మగారిని కలుసుకున్నాడు. తన కుమార్తె రేవతికి తను అనుకున్న వారిలో తగిన భర్త ఎవరో చెప్పమని అడిగాడు. దానికి బ్రహ్మగారునవ్వారు.

“ఓ రాజా! భూలోకానీ అంతరిక్షానికీ కాల గణనంలో వ్యత్యాసం ఉంది. నీవు ఎవరిని నీ కుమార్తెకు భర్తగా అనుకున్నావో వారందరూ భూలోకంలో కాలధర్మం చెందారు. ఇప్పుడు వాళ్ల కుమారులు, మనుమళ్లు ముని మనుమళ్లు కూడా లేరు. అందరూ గతించారు. వారి కులగోత్రాలు కూడా లేవు. నీవు భూలోకంలో బయలు దేరి నప్పటినుండి ఇప్పటి వరకు 27 మహాయుగాలు గడిచిపోయాయి. నీవు భూలోకం వెళ్లే నాటికి భూలోకంలో ద్వాపర యుగం నడుస్తూ ఉంటుంది. ద్వారకలో బలరాముడు అనే యాదవ రాజు ఉన్నాడు. నీ కుమార్తెను ఆయనకు ఇచ్చివివాహం చెయ్యి” అని చెప్పాడు. బ్రహ్మమాట ప్రకారము రైవతుడు భూలోకానికి వచ్చి బలరాముడికి తన కుమార్తె రేవతిని ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

నభగుడు అనే వాడికి నాభాగుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. ఆ నాభాగుడు విద్య కోసం గురుకులానికి వెళ్లాడు. ఆ సమయంలో అతని సోదరులు తండ్రి ఆస్తి అంతా పంచుకొని నాభాగుడికి భాగం లేకుండా చేసారు. నాభాగుడు గురుకులం నుండి తిరిగి వచ్చి తండ్రిని తన భాగం గురించి అడిగాడు. దానికి నభగుడు “నీవు నీ భాగం గురించి పట్టించుకోవద్దు. అంగీరసులు సత్రయాగం చేస్తున్నారు. వారు గొప్పమేధావులే కానీ వారికి కర్మకాండ తెలియదు. నీవు వారికి కర్మకాండ విషయంలో సాయం చెయ్యి. వాళ్లు నీకు యాగంలో మిగిలిన ధనం అంతా ఇస్తారు” అని చెప్పాడు.

నాభాగుడు అలాగే చేసాడు. అంగిరసులకు యాగంలో కర్తృకాండలో సాయం చేసాడు. వారు యజ్ఞంలో మిగిలిన ధనం అంతా ఇచ్చారు. నాభాగుడు ఆ ధనం తీసుకుపోబోతుంటే ఒక నల్లని బలిష్ఠమైన వ్యక్తి వచ్చి నాభాగుడిని అడ్డగించాడు. యజ్ఞశేషం తనది అని వాదించాడు. అలా కాదు ఈ ధనం తనకు అంగిరసులు ఇచ్చారు అని నాభాగుడు వాదించాడు. ఇద్దరూ నభగుడి వద్దకు వెళ్లారు. నభగుడు ఆ ఆజాను బాహుడిని రుద్రుడుగా గుర్తించాడు. దక్షయజ్ఞ సందర్భంలో యజ్ఞశేషం ఈశ్వరుడికి చెందాలని జరిగిన ఒప్పందం గుర్తుకు వచ్చింది. నభగుడు ఆ ధనం ఈశ్వరుడికి చెందాలని చెప్పాడు. నాభాగుడు ఈశ్వరుడికి నమస్కరించాడు.

“దేవా! నా తండ్రి మాట ప్రకారం ఈ ధనం తమరికే చెందాలి, నేను తమరిని ఎదిరించి తప్పుచేసాను. క్షమించండి” అని వేడుకున్నాడు. ఈశ్వరుడు నాభాగుడి సత్కనిష్ఠకు సంతోషించాడు. యజ్ఞంలో మిగిలిన ధనం నాభాగుడికి ఇచ్చాడు. తరువాత ఈశ్వరుడు నాభాగుడికి బ్రహ్మజ్ఞానం ఉపదేశించాడు.

నాభాగుడి కుమారుడు అంబరీషుడు. “ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పుడు నీకు అంబరీషుని వృత్తాంతము వివరిస్తాను. అంబరీషుడు అనే రాజు గొప్పవిష్ణుభక్తుడు. ఆయన మనస్సు ఎల్లప్పుడూ విష్ణుపాదాలమీదా, మాటలు శ్రీహరి గూర్చి, చేతులు శ్రీహరి పూజలోనూ, చెవులు శ్రీహరి కథలు వినుటయందు, చూపులు శ్రీహరి రూపం యందు పాదములు విష్ణుసన్నిధి చేరుకోడంలోనూ పునీతం అయ్యేయవి. ఆయన ఎన్నో అశ్వమేధయాగాలు చేసాడు. అతడు బంగారాన్ని బండరాయిని మట్టిని సమానంగా చూచేవాడు, ఆయన మనసు లో వాక్కులో చేతలలో శ్రీహరి తప్ప మరొకరు ఉండరు. అంబరీషుని భక్తికి మెచ్చి శ్రీహరి తన సుదర్శన చక్రాన్ని ఆయనకు రక్షణగా ఉంచాడు.

అలా ఉండగా ఒక సారి అంబరీషుడు ద్వాదశీ వ్రతం చేసాడు. వ్రత సమాప్తి సమయంలో మూడురోజులు ఉపవాసం ఉన్నాడు. ద్వాదశి నాడు స్నానసంధ్యలు పూర్తిచేసుకొని శ్రీహరిని అర్చించాడు. పాడి ఆవులను దూడలతో సహా దానంగా ఇచ్చాడు. బ్రాహ్మణులకు అన్నసంతర్పణ చేసాడు. ఆ విధంగా వ్రతం పరిసమాప్తి చేసి తాను భోజనం చేద్దామని కూర్చున్నాడు. ఇంతలో దుర్వాస మహర్షి తన శిష్యులతో సహా ఆయన గృహానికి అతిథిగా వచ్చాడు. అంబరీషుడు ఆయనకు అర్ఘ్య పాద్యములు ఇచ్చి ఉచితాసనము మీద కూర్చోపెట్టాడు వెంటనే భోజనానికి లేవమని అర్చించాడు. దుర్వాసుడు పక్కనే ఉన్న నదికి పోయి స్నానాదులు ముగించుకొని వస్తామని వెళ్లాడు. కాని స్నానానికి వెళ్లిన దుర్వాసుడు ఎంతకూ రాలేదు. ఇంతలో ద్వాదశిఘడియలు మించి పోతున్నాయి. ఈ పరిస్థితులలో ఏం చెయ్యాలో చెప్పమని సదస్యులను అడిగాడు. అతిథి రాకపోవడం వలన ద్వాదశి పారణ మానడం ధర్మం కాదనీ, జలం పుచ్చుకొని ద్వాదశి పారణ ముగించవచ్చనీ సదస్యులు చెప్పారు. వారు చెప్పిన ప్రకారము అంబరీషుడు జలం పుచ్చుకున్నాడు. భోజనం చేయడం కొరకు

దుర్వాసుని కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు.

ఇంతలో దుర్వాసుడున్నానాదులు ముగించుకొని వచ్చాడు. అంబలీషుడు తనను భోజనానికి పిలిచి, అతిథిని తృప్తి పరచకుండా జలం పుచ్చుకున్నాడని కోపగించుకున్నాడు. ధర్మం తప్పాడని నిందించాడు. పటపట పళ్ళుకొరుకుతూ తన జడలోని ఒక జట పీకి అందునుండి కృత్య అనే శక్తిని సృష్టించి అంబలీషుని సంహరించమని వదిలాడు. ఆ కృత్య వెంటనే అంబలీషుని మీదికి దూకింది. అంబలీషునికి రక్షణగా పూజలందుకుంటున్న సుదర్శన చక్రము జాగృతమయింది. కృత్యకు అడ్డుగా నిలిచింది. సుదర్శనం ధాటికి కృత్య తట్టుకోలేక పారిపోయింది. సుదర్శనం దుర్వాసుని వెంటబడింది.

దుర్వాసుడు సుదర్శనం బారి నుండి తప్పించుకోడానికి మేరుపర్వతం వద్దకు వెళ్లాడు. సుదర్శనం వదలలేదు. ఎక్కడికి పోతే అక్కడకు తరుముతూ ఉంది. దుర్వాసుడు అన్ని దిక్కులకు పరుగులు తీసాడు. మూడులోకాలు తిరిగాడు. బ్రహ్మలోకానికి వెళ్లాడు. కాపాడమని అర్థించాడు. బ్రహ్మతన వల్లకాదన్నాడు. దుర్వాసుడు కైలాసం వెళ్లాడు. శివుడు కూడా సుదర్శనం మళ్లించడం తన వల్ల కాదన్నాడు. విష్ణువునే శరణు వేడమని చెప్పాడు. దుర్వాసుడు వైకుంఠం వెళ్లాడు. శ్రీహరిని శరణు వేడాడు.

శ్రీహరి దుర్వాసునితో “నేను భక్తపరాధీనుడను. భక్తులకు నేను అపకారం చేయను. అంబలీషుడు నన్ను తన హృదయంలో నిలుపుకున్నాడు. నేను సాధువుల హృదయాలలో ఉంటాను. నీవు బ్రాహ్మణుడవు. నీకు తపస్సు విద్య ఉన్నాయి కానీ వినయంలేదు. కోపం ఎక్కువ. దానితో నీ సద్గుణాలు నాశనం అయ్యాయి. నీవు సాధువు అయిన అంబలీషునికి అపకారం చేసావు. కాబట్టి నీవు నా భక్తుడు అంబలీషుని శరణు వేడు” అని అన్నాడు.

దుర్వాసుడు చేసేది లేక అంబలీషుని వద్దకు పరుగెత్తాడు. అంబలీషుని పాదాల మీద పడి కాపాడమని ప్రార్థించాడు. అప్పుడు అంబలీషుడు సుదర్శనాన్ని ప్రార్థించాడు. “ఓ సుదర్శనమా! నీవు అగ్నివి. నీవు శ్రీహరి చేతిలో ఆయుధము. నీ పరాక్రమం సాటిలేనిది. నీవు తలచుకుంటే నీకు మూడులోకాలలో ఎదురులేదు. నీవు దుష్ట శిక్షణ చేస్తావు. కానీ ఈ దుర్వాసుడు ఇప్పుడు పశ్చాత్తాప పడుతున్నాడు. ఈయనను వదిలిపెట్టు. ఇతనిని కాపాడు.” అని నమస్కరించాడు. అంబలీషుని ప్రార్థన మన్నించి సుదర్శనం శాంతించింది. దుర్వాసుడు ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. అంబలీషుని దీవించాడు.

“ఓ రాజా! శ్రీహరిని నమ్ముకున్నవారికి నాశము లేదని నిరూపించావు. నీవంటి భక్తులకు సాధించలేనిది ఏమీ లేదు. సుదర్శనం జ్ఞానము నుండి నన్ను రక్షించావు. నా జన్మ ధన్యం

అయింది. నీకు శుభం కలుగుతుంది” అని దీవించాడు. అంబలీషుడు దుర్వాసునికి సుష్టుగా భోజనం పెట్టి సత్కరించాడు. తన వ్రతం పూర్తి చేసాడు. దుర్వాసుడు అంబలీషుని మనసారా దీవించి వెళ్లిపోయాడు. తరువాత అంబలీషుడు భోజనం చేసాడు.

అటువంటి అంబలీషుడు తన వృద్ధాప్యంలో రాజ్యాన్ని తన కుమారులకు అప్పగించి తపస్సుకు వెళ్లాడు. అంబలీషుని చరిత్రను చదివినా విన్నా అటువంటి వాడికి సకల శుభాలు కలుగుతాయి” అని శుక మహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు అంబలీషోపాఖ్యానము వినిపించాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పుడు నీకు ఇళ్లకు వంశ చరిత్ర చెబుతాను విను. సూర్యవంశపురాజులలో మొదటి వాడు ఇళ్లకువు. ఆయనకు నూరుగురు కుమారులు. వారిలో వికుక్షి నిమి దండకుడు పెద్దవాళ్లు. వారు హిమాచలంనుండి వింధ్యపర్వతం వరకు ఉన్న భూమిని పాలించారు. మిగిలిన 25 మంది భారత దేశం పడమటి భాగాన్ని మిగిలిన 47 మంది ఉత్తర దిక్కు భాగాన్ని పరిపాలించారు. ఒక సారి ఇళ్లకువు తన కుమారుడు వికుక్షిని, శ్రాద్ధ కర్మ చేయడానికి శ్రేష్ఠమైన మాంసం తెమ్మన్నాడు. వాడు ఎంత దూరం పోయినా శ్రేష్ఠమైన మాంసం దొరకలేదు. విపరీతంగా ఆకలి వేస్తుంటే, ఒక కుందేలును చంపి తాను కొంత తిని మిగిలించి తెచ్చి తండ్రికి ఇచ్చాడు. ఈ విషయం ఇళ్లకువుకు తెలిసింది. ఎంగిలి మాంసం శ్రాద్ధ కర్మకు పనికిరాదు కాబట్టి తప్పుచేసిన వికుక్షిని రాజ్యం నుండి వెళ్లగొట్టాడు. ఇళ్లకువు వనవాసం వెళ్లిన తరువాత వికుక్షి తిరిగి వచ్చి రాజ్యపాలన చేసాడు.

ఆయన కుమారుడు పురంజయుడు. ఆయన దేవాసుర యుద్ధంలో దేవతలకు సాయం చేసాడు. ఆయనకు కకుత్స్థుడు అని కూడా పేరు. పురంజయుని కుమారుడు అనేనసుడు. అతని కుమారుడు వృధువు. అతని కుమారుడు విశ్వగంధుడు. అతని కుమారుడు చంద్రుడు. అతని కుమారుడు యవనాశ్వుడు. అతని కుమారుడు శ్రవస్తుడు. అతడి పేరు మీద శ్రావస్థి అనే నగరం నిర్మింపబడింది. అతని కుమారుడు బృహదశ్వుడు. అతని కుమారుడు కువలయాశ్వుడు. అతని కుమారులు దృఢాశ్వుడు, కపిలాశ్వుడు, భద్రాశ్వుడు. దృఢాశ్వుని కుమారుడు హర్షాశ్వుడు. అతని కుమారుడు నికుంభుడు. అతని కుమారుడు బర్హిణాశ్వుడు. అతని కుమారుడు కృతాశ్వుడు. అతని కుమారుడు యవనాశ్వుడు.

ఆ యవనాశ్వునికి సంతానం లేరు. ఆయన కుమారుల కోసం యాగం చేసారు. యాగాంతంలో ఋత్విక్కులు మంత్ర జలం అగ్ని దగ్గర పెట్టారు. మరునాడు ఆ మంత్రజలం రాజు భార్యకు ఇవ్వాలి. కాని విధి వశాత్తు ఆ రాత్రి అక్కడే పడుకున్న యవనాశ్వుడు దాహం వేసి పారపాటున ఆ జలం తాగాడు. దాని ఫలితంగా అతడు గర్భం ధరించాడు. నవమాసాలు నిండిన తరువాత అతని కడుపు చీల్చుకొని ఒక కుమారుడు కలిగాడు. ఆ బిడ్డ ఆకలితో ఏడుస్తున్నాడు. పాలు ఇవ్వడానికి

యవనాశ్వుడు అశక్తుడు. అందుకని ఆ యాగానికి అభిష్టాన దేవత అయిన ఇంద్రుడు అక్కడకు వచ్చి తన బొటనవేలిని ఆ బిడ్డ నోట్లో పెట్టాడు. ఆ బొటనవేలి నుండి అమృతం స్రవించింది. అది తాగి బిడ్డ ఆకలి తీరింది. ఆ బాలుడి పేరు మాంధాత. తరువాతి కాలంలో మాంధాత చక్రవర్తి అయ్యాడు. ఎన్నో యజ్ఞములు చేసాడు.

మాంధాతకు పురుకుత్స్సుడు, అంబలీషుడు, ముచుకుందుడు అనే కుమారులు, 50మంది కుమార్తెలు కలిగారు. ఆ కాలంలో సౌభరి అనే ముని ఉండేవాడు. ఆయన నీటిలో మునిగి తపస్సు చేసేవాడు. ఒక సారి ఆయన నీటిలో ఉన్న చేపల జంటలను, అవి సంసారం చేయడం, చూచాడు. తాను కూడా సంసారి అయితే బాగుండును అని అనుకున్నాడు. వెంటనే తపస్సు చాలించి, తగిన కన్య కోసం మాంధాత వద్దకు వచ్చాడు. తనకు కలిగిన 50 మంది కుమార్తెలలో ఒక అమ్మాయిని తనకు ఇచ్చి వివాహం చేయమని అడిగాడు. మాంధాత తన కుమార్తెలను పిలిచి “మీలో ఎవరు ఈ ముసలి వాడిని వివాహం చేసుకుంటారు” అని అడిగాడు. ఎవరూ ఒప్పుకోలేదు. మాంధాత నేను ఏం చెయ్యలేను అని అన్నాడు.

వెంటనే సౌభరి తన ఆశ్రమానికి వెళ్లాడు తన తపశ్శక్తితో నవయవ్వన రూపం దాల్చాడు. మరలా మాంధాత వద్దకు వెళ్లాడు. నవమన్వధాకారంలో ఉన్న సౌభరిని చూచి ఆయన 50 మంది కుమార్తెలు సౌభరిని వివాహం చేసుకుంటామన్నారు. మాంధాత తన 50మంది కుమార్తెలను సౌభరికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. సౌభరి తన భార్యలతో సుఖంగా కాలం గడుపుతున్నాడు. ఆయనకు అనేకమంది సంతానం కలిగారు. కొంత కాలానికి సౌభరికి సంసార సుఖాల మీద విరక్తి పుట్టింది. తనలో తాను ఇలా తర్కించుకున్నాడు.

“తానేమిటి. సంసారంలో పడటం ఏమిటి., హాయిగా తపస్సు చేసుకోక ఈ సంసార లంపటం ఎందుకు పెట్టుకున్నట్టు. నా తపోశక్తిని వృధా చేసుకోవడం ఏమిటి. పోనీ ఈ సంసారం మోక్షం ఇస్తుందా అంటే అదీ లేదు. పైగా తత్వం తెలిసిన వాడను. మోక్షం తప్ప మరొకటి తెలియని వాడను. ఒకటి కాదు రెండు కాదు యాభైమంది భార్యలను వివాహం చేసుకున్నాను. ఇంతమంది సంతానం కన్నాను. దీని కంతా కారణం ఆ చేపల జంటలను చూచి వాటి మాదిరి ఉండాలి అని అనుకోవడమే కదా! తపస్సు చేసే వాడు, తత్వం తెలిసినవాడు మోక్షం కోరుకునేవాడు ఏకాంతంలో ఉండాలి అంటారు ఇందుకేనేమో. నేను మూర్ఖుడిని కాబట్టి ఈ సంసార సాగరంలో చిక్కుకున్నాను.” అని దుఃఖించాడు. తరువాత భార్యలతో సహా వానప్రస్థం వెళ్లాడు.

మాంధాతకు అంబలీషుడు అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. అతడి తాతగారు అయిన యవనాశ్వుడు అతడిని దత్తత తీసుకున్నాడు. అంబలీషుడి కుమారుడి పేరు యౌవనాశ్వుడు. అతడి కుమారుడు హలీతుడు. ఆ కారణంగా అంబలీష యౌవనాశ్వు హలీతులు మాంధాత గోత్రానికి

మూల పురుషులు.

పురుకుత్తుడికి నాగ కన్య నర్తదతో వివాహం జరిగింది. అతని కొడుకు త్రసదస్సుడు, అతని కొడుకు అనరణ్సుడు, అతని కొడుకు హర్మశ్సుడు, అతని కొడుకు త్రిబంధనుడు, అతని కొడుకు సత్తవ్రతుడు. ఇతనినే త్రిశంకుడు అని కూడా అంటారు. ఈ త్రిశంకుడు శరీరంతో స్వర్గానికి పోవాలనే కోరికతో విశ్వామిత్రునితో ఒక యజ్ఞం చేయించాడు. విశ్వామిత్రుడు అతడిని స్వర్గానికి పంపాడు. దేవతలు త్రిశంకుని స్వర్గానికి రానీయలేదు. అందుకని విశ్వామిత్రుడు అతని కొరకు మరొక స్వర్గం సృష్టించాడు. దానినే త్రిశంకు స్వర్గం అంటారు.

త్రిశంకు కొడుకు హరిశ్చంద్రుడు. విశ్వామిత్రుడు అతడి వద్దనుండి దానం స్వీకరించి ఆ దానం సొమ్ము ఇవ్వలేదని నానాబాధలు పెట్టాడు. హరిశ్చంద్రుడు అసత్తం పలకడం ఇష్టం లేక విశ్వామిత్రుడు పెట్టిన బాధలు అన్నీ సహించాడు. తరువాత హరిశ్చంద్రుడు కుమారుల కొరకు వరుణదేవుని పూజించాడు. తనకు కుమారులు కలిగితే పెద్దకుమారుని బలి పశువును చేసి హోమం చేస్తాను అని మొక్కిాడు. వరుణదేవుని అనుగ్రహంతో హరిశ్చంద్రునకు రోహితుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. వరుణదేవుడు వచ్చి రోహితుని బలి పశువుగా ఇమ్మన్నాడు.

దానికి హరిశ్చంద్రుడు “కొడుకు ఇప్పుడే పుట్టాడు. పైగా ఒక్కడే పుట్టాడు. పురుడు తీరిన తరువాత ముద్దుముచ్చట తీర్చుకొని ఇస్తాను” అని అన్నాడు. ఆ విధంగా వరుణుడు ఎప్పుడు అడిగినా ఏదో ఒక సాకు చెప్పి తప్పించుకుంటున్నాడు హరిశ్చంద్రుడు. ఇది చూచిన రోహితుడు తండ్రి ప్రవర్తనకు విసిగి ఇల్లువదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు. హరిశ్చంద్రునికి ఉదర వ్యాధి వచ్చింది. ఇది విన్న రోహితుడు ఇంటికి వచ్చాడు. తండ్రి చేత యాగం చేయించాడు.

రోహితుని కుమారుడు హరితుడు. అతని కొడుకు చంపుడు. అతని పేరు మీద చంపా నగరం ఏర్పడింది. అతని కొడుకు సుదేవుడు, అతని కొడుకు విజయుడు, అతని కొడుకు రురుకుడు, అతని కొడుకు వృకుడు, అతని కొడుకు బాహుకుడు. అతని కుమారుడు సగరుడు. సగరుని తల్లికి ఆమె సవతులు పెట్టిన విషం జీర్ణించుకొని పుట్టిన వాడు కాబట్టి సగరుడు అనే పేరు వచ్చింది.

సగరుడు అశ్వమేధ యాగం చేసాడు. ఆ యాగంలో యాగాశ్వాన్ని ఇంద్రుడు అపహరించి, దానిని నాగలోకంలో తపస్సు చేసుకుంటున్న కపిల మహర్షి ఆశ్రమంలో విడిచిపెట్టాడు. సగరుని కుమారులు యాగాశ్వాన్ని వెతుక్కుంటూ భూమి అంతా గాలించారు. ఆఖరుకు భూమిని తవ్వడం మొదలు పెట్టారు. నాగలోకంలో కపిల మహర్షి ఆశ్రమంలో ఉన్న యాగాశ్వాన్ని చూచారు.

కపిలుడే దొంగిలించాడని ఆయన మీదికి వెళ్లారు. వీరి అరుపులు విని కపిలుడు కళ్లు తెరిచాడు. ఆయన కంటి చూపుకు వారంతా భస్మం అయ్యారు.

సగరుడి కుమారుడు అసమంజసుడు. అతడు యోగభ్రష్టుడు. అందరూ తనను అసహ్యించుకోవాలని అయోధ్యలోని పిల్లలను సరయూనదిలో ముంచిచంపేవాడు. సగరుడు అతడి చేష్టలకు విసిగిపోయి అతడిని దేశం నుండి బహిష్కరించాడు. అదే తనకు కావాల్సింది అని, అసమంజసుడు అప్పటి వరకు సరయూనదిలో ముంచి చంపిన పిల్లలను అందరినీ బతికించి, వారి వారి తల్లితండ్రులకు అప్పగించి, తాను దేశం వదిలి వెళ్లిపోయాడు.

అసమంజసుని కుమారుడు అంశుమంతుడు. సగరుని అనుమతితో అంశు మంతుడు యాగాశ్వాన్ని వెదుకుతూ కపిలాశ్రమానికి వెళ్లాడు. అక్కడ యాగాశ్వాన్ని చూచాడు. కపిలుడికి నమస్కరించాడు. అప్పుడు కపిలుడు “కుమారా నీ తండ్రులు ఈ విధంగా బూడిద కుప్పలయ్యారు. నీవు ఈ యాగాశ్వాన్ని తీసుకొని పోయి యజ్ఞం పూర్తిచెయ్యి. ఈ బూడిద కుప్పల మీద గంగాజలం ప్రవహిస్తే వీరికి ఉత్తమ గతులు కలుగుతాయి” అని అన్నాడు. అంశుమంతుడు యాగాశ్వాన్ని తీసుకొని వచ్చియాగం పూర్తి చేసాడు. అంశుమంతుడు కానీ, ఆయన కుమారుడు దిలీపుడు కానీ గంగను భూమిమీదికి తీసుకురాలేక పోయారు.

దిలీపుని కుమారుడైన భగీరథుడు ఆ పనికి పూనుకున్నాడు. గంగా దేవిని గురించి తపస్సు చేసి ఆమెను ప్రసన్నం చేసుకున్నాడు. “తల్లీ! మా పూర్వీకులు భస్మరాసులుగా పడి ఉన్నారు. నీవు ఆ భస్మరాసుల మీదుగా ప్రవహించి, వారిని తడిపితే వారు ఉత్తమలోకాలు పొందుతారు. కాబట్టి నీవు స్వర్గం నుండి భూమికి దిగిరావాలి.” అని వేడుకున్నాడు.

“నీవు కోరినట్టు నేను వస్తాను. కానీ నా వేగాన్ని అదుపుచేయడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. నా వేగాన్ని అదుపు చేయలేకపోతే నేను భూమిని చీల్చుకుంటూ పాతాళానికి వెళతాను. అదీ కాకుండా నేను భూమి మీద ప్రవహిస్తే మానవులు నాలో మునిగి వాళ్లపాపాలు నాకు అంటగడతారు. ఆ పాపాలు నేను ఎలా పోగొట్టుకోవాలి. నీవు ఈ సందేహాలు తీరిస్తే నేను నీ వెంట వస్తాను” అని గంగ బదులు చెప్పింది.

“అమ్మా! నీ వేగాన్ని అదుపుచేయగలవాడు ఆ పరమేశ్వరుడు ఒక్కడే. నేను ఆయనను వేడుకుంటాను. అమ్మా! మానవులు అంతా పాపాత్ములే కాదు. వారిలో పుణ్యాత్ములు కూడా ఉంటారు. ఋషులు మునులు పుణ్యాత్ములు కూడా నీలో స్నానాలు చేస్తుంటారు. వారి పుణ్యమే ఇతరుల పాపాలను హరించి వేస్తుంది. కాబట్టి నీకు ఎటువంటి పాపాలు అంటవు. కాబట్టి నీవు నా వెంట రావాలి” అని అడిగాడు. అలాగే అంది గంగ.

భగీరథుడు శివుని గూర్చి తపస్సు చేసాడు. శివుడితో తన కోరిక విన్నవించుకున్నాడు. గంగ ప్రవాహాన్ని అదుపుచేయడానికి శివుడు ఒప్పుకున్నాడు. మందాకిని గా స్వర్గలోకంలో ప్రవహిస్తున్న గంగ, విష్ణుపాదముల నుండి పుట్టి స్వర్గలోకంలో ప్రవహిస్తున్న గంగ, భూమికి అవతరించింది. అమిత వేగంగా ఆకాశం నుండి కిందికి దూకుతున్న గంగను శివుడు తన జటాజూటంలో బంధించాడు. గంగ వేగాన్ని నియంత్రించాడు. తరువాత ఆ గంగ శివుని జటాజూటం నుండి అనేక పాయలుగా భూమి మీదికి ప్రవహించింది. భగీరథుని అనుసరించింది. పాతాళంలో ఉన్న సగర కుమారుల భస్మరాసులను తడిపింది. భగీరథుడు భూమి మీదికి తీసుకువచ్చాడు కాబట్టి గంగకు భాగీరథి అని పేరువచ్చింది.

భగీరథుని కుమారుడు శ్రుతుడు, అతని కుమారుడు నాభావరుడు. అతని కుమారుడు సింధుద్వీపుడు, అతని కుమారుడు ఆయుతాయువు. అతని కుమారుడు ఋతుపర్ణుడు. అతని కుమారుడు సర్వకాముడు. అతని కుమారుడు సుదాసుడు. సుదాసుని భార్య మదయంతి. ఆయనకు కల్కాషపాదుడు అని కూడా పేరు. ఆ పేరు ఎలా వచ్చిందంటే,

సుదాసుడు ఒక సారి వేటకు వెళ్లాడు. అక్కడ ఒక రాక్షసుని చంపాడు. ఆ రాక్షసుని తమ్ముడు సుదాసుని మీద పగ బట్టాడు. సుదాసుని వెంట రాజభవనానికి వచ్చాడు. సమయం కొరకు వేచి ఉన్నాడు. ఒక సారి వసిష్ఠుడు సుదాసుని ఇంటికి అతిథిగా వచ్చాడు. ఆయనకు ఆతిథ్యం ఇవ్వడానికి వంటవాడిని భోజనం తయారు చేయమన్నాడు సుదాసుడు. ఈ రాక్షసుడు వంటవాడిని ఆవహించి భోజనంలో నరమాంసం ఉండేటట్టు వండాడు. ఈ విషయం తెలియని సుదాసుడు ఆ భోజనం వసిష్ఠునకు వడ్డించాడు. తనకు నరమాంసం వడ్డించిన విషయం గ్రహించిన వసిష్ఠుడు కోపించి సుదాసును రాక్షసుడివి కమ్మని శపించాడు. తనకు ఏమీ తెలియదని సుదాసుడు ఎంత చెప్పినా వినలేదు. దాంతో కోపం వచ్చి సుదాసుడు, నిష్కారణంగా తనను శపించిన వసిష్ఠుని, తిరిగి శపించడానికి జలం తీసుకున్నాడు. ఇంతలో సుదాసుని భార్య మదయంతి వారింది. గురువును శపించకూడదని నచ్చచెప్పింది. చేసేది లేక ఆ శాప జలాన్ని తన కాళ్లమీద పోసుకున్నాడు సుదాసుడు. దాంతో ఆయన కాళ్లు నల్లగా కమిలిపోయాయి. ఆ కారణంగా ఆయనకు కల్కాష పాదుడు అనే పేరు వచ్చింది.

సుదాసుడు రాక్షసుడుగా మారి అడవులకు వెళ్లాడు. ఒక రోజు ఆయన ఒక బ్రాహ్మణ దంపతులను చూచాడు. భార్యను వదిలి భర్తను పట్టుకున్నాడు. అప్పుడు ఆ భార్య ఏడుస్తూ ఇలా అంది. “నీవు ఎంతో దుర్లభమైన మానవుడిగా పుట్టావు. కాని రాక్షసుడిలా ప్రవర్తిస్తున్నావు. మానవలక్షణాలైన దానం ధర్మం పరోపకారం మరిచిపోయావు. నీవు సూర్యవంశపు రాజువు. నా భర్త బ్రాహ్మణుడు. నీ బాధ్యత బ్రాహ్మణులను పూజించడం, ప్రజారక్షణ. కానీ ఏ పాపము ఎరుగని,

నీవు, ఏ అపకారము చేయని నా భర్తను చంపుతున్నావు. ఇది నీకు న్యాయం కాదు. సూర్యవంశపు రాజులకు బ్రాహ్మణులు గోవులు దైవసమానులు. అటువంటి నీవు నా భర్తను చంపి బ్రహ్మహత్యాపాతకం కొనితెచ్చుకుంటావా? నీ పూర్వీకులు ఇలాగే చేసారా? నీకు ధర్మం తెలియదా? పరాయి స్త్రీలు తల్లి, చెల్లితో సమానంకదా. నేను నీ సోదరిలాంటి దాన్ని సోదరి భర్తను చంపడం అన్యాయంఅధర్మం. కాబట్టి నా భర్తను వదిలిపెట్టు. నేను ఇన్ని చెప్పినా నీ మూర్ఖపు పట్టు విడువక పోతే ముందు నన్ను చంపు. ఆ తర్వాత నా భర్తను చంపు.” అని వేడుకుంది.

కాని రాక్షసత్వం ఆవహించిన సుదాసుడు ఆమె మాటలు వినిపించుకోలేదు. ఆమె భర్తను చంపాడు. అప్పుడు ఆమె ఆ సుదాసుని ఇలా శపించింది. “నీవు నా భర్తను నాకు దూరం చేసావు. నీవు కూడా నీ భార్యకు దూరం అయిపోతావు. సంతానం కొరకు నీ భార్యతో సంగమించిన మరుక్షణం నీవు మరణిస్తావు.” అని శపించింది. ఆ కారణం చేత సుదాసుకు సంతానం కలగలేదు. భర్త అనుమతితో సుదాసు భార్య మదయంతి కుల గురువు వశిష్ఠుని వలన గర్భం ధరించింది. ఆ బాలుడి పేరు అశ్వకుడు.

అశ్వకుని కుమారుడు మూలకుడు. పరశురాముడు క్షత్రియ జాతిని నాశనం చేసే సందర్భంలో మూలకుడు ఆడవాళ్లను అడ్డం పెట్టుకునేవాడు. అందుకని వాడికి నారీకవచుడు అనే పేరు కలిగింది. అప్పటికే పరశురాముని చేతిలో సమూలంగా నిర్మూలంపబడిన సూర్యవంశము మూలకుడి ద్వారా మరలా వృద్ధిపొందింది. అందుచేత అతడికి మూలకుడు అనే పేరు వచ్చింది. మూలకుని కుమారుడు విశ్వసహుడు. అతని కుమారుడు ఖట్వాంగుడు. అతని కుమారుడు దీర్ఘబాహుడు. అతని కుమారుడు రఘువు. అతని కుమారుడు పృథుశ్రవుడు. అతని కుమారుడు అజుడు. అతని కుమారుడు దశరథుడు. దశరథుని కుమారుడు శ్రీరాముడు. శ్రీరాముడు శ్రీమహావిష్ణువు అంశతో జన్మించాడు. ఆయన తమ్ములు లక్ష్మణుడు, భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు. శ్రీరాముని చరిత్రను వాల్మీకి మహర్షి రచించాడు. ఆ వృత్తాంతము చెబుతాను విను.

దశరథ మహారాజుకు సంతానం లేరు ఆయన పుత్రకామేష్ఠి యాగం చేసాడు. ఆ యాగఫలంగా యజ్ఞపురుషుడు పాయస పాత్రను అందించాడు. దానిలో సగం పెద్దభార్య కౌసల్యకు, మిగిలిన దాంట్లో సగం సుమిత్రకు, మిగిలిన దాంట్లో సగం కైకకు మిగిలిన భాగం సుమిత్రకు ఇచ్చాడు. యాగఫలంగా దశరథునకు నలుగురు కుమారులు కలిగారు. వారు శ్రీరాముడు, లక్ష్మణుడు, భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు. బాలుడైన రాముడు లక్ష్మణుడు తండ్రి అనుమతితో విశ్వామిత్రుని యాగం రక్షించడానికి వెళ్లారు. అక్కడ తాటక, సుబాహుడు అనే వారిని చంపారు. మాలీచుని సముద్రంలో పడేటట్టు కొట్టారు. అక్కడి నుండి విదేహరాజ్యం పోయి అక్కడ జనక రాజు ఆస్థానంలో ఉన్న శివధనుస్సును విరిచి జనకుని కుమారెలు సీతను రాముడు, ఊర్మిళను లక్ష్మణుడు వివాహం చేసుకున్నారు. అయోధ్యకు తిరిగి వస్తుంటే ఎదురుపడ్డ పరశురాముని ఎదిరించి ఓడించాడు.

దశరథుడు రాముడికి యౌవరాజ్యపట్టాభిషేకం చెయ్యాలని అనుకున్నాడు కానీ కైకకు ఇచ్చిన వరాలకు కట్టుబడి రాముడిని పధ్నాలుగేళ్లు అరణ్యవాసం చేయమన్నాడు. సీత లక్ష్మణుడు రాముని అనుసరించారు. ముగ్గురు వనవాసం వెళ్లారు. అరణ్యాలలో ఋషులను మునులను సేవిస్తూ అరణ్యవాసం కాలం గడిపాడు.

ఒకనాడు శ్రీరాముడు సీత లక్ష్మణుడు కుటీరంలో ఉండగా రావణుని నోదరి శూర్వణఖ అక్కడకు వచ్చింది. శ్రీరాముని అందచందాలు చూసి తనను వివాహమాడమని కోరింది. రాముడు నిరాకరించడంతో లక్ష్మణుని వద్దకు వెళ్లింది. లక్ష్మణుడు ఆమె ముక్కు చెవులు కోసి ఆమెను అవమానించాడు. శూర్వణఖ ఈవిషయం తన నోదరులు ఖరదూషణులకు చెప్పింది వారు 14000 సైన్యంతో రాముడి మీదికి వచ్చారు. అందరూ హతమైనారు. ఈ విషయం శూర్వణఖ లంకను పరిపాలిస్తున్న తన నోదరుడు రావణునితో చెప్పింది. రావణుడు సీత మీద మోహంతో మాలీచుని సాయంతో పర్ణశాలలో ఉన్న సీతను అపహరించి ఆకాశ మార్గాన తీసుకొని వస్తుంటే జటాయువు అడ్డుపడ్డాడు. రావణుడు జటాయువును చంపాడు. రామలక్ష్మణులు జటాయువుకు అంత్యక్రియలు చేసారు. ఋష్యమూక పర్వతము వద్దకు వెళ్లారు.

రామలక్ష్మణులు హనుమంతుని ద్వారా సుగ్రీవునితో మైత్రి కుదుర్చుకున్నారు. వారిని సంహరించారు. సుగ్రీవుడు సీతను వెదకడానికి హనుమంతుని దక్షిణ దిక్కుగా పంపాడు. హనుమంతుడు సముద్రం దాటి లంకకు పోయి సీతను చూచి అక్కడ అక్షకుమారుడు మొదలగు రాక్షస వీరులను సంహరించాడు. లంకాదహనం చేసాడు. ఋష్యమూక పర్వతానికి తిరిగివచ్చి తాను సీతను చూచిన విషయం రామునికి చెప్పాడు. శ్రీరాముడు, లక్ష్మణుడు సుగ్రీవుడు వానర సేనలతో సముద్రం వద్దకు వచ్చారు. రాముడు తనకు దారి ఇవ్వని సముద్రుడిని అడిగాడు. మాట వినక పోతే రామబాణం ప్రయోగిస్తాను అన్నాడు. సముద్రుడు శ్రీరాముని శరణు వేడాడు. తన మీద సేతువు కట్టి సముద్రం దాటమన్నాడు. శ్రీరాముడు సముద్రం మీద సేతువు కట్టి సముద్రం దాటి లంకను ముట్టడించాడు. ఇంతలో రావణుని తమ్ముడు విభీషణుడు వచ్చి శరణు కోరగా అతడికి అభయం ఇచ్చాడు.

రావణుడు రామునితో యుద్ధానికి దిగాడు. రావణుని సేనాధిపతులు కుంభ, నికుంభ, ధూమ్రాక్ష, విరూపాక్ష, సురాంతక, దుర్ముఖ, ప్రహస్త, మహాకాయ, మొదలగు వీరులను రాముడు, లక్ష్మణుడు సుగ్రీవుడు ఆంజనేయుడు మొదలగు వీరులు మట్టుబెట్టాడు. లక్ష్మణుడు అజేయుడైన అతికాయుడిని చంపాడు. రాముడు కుంభకర్ణుడిని చంపాడు. లక్ష్మణుడు మేఘనాధుడిని చంపాడు. ఆఖరుకు రావణుడు యుద్ధానికి వచ్చాడు. రాముడికి దేవేంద్రుడు తన రథాన్ని, సారథి మాతలిని పంపాడు. రాముడు ఆ దివ్యరథం ఎక్కి యుద్ధానికి దిగాడు. రాముడు తన వాడి అయిన బాణాలతో

రావణుని చంపాడు. రావణుని భార్యలు అందరూ ఏడ్చుకుంటూ యుద్ధభూమికి వచ్చారు. మండోదరి రావణుని చూచి శోకించింది. విభీషణుడు తన అన్న రావణునికి అంత్తక్రియలు నిర్వహించాడు. సీత రాముని వద్దకు వచ్చింది. సీత వల్ల ఏ దోషం లేకపోయినా లోకం కోసం అగ్ని ప్రవేశం చేసి పునీత అయిన సీతను స్వీకరించాడు. విభీషణుని లంకారాజ్యానికి రాజుగా అభిషేకించాడు. శ్రీరాముడు సీత లక్ష్మణుడు ఆంజనేయుడు, సుగ్రీవుడు వానరులతో సహా పుష్పకవిమానంలో అయోధ్యకు వచ్చాడు.

రాముని రాకను విన్న భరతుడు రాముని పాదుకలను తలమీద పెట్టుకొని ఆయనకు ఎదురు వచ్చాడు. రాముడికి సాష్టాంగనమస్కారం చేసి పాదుకలు తొడిగాడు. రాముని అయోధ్యకుతీసుకొని వెళ్లాడు. అయోధ్యానగరపౌరులు నగరాన్ని సుందరంగా అలంకరించారు, సీతారాములకు ఘనస్వాగతం పలికారు. పౌరులు రాముడు సీత లక్ష్మణుడు ఆంజనేయుడు సుగ్రీవుడు విభీషణుని చూచి ఆశ్చర్యంగా వారి గురించి కథలు కథలుగా చెప్పుకున్నారు. రాముడు రాజప్రాసాదంలోకి అడుగుపెట్టాడు. రామలక్ష్మణులు తల్లులకు నమస్కరించి వారి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నారు. సీత అత్తగార్లకు నమస్కరించింది. అందరూ సంతోషంగా ఉన్నారు.

రాముడికి మంగళ స్నానం చేయించారు. రామ పట్టాభిషేకానికి ఏర్పాట్లు ఘనంగా జరిగాయి. రామ పట్టాభిషేకం జరిగింది. రాముడు రామరాజ్యం స్థాపించి ప్రజలను కన్న తండ్రి వలే పరి పాలిస్తున్నాడు. రాముడు యజ్ఞయాగాలు చేసాడు. దాన ధర్మాలు విరివిగా చేసాడు. అటువంటి రాముడు ఒక రోజు రాజ్యంలోని విశేషాలు తెలుసుకునేందుకు మారు వేషంలో తిరుగుతుంటే ఒకడు తన భార్యతో వివాదం పెట్టుకొని, సంవత్సరం పాటు పరాయివాడి ఇంట్లో ఉన్న భార్యను తిరిగి ఏలుకోడానికి నేనేం రాముడిని కాను అని తన భార్యను తూలనాడాడు. ఈ విషయం నిర్ధారించుకోడానికి చారులను పంపాడు రాముడు. వీడే కాదు ఇంకా చాలా మంది ఇదే అభిప్రాయంలో ఉన్నారు అని నివేదించారు చారులు. ప్రజాభిప్రాయానికి విలువ ఇచ్చే రాముడు, తన భార్య అయిన సీతను వదిలేసాడు. అడవులకు పంపాడు.

అప్పటికే గర్భంతో ఉన్న సీత, వాల్మీకి ఆశ్రమంలో ఇద్దరు కవలలను ప్రసవించింది. వారి పేరు లవకుశులు. లక్ష్మణునికి ఇద్దరు కుమారులు, భరతునికి ఇద్దరు, శత్రుఘ్నుడికి ఇద్దరు జన్మించారు. భరతుడు దిగ్విజయం చేసి అపార ధనరాసులను తెచ్చాడు. శత్రుఘ్నుడు మధువనం ఏలే రాక్షసుని సంహరించి మధురాపురం అనే నగరాన్ని నిర్మించాడు. వాల్మీకి ఆశ్రమంలో కుశలవులు అన్నివిధ్యలు నేర్చుకున్నారు. రామ కథను మధురంగా గానం చేస్తున్నారు. ఒకరోజు లవకుశులు రాముని యజ్ఞశాలకు వెళ్లారు. రాముని ముందు రామకథను గానం చేసారు. రాముడు వారిని చూచి మీరు ఎవరు, మీతల్లి తండ్రులు, గురువు, ఎవరు. అని అడిగాడు. దానికి లవకుశులు మా గురువు వాల్మీకి మహర్షి. వారు రచించిన రామాయణ కావ్యాన్ని మేము గానం చేస్తున్నాము. అని

అన్నారు. రాముడు వారిని తగిన లీతిని సత్కరించి పంపాడు.

మరునాడు వాల్మీకి మహర్షి సీతను, లవకుశులను వెంటబెట్టుకొని రాముని వద్దకు వచ్చాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. “ఓరామా! నీవు సూర్యవంశమునకు చెందిన వాడవు. నీ భార్య అమాయకురాలు. త్రికరణశుద్ధిగా నిన్నే నమ్ముకున్న నీ సహధర్మచారిణి. పుణ్యాత్మురాలు. పతివ్రత. ఆమెను దూరం చేసుకోవద్దు. ఆమెను స్వీకరించు” అని అన్నాడు. కాని దానికి సీత ఒప్పుకోలేదు. తన కుమారులను వాల్మీకి మహర్షికి అప్పగించి తాను తన తల్లి భూదేవి ఒడిలోకి చేరుకుంది. సీతాదేవి తనను శాశ్వతంగా వదిలిపోయినందుకు రాముడు ఎంతగానో చింతించాడు. తరువాత రాముడు చిరకాలం రాజ్య పాలన చేసేతుడకు విష్ణువులో ఐక్యం అయ్యాడు.

శ్రీరాముడు కుమారుడు కుశుడు. అతని కుమారుడు అతిథి. అతని కుమారుడు నిషధుడు. అతని కుమారుడు నభుడు. అతని కుమారుడు పుండలీకుడు. అతని కుమారుడు క్షేమధన్వుడు. అతని కుమారుడు దేవానీకుడు. అతని కుమారుడు అహీనుడు. అతని కుమారుడు పారియాత్రుడు. అతని కుమారుడు బలుడు. అతని కుమారుడు చలుడు. అతని కుమారుడు విధ్యతి. అతని కుమారుడు హిరణ్యనాభుడు. అతని కుమారుడు పుష్పడు. అతని కుమారుడు ధృవసంధి. అతని కుమారుడు సుదర్శనుడు. అతని కుమారుడు అగ్నివర్ణుడు. అతని కుమారుడు శీఘ్రుడు. అతని కుమారుడు మరువు. ఆ మరువు యోగసిద్ధిని పొందాడు. అతని కుమారుడు ప్రశ్రుకుడు. అతని కుమారుడు సంధి. అతని కుమారుడు అమర్షణుడు. అతని కుమారుడు మహాస్థంతుడు. అతని కుమారుడు విశ్వసాహస్యడు. అతని కుమారుడు బృహద్ధలుడు. ఆ బృహద్ధలుడు అభిమన్యుని చేతిలో మరణించాడు. ఇదీ ఇప్పటి వరకు జరిగిన సూర్యవంశపు రాజుల కథ. ఇంక భవిష్యత్తులో జరిగే కథ వివరిస్తాను.

బృహద్ధలుని కుమారుడు బృహద్రణుడు. అతని కుమారుడు ఉరుక్షత్రుడు. అతని కుమారుడు వత్సప్రీతుడు. అతని కుమారుడు ప్రతివ్యోముడు. అతని కుమారుడు భానుడు. అతని కుమారుడు సహదేవుడు. అతని కుమారుడు బృహదశ్వడు. అతని కుమారుడు భానుమంతుడు. అతని కుమారుడు ప్రతీకాశ్వడు. అతని కుమారుడు సుప్రతీకుడు. అతని కుమారుడు మేరుదేవుడు. అతని కుమారుడు సుతక్షత్రుడు. అతని కుమారుడు ఋక్షకుడు. అతని కుమారుడు అంతలిక్షుడు. అతని కుమారుడు సుతపుడు. అతని కుమారుడు అమిజిత్తు. అతని కుమారుడు బృహద్వాజి. అతని కుమారుడు బర్హి. అతని కుమారుడు ధనంజయుడు. అతని కుమారుడు రణజయుడు. అతని కుమారుడు సృంజయుడు. అతని కుమారుడు శాక్యడు. అతని కుమారుడు శుద్ధాదుడు. అతని కుమారుడు లాంగలుడు. అతని కుమారుడు ప్రసేనజిత్తు. అతని కుమారుడు క్షౌద్రకుడు. అతని కుమారుడు ఋణకుడు. అతని కుమారుడు సురధుడు. అతని కుమారుడు సుమిత్రుడు. ఇతడితో సూర్యవంశం అంతరించి పోతుంది.

ఇక్ష్వాకునికి నిమి అనే కుమారుడు ఉండేవాడు. అతడు యాగం చేయాలని అనుకున్నాడు. దానికి ఋత్విక్కుగా వసిష్ఠమహర్షిని ఉండమని అడిగాడు. దానికి వసిష్ఠుడు నేను ఇంద్రుని యాగానికి వెళుతున్నాను. ఆ తర్వాత వస్తాను అని అన్నాడు. అప్పటిదాకా ఆగలేక నిమి వేరే ఋత్విక్కులతో యాగం చేయించాడు. ఇంద్రుని యాగం ముగిసిన తరువాత వసిష్ఠుడు వచ్చాడు. వేరే ఋత్విక్కులతో యాగం జరగడం చూచాడు. నేను వచ్చేదాకా ఎందుకు ఆగలేదు అని కోపించి నీ శరీరం పడిపోతుంది అని శపించాడు. దానికి నిమి కూడా కోపగించి నీ దేహం కూడా నాలాగే నాశనం అవుతుంది అని శపించాడు. ఇరువురు తమ తమ దేహాలు వదిలిపెట్టారు.

తరువాత వసిష్ఠుడు మిత్రావరుణులకు కుమారుడుగా జన్మించాడు. నిమి శరీరాన్ని అతడి మంత్రులు భద్రపరిచారు. దేవతలను ప్రార్థించి నిమిని బతికించమన్నారు. వారు నిమికి ప్రాణం పోసారు. కాని నిమి మాత్రం తుచ్ఛము అశాశ్వతము అయిన మానవ శరీరంలోకి వెళ్లడానికి ఇష్టపడలేదు. నిమి కోరిక ప్రకారము నిమిని మానవుల కనురెప్పల మీద నిలిపారు. అప్పటినుండి మానవుల కనురెప్పల మీద నిమి నిలిచి ఉన్నాడు. తరువాత పురోహితులు నిమి శరీరాన్ని మధించగా ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. అతడి పేరు జనకుడు. దేహము లేకుండా పుట్టాడు కాబట్టి విదేహుడు, మధించగా పుట్టాడు కాబట్టి మిథిలుడు అని పేరు వచ్చింది. అతడు నిర్మించిననగరానికి మిథిలా నగరము అని పేరు. ఆ జనకుని వంశము వారంత జనకులు అని పిలువబడ్డారు.

జనకునికి ఉదావసుడు, అతనికి నందివర్ధనుడు, అతనికి సుకేతుడు, అతనికి దేవరాతుడు, అతనికి బృహద్రథుడు, అతనికి మహావీర్ముడు, అతనికి సుధీతి, అతనికి ధృష్టకేతుడు, అతడికి హర్షస్యుడు, అతడికి మరువు, అతడికి ప్రతింధకుడు, అతనికి కృతరయుడు, అతనికి దేవమీధుడు, అతనికి విధ్యతుడు, అతడికి మహాధృతి, అతడికి కీర్తిరాతుడు, అతడికి మహారోముడు, అతడికిస్వర్ణరోముడు, అతడికి హ్రస్వరోముడు, అతడికి సీరధ్వజుడు కుమారులుగా జన్మించారు. ఆ సీరధ్వజుడు అనే జనకుడు యాగం చేయడానికి భూమి దున్నుతుండగా నాగేటి చాలులో ఒక బాలిక కనపడింది. ఆమె పేరు సీత. ఆమె శ్రీరాముని వివాహం చేసుకొంది.

సీరధ్వజుని కుమారుడు కుశధ్వజుడు, అతనికి ధర్మధ్వజుడు, అతనికి కృతధ్వజుడు, అతని కుమారుడు మితధ్వజుడు, అతని కుమారుడు ఖాండిక్కుడు, అతని కుమారుడు భానుమంతుడు, అతని కుమారుడు శతద్ముమ్ముడు, అతని కుమారుడు శుచి, అతని కుమారుడు సనద్వాజుడు, అతని కుమారుడు ఊర్ధ్వ కేతు, అతని కుమారుడు అజుడు, అతని కుమారుడు కురుజిత్తు, అతని కుమారుడు అలిష్టనేమి, అతని కుమారుడు శ్రుతాయువు, అతని కుమారుడు పార్శ్వకుడు, అతని కుమారుడు చిత్రరథుడు, అతని కుమారుడు క్షేమాపి, అతని కుమారుడు

హేమరధుడు, అతని కుమారుడు సత్తరధుడు, అతని కుమారుడు ఉపగురుడు, అతని కుమారుడు ఉపగుర్వుడు, అతని కుమారుడు సావనుడు, అతని కుమారుడు సువర్చసుడు, అతని కుమారుడు జయుడు అతని కుమారుడు విజయుడు అతని కుమారుడు ధృతుడు, అతని కుమారుడు అనఘుడు, అతని కుమారుడు వీతిహవ్యుడు, అతని కుమారుడుధృతి, అతని కుమారుడు బహుశాశ్వుడు, అతని కుమారుడు కృతి, అతని కుమారుడు మహావ.శి. వీరందరూ మిథిల రాజులు. మైథిలులు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇంక చంద్రవంశపు రాజుల చరిత్ర చెబుతాను విను. విష్ణునాభిలోనుండి బ్రహ్మగారు జన్మించారు. బ్రహ్మ మానస పుత్రుడు అతి. ఆయన భార్య అనసూయ. వారి కుమారుడు చంద్రుడు. ఆయన ఓషధులకు అధిపతి. చంద్రుడి కుమారుడు బుధుడు. బుధుడి కుమారుడు పురూరవుడు. పురూరవునికి ఆరుగురు కుమారులు. వారు ఆయువు, శ్రుతాయువు, సత్తాయువు, రయుడు, జయుడు, విజయుడు. వారిలో విజయుని కుమారుడు భీముడు, అతని కుమారుడు కాంచనుడు, అతని కుమారుడు హేమాత్రకుడు, అతని కుమారుడు జహ్నుడు. ఆయన పేరుతోనే గంగకు జాహ్నువి అనే పేరువచ్చింది. జహ్నుని కుమారుడు పూరుడు, అతని కుమారుడు బాలకుడు, అతని కుమారుడు అజకుడు, అతని కుమారుడు కుశుడు, అతని కుమారుడు కుశాంబుడు, అతని కుమారుడు గాభి.

గాభి క్షత్రియుడు. ఈయన కుమార్తె సత్తవతి. రుచికుడు అనే బ్రాహ్మణుడు సత్తవతిని వివాహం చేసుకోవాలనుకున్నాడు. తెల్లని, నల్లని చెవులు కల వేయి గుఱ్ఱాలను కన్యాశుల్కంగా ఇవ్వమన్నాడు గాభి. రుచికుడు వరుణుడిని అడిగి అటువంటి గుఱ్ఱాలను తెచ్చి ఇచ్చాడు. సత్తవతిని వివాహం చేసుకున్నాడు. తరువాత రుచికుని అత్తగారు, భార్య ఇద్దరూ తమకు పుత్ర సంతానం కావాలని కోరారు. వారి కోరిక ప్రకారము రుచికుడు యాగం చేసాడు. బ్రహ్మ మంత్రాలతో ఒక చరువు, క్షత్రియ మంత్రాలతో ఒక చరువు తయారు చేసాడు. బ్రహ్మ మంత్రాలతో తయారు చేసిన చరువు భార్యకు, క్షత్రియ మంత్రాలతో తయారు చేసిన చరువు అత్తగారికి ఇచ్చి సేవించమన్నాడు. రుచికుడు స్నానానికి నదికి వెళ్లాడు.

రుచికుడు వెళ్లిన తరువాత, స్త్రీచాపల్యంతో రుచికుని భార్య, అత్తగారు, చరువులు మార్చుకున్నారు. చరువులతో ఉన్న యజ్ఞఫలాన్ని సేవించారు. నదినుండి వచ్చిన రుచికుడు ఈ విషయం తెలుసుకున్నాడు. అలా ఎందుకు చేసారు అని అడిగాడు. దీని వలన భార్యకు క్రూరత్వం మూర్తీభవించిన క్షత్రియలక్షణాలు కల కుమారుడు పుడతాడు, అత్తగారికి బ్రహ్మజ్ఞాని పుడతాడు అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు భార్య బాధపడింది. తనకు సత్త్వగుణ సంపన్నుడైన బ్రాహ్మణుడు పుత్రుడుగా కావాలని అడిగింది. దానికి రుచికుడు నీవు కోరినట్టు జరుగుతుంది. నీ కుమారుడు సత్త్వగుణ సంపన్నుడే కానీ నీ మనుమడు ధౌత్రగుణ సంపన్నుడౌతాడు అని పలికాడు.

ఆ కారణంగా సత్యవతికి జమదగ్ని అత్తగారికి విశ్వామిత్రుడు జన్మించాడు. జమదగ్ని రేణుక అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆయన కుమారుడే రాముడు. పరశువు ఆయుధంగా ధరించినందువలన పరశురాముడు అయ్యాడు. ఇరవై ఒక్కసార్లు క్షత్రియుల మీద దండెత్తి క్షత్రియవంశం నిర్మూలించాడు. అది ఎలా జరిగిందో వివరంగా చెబుతాను.

ఆ కాలంలో హైహయ రాజులలో ఉత్తముడు కార్తవీర్యునినుడు. ఆయన దత్తాత్రేయుడిని ఆరాధించాడు. ఆయన వలన అణిమాది అష్టసిద్ధులు, వేయిచేతుల బలము, పరాక్రమము, పొందాడు. తన కున్న బలపరాక్రమములతో గర్వించి ఎవరినీ లెక్కచేయకుండా మూడులోకాలను జయించాడు. ఒక రోజు ఆయన రేవా నదీ తీరంలో విడిది చేసి ఆ నదిలో భార్యలతో జలకలాట ఆడుతున్నాడు. తన వేయి చేతులతో నదీ ప్రవాహాన్ని అడ్డుకున్నాడు. దాని ఫలితంగా నదీ ప్రవాహం ఎదురు ప్రవహించింది. ఆ నదికి పైభాగాన రావణుడు విడిది చేసి ఉన్నాడు. నదీప్రవాహం ఎదురు వచ్చి రావణుని గుడారము ఆయన పూజాసామగ్రి అంతా కొట్టుకుపోయింది.

ఈ పని ఎవరు చేసారని కోపంతో రావణుడు నదికి దిగువకు పోయి అక్కడ కార్తవీర్యుడు ప్రవాహాన్ని ఆపడం గమనించాడు. రావణుడు కార్తవీర్యునితో యుద్ధానికి దిగాడు. కార్తవీర్యుడు తన వేయిచేతుల బలంతో రావణుని కట్టిపడేశాడు. తన రాజధానికి తీసుకొని పోయి చెరసాలలో బంధించాడు. కొన్నాళ్లతరువాత రావణుని మందలించి వదిలిపెట్టాడు. అంతటి పరాక్రమ వంతుడు కార్తవీర్యుడు.

అటువంటి కార్తవీర్యుడు ఒక సారి వేటకు వెళ్లాడు. దారి తప్పాడు. అలసి పోయాడు. ఆకలితో ఉన్నాడు. పక్కనే ఉన్న జమదగ్ని ఆశ్రమానికి వెళ్లాడు. జమదగ్ని కార్తవీర్యుని ఆదరించాడు. ఆయనకు ఆయన పరివారానికి తన వద్ద ఉన్న కామధేనువు ద్వారా సుష్టుగా భోజనం పెట్టించాడు. కార్తవీర్యుని కన్ను కామధేనువు మీద పడింది. భటులతో కామధేనువును బలవంతంగా తన రాజధానికి తీసుకొని వెళ్లాడు. ఈ విషయం జమదగ్ని ఆఖరి కుమారుడు రాముడికి తెలిసింది. సుష్టుగా ఆతిథ్యం స్వీకరించింది చాలక ఈ పని చేస్తాడా అని కోపించాడు. వెంటనే ఆయుధములు ధరించి కార్తవీర్యుని వెంబడించాడు. కార్తవీర్యుని ఎదిరించాడు.

కార్తవీర్యుడు బ్రాహ్మణ బాలుడైన రాముని లెక్కచేయలేదు. రాముని చంపమని తన భటులకు చెప్పాడు. రాముడు కార్తవీర్యుని 17 అక్షౌహిణీల సైన్యం ఎదుర్కొన్నాడు. రాముడు తన పరశువుతో సైనికుల తలలు తెగనరికాడు. తన అస్త్రశస్త్రములతో కార్తవీర్యుని సైన్యాన్ని చెల్లాచెదురు చేసాడు. ఇది చూచి కార్తవీర్యుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. తానే స్వయంగా రామునితో యుద్ధానికి దిగాడు. పరశురాముడు తన పరశువుతో కార్తవీర్యుని చేతులు నరికాడు. చేతులు తెగి కుప్పకూలిన

కార్తవీర్యుని తల నరికాడు రాముడు. కామధేనువును తీసుకొని ఆశ్రమానికి వచ్చాడు.

ఈ సంగతి తెలిసి జమదగ్ని బాధ పడ్డాడు. “రామా! రాజు దైవాంశ సంభూతుడు. అటువంటి రాజుతో కయ్యానికి దిగడం చంపడం అవివేకము. క్షమించడం బ్రాహ్మణుల లక్షణం. క్షమాగుణం కలిగి ఉండటం వలననే మనలను బ్రాహ్మణులు అని అన్నారు. క్షమ సంపదలు ఇస్తుంది. విద్య ఇస్తుంది. క్షమవలన సుఖం కలుగుతుంది. క్షమ కలిగిన వాడిని శ్రీహరి కరుణిస్తాడు. కాని నీవు క్షమను కోల్పోయి రాజును చంపావు. ఈ పాపం పోవాలంటే పుణ్యతీర్థములు సేవించాలి.” అని పలికాడు. తండ్రి ఆనతి ప్రకారము రాముడు ఒక సంవత్సరం తీర్థయాత్రలు చేసాడు.

ఒక నాడు జమదగ్ని భార్య జలం తేవడానికి నదికి వెళ్ళింది. ఆ నదిలో ఒక గంధర్వుడు, పేరు చిత్రరథుడు, తన భార్యలతో సహా జలకాలాడుతున్నాడు. వారిని చూచి ఆమె మనసు చలించింది. అలాగే వారిని చూస్తూ జలం సంగతి మరిచిపోయింది. ఇక్కడ జమదగ్ని హేళిని చేసి వేళ మించి పోయింది. ఆలస్యంగా జలం తీసుకొని వచ్చిన భార్య మీద కోపించాడు. ఆమె మనసు చలించింది అని తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే తల్లిని చంపమని కొడుకులను ఆదేశించాడు. కొడుకులు అమ్మను చంపడానికి ఒప్పుకోలేదు.

ఇంతలో రాముడు వచ్చాడు. తన మాట వినని కొడుకులను, తప్పుచేసిన తల్లిని చంపమని రాముడిని ఆదేశించాడు జమదగ్ని.

“ఇప్పుడు తండ్రి మాట వినకపోతే మా అందరినీ శపిస్తాడు. ఆయన మాట విన చంపితే, ఏదో ఒక వరం ఇస్తాడు. ఆ వరం గా అమ్మను అన్నలను బతికించుకోవచ్చు” అని ఆలోచించిన రాముడు, మారు మాటాడకుండా తన పరశువుతో తన తల్లి, అన్నదమ్ముల తలలు ఖండించాడు. తన మాట విన్నందుకు ఎంతో సంతోషించాడు జమదగ్ని. ఏం వరం కావాలో కోరుకోమన్నాడు. వెంటనే రాముడు తల్లిని, అన్నలను బతికించమన్నాడు. జమదగ్నిరాముని తెలివికి సంతోషించి అందరినీ బతికించాడు.

అక్కడ మహిష్మతీ నగరంలో కార్తవీర్యుని కుమారులు తన తండ్రిని చంపిన రాముని మీద పగతో రగిలిపోతున్నారు. అవకాశం కొరకు కాచుకొని ఉన్నారు. ఒకరోజు పరశురాముడు తన అన్నలతో దూరప్రాంతానికి పనిమీద వెళ్ళాడు. ఇదే సమయం అనుకున్న కార్తవీర్యుని కుమారులు జమదగ్ని ఆశ్రమానికి వచ్చారు. రేణుక అడ్డం వచ్చినా ఆమెను పక్కకు తోసి జమదగ్ని తల నరికి వెళ్ళిపోయారు. రేణుక భర్త శవం మీద పడి ఏడుస్తూ ఉంది. రాముడు అన అన్నలతో తిరిగి వచ్చాడు జరిగిన ఘోరం చూచాడు. తన తండ్రి శవం మీద పడి హృదయవిదారకంగా ఏడుస్తున్న తల్లిని అన్నలను చూచాడు.

“అన్నయ్యలూ! ఏడవకండి. మీరు తండ్రి శరీరాన్ని జాగ్రత్తగా రక్షించండి. నేను వెళ్లి తండ్రిని చంపిన వారి మీద పగతీర్చుకొని వస్తాను.” అని అస్త్రశస్త్రములు, పరశువు తీసుకొని వెళ్లాడు. మాహిష్మతీ నగరం చేరుకున్న పరశురాముడు కార్తవీర్యుని కుమారులందరినీ చిత్రవధ చేసాడు. అంతటితో ఆగకుండా భూమి మీద క్షత్రియుడుఅనే వాడు లేకుండా క్షత్రియ కులాన్ని సర్వనాశనం చేసాడు. వారి రక్తం మడుగులుగా పారిండాడు. దానినే శమంతక పంచకం అంటారు. అక్కడ ఆ రక్తం మడుగుల మధ్య తండ్రి శవాన్ని దహనం చేసాడు. అక్కడే ఒక యాగం చేసి ఆ యాగ దక్షిణగా, తాను రాజులను చంపి ఆర్జించిన రాజ్యాలన్నీ దానంగా ఋత్విక్కులకు ఇచ్చాడు. తరువాత అవభృథ స్నానం చేసాడు. మహేంద్ర పర్వతము మీదకు వెళ్లి తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు.

ప్రస్తుతము జమదగ్ని సప్తఋషులలో ఒకడు. రాబోయే మన్వంతరంలో పరశురాముడు సప్తఋషులలో ఒకడుఅవుతాడు. ఈ విధంగా రుచీకుని, సత్యవతుల మనుమడు పరశురాముడు బ్రాహ్మణుడుగా పుట్టినా జ్ఞాతము అవలంబించాడు.

సత్యవతి తల్లి, రుచీకుని అత్తగారు, గాధి భార్యకు విశ్వామిత్రుడు జన్మించాడు. అతడు క్షత్రియుడు కాబట్టి రాజ్యపాలన చేసాడు. తరువాత రాజర్షిఅయ్యాడు. తరువాత బ్రహ్మర్షిఅయ్యాడు. ఆయనకు నూరుగురు కుమారులు. హరిశ్చంద్రుని యాగాశ్వాన్ని ఎవరో దొంగిలిస్తే, దానికి బదులు అజీగర్తుని కుమారుడు శునశ్శేపుని యాగపశువుగా తీసుకొని వచ్చాడు. శునశ్శేపుడు విశ్వామిత్రుని శరణు వేడాడు. విశ్వామిత్రుడు శునశ్శేపుని తన కుమారునిగా స్వీకరించాడు. కాని విశ్వామిత్రుని 50 మంది కుమారులు దీనిని వ్యతిరేకించారు. దానికి కోపించి విశ్వామిత్రుడు తన కుమారులను మ్లేచ్ఛులు కమ్మని శపించాడు. మిగిలిన 50 మంది విశ్వామిత్రుని శాపానికి భయపడి శునశ్శేపుని తమ అన్నగా స్వీకరించారు. ఆ విధంగా విశ్వామిత్రుడు శునశ్శేపుని రక్షించాడు.

పురూరవుని కుమారుడు ఆయుష్షునకు నహుషుడు, క్షత్రవృద్ధుడు, రజి, రంభుడు, అనేనసుడు అనే కుమారులు కలిగారు. క్షత్రవృద్ధునకు సుహోమిత్రుడు, అతడికి కాశ్యుడు కలిగారు. కృత్స్నమధుడికి శునకుడు, అతడికి శౌనకుడు అతడికి బృహ్పాచప్రవరుడు కలిగారు. కాశ్యునికి కాశి, అతడికి రాష్ట్రుడు, అతడికి దీర్ఘతపుడు, అతడి కుమారుడే ధన్వంతరి. ఆయన కుమారుడు కేతుమంతుడు, అతనికి భీమరథుడు, అతనికి దివోదాసుడు, అతనికి ప్రతర్ధునుడు, అతనికి కువలయాశ్వుడు కలిగారు. ఆయనకు అలర్ముడు, అతనికి సన్నతి, అతనికి సునీతుడు, అతడికిసుకేతనుడు, అతడికి ధర్మకేతువు, అతడికి సుకుమారుడు, అతడికి వీతిహోమిత్రుడు, అతడికి భర్గుడు, అతడికి భార్గభూమి, జన్మించారు.

క్షత్రవృద్ధుడి రెండవ కుమారుడు కుశుడు అతడి కుమారుడు సంజయుడు, అతడి కుమారుడు జయుడు, అతడి కుమారుడు కృతుడు, అతడి కుమారుడు హర్మధ్వనుడు, అతడి

కుమారుడు సహదేవుడు, అతడి కుమారుడు భీముడు, అతడి కుమారుడు జయశ్రేణుడు, అతడి కుమారుడు సంకృతి, అతడి కుమారుడు జయుడు, అతడి కుమారుడు క్షత్రధర్ముడు, కలిగారు. రంభునికి రభసుడు, అతడికి గంభీరుడు, అతడి కుమారుడు కృతుడు కలిగారు. వీరంతా బ్రాహ్మణ్యం అవలంబించారు. అనేనసునకు శుద్ధుడు అతడి కుమారుడు శుచి, అతడి కుమారుడు బ్రహ్మసారథి, అతడి కుమారుడు త్రికకుత్తు అతడి కుమారుడు శాంతరజుడు జన్మించారు.

అరజి అనేవాడికి 500 మంది కుమారులు. రాక్షసులకు భయపడిన దేవతలు అరజి సాయం తీసుకున్నారు. అరజి రాక్షసులను జయించాడు. స్వర్గలోక రక్షణను అరజికి అప్పగించాడు దేవేంద్రుడు. అరజి తరువాత అరజి కుమారులు స్వర్గలోకాన్ని ఆ క్రమించారు. యాగములలో హవిస్సులు తామే తీసుకోవడం మొదలు పెట్టారు. ఇంద్రుడు కోపించి రజి కుమారులను తన వజ్రాయుధంతో సంహరించి స్వర్గం స్వాధీనం చేసుకున్నాడు.

నహుషునికి ఆరుగురు కుమారులు. నహుషుడు నూరు అశ్వమేధయాగాలు చేసి ఇంద్రపదవి పొందాడు. అతడు గర్వంతో శచీదేవి దగ్గరకు వెళ్లడానికి తన పల్లకిని సప్తఋషులను మోయమన్నాడు. వారిలో అగస్త్యుని శాపానికి గురి అయ్యాడు. నహుషుని తరువాత అతని కుమారుడు యయాతి రాజయ్యాడు. ఆయన రాక్షసరాజు వృషపర్వుని కుమార్తె శర్తిష్ఠను, శుక్రాచార్యులవారి కుమార్తె దేవయానినివివాహం చేసుకున్నాడు.

అప్పుడు పరీక్షిత్ కు ఒక సందేహం కలిగింది. “అదేమిటి మునీంద్రా! క్షత్రియుడు తన వర్ణములోని వారిని కానీ, తన వర్ణము కన్నా కింది వర్ణముల వారిని వివాహమాడవచ్చు కానీ ఇదేమిటి క్షత్రియుడు బ్రాహ్మణ కన్యను వివాహ మాడటం విడ్డూరంగా ఉంది అది ఎలా జరిగింది” అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! వృషపర్వుడు రాక్షస రాజు. ఆయన వద్ద శుక్రాచార్యులవారు పురోహితులు. రాజు కుమార్తె శర్తిష్ఠ, శుక్రాచార్యుల వారి కూతురు దేవయాని, చాలా స్నేహంగా ఉండేవారు. ఒకరోజు రాజకుమార్తె పర్తిష్ఠ, గురు పుత్రిక దేవయాని, ఇద్దరూ ఒక ఉద్యానవనంలో ఉన్న కొలను ఒడ్డున తమ బట్టలన్నీ విప్పి విడి విడిగా పెట్టి, జలకాలాడి ఒడ్డుకు వచ్చారు. ఈలోపల గాలికి ఆ బట్టలన్నీ ఒకదానితో ఒకటి కలిసి పోయాయి. ఆ కారణం చేత శర్తిష్ఠ తన బట్టలకు బదులు దేవయాని దుస్తులు ధరించింది. అది చూచి దేవయాని మండి పడింది.

“నీవు రాక్షస కులంలో జన్మించావు. నేను పవిత్రమైన బ్రాహ్మణ కులంలో జన్మించాను. బ్రాహ్మణుడు విష్ణువు ముఖం నుండి జన్మించారు. లోకహితం కోరేవారు బ్రాహ్మణులు. అందులోనూ మేము భృగు వంశీయులం. అందులోనూ నేను శుక్రాచార్యులవారి కుమార్తెను. నీ తండ్రి ప్రతిరోజూ

నా తండ్రికి నమస్కరిస్తుంటాడు. అటువంటి శుక్రాచార్యుల వారికి కూతురిని. నా దుస్తులు నీవు ధరిస్తావా! నీకెంత పొగరు. బ్రాహ్మణ స్త్రీల దుస్తులు ఇతరులు ధరించడం పాపం. అటువంటి పాపం నువ్వు చేసావు. నీవు నా దుస్తులు ధరించి నంత మాత్రాన నీవు బ్రాహ్మణస్త్రీవి అయిపోవు కదా! బంగారు ఆభరణాలు ధరించి నంత మాత్రాన కుక్క పవిత్రం అవుతుందా. అదీ కాకుండా నా తండ్రి మీకు గురువు. నీ తండ్రి మాకు సేవ చేస్తాడు. ఆ తండ్రి కూతురివి నీవు, మా సేవకురాలివి. అటువంటి నీవు నన్ను సేవించాల్సింది పోయి నన్ను అవమానిస్తావా!” అని పెద్దగా కేకలు వేసింది దేవయాని.

ఆ మాటలకు రాకుమార్తె అయిన శర్మిష్ఠ మండి పడింది. తన చెలులను చూచి “చూడండే! ఈ బిళ్లగత్తె ఎన్నెన్ని మాటలు అంటూ ఉందో. దీని తండ్రి మా వద్ద రోజూ పంచాంగం చెప్పి బిళ్ల తీసుకుంటాడు. ఆ బిళ్లగాడి కూతురైన ఈ బిళ్లగత్తె, రాకుమారిని నన్ను అవమానిస్తుందా! దీనిని బట్టలు విప్పి ఈ పాడుబడ్డ బావిలో తోసెయ్యండి” అంది. వెంటనే చెలికత్తెలు దేవయానిని బావిలో తోసారు. తరువాత అందరూ వెళ్లిపోయారు.

ఆ సమయంలో యయాతి మహారాజు విభిషణుడు ఆ బావి వద్దకు వచ్చాడు. నూతిలో ఉన్న దేవయానిని చూచాడు. తన ఉత్తరీయం ఆమెకు ఇచ్చాడు. ఆమెకు తన కుడిచేతిని అందించి నూతి నుండి పైకి లాగాడు. నూతి నుండి పైకి వచ్చిన దేవయాని యయాతిని చూచి

“మహారాజా! నీవు నీ కుడిచేత్తో నా చేతిని పట్టుకున్నావు. మనకు పాణిగ్రహణం అయింది. నువ్వే నా భర్తవు. ఇది దైవఘటన. మన వివాహం జరగాలి. నాకు బ్రాహ్మణేతరునితో వివాహం జరుగుతుందని కచుడు శాపం పెట్టాడు. అది ఈ విధంగా ఫలించింది. నిన్ను తప్ప మరొకరిని నేను వరించలేను. నేను శుక్రాచార్యులవారి కుమార్తె దేవయాని. బృహస్పతి కుమారుడు కచుడు మృతసంజీవని విద్య నేర్చుకోడానికి మాతండ్రి వద్దకు డచ్చాడు. అప్పుడు నేను అతడిని ప్రేమించాను. అతడు తిరస్కరించాడు. నేను బలవంతం చేయగా నాకు బ్రాహ్మణుడు భర్తకాడు అని శపించాడు. కాబట్టి బ్రాహ్మణేతరుడివి అయిన నీవే నా భర్తవు.” అని పలికింది.

ఆ మాటలు విన్న యయాతి ఇలా ఆలోచించాడు. “ఇది అంతా విభిషణ కాక మరేమిటి. నాకు ఒక బ్రాహ్మణ కన్య భార్య కావడం ఏమిటి. భరించవలసిందే” అని అనుకున్నాడు. తరువాత యయాతి వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత దేవయాని తండ్రి వద్దకు పోయి జరిగినది అంతా చెప్పి ఏడ్చింది. అప్పుడు శుక్రుడు ఇలా అనుకున్నాడు. “రాజుల హృదయాలు కఠినంగా ఉంటాయి. అటువంటి కఠినాత్ముల వద్ద పురోహిత్యం చేయడం మహా పాపం. కాబట్టి ఈ పురోహిత్యం వదిలేస్తాను.” అని అనుకొని

వృషపర్వుని వద్ద పొరొహిత్యం వదిలి కూతురిని తీసుకొని వెళ్లిపోయాడు.

ఇది తెలిసిన వృషపర్వుడికి తెలిసింది. వెంటనే పరుగు పరుగున శుక్రాచార్యుల వద్దకు పోయి ఆయన కాళ్ల మీద పడి కూతురు బదులు క్షమాపణ కోరాడు. అప్పుడు శుక్రాచార్యులు నీకూతురు తన వేయి మంది దాసీలతో కలిసి నా కూతురికి దాసీగా ఉంటేనే నా కోపం చల్లారుతుంది. అప్పుడే నేను నీ రాజ్యానికి తిరిగి వస్తాను.” అని అన్నాడు. అలాగే అన్నాడు వృషపర్వుడు. తన కుమార్తె శర్మిష్ఠను బలవంతాన ఒప్పించాడు. తన కోపం దిగమింగుకొని, తండ్రి కొరకు, ఆ పనికి ఒప్పుకుంది శర్మిష్ఠ. తన వేయి మంది దాసీలతో దేవయాని కి దాసీత్వం చేపట్టింది.

శుక్రుడు తన కుమార్తె కోరిక ప్రకారము ఆమెను యయాతి మహారాజుకు ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. దేవయాని, కాపురానికి వెళుతూ, శర్మిష్ఠను తనదాసీగా తీసుకొని వెళ్లింది. శుక్రుడు యయాతిని పిలిచి “నీకు దేవయాని మాత్రమే భార్య. శర్మిష్ఠకాదు. ఆమెతో నీవు ఎటువంటి శారీరక సంబంధము పెట్టుకోకూడదు.” అని ఆంక్ష విధించాడు. యయాతి దానికి ఒప్పుకున్నాడు.

దేవయానికి యయాతి వలన యదువు తుర్వసుడు అనే కుమారులు కలిగారు. ఇది చూచిన శర్మిష్ఠకు తనకూ సంతానం కావాలని కోరిక పుట్టింది. యయాతి వద్దకు పోయి రహస్యంగా తన కోరిక వెల్లడించింది. శర్మిష్ఠ కోరికను కాదనలేక పోయాడు యయాతి. ఇదేమన్నా మామగారికి తెలుస్తుందా అని అనుకున్నాడు. దేవయానికి తెలియకుండా శర్మిష్ఠతో శారీరక సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. దాని ఫలితంగా శర్మిష్ఠకు ద్రుహ్యుడు, అనువు, పూరువు అనే కుమారులు కలిగారు.

దేవయానికి ఈ సంగతి తెలిసి కోపంతో ఊగి పోయింది. తన తండ్రికి చెబుతాను అని పోబోగా యయాతి ఆమెను ఆపాడు. “దేవీ! ఆగు. ఈ విషయం మామగారి దాకా ఎందుకు. నీవు ఆయనతో చెప్పకు. నేను తప్పుచేసాను. ఈ సారికి నన్ను క్షమించు. నీవు నా భార్యవు. నీవు నా మాట వినాలి. నా తరువాతే నీ తండ్రి” అని బతిమాలాడు. కాని దేవయాని ఒప్పుకోలేదు. ఈ విషయం శుక్రుడి దాకా వెళ్లింది. వెంటనే శుక్రుడు యయాతితో ఇలా అన్నాడు.

“నేను నిన్ను ముందే హెచ్చరించాను. నీవు వినలేదు. ఇది ధర్మం కాదు. నీవు కాముకుడివి. నీకు సత్యనిష్ఠలేదు. ఇదే నా శాపం. నీవు నీ యవ్వనాన్ని కోల్పోయి అకాల వార్ధక్యం పొందుతువు గాక” అని శపించాడు.

దానికి యయాతి ఇలా అన్నాడు. ‘ఆచార్య! దీని వలన నేనే కాదు నీ కూతురు శర్మిష్ఠకూడా నష్టపోతుంది. ఈ ముసలి భర్తతో ఆమె కాపురం ఎలా చేస్తుంది.” అని ఎదురు

ప్రశ్నవేసాడు.

శుక్రుడు ఆలోచించి “ఎవరైనా నీ అకాల వార్ధక్యం తీసుకుంటే నీకు తిరిగి నీ యవ్వనం వస్తుంది. నీవు ఎప్పుడు నీ వార్ధక్యం వెనక్కు తీసుకుంటావో, అప్పుడు వాడు యవ్వనవంతుడు అవుతాడు” అని తన శాపాన్ని సడలించాడు.

యయాతి తన కుమారులను పిలిచి తన ముసలితనాన్ని తీసుకొని వారి యవ్వనాన్ని తనకు ఇమ్మని అడిగాడు. ఆయన కొడుకులు ముగ్గురు దానికి ఒప్పుకోలేదు. నాలుగవ వాడు పూరుడు ఒప్పుకున్నాడు. “తండ్రిగారు! తండ్రి మాట విన్న వాడికి సద్గతులు కలుగుతాయి. ఉత్తములు తండ్రి మనసు తెలుసుకొని ప్రవర్తిస్తారు. మధ్యములు తండ్రి చెప్పిన పని చేస్తారు. అధములు చెప్పినా చేయరు. అధమాధములు చెప్పిన పని తప్పమిగిలిన పనులు చేస్తారు. నేను మీకు ఉత్తముడైన పుత్రుడను” అని అన్నాడు. పూరుడు తన తండ్రి ముసలి తనం స్వీకరించి తన యవ్వనాన్ని తండ్రికి ఇచ్చాడు.

తరువాత యయాతి చాలా కాలం రాజ్యపాలన చేసాడు. కొంత కాలం తరువాత, ఇహలోక భోగాలమీద విరక్తి చెంది, తన యవ్వనాన్ని పూరుడికి ఇచ్చి తన వార్ధక్యాన్ని గ్రహించాడు. దానికి ప్రతిఫలంగా, పూరుడిని యావద్భారతానికి చక్రవర్తిని చేసాడు. యదువుకు దక్షిణ భారత దేశం ఇచ్చాడు. తుర్వసుడికి పడమటి భారతం ఇచ్చాడు. అనువుకు ఉత్తర భారతం ఇచ్చాడు. ద్రుహ్యుడికి తూర్పుభారతం ఇచ్చాడు. మీ కురు వంశము ఆ పూరు వంశములోనిదే. పూరు వంశక్రమాన్ని వివరిస్తాను.

పూరుని కుమారుడు జనమేజయుడు అతని కుమారుడు ప్రాచిన్వాంసుడు, ప్రవిరోధనమన్యువు, అతని కుమారుడు , చారువు, అతని కుమారుడు సుద్యువు, అతని కుమారుడు బహుగతుడు, అతని కుమారుడు శర్మాతి, అతని కుమారుడు సంయాతి, అతని కుమారుడు రౌద్రాశ్వుడు, అతని కుమారుడు ఋతేపువు, అతని కుమారుడు అంతిసారుడు, అతని కుమారుడు ప్రతిరథుడు, అతని కుమారుడు కణ్వుడు, అతని కుమారుడు మేధాతిథి, అతని కుమారుడు ప్రస్కంధుడు. ప్రతిరథుని కుమారులు అందరూ బ్రాహ్మణ్యం తీసుకున్నారు.

అంతిసారుని మరొక కుమారుడు సుమతికి రైభ్యుడు, వాడికి దుష్కంతుడు కలిగారు. ఆ దుష్కంతుడు భారత దేశం పరిపాలించాడు. ఆయన ఒక రోజు వేటకు వెళ్లాడు. దారిలో కణ్వాశ్రమానికి వచ్చాడు. అక్కడ జంతువులు తమ సహజ శత్రుభావాన్ని వదిలిపెట్టి నిర్భయంగా సంచరిస్తున్నాయి. పులులు ఆవులు, సింహాలు ఏనుగులు కలిసి నెమళ్లు పాములు కలిసిమెలిసి

తిరుగుతున్నాయి. అటువంటి కణ్వశ్రమంలోకి దుష్కంతుడు ప్రవేశించాడు. తన అనుచరులను బయటే ఉండమని చెప్పి తాను కణ్వమహర్షికి నమస్కరించడానికి ఆశ్రమంలోపలకు వెళ్లాడు. అలా వెళుతూ ఉండగా ఒక మామిడి చెట్టు కింద కూర్చుని ఉన్న శకుంతలను చూచాడు. ఇదేమిటి

ఇంతటి సౌందర్యవతి ఈ ఆశ్రమంలో ఉండటం ఏమిటి. ఈ కణ్వడు జితేంద్రియుడైన మహర్షి ఈయనకు వివాహం లేదు. మరి ఈ కన్య ఎలా వచ్చింది. ఈమెను చూస్తుంటే రాజకుమారిలాగా కన్పడుతూ ఉంది. అందుకే నాకు ఈమె మీద మోహం కలుగుతూ ఉంది. నేను పూరువంశములో వాడిని. నా మనస్సు అధర్వంలో సంచరించదు. ఈమె మీద నా మనసు లగ్నం అయింది. అంటే ఈమె కూడా ఉత్తమక్షత్రియ కాంత అయి ఉంటుంది. కాని ఈమెకు ఆ విషయం తెలియక పోవచ్చు. ఎందుకంటే ఈమె కణ్వని ఆశ్రమంలో పెరుగుతూ ఉంది కదా. మరి ఈమె వివరాలు అడగాలా వద్దా” అని మనసులోనే అనుకుంటూ కాసేపు తటపటాయించాడు. తుదకు ఆమె వద్దకు పోయి ఇలా అడిగాడు.

“లలనామణీ! నీవు ఎవరు. నిన్ను చూస్తుంటే రాజకుమారివి అని తెలుస్తూ ఉంది. అందుకే నీ మీద నా మనసు లగ్నం అయింది. నీ పేరేమిటి. నీ తల్లి తండ్రులు ఎవరు. ఎక్కడ ఉన్నారు. ఈ ఆశ్రమంలో ఎందుకున్నావు.” అని అడిగాడు.

ఆ మాటలకు శకుంతల ఇలా అంది. “ఓ రాజకుమారా! పూర్వము విశ్వామిత్రుడు అనే మహర్షి, మేనక అనే అప్పరస, నాకుజన్మనిచ్చారు. నేను పుట్టగానే నా తల్లితండ్రులు ఇరువురూ నన్ను ఈ అడవిలో వదిలి వెళ్లిపోయారు. నన్ను శకుంత పక్షులు రక్షించాయి. అందుకే నా పేరు శకుంతల. నేను ఈ కణ్వముని ఆశ్రమంలో పెరిగాను. ఇప్పుడు మిమ్మల్ని చూస్తున్నాను. మేమంతా నీ రాజ్యంలో ఉన్నాము. మాఆశ్రమంలోకి వచ్చి మా ఆతిథ్యం స్వీకరించండి.” అని పలికింది.

దానికి దుష్కంతుడు ఇలా అన్నాడు. “శకుంతలా! నీవు విశ్వామిత్రుని కూతురువు కనుక నీవు రాజకుమారివి. రాజకుమారికి స్వయంవరం అంటే తానే స్వయంగా వరుడిని వరించడం తగిన ధర్మం. కాబట్టి మనం గాంధర్వవిధిలో వివాహం చేసుకుందాము” అని అన్నాడు. తరువాత దుష్కంతుడు శకుంతల వివాహం చేసుకున్నారు. వివాహం తరువాత శకుంతలతో కొన్నాళ్లు గడిపి, దుష్కంతుడు తన నగరానికి వెళ్లిపోయాడు. తరువాత శకుంతల గర్భవతి అయింది. ఒక కుమారుడికి జన్మనిచ్చింది. కణ్వని ఆశ్రమంలో ఆ బాలుడు దినదినప్రవర్ధమానంగా పెరుగుతున్నాడు. బాల్యంలో నే ఆ కుమారుడు సింహాలను పులులను మచ్చిక చేసుకుంటూ ఉంటాడు.

కొంత కాలం తరువాత కణ్వడు శకుంతలతో ఇలా అన్నాడు. “అమ్మా శకుంతలా! నీ భర్త ఒక మహారాజు. ఈ బాలుడు మీ కుమారుడు. నీవు మహారాణిగా మర్యాద మన్ననలు

పాండవలసిన దానివి. అటువంటి నీవు ఇక్కడ ఆశ్రమం ఉండటం, కష్టపడటం, మంచిది కాదు. వివాహం అయిన వనిత పుట్టినింట్లో ఎక్కువకాలం ఉండటం మంచిది కాదు. కాబట్టి నీవు వెంటనే నీ కుమారునితో నీ భర్త దగ్గరకు వెళ్లు.” అని అన్నాడు.

వెంటనే శకుంతల తన కుమారుడిని తీసుకొని దుష్కంతుని వద్దకు వెళ్ళింది. సభామండపంలో నిలబడింది. శకుంతలను భరతుని చూచి కూడా దుష్కంతుడు ఒక్కమాటకూడా మాట్లాడలేదు. మౌనంగా ఉన్నాడు. ఆ సమయంలో ఆకాశవాణి ఇలా పలికింది. “ఓ రాజేంద్రా! ఈమె నీ భార్య. వీడు నీ కొడుకు. నీ భార్యపుత్రులను స్వీకరించు. ” అని పలికింది. ఆకాశవాణి మాటలను మన్నించి దుష్కంతుడు శకుంతలను భార్యగా, భరతుని కుమారుడిగా స్వీకరించాడు. దుష్కంతుని తరువాత భరతుడు రాజ్యపాలన చేసాడు. నూటికి పైగా అశ్వమేధయాగాలు చేసాడు.

భరతునికి సంతానం లేదు. బృహస్పతి కుమారుడు భరద్వాజుడు. అతడిని తన కుమారుడిగా స్వీకరించాడు భరతుడు. భరతుడి వంశానికి భరద్వాజుడు వంశకర్త అయ్యాడు. భరద్వాజునికి మన్యువు, అతడికి బృహత్ క్షత్రుడు, వానికి నరుడు, అతడికి సంకృతి, అతడికి రంతిదేవుడు జన్మించారు. ఈ రంతి దేవుడు తన కున్నది ఇతరులకు ఇవ్వడంలో అగ్రగణ్యుడు. ఆ విధంగా ఇతడు కటికపేదవాడు అయ్యాడు. ఇతడు తన కుటుంబంతో సహా 48 రోజులు పస్తులు ఉండవలసి వచ్చినా తన ధైర్యం కోల్పోలేదు.

ఒకరోజు రంతిదేవుడికి కొంత పాయసం లభించింది. ఆ పాయసం తినడానికి అందరూ తొందరగా ఉన్నారు. ఆ సమయంలో ఒక బ్రాహ్మణుడు అతిథిగా వచ్చాడు. రంతి దేవుడు ఆయనకు తన వద్ద ఉన్న పాయసంలో సగభాగం ఇచ్చాడు. ఇంతలో ఒక పేదవాడు అక్కడకు వచ్చి ఆకలిగా ఉంది అన్నాడు. మిగిలిన పాయసంలో సగభాగం వాడికి ఇచ్చాడు. ఇంతలో ఒక కుక్క అక్కడకు వచ్చి ఆ పాయసం వంక జాలిగా చూచింది. మిగిలిన పాయసం ఆ కుక్కకు ఇచ్చాడు. ఇంతలో మరొకడు అక్కడకువచ్చాడు. ఆకలిగా ఉంది ఏమన్నా ఉంటే పెట్టు అని అడిగాడు. తన వద్ద ఉన్న జలం వాడికి ఇచ్చాడు రంతి దేవుడు.

ఇప్పుడు రంతి దేవుని వద్ద ఏమీ లేదు అయినా అతడు ధైర్యం కోల్పోకుండా చిరునవ్వుతో ఉన్నాడు. అప్పుడు అతడిని పరీక్షించడానికి వచ్చిన బ్రహ్మ ఇతర దేవతలు అతని ముందు తమతమ నిజస్వరూపములతో నిలిచారు రంతిదేవుడు వారికి నమస్కరించాడు కాని వారిని ఏమీ కోరలేదు. బ్రహ్మగారు అతడికి పరమపదం ప్రసాదించాడు. .

గర్భుని కుమారుడు శిని. అతని కుమారుడు గార్క్కుడు. ఈ గార్క్కుడు దగ్గర నుండి అతని కుమారులందరూ బ్రాహ్మణ్యము స్వీకరించి బ్రాహ్మణులు అయ్యారు.

భరద్వాజుని వంశంలో అజమీడు అనే వాడికి నీలుడు, అతని కుమారుడు శాంతి, అతని కుమారుడు సుశాంతి, అతని కుమారుడు పురుజుడు, అతని కుమారుడు అర్కుడు, అతని కుమారుడు భర్తాశ్వుడు, అతనికి ముద్గలుడు, యవీనరుడు, బృహదిషుడు, కాంపిల్కుడు, సృంజయుడు కలిగారు. భర్తాశ్వుడు తన రాజ్యమును ఐదుగురు కుమారులకు ఐదు రాజ్యభాగాలు చేసి ఇచ్చాడు. అప్పటి నుండి వారు పాంచాలురు అని ప్రసిద్ధికెక్కారు. వారిలో ముద్గలుడు బ్రాహ్మణ్యం స్వీకరించాడు.

ముద్గలుని కుమారుడు దివోదాసుడు. కుమార్తె అహల్య. అహల్యను గౌతముడు వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడే శతానందుడు. శతానందుడికుమారుడు సత్యధృతి. అతడు ధనుర్వేదం నేర్చుకున్నాడు. అతడి కుమారుడు శరద్వంతుడు. అతడికి కవలపిల్లలు కలిగారు. వారి పేరు కృపి కృపుడు. వారిని శంతనుడు అనే రాజు పెంచుకున్నాడు. కృపిని ద్రోణుడు వివాహం చేసుకున్నాడు.

దివోదాసు కుమారుడు మిత్రాయువు, అతని కుమారుడు చ్యవనుడు, అతని కుమారుడు సుదాసుడు, అతని కుమారుడు సహదేవుడు, అతని కుమారుడు సోమకుడు, అతని కుమారుడు సుజన్మకృత్, అతని కుమారుడు పృషతుడు. అతని కుమారుడు ద్రుపదుడు. అతని కుమారుడు ధృష్టద్యుమ్నుడు. అతని కుమారుడు ధృష్టకేతువు. వీరంతా పాంచాల రాజులు.

అజామీడుని వంశంలో కొందరు బ్రాహ్మణ్యం స్వీకరించారు. కొంతమంది క్షత్రియులు. వారిలో అజామీకుని కొడుకు వృక్షుడు. అతని కొడుకు సంవరణుడు. అతడు సూర్యుని కుమార్తె తపతిని వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడు కురువు. ఆయన పేరుతోనే కురువంశం మొదలయింది. ఆ వంశంలోని వారందరూ కౌరవులు అయ్యారు. ఆయన పేరు మీదనే ఉత్తర కురుభూములు, కురుక్షేత్రము అనే పేర్లువచ్చాయి.

కురువు కుమారుడు కృతి. అతనికి ఉపరిచర వసువు, బృహద్రథుడు పుట్టారు. బృహద్రథుడి భార్య గర్భంలో నుండి ఒకే బిడ్డ రెండు ముక్కలుగా పుట్టాడు. ఆ ముక్కలను బయట పారవేసారు. ఆ ముక్కలను జర అనే రాక్షసి ఒకటిగా కలిపింది. అతడే జరాసంధుడు. అతడు గిరివ్రజపురాన్ని పరిపాలించాడు. అతడి కుమారుడు సహదేవుడు.

బృహద్రథుని వంశంలో వాడు జహ్నువు. అతనికి సురథుడు, అతనికి విదూరథుడు, అతనికి జయశ్తేనుడు, అతనికి రథికుడు, అతనికి ఆయుతాయువు, అతనికి క్రోధనుడు, అతనికి దేవాతిథి, అతనికి ఋక్షుడు, అతనికి భీమసేనుడు, అతనికి ప్రతీపుడు, అతనికి దేవాపి, శంతనుడు, బాహ్లికుడు అనే ముగ్గురు కుమారులు కలిగారు. వారిలో దేవాపి నివృత్తి మార్గం అవలంబించి

తపస్సుచేసుకోడానికి అడవులకు వెళ్లాడు. ఆయన తరువాత శంతనుడు రాజయ్యాడు.

ఒక సారి శంతనుడి రాజ్యంలో కరువు సంభవించింది. “అన్న బతికి ఉండగా ఆయనకు వివాహం కాకుండా నీవు వివాహం చేసుకొని రాజ్యం చేస్తున్నందుకు ఇది ఫలితం. నీవు నీ అన్నను తిరిగి పిలిచి ఆయనకు రాజ్యం అప్పగిస్తే దోషం తొలగి పోతుంది.” అన్నారు పురోహితులు. వెంటనే శంతనుడు అడవికి వెళ్లి తన అన్న దేవాపిని రాజ్యాధికారం స్వీకరించమని కోరాడు. దేవాపి ఒప్పుకోక పోగా మీరు కూడా నా మాదిరి సన్యాసీ కమ్మని అన్నాడు. శంతనుడు తిరిగి వచ్చి రాజ్యాధికారం చేపట్టి కరువునివారణకు చర్యలు తీసుకున్నాడు.

శంతనుడి సోదరుడు బాహ్లికుడికి సోమదత్తుడు జన్మించాడు. శంతనుడు దాశరాజు కుమార్తె సత్యవతిని వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి చిత్రాంగదుడు విచిత్రవీర్యుడు అనే ఇద్దరు కుమారులు కలిగారు. వారిలో చిత్రాంగదుడు గంధర్వుల చేతిలో మరణించాడు. సత్యవతి కన్యగా ఉన్నప్పుడు పరాశర ముని వలన వ్యాసుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు. వ్యాసుడు వేదాలను విభజించాడు. భారత ఇతిహాసమును, అష్టాదశ పురాణములను రచించాడు. భాగవత పురాణాన్ని తన కుమారుడు శుకుడు అనే నాకు ఉపదేశించాడు. నేను దానిని అధ్యయనం చేసాను.

శంతనుడికి సత్యవతితో వివాహం కాకముందు భీష్ముడు అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. ఆయన కాశీరాజు కుమార్తెలు అయిన అంబిక, అంబాలిక అనే కన్యలను తెచ్చి విచిత్రవీర్యునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. విచిత్రవీర్యుడు సంతానం లేకుండానే చనిపోయాడు. దేవర న్యాయం ప్రకారం వ్యాసుని వలన అంబికకు ధృతరాష్ట్రుడు, అంబాలికకు పాండురాజు కలిగారు. దాసి దాసి వలన విదురుడు జన్మించాడు.

ధృత రాష్ట్రునికి గాంధారితో వివాహం అయింది. వారికి దుర్యోధనుడు అనే నూరుమంది కుమారులు దుస్థుల అనే కుమార్తె కలిగారు.

పాండురాజుకు ముని శాపం వలన సంతానం కలిగే యోగం లేదు. ఆకారణం చేత పాండురాజు భార్య కుంతి యముని వలన ధర్మరాజును, వాయుదేవుని వలన భీముని, ఇంద్రుని వలన అర్జునుని, పొందింది. పాండురాజు రెండవ భార్య మాద్రీకి అశ్వినీదేవతల వలన నకులసహదేవులు అనే కవలలు జన్మించారు. వీరిని పాండవులు అని అంటారు. వారు ఐదుగురు పాంచాల రాజకుమారి ద్రౌపదిని వివాహం చేసుకున్నారు. ఆమెకు పాండవుల వలన ప్రతి వింధ్యుడు, శ్రుతసేనుడు, శ్రుతకీర్తి, శతానీకుడు, శ్రుతకర్ముడు జన్మించారు. యుధిష్ఠిరుడికి పౌరవతి అనే భార్య వలన దేవకుడు, భీమునికి హిడింబి వలన ఘటోత్కచుడు, అర్జునుడికి సుభద్ర వలన అభిమన్యుడు, నకులుడికి రేణుమతి వలన నిరమిత్తుడు, సహదేవునికి విజయ వలన సుహృత్తుడు కలిగారు.

వారిలో నీ తండ్రి అభిమన్యు అసమాన్యమైన ధైర్యసాహసాలు ప్రదర్శించి భారత యుద్ధంలో వీరమరణం పొందాడు. నీకుమారుడు జనమేజయుడు నీవు సర్వకాటు వల్ల మరణిస్తావు అని తెలుసుకొని సర్వయాగం చేస్తాడు.

ఆయనకు పురోహితుడు కానషేయుడు. అతని కుమారుడు శతానీకుడు. అతడు కృపాచార్యుని వలన విలువిద్య నేర్చుకున్నాడు. అతని కుమారుడు సహస్రానీకుడు. అతని కుమారుడు అశ్వమేధజుడు. అతని కుమారుడు ఆసీమ కృష్ణుడు. అతనికి నిచకుడు. నిచకుని కాలంలో హస్తినాపురం నదీజలాలలో కొట్టుకు పోతుంది. అతడు తన రాజధానిని కౌశాంబికి మారుస్తాడు. నిచకుని కుమారుడు ఉప్పుడు. అతనికి చిత్రరథుడు, అతనికి శుచిరథుడు, అతనికి వృష్టిమంతుడు, అతనికి సుషేణుడు, అతనికి సునీతుడు, అతనికి నృచక్షువు, అతనికి సుఖానిలుడు, అతడికి పరిప్లవుడు, అతడికి మేధావి, అతడికి సునయుడు, అతడికి నృపంజయుడు, అతనికి దూర్యుడు, అతనికి నిమి, అతనికి బృహద్రథుడు అతని వంశంలో ఆఖరి వాడైన బ్రహ్మక్షత్రునికి సంతానం లేదు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పుడు నీకు మగధదేశపు రాజుల చరిత్ర చెబుతాను విను. జరాసంధుని పుత్రుడు సహదేవుడు, అతనికి మార్జాలి, అతనికి శ్రుతపస్సు, అతనికి నయతాయుడు, అతనికి నిరమిత్రుడు, అతనికి సునక్షత్రుడు, అతనికి బృహత్సేనుడు, ఈ విధంగా పురంజయుని దాకా వారి వంశం విస్తరిల్లింది.

యయాతి కుమారుడు అనువు. అతడికి సభానరుడు, మొదలగు వారు జన్మించారు. వారిలో అంగుడు అంగదేశానికి, వంగుడు వంగదేశానికి, కళింగుడు కళింగదేశానికి, సింహుడు సింహళానికి, ఆంధ్రుడు ఆంధ్ర దేశానికి రాజులు అయ్యారు. వారిలో సువీరుడు అనే వాడికి సత్యరథుడు, వానికి దివిరథుడు, వానికి ధర్మరథుడు, వానికి చిత్రరథుడు జన్మించారు. ఆ చిత్రరథుడే రోమపాదుడు. దశరథుని కుమార్తె శాంతను అతడు పెంచుకున్నాడు. ఋష్యశృంగుడికి శాంతను ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

దశరథునికి పుత్రసంతానం లేరు. ఋష్యశృంగుడు పుత్రకామేష్టి చేసి దశరథునికి సంతాన ప్రాప్తి కలుగచేసాడు. రోమపాదునికి చతురంగుడు, వానికి వృథులాక్షుడు, అతనికి బృహద్రథుడు, వానికి బృహన్తనసుడు, వానికి జయద్రథుడు, వానికి విజయుడు, వానికి ధృతి, వానికి ధృతవ్రతుడు, వానికి సత్యకర్ముడు, వానికి అతిరథుడు జన్మించారు. ఈ అతిరథుడు కుంతి కన్యగా ఉండగా పుట్టిన కర్ముని, గంగానదిలో విడిచిపెట్టబడిన కర్ముని, పెంచుకున్నాడు. కర్ముని కుమారుడు వృషసేనుడు.

యయాతి కుమారుడు ద్రుహ్యునకు బభ్రుసేతువు, అతనికి ఆరబ్బుడు, వానికి గాంధారుడు, వానికి ఘర్ముడు, వానికి ఘృతుడు, వానికి దుర్మదుడు, వానికి ప్రచేతసుడు జన్మించారు. వీరంత ఉత్తర భారతాన్ని పరిపాలించారు.

యయాతి కుమారుడు తుర్వసునికి వహ్ని, వానికి భర్ముడు, వానికి భానుమంతుడు, వానికి త్రిసానుడు, వానికి కరంధముడు, వానికి మరుత్తు జన్మించారు. మరుత్తుతో అతని వంశం అంతం అయింది.

యయాతి పెద్ద కుమారుడు యదువంశ చరిత్ర చెబుతాను విను. యదువునకు సహస్రజిత్తు, వానికి శత్రుజిత్తు, వానికి హేహయుడు, వానికి ధర్ముడు, వానికి నేత్రుడు, వానికి దుర్మదుడు, వానికి ధనికుండు, వానికి కృతవీర్ముడు, వానికి అర్జునుడు, అతనికి కార్తవీర్యార్జునుడు అని పేరు. అతనికి వేయిమంది కుమారులు. వారు జమదగ్నిని చంపినందున, పరశురాముడు వారందరితో సహా క్షత్రియ వంశమును నిర్మూలించాడు. వారిలో ఐదుమంది మాత్రము మిగిలారు. వారు జయధ్వజుడు, శూరసేనుడు, వృషణుడు, మధువు, ఊర్జితుడు. వీరి వలన మరలా యదువంశము వృద్ధిచెందింది. వారిలో జయధ్వజునికి తాళజంఘుడు, వానికి నూరుమంది కుమారులు కలిగారు. వారిలో పెద్దవాడు వృష్ణి. అతని పేరుతో వృష్ణివంశము, మధు కుమారులతో మాధవ వంశము, ఈవిధంగా యాదవ వంశము వృద్ధి చెందింది.

యయాతి కుమారుడు యదువు అతని కుమారుడు క్రోష్టుడు, వానికి వృజివంతుడు, వానికి శ్వాహితుడు, వానికి భేరుశేకుడు, వానికి చిత్రరథుడు, వానికి శశిబిందువానికి పృథుశ్రవుడు, వానికి ధర్ముడు, వానికి ఉశనుడు, వానికి రుచకుడు, వానికి పురుజిత్తు, జ్యముఖుడు కలిగారు. జ్యముఖుని కుమారుడు విదర్బుడు. వానికి రోమపాదుడు, వానికి బభ్రువు, వానికి విభువు, వానికి కృతి, వానికి ఉశికుడు, వానికి ఛేది జన్మించారు. ఛేది కుమారులు చైద్వలు.

విదర్బుని ఇంకొక కుమారుడు క్రుధుడు. వానికి కుంతి, వానికి ధృష్టి, వానికి నిర్వతి, వానికి దశార్ముడు, వానికి వ్యోముడు, వానికి జీమూతుడు, వానికి వికృతి, వానికి భీమరథుడు, వానికి నవరథుడు, వానికి దశరథుడు, అతనికి శకుని, అతనికి కుంతి, అతనికి దేవరాతుడు, అతనికి దేవక్షతుడు, అతనికి మధువు, అతనికి కురువశుడు, అతనికే అనువు, అతనికి పురుషోత్తుడు, అంతడికి అంశువు, అతనికి సాత్వతుడు కలిగారు. అతనికి భజమానుడు, భజి, దివ్యుడు, వృష్ణి, దేవాప్యథుడు, అంధకుడు, మహాభోజుడు కలిగారు. మహాభోజుని వంశం వారిని భోజులు అని అన్నారు.

సాత్త్వతుని కుమారుడు వృష్టికి సుమిత్రుడు, యుధాజిత్తు కలిగారు. వారిలో యుధాజిత్తుకు శిని, అనమిత్రుడు జన్మించారు. అనమిత్రుడికి నిమ్నుడు కలిగాడు. నిమ్నుని కుమారులు సత్రాజిత్తు, ప్రసేనుడు. అనమిత్రుడి కుమారుడు శిని వాని కొడుకు సత్త్వకుడు. వాని కొడుకు సాత్త్వకి.

సాత్త్వకికి జయుడు, వానికి కుణి, వానికి యుగంధరుడు పుట్టారు.

అనమిత్రుని మరొక కుమారుడు పృశ్ని. అతని కుమారుడు శ్వఫల్కుడు, అతని కుమారుడు అక్రూరుడు వానికి దేవలుడు మొదలగువారు జన్మించారు. వారి వలన వృష్టి వంశం వృద్ధి చెందింది.

అంధకుని వలన అంధక వంశం వృద్ధిచెందింది. వారి వంశంలో ఆహుకుడు, ఆహుకి ప్రసిద్ధులు. ఆహుకునికి దేవకుడు, ఉగ్రసేనుడు పుత్రులు. దేవకునికి దేవలుడు మొదలగు నలుగురు కుమారులు, ధృతదేవ, శాంతిదేవ, ఉపదేవ, శ్రీదేవ, దేవరక్షిత, సహదేవ, దేవకి అనే కుమార్తెలు కలిగారు. ఈ ఏడుగురిని వసుదేవుడు వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఉగ్రసేనుడికి కంసుడు మొదలగు కుమారులు, నలుగురు కుమార్తెలు కలిగారు. వారిని వసుదేవుని తమ్ముళ్లు వివాహం చేసుకున్నారు. భజమానుని కుమారుడు విడూరధుడు, వానికి శిని, వానికి భోజుడు, వానికి హృదికుడు, వానికి దేవమీథుడు, శతధనువు, కృతవర్త అనే కుమారులు కలిగారు. దేవమీథుడుని శూరుడు అంటారు. అతని కులమే శూరకులము. శూరుని కుమారుడు వసుదేవుడు, మొదలగు పదిమంది కుమారులు, పృథ మొదలగు ఐదుగురు కుమార్తెలు. ఈ పృథను కుంతిభోజుడు పెంచుకున్నాడు. పృథ పేరు కుంతి. పృథ కుమారుడు పార్థుడు. కుంతికి సూర్యుని వరం వలన కన్యగా ఉండగా, ఆమె కన్యాత్వం చెడకుండా పుట్టిన వాడు కర్ణుడు. కుంతిని పాండురాజు వివాహం చేసుకున్నాడు. ఆమె కుమారులు ధర్మరాజు, భీముడు, అర్జునుడు. పృథ చెల్లెలు శ్రుతదేవను వృద్ధశర్త వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడు దంతవక్త్రుడు. పృథ మరొక చెల్లెలు శ్రుతశ్రవసను దమఘోషుడు వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడు శిశు పాలుడు.

వసుదేవుడు పుట్టినపుడు దేవదుందుభులు మోగాయి. అందువలన ఆయనకు ఆనకదుందుభి అని పేరు. వసుదేవుని మరొక భార్య రోహిణి. ఆమెకు బలరాముడు మొదలగు వారు జన్మించారు. దేవకికి ఎనిమిదిమంది కుమారులు. వారు కీర్తిమంతుడు, సుషేణుడు, భద్రసేనుడు, ఋజువు, సవదనుడు, భద్రుడు, సంకర్షణుడు పుట్టారు. ఎనిమిదవ సంతానంగా శ్రీకృష్ణుడు జన్మించాడు. ఆఖరున దేవకి కి సుభద్ర అనే కుమార్తె కలిగింది. ఆమెను అర్జునుడు

వివాహం చేసుకున్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు వసుదేవుని ఇంట్లో పుట్టినా, నందుని ఇంట పెరిగాడు. తన మామ కంసుని చంపాడు. మధుర నుండి ద్వారకకు వెళ్లాడు. ఎనిమిది మంది భార్యలను వివాహం చేసుకున్నాడు. భారత యుద్ధం జరిపించాడు. అర్జునుడికి గీత బోధించాడు. పాండవులను గెలిపించాడు. తాను వచ్చిన కార్యము పూర్తికాగానే మరలా వైకుంఠం చేరుకున్నాడు.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

భాగవతము

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

నవమస్కంధము సంపూర్ణం

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

--:0:--

భాగవతము

(పోతనామాత్య ప్రణీతము)

దశమస్కంధము

గంగానదీ తీరంలో ప్రాయోపవేశం చేస్తున్న పరీక్షిత్ మహారాజుకు శుకమహర్షి ఏడు రోజులపాటు భాగవత కథను వినిపించినట్టు సైమిశారణ్యంలో సత్రయాగ సందర్భంలో సూత పౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు వినిపించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని ఇలా అడిగాడు. “మహాత్మా! పరమాత్మ యదువంశంలో మానవుడుగా ఎందుకు పుట్టవలసి వచ్చింది. అలా పుట్టి ఏ విధంగా ప్రవర్తించాడు. ఏయే వేళలలో ఏయేలీలలుచేసాడు. నాకు సవిస్తరంగా తెలియజేయండి. శ్రీహరికథలు వినడం అనేది సంసారబాధలు పడుతున్న వారికి జైషధం లాంటిది. చెవులకు ఇంపుగా మనసుకు ఆనందంగా ఉంటుంది. మోక్షం కోరుకునేవారికి ఒక వరం లాంటిది. అటువంటి కృష్ణచరితం వినిపించండి. భీష్మాది కురువీరుల సైన్యాన్ని కృష్ణుని సాయంతో పాండవులు పిల్లకాలువ దాటినట్టు దాటగలిగారు గదా! నేను మా తల్లి గర్భంలో ఉండగా అశ్వత్థామ ప్రయోగించిన బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము నన్ను

తరుముతుంటే ఆ మహానుభావుడే రక్షించాడు. పురుషోత్తముడైన మహావిష్ణువు జీవులందరి లోపలా బయటా కూడా ఉంటాడు. ఆయన కాలస్వరూపుడు. ఆయనను పూజిస్తే మోక్షం ప్రసాదిస్తాడు. మహాత్మా! బలరాముడు రోహిణి కుమారుడు అని చెప్పారు కదా. దేవకీదేవి గర్భంలో ఎలా ఉన్నాడు. కృష్ణుడు వ్రేపల్లెకు ఎలా వెళ్లాడు. అక్కడ ఎవరి ఇంట్లో పెరిగాడు. తన మేనమామ కంసుని ఎలా చంపగలిగాడు. కృష్ణుడు ఈ భూమి మీద ఎంత కాలం జీవించాడు. ఆయనకు ఎంతమంది భార్యలు. వారితో ఎలా ప్రవర్తించాడు. శ్రీకృష్ణుని చరిత్ర పూర్తిగా నాకు వివరించండి.” అని అడిగాడు.

దానికి శుకమహర్షి ఈ విధంగా రెప్పాడు. “ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీవు అడిగిన విషయాలన్నీ వివరంగా చెబుతాను విను. భూమి మీద దేవతల కన్నా దానవుల సంఖ్య పెరిగిపోయింది. దానవుల చేతికి రాజ్యాధికారం వచ్చింది. వారు భూమిని మొత్తం ఆక్రమించారు. ఆ కారణంగా భూదేవి దుర్వార్గుల భారం మోయలేక బ్రహ్మదేవుని వద్దకు పోయి తన గోడు వెళ్లబోసుకుంది. భూదేవి చెప్పినది అంతా విన్న బ్రహ్మగారు ఆలోచించారు. ఇది తన వల్ల అయ్యేపని కాదని భూదేవిని, దేవతాగణాలను వెంటబెట్టుకొని విష్ణువు దగ్గరకు వెళ్లాడు. పురుష సూక్తం పఠిస్తూ ధ్యానముద్రలోకి వెళ్లాడు. ఆయనకు ఒక విషయం గోచరించింది. ఆయన దేవతలను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“మహావిష్ణువు ఆజ్ఞాపించాడు. మీరంతా మీ మీ అంశలతో యాదవ కులంలో జన్మించండి. విష్ణువు వసుదేవునికి దేవకీదేవికి పుత్రుడుగా జన్మిస్తాడు. భూభారం తొలగిస్తాడు. ఆదిశేషువు ఆయనకు అన్నగారిగా జన్మిస్తాడు. యోగమాయ ఆయనకన్నా ముందుగానే భూలోకంలో ప్రవేశిస్తుంది.” ఈ విధంగా చెప్పి బ్రహ్మగారు తన లోకం వెళ్లపోయారు.

భూలోకంలో యాదవవంశంలో శూరసేనుడు అనే రాజు మధురాపురిని రాజధానిగా చేసుకొని మధుర, శూరసేన రాజ్యాలని పరిపాలిస్తున్నాడు. మధురా నగరమే యాదవులకు తొలి రాజధాని. ఆ శూరసేనుని కుమారుడు వసుదేవుడు. ఆయన ఉగ్రసేనుని కుమార్తె అయిన దేవకీదేవి అనే కన్యను వివాహం చేసుకున్నాడు. ఉగ్రసేనుని కుమారుడు కంసుడు. వివాహం అయిన తరువాత, వసుదేవుడు తన భార్య అయిన దేవకీదేవిని రథం మీద ఎక్కించుకొని మధురకు వస్తున్నాడు. చెల్లెలు

దేవకిని అమితంగా ప్రేమించే అన్నగారు కంసుడు, దేవకీ వసుదేవుల రథం స్వయంగా నడుపుతున్నాడు. తన మీద అన్నగారికి ఉన్న ప్రేమకు దేవకి ఎంతగానో మురిసిపోయింది. ఉగ్రసేనుడు తన కుమార్తెకు అమితంగా కానుకలు ఇచ్చాడు. అవన్నీ మోసుకొని దాసదాసీజనాలు వెంట నడుస్తున్నారు. ఇంతలో ఆకాశం నుండి ఒక శబ్దం వినిపించింది.

“ఓరి మూర్ఖుడా! నీవు ఎంతో ప్రేమతో నీ చెల్లి ఎక్కిన రథం నడుపుతున్నావు. కాని భవిష్యత్తు నీకు తెలియదు. నీ చెల్లెలు ఎనిమిదవ గర్భంలో పుట్టబోయే వాడు నిన్ను సంహరిస్తాడు.” అని వినబడింది.

ఈ మాటలు విన్న కంసుడు ఎంతో కలత చెందాడు. తన భోజవంశాన్ని నాశనం చేయడానికి పుట్టబోయే బిడ్డకు జన్మనివ్వబోయే తన చెల్లి బతకకూడదు అని అనుకున్నాడు. కంసుడిని కోపము, తాను రాజును, తనకు ఎదురులేదు అనే మదము ఆవహించాయి. వెంటనే కత్తితీసుకున్నాడు. తన చెల్లి కొప్పుబట్టుకొని రథం నుండి కిందికి లాగాడు. ఆమె తాను ప్రాణాధికంగా ప్రేమించే చెల్లెలు అని కూడా ఆలోచించకుండా చంపబోయాడు. వెంటనే వసుదేవుడు రథం దిగాడు. కంసునికి అడ్డుపడ్డాడు. అతనితో ఇలా అన్నాడు.

“బావా! నీవు ఈమెకు అన్నగారివి. ఈమె నీకు చెల్లెలు. పుట్టింటి వారు ఆడపడుచుకు చీర సారే నగలు ధనము ఇచ్చి గౌరవిస్తారు. మంచిమాటలతో ఆమెను సంతోషపెడతారు. నీవు అందుకు విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తున్నావు. కంటికి కనిపించని వారి మాటలు విని నీ చెల్లిని చంపబోతున్నావు. వద్దు బావా. చంపవద్దు. నీవు వీరుడివి. ఒక ఆడదాన్ని చంపుతావా. అయినా నీ చెల్లి అమాయకురాలు. సోదరి తన అన్నదమ్ముల క్షేమం ఎల్లప్పుడూ కోరుతుంటుంది. ఆమెకు ఏ పాపము తెలియదని నీకూ తెలుసు. నీవు సామాన్యుడివి కావు. పవిత్రమైన భోజవంశంలో జన్మించావు. అటువంటి నీవు చెప్పుడు మాటలు విని ఒక అబలను, అందులోనూ నీవు ప్రాణం కన్నా ఎక్కువగా ప్రేమించే చెల్లిని చంపుతావా. ఇది నీ వంశప్రతిష్ఠకే భంగం కదా!

బావా! నీకు తెలియంది ఏముంది. జీవుడు పుట్టిన వెంటనే వాడి మరణం కూడా వాడి వెంటనే ఉంటుంది. ఇది సహజం. నేడు కానీ, రేపు కానీ, నూరేళ్లు నిండిన తరువాతైనా మరణించక తప్పదు. మరణం అంటే ఈ భౌతిక శరీరం పంచభూతములలో కలిసి పోవడమే. లోపల ఉన్న జీవుడు మరొక శరీరం వెతుక్కుంటాడు. ఇది వాడి వాడి కర్మవాసనలను బట్టి జరుగుతుంటుంది. మానవుడు తన జీవిత కాలంలో చేసిన కర్మల వాసనలు అతని వెంట వస్తాయి. ఈ పూర్వకర్మల వాసనలకు అనుగుణంగా మనసు సంకల్పం చేస్తుంటుంది. ఆ సంకల్పాలను బట్టి శరీరం కర్మలు చేస్తుంటుంది.

జీవుడు ఎన్ని శరీరాలు ధరించినా కర్మవాసనలు అతని వెంట ఉంటాయి. జీవుడు తాను ధరించిన శరీరంలో ఉండి దాని మీద అపరిమితమైన ఆసక్తి పెంచుకుంటాడు. కానీ ఏదో ఒక రోజు ఆ శరీరాన్ని విడిచిపెట్టాలి అన్న సత్యం గ్రహించలేడు. ఆ శరీరంలో ఉండి అతడు చేసే మంచి కర్మలు చెడు కర్మలలో అతడి క్రితం జన్మవాసనలు ప్రతిఫలిస్తుంటాయి. మానవుడు తన

కర్మలఫలాలని బట్టి ప్రవర్తిస్తూ ఎదుటి వాడిలో తప్పులు వెదుకుతుంటాడు. కాబట్టి ఎవడి కర్మానుసారం వాడి ప్రవర్తన ఉంటుంది. తన సుఖం కొరకు ఇతరులను బాధించడం మంచిది కాదు. అలా చేస్తే, దాని ఫలితం అనుభవించక తప్పదు.

నా భార్య నీకన్నా చిన్నది. నీకు కూతురుతో సమానం. ఎవరైనా కూతురును ప్రేమిస్తారు కానీ చంపుతారా! పైగా ఈమెకు కొత్తగా పెళ్లి అయింది. లక్ష్మీకళతో వెలిగిపోతూ ఉంది. నిన్నుచూసి భయంతో వణికిపోతూ ఉంది. నీకు చేతులు ఎత్తి మొక్కుతాను. ఈమెను విడిచిపెట్టు.” అని దీనంగా వేడుకున్నాడు.

కానీ కంసుని హృదయం కరగలేదు. అతని హృదయంలో జాలి దయ ఏ కోశానా లేదు. మూర్ఖత్వం మాత్రం పుష్కలంగా ఉంది. ఈ మూర్ఖుడిని ఎలా దారిలోకి తేవాలా అని మనసులో ఈ విధంగా తర్కించుకున్నాడు వసుదేవుడు.

“వీడు మూర్ఖుడు. చెబితే వినడం లేదు. పుట్టిన బిడ్డను వెంటనే ఇస్తాను అంటే ఒప్పుకుంటాడేమో. ఇప్పటికి ఇదే తరుణోపాయము. ఎందుకంటే దేవకి నాతో కాపురం చేయాలి. ఆమె గర్భం ధరించాలి. తొమ్మిది నెలల తరువాత బిడ్డను కనాలి. అదీ ఏడుసార్లు అయిన తరువాత ఎనిమిదవ సారి. అప్పటి మాట. రేపు ఏం జరుగుతుందో ఎవరికి తెలుసు. ప్రస్తుతము దేవకిని రక్షించుకోడానికి ఇదే తక్షణ కర్తవ్యము. ఈ లోపల ఈ కంసుడి బుద్ధిమార వచ్చు. లేక వీడు మరణించవచ్చు. అప్పటికి ఏదో ఒక ఉపాయం దొరక్కపోదు. ఎటూ వీడు దేవకి ఎనిమిదవగర్భం కారణంగా పుట్టివాడి చేతిలో చస్తాడు. ఆకాశవాణి మాట తప్పదు. అప్పటి దాకా వేచిఉండటం ఉత్తమం.” అని మనసులో అనుకున్నాడు. పైకి మాత్రం కంసుడికి లొంగిపోయినట్టు చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డాడు.

“బావా! ఒక్కమాట. ఈమెకు పుట్టబోయే ఎనిమిదవ వాడు కదా నిన్ను చంపేది. అంతేకానీ ఈమె కాదు కదా. అందుకని ఈమెకు పుట్టిన బిడ్డను, పుట్టిన వెంటనే నీకుతెచ్చి ఇస్తాను. నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు చేసుకో. ప్రస్తుతం ఈ మారణకాండ ఆపు.” అని ప్రాధేయపడ్డాడు.

కంసుడు కూడా ఆలోచించాడు. అప్పటికి కంసునిలో ఆవేశం తగ్గి ఆలోచన పెరిగింది. వసుదేవుడు చెప్పింది బాగుంది అనుకున్నాడు. “అదేంటి బావా. నువ్వు ఇంతగా చెప్పిలా. అలాగే కానీ” అని దేవకిని వదిలిపెట్టాడు. అందరూ వసుదేవుని మందిరం చేరుకున్నారు.

దేవకి గర్భవతి అయింది. మొదటి కుమారుడిని ప్రసవించింది. అన్నమాట ప్రకారము వసుదేవుడు పుట్టిన బిడ్డను కంసుని వద్దకు తీసుకొని వెళ్లాడు. అప్పటికి కంసునికి పూర్తిగా జ్ఞానం

వచ్చింది. తన వీరత్వం గుర్తుకు వచ్చింది. “బావా! ఆకాశవాణి చెప్పింది ఎనిమిదవ సంతానం గురించి కదా. నన్ను వీడేం చేస్తాడు. వీడి వలన నాకేం భయం లేదు.వీడిని తీసుకెళ్లు. ఎనిమిదవ బిడ్డ పుట్టినప్పుడు నా వద్దకు తీసుకొని రా.” అని పలికాడు వసుదేవుడు సంతోషంగా బిడ్డను తీసుకెళ్లి దేవకికి ఇచ్చాడు.

కాని కంసుడు చెడ్డవాడు. వీడికి ఎప్పుడేం బుద్ధి పుడుతుందో ఏమో అని భయపడుతూనే ఉన్నాడు. ఈ విధంగా పుట్టిన వారిని ఆరుగురు బిడ్డలను అందరినీ కంసుడివద్దకు తీసుకెళ్లడం ఆయన వీడి వల్ల నాకేం భయం లేదు అని కంసుడు అనడం జరిగింది.

ఈ లోపల ఒకసారి నారదుడు కంసుని వద్దకు వచ్చాడు. “ఓ రాక్షస రాజా! నిన్ను చంపడానికి విష్ణువు దేవకి ఎనిమిదవ గర్భంలో ప్రవేశిస్తున్నాడు. మీ అందరినీ చంపుతాడు. జాగ్రత్తగా ఉండు.” అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు. కంసుడి కోపం కట్టలు తెంచుకుంది. వెంటనే అప్పటి వరకు పుట్టిన దేవకీ వసుదేవుల కుమారులను అందరినీ చంపాడు. దేవకీ వసుదేవులను కారాగారంలో బంధించాడు. ఇదేమిటి అని అడిగిన తండ్రిని కూడా కారాగారంలో బంధించాడు. తానే మధురకు రాజుగా ప్రకటించుకున్నాడు. తన రాక్షస సైన్యంతో యాదవ రాజ్యాల మీద దండెత్తి వారి నందరినీ ఓడించాడు. యాదవుడు అనేవాడు తల ఎత్తుకుండా చేసాడు. తాను మధురను ఏకఛత్రాధిపత్యంగా ఏలుతున్నాడు.

దేవకి ఏడవ గర్భం ధరించింది. ఆదిశేషుడు ఆమె గర్భంలో ప్రవేశించాడు. విష్ణువు తన మాయను ఆవాహన చేసాడు. “మాయా! కంసుడు వసుదేవుని భార్యలను అందరినీ బంధించాడు. రోహిణి మాత్రం తప్పించుకొని నందగోకులంలో తలదాచుకుంది. ఇప్పుడు నీవు దేవకీ గర్భంలో పెరుగుతున్న పిండమును సంకల్పించి,(నేర్చుగా బయటకు తీసి), దానిని రోహిణి గర్భంలో ప్రవేశపెట్టు. తరువాత నీవు నందుని భార్య యశోద గర్భంలో ప్రవేశించు. నేను దేవకీ గర్భంలో అష్టమ గర్భంగా ప్రవేశిస్తాను.

నీవు ఈ పని చేసినందుకు నిన్ను మానవులు శక్తిస్వరూపిణిగా పూజిస్తారు. నీవు దుర్గ, భద్రకాళి, విజయ, వైష్ణవి, కుముద, చండిక, మాధవి, కన్యక, మాయ,నారాయణి, ఈశాన, శారద,అంబిక అనే 14 పేర్లతో పిలువబడతావు. బలులు సమర్పిస్తారు. వాటితో తృప్తిపడు.” అని పలికాడు.

యోగమాయ విష్ణువు ఆదేశం ప్రకారము భూమి మీదికివచ్చింది. దేవకీ దేవి గర్భం లో నుండి పిండమును నేర్చుగా బయటకు తీసి, వెంటనే ఆ పిండమును రోహిణి గర్భంలో

ప్రవేశపెట్టింది. దేవకీ దేవికి ఏడవ గర్భం స్రావం జరిగిందని అంతా అనుకున్నారు. కంసుడు కూడా అలాగే అనుకున్నాడు. ఎనిమిదవ గర్భం కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు.

కొన్నాళ్లకు రోహిణీదేవి మగశిశువును ప్రసవించింది. ఆ బిడ్డకు రాముడు అనీ, బలంగా ఉన్నాడు కాబట్టి బలరాముడు అనీ నామకరణం చేసారు. దేవకీ గర్భం నుండి బయటకు లాగబడ్డాడు కాబట్టి ఆ బిడ్డకు సంకర్షణుడు అనిసార్థక నామం వచ్చింది.

తరువాత శ్రీమహావిష్ణువు అష్టమ గర్భంగా దేవకీదేవిలో ప్రవేశించాడు. విష్ణుతేజస్సును ధరించిన కారణంగా దేవకీ నూతన కాంతులతో ప్రకాశించింది. మూడులోకాలను తన కడుపులో దాచుకున్న విష్ణువు దేవకీ గర్భంలో ఒదిగిపోయాడు. నెలలు నిండే కొద్దీ దేవకీ కొత్త కొత్త అందాలు సంతరించుకుంది. ఆమెకు ఆహారం సహించడం లేదు. మట్టి తినడం మీద మక్కువ ఏర్పడింది. లోపల ముల్లోకముల ప్రభువు పెరుగుతూ ఉండటంతో ఆమె గర్భం బరువెక్కుసాగింది. దేవకీ గర్భం రోజురోజుకూ పెరుగుతుంటే కంసునిలో భయం కూడా పెరుగుతూ ఉంది.

“ఇదేమిటి నేను ఇలా భయపడుతున్నాను. మనసంతా అల్లకల్లోలంగా ఉంది. ఇదివరకు దేవకీ ఆరు గర్భములు ధరించింది కానీ నాకు ఇంత అలజడి కలగలేదు. తప్పకుండా ఈమె గర్భంలో విష్ణువు ప్రవేశించి ఉంటాడు సందేహం లేదు. ఈమెను ఇప్పుడే చంపవచ్చు కానీ ఆడపడుచును అదీ గర్భవతిని కేవలం అనుమానంతో చంపితే లోకులు నన్ను పిరికివాడంటారు. స్వంత చెల్లిని పైగా గర్భవతిని చంపిన దుష్టుడు అంటారు. నా కీర్తి పోతుంది. అటువంటి బతుకు బతకడం కన్నా చావడం మేలు. నేను పరాక్రమవంతుడిని. అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డ నన్నేం చేయగలడు. పుట్టిన వెంటనే హతమారుస్తాను” అని తనకు తాను సర్దిచెప్పుకున్నాడు.

కాని లోలోపల భయంగానే ఉంది కంసుడికి. ఏది చూచినా, ఎక్కడ చూచినా, విష్ణువే కనపడుతున్నాడు. ఆఖరుకు తాగే నీరు, తినే ఆహారం, కూడా విష్ణుస్వరూపంగానే కనపడుతూ ఉంది. ఏపని చేస్తున్నా తన వెంట విష్ణువు ఉన్నట్టు భ్రమకలుగుతూ ఉంది. ఏ శబ్దం విన్నా అటు తిరిగి చూస్తున్నాడు. శరీరానికి ఏ చిన్న వస్తువు తగిలినా ఉలిక్కిపడుతున్నాడు.

శ్రావణ బహుళ అష్టమి సమీపించింది. విష్ణువు జన్మించే సమయం ఆసన్నంఅయింది. అప్పుడు విష్ణువుకు భూలోకానికి స్వాగతం పలకడానికి బ్రహ్మ దేవతాగణాలు, నారదాది మునులు, అందరూ దేవకీ దేవి బంధింపబడి ఉన్న కారాగారానికి వచ్చారు. పురుషోత్తముడు అయిన విష్ణువును ఈ విధంగా స్తుతిస్తున్నారు.

“ఓ దేవా! నీవు కాలాతీతుడవు. మూడుకాలములలో నీవు ఉంటావు. పంచభూతములు నీలోనుండి వచ్చాయి. పంచభూతములలో నీవు నిండి ఉన్నావు. ఈ

పంచభూతాత్మకమైన మూడులోకములు లయమయిన తరువాత కూడా నీవు ఉంటావు. నీవు నిత్యం సత్యం అనంతం. నీవు సమవర్తివి. అటువంటి నిన్ను మేము అందరము ఆశ్రయించుకొని ఉన్నాము. మాయ నీ అధీనంలో ఉంటుంది. ఆ మాయ మూడులోకములను ఆవరించి ఉంది. అందుకే దేవ మానవ దైత్యులు భేదభావంతో ఉంటారు. కాని జ్ఞానులు నీ మాయను గురించి తెలుసుకున్నవారు నీ మాయకు లోబడరు. ఈ ప్రకృతిలో నుండి సంసారం అనే వృక్షం పుట్టింది. ఆ వృక్షానికి సుఖము దుఃఖము అనే ఫలాలు కాచాయి. కామ,క్రోధ,లోభము మొదలైన అరిషడ్వర్గములు దానికి స్వభావాలు. పంచభూతములు మనోబుద్ధిఅహంకారాలు ఈ వృక్షమునకు కొమ్మలు. ఈ సంసార వృక్షమును సృష్టించి పోషించి లయం చేస్తున్నావు. జ్ఞానులు తమ మనస్సును తమ అధీనంలో ఉంచుకొని ఈ సంసారము అనే సముద్రాన్ని దాటగలుగుతున్నారు. నీవు దుష్ట శిక్షణ శిష్టరక్షణ చేసి ధర్మరక్షణ చేయడానికి అవతరిస్తుంటావు. నీ నామ సంకీర్తనమే జ్ఞానులను రక్షిస్తుంది. కాని కొంతమంది తమకు తాము జ్ఞానులము అనుకుంటూ కొత్త కొత్త విధానాలను రూపొందిస్తూ నీ నామసంకీర్తన మానుతున్నారు. అటువంటివారికి ఉత్తమ గతులు కలుగవు. జ్ఞానులు అయిన వాళ్లు సమస్తం నీకు అర్పించి నిన్ను శరణాగతి పొందుతారు. వారికి ఈ సంసార భయం ఉండదు. ఓ దేవా! నీవు సత్వగుణ సంపన్నుడవు. సత్వగుణమే నీవు. కానీ నీవు ఆత్మస్వరూపుడుగా దేహములలో ఉన్నప్పుడు, ఏ గుణములు అంటక కేవలం సాక్షిగా ఉంటావు. పుట్టుక లేని వాడివి ఇక్కడ శిశువుగా జన్మించబోతున్నావు. నీకు ఈ జన్మ ఒక క్రిడ. ఇటువంటి అవతారములు ఇదివరకు నీవు మత్స్య కూర్మ వరాహ నారసింహ రామఅవతారములు దాల్చావు. లోకాలను రక్షించావు. దుష్టశిక్షణ చేయడానికి సన్మార్గులను రక్షించడానికి నీవు వెంటనే భూమి మీదికి రా” అని శ్రీమహావిష్ణువును ఆహ్వానించారు. తరువాత వారు దేవకీదేవిని దీవించి వెళ్ళిపోయారు.

దేవకీదేవికి పురుటి నొప్పులు మొదలయ్యాయి. సముద్రాలు పొంగుతున్నాయి. మేఘాలు ఆనందంతో గర్జిస్తున్నాయి. ఆకాశంలో గ్రహాలన్నీ ఉచ్చస్థితిలో ఉన్నాయి. ప్రకృతి కూడా పరమాత్మను ఆహ్వానిస్తూ పులకించి పోయింది. దేవతలు పుష్పవృష్టి కురిపించారు. ఆ సమయంలో దేవకీదేవి అర్ధరాత్రివేళ ఒక మగశిశువును ప్రసవించింది. పుట్టిన శిశువు చిరునవ్వులు చిందిస్తున్నాడు. వసుదేవుడు ఆ బాలుని వంక చూచాడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆ బాలుడు మేఘవర్ణంతో ఉన్నాడు. నాలుగు చేతులు కలిగి ఉన్నాడు. వాటిని శంఖు,చక్ర, గద, తామరపుష్పాలు అలంకరించి ఉన్నాయి. గుండెలమీదొక పుట్టుమచ్చ ఉంది. తలమీద చిన్న కిరీటం ఉంది. ఇటువంటి మూర్తిని చూచాడు వసుదేవుడు. తనకు శ్రీమహావిష్ణువే పుత్రుడుగా కలిగాడు అనే భావనతో పదివేల గోవులు దానం చేస్తాను అని మనస్సులో సంకల్పించాడు. తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు.

“దేవా!ఆకాశవాణి చెప్పినది విని కంసుడు నీవు దేవకీగర్భమున పుట్టబోతున్నావని తెలిసి భయంతో వణికిపోతున్నాడు. నీ అన్నలనందరినీ చంపాడు. ఇప్పుడు నీవు పుట్టావని ఈ కారాగార భటుల వలన తెలుసుకొని నిన్ను చంపడానికి వస్తుంటాడు.” అని అనుకున్నాడు.

దేవకీదేవి కూడా ఆ చిన్నిబాలుని చూచి ఇలా అనుకొంది. “నీ కన్నులు తామర రేకులవలె ఉన్నాయి. నీవు సకలశుభలక్షణములతో జన్మించావు. కాని నీవు నాకు దక్కుతావో లేదో అని భయంగా ఉంది. ఎందుకంటే నాకు ఎనిమిదవ గర్భంలో పుట్టబోయే వాడు తనకు మారకుడు అవుతాడని భావించిన నా అన్న కంసుడు నా బిడ్డలు ఆరుగురిని చంపాడు. నన్ను కారాగారంలో బంధించాడు. మేము నిస్సహాయులము. నీవే ఆ దుష్టుడిని శిక్షించు. నిన్ను నీవు రక్షించుకో” అని ప్రార్థించింది. అప్పుడు వారికి ఒక వాక్కు వినిపించింది.

“అమ్మా! నీవు స్వాయంభువ మన్వంతరంలో, ఇది వరకు జన్మలలో పృథ్వి అనే పతివ్రతవు. నీ భర్త సుతపుడు. మీకు సంతానం లేకపోతే మీరు సంతానం కొరకు నా గురించి తపస్సు చేసారు. నాతో సమానమైన కుమారుడు కావాలని మూడుసార్లు కోరుకున్నారు. నాతో సమానమైన వాడు లేడు కాబట్టి నేనే మీ గర్భవాసిన జన్మించాను. అప్పుడు నా పేరు పృథ్విగర్భుడు. రెండవ సారి నీవు అదితిగా జన్మించావు. అప్పుడు నీకు వామనుడుగా జన్మించాను. మూడవ జన్మలో నీవు దేవకిగా పుట్టావు. ఇప్పుడు ఈ జన్మలో నీకు కుమారుడుగా పుట్టాను. దీనితో నా మూడుజన్మలు పూర్తి అయ్యాయి. మీకు కూడా ఇంక జన్మలేదు. ఇప్పటి వరకు మీరు చూస్తున్నది నా దివ్యరూపం. ఇప్పుడు నా అసలు రూపం ధరిస్తాను” అంటూ అప్పుడే పుట్టిన పసిబిడ్డగా మారిపోయాడు.

ఆ మాటలు విన్న దేవకీ వసుదేవులు దిగ్భ్రాంతి చెందారు ఆ బిడ్డ వంక అదేపనిగా చూసున్నారు. ఇంతలో ఆ బిడ్డ కేర్ మని పెద్దగా ఏడవడంతో వారిని ఆవహించిన మాయ తొలగిపోయింది. కంసుడికి ఈవిషయం తెలిస్తే వెంటనే వచ్చి ఈ బిడ్డను చంపుతాడు అనే భయం వారిని ఆవహించింది. అదే సమయానికి నందగోకులంలో యశోదకు యోగమాయ ఆడబిడ్డగా ప్రసవించింది.

వసుదేవుడికి ముందు దేవకీ ప్రసవించిన మగ బిడ్డను రక్షించుకోవాలి అనే ఆతురత కలిగింది. దేవకీదేవి సామ్మసిల్లి పడిపోయి ఉంది. ఎవరో చెప్పినట్టు వసుదేవుడు అప్పుడే పుట్టిన బిడ్డను చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. గట్టిగా గుండెలకు అదుముకున్నాడు. చప్పుడు కాకుండా అక్కడ నుండి కదిలాడు. కావలి వాళ్లకంటపడకుండా బయటకు వచ్చాడు. వసుదేవుడు చావడి దాటి వెళుతున్నాడు. యోగమాయ ఆ ప్రాంతం అంతా ఆవహించింది. ఎవరూ అడ్డగించడం లేదు. అంతా నిద్రమత్తులో ఉన్నారు. అక్కడ యశోదకు యోగమాయ జన్మించగానే ఆ పల్లె అంతా ఒక విధమైన మత్తులోకి జారుకుంది. వసుదేవుడు ద్వారం వెంట ద్వారం దాటుతూ వెళుతున్నాడు. ఆయన వెనుక ఆదిశేషువు తన పడగలు విప్పి గొడుగులాపట్టాడు.

వసుదేవుడు ఆ చీకటిలో అలా అలా వెళుతున్నాడు. దారిలో యమునా నది అడ్డు వచ్చింది. వసుదేవుడు ఒకవిధమైన భ్రమలో ఉన్నాడు. పరవళ్లుతొక్కుతున్న యమునలోకి దిగాడు. నడుచుకుంటూ వెళుతున్నాడు. యమున కూడా ఆయన నడిచిన మేర దారి ఇచ్చింది. వసుదేవుడు నందగోకులంలోకి ప్రవేశించాడు. అంతా గాఢనిద్రలో ఉన్నారు. వసుదేవుడు నేరుగా యశోద ఉన్న పురుటి గదిలోకి వెళ్లాడు. ఆమె పక్కలో దేవకికి పుట్టిన శిశువును పడుకోబెట్టాడు. ఆమె పక్కలో ఉన్న ఆడశిశువును చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. వచ్చిన దారినే వడివడిగా అడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. మరలా యమున దాటి కారాగారం చేరుకున్నాడు. దేవకి పక్కలో ఆడశిశువును పడుకోబెట్టాడు. తాను కూడా సొమ్మసిల్లి పడిపోయాడు.

వసుదేవుడు తన బిడ్డను తీసుకు వెళ్లడం గానీ తిరిగి తీసుకురావడం గానీ దేవకికి తెలియదు. అలాగే యశోదకు కూడా తన బిడ్డ బదులు మరొక బిడ్డ మారిందని తెలియదు. అంతా గాఢనిద్రలో ఉన్నారు కాబట్టి ఈ విషయం ఎవరికీ తెలియదు. కారాగారంలో ఆడబిడ్డ అయిన యోగమాయ కేర్ కేర్ మని ఏడవడంతో అందరినీ ఆవహించిన మాయ విడిపోయింది. అంతా తెలివితోకి వచ్చారు. దేవకిదేవికి ఆడపిల్ల పుట్టిందనీ, యశోదకు మగపిల్లవాడు పుట్టాడనీ అనుకున్నారు. పసిబిడ్డ ఏడుపు విన్న కాపలా వాళ్లు వెంటనే పోయి కంసునికి ఈ సంగతి చెప్పారు. వెంటనే కంసుడు కత్తితీసుకొని దేవకి ఉన్న కారాగారానికి వచ్చాడు. దేవకి చేతిలో నుండి పసిబిడ్డను లాగి చంపబోయాడు. అప్పుడు దేవకి ఇలా బతిమాలింది.

ఉ॥ అన్న! శమింపుమన్న! తగదల్గుడు గాడు ఇది మేనగోడలా
మన్ననసేయుమన్న! విను మానిని జంపుట రాచపాడి గా
దన్న సుకీర్తివై మనగదన్న! మహాత్ములు వోవు త్రోవ బో
వన్న భవత్ప్రహాదరి గదన్న నినున్ శరణంబు వేడెదన్

క॥కట్ట!యార్గురు కొడుకుల బట్టి వధించితివి యాడుబడుచిది కోడల్
నెట్టన చంపగ వలెనే! కట్టిడివి గదన్న! యన్న కరుణింపగదే!

క॥ పుత్రుడు నీ బ్రతుకునకును శత్రుండని వింటిగాన సమయింపదగుం
బుత్రులకు నోచనైతిని బుత్రీదానంబు సేసి పుణ్యము గనవే!

అని పరిపరివిధాల ప్రార్థించింది. ఆ పసిబిడ్డను తన గుండెలకు అదుముకుంది పాప చెక్కిలికి తన చెక్కిలి ఆనించి పాప కనపడకుండా పమిటను పాపనిండుగా కప్పింది. పసిబిడ్డ పెద్దగా ఏడవడం మొదలు పెట్టింది. తన చెల్లెలు దేవకి మాటలు, పసిబిడ్డ ఏడుపు విన్న కంసుడు ఇంకా రెచ్చిపోయాడు.

పాప కాళ్లు కింద కనపడుతున్నాయి. ఆ కాళ్లుపట్టుకొని లాగాడు. పాప దేవకి చేతిలో నుండి విడివడింది. పాప ఏడుస్తున్నా వినకుండా రెండు కాళ్లుపట్టుకొని పైకెత్తి నేలకేసి కొట్టాడు. ఆ పాప నేల మీద పడటానికి బదులు రివ్వున ఆకాశానికి ఎగిరింది. కారాగారం కప్పు దగ్గర ఎనిమిది చేతలతో కనిపించింది. ఆ పాప కంసుని చూచి పెద్దగా వికటాట్టహాసం చేసింది.

“ఓరీ దుర్మార్గుడా! ఈ దేవకి బిడ్డలను ఆరుగురిని చంపావు. మహాపాపం చేసావు. నిన్ను చంపడం చిటికలోని పని. కాని ఆ పని నాది కాదు. నిన్ను చంపడానికి మరొకడు నాతోపాటు పుట్టి పెరుగుతున్నాడు. వాడి చేతిలో నీ చావు తప్పదు. అప్పటి దాకా బతికి ఉండు” అని అంతర్ధానం అయింది.

అక్కడ అంతర్ధానం అయిన ఆ యోగమాయ లోకమంతా విస్తరించింది. ఒక్కోచోట ఒక్కోపేరుతో పూజలందుకుంటూ ఉంది. అందరినీ ఆపదలనుండి రక్షిస్తూ ఉంది.

యోగమాయ పలికిన పలుకులు కంసుని చెవులకు బాణాల వలె తగిలాయి. ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడ్డాడు. “ఇన్నిజాగ్రత్తలు తీసుకున్నా అష్టమ గర్భం ఫలించింది. నన్ను చంపేవాడు పుట్టనే పుట్టాడు. ఇప్పుడు ఏం చెయ్యాలి” అని కంసునికి మనసులో బెదురు భయం కలిగాయి.

తనను చంపేవాడు ఎటూ పుట్టాడు కాబట్టి ఇంక దేవకీవసుదేవులను కారాగారంలో బంధించి ప్రయోజనం లేదనుకున్నాడు. చెల్లెలు బావ మీద ప్రేమ ఒలకబోసాడు. వారిని ఆదరించాడు గౌరవించాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

“నేను పాపాత్ముడను. పసిబిడ్డలను చంపిన ఘాతుకుడను. నా కోపం నా కళ్లు గప్పి ఇంత పని చేసింది. నన్ను బతికి ఉన్న శవంలా చేసింది. చెప్పుడు మాటలు విని మిమ్ములను ఇంతకాలం బాధ పెట్టాను. మీరు నా మీద దయచూపి నన్ను క్షమించండి. ఇందులో నా తప్పుకూడా లేదు. నా పురాకృత కర్మవాసనలు నన్ను అలా నడిపించాయి. దీనికంతా నేను క్రితం జన్మలో చేసిన కర్మలే కారణం. అయినా ఎవడు చంపేవాడు. ఎవడు చచ్చేవాడు. మీబిడ్డలు ఆయువు తీరి పోయారు. నేను నిమిత్తమాత్రుడను. నేను వారిని చంపాలేదు. వారు నాచేతిలో చావాలేదు. నా మీద నేరం మోపడం సరికాదు. మనందరిలో ఉన్న ఆత్మకు శత్రువులు లేరు. మిత్రులు లేరు. ఆత్మస్వరూపులైన మీకు నేను శత్రువును ఎలా అవుతాను. కాబట్టి నన్ను క్షమించండి” అని వసుదేవుడి కాళ్లు పట్టుకున్నాడు. వెంటనే వారిని చెరసాల నుండి విడిపించాడు.

కంసుడు అలా అన్నప్పుడు తాను కూడా నాలుగు మాటలు చెప్పాలి కదా అని వసుదేవుడు కంసునితో ఇలా అన్నాడు. “బావా. నువ్వు చెప్పినది నిజమే. జీవులందరినీ అహంకారం

ఆవహించి వారి జ్ఞానాన్ని హరించి వేస్తోంది. జీవులు లోభం, మోహం, మదం, భయం, శత్రుత్వం, సుఖం, దుఃఖం, ఆవేశం, వీటికి లోనై ఒకరిని ఒకరు తిట్టుకుంటూ కొట్టుకుంటూ చంపుకుంటున్నారు. ఎంతసేపూ ఇతరుల గురించి ఆలోచనే గానీ తనగురించి తాను ఆలోచించడం లేదు. అందరిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు అందరూ సమానమే అనే ఆలోచన ఎవరికీ రావడం లేదు. మానవుల మధ్య దేవతల మధ్య భేదభావం కల్పించుకుంటున్నారు. అందరూ ఇటువంటి భ్రాంతిలో ఉన్నారు. నీవు కూడా అటువంటి భ్రాంతిలోనే నా కుమారులను చంపావు కానీ వేరు కాదు.” అని అనునయించాడు.

తరువాత కంసుడు తన గృహానికి వెళ్లిపోయాడు. ఆ రాత్రి ఎలాగో గడిపాడు. ఉదయమే లేచాడు. అతనిలోని రాక్షసుడు కూడా నిద్రలేచాడు. ఎలాగైనా ఆ పుట్టిన వాడు ఎక్కడ పెరుగుతున్నాడో తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. వెంటనే తన మంత్రిలను పిలిపించాడు. జరిగిన విషయాలన్నీ వారికి చెప్పి వారి అభిప్రాయం అడిగాడు.

“మహారాజా! ఇంకా ఆలస్యం ఎందుకు. తమరు ఆజ్ఞాపిస్తే మేము అన్ని పట్టణాలు పల్లెలు జనపదాలు వెదుకుతాము. నిన్నటి నుండి పుట్టిన వారి నందరినీ చంపేస్తాము. పైగా నీ పరాక్రమానికి భయపడి దాక్కున్న దేవతాగణాలను వెదికి పట్టుకొంటాము. ఎందుకంటే శత్రుశేషం ఉంటే రాజుకు నిద్రరాదు. శత్రువు అనేవాడు లేకుండా చేస్తాము. రోగాలను ఎలాగైతే నిర్మూలిస్తామో అలాగే శత్రువును కూడా పుట్టగానే నిర్మూలించాలి. మొక్క ముదిరితే మాను అవుతుంది. శత్రువు ముదిరితే నిర్మూలించడం మనవల్లకాదు.

రాజా! ఈ దేవతలకు నాయకుడు విష్ణువు. ఆయన ధర్మస్వరూపుడు. విష్ణువును నిర్మూలించాలంటే ఆయన ఏదో ఒక శరీరంతో దొరకాలి. ఆయన గోవులు బ్రాహ్మణులు వేదములు, సత్యము యజ్ఞయాగములలో ఉంటాడని ప్రతీతి. వీటిని అంతం చేస్తే విష్ణువు నశిస్తాడు. కాబట్టి మహారాజా! దేవతామూర్తులను, ఋషులను మునులను చంపమంటావా. గోవులను చంపమంటావా. బ్రాహ్మణులను చంపమంటావా. వేదాలను నాశనం చేయమంటావా. ఏమి చెయ్యాలో ఆజ్ఞాపించండి.” అని అడిగారు. వారి ఆలోచనలకు తల ఊపాడు కంసుడు.

కంసునికి ఏది చెయ్యాలో ఏది చెయ్యకూడదో, ఏది ధర్మమో ఏది అధర్మమో, అనే ఆలోచన రావడం లేదు. కాలానికి వశుడు అయ్యాడు. “అందరినీ చంపండి” అని ఆజ్ఞాపించి తన అంతఃపురానికి వెళ్లిపోయాడు. ఆయన అనుచరులు విజృంభించారు. సత్ పురుషులను సత్ జనులను, ధర్మాచరణ చేసేవారిని బ్రాహ్మణులను, ఋషులు, మునులను, హింసించడం ఆవులను నిర్దాక్షిణ్యంగా విచక్షణారహితంగా చంపడం చేస్తున్నారు. (నేటి ఉగ్రవాద సంస్థలు, వాటి నాయకుల, అనుచరుల మానసిక స్థితి ఇలా గే ఉంది. గమనించండి.)

ఇది ఇలా ఉండగా నందుని గోకులంలో తెల్లవారింది. యశోదకు కుమారుడు పుట్టాడు అన్న విషయం పల్లె అంతా పాకి పోయింది. నందుడు గోకులంలో కులపెద్ద. అందరూ నందుడికి కొడుకు పుట్టాడని ఆనందించారు. పల్లె అంతా పండుగ చేసుకున్నారు. నందుని ఆనందానికి అంతు లేదు. తలారా స్నానం చేసాడు. కొత్త దుస్తులు ధరించాడు. బ్రాహ్మణులను పిలిపించాడు. స్వస్తివాచకాలు చదివించాడు. బిడ్డకు శుభాశీస్సులు చేయించాడు. పుణ్యహవాచనం నిర్వహించాడు. పితృదేవతలను అర్చించాడు. గోదానం వస్త్రదానం సువర్ణదానం చేసాడు. దానాలు స్వీకరించిన బ్రాహ్మణులు నందుని పసిబిడ్డను దీర్ఘాయుష్షు కలిగి భోగభాగ్యాలతో తులతూగాలని దీవించారు. పల్లెలో మేళతాళాలు మోగుతున్నాయి. పల్లెలో ఉన్న వారంతా తమ ఇళ్లు వాకిళ్లు గోవులను అలంకరించారు. కొత్త దుస్తులు ధరించి నందుని ఇంటికి వచ్చి తల్లిబిడ్డలను చూచి కానుకలుగా పాలు పెరుగు వెన్న నెయ్యి ఇచ్చి వెళుతున్నారు. ఆపుదూడలు కూడా తమకు ఒక మంచినేస్త్రం పుట్టాడని గంతులు వేస్తూ అరుస్తున్నాయి.

పల్లె అంతా పండుగ వాతావరణం నెలకొంది. గోకులంలో ఉన్న ఆడవాళ్లంతా యశోదమ్మకు కొడుకు పుట్టాడట అని ఒకరితో ఒకరు చెప్పుకుంటూ పుట్టిన బిడ్డను తొందరగా చూద్దామని తొందర తొందరగా యశోద ఇంటికి వస్తున్నారు. తరువాత బాలుడికి ఒళ్లంతా నూనె పూసి పులిటి స్నానం చేయించారు. శ్రీరామరక్ష అని దీవించారు. జోజో అంటూ జోలపాటలు పాడారు. లోకాలన్నీ నిద్రిస్తున్నా తాను మాత్రం మేలుకొని ఉండే పరమాత్మ (నిరంతర నిర్నిద్రుడు) గోప కాంతల జోలపాటకు నిద్రపోతున్నాడు. ఈ సందర్భంలో పోతనగారు ఒక అందమైన పద్యం రాసారు.

సీ॥ ఏ బాములెరుగక ఏపారు మేటికి బసుల కాపరి ఇంట బాము కలిగె
నే కర్తములు లేక యెనయు నెక్కటికిని జాతక కర్తములు సంభవించే
నే తల్లి చనుబాలు ఎఱుగి ప్రోడ యశోద చన్నుల పాల చొరవ నెఱిగె
నే హాని వృద్ధులు నెఱుగని బ్రహ్మాంబు పాదిగిటిలో వృద్ధి బొందజొచ్చె
(బాములు అంటే కష్టములు)

నే తపములనైన నెలమి బండనిపంట పల్లవీజనముల వాడ బండె
నే చదువులనైన నిట్టిట్టి దనరాని యర్థమవయవముల నందమొందె.

ఆ పసిబిడ్డ బాల్య చేష్టలు పల్లెలలో ఉన్న వారందరినీ అలరిస్తున్నాయి. రోహిణికి జన్మించిన బాలుడు కూడా యశోదకుమారునితో పాటు పెరుగుతున్నాడు. తనకు కుమారుడు పుట్టాడు అన్న విషయాన్ని కంసమహారాజుకు తెలియజేద్దామని, తాను ఏటేటా చెల్లించవలసిన కష్టము చెల్లిద్దామనీ, నందుడు

పాలు, పెరుగు, వెన్న కుండలతో బయలు దేరాడు. తాను మధురానగరానికి వెళ్లి కంసునికి కానుకలు సమర్పించాడు. తరువాత వసుదేవుని వద్దకు వెళ్లాడు. వసుదేవుడు నందుని ఆప్యాయంగా కౌగలించుకున్నాడు. నందునితో ఇలా అన్నాడు.

“మిత్రమా! నీకు సంతానం లేదని ఎన్నాళ్లుగానే బాధపడుతున్నావు. ఇన్నాళ్లకు నీకు పుత్రసంతానం కలిగింది. నీవు చాలా అదృష్టవంతుడివి. సంతానం లేని వారి బతుకు వృధా. మాకు ఎనిమిది మంది సంతానం కలిగినా ఎవరూ మా వద్దలేరు. అది మా దౌర్భాగ్యం. అది సరే. మీ పల్లెలో అంతా సుఖంగా ఉన్నారా. ఆవులు బాగా పాలిస్తున్నాయా. ఆవులకు పచ్చిగడ్డి బాగా దొరుకుతూ ఉందా. మీకు క్రూరమృగముల బాధ లేదు కదా.” అని అన్నాడు. దానికి నందుడు “అవును మిత్రమా నీ ఆరుగురు కొడుకులను కంసుడు చంపాడనీ, ఏడవ గర్భం పోయిందనీ, ఎనిమిదవ బిడ్డ ఆడపిల్ల పుట్టి ఎగిరిపోయిందనీ విన్నాను. జరిగిన దానికి విచారించకు. నా కుమారుడే నీ కుమారుడు అనుకో. నీ కుమారుడే నా వద్ద పెరుగుతున్నాడు అనుకో.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు వసుదేవుడు ఎంతో సంతోషించాడు. “మిత్రమా! కంసునికి కష్టం అంతా కట్టావు కదా. మా ఇంటికి వచ్చావు. ఇది చాలు నీవు వెంటనే మీ పల్లెకు వెళ్లు. నీకు కుమారుడు కలగడానికి రెండు మూడు రోజుల కిందట పుట్టిన పసిబిడ్డలను అందరినీ చంపమని కంసుడు ఆదేశాలు ఇచ్చాడని తెలిసింది. కాబట్టి నీవు బాలుడి దగ్గరే ఉండి జాగ్రత్తగా కాపాడు. వెంటనే బయలుదేరు” అని అన్నాడు. ఆ మాటలు విన్న నందుడు వెంటనే తన వారిని తీసుకొని గోకులానికి వెళ్లిపోయాడు. నందుడి చెవుల్లో వసుదేవుడి మాటలు మార్మోగుతున్నాయి. ఏ క్షణానికి ఏం జరుగుతుందో అని భయపడుతున్నాడు నందుడు.

కంసుడికి ఇంకా భయం తీరలేదు. తన అనుచరుల మీద పూర్తి నమ్మకం లేదు. అందుకని పూతన అనే రాక్షసిని పిలిపించాడు. అంతకు ముందు రెండు మూడు రోజుల క్రితం నుండి పుట్టిన బిడ్డలను అందరినీ చంపమని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. పూతన పల్లె పల్లెకూ తిరిగింది. రెండు రోజుల కిందట ఎవరి ఇంట్లో ప్రసవం అయిందో ఎవరి ఇంట్లో మగబిడ్డ పుట్టాడో ఆరా తీసింది. వారి ఇంటికి వెళ్లి ఆ బిడ్డకు పాలు ఇచ్చే నెపంతో విషం పూసిన స్తన్యం ఇచ్చేది. ఆ బిడ్డ ఆ స్తన్యం నోట్టో పెట్టుకోగానే మరణించేవాడు. అయ్యో పిల్లవాడికి ఏమయింది అని అనుకుని కంగారుపడుతుండగా, ఈమె మెల్లగా జారుకునేది.

ఈ విధంగా పసిబిడ్డలను చంపుతూ నంద గోకులానికి వచ్చింది. నందుని ఇంట్లో కుమారుడు పుట్టాడని ఊళ్లోసంబరాలు జరగడం చూచింది. నందుని ఇంట్లో పసిపిల్లవాడి ఏడుపు వినబడింది. చక్కగా అలంకరించుకొని పెద్దరికం ఉట్టి పడేలా కనపడుతూ నందుని ఇంటికి

వెళ్లింది. ఆమెను చూడగానే ఎవరో పెద్ద ఇంటి వాళ్లు పసిబిడ్డను చూడటానికి వచ్చారు అని అనుకున్నారు ఆ అమాయక గొల్ల వనితలు. ఆమెను సగౌరవంగా యశోద వద్దకు తీసుకొని వెళ్లారు. వారంతా సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి ఈ రూపంలో పసివాడిని దీవించడానికి వచ్చింది అని అనుకున్నారు. పూతన నేరుగా యశోద వద్దకు వెళ్లి మాటా మాట కలిపింది. పసిబిడ్డ గురించి ఆరాతీసింది. ఆ పసివాడు కళ్లు తెరిచి ఓరకంటితో పూతనను చూచి చిరునవ్వు నవ్వి మరలా కళ్లుమూసుకున్నాడు. ఇది పూతన గమనించలేదు. పసివాడి దగ్గరకు పోయి వాడిని ఎత్తుకొని తన గుండెలకు హత్తుకుంది. శిరస్సు ముద్దుపెట్టుకుంది. “యశోదా పసివాడికి ఆకలి అయినట్లుంది. నీవు నీ పని చూసుకో. నేను పాలు పడతాను” అని “ఏరా కన్నా నా దగ్గర పాలు తాగుతావా.” అంటూ పసివాడిని ముద్దులాడింది. యశోద ఏమీ అనలేదు కానీ రోహిణికి ఎందుకో అనుమానం వచ్చింది. “చూడమ్మా. నీవు ఎవరో మాకు తెలియదు. పిల్లవాడికి పాలు ఇవ్వవద్దు. ఏదో ఎత్తుకున్నావు. ముద్దులాడావు. ఇంక పడుకోబెట్టు. వాడు తల్లి పాలు మాత్రమే తాగుతాడు. తల్లి దగ్గర పుష్కలంగా పాలు ఉన్నాయి. నీవు పాలు ఇవ్వనవసరం లేదు. పైగా మా బిడ్డ బయటవారి పాలు తాగడు.” అని నిక్కచ్చిగా చెప్పింది.

“అదేంటమ్మా అసలు తల్లికి లేని అభ్యంతరం నీకు ఎందుకూ” అంటే చిన్ని బాలుడిని చేతిలోకి తీసుకొని తన తొడలపై పడుకోబెట్టుకొని “చిట్టి తండ్రి ఆకలిగా ఉందా. నా పాలు తాగు అంటూ విషపూరితమైన తన స్తన్యం వాడి నోటికి అందించింది. ఆ పసివాడు కళ్లు తెరిచాడు. పూతన వంక చూచాడు. చిరునవ్వునవ్వాడు. ఆవులించాడు. పూతన స్తన్యము పట్టుకున్నాడు. ఆమె స్తన్యం నోట్లో పెట్టుకొని విషం కలిసిన పాలతో సహా పూతన రక్తం, శక్తిని పూర్తిగా లాగేసాడు. పూతన ప్రాణభయంతో విలవిలలాడి పోయింది. విడవరా బాబూ అంటూ పెద్దగా అరిచింది. అయినా ఆ పసివాడు వదలలేదు. గట్టిగా చిగుళ్లతో పట్టుకున్నాడు. పూతన చేతులు వంకర్లు తిరుగుతున్నాయి. కాళ్లు తేలిపోతున్నాయి. అలాగే నేల మీదికి జారి పోయింది. వెల్లకిలా పడిపోయింది. చిన్నవాడు ఆమె గుండెల మీద పడుకుని ఉన్నాడు. పూతనకు ప్రాణాలు పోతున్న భావన. పెద్దగా అరుస్తూ ఉంది ఆమె అరుపులకు గొల్ల పట్టిలో ఉన్న వారు పరుగు పురుగున నందుడి ఇంటిముందు గుమిగూడారు. లోపల ఏం జరుగుతూ ఉందో తెలియదు. పూతన ప్రాణాలు గాలిలో కలిసి పోయాయి.

యశోదకు రోహిణికి ఏం జరుగుతూ ఉందో అర్థంకావడం లేదు. అంతా మాయగా ఉంది. అందరూ పూతన వంక భయం భయంగా చూస్తున్నారు. యశోద రోహిణి ముందుకు వచ్చారు. యశోద పసివాడిని పూతన గుండెల మీది నుండి తన చేతుల్లోకి తీసుకొని గుండెలకు హత్తుకుంది. వెంటనే దిష్టి తీసే కార్మక్రమం మొదలయింది. ఆవుతోక పసివాడి చుట్టుతిష్టి దిష్టితీసారు. గోధూళి గోమూత్రము పిల్లవాడి మీద చల్లారు. రక్షకట్టించారు. విష్ణువు నామాలు ఉచ్చరిస్తూ రక్షలు కట్టారు. యశోద బిడ్డకు పాలు పట్టింది. పడుకోబెట్టింది. బాలుడు నిద్రలోకి జారుకున్నాడు.

ఈ విషయం నందుడికి ఊరి పొలిమేర దగ్గరే తెలిసింది. పరుగు పరుగున ఇల్లు చేరుకున్నాడు. పూతన శవాన్ని చూచాడు. యశోద, రోహిణి, జరిగినది అంతా పూసగుచ్చినట్టు నందునితో చెప్పారు. అప్పుడే వసుదేవుని మాటలు నిజమవుతున్నాయా అని ఆశ్చర్యపోయాడు నందుడు. నందుడు, గోపకులు అందరూ కలిసి పూతన శవాన్ని ఊరి వెలుపలకు మోసుకొని పోయి దహనం చేసారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! పూతన రాక్షసిఅయినా శ్రీమహావిష్ణువుకు తల్లి మాదిరి స్తన్యం ఇచ్చింది కాబట్టి ఆమె పాపాలు అన్నీ పోయి ఆమెకు ఉత్తమగతులు ప్రాప్తించాయి.

బిడ్డ పుట్టగానే ఇటువంటి ఉత్పాతం జరిగినందుకు నందుడు కలవరపడ్డాడు. గొప్ప ఆపద తప్పిందని సంతోషించాడు. పూతన విషయం వసుదేవునికి తెలిసింది. వెంటనే గర్భుడు అనే పురోహితుని నందగోకులానికి పంపాడు. గర్భుడు నందగోకులానికి వచ్చాడు. నందుని ఇంటికి వెళ్లాడు. నందుడు ఆయనకు భక్తితో నమస్కరించాడు. ఆయనకు అతిథి సత్కారాలు చేసాడు. “తమరు మహాత్ములు. మాబోటి వారికి ఇంటికి వచ్చారంటే దానికి కారణం ఉండే ఉంటుంది. తమరి రాక మాకు శుభాలు కలుగజేస్తుంది. తమరు జ్యోతిషం బాగా తెలిసిన వారు అని ప్రతీతి. కాబట్టి మా కుమారులకు నామకరణం జరిపించండి.” అని ప్రార్థించాడు. తన కుమారుడిని, రోహిణీదేవి కుమారుడిని గర్భుడికి చూపించి ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాడు.

అప్పుడు గర్భుడు నందునితో ఇలా అన్నాడు. “పూతన ఇక్కడకు వచ్చి మీ కుమారుడిని చంపడానికి ప్రయత్నించింది అని వసుదేవుడు విని నన్ను ఇక్కడకు పంపాడు. ఆమెను కంసుడే పంపాడు అని అనుమానంగా ఉంది. కాబట్టి ఈ బాలురకు నామకరణం ఆర్థాటంగా కాకుండా రహస్యంగా జరిపించమని నాకు చెప్పాడు. కాబట్టిమీరు కూడా ఊరందరినీ పిలిచి ఎటువంటిఆర్థాటం చేయకండి. గుట్టుగా జరిపిద్దాము” అని నందునికి నచ్చచెప్పాడు.నందుడు సరే అని ఒప్పుకున్నాడు.

గర్భుడు బాలురకు పుణ్యహవాచనము మొదలగు సంస్కారములు నిర్వహించి బాలురకు నామకరణం చేసాడు. రోహిణీ కుమారుడికి రాముడు అనీ బలంగా ఉంటాడు కాబట్టి బలరాముడుఅనీ నామకరణం చేసాడు. యశోద కుమారుడు నీలమేఘచ్ఛాయతో కృష్ణవర్ణంతో ఉన్నాడు కాబట్టి కృష్ణుడు అని నామకరణం చేసాడు. ఈ బాలురు ఇద్దరూ అన్ని గండాలు గడిచి దినదినప్రథమానంగా పెరుగుతారనీ, దీర్ఘాయుష్కుంతులు అవుతారనీ, ఎన్నో విజయాలలు సాధించి పేరు ప్రఖ్యాతులు గడిస్తారనీ జ్యోతిష్ము చెప్పాడు. తరువాత గర్భుడు వెళ్ళిపోయాడు. కృష్ణుడు యశోదమ్మ ఒడిలో అల్లారుముద్దుగా పెరుగుతున్నాడు.

కృష్ణుడు ఒత్తిగిలి బోర్లపడ్డాడు. యశోద తన కుమారుడు బోర్లపడ్డాడు అనీ ఊరందరినీ పిలిచి వేడుకచేసింది. ఊరందరినీ పేరంటం పిలిచింది. బాలుడికి అభిషేకం మొదలైనవి చేయించింది. బ్రాహ్మణులకు కొత్త దుస్తులు ఇచ్చి భోజనం పెట్టి వారి దీవెనలు పొందింది. కృష్ణుడిని ఆరుబయట ఒక బండి కింద పక్కవేసి పడుకోబెట్టింది. వచ్చిన వారికి తాంబూలాలు ఇవ్వడంలో మునిగి పోయింది.

ఇక్కడ కృష్ణుడికి ఆకలి వేసింది. పక్కన తల్లి లేదు. కోపం వచ్చింది. కాళ్లు చేతులు ఆడిస్తూ ఏడవడం మొదలు పెట్టాడు అయినా తల్లి రాలేదు. కృష్ణుడికి కోపం తగ్గలేదు. పక్కనే ఉన్న బండి చక్రాన్ని ఒక్క తాపు తన్నాడు. ఆ బండి ఒక్కసారి పైకి లేచి కిందపడింది. బండి ఇరుసు చక్రాలు విరిగిపోయాయి. బండి మీద పెట్టిన వంటకాలు, పాలు పెరుగు అన్నీ నేలపాలయ్యాయి.

ఈశబ్దం విని యశోద, గోపవనితలు పరుగెత్తుకుంటూఅక్కడకు వచ్చారు. “అమ్మో బండి విరిగింది. ఇంకా నయం బిడ్డ మీద పడలేదు” అని కృష్ణుని ఎత్తుకొని గుండెలకు హత్తుకుంది యశోద. కాని అక్కడి వారందరికీ ఒక అనుమానం వచ్చింది. బండి దానంతట అది విరగదు కదా. ఎవరో బలవంతుడు విరగ్గొట్టి ఉండాలి. అక్కడ చిన్ని కృష్ణుడు తప్ప ఎవరూ లేరు. మరి ఎలా విరిగిందబ్బా అని ఆశ్చర్యపోతున్నారు. కాని అక్కడ ఆడుకుంటున్న బాలురు మాత్రం అబద్ధం చెప్పలేరుకదా! “ఈ కృష్ణుడికి ఆకలి వేసింది. కాసేపు ఏడ్చాడు. కోపం వచ్చి ఈ బండిని కాలితో తన్నాడు. అంతే బండి అమాంతం ఆకాశంలోకి ఎగిరింది. కింద పడింది. బండివిరిగింది. కృష్ణుడే బండి విరగ్గొట్టాడు. మేము చూచాము” అని చెప్పారు. యశోదకు కానీ అక్కడున్నవారికి కానీ నమ్మశక్యం కాలేదు.

శా!బాలుండెక్కడ? బండి యెక్కడ? నభోభాగంబుపై జేడ్డడడం
గాలం దన్నుట యెక్కడ? ఏల పడుచుల్ గల్లాడిరి? ఈ జడ్డు బ
ల్కే లోకంబున నైన జెప్పబడునే? యే చందమో కాక యం
చాలాపించుచు వ్రేలు వ్రేతలు బ్రభూతాశ్చర్వులైరి అందరున్.

“నిండా సంవత్సరం కూడా నిండని బాలుడెక్కడ. ఇంతపెద్ద బండి ఎక్కడ. వాడు బండిని ఆకాశంలోకి ఎగిరేటట్టు తన్నడం ఏమిటి. ఇటువంటి మాటలు ఎవరైనా నమ్ముతారా! ఈ పిల్లలు ఏం చూచారో ఏమో. వీరి మాటలు నమ్మకండి. ఈ పిల్లలు అబద్ధాలు చెబుతున్నారేమో. అయినా, ఏమీ జరక్కపోతే ఈ పిల్లలు మాత్రం ఈ విధంగా అబద్ధాలు ఎందుకు చెబుతారు. ఏదో జరిగే ఉంటుంది” అని గోపకాంతలు పరిపరివిధాల అనుకుంటున్నారు.

యశోద మాత్రం కృష్ణుడిని ఎత్తుకొని “ఏరా పాలకోసం ఏడ్చిఏడ్చి అలసి పోయావా. ఆకలేస్తోందా. ఇదుగోపాలు తాగు.” అంటూ బిడ్డకు పాలిచ్చింది. ఇది తెలిసి కొంత మంది ముసలి గోపకాంతలు అక్కడకు వచ్చారు. “పిల్లవాడికి ఏదైనా గాలి గ్రహం నోకిందేమో దిష్టి తీయండి” అని కొంతమంది, “అలాకాదు శాంతిహేమామం చేయించండి” అని కొందరు అనసాగారు. ఈ విషయం తెలిసి నందుడు పురోహతులను తీసుకొని వచ్చాడు. వారు హేమామాలు చేసారు. స్వస్తివాచకాలు పలికారు. దానాలు పుచ్చుకున్నారు. కృష్ణుడిని ఆశీర్వదించారు. అమ్మయ్య బిడ్డకు బాలారిష్టదోషం తీరింది అని అనుకున్నారు యశోదా నందులు.

కాని అంతలోనే మరొక విశేషం జరిగింది. తాను పంపిన పూతన నందగోకులంలో అదృశ్యం అయిందన్న వార్త కంసుడికి తెలిసింది. వెంటనే తృణావర్తుడు అనే వాడిని నందగోకులానికి పంపాడు. వాడు వచ్చి పూతన ఒక బాలుడి చేతిలో మరణించింది అని తెలుసుకున్నాడు. ఆ బాలుని చంపడానికి బాలుడి దగ్గరకు వచ్చాడు.

ఆ సమయంలో యశోద బయట కూర్చుని కృష్ణుడికి పాలు ఇస్తూ ఉంది. ఇంతలో బాలుడు బరువెక్కుసాగాడు. వీడేంది ఇంత బరువు ఉన్నాడు అని యశోద కృష్ణుడిని నేల మీద పడుకోబెట్టింది. కృష్ణుడు నేల మీద పాకుతూ ఆడుకుంటున్నాడు. ఇదే సమయం అనుకున్నాడు తృణావర్తుడు. సుడి గాలి రూపంలో వచ్చాడు. బాలుడిని చుట్టుముట్టాడు. బాలుడితో సహా పైకి లేచాడు. ఆ గాలికి లేచిన దుమ్ము కళ్లలో పడి అక్కడ ఉన్నవారికి, యశోదకు, ఎవరు ఎక్కడ ఉన్నారో, ఏం జరుగుతూ ఉందో తెలియలేదు. గాలి తగ్గి కళ్లు తెరిచిచూచేసరికి కృష్ణుడు లేడు. ఇదంతా క్షణాల్లో జరిగిపోయింది.

యశోద దుఃఖానికి అంతులేదు. గోపకాంతలు అంతా గాభరా పడుతున్నారు. యశోద పెద్దగా ఏడవడం మొదలు పెట్టింది. మొన్న అంత పెద్ద గండం గడిచింది. మరలా ఇదేమిటి భగవంతుడా అని పెద్దగా రోదించింది. ఏం జరిగింది ఏంజరిగింది అంటూ గోపకాంతలు అడగసాగారు. “ఇక్కడే పడుకోబెట్టాను. ఇక్కడే ఆడుకుంటున్నాడు. ఇంతలో పాడుగాలి ఒక్కసారిగా వచ్చింది. దుమ్ము కళ్లలో పడింది. కళ్లు తెరిచి చూచేటప్పటికి బిడ్డ కనపడలేదు” అని ఏడవసాగింది యశోద. ఆమె ఆవేదన చూచి అక్కడ ఉన్న వారికి కూడా కంటనీరు ఉబికింది.

ఇక్కడ పరిస్థితి ఇలా ఉంటే తృణావర్తుడు సుడి గాలి రూపంలో కృష్ణుని ఆకాశంలోకి ఎగరేసుకుపోయాడు. కొంత ఎత్తుకు పోగానే కృష్ణుడు విపరీతంగా బరువు పెరిగాడు. తృణావర్తునికి కృష్ణుని మోయడం భారం అయింది. ఇదేమిటి! ఈ చిన్న బాలుడు ఇంత బరువు ఉండటం ఏమిటి! విచిత్రంగా ఉందే. ఇందులో ఏదో మోసం ఉంది.” అని అనుకున్నాడు. ఇంతలో కృష్ణుడు తన రెండు చేతులు తృణావర్తుని మెడచుట్టువేసాడు. కిందికి వేలాడసాగాడు. ఆ బరువుకు తట్టుకోలేక

తృణావర్తుడు కూడా కిందికి జారి జారి ఒక పెద్ద బండరాళ్లగుట్టమీద పడ్డాడు. ఆ వేగానికి వాడు తట్టుకోలేక బండరాళ్లతాకిడికి ప్రాణాలు విడిచాడు. తృణావర్తుడి గుండెల మీద కృష్ణుడు పాకుతూ ఆడుకుంటున్నాడు.

అది చూచిన యశోద పరుగు పరుగున వచ్చి కృష్ణుని ఎత్తుకుంది. గుండెలకు హత్తుకుంది. అప్పుడు ఏడాది బాలుడు ఎంత బరువు ఉండాలో అంతే బరువున్నాడు. యశోదకు దుఃఖం ఆగడం లేదు. కృష్ణుడిని ఒళ్లంతా తడిమి ముద్దులాడుతూ ఉంది. గోపకాంతలు ఆమె పక్కన చేరి ఆమెను ఓదార్చసాగారు. అందరికీ ఒకటే ఆశ్చర్యం. “ఇంత మంచి ఇంత కంగారు పడుతుంటే ఈ బాలుడు ఏమిటి నిశ్చింతగా ఆడుకుంటున్నాడు” అని అనుకున్నారు. ఇంకా కొంత మంది “ఈ యశోద ఏమి పూజలు చేసిందో ఎన్ని నోములు నోచిందో కానీ ఈ బాలుడికి ఎన్ని ఆపదలు వచ్చినా క్షేమంగా బయటపడగలుగుతున్నాడు” అని అనుకున్నారు.

ఇంతలో ఈ విషయం తెలిసిన నందుడు అక్కడకు వచ్చాడు. జరిగిన విషయం తెలుసుకున్నాడు. ఆపద మీద ఆపద రావడంతో వసుదేవుని మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. ఏ క్షణానికి ఏం జరుగుతుందో అని దిగులుపడుతున్నాడు. వెంటనే పురోహితులను పిలిపించాడు. రక్షకట్టించాడు. హోమాలు చేయించాడు. బ్రాహ్మణుల ఆశీర్వాచనాలు బాలుడికి ఇప్పించాడు. ఆ తరువాత ఏ ఉత్పాతము జరగలేదు. కృష్ణుడు రాముడు దినదినప్రవర్ధమానంగా పెరుగుతున్నారు.

కృష్ణుడు, రాముడు, తమ బాల్య క్రిడలతో యశోదను రోహిణిని వ్రేపల్లెలో ఉన్న గోపకాంతలను ఆనందపరుస్తున్నారు. లేచి కూర్చుంటున్నారు. మోకాళ్ల మీద చేతులు పెట్టి లేచి నిలబడటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అంతలోనే తూలి పడిపోతున్నారు. తమ తల్లుల పైకి కొంగులు పట్టుకొని ఊగుతున్నారు. ఆవు దూడల తోకలు పట్టుకొని ఆడుకుంటున్నారు. అవి చెంగున గెంతితో వాటితో పాడు ముందుకు పడుతున్నారు. నీళ్లు కనపడితే చాలు అందులో ఆటలాడుతున్నారు. అమ్మ అత్త అనే మాటలు ముద్దుముద్దుగా మాట్లాడుతున్నారు. లేచి నిలబడిన తరువాత చేతులు కాళ్లు ఆడిస్తూ నృత్యం చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా కృష్ణుడు రాముడు వ్రేపల్లెలో ఉన్న వారందరిని ఆనందపరుస్తున్నారు.

లోకాలన్నీ నిరంతరం పర్వవేషించే శ్రీమహావిష్ణువు అమ్మ దగ్గర పాలు తాగుతూ పక్కన ఉన్న వారిని అరమోడ్డుకళ్లతో చూస్తున్నాడు. అమ్మలేని పరమాత్మ, యశోదను అమ్మా అని పిలుస్తున్నాడు. సహస్రపాద అంటే వేలకొద్ది పాదాలు కలిగిన విరాట్ స్వరూపుడు తన చిట్టి పాదాలతో తప్పటడుగులు వేస్తున్నాడు.

ఇక్కడ పోతన గారు శివశేషపుల తత్వాన్ని గురించి చెప్పారు.

కృష్ణుడి దేహానికి అంటిన దుమ్ము విభూతి వలె గోచరించింది. ఉంగరాలజుట్టు పైకి ముడిచి ముత్తాల పేరుతో ముడి వేసినది శివుడి తలపై ఉన్న చంద్రవంక లాగా కనపడుతూ ఉంది. కృష్ణుడి నుదుట దిద్దిన తిలకం శివుడి నుదుటన ఉన్న మూడవ కన్నులాగా ఉంది. కృష్ణుడి మెడలో వేసిన ముత్తాల హారానికి ఉన్న పచ్చల పతకం శివుని కంఠంలోని హాలాహలపు మచ్చలాగా కనపడుతూ ఉంది. కృష్ణుని మెడలోని ముత్తాలహారాలు శివుని మెడలోని సర్వభూషణములుగా ప్రకాశిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా శివశేషపులకు భేదం లేదు అనే తత్వాన్ని కృష్ణుడు తెలియజేస్తున్నట్టుంది.

ఇంతకు ముందు జరిగిన ఉత్పాతాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని కృష్ణుడు రాముడుని వారి తల్లులు అత్యంత జాగ్రత్తగా పెంచుతున్నారు. ఎద్దుల కొమ్ములు, నిప్పు నీరు ముళ్లు మొదలగు ప్రమాదకర వస్తువుల వద్దకు వారిని పోనీయడం లేదు. కృష్ణుడు రాముడు తప్పటడుగులు వేస్తూ తమ తోటి బాలకులతో ఆడుకుంటున్నారు. యశోద “కృష్ణా! ఏంటా అల్లరి” అని బెదిరిస్తే మూతి ముడుచుకుంటాడు. అంతలోనే యశోద “ఏడీ మా చిట్టి తండ్రి ఏడీ ఎక్కడున్నాడు” అని కళ్లుమూసుకొని చేతులుచాస్తే పకాపకా నవ్వుతూ తల్లిచేతుల్లో వారి పోతాడు.

కృష్ణుడు తప్పటడుగులు వేస్తూ ఇల్లంతా తిరుగుతుంటే కాళ్లకు కట్టిన గజ్జెలు ఘల్లు ఘల్లుమంటూ కృష్ణుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో తల్లికి తెలిసిపోతూ ఉంటుంది. ఇంతవరకు బాగానే ఉంది. కాని కృష్ణుడు పొరుగు ఇండ్లకు కూడా పోవడం నేర్చుకున్నాడు. వాళ్ల ఇంట్లో వెన్న ఉంటే ఆ వెన్నను వారికి తెలియకుండా తినేసేవాడు. ఏమీ ఎరగనట్టు పరుగు పరుగున ఇంటికి వచ్చేవాడు. అమ్మ బువ్వు పెట్టవా అని అడిగేవాడు. సోటి బాలురతో ఆడుకునేవాడు. ఆ ఆటలలో తాను గోపాలుడుగానూ ఇతర బాలురు గోవులు గానూ తాను వారిని అదిలిస్తున్నట్టు ఆటలు ఆడుకునేవాడు. తాను రాజు ఇతరులు భటులుగా రాజు ఆట ఆడుకునేవారు. కాసేపు దొంగాట ఆడుకునేవారు. అందులో తాను దొంగ అనుకునేవాడు. అన్నిచోట్లా దాక్కుంటాడు. ఎవరికీ చిక్కడు. దొరకడు. ఆటల్లోనే కాదు ఇరుగు పొరుగు ఇళ్లలో కూడా అల్లరి పనులు చేసి ఏమీ ఎరగనట్టు ఇల్లు చేరేవాడు. కృష్ణుడి అల్లరి భరించలేక గోపకాంతలు అందరూ యశోద వద్దకు వచ్చి తమ గోడు వెళ్లబోసుకునేవారు.

అమ్మా యశోదా! మా ఇంట్లో వాళ్లకు పాలు చాలవు అని అనుకుంటుంటే మీ వాడు వచ్చి లేగ దూడలను విప్పి ఆవుల వద్దకు తోలుతున్నాడు. దూడలు పాలన్నీ తాగుతున్నాయి. మాకు పాలు మిగలడం లేదు. కాస్త మందలించవమ్మా

మా ఇళ్లలో పాల కుండలలో పాలను తన స్నేహితులకు పంచి పెడుతున్నాడు.
పాలు అయిపోగానే ఆ కుండలు పగలగొడుతున్నాడు. మీ వాడికి కాస్త భయం చెప్పమ్మా.

ఏవమ్మాయి! మీ వాడికి భయపడి మా ఇంట్లో పాలు మేము
దాచిపెట్టుకుంటున్నాము. పాలు కనపడలేదని మా బిడ్డలను గిల్లి ఏడిపిస్తున్నాడు. ఇదేమన్నా
బాగుందా చెప్పు.

మీ వాడికి అందకుండా మేము మా పాలు, వెన్న ఉట్టి మీద పెట్టుకుంటే, ఇంట్లో
ఉన్న పీటలు, కుండలు వేసుకొని ఎక్కి ఆ కుండలలో ఉన్న పాలు వెన్న తాను తన స్నేహితులు
తినేస్తున్నారమ్మా. అవీ అందకపోతే కింది నుండి ఆ కుండలకు చిల్లులు పెట్టి దోసిళ్లతో
తాగేస్తున్నారు, ఏం చెయ్యాని చెప్పు.

అంతవరకు బాగానే ఉంది. తిన్నదంతా తిని ఆ చేతిని నా కోడలు ముఖానికి
పులిమాడు. నా కోడలికి నాకు తగవు పడింది.

నీకు ఇంకో విషయం తెలుసా! వాళ్ల ఇంట్లో కుండలను వీళ్ల ఇంట్లో పడవేస్తాడు.
వీరు తమ కుండలను దొంగిలించారని వాళ్లు తగవుకు వస్తున్నారు. ఇలా తగువులు
పెడుతున్నాడు.

మా ఇంట్లో ఉన్న దేవుడి గదిలోకి పోయి దేవతల మధ్య కూర్చుని నేను కూడా
దేవుడినే అంటున్నాడు. తప్పుకాదటమ్మా.

ఎవరన్నా పిలిచి నీ పేరేమిటా అని అడిగితే వారి బుగ్గగిల్లి పారిపోతున్నాడు.
ఎవరన్నా స్నానాలు చేస్తుంటే వారి దుస్తులు తీసుకొని పారిపోతున్నాడు. మరీ ఇంత అల్లరా!

మా ఇంట్లో మా అత్తగారు నిద్రపోతుంటే ఆమె జుట్టుకు లేగదూడ తోకకు
ముడిపెట్టాడు. ఆమె మంచంమీది నుండి కిందపడింది.

నా కొడుకుకు వద్దన్నా వినకుండా వెన్న అంతా నోటి నిండా కుక్కాడు.
వాడికిఊపిరి ఆడలేదు. ఇదేం ఆటలు చెప్పు.

ఇంట్లో తేలుకనపడితే పాము కనపడితే వాటిని పట్టుకొని మా మీదికి
విసిరేస్తున్నాడు. మేము భయంతో అరిస్తే నవ్వుతున్నాడు. అవి కుడితే కరిస్తే మాగతేంకావాలి.

అమ్మా మీరు కులపెద్దలు కావచ్చు. మీ వద్ద ధనం ఉండవచ్చు. ఉంటే తినండి. ఇష్టం వచ్చిన దుస్తులు ధరించండి. అంతేకానీ మీ పిల్లవాడికి మా ఇంటిమీదికి తోలకండి. బాగుండదు.

క॥ఓ యమ్మ నీకుమారుడు మా యిండ్లను పాలు పెరుగు మననీడమ్మా పోయెద మెక్కడికైనను మా యన్నల సురభులాన మంజులవాణీ!

ఓ యశోదమ్మా! మీ కృష్ణుడు మా ఇండ్లలో పాలు పెరుగు బతకనివ్వడం లేదు. మా అన్నగారు నందులవారికి ఉన్న ఆవుల మీద ఒట్టు. మేము ఈ ఊరిలో ఉండలేము. ఊరువిడిచి వెళ్లడమే ఉత్తమం అని వాపోయారు.

ఈ విధంగా గోపకాంతలు వచ్చి చిన్నికృష్ణుని మీద చాడీలు చెబుతుంటే, ఆయన తల్లి కొంగుచాటున దాక్కున్నాడు. అప్పుడు యశోద “అదేంటమ్మా! మావాడు నన్ను వదిలి ఎక్కడికీ పోడు. ఇల్లు వదిలి కదలడు. అసలు పక్కింటికి దారి కూడా తెలియదు. మా పసిగుడ్డును ఇలా ఆడిపోసుకోవడం భావ్యమా! మీరంతా మంచి వారు. మా వాడి మీద నిందలు వెయ్యకండి. మిమ్మల్ని బతిమాలుకుంటాను” అని వారి నందరినీ సముదాయించి పంపింది.

ఒకసారి బలరాముడు ఇతర బాలురు యశోద వద్దకు వచ్చి “అమ్మా! మేముఅంతా ఆడుకుంటుంటే కృష్ణుడు మట్టి తింటున్నాడు. కావాలంటే చూడు” అని కృష్ణుడిని యశోద ముందుకు తోసారు. ఇప్పుడు యశోదకు నిజంగా కోపం వచ్చింది. యశోద కృష్ణుడి రెండు చేతులు పట్టుకొని

“ఏరా! మట్టి ఎందుకు తింటున్నావు. ఇంట్లో తినడానికి ఏమీ లేవా. అలా తల అడ్డంగా ఊపకు. కొడతాను. రాముడు, ఇతర బాలురు కూడా చెబుతున్నారు. అయినా మన్ను తినవలసిన కర్తవ్యకేం పట్టించిరా. ఇంటినిండా తినడానికి ఎన్నో పదార్థాలు ఉన్నాయి కదా.” అని నిలదీసిన తల్లితో ఇలా అన్నాడు.

“అమ్మా! మట్టి తినడానికి నేనేమన్నా పొరాడే పసివాడినా! ఆకలేసింది అనుకోడానికి ఇప్పుడే కదమ్మా నీ దగ్గర పాలు తాగి వెళ్లాను. నేనేమన్నా వెర్రి వాడినా మన్ను తినడానికి. అమ్మా వీళ్లమాటలు నమ్మకు. కావాలంటే నా నోరు వాసన చూడు. నేను చెప్పిందిఅబద్ధమైతే నన్ను కొట్టు” అని అన్నాడు కృష్ణుడు. ఆ మాటలకు కాస్త చల్లబడింది. యశోద. కాని బలరాముడు అబద్ధం ఎందుకు చెబుతాడు అనే అనుమానం వచ్చింది. వెంటనే కృష్ణుడిని నోరు తెరవమంది యశోద. కృష్ణుడు నోరు తెరిచాడు. యశోద ఆశ్చర్యపోయింది. కృష్ణుడి నోట్లో యావత్ ప్రపంచం మొత్తం

కనపడుతూ ఉంది. సముద్రాలు పర్వతాలు అరణ్యాలు, సకల చరాచరజీవరాసులు సూర్యచంద్రులు, అగ్ని మొదలగునవి కనపడ్డాయి.

మ॥కలయో! వైష్ణవ మాయయో! యితర సంకల్పార్థయో! సత్కమో!
తలపన్ నేరక యున్నదాననో! యశోదాదేవి గానో! పర
స్థలమో! బాలకుడంత! యీతని ముఖస్థంబై యజాండంబు ప్ర
జ్వలమై యుండుటకేమి హేతువో ! మహాశ్చర్యంబు చింతింపగన్!

ఇది కలకాదుకదా! నేను కలకనడం లేదు కా! లేక ఇదంతా విష్ణుమాయ కాదుకదా! కాకపోతే ఇంకేదైనా విశేషం ఉందా! ఇదంతా నిజమేనా! అసలు నా బుద్ధి పనిచేస్తూ ఉందా! ఇంతకూనేను యశోదనేనా! ఇది మా ఇల్లైనా లేక మరోలోకంలో ఉన్నానా! వీడెంత. నిండా ఐదేళ్లు లేవు. వీడి నోట్లో బ్రహ్మాండం అంతా గోచరించడం ఏమిటి. ఇదంతా ఎంతో ఆశ్చర్యంగా ఉంది. పసివాడి నోటిలో బ్రహ్మాండం అంతా కనిపించడం నమ్మశ్యం కావడం లేదు నిశ్చయంగా ఈ బాలుడు ఆ పరమాత్మయే. దేవా! ఇదేమిటో నాకు అర్థం కావడం లేదు. సర్వాంతర్యామివి నీవు నా కుమారుడి నోటిలో కనిపించడం ఏమిటి. ఇంతకాలం వీడు నా కొడుకే లనే భ్రాంతిలో మేమందరం ఉన్నాము. కాదు వీడు సాక్షాత్తు ఆ పరమాత్మస్వరూపమే.” అని అనుకుంది.

ఇదంతా ఒక క్షణంలో జరిగింది. వెంటనే కృష్ణుడు నోరు మూసాడు. మాయ తొలగి పోయింది. యశోద మామూలు మనిషి అయింది. ఎదురుగా నవ్వుతూ కృష్ణుడు కనిపించాడు. పోనీలేరా తింటే తిన్నావులే. ఆకలిగా ఉంటే బువ్వపెడతానురా అంటూ లోపలకు తీసుకొని వెళ్ళింది. ఇదంతా విన్న పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఒక అనుమానం కలిగింది.

“మహర్షి! కన్న తల్లి దేవకికి తన కుమారుడి ఆటపాటలు చూచేభాగ్యం లేదు. కాని ఆ పరమాత్మకు పెంచిన తల్లిగా ఆ భాగ్యాన్ని దక్కించుకున్న యశోద పూర్వజన్మలో ఏం పుణ్యం చేసుకుంది.” అని అడిగాడు. దానికి శుకమహర్షి ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! దేవతా గణాలలో ద్రోణుడు అనే వసువు ఉండేవాడు. అతని భార్య పేరు ధర. బ్రహ్మదేవుడు వారిద్దరినీ పిలిచి మీరు కొంతకాలం భూలోకంలో నివసించాలి అని ఆదేశించాడు. మాకు శ్రీమహావిష్ణువును సేవించుకునే భాగ్యం ప్రసాదిస్తే మేము భూలోకానికి వెళతాము అని అన్నారు. అలాగే వెళ్ళండి అని అన్నాడు. ఆ కారణం చేత ద్రోణుడు నందుడు గానూ ధర యశోదగానూ జన్మించారు. వారి వద్ద కృష్ణుడు పెరుగుతున్నాడు.

ఒకరోజు ఇంట్లో ఎవరూ లేరు. అంతా ఎవరి పనులమీద వారు వెళ్లారు. యశోద కుండ నిండా పెరుగు పోసి కవ్వంతో చిలుకుతూ ఉంది. ఇంతలో బయట ఆడుకుంటున్న కృష్ణుడికి ఆకలి వేసింది. పరుగెత్తుకుంటూ లోపలకు వచ్చాడు. “అమ్మా అమ్మానాకు పాలివ్వవే” అంటే యశోద కొంగు పట్టుకొని లాగసాగాడు. “ఉండరా ఇస్తాను. కాసేపాగు. ఈ కాస్త చల్ల చిలకనీ” అంది యశోద. “కాదు నాకు ఇప్పుడే కావాలి” అని మారాం చేస్తూ కవ్వం కదలకుండా గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. ఇంకవీడు ఆగడని “కాసేపాగు నాన్నా పొయ్యిమీద పాలు పొంగుతున్నాయి. అవి దించి వస్తాను” అని వంటయింట్లోకి వెళ్లింది.

అసలే కృష్ణుడికి ఆకలిగా ఉంది. అమ్మ పాలు ఇవ్వడం లేదు. పైగా వంటయింట్లోకి వెళ్లింది. కృష్ణుడికి కోపం వచ్చింది. ఆ కవ్వంతో కుండ పగులగొట్టాడు. మజ్జిగ వెన్న అంతా నేలపాలయ్యాయి. మజ్జిగలో తేలాడుతున్న వెన్నముద్దలను తీరుబడిగా కూర్చుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ ఆరగిస్తున్నాడు. పొయ్యి మీది పాలు దించి పొయ్యి చల్లార్చి యశోద అక్కడకు వచ్చింది. అమ్మ వస్తున్న అలికిడి విని రెండు చేతులలో వెన్నముద్దలు పట్టుకొని పారిపోయాడు కృష్ణుడు.

పగిలిన కుండా, నేలపాలైన మజ్జిగ అందులో తేలియాడుతున్న వెన్న దర్శనం ఇచ్చాయి యశోదకు. కొడుకు అల్లరికి నవ్వు కోపం రెండూ వచ్చాయి. ఇంక లాభం లేదు వీడికి రెండు తగిలించాలి అని చూరులో ఉన్న ఒక కర్ర లాగి కృష్ణుడిని వెతుక్కుంటూ వెళ్లింది. కృష్ణుడు పక్కఇంటి వాకిట్లోకూర్చుని తాను తెచ్చిన వెన్న ఒక కోతికి పెడుతున్నాడు.

“ఏరా కృష్ణా! నువ్వు తినేది చాలక కోతులను కూడా మేపుతున్నావా. నిన్ను ఎవరూ పట్టుకోలేరనీ, నిన్ను కొట్టరనీ నీకు అసలు అదురు బెదురు లేకుండా పోతోంది. అమ్మ మాట అంటే అస్థలు లక్ష్మపెట్టడం లేదు. ఇవ్వాళ ఎలా తప్పించుకుంటావో చూస్తాను” అంటూ కృష్ణుని పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించింది. కృష్ణుడు తప్పించుకొని పక్కనే ఉన్న రోలు ఎక్కి నిలబడ్డాడు. ఏమీ తెలియని వాడి లాగా చేతులు కట్టుకొని నిలబడ్డాడు.

“వీడు పసివాడూ కాదు. ఎందుకంటే వీడు బండిని తంతే అది విరిగింది. వాడెవడో వచ్చి సుడిగాలిలా పైకి తీసుకుపోతే వాడినే చంపాడు. అలా అని పెద్దవాడూ కాదు. ఉన్న చోట ఉండడు. నాలుగు తగిలిద్దామా అంటే లేకలేకపుట్టిన రాలుగాయి. వీడు దూరని ఇల్లు లేదు. తీసుకురాని తగవు లేదు. అసలు వీడికి భయం అంటే ఏమిటో తెలిసినట్టులేదు. వీడికి కాస్తభయం చెబితే కానీ దారిలోకి రాడు. బాగా గారాబం చేస్తే పిల్లలు చెడిపోతారు. అప్పుడప్పుడు నాలుగుతగిలించాలి.” అని అనుకుంది.

చేతిలో ఉన్న బెత్తం ఆడిస్తూ “ఒరేయ్ ... ఆగరా .. కదలకు ... అక్కడే ఉండు” అంటూ కృష్ణుడి దగ్గరకు వెళ్ళింది. కృష్ణుడు రోలు మీది నుండి కిందికి దూకాడు. ఏడుస్తూ చిందులు తొక్కుతున్నాడు. యశోద దగ్గరకు రాగానే పరుగు లంకించుకున్నాడు. యశోద అవస్తచూచి గోపవనితలు నవ్వుతున్నారు. యశోదకు ఉక్రోషం వచ్చి కృష్ణుడిని తరుముకుంటూ వెళ్ళింది. కృష్ణుడు అక్కడే యశోదకు అందకుండా గుండ్రంగా పరుగెడుతున్నాడు. పరుగెత్తి పరుగెత్తి యశోదకు ఆయాసం వచ్చి నిలబడింది. కృష్ణుడు కూడా అల్లంత దూరంలో నిలబడ్డాడు. కళ్ళునులుముకుంటూ ఏడుస్తున్నాడు. కాని అమ్మ ఎటువస్తే ఎటు పరుగెత్తాలా అని క్రీగంట చూస్తున్నాడు.

ఇలా కాదని ఇద్దరు గోపకాంతలను అటు ఇటు నిలబడమని యశోద కృష్ణుని పట్టుకుంది. కృష్ణుని మెత్తటి శరీరం తగిలేసరికి, కొట్టడానికి చేతులు రాలేదు యశోదకు. “ఏ మండి తమరేనా కృష్ణులు అంటే. వెన్న అంతా తెచ్చి కోతులను మేపుతున్నారా. వెన్న మొహం చూడనట్టు ఇతరుల ఇళ్ళలో జొరబడి వెన్న తింటున్నారా. పైగా దొంగ ఏడుపు ఒకటి. పట్టుకుందామంటే చిక్కవు. ఎలారా నీతో వేగేది. ఇలా ఇల్లిల్లు ఎందుకురా తిరుగుతావు. అందరి ఇళ్ళలో వెన్న దొంగిలించి, వారితో తిట్లు తింటావు. ఒకచోట కుదురుగా ఉండలేవా. క్షణం ఏమాలితే చాలు పారి పోతావు. ఎక్కడ ఉంటావో తెలియదు. నీకు భయం లేదట్రా. నీళ్ళలో దూకుతావు. బండలు ఎత్తుతానంటావు. మట్టి తింటావు. మట్టిలో ఆడతావు. స్తంభాలను పట్టుకొని ఊపుతావు. నీ కోతి చేష్టలకు అంతు లేకుండా పోతోంది. ఒంటి మీద బట్టలు ఉంచుకోవు. దిగంబరంగా తిరుగుతావు. ఏంట్రా ఈ అల్లరి. ఇంత అల్లరి ఎందుకు చేస్తున్నావో తెలియడం లేదు. నీ తోటి పిల్లలు చూడు చెప్పిన మాట విని ఎంత ముద్దుగా ఉన్నారో. అస్సలు నీకు తల్లి భయం కానీ తండ్రి భయం కానీ లేదు. ఉండు నీ పని చెబుతాను.” అని బెత్తం ఆడించింది కాని కొట్టడానికి చేతులు రావడం లేదు. “ఇలా కాదురా నీ పని ఈ రోటికి కడతాను. ఇంక ఎక్కడకు పోతావో చూస్తాను” అని పక్కనే ఉన్న రోటికి కట్టడానికి ప్రయత్నించింది.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! పరమాత్మకు లోపల బయట అనే తారతమ్యం ఉండదు. అది అంతము లేదు. అటువంటి నారాయణుని బంధించాలంటే శరణాగతి ఒక్కటే మార్గం. యశోద “ఇంక నా వల్లకాదురా బాబూ” అంటూ శరణాగతి పొందింది కాబట్టి ఆమెకు చిక్కాడు. కృష్ణుని తన చేతులలో చిక్కించుకున్న యశోద అతడిని గట్టిగా రోటికి కట్టివేయడానికి ప్రయత్నించింది. ఒక తాడు కృష్ణుడి నడుముకు చుట్టింది. అది కొంచెం తక్కువ అయింది. ఆ తాడుకు మరోతాడు జతచేసింది. అది కూడా కొంచెం తక్కువ అయింది. మరొక తాడు ముడి వేసింది. ఇదీ అంతే అలా తాళ్లు ముడి వేసుకుంటూ పోయినా ఇంకా కొంచెం తక్కువ అవుతూనే ఉంది. ఇది చూచి యశోద, గోపకాంతలు నివ్వెరపోయారు. యశోద అలసటతో కూడిన శరీరానికి చెమటలు పట్టాయి.

తల్లి బాధ చూచిన కృష్ణుడికి అయ్యో పాపం అనిపించింది. అమ్మా ఈ తాడు చాల్లే అన్నాడు. యశోద భ్రమ తొలగిపోయింది. మొదట కట్టిన తాడు అలాగే ఉంది. అది సరిపోయింది. కృష్ణుడు యశోదయొక్క తల్లి ప్రేమకు కట్టుబడి పోయాడు. ఓ రాజా! ఇటువంటి అదృష్టం దేవతాగణాలలో ఎవరికీ లభించలేదు. పరమాత్మ భక్తులకు కట్టుబడినట్టుగా జ్ఞానులకు, మౌనులకు, దానపరులకు యోగీశ్వరులకు పట్టుబడడు. ఆవిధంగా కృష్ణుని రోటికి కట్టిన తరువాత ఇంక ఎక్కడికీ పోలేడనే ధైర్యంతో యశోద ఇంటి పనులలో మునిగిపోయింది.

కృష్ణుడు తల ఎత్తి చూచాడు. కొంత దూరంలో రెండు మద్ది చెట్లు కనపడ్డాయి. అవి మామూలు చెట్లుకావు. నలకూబరుడు మణిగ్రీవుడు అనే గంధర్వులు. నారదుని శాపం వలన ఆ విధంగా చెట్లరూపంలో పడి ఉన్నారు. అది ఎలా జరిగిందంటే ఒక సారి కుబేరుని కుమారులు నలకూబరుడు, మణిగ్రీవుడు పరమశివునికి సేవకులుగా నియమితులయ్యారు. తాము యక్షులకు రాజు అయిన కుబేరుని కుమారులమనీ, సాక్షాత్తు పరమశివునికి ఆంతరంగికులమనీ గర్వంగా ఉండేది. వారు ఒక సారి తమభార్యలతో నదీ స్నానం చేస్తున్నారు. ఆ మార్గంలో నారదుడు పోతున్నాడు. ఆయనను చూచి గంధర్వుల భార్యలు గబగబా దుస్తులు ధరించి నారదుడికి నమస్కరించారు. కాని నలకూబరుడు మణి గ్రీవుడు నారదుడిని లక్ష్మపెట్టకుండా అలా స్నానం చేస్తూనే ఉన్నారు. వారిని చూచినారదుడు ఇలా అన్నాడు.

“ధనవంతులకు ఇతరులు కంటికి కనిపించరు. తన శరీరాన్ని, తన వాళ్లను, తన సంపదలను పదవిని నమ్ముకొని ఇతరులను బాధపెట్టాలనీ హింసించాలనీ చూస్తారు. కాని ధనం లేని వాడు దరిద్రుడు కష్టాలు అనుభవిస్తూ కూడా అందరినీ గౌరవిస్తాడు. ఎవరినీ నొప్పించడు హింసించడు. ఇతరులు కూడా తన సాటి వారే అని ఆలోచిస్తాడు. ఇదీ లోకరీతి. కనుక ధనంతో పదవితో మదించిన వాళ్లకు ఆ ధనం, పదవి తొలగిస్తే దారికి వస్తారు. అటువంటి వారికి దరిద్రమే చక్కని మందు. ఈ యక్షరాజు కుమారులు తాము ధనవంతులమనీ, తమకు పరమశివుని ప్రాపకం ఉందనీ, తమకు అందమైన భార్యలు ఉన్నారనీ గర్వము. ఇటువంటివారి కళ్లకు ఎవరూ కనిపించరు. వీళ్ల గర్వం అణిచి వీరిని పూర్వపు మనుషులుగా చేయాలి” అనిఅనుకున్నాడు నారదుడు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

“నలకూబర మణిగ్రీవులారా! మీకు ఐశ్వర్యం, పదవి, భోగలాలసత ఉందని గర్వం మదం ఎక్కువ అయింది. కాబట్టి మీరు భూలోకంలో మద్దిచెట్లుగా పడి ఉండండి. శ్రీమహావిష్ణువు కృష్ణుడిగా అవతరించి తన పాద స్వర్కతో మీకు శాపవిముక్తి కలిగిస్తాడు. అప్పటి నుండి సత్ ప్రవర్తనలో మెలగండి. అప్పుడే మీకు మరలా దేవలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది.” అని శపించాడు. ఆ శాపకారణంగా నలకూబర మణిగ్రీవులు నందగోకులంలో మద్దిచెట్లుగా పడి ఉన్నారు. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు నారదుని మాట ప్రకారం వారికి శాపవిమోచన చేయదలిచాడు.

కృష్ణుడు తన నడుముకు కట్టిన రోటిని ఈడ్చుకుంటూ ఆ మద్దిచెట్ల వద్దకు వెళ్లాడు. రెండుచెట్ల మధ్యకు దూరాడు. ఆ రోలు చెట్లకు అడ్డంపడింది. కృష్ణుడు రోలును బలంగా లాగాడు. ఆ ఊపుకు రెండు మద్దిచెట్లు కూకటి వేళ్లతో సహా పెకలింపబడి నేల కూలాయి. ఆ చెట్లలో నుండి మణిగ్రీవుడు నల కూబరులు బయటకు వచ్చారు. కృష్ణుడికి నమస్కరించి ఇలా అన్నారు.

“కృష్ణా! నీవు పరమాత్మ స్వరూపుడవు. ఆది అంతము లేని వాడవు. విశ్వమంతా నిండినవాడవు. విశ్వరూపుడవు. సకల జీవరాసులకు నీవే అధిపతివి. ప్రకృతి, మహత్ తత్వము అహంకారము పంచ తన్మాత్రలు అన్నీ నీవే. కాని వేటిలో నీవు లేవు కానీ అన్నిటిలో ఉన్నావు. నీవు ప్రకృతి కన్నా ముందు ఉన్నావు. నీవు గుణాతీతుడవు. నీవు మానవ శరీరంలో ఉన్నా గుణాలు నిన్ను ప్రభావితం చేయలేవు. సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నావు. కాని దేహధారులు నీ గురించి తెలుసుకోలేరు. నీవు ధర్మరక్షణ కొరకు అవతరించావు. నీవు యోగీశ్వరేశ్వరుడవు. నారద మునీంద్రుని శాపఫలంగా మేము ఇన్నాళ్లు వృక్షాలుగా పడి ఉన్నాము. నీకొరకు వేచి ఉన్నాము. ఇన్నాళ్లకు మాకు శాపవిమోచన కలిగింది. మమ్ములను అనుగ్రహించు.” అని వేడుకున్నారు. వారితో కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “ఎవరైతే తమ ధర్మం తప్పకుండా, అందరి ఎడల సమభావనతో పరమాత్మ ఎడల భక్తితో ఉంటారో వారే సజ్జనులు. అటువంటి వారి సంసార కర్మ బంధాలు విడిపోయి మోక్షం పొందుతారు. నారద మహర్షి శాప కారణంగా మీరు నన్ను చూడగలిగారు. ఇంక మీరు మీ లోకానికి వెళ్లండి.” అని చెప్పగానే ఆ యక్షులు తమ లోకానికి వెళ్లిపోయారు.

ఇంతలో యశోద లోపల పని ముగించుకొని రోలుకు కట్టిన కృష్ణుడు ఏడుస్తున్నాడో ఏమో అని ఆదుర్దాగా అక్కడకు వచ్చింది. కానీ అక్కడ కృష్ణుడు పడిపోయిన చెట్ల మధ్య కూర్చుని ఉన్నాడు. కాస్తదూరంలో గోపబాలురు గుంపుగా ఉన్నారు. యశోద పరుగు పరుగున అక్కడకు వెళ్లింది. ఇంతలో నందుడు కూడా అక్కడకు వచ్చాడు. రెండు చెట్లు విరిగి పడి ఉన్నాయి. వాటి మధ్య కృష్ణుడు బిక్కు బిక్కు మంటూ అటు ఇటుద బిక్కులు చూస్తున్నాడు. అందరికీ ఒకటే ఆశ్చర్యం. రెండు పెద్ద చెట్లు కూలాయి. కాని బాలుడికి చిన్న దెబ్బ తగలలేదు. పారిపోవడానికి వీలు లేకుండా రోటికి కట్టేసారు. పైగా చెట్లు పడిపోతుంటే భయపడి ఏడవనూ లేదు. ఏం పిల్లాడమ్మా వీడు. అని అందరూ నోళ్లు నొక్కుకున్నారు.

“అసలు ఈ చెట్లు ఎలా పడ్డాయి. గాలి లేదు, వాన లేదు, పిడుగు పడలేదు. ఎవరూ కూలదోయలేదు. గొడ్డలితో నరక లేదు. వేళ్లతో సహా ఎలా పెకలింపబడ్డాయి. పోనీ కృష్ణుడే పడదోసాడా అంటే వీడు ఇంకా ఐదేళ్లు నిండని పసివాడు. అయినా చెట్లు కూలాయి. ఎలా!” అందరి నోట్లో ఇదే ప్రశ్న. కానీ అక్కడ ఆడుకుంటూ ఈ దృశ్యం చూచిన పిల్లలు ఇలా అన్నారు.

“మేము చూచాం. మరేం మరేం కృష్ణుడు తన నడుముకు కట్టిన రోలును ఈడ్చుకుంటూ ఈ రెండు చెట్ల మధ్యదూరాడు. రోలు అడ్డం పడింది. కృష్ణుడు బలంగా లాగాడు. చెట్లు కూలిపోయాయి. ఆ చెట్లలో నుండి ఇద్దరు మనుషులు రావడం మేము చూచాము.” అని చెప్పగానే “భీ వెధవల్లారా అన్నీ అబద్ధాలు చెబుతున్నారు. చెట్లలో నుండి మనుషులు రావడం ఏమిట్రా” అని అక్కడ ఉన్నవారు వారిని అదిలించారు. కాని కొంత మంది మాత్రం ఆ పిల్లలు నిజమే చెబుతున్నారేమో అనే సందేహం వెలిబుచ్చారు. యశోదా నందులు మాత్రం కృష్ణుడిని ఎత్తుకొని “ఏదైతే ఏం మా బిడ్డ క్షేమంగా ఉన్నాడు మాకంతే చాలు” అని అనుకున్నారు. కృష్ణుడిని తాళ్లతో కట్టినందుకు నందుడు యశోదను కోప్పడి ఆ తాడు విప్పాడు. కృష్ణుడు ఇతర బాలురతో మామూలుగా ఆడుకోసాగాడు. అందరూ ఎవరి ఇళ్లకు వారు వెళ్లారు.

శ్రీకృష్ణుడు ఇటువంటి లీలలు చేస్తున్నా అమాయక బాలుని వలె ప్రవర్తించేవాడు. తోటి పిల్లలతో ఆటపాటలలో మునిగి తేలేవాడు. కృష్ణుడు పాలు తాగకుండా పేచీ పెడితే పాలు తాగితే జుట్టు బాగా పెరుగుతుంది అని అమ్మ చెప్పేది. ఆ మాటవిని కిక్కురుమనకుండా పాలు తాగి వెంటనే జుట్టుతడుముకొని “అమ్మా నా జుట్టు ఇంకా పెరగలేదే” అని అమాయకండా అడిగేవాడు. ఒక చిన్న కర్రపట్టుకొని ఆడుకుంటూ నీటిలో తన ప్రతి బింబం తాను చూసి “అమ్మా ఎవరో కర్రతీసుకొని నన్ను బెదిరిస్తున్నాడే” అని ఏడ్చేవాడు. ఈ విధంగా అమాయకంగా ప్రవర్తించేవాడు.

నందుడికి మాత్రం కృష్ణుడికి ఆపద మీద ఆపద వస్తుంటే మనసంతా కలవరంగా ఉంది. అందుకని ఊరిలో వారందరినీ పోగుచేసాడు. ఒకచోట సమావేశ పరిచాడు. అప్పటి వరకూ జరిగిన ఉత్పాతాలు, వాటిని కృష్ణుడు ఎలా తప్పించుకున్నాడో చర్చించారు. తుదకు ఒక వృద్ధగోపకుడు లేచి ఇలా అన్నాడు.

“ఇటీవల ఈ ప్రదేశం మానవ నివాసానికి యోగ్యం కాకుండా పోయింది. ఒక రాక్షసి వచ్చి చనుబాలు ఇచ్చింది. మరొక సారి సుడిగాలి లేచి కృష్ణుడిని పైకి తీసుకుపోయింది. మరొకసారి చెట్లు విరిగి మీద పడ్డాయి. ఇన్ని అపాయాలు ఆ పరమాత్మ దయ వలన తప్పిపోయాయి. కాబట్టి ఇంక ఇక్కడ ఉండటం క్షేమం కాదు. మరొక ప్రదేశానికి వెళ్లడం క్షేమం. కాళింది మడుగు దగ్గర ఒక ప్రదేశం ఉంది. దానిని బృందావనం అంటారు. అక్కడ పశువులకు మేత పుష్కలంగా ఉంది. చుట్టూ నది ఉంది. చెట్లు ఏపుగా ఉన్నాయి. మనం ఉండటానికి అది చక్కటి ప్రదేశం. అక్కడకు పోదాం పదండి.” అని అన్నారు.

అందరూ తలలు ఊపారు. ముందుగా ఆవులమందలను తోలారు. వాటికి రక్షణగా కొంత మంది వెళ్లారు. వాటి వెంట బండ్లు బయలుదేరాయి. వాటిలో బాలురు, వృద్ధులు, స్త్రీలు బయలుదేరారు. రోహిణి, యశోద ఒక బండిలో కూర్చున్నారు. వారి ఒడిలో బలరామ కృష్ణులు

కూర్చున్నారు. స్త్రీలు, బాలురు ఆటపాటలతో ప్రయాణం సాగించారు. వారికి రక్షణగా కొంత మంది ధనుర్బాణాలు పట్టుకొని అనుసరించారు. వారి వెంట పురోహితులు అనుసరించారు. ఈ విధంగా వేపల్లె బృందావనానికి కదిలింది. అందరూ బృందావనం చేరుకున్నారు. బండ్లను అర్ధచంద్రాకారంగా నిలబెట్టారు. వాటి మధ్య ఆవుల మందలను ఉంచారు. ఇళ్లు కట్టడం మొదలు పెట్టారు. ఆ విధంగా నందగోకులం బృందావనంలో స్థిరనివాసం ఏర్పరచుకుంది.

బలరామకృష్ణులు ఆటపాటలతో దూడలను తోలుకొని సమీపములో ఉన్న అడవిలో మేపుకొవడానికి వెళ్లేవాళ్లు. దూడలు మేత మేస్తుంటే వీరు వేణువులు బూరలు ఊదుకుంటూ ఆటలు ఆడుకుంటున్నారు. గొంగళ్లు కప్పుకొని ఆవుల మాదిరి ఆడుకునేవాళ్లు. దొంగలుగా కొంతమంది వారిని పట్టుకోడానికి కొంత మంది.... ఇలా వారి ఆటలు సాగేవి.

ఈ విధంగా వారి జీవితం గడుస్తుంటే, యాదవులు వేపల్లె వదిలి బృందావనం చేరినట్టు కంసుడికి తెలిసింది. వెంటనే కృష్ణుడిని చంపడానికి ఒక రాక్షసుని పంపాడు. వాడి పేరు వత్సాసురుడు. ఒక రోజు కృష్ణుడు తోటి బాలకులతో దూడలు మేపుతుంటే వత్సాసురుడు తానూ ఒక దూడగా మారి దూడలలో కలిసి పోయాడు. ఈ విషయం గమనించాడు కృష్ణుడు. వాడి వెంట పడ్డాడు. వాడి కాళ్లు పట్టుకున్నాడు. తోక మెలిపెట్టాడు. పైకి ఎత్తి ఒక చెట్టుమీదికి విసిరేసాడు. ఆ దెబ్బకు ఆ దూడ పచ్చైపోయింది. ఆ చెట్టుకూడా నేలకూలింది. ఆ రాక్షసుడు కూడా మరణించాడు. ఇది చూచిన గోపబాలురు ఆనందంతో గంతులు వేసారు. కృష్ణుని బలాన్ని పొగిడారు.

తరువాత ఒకనాడు ఉదయాన్నే గోపబాలురు బలరామ కృష్ణులు ఆవు దూడలు తోలుకొని అడవిలోకి వెళ్లారు. మధ్యాహ్నం అయింది. ఆవుదూడలు దాహం వేసి నీటి కొరకు వెదుకుతున్నాయి. గోపాలకులు ఆవుదూడలను ఒక నీటి కొలను దగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లారు. అవి కడుపునిండా నీరు తాగాయి. ఆ కొలనులో ఒక పెద్ద కొంగ నిలబడి ఉంది. కళ్లుమూసుకొని ఉంది కాని దాని చూపు మాత్రం కృష్ణుని మీద ఉంది. కృష్ణుడు ఎప్పుడు తన వద్దకు వస్తాడా అని కొంగజపం చేస్తూ ఉంది. వాడి పేరు బకాసురుడు. వాడు కూడా కంసుడు పంపగా వచ్చాడు. ఈ విషయం కృష్ణుడు గమనించాడు. కావాలని దాని దగ్గరగా వెళ్లాడు. ఇదే సమయం అని ఆ కొంగ కృష్ణుని మీదికి దూకింది. తన నోరు తెరిచి చిన్నికృష్ణుని తన నోట్లోకి లాక్కుంది. అప్పటిదాకా తమ పక్కనే ఉన్న కృష్ణుడు కనపడకపోయేసరికి గోప బాలకులు బలరాముడు కలవరపడ్డారు. కృష్ణుడి కోసం వెతికారు.

కొంగ మింగిన కృష్ణుడు దాని కడుపులోకి పోలేదు. దాని గొంతుకు అడ్డం పడ్డాడు. కొంగకు ఊపిరి ఆడలేదు. పైగా కృష్ణుడు తన చేతులతో కాళ్లతో కొంగ మెడను కుమ్ముతున్నాడు. ఆ బాధ తట్టుకోలేక కొంగ కృష్ణుని బయటకు విసిరేసింది. ఈ సారి మింగకుండా ముక్కుతో పాడిచి

చంపాలని కృష్ణుడి మీదికి పరుగెత్తింది. అది నోరు తెరవగానే కృష్ణుడు దాని ముక్కు పట్టుకొని రెండుగా చీల్చాడు. బకాసురుడు ప్రాణాలు వదిలాడు. మరొక గండం గడిచిందని గోపబాలురు కేరింతలు కొట్టారు. కృష్ణుని చంపేవాడు పుట్టలేదు అని కేకలు వేసారు. కృష్ణుని బలాన్ని కొనియాగారు. వత్సాసురుడు, బకాసురుడు రావడం కృష్ణుని చంపబోయి వారే చావడం గురించి విని గోపకులు అంతా విస్తుపోయారు. యశోద నందులు, రోహిణి, “అంతా ధైవేచ్ఛ మనం ఏమీ చేయలేము కృష్ణుడు క్షేమంగా అన్ని ఆపదలనుండి బయట పడుతున్నాడు అంతే చాలు” అని అనుకున్నారు. బృందావనము లోని వారంతా “ఈ పసివాడు సామాన్యుడు కాదు. వీడికి ఆపదలు వచ్చినట్టే వచ్చి మంచులాగా తొలగి పోతున్నాయి. కృష్ణుని మీదికి వచ్చిన వాడు ఎవరైనా చావాల్సిందే కాని ప్రాణాలతో పోవడం లేదు” అని రూఢి చేసుకున్నారు.

గోపబాలురు ఇది ఒక ఆటగా భావించారు. తాము ఆడుకునే ఆటలలో కృష్ణుడికి వచ్చే ఆపదలు కూడా వాళ్ళుకు ఆటగా సరదాగా కనిపించాయి. వారంతా కృష్ణుని మధ్యలో పెట్టుకొని చుట్టుచేరి ఆడుతున్నారు పాడుతున్నారు. నృత్యం చేస్తున్నారు. కొంత మంది కోతుల మాదిరి చిన్నచిన్న కాలువలకు వారధి కడుతున్నారు. కొంతమంది మునుల ఆట ఆడుకుంటున్నారు. మరి కొంతమంది దేవతలు గానూ మరి కొంత మంది రాక్షసులుగానూ విడిపోయి చిన్న మడుగులో కర్రలు పెట్టి క్షీరసాగర మధనం ఆట ఆడుకుంటున్నారు. ఈ విధమైన ఆటలు ఆడుకుంటున్నారు.

ఒక రోజు బలరామకృష్ణులకు గోపబాలురకు వనభోజనాలు చేయాలని సరదా కలిగింది. పొద్దుటే లేచి లేగదూడలను బయటకు తోలుకొని వచ్చారు. కొమ్ముబూరలు వేణువులు ధట్టిలో దోపుకున్నారు. చద్దిఅన్నం మూటలు కర్రలకు తగిలించుకున్నారు. తమ తల్లులు ఇచ్చిన పిండివంటలను మూటలు కట్టుకొని కర్రలకు తగిలించుకున్నారు. ఆవుదూడలను తోలుకుంటూ సమీప అడవిలోకివెళ్లారు. ఆవుదూడలను పచ్చికబయళ్ళలోకి తోలారు. తాము చెట్ల నీడన చేరారు. తాము తెచ్చిన చల్లి మూటలు పిండివంటలు ఒక పక్కన పెట్టారు. ఇంక ఆడుకోవడం మొదలు పెట్టారు. ఆడి ఆడి అలసిపోయి తినడానికి కూర్చున్నారు. చల్లిమూటలు పిండి వంటల మూటలు విప్పారు. ఒకరి చేతిలో నుండి మరొకరు పిండి వంటలు, ఊరగాయలు లాక్కుంటున్నారు. ఒకరి చిక్కం మరొకరు దాచిపెడుతున్నారు. వాళ్లు వెతుక్కుంటుంటే నవ్వుకుంటున్నారు. శ్రీకృష్ణుని మధ్యలో పెట్టుకొని చుట్టుచేరి ఆడుకుంటున్నారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! మహాయోగులు కూడా ఏ మహానుభావుని పాదధూళి కొరకు పరితపిస్తుంటారో ఆ కృష్ణుని తో గోపబాలురు కలిసిమెలిసి ఆడుకుంటున్నారు. కృష్ణుని కౌగలించుకుంటున్నారు. చెట్టాపట్టాలు వేసుకొని తిరుగుతున్నారు. కృష్ణుడు కూడా ఆ అమాయక బాలుర మధ్య తానూ ఒక బాలునిలా ఆడుకుంటున్నాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా బకాసురుని తమ్ముడు పేరు అఘాసురుడు. తన అన్న బకాసురుని చంపిన కృష్ణుని మీద పగ పెంచుకున్నాడు. బలరామ కృష్ణులను చంపాలని అవకాశం కొరకు పొంది ఉన్నాడు. కొండ చిలువ రూపంలో బలరామ కృష్ణులను చంపడానికి దారిలో కాపు కాచాడు. కృష్ణునితో ఆటపాటలలో మునిగితేలుతున్న గోపబాలురకు కొండ గుహ మాదిరి నోరుతెరిచి పండుకొని ఉన్న ఈకొండ చిలువ కనిపించింది. వారంతా ఆ కొండచిలువను ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. ఒకరిని ఒకరు పిలుచుకుంటూ ఆ కొండచిలువను చూపించుకుంటున్నారు. కాని ఎవరూ ఆ కొండచిలువను చూచి భయపడటం లేదు. తమకు అండగా కృష్ణుడు ఉన్నాడు అన్న ధైర్యం. బకాసురుడి లాంటి వాడిని చంపిన కృష్ణుడికి ఈ కొండ చిలువ ఒక లెక్కా అని వారి ధైర్యం. ఇది మా జోలికి వస్తే బకం మాదిరి మరణిస్తుంది అనే వారి భీమా.

కొంత మంది కొండ గుహలాంటి దాని నోటిలోకి ప్రవేశించారు వారిని రక్షించడానికి కృష్ణుడు కూడా వారి వెంట ఆ కొండచిలువ గుహలాంటి నోట్లోకి ప్రవేశించాడు. సరిగ్గా దాని గొంతు దగ్గర నిలబడ్డాడు. శరీరం పెంచి దాని గొంతు ఉబ్బిపోయేలాగ చేసాడు. దానికి ఊపిరి ఆడటం లేదు. దాని శరీరం ఉబ్బిపోసాగింది. కొండచిలువ శరీరం బద్దలయింది. కృష్ణుడు గోపబాలురు అందరూ క్షేమంగా బయటకు వచ్చారు. దాని నోరు అలా తెరుచుకునే ఉంది కాని ఆ కొండచిలువ మాత్రం ప్రాణాలు విడిచింది. ఇదంతా బ్రహ్మదేవుడు చూచాడు. ఈ పిల్లవాడు ఏమిటి ఇన్ని ఆపదలను అవలీలగా దాటేస్తున్నాడు. ఇప్పటికిప్పుడు ఈ మహాసర్పం గోపబాలురను మింగితే అవలీలగా వారందరినీ బతికించాడు. అని అనుకున్నాడు. ఈ సంఘటన కృష్ణుడికి 5 సంవత్సరాల వయసు ఉన్నప్పుడు జరిగింది. కానీ ఆ గోపబాలకులకు ఆ సంఘటన కృష్ణుడికి 6 సంవత్సరాల వయసు ఉన్నప్పుడు జరిగినట్టు అనిపించింది. ఎలాగంటే.....

అడవిలోకి దూడలను మేపడానికి వెళ్లినపుడు కృష్ణునిచేత చంపబడిన పాము, వారు దూడలతో తిరిగి వచ్చేటప్పటికి ఎండి ఒరుగై ఉంది. అమాయకులైన ఆ గోపబాలురకు ఆ విషయం తెలియదు. ఆ ఎండిపోయిన పాము తల గుహలాగా ఉంటే దానిలోకి దూరి ఆడుకుంటున్నారు. అని శుక మహర్షి చెప్పగానే పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఒక సందేహం కలిగింది. “మహర్షి అదెలా జరిగింది. ఐదేళ్లవయసు దాకా కౌమారము అనీ తరువాత పౌగండము అనీ అంటారు. కృష్ణుని కౌమారములో జరిగిన సంఘటన పౌగండములో జరిగిందని గోపబాలురు ఎలా భావించారు. అది ఎలా సంభవం. పోయిన సంవత్సరం జరిగిన సంఘటన ఈ సంవత్సరం జరిగింది అని అనుకోవడం ఎలా సాధ్యం. విపులంగా చెప్పండి అని అడిగాడు. దానికి శుక మహర్షి ఇలా చెప్పసాగాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! అఘాసురుని చంపిన తరువాత గోపబాలురు బలరామ కృష్ణులు ఒక కొలను దగ్గర చేరారు. ఆవు దూడలు కొలనులో నీరు తాగి సేదతీరుతున్నాయి. కృష్ణుడు వారితో అన్నాడు. “మిత్రులారా! బాగా ఆకలేస్తోంది. సూర్యుడు నడినెత్తిమీదికి వచ్చాడు. ఇంక భోజనాలు చేద్దాం” అన్నాడు. అందరూ అలాగే అంటూ చెట్ల నీడన కూర్చున్నారు. తమ చల్లి మూటలు పిండి వంటల మూటలు విప్పారు. మధ్య కృష్ణుడు కూర్చున్నాడు. గోపబాలురు చుట్టు కూర్చున్నారు. పెద్ద పెద్ద ఆకులను తమ ముందు పరుచుకున్నారు. చల్లులు ఆ ఆకులలో పెట్టుకున్నారు. వేళ్లమధ్యలో ఊరగాయ ముక్కలు వేళ్లసందున ఇరికించుకున్నారు. ఊరగాయలు నంచుకుంటూ చల్లులు ఆరగిస్తున్నారు.

ఒకరి ఆకులోనిది మరొకరు లాక్కుంటున్నారు. ఒకరి ఊరగాయ మరొకరు నంజుకుంటున్నారు. యజ్ఞపలాన్ని ఆరగించే శ్రీహరి ఈ విధంగా గోపబాలురతో చల్లులు ఆరగిస్తుంటే చూచి దేవతలు మురిసిపోతున్నారు. మీరు ఈ విధంగా చల్లులు ఆరగిస్తుంటే ఆవుదూడలు కడుపునిండా నీరు తాగి తిరిగి పచ్చిక మేస్తూ దూరంగా వెళ్లిపోయాయి. గోపబాలురు భోజనాలు చేస్తూ ఈ విషయం గమనించలేదు. కొంత సేపటికి గోపబాలురు దూడల కోసం చూస్తే అవి కనిపించలేదు. “కృష్ణా! మన లేగదూడలు మాయం అయ్యాయి ఎటో వెళ్లిపోయాయి. ఇప్పుడు ఎలాగా” అని కలవరపడసాగారు. దానికి కృష్ణుడు “మరేం కంగారు లేదు. మన దూడలు పచ్చిక మేస్తూ అలా అలా అడవిలోకి వెళ్లిపోయి ఉంటాయి. మీరు భోజనాలు తానివ్వండి. నేను వెదికి తీసుకు వస్తాను” అని అన్నాడు.

ఆవు దూడలను వెదుకుతూ కృష్ణుడు వెంటనే బయలు దేరాడు. కృష్ణుని జులపాల జుట్టు వేలాడుతూ ఉంది. మెడలో ముత్యాల హారాలు మెరుస్తున్నాయి. వెదురు కర్ర చేతిలో ఉంది. తలమీద నెమలి పింఛం కదులుతూ ఉంది. చంకలో బూర, ధట్టిలో వేణువు ఉన్నాయి. ఒక చేతిలో పెరుగు అన్నం ఉంది. చేతిలో ఉన్న పెరుగు అన్నం కొద్దికొద్దిగా తింటూ దూడలను వెతుకుతూ వెళుతున్నాడు కృష్ణుడు. దూడల జాడలను బట్టి పోతున్నాడు. అవి గడ్డిమేసిన చోటు, సేదతీలిన చోటు ఇలా వెదుకుతూ వెళుతున్నాడు.

కృష్ణలీలలను కళ్లారా చూద్దామని భూలోకానికివచ్చిన బ్రహ్మగారు ఆవుదూడలను వెదుకుతూ వెళుతున్న కృష్ణుడిని చూచాడు. “ఎంత విష్ణువు అయితే మాత్రం ఈ అవతారంలో పసిబాలుడు కదా. కొండ చిలువ మింగిన గోపకులను ఎలా రక్షించగలిగాడు. ఎంతో ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇప్పుడు నేను ఈ లేగ దూడలను, గోపబాలురను మాయం చేస్తాను. ఎలా కనుక్కుంటాడో చూద్దాం” అని అనుకున్నాడు. వెంటనే కృష్ణుడు వెదుకుతున్న లేగదూడలను మాయం చేసి ఒక కొండ గుహలో దాచాడు. కృష్ణుడు ఎంత వెదికినా లేగ దూడలు కనిపించలేదు. తిరిగి తాము భోజనాలు చేసిన కొలను దగ్గరకు వచ్చాడు. బ్రహ్మదేవుడు అక్కడ ఉన్న గోపబాలురను కూడా

మాయం చేసి కొండ గుహలో దాచాడు. కృష్ణుడు వచ్చేటప్పటికి గోపబాలురు కూడా కనిపించలేదు.

కృష్ణుడు ఆలోచించాడు. “ఇదేదో మాయగా ఉందనుకున్నాడు. అయినా లేగదూడలను, గోపబాలురను మాయం చేయవలసిన అవసరం బ్రహ్మగాలికి ఏముంది. బ్రహ్మగారు తనతో ఆడుకుంటున్నాడు అని గ్రహించాడు. చిరునవ్వు నవ్వుకున్నాడు. బ్రహ్మగాలి మాయ చేదించడం తనకు చిటికలోని పని. కాని ఆయన ఆనందం ఎందుకు కాదనాలి.” అని అనుకున్నాడు.

కానీ ఇప్పుడు మరొక సమస్యవచ్చి పడింది. లేగదూడలు, గోపబాలురు లేకుండా తాను ఒక్కడే ఇంటికి వెళితే, గోపకాంతలు తమ పిల్లలు ఎక్కడ అని అడిగితే ఏమని చెప్పాలి. గోవులు మోరలు ఎత్తి తమ దూడల కొరకు అంబా అని అరుస్తుంటే ఏం చెయ్యాలి. కాబట్టి బ్రహ్మగాలి మాయకు విరుగుడుగా తానే గోపబాలురుగా, ఆవుదూడలుగా మారాలి అని అనుకున్నాడు. అంతే తాము బయలు దేరేటప్పుడు ఎంతమంది ఉన్నారో అంతమంది తానే అయ్యాడు. వందలాది ఆవుదూడలు తానే అయ్యాడు. అచ్చంగా ఆ గోపబాలుర పోలికలు, వారి చేతిలో కర్రలు, వేణువులు, బూరలు, చిక్కములు వారి గుణగణాలు, యాస అన్నీ అమిరాయి అని రూఢి చేసుకున్నాడు. ఆ ఇంక పదండి. దూడలను మళ్లించండి అని తనకు తానే చెప్పుకున్నాడు.

అందరూ ఎవరి ఇండ్లకు వారు చేరుకున్నారు అని అనడం కన్నా కృష్ణుడే గోపబాలుర రూపంలో, ఆవుదూడల రూపంలో బృందావనం చేరుకున్నాడు అనడం ఉత్తమం. ఏ ఆవు దగ్గరకు ఆ దూడచేరుకుంది. దూడలు పాలు తాగుతుంటే గోపబాలురకు వారి తల్లులు స్నానాలు చేయించారు. బువ్వతినీపించారు. వారంతా అమ్మచేతి బువ్వ తిన్నారు. స్వయంగా కృష్ణుడికి అన్నం తినీపిస్తున్న ఆ తల్లులు, స్వయంగా కృష్ణుడికి పాలు చేపుతున్న ఆ గోవులు ధన్యులు అయ్యారు. ఆ గోప వనితలకు తమ బిడ్డల మీద ప్రేమ ద్విగుణీకృతము అయింది. గోవులు దూడలను క్షణం విడవడం లేదు.

మర్నాడు కృష్ణుడు ఆవు దూడలను తోలుకొని గోపబాలురతో అడవికి వెళ్లాడు అన్నీ తానే అయి తనతో తానే ఆడుకున్నాడు. మరలా సాయంత్రం యధాప్రకారం గోపకులతో సహా ఆవుదూడలను బృందావనానికి తోలుకొని వచ్చాడు. ఈ విధంగా ఒక మానవ సంవత్సరం గడిచింది బ్రహ్మదేవుడికి అది ఒక తృటికాలంతో సమానం అయింది. మానవ సంవత్సరంలో ఒక సంవత్సరానికి ఇంకా నాలుగు రోజులు మిగిలి ఉందనగా ఒక రోజు కృష్ణుడు, గోపబాలురు, ఆవు దూడలు కొండ కింద మేత మేస్తున్నాయి. కృష్ణుడు ఒక చెట్టుకింద కూర్చుని వేణువు ఊదుకుంటున్నాడు. అదే సమయంలో బృందావనంలో ఉండే పెద్దవాళ్లు ఆవులను సమీప కొండ మీదికి తోలుకెళ్లి మేపుతున్నారు. కొండ మీద ఆవులు కొండ కింద మేత మేస్తున్న తమ దూడలను చూచాయి. అంతే కొండకిందికి పరుగెత్తాయి. కొండ మీద ఉన్న పెద్దవాళ్లు కూడా కొండ కింద ఉన్న తమ పిల్లలను

చూచి కొండ కిందికి పరుగెత్తారు. గోవులు తమ దూడలను నాకుతుంటే పెద్దవాళ్లు తమ పిల్లలను కౌగలించుకొని ముద్దాడుతున్నారు. కాసేపు అయిన తరువాత పెద్దవాళ్లు తమ పిల్లలను వదలలేక వదిలి గోవులను మళ్లించుకొని కొండ మీదికి వెళ్లారు.

ఇదంతా చూచిన బలరాముడికి ఆశ్చర్యం వేసింది. గోవులకు, గోపకులకు తమ దూడల మీద బిడ్డల మీదా ఇంత ప్రేమ మమకారం ఎందుకు కలిగాయి. అని ఆలోచించాడు. కృష్ణుడి వంక చూచాడు. కృష్ణుడు ఏమీ పట్టనట్టు వేణువు ఊదుకుంటున్నాడు. “కృష్ణా! ఇదంతా ఏమిటి.” అని అడిగాడు. కృష్ణుడు చిరునవ్వునవ్వాడు. “అంటే ఈ గోపబాలురు దూడలు అన్నీ నీవేనా” అని అడిగాడు. కృష్ణుడు నవ్వుతూ తలూపాడు. బ్రహ్మగారి మాయ, దానికిఅనుగుణంగా తాను ఏ విధంగా గోపబాలురు, గోవత్సములుగా ఒక సంవత్సరం పాటు ఉన్నదీ వివరంగా చెప్పాడు. అంతా విని బలరాముడు ఆశ్చర్యపోయాడు.

ఇది ఇలా ఉంటే బ్రహ్మదేవుడికి తృటికాలం కాగానే, బ్రహ్మదేవుడు కృష్ణుడు ఏం చేస్తున్నాడా అని తొంగి చూచాడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. కృష్ణుడు, గోపబాలురు, ఆవుదూడలు యథాతథంగా ఉన్నాయి. వెంటనే తానే దాచిన గుహవంక చూచాడు. అక్కడ తాను మాయ చేసిన ఆవుదూడలు, గోపబాలురు అచేతనంగా పడి ఉన్నారు. బ్రహ్మదేవుడు తన నాలుగు తలలు ఒకేసారి తడుముకున్నాడు.

“ఇదేమిటి వింతగా ఉందే! తాను దాచిన అసలైన గోపబాలకులు, ఆవుదూడలు ఇంకా గుహలో నిద్రలో ఉన్నారు. కదలలేదు మెదలలేదు. ఇక్కడ ఆ గోపబాలకులు, ఆవు దూడలు ఉన్నాయి. తన సృష్టికి ఎవరైనా ప్రతి సృష్టిచేసారా. నేను ఒకడినే బ్రహ్మను, సృష్టి కర్తను. మరొకరు లేరు. మరి వీరి నందరినీ ఎవరు సృష్టించారు. నాకు తృటికాలం అయింది కానీ భూలోకంలో ఒక సంవత్సరం అయింది. ఈ సంవత్సరం పాటు కృష్ణుని వెంట ఉన్న ఈ గోపబాలురు, గోవత్సములు ఎవరు? ఎక్కడి నుండి వచ్చాయి? సృష్టి నా అధీనంలో ఉన్నప్పుడు, నాకు తెలీకుండా వీరంతా ఎలా సృష్టించబడ్డారు. నేను తప్ప రెండవ బ్రహ్మ లేడని నాకు తెలుసు. నేను సృష్టించిన వారు గుహలో ఉంటే వీరంతా ఎక్కడి నుండి వచ్చారు.” అని తనలో తాను ఆశ్చర్యపోయాడు బ్రహ్మ.

శ్రీహరిని మాయ చేద్దామని తానే మాయలో పడ్డానని తెలుసుకోలేకపోయాడు. విష్ణువే మాయ. మాయ ఆయన అధీనంలో ఉంటుంది. అటువంటి విష్ణువును మాయచేయడం బ్రహ్మకే సాధ్యం కాదు. అప్పటికి జ్ఞానోదయం అయింది బ్రహ్మకు. తాను సృష్టి కర్తననీ తాను తప్ప మరెవరూ సృష్టి చేయలేరనీ బ్రహ్మకు కొంచెం గర్వం తలెత్తింది. ఈ సంఘటనతో ఆ గర్వం తొలగిపోయింది. వెంటనే కృష్ణుడి వెంట ఉన్న బాలుర వంక చూచాడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. అక్కడ గోపబాలురు ఆవుదూడలు లేవు. అందరూ కృష్ణులే. మేఘశ్యామల వర్ణం, చేతిలో వేణువు, ఒక

చేతిలో వెన్నముద్ద, కాలి గజ్జెలు, మెడలో తులసీదళాలు, వైజయంతీమాల, వక్షస్థలంలో పుట్టుమచ్చ, నాలుగు చేతులు, శంఖుచక్రాలు, ఆభరణాలు అలా రూపం మారిపోతూ వారందరూ బ్రహ్మకు ఆశ్చర్యం కలిగించారు. సత్ చిత్ లతో కూడి ఆనందస్వరూపులుగా కనపడుతున్నారు. అష్టసిద్ధులు తామే అయినట్టు కనపడుతున్నారు. చరాచర జీవరాసులు, అణిమాది అష్టసిద్ధులు, ఇరవైనాలుగు తత్వాలు అంటే మహాత్తత్వము అహంకారము పంచ తన్మాత్రలు పంచభూతాలు మనోబుద్ధి, పది ఇంద్రియాలు, సత్త్వరజస్తమోగుణాలు ఇన్నింటి కలయిక ఈ ప్రకృతి. ప్రకృతి స్వరూపమే పురుషుడు. ఆ పురుషుడే విష్ణువు. ఇవే కాకుండా కాలము, మార్పు, కారణ కార్యాలు, కోరికలు, సంస్కారాలు, ఇవి అన్నీ విష్ణు స్వరూపాలే. ఇది తెలుసుకున్నవాడికి అంతా తెలిసినట్టే. ఇది కూడా నాకు తెలియలేదు అని బ్రహ్మగారు అనుకున్నారు.

ఆ గోపబాలురను, దూడలను చూచి వారి తేజము తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. ఎందుకంటే అది విష్ణు తేజస్సు. స్వయం ప్రకాశము. పరమాత్మ విశ్వరూపాన్ని చూచి నివ్వెరపోయాడు బ్రహ్మ. అది సరే ఇప్పుడు నా కర్తవ్యం ఏమిటి. నేను ఏం చెయ్యాలి. నా సృష్టిని తిరిగి పునరుద్ధరించాలా అంటే గుహలో ఉన్న వారిని చేతనులను చేయాలా లేక విష్ణుమాయను కొనసాగించాలా! బ్రహ్మగారు సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. ఇది గమనించాడు కృష్ణుడు.

“పాపం బ్రహ్మ తాను నాలుగు తలలతో ఆలోచించగలను అని అనుకుంటున్నాడు. తాను సృష్టికర్తను అనే అహంభావంతో ఉన్నాడు. అజ్ఞానంలో మునిగి పోయాడు. నా మాయ చూడాలని అనుకున్నాడు. చూచాడు. అంతే ఇంక ఈ మాయతో పనిలేదు.” అని కృష్ణుడు తనమాయను ఉపసంహరించాడు. అక్కడ గోపాలురు లేరు, ఆవుదూడలు లేవు. బ్రహ్మగారికి కృష్ణుడు మాత్రమే కనిపిస్తున్నాడు. ఎవరూ కనిపించడం లేదు. ఎదురుగా బృందావనం కనిపిస్తూ ఉంది. ఆ బృందావనంలో చేతిలో ఉన్న పెరుగు అన్నం తింటూ దూడల కొరకు వెదుకుతున్న కృష్ణుడు కనిపించాడు. బ్రహ్మగారికి తల తిరిగింది. పరవశత్వంలో కృష్ణుడికి నమస్కారం చేసాడు. చేతులు జోడించి ఇలా స్తుతించాడు.

సీ॥శంపాలతికతోడి జలదంబు కైవడి మెఱుగు టొల్లయతోడి మేనివాని
గమనీయ మృదులాన్న కబళనేత్రనిషాణ వేణు చిహ్నంబులు వెలయువాని
గుంజా వినిల్లిత కుండలంబుల వాని శిఖిపింఛవేష్టిత శిరమువాని
వనపుష్పమాలికా వ్రాత కంఠమువాని నలిన కోమల చరణముల వాని

ఆ॥గరుణ గడలుకొనిన కడగంటి వాని గోపాల బాలు భంగి బరగువాని
నగుమొగంబు వాని ననుగన్న తండ్రిని నిను భజింతు మ్రొక్కి నీరజాక్ష॥

మ॥ నను మన్నించి భవజ్ఞనంబులకు నానందంబు నిండించు నీ
తనురూపం బిదె నామనంబున కచింత్యం బయ్యె నీ యుల్లస
ద్ధున విశ్వాకృతి నెవ్వతోపు? నెఱుగం గైవల్యమై యొప్పు నా
త్వ నివేద్యంబగు నీదు వైభవము చందం బెట్టిదో ఈశ్వరా!

క॥విజ్ఞాన విధములెఱుగక తద్జ్ఞులు నీవార్త జెప్ప దను వాఙ్మనముల్
యజ్ఞేశ! నీకు నిచ్చిన యజ్ఞులు నిను బట్టి గెలుతు రజితుడనైనన్

క॥శ్రేయములు గురియు భక్తిని జేయక కేవలము బోధసిద్ధికి దపముం
జేయుట విఫలము, పొల్లున, నాయము సేకుఱునె తలప నధికంబైనన్॥

క॥నిజముగ నిన్నెఱుగగ మును నిజవాంఛలు నిన్ను జేర్చి నీ కథ వినుచున్
నిజకర్త లబ్ధ భక్తిన్ సుజనులు నీ మొదలి టెంతె జొచ్చి రభీశా!

సీ॥విక్రియా శూన్యమై విషయత్వమును లేని దగుచు నాత్మాకారమై తనర్చు
నంతఃకరణ మొక్క యధికసాక్షాత్కార విజ్ఞానమున బట్టి వే తొరులకు
నెఱురంగం రానిదై యే పారి యుండుట జేసి నీ నిర్గుణ శ్రీవిభూతి
బహిరంగ వీధుల బాఱక దిరములైన యమలంబులగు నింద్రియములచేత
ఆ॥నెట్టకేలకైన నెఱుగంగ నగుగాని గుణవిలాసి నగుచు గొమరు మిగులు
నీగుణ వ్రజంబు నేర రా దెఱుగంగ, నొక్క మితము లేక యుంట నీశ॥

క॥తారాతుషారశీకర భూరజములకైన లెక్క బుధు లిడుదురు, భూ
భారావతీర్థకరుడగు నీ రమ్యగుణాలి నెన్న నేర రగణ్యా!

శా॥ఏవేశం గృప జూచు నెన్నడు హరిన్ వీక్షింతు నంచాఢ్యుడై
నీ వెంటంబడి తొంటి కర్తచయమున్ నిర్మూలముం జేయుచున్
నీ వాడై తనువాఙ్మనోగతుల నిన్వేపించు విన్నాణి వో
కైవల్యాధిపలక్ష్మి మద్దవడి దా గైకొన్నవా డీశ్వరా!

ఉ॥మాయలు గల్గువారలను మాయలబెట్టిడి ప్రాణ నిన్ను నా
మాయగలంచి నీ మహిమ మానము జూచెద నంచు నేరమిం
జేయగ బూనితిం గరుణ సేయుము కావుము యోగి రాజ వా
గ్గేయ దవాగ్ని దజ్జనిత కీలము గెల్చి వెలుంగు నేర్చునే?

సీ॥సర్వేశ! నే రజో జనితుండ, మూఢుండ, బ్రభుడనేనని విట్టిప్రల్లదమున
గర్వించినాడను, గర్వాంధకారాంధ నయనుండ, గృపజూడు నను, బ్రధాన
మహదంకృతి నభోమరుదగ్ని జలభూమి పరివేష్టితాండకుంభంబులోన
నేడు జేవలమేన నెనయునే నెక్కడ నీ దృగ్విధాండంబు లేరికైన?

తే॥సంఖ్య సేయంగ రానివి, సతతంబు, నోలి బరమాణువులభంగి నొడలి రోమ
వివరములయందె వర్తించు విపులభాతి నెనయుచున్న నీ వెక్కడ? నెంతకెంత?

తరళము॥కడుపులోపల నున్న పాపడు గాల దన్నిన గిన్నతో
నడువబ్రోలునె క్రాగి తల్లికి? నాథ! సన్నము దొడ్డునై
యడగి కారణకార్మరూపమునైన యీ సకలంబు నీ
కడుపులోనిది గాదె? పాపడు గాక నే మఱి యెవ్వడన్॥

క॥ భూరి లయజలధి నిద్రిత నారాయణ నాభికనుల నాళమున నజు
డారయ బుట్టి ననుట నిజ మోరాజీవాక్ష! పుట్టి నోటు తలంపన్॥

సీ॥నళినాక్ష! నీ వాదినారాయణుండవు, జలము నారము జీవచయము నార
మందు నీ వుంట నీయం దవి యుంటను నారాయణుండను నామ మయ్యె
సకలభూతములకు సాక్షి వధీశుండ వజ్ఞి నిద్రించు నారాయణుడవు
నీ మూర్తి యది నీకు నిజ మూర్తి యనరాదు నలిననాళముతోవ నడచి మున్ను

తే॥కడగి నూటొండ్లు వెదకి నే గాననయితి నేక దేశస్థుడవు గా ననేక రుచిని
జగములో నుందు, నీలోన జగములుండు, నరుదు, నీ మాయ నెట్టిన నగుచు నుందు.

మ॥ఒకడై యుంటివి, బాలవత్సములలో, నొప్పారి తీ వంతటన్
సకలోపాసితులౌ చతుర్బుజులునై సంప్రీతి నే గొల్వగా
బ్రకట శ్రీగలవాడనైతి వటుపై బ్రహ్మాండముల్ సూపి యొ
ల్లక యిట్లాక్కడ వైతి నీవివిధ లీలత్వంబు గంటిం గదే?

క॥ఎఱుగని వారికి దోతువు నెఱి బ్రకృతిం జేరి జగము నిర్మింపగ నా
తెఱగున రక్షింపగ నీ తెఱగున బ్రహ్రింప రుద్రు తెఱగున నీశా!

క॥జలచర మృగ భూసుర నర, కులముల జన్మించి తీవు కుజనుల జెలుపం
జెలిమిని సుజనుల మనుషను, దలపోయగ రాదు నీ విధంబు లనంతా!

ఆ॥మ్రబ్బగొలిపి యోగమాయ నిద్రించిన యో పరాత్మభూమ! యోగిరాజ!
యేతెఱంగు లెన్ని యెప్పుడెచ్చోట నీ హేల లెవ్వడెఱుగు నీశ్వరా!

సీ॥అదిగాన నిజరూపమనరాదు, కలవంటిదై బహువిధ దుఃఖమై విహీన
సంజ్ఞనమై యున్నజగము సత్సఖబోధ తనుడవై తుదిలేక తనరు నీదు
మాయచే బుట్టుచు మనుచు లేకుండుచు నున్న చందంబున, నుండుచుండు,
నొకడ, వాత్సుడ, వితరోపాధి శూన్యుండ, వాద్యుండ, వమృతుండ, వక్షరుండ,

ఆ॥వద్వయుండవును, స్వయంజ్యోతి, వాపూర్ణుడవు, పురాణ పురుషుడవు, నితాంత
సౌఖ్యనిధివి, నిత్యసత్యమూర్తివి, నిరంజనుడవీవు, దలప జనునె నిన్ను?

వచనము: దేవా! యిట్టి నీవు జీవాత్మస్వరూపకుండవును, సకలాత్మలకు నాత్మయైన పరమాత్మ
స్వరూపకుండవు నని యెవ్వరెఱుగుదురు. వారు గదా గురువనియెడు దినకరుని వలన
బ్రాహ్మంబైన యుపనిషదర్థజ్ఞానంబును సునేత్రంబునం జేసి సంసార మిధ్యాసాగరంబు దరించిన
చందంబున నుండుదురు, రజ్జునందు రజ్జువని యెఱింగెడి యెఱుక లేకుండ, నయ్యెఱుంగమి
నది సర్వరూపంబయి తోచిన పిదప నెరింగినవారి వలన రజ్జువు రజ్జువని యెఱుంగుచుండ,
సర్వరూపంబు లేకుండు కైవడి, నాత్మ యష్టరమాత్మయనియెవ్వరెఱుంగరు వారి కయ్యెఱుంగమి
వలన సకల ప్రపంచంబు గలిగి తోచు, నాత్మ మష్టరమాత్మయని యెవ్వరెఱుంగుదురు, వారి
కయ్యెఱుకవలన బ్రపంచంబు లేకుండు, నజ్ఞానసంభావిత నామకంబులైన సంసార
బంధమోక్షంబులు జ్ఞానవిజ్ఞానంబుల లోనివి కావు. కావున గమలమిత్రున కపహారాత్రంబులు
లేని తెఱంగున, బరిపూర్ణజ్ఞానమూర్తి యగు నాత్మయందు నజ్ఞానంబులేమిని బంధంబును
సుజ్ఞానంబును లేమిని మోక్షంబును లే వాత్మవైన నిన్ను దేహాదికంబని తలంచెయు,
దేహాదికంబు నిన్నుగా దలంచెయు, నాత్మ వెలినుండు నంచు మూఢులు మూఢత్వంబున
వెదకుచుందురు. వారి మూఢత్వంబు జెప్పనేల? బుద్ధిమంతులై పరతత్వంబు గాని జడంబును
నిషేధించుచున్న సత్పురుషులు తమ శరీరంబులయందు నిన్నరయుచుండు రది గావున.

శా॥దేవా! నీ చరణ ప్రసాద కణలబ్ధిం గాక లేకున్న నొం
డెవెంటం జను నీ మహామహిమ నూహింపంగ నెవ్వరికిన్?
నీవారై చనువారిలో నొకడవై నిన్ గొల్చు భాగ్యంబు నా
కీవే యిప్పటి జన్మమందయిన నొండెందైన నో యీశ్వరా!

తరళము.

క్రతుశతంబుల బూర్ణకుక్షివి కాని నీవిటు క్రేపులన్
సుతులునై చనుబ్రాలు ద్రావుచు జొక్కియాడుచు గౌతుక
స్థితి జరింపగ దల్లులై విలసిల్లు గోవుల గోపికా
సతుల ధన్యత లెట్లు సెప్పగ జాలువాడ గృపానిధి!

క॥ పరిపూర్ణంబు బురాణము బరమానందంబునైన బ్రహ్మమె చెలికా
డరు దరుదు నందఘోష స్థిరజనముల భాగ్యరేఖ చింతింపగన్॥

సీ॥ ఏకాదశేంద్రియాభీశులు చంద్రాదు లేను ఫాలాక్షుండు నిట్లు సూడ
బదుమువ్వురము నెడపడక యింద్రియపాత్రముల నీ పదాంభోజముల మరంద
మమృతంబుగా ద్రావి యమర నేకైకేంద్రియాభిమానులమయ్యు నతికృతార్థ
భావులమైతిమి పరగ సర్వేంద్రియ వ్యాప్తులు నీ మీద వ్రాల్చి తిరుగు

తే॥ గోపగోపికా జనముల గురువిశిష్ట భాగ్య సంపద దలపోసి ప్రస్తుతింప
నలవిగా దెవ్వరికి నైన నంబుజాక్ష! భక్త వత్సల! సర్వేశ! పరమపురుష!

శా॥ ఏలా బ్రహ్మపదంబు? వేదములకున్ వీక్షింపగా రాని ని
న్నీలోకంబున నీవనాంతరమునం దీమందలో గృష్టయం
చాలాపాది సమస్త భావములు నీయందే సమర్పించు నీ
వేలం దొక్కని పాదరేణువులు పై వేష్టించినం జాలదే?

మ॥ నిను హింసించిన పూతనాదులకు మున్ నీ మేటి సంకేత మి
చ్చిన నీకుం బుర దార పుత్ర గృహ స్త్రీ ప్రాణ దేహోదు లె
ల్లను వంచింపక యిచ్చు గోపకులన్ లక్షింప నేమిచ్చెదో!
యని సందేహంబు దోచుచున్నది ప్రపన్నానీక రక్షామణీ!

క॥ దేహము కారాగేహము మోహము నిగళంబు రాగముఖరములు రిపు
వ్యూహములు భక్తితో ని న్నూహింపని యంత దడవు నో కమలాక్షా!

ఆ॥ ఆశ్రయించు జనుల కానందసందోహ మీ దలంచి వివిధ హేలతోడ
నప్రపంచకుండ వయ్యు బ్రపంచంబు వెలయజేయు దీవు విశ్వమూర్తి!

క॥ఎఱిగినవార లెఱుంగుదు రెఱుగన్ బహుభాషలేల? యీశ్వర! నీ పెం
పెఱుగ మనోవాక్కులకున్ గుఱిసేయం గొలది కాదు గుణరత్ననిధి॥

క॥సర్వము నీ యెఱుంగుదు సర్వ విలోకనుడ వీవ, జగదధిపతివిన్
సర్వాపరాధు నను నో సర్వేశ! యనుగ్రహింపు చనియెద నింకన్॥

క॥జిష్ణు! నిశాటవిపాటవ! వృష్టికులాంభోజసూర్య! విప్రామర గో
వైష్ణవ సాగర హిమకర! కృష్ణా! పాషండధర్మగృహదావాగ్నీ!

అట్టి ఓ దేవా! నీకు గల్వపర్వతంబు నమస్కరించెదనని యివ్విధంబున సంస్తుతించి
ముమ్మాఱు వలగొని పాదంబులపైబడి వీడ్కొని బ్రహ్మ దన నెలవునకుం జనియె”

ఈ విధంగా స్తుతించి బ్రహ్మదేవుడు తనలోకానికి వెళ్ళిపోయాడు. చేతిలోని
పెరుగుబువ్వ తింటూ దూడల కోసం వెతుకుతున్న కృష్ణుడికి దూడలు కనిపించాయి. వాటిని
తోలుకొని మరలా తాము చల్లులు తింటున్న చెట్టు వద్దకు వచ్చాడు. అక్కడ గోపబాలకులు అందరూ
తన కొరకు వేచి చూస్తున్నారు. కృష్ణుడురాగానే “కృష్ణా! వచ్చావా! నీవువచ్చేంత వరకు మేము కూడా
తినకుండా నీ కోసం వేచి ఉన్నాము. త్వరగా రా తిందాము” అని అన్నారు. తరువాత అందరూ
కూర్చుని మిగిలిన చల్లిఅన్నము పిండి వంటలు ఆరగించారు. దూడలను తోలుకుంటూ తమ
తమ ఇండ్లకు చేరుకున్నారు.

దారిలో కృష్ణుడు చంపిన కొండచిలువ బాగా ఎండిపోయి కనిపించింది. వారంతా
ఇండ్లకు పోయి వారి తల్లులతో ఉదయం కృష్ణుడు ఒక కొండచిలువను చంపినట్టు, సాయంత్రానికి
అది ఎండి పోయినట్టు గొప్పగా చెప్పారు. అది విన్న వారి తల్లులకు ఉదయం చచ్చిన పాము
సాయంత్రానికి ఎండిపోవడం ఏమిటా అని విచిత్రంగా అనిపించింది. గోపబాలురకు మాత్రం
వారికి తెలియకుండా గడిచిన సంవత్సరకాలము కొన్ని నిమిషాలు మాత్రమే గడిచినట్టు
అనిపించింది. ఆ సంవత్సరకాలంలో కృష్ణుడే తమ ఇంట్లో ఉన్నట్టు ఆ తల్లులకు తెలియదు. అదే
కృష్ణమాయ. అని చెప్పిన శుక మహర్షి పరీక్షిత్ తో ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! అన్ని జీవరాసులకు తనకు తాను ప్రియం అయినట్టు ఇతరులు ప్రియం
కారు. ఎందుకంటే అన్నిజీవరాసులలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. సాక్షాత్తు విష్ణువే
కృష్ణుడి రూపంలో ధర్మ సంరక్షణార్థము అవతరించాడు. అన్ని క్రియలకు మూల ధాతువు భవతి
అంటే ఉండుట. అనే పదం. ఆ విధంగానే అన్ని జీవరాసులలో పరమాత్మ అంతర్లీనంగా ఉన్నాడు.

బుద్ధిమంతులు సత్పురుషులు శ్రీహరి పాదములను నావగా చేసుకొని ఈ సంసారము అనే సాగరాన్ని దాటడానికి ప్రయత్నిస్తారు. శ్రీకృష్ణుని ముందు బ్రహ్మగారు చేసిన స్తోత్రం ఎవరు చదివినా విన్నా వారికి పరమాత్మ కరుణాకటాక్షవీక్షణములు ప్రసరిస్తాయి.

ఓ రాజా! ఈ విధంగా కృష్ణుడికి ఐదేళ్లు నిండి ఆరవ ఏడు వచ్చింది. పెద్దవాడయ్యాడు కాబట్టి దూడలకు బదులు పశువులను మేపడానికి కృష్ణుడు బలరాముడు బృందావనంలోని అడవిలోకి వెళుతున్నారు. పొద్దుటే లేచి కృష్ణుడు వేణువు ఊదుతాడు. ఆ వేణుగానం వినగానే పశువులు అంబా అని అరుచుకుంటూ ఊరి మధ్యకు చేరుకుంటాయి. గోపబాలురు కూడా చల్లి అన్నపు మూటలు తీసుకొని వస్తారు. కృష్ణుడు బలరాముడు గోపకులు పశువులను తోలుకుంటూ అడవిలోకి వెళ్తారు. ఆ అడవిలో అన్ని ఋతువులలో ఏవో ఒక పూలు పూస్తూనే ఉంటాయి. ఆ అడవిలో బలరామ కృష్ణులు తమ స్నేహితులతో కలిసి ఆడుకుంటారు. కృష్ణుడు ఒక్కో ఆవుకు ఒక్కో పేరు పెట్టాడు. ఆవులు అటు ఇటు పోతుంటే వాటిని పేర్లతో పిలుస్తున్నాడు.

సీ॥ రా పూర్ణ చంద్రక! రా గౌతమీ గంగ! రమ్మ భగీరథ రాజ తనయ
రా సుధాజలరాశి! రా మేఘమాలిక! రమ్మ చింతామణి! రమ్మ సురభి
రా మనోహరీణి రా సర్వమంగళ రా భారతీదేవి రా ధరిత్రి
రా శ్రీమహాలక్ష్మి రా మందమారుతి రమ్మ మందాకిని రా శుభాంగి

యనుచు మఱియు గలుగు నాళ్లు గల గోవు లడవిలోన దూరమందు మేయ
ఘనగంభీరభాష గడునొప్పజీరు నాభీరజనులు వొగడ బెంపు నెగడ

బలరాముడు అడవిలో తిరిగి తిరిగి అలసిపోయి గోపబాలుర తొడలమీద తలపెట్టుకొని విశ్రాంతి తీసుకునేవాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు అన్నగారి కాళ్లు చేతులు ఒత్తేవాడు. గోపబాలకులు ఆడుతూ పాడుతూ పరుగు పందేలు వేసుకునేవాళ్లు. బలరామ కృష్ణులు కూడా వారితో చేరి పరుగు పందేలలో పాల్గొనేవారు.

ఓ రాజా! శ్రీమహావిష్ణువు యోగుల అంతరంగాలలో సంచరించేవాడు కానీ ఇక్కడ గోపబాలురతో చిన్నచిన్న కొండగుహలలో సంచరిస్తున్నాడు. అన్నిలోకాలకు ఆశ్రయం ఇచ్చేవాడు ఇక్కడ చెట్ల నీడలలో ఆశ్రయం పొందుతున్నాడు. ఋషులు మునులు చేసే యజ్ఞాలలో హవిర్జ్వాలు స్వీకరించే యజ్ఞపురుషుడు ఇక్కడ అడవిలోని పండ్లు స్వీకరిస్తున్నాడు. కృష్ణుడు అలసిపోతే గోపబాలురు ఆయనను తమ బుజాల మీద ఎక్కించుకొని తీసుకొని వెళుతున్నారు. కృష్ణుడిని

తమ తొడలమీద పడుకోబెట్టుకొని సేద తీరుస్తారు. మరి కొందరు కృష్ణుని పాదాలు ఒత్తుతారు. ఈ విధంగా పరమాత్ముని సేవలో ఆ గోపబాలురు పునీతులు అవుతున్నారు. అప్పుడు ఒక గోపబాలుడు కృష్ణుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

“కృష్ణా! అదుగో చూచావా. అక్కడ ఒక తాటి తోపు ఉంది. అక్కడ ఉన్న తాటి చెట్ల నుండి తాటి పండ్లు రాలుతుంటాయి. కాని అక్కడ ధేనుకుడు అనే రాక్షసుడు ఉండటం వలన అక్కడకు వెళ్లడానికి అందరూ జంకుతారు. ఆ రాక్షసుడు మహాబలవంతుడు. వాడు గాడిదరూపంలో తిరుగుతుంటాడు. వాడికి ఒక గాడిదల మంద ఉంది. వాటి సాయంతో అందరినీ తన్నుతుంటాడు. వాటికి భయపడి ఎవరూ అక్కడకు వెళ్లు. కానీ కృష్ణా! ఆ తాటి పండ్ల వాసన ఇక్కడకు కొడుతూ నోరుఊరిస్తుందయ్యా. నీవు ఎట్టినా మాకు ఆ పండ్లు తినిపించాలి. అయినా నీ వంటిబలవంతుడికి ఈ గాడిదలు ఒక లెక్కా!” అని కృష్ణుడిని రెచ్చగొట్టారు.

కృష్ణుడు చిరునవ్వు నవ్వి సరే అన్నాడు. అందరూ ఆ తాటితోపులోకి వెళ్లారు. బలరాముడు ఒక్కో తాటి చెట్టును పట్టుకొని బలంగా ఊపాడు. తాటి పండ్లు జలా జలా రాలాయి. తాటి పండ్లు రాలిన చప్పుడు విన్న ధేనుకుడు అక్కడకు వచ్చాడు. గోపబాలురను చూచాడు. అందరినీ చంపేయాలి అని అనుకున్నాడు. ఒక్క ఉదుటున ఆ గోపబాలకుల మీదికి దూకాడు. వెనక్కు తిరిగి వెనక కాళ్లతో బలరాముడి గుండెల మీద బలంగా తన్నాడు. అంతటితో ఊరుకోక బలరాముడి మీదికి దూకాడు. ఆ దెబ్బ తప్పించుకున్న బలరాముడు వేగంగా అటు ఇటు దూకుతూ వాడికి చిక్కలేదు. ధేనుకుడికి కోపం వచ్చి తన వెనక కాళ్లతో ఎగిరెగిరి తన్నడం మొదలు పెట్టాడు. కాని ఆ దెబ్బలు బలరాముడు తప్పించుకుంటున్నాడు. ధేనుకుడు ఎగిరెగిరి అలసి పోయాడు. ఇప్పుడు బలరాముడు వాడి నాలుగు కాళ్లు ఒడిసి పట్టుకొని ఒక తాటి చెట్టుకు పెట్టి మోదాడు. దానితో వాడు మరణించాడు. ఆ దెబ్బకు ఆ తాటి చెట్టు మరొక తాటి చెట్టుమీద పడింది. అలా వరసగా ఆ తోపులో తాటి చెట్లు అన్నీ నేలకూలాయి.

ధేనుడు మరణించడం తాటితోపు ధ్వంసం కావడం చూచిన ఇతర గాడిదలు బలరామ కృష్ణుల మీదికి లంఘించాయి. బలరామ కృష్ణులు ఒక్కొక్క గాడిదను వెనుక కాళ్లు పట్టుకొని గిరా గిరా తిప్పి తాటి చెట్ల మీదికి విసేయడం మొదలు పెట్టారు. ఆ విధంగా బలరామకృష్ణులు గాడిదల రూపంలో ఉన్న ధేనుకుడి అనుచరులను అందరినీ మట్టుబెట్టాడు. గోపబాలురకు ఎటువంటి అడ్డు లేకపోవడంతో వారందరూ తాటి పండ్లను యధేచ్ఛగా తిన్నారు. సాయంత్రం అంతా బృందావనానికి తిరిగి వచ్చారు. ఇంటికి తిరిగి వచ్చిన బలరామకృష్ణులకు రోహిణి యశోదలు నలుగు పెట్టి తలంటి పోసారు. వారికి మంచి వాసనకలిగిన పూలు అలంకరించారు. చక్కని భోజనం పెట్టారు. బలరామకృష్ణులు బువ్వతినీ హాయిగా నిద్రపోయారు.

ఓ రాజా! తరువాత ఒకనాడు కృష్ణుడు గోపబాలురతో కలిసి ఆవులను తోలుకొని అడవికి వెళ్లాడు. ఆ రోజు బలరాముడు రాలేదు. ఎండ తీవ్రంగా ఉంది. గోపాలురకు ఆవులకు చాలా దాహం గా ఉంది. అందరూ యమునా నదిలో ఉన్న కాళింది అనే మడుగులో నీరు తాగడానికి వెళ్లారు. కాని ఆ నీరు విషపూరితము అని వారికి తెలియదు. ఆ నీరు తాగి గోపకులు తెలివి తప్పిపడిపోయారు. విషయం గ్రహించిన కృష్ణుడు వారికి సపర్యలు చేసి బతికించాడు. కృష్ణుడు ఆ మడుగులో ఉన్న కాళియుడు అనే సర్పం విషం చిమ్మడం వలన ఆ మడుగులో నీరు విషపూరితం అయ్యాయి అని గ్రహించాడు. ఆ మడుగులో నీరు తాగిన వారే కాదు ఆ నీటిమీద ఎగురుతున్న పక్షులు కూడా ఆ విషప్రభావానికి అందులో పడి చచ్చిపోతున్నాయి. ఆ మడుగులో ఉన్న నీటి తుంపరలు శరీరానికి నోకినా చాలు ఆ జీవులు మరణిస్తున్నాయి. ఆ మడుగులో నీరు పొంగుతూ ఉంటుంది.

అటువంటి మడుగును చూచి కృష్ణుడు నిర్ఘాంత పోయాడు. ఆయనకు తీవ్రమైన కోపం వచ్చింది. ఆ నదీజలాలను మరలా నిర్మలజలాలు చేయాలని అనుకున్నాడు. కృష్ణుడు ఆ మడుగు పక్కనే ఉన్న చెట్టు ఎక్కాడు. ఆ మడుగు మీదికి ఉన్న కొమ్మమీదికి ఎక్కి అక్కడి నుండి మడుగులోకి దూకాడు. కృష్ణుడు దూకిన వేగానికి మడుగులోని నీరు ఉవ్వెత్తున ఎగిసి పడింది. కృష్ణుడు ఆ మడుగులో ఈత కొడుతున్నాడు. నీటిని అల్లకల్లోలం చేసాడు. ఇది గమనించిన కాళియుడు కోపంతో ఊగి పోయాడు.

“వీడు చూడబోతే కుర్రవాడు. నా మడుగులో దూకి అల్లకల్లోలం చేస్తున్నాడు. పైగా నిశ్చింతగా ఈత కొడుతున్నాడు. నేను ఒకడిని ఇక్కడ ఉన్నాను అన్న లెక్కలేకుండా ఉన్నాడు. వీడిని కసిదీరా కాటు వేసి నా విషాగ్నిజ్వాలలో భస్మం చేస్తాను. ఈ దెబ్బతో నేనేమిటో ఈ ప్రజలకు తెలియాలి” అని అనుకున్నాడు. ఈ విధంగా అనుకున్న కాళియుడు విజృంభించాడు. తన సర్ప సైన్యంతో సహా కృష్ణుని వద్దకు వచ్చాడు.

కాళియుని చూచి కృష్ణుడు భయపడలేదు. యధేచ్ఛగా ఈదుతున్నాడు. కాళియుడు తన కసిదీరా కృష్ణుని కాటువేసాడు. తన పొడవాటి శరీరంతో కృష్ణుని చుట్టాడు. తన పడగలు పైకిత్తి కృష్ణుని మీద విషాగ్నిజ్వాలలు చిమ్మాడు. కృష్ణుడికి తెలివి తప్పుతున్నట్టు అనిపించింది. ఇదంతా గట్టు మీది నుండి చూస్తున్న గోపబాలురకు భయం పుట్టించింది. అప్పటి వరకు ధైర్యంగా ఉన్న వారు కూడా “అయ్యో కృష్ణుని పెద్ద పాము కాటు వేసింది. కృష్ణుని శరీరాన్ని చుట్టేసింది. వదిలిపెట్టడం లేదు. ఏం చేయాలో తోచడం లేదు. ఎవరికి చెప్పాలి. ఏం చేయాలి. ఈ ఆపద నుండి గట్టిక్కే ఉపాయం లేదా!” అని వారిలో వారు వాపోతున్నారు. వీరి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే గట్టున మేత మేస్తున్న ఆవులు దూడలు కూడా మేత మేయడం మానికృష్ణుని వంక దీనంగా చూస్తున్నాయి.

ఇక్కడ బృందావనంలో యశోదకు, నందుడికి దుశ్శకునాలు కనిపించాయి. కృష్ణుడి ఏదైనా ఆపద సంభవించిందేమో అని ఆందోళన పడుతున్నారు. ఏమైందో ఏమిటో చూచి వద్దాము అని అందరూ “కృష్ణా కృష్ణా” అని కేకలుపెడుతూ బయలు దేరారు. ఈరోజు ఎవరికో మూడింది అని బలరాముడు తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు. కాని ఏమీ తెలియనట్టు వారితో పాటు వెళ్లాడు. కృష్ణుని, గోవుల కాలి జాడలను బట్టి వెదుక్కుంటూ అందరూ కాళింది మడుగు వద్దకు చేరుకున్నారు. వారంతా కాళీయునిచేత కాటువేయబడి, బంధింపబడ్డ కృష్ణుని చూచారు. కాళీయుని బంధనాలలో కృష్ణుడు అచేతనంగా పడి ఉన్నాడు. ఇది చూచిన యశోదా నందులకు గోపకాంతలకు దుఃఖము ఆయలేదు.

“కృష్ణా! కృష్ణా! ఇన్నాళ్లు నిన్ను కాపాడిన దైవం ఈ రోజు ఎందుకు కాపాడలేదురా. నీకు ఏమైందిరా” అంటూ ఏడుస్తున్నారు. యశోద దుఃఖానికి అంతు లేదు. గోపకాంతలు ఆమెను పట్టుకొని సముదాయిస్తున్నారు కానీ వారికి కూడా దుఃఖము ఆగడం లేదు. “గోపాల కృష్ణా! రోజు మాకు ఎదురు వచ్చేవాడికి ఈ నాడు మేము నీ దగ్గరకు వచ్చాము. మాకు ఎదురు రారా. మా వంక ప్రేమతో చూచేవాడివి. ఈ రోజేమిటి కదలకుండా పడి ఉన్నావు. కృష్ణా అంటే ఓయ్ అంటూ పలికేవాడివి ఈ రోజు పలికడంలేదేమిరా.” అని ఏడుస్తున్నారు. ఇంకొంతమంది “కృష్ణా! పూతన విషాన్ని తాగిన వాడివి నీకు ఈ విషం ఒక లెక్కా! లేచిరా. ఈ పాము నిన్ను కాటేస్తుంటే నీకు భయం వెయ్యలేదా. కాపాడమని మాకోసం ఎంతగా ఏడిచావో. ఆ పాము మమ్ము కలిచినా బాగుండు నిన్ను కలిచిందేమిటా చిన్నికృష్ణా!” అని కొంత మంది ఏడుస్తున్నారు. కొంత మంది గోపబాలురు “ఒరేయ్ కృష్ణా! మేమురా నీ కోసం వచ్చాము రారా మాతో మాట్లాడు మాట్లాడరా!” అంటే ఏడుస్తున్నారు. ఇంకా కొంత మంది వృద్ధ వనితలు “అయ్యో ఈ చిన్నికృష్ణుని ముద్దుమాటలు ఇంక వినబడవు కదా! మా దగ్గర కూర్చుని ఎవరు ముద్దుముద్దుమాటలు చెబుతారు. ఎవరు మమ్ములను ఎత్తుకోమని మారాం చేస్తారు. మమ్మల్ని చూచి ఎవరు చిరునవ్వులు చిందిస్తారు. మేం పాటలు పాడుతుంటే ఎవరు వింటారు. నీవు లేకుండా మేము బృందావనము పోము ఇక్కడే ఉంటాము” అని అక్కడే కూర్చున్నారు. ఇంకొంతమంది “కృష్ణుడు లేకుండా బృందావనములేదు. రండి అందరం ఈ మడుగులో దూకుదాము” అని ముందుకు దూకుతున్నారు.

వారిని వారించిన బలరాముడు “మీకంతా తొందరే. కృష్ణుడి సంగతి తెలుసుకదా. కాసేపు ఆగండి. ఏం జరుగుతుందో చూద్దాము. తొందరపడకండి” అని వారిని వెనక్కులాగాడు. ఇదంతా ఓరకంట గమనిస్తున్నాడు కృష్ణుడు. ఇంకా వీరిని బాధపెట్టడం మంచిది కాదు అనుకున్నాడు. ఉన్నట్టుండి తన శరీరం పెంచాడు. దాంతో కాళీయుడు ఎముకలు పటపట లాడాయి. ఆ బాధ తట్టుకోలేక కాళీయుడు తన బంధనాలు సడలించాడు. కాని కృష్ణుడు ఊరుకోలేదు. ఇంకా పెరుగుతూనే ఉన్నాడు. కాళీయుడి కళ్లనుండి నోటి నుండి రక్తం వచ్చింది. కృష్ణుని పూర్తిగా వదిలేసాడు.

దూరంగా వెళ్లాడు. కృష్ణుడు తన చేత్తో కాళీయుని పడగపై గట్టిగా చలిచాడు. కాళీయుని మెడ పట్టుకొని గిరాగిరా తిప్పి విసిరి కోట్లాడు.

కాళీయుని గర్వం పూర్తిగా అణిగి పోయింది. డీలా పడ్డాడు. తలలు వంచాడు. కృష్ణుడు ఆ తలలపై ఎక్కాడు. తోక ఒక చేత్తు పట్టుకున్నాడు. కాళీయుని తలలపై నృత్యం చేస్తున్నాడు. ఈ దృశ్యం చూచిన దేవతా గణాలు ఆకాశవీధిలో నిలబడి కృష్ణుని కాళీయ మర్దనం ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. లోకాలన్నీ తన కడుపులో దాచుకున్న కృష్ణుడు కాళీయుని మీద నృత్యం చేస్తుంటే తొక్కుతుంటే, ఎగురుతుంటే గంతులేస్తుంటే, ఆ లోకాలన్నీ కదిలి పోతున్నాయి. కానీ కాళీయుని ప్రాణాలు కడగట్టి పోతున్నాయి. ఈ విధంగా కాళీయుని పడగల మీద కృష్ణుడు నృత్యం చేస్తుంటే కాళీయుని ప్రాణాలు గొంతులోకి వచ్చాయి.

“ఇదేమిటి నేను ఇలా అయిపోయాను. నా విషాగ్నిజ్వాలలో ఏదైనా భస్మం అయిపోతుంది కదా. మరి ఈ బాలుడు నా పడగలమీద ఎక్కి చితకొడుతున్నాడు ఏమిటి. సందేహం లేదు. ఈయన దేవతాస్వరూపుడే. శ్రీహరే నన్ను శిక్షించడానికివచ్చాడు. ఇతరులకు నన్ను లొంగదీసుకోవడం సాధ్యం కాదు.” అని తనలో తాను అనుకొని “దేవా శరణు శరణు” అని కృష్ణుడికి శరణాగతుడు అయ్యాడు కాళీయుడు. ఈ విధంగా చావు బతుకుల మధ్య కొట్టుమిట్టాడుతున్న కాళీయుని చూచి అతని భార్యలు ఎంతో దుఃఖించారు. వారి మనసులు కలవరపడ్డాయి. వారందరూ కృష్ణుని చుట్టు చేరారు. బాలగోపాలుడికి నమస్కరించారు. చేతులు జోడించి ఇలా ప్రార్థించారు.

“ఓ దేవా! నీవు దుర్మార్గులను దండించడానికి అవతరించావు. మా భర్త దుర్మార్గుడు. అందుకే నీ చేత దండనకు పాత్రుడయ్యాడు. నీవు శత్రువులను కూడా మిత్రులుగా పరిగణిస్తావు. అటువంటి నీకు మా భర్తమీద శత్రుత్వము ఎందుకుంటుంది. మా భర్త తప్పు చేసాడు కాబట్టి శిక్షించావు. మా జాతికి విషం కోరలలో ఉంటుంది. కోపం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఆ కారణం చేత మాకు గర్వం ఎక్కువ. నీవు మా గర్వాన్ని అణిచావు. మా భర్త అయిన ఈ సర్వరాజు పూర్వ జన్మలో ఏం పుణ్యం చేసుకున్నాడో ఈ జన్మలో నీ పాదస్పర్శను తనివదీరా అనుభవించాడు. ఎంతో మంచి ఎన్నో పూజలు వ్రతాలు చేసినా దొరకని నీ పాదసేవ మా భర్తకు లభించింది. ఇంద్రపదవి కంటే, చక్రవర్తి పదవికంటే నీ పాదసేవ ఎంతో గొప్పది. అది మా భర్తకు కలిగింది. సత్పురుషులకు దుర్లభమైన నీ పాద స్పర్శ కోపం రోషం క్రూరత్వం నిండిన మా భర్తకు లభించింది. ఆయన ఎంతో ధన్యుడు.

ఓ దేవా! నీవు సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నావు. పంచభూతాలకు ఆశ్రయుడవు. సకల చరాచరభూతములు నీలో ఉన్నాయి. నీవు పరమాత్మవు. పరిపూర్ణజ్ఞున సంపన్నుడవు. నిర్గుణుడవు. ఈ ప్రకృతి నీలో నుండి వచ్చింది. కాని నీవు ఈ ప్రకృతిలో లేవు. నీవు కాలస్వరూపుడవు. సృష్టిస్థితిలయములు నీ అధీనంలో జరుగుతుంటాయి. నీకు సర్వసాక్షివి. అటువంటి నీకు నమస్కారము. ఈ విశ్వము నీ ఆకారము. దీని నిర్మాత నీవే. విశ్వాకారంగా ఉండి

ఈ విశ్వాన్ని నడుపుతున్నావు. పంచ తన్మాత్రలు, పంచభూతములు, దశ ఇంద్రియములు మనోబుద్ధిఅహంకారములు ఇవి అన్నీ నీవే, నీలో నుండి వచ్చాయి నీ అంశలే. సాత్వికాహంకారము రాజసాహంకారము తామసాహంకారము అని వేరు వేరుగా ఉన్నా నీవు వాటి వలన ప్రభావితం కావు. నీవు స్వయం ప్రకాశకుడవు. సూక్ష్మరూపుడవు, స్థూలరూపుడవు అన్నీ నీవే. నీవు అన్నిటిలో ఉన్నా ఏదీ నీకు అంటదు. అటువంటి నిర్మలుడవైన నీకు నమస్కారము.

దేవా! కొంత మంది దేవుడు ఉన్నాడనీ, కొంత మంది దేవుడు లేడనీ వాదించుకుంటూ ఉంటారు. కొంత మంది నాకంతా తెలుసు అంటారు. మరి కొంత మంది నాకేమీ తెలియదు అని అంటారు. కొంత మంది సంసార బంధనములలో చిక్కుకుంటారు. మరి కొంతమంది మోక్షం పొందామంటారు. దేవుడు ఒకడే అని కొందరు, కాదు దేవుడు వివిధరూపాలలో ఉన్నాడని కొందరూ వాదిస్తుంటారు. ఇటువంటి వాదనలన్నీ నీ మాయకు లోబడి జరుగుతుంటాయి. నీవు కూడా ఒకసారి అనేక పేర్లతోనూ, ఒకసారి అనంత శక్తిగానూ, ఒకసారి అనేక ప్రభావాలతోనూ గోచరిస్తావు. ఎవరు ఎలా భావిస్తే వారికి అలా గోచరిస్తావు. ఒక్కొక్కరికీ ఒక్కోవిధంగా కనపడుతుంటావు.

నిన్ను తెలుసుకోవాలంటే నీ గురించిన జ్ఞానం కావాలి. నీలోనుండి వేదాలు పుట్టాయి. వాటి నుండే అన్ని తెలుసుకోబడుతున్నాయి. అలా తెలుసుకోవడమే శాస్త్రము. సంకర్షణ, వాసుదేవ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ అనబడే నాలుగు వ్యూహకర్తవు నీవే. నీ భక్తులను రక్షిస్తుంటావు. నీవు గుణాతీతుడవు అయిననూ, దేహములో ఉండటం వలన ప్రకృతి గుణములతో కలిసినట్టు కనిపిస్తుంటావు. ఈ గుణాలు మనోబుద్ధి అహంకారాలకే గానీ నీకు కావు. నీవు మాత్రం అన్నిటిని సాక్షిగా చూస్తుంటావు. ఇంద్రియములకు అధిపతిగా నిన్ను హృషీకేశుడు అని అంటారు.

ఓ దేవా! నీకు తెలియని విషయం లేదు. కానీ అన్నీ తెలియనట్టే ఉంటావు. నీ సంకల్పం వలననే ఈ సృష్టి ఏర్పడింది. నీగురించి తెలుసుకోవడం విద్య, నిన్ను తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడం అవిద్య. ఓ దేవా! నీవు చిత్ శక్తివి. సత్ తో కలిసి త్రిగుణాత్మకమైన ఈ లోకాలను పుట్టించి పోషించి లయం చేస్తున్నావు. ఈ కార్యనిర్వహణలో కాలస్వరూపుడుగా గోచరిస్తావు. కాని ఇలా చెయ్యాలని నీకు ఏ కోరికా లేదు.

ఓ దేవా! మేము జన్మ వెంట జన్మ ఎత్తుతున్నాము. ఈ జన్మలు మా మూఢత్వంతో కలుగుతున్నాయి. ఏ జన్మలోనూ మాకు శాంతి లేదు. కాని సత్ పురుషులకు నీవు శాంతిని ప్రసాదిస్తుంటావు. నీ ముందు నేరం చెయ్యడమా! నేరం చేయాలి అని తలంపు కలిగినపుడే నీవు పసిగడతావు. నీ ముందు మేము అర్థకులము పసివాళ్లము. బిడ్డల తప్పులను తల్లితండ్రులు క్షమించినట్టు క్షమించు. మా భర్త కాళీయుడు నేరం చేసాడు. అయినా కరుణాసముద్రుడవైన నీవు మా భర్తను క్షమించు. మేము మా భర్త అమాయకుడనీ, మంచి వాడనీ అనడం లేదు.

ఇతడు దుర్మార్గుడు, క్రూరుడు, దుష్టుడు. కానీ మేము భర్తను పోగొట్టుకొని విధవలుగా బతకలేము. అనాధలము కాలేము. కాబట్టి మమ్ములను కరుణించి మా భర్తను విడిచిపెట్టు. నీ తాండవం చాలించి మాకు పతిబిక్ష పెట్టు. ఎందుకంటే ఇప్పటికే ఇతడి తలలు చితికిపోయాయి. తలలు పగిలిపోయాయి. ప్రాణాలు ఇంకాసేపట్లో పోయేట్టున్నాయి. సగం చచ్చి వాడిని ఇంకా చంపడం భావ్యం కాదు. కాబట్టి భర్తను బతికించు. నిన్నుతప్ప మేము ఇంకెవరిని శరణు కోరగలము. భర్తను పోగొట్టుకున్న భార్యల ఆవేదన ఎలా ఉంటుందో నీకు తెలుసు. నీవు నీ భక్తులకు వరాలు ఇవ్వడంలో గొప్పవాడివి. మమ్ములను నీ భక్తులుగా తలంచి మాకు మా భర్తను ప్రసాదించు. ఇదివరకు మాకు జరిగింది పెళ్లి కాదు. ఇప్పుడు మా భర్తతో జరిగేదే నిజమైన పెళ్లి నీ మీద ఒట్టువేసి చెబుతున్నాము. ఇంకమీదట మా భర్త ఎవరినీ బాధ పెట్టడు. అందరికీ అణగిమణిగి ఉంటాడు. నీవు చెప్పినట్టు వింటాడు. మాభర్తను రక్షించు.” ఈ విధంగా దీనంగా ప్రార్థిస్తున్న కాళీయుని భార్యల మొరలను ఆలకించిన కృష్ణుడు తన తాండవరేళిని ఆపాడు. పక్కకు తప్పుకున్నాడు. బతుకుజీవుడా అనుకున్న కాళీయుడు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.

“ కృష్ణా! మా నడక నడత వంకరగా ఉంటుంది. మా ముఖాలు విషంతో నిండి ఉంటాయి. మా జాతికి రోషం కోపం పొగరు ఎక్కువ. అవన్నీ మా పుట్టుకతో వచ్చిన మా సహజగుణాలు. అవి పొమ్మన్నా పోవు. ఇవన్నీ నీవు సృష్టించినవే కదా అయినా నాకు బుద్ధిచెప్పి మహిమపాకారం చేసావు. ఓ దేవా! ఈ జగత్తు అంతా నిండి ఉన్న సకల జీవరాసులను తమతమసహజభావాలతో నీవే సృష్టించావు. అటువంటి నీ సృష్టిలో మేము సర్వాలుగా మా సహజగుణములు కలిగి ఉన్నాము. ఇదంతా నీ మాయ. నీ మాయ దాటడానికి మేము అసమర్థులము. నీవు సర్వేశ్వరుడవు. ఈ సృష్టికంతటికీ నీవే కారణము. కాబట్టి మమ్ములను క్షమించదలచుకుంటే క్షమించు. నీచిత్తం ఎలా ఉంటే అలా చెయ్యి. కాని నా పురాకృతపుణ్యఫలము చేతనీ పాద స్పర్శను పొందగలిగాను. కాబట్టి నీవు నన్ను రక్షించినా శిక్షించినా నాకు క్షేమమే” అని అన్నాడు. కాళీయునితో కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ ఈ మడుగులోని నీరు మానవులు జంతువులు పక్షులు తాగుతుంటాయి. నీ వలన ఈ నీరు విషపూరితం అవుతూ తాగటానికి వీలుకాకుండా ఉంది. కాబట్టి నీవు నా బంధుమిత్ర వర్గంతో కలిసి ఈ మడుగు విడిచిపెట్టి సముద్రంలోకి వెళ్లు. ఇంతకు ముందు నీవు రమణక ద్విపంలో ఉండేవాడివి. గరుడుని భయంతో ఈ మడుగులోకి వచ్చావు. ఇప్పుడు నా పాదాల గుర్తులు నీ తలమీద ఉన్నాయి. నా పాదాల గుర్తులు చూచిన గరుడుడు నీ జోలికి రాడు. నీకు గరుడుని వలన ఎలాంటి భయం లేదు.” అని అన్నాడు.

వెంటనే కాళీయుడు తన భార్యలు బంధుమిత్రులతో సహా సముద్రగర్భానికి వెళ్లిపోయాడు. పోతూ పోతూ కాళీయుని భార్యలు కృష్ణునికి నూతన వస్త్రములు రత్నాలు,

ముత్తాలదండలు బహుకరించారు. కృష్ణుడికి ప్రదక్షిణ పూర్వక నమస్కారాలు చేసారు. అప్పటి నుండి యమునా నదిలోని నీరు స్వచ్ఛంగా తాగడానికి యోగ్యంగా ఉన్నాయి” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత కథను వినిపించాడు.

అప్పుడు పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని ఇలా అడిగాడు. “మునీంద్రా! రమణక ద్విపము పాములకు నివాసం కదా. అక్కడ హాయిగా ఉండకుండా ఈ కాళీయుడు ఈ మడుగును ఎందుకు ఆశ్రయించాడు. కాళీయుడు గరుడుడికి ఏమి అపచారం చేసాడు. తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకమహర్షి ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“మహారాజా! పాములు కలిస్తే మానవులు మరణిస్తారు. అందుకని పాములంటే మానవులకు భయం. ఆ కారణం చేత మానవులు పాములను పూజించేవాళ్లు. మధురమైన పదార్థాలు చెట్ల మొదళ్లలో పుట్టల వద్ద పెట్టి, పాములకు నివేదించేవాళ్లు. గరుత్మంతుడు పాములకు శత్రువు. గరుడునికి పాములు ఆహారం. ఆ కారణం చేత గరుడుడు తమకు హాని చేయకుండా మానవులు తమకు సమర్పించిన నివేదనలతో కొంత భాగం గరుడునికి ఇచ్చేవాళ్లు. ఆ కారణం చేత పాములు నిర్భయంగా బతుకుతుండేవి. కొంత కాలానికి కాళీయుడు ఎదురు తిరిగాడు. గరుడునికి భాగం ఎందుకు ఇవ్వాలి అని గరుడునికి భాగం ఇవ్వడం మానేసాడు. ఈ విషయం గరుడునికి తెలిసింది. కాళీయుని గర్వం అణచడానికి గరుడుడు స్వయంగా వచ్చాడు. గరుడుని చూచి కాళీయుడు తన పడగలు అన్నీ విప్పి గరుడుని మీద విషం చిమ్మడం మొదలుపెట్టాడు. అదును చూచి కాళీయుడు గరుడుని కాటేసాడు. గరుడుని ఒంటినిండా ఈకలు ఉండటం వలన ఆ కాటు గరుడుని ఏమీ చేయలేకపోయింది. గరుడుడు విజృంభించి తన ముక్కుతో రెక్కలతో కొట్టడం పాడవడం మొదలు పెట్టాడు. ఆ దెబ్బకు కాళీయుని పడగలు చితికాయి. నోటివెంట రక్తం కారడం మొదలుపెట్టింది. ఈ విధంగా గరుడుని ధాటికి తాళలేక కాళీయుడు రమణక ద్విపం వదిలి ఈ మడుగులో ప్రవేశించాడు.

కాళీయుడు ఈ మడుగులో ప్రవేశించడానికి కారణం ఉంది. పూర్వం గరుడుడు కాళింది మడుగులో చేపలను పట్టి తినడం మొదలుపెట్టాడు. ఆ మడుగు దగ్గర ఉన్న కుటీరంలో తపస్సు చేసుకుంటున్న సౌభరి అనే మహామునికి గరుడుని పని చికాకు తెప్పించింది. గరుడుని ఆ మడుగు వద్దకు రావద్దని వస్తే మరణిస్తాడనీ ఆంక్షలు విధించాడు. ఆ కారణం చేత గరుడుడు ఈ కాళింది మడుగు వద్దకు రాడు. అందుకని కాళీయుడు కాళింది మడుగులో తలదాచుకున్నాడు. ఇప్పుడు కృష్ణుని ఆదేశం మేరకు గరుడుని భయం లేకపోవడంతో నిర్భయంగా సముద్రగర్భానికి వెళ్లినపోయాడు.

ఓ రాజా! కాళీయుని మర్దించిన తరువాత కృష్ణుడు కాళింది మడుగునుండి బయటకు వచ్చాడు. యశోదకు నందునికి గోపకాంతలకు కృష్ణుని చూడగానే ప్రాణాలు లేచివచ్చాయి. బలరాముడు కృష్ణుని కౌగలించుకున్నాడు. ఆవులు దూడలు కృష్ణుని చూడగానే ఆనందంతో రంకెలు వేస్తూ గంతులు వేసాయి. అక్కడకు చేరిన బ్రాహ్మణులు కృష్ణుని చిరాయువుగా ఆశీర్వదించారు.

యశోద కృష్ణుడిని ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకొని “ఏరా! నిన్ను ఆ పాము చుట్టుకుంటే నీకు భయం వెయ్యలేదా. అమ్మా! అని అవరలేదా. ఏదోలే ఎలాగో బతికి బయట పడ్డావు అంతే చాలు” అని కృష్ణుడిని గట్టిగా హత్తుకుంది. బృందావన వాసులందరూ చీకటి పడటంతో ఇళ్లకు పోలేక అందరూ యమున ఒడ్డునే ఉండిపోయారు.

ఆ రోజు రాత్రి పక్కనే ఉన్న అడవిలో అగ్ని రాజుకుంది. ఛటఛట మంటూ నిప్పురవ్వలు రేగుతున్నాయి. వీళ్లు మధ్యలో ఉన్నారు. చుట్టుఉన్న చెట్లు అంటుకుంటున్నాయి. అందరూ బలరామకృష్ణుల వద్ద చేరారు. ‘కృష్ణా! నిన్నే నమ్ముకున్నాము. మా అందరినీ ఈ ఆపదనుండి రక్షించు. ఈ అగ్ని ఆరే ఉపాయం చూడు’ అని వేడుకున్నారు. కృష్ణుడు తన లీలతో ఆ అగ్నిని అదుపుచేసాడు. ఎక్కడి అగ్ని అక్కడ ఆరిపోయింది. ఇంక అక్కడ ఉండటం క్షేమం కాదని అందరూ బృందావనం చేరుకున్నారు.

ఇంతలో గ్రీష్మఋతువు ప్రవేశించింది. ఎండలు రోజురోజుకూ అధికం అవుతున్నాయి. కొలనులలో కుంటలలో బావులలో నీరు ఇంకిపోయాయి. అగ్ని ప్రమాదాలు ఎక్కువ అయ్యాయి. జనం వేడికి తట్టుకోలేకపోతున్నారు. బృందావనం అంతా వృక్షములు ఉన్నందున చల్లగా ఉంది. వేసవి కాలపు లక్షణాలు బృందావనంలో కనిపించలేదు. మల్లెలు మొల్లలు విరగపూస్తున్నాయి. సాయంత్రం కొండగాలి చల్లగా వీస్తోంది. ఆ చల్లదనంతో వేసవి తాపం తెలియడంలేదు. బలరామ కృష్ణులు గోపబాలురు ఆవులను మేపుతూ చెట్ల నీడలలో ఆడలాడుకుంటున్నారు. కాళీయ మర్దనంతో బలరామ కృష్ణులు గోపబాలురకు దేవుళ్లమాదిరి కనపడుతున్నారు. బలరామ కృష్ణులను మధ్య నిలబెట్టి గోపబాలురు ఆడుతూ పాడుతూ నృత్యం చేస్తున్నారు. వారితో పాటు కృష్ణుడు కూడా ఆడుతున్నాడు పాడుతున్నాడు.

ఇది ఇలా ఉంటే, కంసుడు తన పట్టు విడవకుండా ఈ సారి ప్రలంబుడు అనే వాడిని కృష్ణుని చంపడానికి పంపాడు. వాడు తన నిజరూపంతో కాకుండా గోపబాలుని రూపంతో వచ్చి వారితో కలిసిపోయి ఆడుతున్నాడు పాడుతున్నాడు నృత్యం చేస్తున్నాడు. కొంచెం విలక్షణంగా కనపడుతున్న ఆ బాలుడిని చూచి కృష్ణుడు అనుమానించాడు. అది రాక్షస మాయ అని రూఢి చేసుకున్నాడు. ఆ అసురుడిని ఎలా చంపాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. కానీ ఏమీ తెలియనట్టే ఉన్నాడు. ఇంతలో కృష్ణుడు ఒక ఆట ఆడదామా అని అన్నాడు. అది ఏమి ఆటంటే ఒకొక్కరు రాళ్లను

బలం కొద్దీ విసరాలి. ఎవరు ఎక్కువదూరం విసురుతారో వారు గెలిచినట్లు. తక్కువదూరం విసిరినవాడు ఓడినట్లు. ఓడిన వారు గెలిచిన వారిని మోసుకుంటూ తిరగాలి. ఇదీ ఆట. ఆట మొదలు పెట్టారు. అందరూ రాళ్లు విసురుతున్నారు. ఇంతలో కృష్ణుడు బలరాముడికి రహస్యంగా ప్రలంబుడి గురించి చెప్పాడు. కృష్ణుడు, బలరాముడు, రాయి దూరంగా విసిరి గెలిచారు. శ్రీదాముడు ప్రలంబుడు తక్కువ దూరం విసిరి ఓడిపోయారు. కృష్ణుడు ప్రలంబుని మీద ఎక్కడానికి ప్రయత్నించాడు. ప్రలంబునికి తృణావర్తుని వృత్తాంతము గుర్తుకొచ్చింది. కృష్ణుడు విపరీతంగా బరువు పెరిగి తృణావర్తుని చంపాడు. తనను కూడా అలాగే చంపుతాడేమో అని బలరాముని తన మీద ఎక్కువన్నాడు. కృష్ణుడు నవ్వి శ్రీదాముడు అనే వాడి మీద ఎక్కాడు. బలరాముడు ప్రలంబుని మీద ఎక్కాడు. బలరాముని ఎక్కించుకున్న ప్రలంబుడు వేగంగా పరుగెత్తసాగాడు. కాని ఆ రాక్షసుడు బలవంతుడైన బలరాముని మోయలేకపోయాడు. అలసి పోయాడు. అదే అదనుగా బలరాముడు తన పిడికిలి బిగించి ప్రలంబుడి తల మీద గట్టిగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు వాడి తల పగిలింది. అలాగే నేల మీద పడి ప్రాణాలు వదిలాడు. గోపాలకులు అంతా చప్పట్లు కొట్టారు. ఇప్పటి వరకు కృష్ణుడు చంపాడు. ఇప్పుడు బలరాముడు చంపాడు అని బలరాముని ఎత్తుకొని తిప్పారు. ఆ తరువాత గోపాలకులు మరలా తమ ఆట కొనసాగించారు.

ఇంతలో వారికి ఆవులు దీనంగా అరవడం వినిపించింది. ఆటలు మాని వారంతా ఆవుల దగ్గరకు పరుగెత్తారు. ఆవులు గడ్డి మేస్తూ చాలా దూరం వెళ్లాయి. గోపాలకులు బలరామ కృష్ణులు ఆవుల కాలిగిట్టల గుర్తులను బట్టి అవి ఉన్న చోటికి చేరుకున్నారు. అక్కడ ఎండిన చెట్లు కొమ్మలు అంటుకొని కాల్చిచ్చు వ్యాపించింది. కాల్చిచ్చు మధ్యలో ఆవులు దీనంగా అరుస్తున్నాయి. గాలి వాటుకు అగ్ని బాగా ప్రజ్వలిల్లి మంటలు ఆకాశాన్ని అంటుతున్నాయి. అగ్ని నాలుగు పక్కలా వ్యాపిస్తూ ఉంది. అందరూ కృష్ణుడి వంక భయం భయంగా చూస్తున్నారు. కొందరు కృష్ణునితో ఇలా అన్నారు.

“కృష్ణా! ఆ కాల్చిచ్చు చూడు. మంటలు ఆకాశాన్ని అంటుతున్నాయి. నిప్పురవ్వలు పైపైకి ఎగిసిపడుతున్నాయి. ఇప్పటి వరకు మా అందరినీ కాపాడావు. ఇప్పుడు ఆ నోరులేని జీవులను కూడా కాపాడవయ్యా.” అని అంటూ ఉండగానే అగ్నిజ్వాలలు వీరిని కూడా చుట్టుముట్టాయి. వెంటనే కృష్ణుడు “అందరూ కళ్లు మూసుకోండి. తెరవకండి.” అని అరిచాడు. అంతా భయంతో కళ్లుమూసుకున్నారు. ఇప్పుడు కృష్ణుడు నోరు తెరిచాడు. ఆ అగ్నిని తన నోట్లోకి లాక్కున్నాడు. మంటలు మాయం అయ్యాయి. ఇంక కళ్లు తెరవండి అన్నాడు. గోపకులు కళ్లు తెరిచారు. మంటలు మచ్చుకైనా లేవు. అంతా ఆశ్చర్యపోయారు. ఈయన మామూలు బాలుడు కాడు. విష్ణువే ఈ రూపంలో వచ్చి ఉంటాడు అని మనసులో అనుకున్నారు. అందరూ ఆవులు తోలుకొని ఇళ్లకు చేరుకున్నారు. గోప బాలకులు తమ తల్లులకు బలరాముడు ప్రలంబాసురుని చంపడం కృష్ణుడు అగ్ని ప్రమాదం నుండి కాపాడటం కథలుకథలుగా చెప్పారు. వారంతా బలరామ కృష్ణులు సామాన్యులు కాదు

తమను రక్షించడానికి వచ్చిన దేవతా శ్రేష్టులుగా భావించారు.

ఇంతలో వర్షాకాలం వచ్చింది. ఆకాశంలో మబ్బులు పట్టాయి. వర్షాలు కురుస్తున్నాయి. వర్షాకాలంలో వీచే గాలులకు మేఘాలు అలా అలా ప్రయాణం చేస్తూ అక్కడక్కడా వర్షిస్తున్నాయి. మేఘాలు అడ్డుగా ఉండటం వలన సూర్యకాంతి మంద్రంగా ఉంది. ఒక్కోసారి భూమి ఆకాశం ఏకం అయినట్టు వర్షం కురుస్తూ ఉంది. వాగులు అన్నీ ఉద్యతంగా పారుతున్నాయి. మెరుపులు ఉరుములకు భయపడి పిల్లలు వారి తల్లలనుగట్టిగా కరుచుకొని కూర్చుంటున్నారు. మబ్బులుదట్టంగా కమ్మడం వలన పగటికి రాత్రికి తేడా తెలియడం లేదు. వేసిన పైర్లు ఏపుగా పెరుగుతున్నాయి. వర్షాకాలంలో నదులన్నీ పొంగి పొరలుతూ సముద్రం లోకి చేరినా సాగరం నిశ్చలంగా హద్దుమీరకుండా, సాత్వికుడైన సంపన్నుడి మాదిరి ఉంది. వాన లేనపుడు గోపకులు ఆవులను అడవికి తోలుకుపోతున్నారు. బలరామ కృష్ణులతో ఆటపాటలలో మునిగితేలుతున్నారు. కృష్ణుని వేణుగానానికి తన్వయులౌతున్నారు.

ఇంతలో వర్షాకాలం ముగిసి శరదృతువు ప్రవేశించింది. ఆకాశం నిర్మలంగా ఉంది. బురద అంతా కిందికి దిగి నీరు తేటగా మారింది. ఆకాశం ఉరమడం మానింది. కురిసిన వానలకు భూమి పులకరించింది. మొక్కలు ఏపుగా పెరిగాయి. వృక్షములు పూలతో పండ్లతో కళకళలాడుతున్నాయి. సూర్యచంద్రులు మేఘాలు అడ్డం లేకపోవడంతో చక్కగా ప్రకాశిస్తున్నారు. పక్షులు తమ గూళ్ల నుండి బయటకు వచ్చి ఆకాశంలో బారులు తీరి ఎగురుతున్నాయి. ప్రజలు అమ్మవారి పూజలు, లక్ష్మీదేవి పూజలు, వివిధ దేవతా మూర్తులను కొలవడంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. బలరామ కృష్ణులు ఆవులను తోలుకొని తోటి గోపబాలురతో మురళీగానవినోదాలలో మునిగితేలుతున్నారు. గోపకాంతలు ఆ మురళీగానాన్ని వింటూ మైమరచి పోతున్నారు. తమ ఇండ్లలో పనులు చేసుకుంటూ మురళీగానం వింటూ తమలో తాము ఇలా అనుకుంటున్నారు.

“చూచావటే కృష్ణుడు ఎంత మనోహరంగా మురళి వాయిస్తున్నాడో. సాక్షాత్తు బ్రహ్మగారు గాంధర్వ గీతం ఆలాపిస్తున్నట్టు ఉంది. కృష్ణుని మురళీగానం వింటుంటే వెంటనే కృష్ణుని వద్దకు పోయి ఆయన ఎదురుగా కూర్చుని ఆ గానం వింటూ మైమరచిపోవాలని ఉంది. బలరామ కృష్ణులు మురళి వాయించడమే కాదట. దానికి తగ్గట్టు నృత్యం కూడా చేస్తున్నారట. ఇంకెందుకు ఆలస్యం అందరం పోయి వారి నృత్యగానములు తిలకిద్దాము. అయినా ఆ మురళి ఎంత పుణ్యం చేసుకుందో వెదురుగా జన్మించి కృష్ణుని అధరములను తాకుతూ ఉంది. మనకు తీయని గాన సుధను అందిస్తూ ఉంది. అది కాదే! ఆ వెదురు యమునా నదీతీరంలో పెరిగిందట. ఆ వెదురుతోనే కృష్ణుని మురళి తయారయింది. తన నీడలో పుట్టి పెరిగిన ఆ వెదురుకు అంతటి అదృష్టం

పట్టినందుకు యమునా నదీమతల్లి ఎంత మురిసిపోతూ ఉందో. అందుకే యమున పరవళ్లు తొక్కుతూ ప్రవహిస్తూ, కృష్ణుని మురళి గానానికి నాట్యం చేస్తున్నట్టు ఉంది. ఈ ఇళ్లలో పుట్టి చాకిరి చేసేకంటే, ఆ వెదురుగా పుట్టి ఉంటే హాయిగా మురళిగా మారి గానమాధుర్యాన్ని అందరికీ పంచేదాన్ని. కృష్ణుని గానానికి నెమళ్లు కూడా పులి విప్పి ఆడుతున్నాయట. ఈ శ్రీకృష్ణుని మురళిగానం విని బృందావనం అంతా పులకించి పోతూ ఉంది కదా.” అని తమలో తాము అనుకుంటున్నారు.

బృందావనంలో ఉన్న ఆవులు దూడలు పశువులు కూడా మేత మేయడం మాని కృష్ణుని గానమాధుర్యం వింటూ మైమరచి పోయి మేతమేయడం కూడా మానివేసాయి. లేగదూడలు కూడా ఆవు పాదుగులు నోటపెట్టుకొని పాలు తాగకుండా నిశ్చలంగా, తదేకంగా మురళిగానం వింటున్నాయి. ఆవులు కూడా మేతమేయడం మాని కృష్ణుని మురళి గానం వింటూ మైమరచి పోతున్నాయి. ఒక్క బృందావనమే కాదు అమరావతిలో ఉన్న దేవతా గణాలు కూడా శ్రీకృష్ణుని వేణుగానం విని మైమరచి పోతున్నారు. మానవులు దేవతలు పశువులేకాదు పక్షులు కూడా ఎగరడం మాని కొమ్మల మీద కూర్చుని కృష్ణుని గానామృతాన్ని గ్రోలుతున్నాయి. కాళిందీ మడుగు జలం కూడా తన ఒడ్డున కూర్చుని మురళి వాయిస్తున్న కృష్ణుని కాళ్లను నెమ్మదిగా తాకుతూ ఉంది. తెల్లటి మేఘాలు కృష్ణుడికి గొడుగు పడుతున్నట్టు ఉన్నాయి. ఏమీ తెలియని గిరిజనులు కూడా కృష్ణుని మురళిగానం విని అలాగే విగ్రహాల లాగా నిలబడి పోయారు. కృష్ణుని మురళి గానానికి కొండలు కలిగి నీరైనట్టు సెలయేళ్లు కొండల మీది నుండి కిందికి దుముకుతున్నాయి. ఈ విధంగా గోపకాంతలు, గోపబాలురు, పశుపక్ష్యాదులు, ప్రకృతి శ్రీకృష్ణుని మురళిగానమాధుర్యాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నాయి.

ఇంతలో శరదృతువు పోయి హేమంత ఋతువు ప్రవేశించింది. అప్పటిదాకా స్వేచ్ఛగా విహరించిన వారు ఇళ్లకుపరిమితం అయ్యారు. పగలు తగ్గి రాత్రి హెచ్చింది. సూర్యుడు తూర్పు కొండ నుండి పడమటకొండ వరకు గబగబా పరుగెడుతున్నాడా అనిపిస్తూ ఉంది. ఉదయమే చలిమంటలు దర్శనమిస్తున్నాయి. బయట ఉంటే చలికి తట్టుకోలేనని అగ్ని కూడా బ్రాహ్మణుల అగ్నిగృహములలో చేరిపోయింది. ఈ విధంగా హేమంత ఋతువు ప్రవేశాన్ని ఆహ్వానిస్తూ మార్గశిర శుద్ధ పాడ్యమి రోజున గొల్ల కన్యలు వేకువనే నిద్రలేచారు. అందరూ ఒకరిని తోసుకుంటూ కాళిందీ మడుగును చేరుకున్నారు. అందరూ స్నానాలు చేసారు. ఒడ్డున ఉన్న ఇసుకతీరాల మీద గాలిదేవి ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించారు. అమ్మవారిని పూలతో పసుపు కుంకుమలు చందనంతో అలంకరించారు. పూలతో పూజించారు. ధూప దీప నివేదనలు అర్పించారు. భక్తితో అమ్మవారిని తమకు శ్రీకృష్ణుడు లాంటి భర్తను ప్రసాదించమని కోరుకున్నారు. ఆ విధంగా వారు మార్గశిర మాసం అంతా గౌరీవ్రతం చేసారు.

ఈ విధంగా గొలిదేవి వ్రతం ఆచరిస్తున్న ఆ గోపకన్యలు మార్గశిరమాసంలో ఒక రోజు వేకువజామునే లేచి అమ్మవారి మీదా విష్ణుమూర్తి మీదా కీర్తనలు పాడుకుంటూ కాళిందీ మడుగు వద్దకు చేరుకున్నారు. స్నానం చేయడానికి తమ దుస్తులు అన్నీ విప్పి గట్టున పెట్టి కాళిందీ మడుగులోకి దిగి స్నానంచేస్తున్నారు. కృష్ణుడు కూడా తోటి గోపబాలురతో స్నానం చేయడానికి మడుగు వద్దకు వచ్చాడు. అక్కడ గోపకన్యలు స్నానం చేయడం చూచాడు. తోటి గోపబాలకులతో కదలకుండా ఉండండి అని సైగ చేసి చప్పుడు కాకుండా పాదల మాటుగా వెళ్లి ఆ కన్యల దుస్తులు అన్నీ తీసుకున్నాడు. మడుగు ఒడ్డున ఉన్న ఒక చెట్టు ఎక్కాడు. కొమ్మమీద కూర్చున్నాడు.

ఈ లోపల స్నానం ముగించుకున్న గొల్ల కన్యలు ఒడ్డున తమ దుస్తులు లేకపోవడం గమనించారు. పైకి చూడగానే తమ వలువలు చెట్టుమీద ఉన్నట్టు వాటి పక్కన కృష్ణుడు ఉన్నట్టు గమనించారు. వెంటనే వారు కృష్ణునితో ఇలా అన్నారు.

“కృష్ణా ఏమిటి పని. ఇది తప్పు. మా వలువలు కింద పడవెయ్యి. మీ తల్లి తండ్రులకు తెలిస్తే బాగోదు. ఇటువంటి పని చేస్తే నిన్ను చెడ్డవాడంటారు. మా వలువలు మాకు ఇవ్వు. ఓరి కొంటి కృష్ణా! ఏం పనిరా ఇది. మా వలువలు మాకు ఇవ్వరా నీకు పుణ్యం ఉంటుంది. నీవు ఏవేవో సాహస కార్యాలు చేసావంటారు. ఇదేనా నీవు చేసే సాహస కార్యం. ఆడవాళ్ల వస్త్రములు అపహరించడమా. ఎవరైనా వింటే నవ్వుతారు. ఇదేనా నీ శక్తి, బలము, పరాక్రమము. ఇవన్నీ మామీద చూపిస్తావా. మీ తండ్రి ఈ గూడేనికి రాజు అనీ, నీకు బలం ఉందనీ, అనుకుంటున్నావేమో. మీ తండ్రికి తెలిసిన మర్యాద నీకు తెలిసినట్టు లేదు. అది సరే... నీ బలం సంగతి మాకెందుకు కానీ, మేము అబలలము మా వలువలు మాకు ఇచ్చెయ్యి. లేకపోతే మీ తండ్రిగారు నందునికి చెబుతాము. ఈ గూడేనికి మీ తండ్రి పెద్ద గానీ నీవు కాదు తెలిసిందా” అని నయానా భయానా వలువలు ఇవ్వని అడిగారు.

దానికి కృష్ణుడు “అమ్మాయిలూ! నేనే ఈ బృందావనానికి రాజును. నాతో ఇలాగేనా మాట్లాడేది. మిమ్మల్ని దుస్తులు అన్నీ విప్పి స్నానం చేయమని నేను చెప్పానా. అందుకని నేను మీ బట్టలు గట్టున వేస్తాను మీరే వచ్చి తీసుకోండి.” అని అన్నాడు. ఈ మాటలకు వారు ఒకరి మొహాలు ఒకరు చూచుకున్నారు.

“ఒరేయ్ కృష్ణా నీ అల్లరి మరీ ఎక్కువ అవుతోంది.. నీవే మా రాజువు. మా ప్రభువు. నీవు అందరికంటే ఎక్కువ. సరేనా. మా దుస్తులు మాకివ్వరా. అసలు ఆడవాళ్లు స్నానం చేస్తుంటే మగవాళ్లు మీరెందుకు వచ్చారు. ఏదో తెలియక వచ్చారే అనుకో. ఈ అల్లరి పనులేమిటి. ఒరేయ్! ఈ వెధవ పనులు నీకే చెల్లుతాయిరా. ఒరేయ్ కృష్ణా! నీవుచెప్పినట్టు వింటాము కానీ మా వలువలు మాకివ్వరా” అని ప్రాధేయపడ్డారు.

దానికి కృష్ణుడు నవ్వి “ఇంతకూ అమ్మాయిలూ! మీరే ఏం వ్రతం చేస్తున్నారు. నిజం చెప్పండి. మీరు ఎవరిని భర్తగా కోరుకుంటూ ఈ వ్రతం చేస్తున్నారు.” అని అడిగాడు. అవన్నీ నీకెందుకు అన్నట్టు వారుమాట్లాడలేదు. చెప్పకపోతే మీరే గట్టుకు వచ్చి మీ దుస్తులు తీసుకోండి అని అన్నాడు. వారిలో వారికి తర్జనభర్జన మొదలయింది. ఈ మొండి వాడు ఇచ్చేట్టు లేడు మనమే వెళ్లి తీసుకుందాము అని కొంతమంది అంటే “భీషో ఏంటా పని సిగ్గులేకపోతే” సరి అని కొంతమంది అన్నారు. అలా అంటున్నారే కానీ చలిలో గజగజవణకడం కన్నా ఆ చిమ్మచికట్లో దుస్తులు తీసుకోవడమే ఉత్తమం అని మనసులో అనుకుంటున్నారు.

అప్పుడు కృష్ణుడు “ఎందుకమ్మా సిగ్గు పడతారు. నేను మీముందుపుట్టిపెరిగిన వాడినే కదా. అయినా అమ్మవారి వ్రతం చేస్తున్నప్పుడు ఈ విధంగా దుస్తులు విప్పి స్నానం చేయకూడదని మీకు తెలియదా. ఈ విధంగా చేస్తే అమ్మవారికి అపరాధం చేసినట్టు కాదా. ఈ విధంగా నోములు, వ్రతాలు ఎవ్వరూ చెయ్యరు. ఈ విషయం మీకు తెలియజేయడానికే ఈ విధంగా చేసాను. మీకు వ్రతఫలం దక్కాలంటే ముందు నాకు నమస్కారం చేసి ఇదుగో మీ దుస్తులు అందుకోండి.” అని పలికాడు కృష్ణుడు.

అమ్మయ్య అనుకొని వారందరూ చేతులెత్తి కృష్ణుడికి నమస్కారం చేసారు. కృష్ణుడు ఎవరి వలువలు వారికి ఇచ్చాడు. వారంతా తమ తమ వలువలు ధరించి ఒడ్డు మీదికి వచ్చారు. “అమ్మాయిలూ! మీగోలీ వ్రతం మంచి ఫలితం ఇస్తుంది. మీకు మంచి భర్తలు లభిస్తారు. అమ్మవారు మీ అందరినీ కరుణిస్తుంది” అని పలికాడు ఆ గోపకన్యలు ముసిముసినవ్వులు నవ్వుకుంటూ అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయారు.

ఇంతలో మరలా వేసవి కాలం వచ్చింది. సూర్యుడి తాపం భరించడం కష్టంగా ఉంది. బలరామకృష్ణులు చల్లని నీడ కొరకు వృక్షములను ఆశ్రయించారు. ఆ గోపబాలకులు ఇలా అన్నారు. “ఈ చెట్లు చూడండి. ఎవరికీ అపకారం చేయవు. పైగా అపకారం చేసిన వాడికి కూడా ఉపకారం చేస్తాయి. తన కొమ్మలు కొట్టేవాడికి కూడా నీడను ఇస్తాయి. దానిని ఆశ్రయించిన వారిని ఎండ వానల నుండి కాపాడతాయి. ఇంకా పండ్లు, కాయలు, పూలు, పట్టులు, గంధము, జిగురు ఇచ్చి కాపాడతాయి. ఎండి పోయిన తరువాత తన కలపను కూడా వినియోగంలోకి తెస్తాయి.” అని వృక్షముల యొక్క గొప్పతనాన్ని పాగుడుతున్నారు.

ఇంతలో మధ్యాహ్నం అయింది. పశువులు పచ్చిక మేసి నీరు తాగుతున్నాయి. ఇంతలో గోపాలురకు ఆకలి వేసింది. ఆ విషయం కృష్ణునితో అన్నారు. దానికి కృష్ణుడు “అదుగో దూరంగా

బ్రాహ్మణులు ఏదో యజ్ఞం చేస్తున్నట్టు ఉన్నారు. వారంతా గొప్ప వేద పండితులు. వారు స్వర్గం కోరి ఆ యాగం చేస్తున్నట్టు ఉంది. మీరు అక్కడకు వెళ్లి నా పేరు, బలరాముడి పేరు చెప్పి అన్నం పెట్టమని అడగండి పెడతారు” అని అన్నాడు. గోపాలకులు ఆందరూ పరుగెత్తుకుంటూ ఆ యజ్ఞం జరిగే చోటుకు వెళ్లారు.

“ఓ ధర్మం తెలిసిన పండితులారా! మీరు కోరిన వారికి కోరినది ఇస్తారని ప్రతీతి. అదుగో అక్కడ బలరాముడు కృష్ణుడు ఉన్నారు. వారు, మేము, ఆకలితో ఉన్నాము. దయచేసి మాకు అన్నం పెట్టండి. మీవంటి పెద్దలు మా వంటి వారిని పిలిచి మరీ అన్నం పెడతారు కదా. యజ్ఞం పూర్తికాలేదు అంటారేమో. కేవలం సౌత్రామణి యాగంలోనే దీక్షలో ఉండి ఆహుతులు సమర్పించే వరకు ఇతరులకు ఏమీ పెట్టకూడదని ఆంక్ష ఇతర యాగములలో ఆ నిబంధన లేదు. కాబట్టి మధ్యలో యజమాని ఆహార పదార్థాలు భుజించినా, ఇతరులకుపెట్టినా దోషం లేదు. మీరు చేసేది సౌత్రామణి యాగం కాదు కాబట్టి మాకు అన్నం పెట్టండి.” అని అడిగారు.

ఆ పండితులు కృష్ణుని కేవలం ఒక గోప బాలకుని గానే తలంచారు. అందుకని “ఇప్పుడు కాదు. ఇప్పుడు లేదు వెళ్లిపొండి” అని కసురుకున్నారు. గోపాలకులు నిరాశతో కృష్ణుని వద్దకు వచ్చారు. జరిగింది చెప్పారు. దానికి కృష్ణుడు “ఈ సారి మీరు పండితుల వద్దకు వెళ్లకండి. వారి భార్యల వద్దకు వెళ్లండి. బలరామ కృష్ణులు సమీపంలో ఉన్నారు. వారికి ఆకలిగా ఉంది. అన్నం పెట్టండి అని అడగండి. వారు అన్నం పెడతారు” అని అన్నాడు. వెంటనే గోపాలకులు యాగం జరిగే చోటుకు వెళ్లారు. పండితుల భార్యల వద్దకు వెళ్లారు.

“అమ్మా! శ్రీకృష్ణుడు ఆవులను మేపుకుంటూ సమీపంలో ఉన్నాడు. మా అందరికీ ఆకలిగా ఉంది. అన్నం పెట్టండి” అని అడిగారు. కృష్ణుని గురించి అదివ రకే విని ఉన్నారు కాబట్టి “అయ్యో కృష్ణుడు ఆకలితో ఉన్నాడా” అంటూ తాము వండి సిద్ధంగా ఉంచిన పదార్థాలను అన్నింటినీ పాత్రలలో పెట్టుకొని కృష్ణుని వద్దకు రావడానికి సిద్ధం అయ్యారు. అది చూచి పండితులు వారిని వారించారు. యాగం కొరకు వండిన పదార్థాలు మయల పడతాయన్నారు. వారి భార్యలు భర్తల మాట వినకుండా భోజన పదార్థాలు తీసుకొని కృష్ణుని వద్దకు వెళ్లారు. వారు అలా వెళ్లి కాళిందీ మడుగు ఒడ్డున చెట్ల నీడలలో కూర్చుని ఉన్న కృష్ణుని చూచారు. అప్పటి వరకు వారు కృష్ణుడిని చూడలేదు. ఆ లీలామానుషవిగ్రహుడిని చూస్తూ మైమరచి పోయారు.

కృష్ణుడు వారి వంక చూచి చిరునవ్వునవ్వి “అమ్మా! మీరందరూ మీ ఇంట్లో అందరూ కుశలమేనా. మీరు నన్ను చూడటానికి ఇంతదూరం వచ్చినందుకు చాలా సంతోషం. మీ భర్తలు మీ కోసం యాగశాల దగ్గర ఎదురు చూస్తుంటారు. మీరు త్వరగా వెళ్లండి.. ఎందుకంటే మీరు వారిని కాదని ఇక్కడకు వచ్చారు. వారికి మీమీద కోపం రావచ్చు. కాని వారు మీమీద ఎటువంటి

కోపం చూపించరు. అమ్మా! కేవలం నన్ను చూడటంవలన ఏమీ సుఖం లేదు. ఇది కేవలం ముక్తికి మార్గం చూపిస్తుంది. పరమాత్మను స్తుతించడం వలన, పరమాత్మ కథలు వినడం వలనా, ఆయనను ధ్యానించడం వలనా ఈ కర్మలతో అనుబంధం ఉన్న శరీరం విడిచిపెట్టి మనసు పరమాత్మయందు లగ్నం అవుతుంది. అదే ముక్తికి మార్గం.” అని కృష్ణుడు వారికి ముక్తిమార్గం ఉపదేశించాడు. తరువాత వారు తెచ్చిన ఆహార పదార్థాలు కృష్ణుడు తన మిత్రులతో కలిసి ఆరగించాడు. పండితుల భార్యలందరూ యజ్ఞవాటికకు చేరుకున్నారు. అక్కడ జరిగింది కృష్ణుని మాటలు వారికి చెప్పారు. అప్పటికి ఆ పండితులకు జ్ఞానోదయం అయింది.

“అయ్యో ఎంత పని జరిగింది. మా భార్యలకు ఉన్న తెలివి మాకు లేకుండా పోయింది. శ్రీకృష్ణపరమాత్మను సందర్శించే అవకాశాన్ని కొల్పోయాము. మేము పాపాత్ములము. సాక్షాత్తు మహావిష్ణువుకు దూరం అయ్యాము. ఈ యాగాలు యజ్ఞలు తపస్సులు జపాలు నియమాలు ఎందుకు. ఇవేమీ లేకుండానే మీరు కేవలం కృష్ణుని మీద భక్తితో ఆయన అనుగ్రహానికి పాత్రలు అయ్యారు. ఇదంతా విష్ణుమాయ. ఆ మాయలో మేము పడిపోయాము. యోగులు, గురువులు, మునులు కూడా ఆ మాయలో పడ్డారు. ఇంక మేమెంత. ఈ యాగములు, మంత్రములు, తంత్రములు, ద్రవ్యము, కాలము, దేశము, దేవతలు, అగ్ని, ఈ ఋత్విక్కులు, అగ్ని ఆ పరమేశ్వర మయము. సాక్షాత్తు ఆ పరమేశ్వరుడే కృష్ణుని రూపంలో అవతరించాడు అని తెలుసుకోలేకపోయాము. ఇప్పుడు ఆయన ముఖం మేము చూడలేము. ఇక్కడి నుండే ఆయనకు నమస్కారములు చేస్తాము.” అని ఆ బ్రాహ్మణులు తమ తప్పు తెలుసుకొని శ్రీహరిని స్మరిస్తూ తమ తప్పులు క్షమించమని వేడుకున్నారు. ఇంతలో వారికి ఒకవిషయం గుర్తుకు వచ్చింది. తాము అందరం కంసరాజు పాలనలో ఉన్నాము. కంసరాజు కృష్ణుని మీద పగతో ఆయనను చంపాలని చూస్తున్నాడు అని తెలుసు. తాము ఇప్పుడు కృష్ణుని వద్దకు వెళితే కంసుడికి కోపం వస్తుందని భయంతో ఆ బ్రాహ్మణులు కృష్ణుని వద్దకు వెళ్లలేదు.

ఇది ఇలా ఉండగా నందుడు ఆనవాయితీగా వస్తున్న ఇంద్రయాగం చేయడానికి పూనుకున్నాడు. ఈ విషయం కృష్ణునికి తెలిసింది. కృష్ణుడు కూడా వారి చర్చల్లో పాలు పంచుకున్నాడు. అంతేకాదు ఆ యాగాన్ని వ్యతిరేకించాడు.

“ఈ యాగం ఎవరి కొరకు చేస్తున్నారు. ఏ దేవతను ఉద్దేశించి చేస్తున్నారు. ఈ యాగం వలన ప్రయోజనం ఏమిటి. ఈ క్రతువు చేయడానికి ఎవరికి అధికారం ఉంది. ఈ యాగానికి ఏ ఏ వస్తువులు కావాలి. ఈ యాగము ఏ శాస్త్రములో చెప్పబడింది. లేక లోకాచారము ప్రకారము చేస్తున్నారా. ఏ పని చేసినా ఇవన్నీ తెలుసుకొని చేయండి. ఇవన్నీ రహస్యాలు కాకపోతే నాకు చెప్పండి.” అని అడిగాడు కృష్ణుడు. దానికి నందుడు ఇలా అన్నాడు.

“కుమారా! వర్షములకు అభిపతి పర్జన్యుడు. ఆయననే దేవేంద్రుడు అంటారు. ఆయన ఆజ్ఞవలననే మేఘములు వర్షిస్తాయి. మనకు పంటలు పండుతాయి. పంటలు పండితే కరువు కాటకాలు ఉండవు.. మానవ జీవనం సుఖంగా సాగి పోతుంది. కాబట్టి మేఘాలకు అభిపతి అయిన ఇంద్రుడి మెప్పు పొందడానికి ఈ యాగం చేస్తున్నాము. దీని పేరు ఇంద్రయాగము. ఏ కారణం చేతనైనా ఈ యాగం చేయకపోతే మానవులకు శుభం కలగదు. ఈ యాగం చేస్తే ఇంద్రుడు సంతోషించి మనకు వర్షం కురిపిస్తాడు. వర్షాలు సకాలంలో కురిస్తే గడ్డి సమృద్ధిగా పెరుగుతుంది. మన గోవులకు కావలసినంత మేత లభిస్తుంది. గోవులకు చక్కటి మేత దొరికితే సమృద్ధిగా పాలిస్తాయి. పాల నుండి పెరుగు, వెన్న, నెయ్యి లభిస్తాయి. మనజీవనం కూడా హాయిగా ఉంటుంది” అని పలికాడు నందుడు. ఆ మాటలకు కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ప్రాణులు అన్నీ తాము కిందటి జన్మలో చేసిన కర్మ ల ఫలంగా పుడతాయి. మరలా కర్మలు చేస్తూనే వృద్ధిపొందుతుంది. ఆ కర్మల ఫలితంగానే లయం చెందుతుంది. కర్మలే మానవుల సుఖదుఃఖాలకు మూలము. కర్మ చేయకుండా ఏ ప్రాణీ క్షణకాలం ఉండలేదు. చేసిన ప్రతి కర్మకు ఫలం వెంటనే లభిస్తుంది. కర్మలు, కర్మఫలాలు మన చేతిలో ఉండగా ఈ ఇంద్రుడు ఎందుకు. దేవుడు కూడా కర్మ చేస్తే ఫలితం ఇస్తాడు కానీ కర్మచేయకపోతే ఇవ్వలేడు కదా! కాబట్టి కర్మానుగుణంగా సుఖము దుఃఖము అనుభవించే మనకు ఇంద్రుని వలన భయం ఎందుకు. పూర్వజన్మ సంస్కారాల ఫలితంగా జన్మలు వస్తున్నాయి కదా. ఆయా జన్మలలో కర్మఫలాలు అనుభవించాలి కదా. కర్మఫలాలు తప్పించడం ఆ పరమేశ్వరుడికైనా సాధ్యంకాదు కదా. మధ్యలో ఈ ఇంద్రుడు ఎవరు.

ఈ జగత్తు అంతా దేవతలు, దానవులు, మానవులతో నిండి ఉంది. వీరంతా ఎవరి స్వభావానికి తగ్గట్టు వారు ప్రవర్తిస్తుంటారు. ఇందులో అనుమానం లేదు. జీవుడు తన స్వభావానికి అనుగుణంగా కర్మలు చేస్తూ ఆ కర్మలఫలవాసనలకు అనుగుణమైన నానావిధ దేహములను పొందుతుంటారు. కాలం తీరగానే ఆ దేహాలను విడిచిపెడుతుంటారు. జీవుల పాలిటికి వారు చేసిన కర్మలు, వాటి ఫలాల్లే దేవుళ్లు. కాబట్టి కర్మలనే మానవుడు ఆరాధించాలి. జీవితం అంతా కర్మలు చేస్తూ వాటి ఫలాలు అనుభవిస్తూ మరొకరిని భజించడం భావ్యంకాదు కదా. అది యజమాని దగ్గర జీతం తీసుకుంటూ ఇతరుల దగ్గర పనిచేయడం లాంటిది.

బ్రాహ్మణుడు వైదిక కర్మలు చేస్తాడు. క్షత్రియుడు పాలనా వ్యవహారాలు చూస్తాడు. వైశ్యుడు వ్యవసాయము గోరక్షణ వాణిజ్యము, చూస్తాడు. శూద్రుడు వీరందరికీ సేవలను అందిస్తాడు. వీరంతా సత్వ రజస్ తమోగుణాలకు లోబడి ఆయా కర్మలు చేస్తుంటారు. ఈ మూడు గుణాల వలననే సృష్టిస్థితి లయాలు జరుగుతున్నాయి. రజోగుణం వలన జగత్తు పుడుతుంది. రజోగుణం

వలననే మేఘాలు వర్షిస్తాయి. ఇందులో ఆ ఇంద్రుని ప్రమేయం ఏముంది. ఇంద్రుడికి యాగం చేయకపోతే ఆయనకు కోపం ఎందుకు రావాలి. ఒక శేళ ఆయనకు కోపం వచ్చినా ఆయన చేయగలిగింది ఏమీ లేదు. మనకేమన్నా రాజ్యాలు, భవనాలు, సంపదలు, వ్యాపారాలు, పదవులు ఉన్నాయా అవన్నీ హరించుకుపోవడానికి. మనపాటికి మనం ఈ బృందావనంలో హాయిగా జీవిస్తున్నాము. మనం ఇంద్రుడికి ఎందుకు భయపడాలి. మన జీవనానికి ఆధారం మన పశువులు.వాటికి కావలసింది గడ్డి, మేత. అవి ఇచ్చేది ఈ గోవర్ధన పర్వతము, అంటే ప్రకృతి. కాబట్టి మనం ప్రకృతిని, పర్వతాన్ని పూజించాలి కాని ఎక్కడో ఉన్న ఇంద్రుడిని కాదు. కాబట్టి మీరు ఇంద్రుడి కొరకు చేసే యజ్ఞానికి ఏమేమి సంభారాలు తెప్పించదలచుకున్నారో అవన్నీ తెప్పించండి. అన్ని పదార్థాలు పిండి వంటలు, విందు భోజనాలు తయారుచేయించండి. బ్రాహ్మణులకు ఇతరులకు అన్నదానం చేయండి. భక్తితో ఈ గోవర్ధన పర్వతాన్ని పూజించండి. ఇంకా అనాధులను పిలిచి వారికి భోజనాలు పెట్టండి. మీ పెంపుడు జంతువులకు కడుపునిండా ఆహారం పెట్టండి. పశువులకు కమ్మని మేత పెట్టండి. తండ్రీ! మీ అందరికీ నా మాటమీద నమ్మకం ఉంటే మీరు బంధుమిత్ర సపరివారంగా న్నానాదికాలు ఆచరించి నూతనవస్త్రములు ధరించి ఇష్టమైన పదార్థాలు భుజించి, ఈ గిరికి ప్రదక్షిణం చేయండి. గోవులను పూజించండి. అగ్నిని పూజించండి. మీ జన్మధన్యం అవుతుంది.”అని ముగించాడు కృష్ణుడు.

ఇదేదో బాగుంది అనుకున్నారు బృందావన వాసులు. సరే అంటే సరే అనుకున్నారు. కృష్ణుడు చెప్పిన విధంగా వివిధరకాల పదార్థాలతో భోజనాలు తయారు చేసారు. అందరికీ అన్నసంతర్పణలు చేసారు. పశువులకు చక్కని మేత వేసారు. అందరూ గోవర్ధన పర్వతాన్ని పూజించడానికి బయలుదేరారు. పర్వతం మొదట కూర్చున్నారు. దానికి పూజలు చేసారు. అక్కడే ప్రసాదాలు ఆరగించారు. గిరికి అర్పించిన నివేదనలు కూడా కృష్ణుడు తానే పర్వతరూపం దాల్చి ఆరగించాడు. ఆ గోపకులతో ఇలా అన్నాడు.

“మీరు పెట్టిన పదార్థాలను ఈ పర్వతం ఆరగించింది. మనలను కరుణించింది. తనకు హాని చేసే వారిని ఈ కొండ పట్టిపీడిస్తుంది.” కృష్ణుని మాటలు అందరూ నమ్మారు. అందరూ గోవులతో సహా కొండకు ప్రదక్షిణం చేసి కొండను పూజించారు. పిల్లలంతా ఉత్సాహంగా బండ్లమీద కొండచుట్టు ప్రదక్షిణాలు చేసారు. బండ్లకు కట్టిన ఎద్దులు కూడా రెట్టించిన ఉత్సాహంతో దాడు తీసాయి. గొల్ల వనితలు కృష్ణుడే దేవుడు అని నమ్మి ఆయన మీద పాటలుపాడటం మొదలు పెట్టారు. ఈ విధంగా బృందావనంలోని వారు చుట్టుపక్కల పల్లెలవారు ఉత్సాహంతో గిరిప్రదక్షిణ చేసి సాయంత్రానికి అందరూ ఇల్లు చేరుకున్నారు.

ఈ విషయం ఇంద్రుడికి తెలిసింది. తనకు పూజలు యాగములు చేయడంలేదని ఆయనకు కోపం వచ్చింది. వెంటనే సంవర్తకములు అనే పేరుగల మేఘములను అన్నిటినీ పిలిచాడు.

“వినండి. ఆ బృందావనంలోనూ చుట్టుపక్కల జనపదాలలోనూ ఉన్న వారు బాగా పాలు, పెరుగు, వెన్న తిని బలిసి కొవ్వెక్కి ఉన్నారు. వాళ్లకు నేనంటే ఏ మాత్రం భయం లేకుండా పోయింది. వజ్రాయుధం చేత ధరించిన నన్ను పూజించకుండా, కృష్ణుడి మాటలు విని నాకు యాగం చేయడం మాని, ఆ కొండకు పూజలు చేసారు. నన్ను పూర్తిగా మరిచిపోయారు. ఆ గొల్లలందరూ కేవలం కర్మయోగాన్ని నమ్ముకున్నారు. ఆ వెర్రిగొల్లలు తమకు ఉన్న పశుసంపదను నమ్ముకొని ఆ కృష్ణుని మాటలు నమ్మి, ఆయన ప్రేరణతో, నాకు యాగం చేయడం మానేసారు. మీరంతా వెంటనే పోయి ఆ బృందావనము చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల మీద మోహరించండి. ఉరుము మెరుపులతో కుండపోతగా వర్షించండి. ఆ ప్రాంతమంతా జలమయం చేయండి. ఆ బృందావనంలో ఉండే వారంతా చచ్చేదాకా అలా కురుస్తూనే ఉండండి. నేను కూడా మీ వెంట ఉండి పర్వవేళ్ళిస్తుంటాను.” అని పలికాడు.

వెంటనే సంవర్తకములు అనే మేఘములు బృందావన ప్రాంతమంతా విస్తరించాయి. ఒక్కసారిగా విరుచుకు పడ్డాయి. అంతా చీకట్లు కమ్ముకున్నాయి. సూర్యుడు కనిపించడం లేదు. ఆకాశం భూమి ఏకం అయిందా అన్నట్టు వర్షం కురుస్తూ ఉంది. భూమి అంతా జలమయం అయింది. వడగండ్ర వాన మొదలయింది. ఒక పక్క ఉరుములు, మెరుపులు, పిడుగులు. అంతా అల్లకల్లోలంగా తయారయింది. ఆవులు దూడలు ఆ నీటిలో ఈదుతున్నాయి. ఉరుములకు మెరుపులకు భయంతో వణికిపోతున్నాయి. పశువుల అంబా రవాలతో పల్లె ప్రతిధ్వనిస్తూ ఉంది. బృందావన వాసులందరూ నందుని ఇంటిలో తలదాచుకున్నారు. అందరూ కృష్ణుని శరణు కోరారు. కుల పెద్దలు వృద్ధులు కృష్ణుని ఇలా ప్రార్థిస్తున్నారు.

“కృష్ణా ఎక్కడున్నావయ్యా. ఈ వానకు జడిసి బృందావనం అంతా అతలా కుతలం అవుతూ ఉంది. మా భయం పోగొట్టు మా అందరినీ రక్షించు. ఇటువంటి వర్షం మేము ఇప్పటికి పుట్టి బుద్ధెరిగి చూడలేదు. ఈ వర్షం భయంకరంగా ఉంది. నీవే ఈ వర్షాన్ని ఆపి మా అందరినీ రక్షించాలి.” అని వేడుకున్నారు.

కృష్ణుడికి విషయం అర్థం అయింది. ఇదంతా ఇంద్రుడి పని అని అనుకున్నాడు. ఈ ఇంద్రుడు లోకపాలకుడు అని గర్వం తలకెక్కింది. కన్నుమిన్నకానకుండా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. తన గురించి యాగం చేయలేదని ఈవిధంగా అతివృష్టి కురిపిస్తున్నాడు. కాబట్టి ఈ దేవేంద్రుడికి తగిన విధంగా బుద్ధిచెప్పాలి. ప్రస్తుతం ఈ బృందావన వాసులందరినీ రక్షించాలి అని అనుకున్నాడు. వారి నందరినీ చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఓ గోపాలకులారా, తల్లలారా పిల్లలారా! మీరేమీ భయపడకండి ఈ వర్షం మనలను ఏమీ చేయదు. మీరందరూ ఒక్కచోటికి చేరండి. ఆ పరమాత్మ మనలను రక్షిస్తాడు.” అని పలికి కృష్ణుడు తాము పూజించిన గోవర్ధన పర్వతాన్ని అవలీలగా ఒక్క చేత్తో పైకెత్తాడు. కృష్ణుడు ఆ

కొండను పూలగుత్తిని చేత్తో పట్టుకున్నట్టు తన కుడి చేత్తో పట్టుకున్నాడు.

క॥ తల్లీ రమ్ము తండ్రి వేతలు గోపకులు రండు వినుడి గర్త
క్షాతలమున నుండుడు గో వ్రాతముతో మీరు మీకు వలసిన యెడలన్

శా॥బాలుండీతడు కొండ దొడ్డది మహాభారంబు సైరింపగా
జాలంతో యని దీని కింద నిలువన్ శంకింపగా బోల దీ
శైలాంభోనిధి, జంతు సంయుత ధరాచక్రంబు పైబడ్డ నా
కేలల్లాడదు బంధులార నిలుడీ క్రిందం బ్రమోదంబునన్

కృష్ణుని మాటలు పూర్తిగా నమ్మారు ఆ గోపకులు, గోపవనితలు. అందరూ బిలబిలమంటూ ఆ కొండకిందికి చేరారు. ఆవులు దూడలు పశువులు పెంపుడు జంతువులు అన్నీ ఆ కొండకిందికి చేరాయి. కృష్ణుడు ఎదురుగా ఉంటే వారికి ఆకలి దప్పిక తెలియడంలేదు. కొండకింద సురక్షితంగా ఉన్నామన్న ఆనందంతో ఉన్నారు. ఆ కొండ వారిని గొడుగులా కాపాడుతూ ఉంది. ఇందుడు ఆ ప్రాంతం మీద ఏడు పగళ్లు ఏడు రాత్రిళ్లు ఎడతెరిపి లేకుండా వర్షం కురిపించాడు. కాని ఆ కొండగొడుగు కింద ఉన్న బృందావన వాసులు మాత్రం చెక్కుచెదర కుండా ఉన్నారు. ఈ విధంగా ఏడు రోజులపాటు కృష్ణుడు తన చేత్తో గోవర్ధన పర్వతాన్ని ఎత్తి పట్టుకున్నాడు. మేఘాలకు వాన కురిసి కురిసి విసుగెత్తి పోయింది. వాన కురవడం ఆగి పోయింది. ఇదంతా చూచి ఇందుడు ఆశ్చర్యపోయాడు.

వాన కురవడం ఆగి పోగానే కృష్ణుడు వారితో “గోపకులారా వాన వెలిసింది. వరదలు ఆగి పోయాయి. మీరంతా బయటకు రండి” అని అన్నాడు. ఆ మాటలు విని గోపకులు గోపకాంతలు అందరూ బయటకు వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుడు గోవర్ధన కొండను యధాస్థానంలో ఉంచాడు. యాదవ కాంతలు అందరూ కృష్ణుని చిరాయువుగా దీవించారు. నందుడు, యశోద, రోహిణి, బలరాముడు తోటి బాలకులు అందరూ కృష్ణుని కౌగలించుకొని కృష్ణుని అభినందించారు. అందరూ బృందావనం చేరుకున్నారు. ఎవరి ఇళ్లకు వారు వెళ్లిపోయారు.

గోపకులు నందునిచూచి ఇలా అన్నారు. “నందరాజా! నీ బిడ్డడు సామాన్యుడు కాదయ్యా. ఇంకా కళ్లు కూడా తెరవని పసివయసులో పూతనను చంపాడు. ఏడాది తిరక్కుండానే బండిని తన్ని దానిని విరక్కిట్టాడు. ఏడాది నిండగానే తృణావర్తుని మెడనులిమి చంపాడు. అల్లరి చేస్తున్నాడని రోటికి కడితే చెట్లను కూల్చాడు. కొంగరూపంలో చంపడానికి వచ్చిన బకాసురుని చంపాడు. తాటితోపులో ఉన్న గాడిదలను చంపాడు. ఒకటా రెండా ఇలా చెప్పుకుంటూ పోలే చాలా

ఉన్నాయి. వీటిని బట్టి చూస్తే నీ కొడుకు మానవమాత్రుడు కాడయ్యా. మరిచిపోయాను మొన్నటికి మొన్న ఆ కాళీయుని పడగలు చితకొట్టాడు. ఈ రోజు పెద్ద కొండనే ఎత్తాడు. అయినా....

క॥ ఏడేండ్ల బాలుడెక్కడ క్రిడం గరి తమ్ము యెత్తు క్రియ నందఱముం
జూడ గిరి ఎత్తుటెక్కడ వేడుక నొకచేత నేడు వెఱగా గాదే ॥

క॥ ఓ నంద! గోపవల్లభ! నీ నందనుడచరించునేర్వరితనముల్
మానవులకు శక్తంబులె? మానవమాత్రుండే నీ కుమారుడు తండ్రీ!

అని పొగిడారు. దానికి నందుడు కూడా ఆలోచించాడు. ఆనాడు గర్గుడు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. “అవును, నిజమే, అనుమానం లేదు. నా కుమారుడైన కృష్ణుడు ఆ నారాయణుని అంశలో పుట్టాడు.” అని వారితో అన్నాడు. ఆ మాటలు విని వారంతా ఆశ్చర్యపోయారు. “నిజమే. నీ కొడుకు నారాయణుని అవతారమే లేకపోతే ఇన్నిలీలలు చేయడం ఎవరికి సాధ్యం” అని కృష్ణుని స్తుతించారు.

ఇది ఇలా ఉండగా దేవేంద్రుడికి గర్వభంగం జరిగింది. కృష్ణుని బలం ముందు శక్తి ముందు తన శక్తి ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోయింది అని అనుకున్నాడు. వెంటనే కామధేనువును ముందు పెట్టుకొని శ్రీకృష్ణుని వద్దకు వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుని పాదాలకు అభివాదం చేసాడు.

“ఓ దేవా! నీవు శుద్ధసత్వస్వరూపుడవు శాంతాకారుడవు. నీలో గుణాలు లేవు. నీవు శాశ్వతుడవు. ఆ కారణం చేత మాయ వలన పుట్టిన మూడుగుణములు నీలో లేవు. నీవు మూడు గుణములకు అతీతుడవు. ఆ కారణం చేత మూడుగుణములలో నుండి పుట్టిన కామక్రోధలోభములు నీలోలేవు. దుష్టులను శిక్షించడానికి సజ్జనులను రక్షించడానికి నీవు అవతరించావు. నీవు ఈ విశ్వమునకు అధిపతివి. కాని మేము లోకాలకు అధిపతులము అని అహంకరించాము. మా అహంకారము పోగొట్టి మాకు మేలు చేసావు. నీవే లోకాలకు అధిపతివి. మేము కాదు. నేను అహంకరించాను కాబట్టి నాకు బుద్ధిచెప్పి ఇతర లోకపాలకులు ఎప్పుడూ ఇటువంటి పనులు చేయకుండా చేసావు. లోకాలను పాలిస్తున్నాము అనే గర్వంతో విర్రవీగిన నాకు, ఒళ్లుతెలియకుండా ప్రవర్తించిన మాబోటి ఉన్నాదులకు తగిన బుద్ధిచెప్పావు. మా బోటి వారు నీ ప్రభావాన్ని గుర్తించలేరు.

ఓ వాసుదేవా! నీవు విజ్ఞానమయుడవు. మహాత్ముడవు. పరబ్రహ్మవు. నిష్కళంకుడవు. నీకు నా నమస్కారములు. నీవు ఉన్నావని గుర్తించకుండా, నీ సామర్థ్యం గురించకుండా వీళ్లు నా గురించి యాగం చేయడం మానేసారని కోపించి వీళ్ల జనపదాల మీదికి మేఘాలు పంపి వీళ్ల ఊళ్లు జలమయం చేసాను. కానీ నీవు నా దుష్టకార్యాన్ని వమ్ముచేసావు. నేను తప్పు చేసాను. నన్ను

మన్నించు. బ్రహ్మగారు కూడా నీ ప్రభావం తెలియక తప్పుచేసి దెబ్బతిన్నాడు అదే తప్పునేనూ చేసాను. నేను జడుడిని. మూడులోకాలకు పాలకుడిని అనే దురహంకారంతో నిండిన వాడిని. వినయం అనేది నాలో లేదు. గర్వాంధులలో అగ్రగణ్యుడిని. అటువంటి నేను నీ లీలలు ఎలా తెలుసుకోగలను.” అని అంటున్న ఇంద్రుని చూచిచిరునవ్వునవ్వి ఆయనతో ఇలా అన్నాడు.

“మహేంద్రా! నీలో కాస్తంత గర్వం పాడసూపింది. ఆ కారణం చేత యాగం నిలుపుదల చేయించాను. ధనము పదవి సంపదలు ఉన్న వాళ్లు దైవం గురించి తలంచరు. నేను ఎవరిని రక్షించాలి అని అనుకుంటానో వారి సంపదలు ముందు లాగేసుకుంటాను. ఇప్పుడు నీ గర్వం హరించాను. ఇంక నీ లోక పాలన సక్రమంగా ధర్మంగా నిర్వహించు. నేను ఇంద్రుడిని మూడులోకాలకు అధిపతిని అని గర్వించకు.” అని అన్నాడు.

అప్పుడు కామధేనువు ఇలా అంది. “

క॥విశ్వేశ విశ్వభావన విశ్వాకృతి యోగి వంద్య విను నీ చేతన్

శాశ్వతులమైతి మిప్పుడు శాశ్వతముగ గంటి మధిక సౌఖ్యంబు హలీ॥

ఓ దేవా! నీవు మాకు పరమదైవము. బ్రాహ్మణులు, గోవులు, దేవతలు, సాధువులు వీరు ఎల్లప్పుడూ సుఖశాంతులతో ఉండాలనీ బ్రహ్మగారు నన్ను ఇక్కడకు పంపారు. నీవు ఈ భూభారాన్ని తగ్గించడానికి అవతరించిన నారాయణ మూర్తివి.” అని స్తుతించింది.

తరువాత దేవేంద్రుడు కామధేనువు పాలతో కృష్ణుని అభిషేకించాడు. ఐరావతం తన తొండం నిండా నీరు నింపుకొని వచ్చిన మందాకినీ జలాలతో కృష్ణుని అభిషేకించింది. నారదుడు విష్ణువును స్తుతించాడు. గంధర్వులు ఆడారు పాడారు. దేవతలు పుష్పవర్షం కురిపించారు. మహేంద్రుడు కృష్ణుని గోవులకు, గోపకులకు అధిపతి కావున గోవిందుడు అనే నామంతో అభిషేకించాడు. తరువాత అందరూ స్వర్గలోకం వెళ్లిపోయారు.

నందుడికి ఏకాదశి ఉపవాసాలు అలవాటు. ఆ విధంగా ఒక ఏకాదశినాడు ఉపవాసం ఉన్నాడు. మహావిష్ణువును భక్తితో పూజించాడు. ద్వాదశి నాడు తెల్లవారు ఝామున లేచి స్నానం చేయడానికి యమునకు వెళ్లాడు. నీళ్లలో దిగి స్నానం చేస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో వరుణుని దూత అక్కడకు వచ్చాడు. ఆ వేశపుడు స్నానం చేస్తున్న నందుడిని పట్టుకొని వరుణలోకం తీసుకెళ్లాడు. నందుడి వెంట వచ్చిన వారు నందుడు కనపడకపోవడంతో కలత చెందారు. కొంత మంది బృందావనం వెళ్లి బలరామకృష్ణులకు ఈ విషయం చెప్పారు.

కృష్ణుడికి అసలు విషయం అర్థం అయింది. తన తండ్రి కొరకు వరుణ లోకం వెళ్లాడు. వరుణుడు కృష్ణుడికి సాదరంగా స్వాగతం పలికాడు. అర్హం పాద్య ఆసనం సమర్పించాడు. “కృష్ణా! నీ రాకతో నా మనసు ఆనందంతో నిండి పోయింది. నిన్ను సేవించడం వలన నేను, నా గృహం పావనం అయ్యాయి. దేవా! లోకాలను అన్నిటినీ కప్పిన మాయ తమరి అభీనంలో ఉంటుంది. సత్పురుషులను నీవు ఆ మాయలో పడకుండా రక్షిస్తుంటావు. నీవు సదా యోగుల హృదయాలలో తిష్టవేసుకొని ఉంటావు. అట్టి నీకు నమస్కారము. తమరు నా గృహానికి రావడానికి కారణం ఏమిటి.” అని అడిగాడు. కృష్ణుడు తన తండ్రి గురించి వచ్చానని చెప్పాడు. “కృష్ణా! నీ పితృభక్తి అత్యంత శ్లాఘనీయము. నా సేవకుడు, ఆయన నీతండ్రి అని తెలియక తీసుకొని వచ్చాడు. ఇదుగో నీ జనకుడు నందుడు. ఆయనను తీసుకొని వెళ్లు. నా భృత్యుడు చేసిన తప్పుకు నన్ను, నా భృత్యుడిని మన్నించు. క్షమాగుణం నీకు అలంకారం కదా!” అని వేడుకుంటున్న వరుణుని కృష్ణుడు కరుణించాడు. తన తండ్రి నందుని వెంటబెట్టుకొని గోకులానికి వచ్చాడు .

అప్పటి వరకు కలత చెందిన యశోదకు మిగిలిన గోపకాంతలకు గోపకులకు జరిగినది అంతా చెప్పి వాళ్లను శాంతపరిచాడు. గోకులం అంతా శ్రీకృష్ణుని సాక్షాత్తు భగవంతుని అంశగా భావించారు. కొందరు గోపకులు కృష్ణుని వద్దకు వచ్చి కృష్ణా! వరుణలోకం వెళ్లి వచ్చావు కదా! అది ఎలా ఉంటుంది. మేము బ్రహ్మలోకము వైకుంఠము గురించి విన్నాము కాని అవి ఎలా ఉంటాయో తెలియదు. వాటిని మాకు చూపించవా!” అని అమాయకంగా అడిగారు. అప్పుడు కృష్ణుడు తనలో ఇలా అనుకున్నాడు.

“ఈ మానవులు అనునిత్యం కర్మలు చేయడంలో మునిగి తేలుతూ సుఖము దుఃఖము ఒకదాని వెంట ఒకటి అనుభవిస్తూ అదే తమలోకం అనే భ్రాంతిలో ఉంటారు. శాశ్వతానందం కొరకు ప్రమత్నం చేయరు. ఇటువంటి వారు ఈ లోకంలో నా అవతార సమయంలో మామూలు శరీరంతో ఉన్న నా అసాధారణమైన నిజస్వరూపాన్ని తెలుసుకోలేరు. వీరు కోరుకున్నారు కాబట్టి వీరికి ఆ అనుభూతి కలిగిస్తాను” అని అందరినీ యమునకుతీసుకొని పోయి అందులో మునగ మన్నాడు.

ఆ సమయంలోవారికి మాయకు అతీతుడు, దయాస్వరూపుడు, జ్యోతిస్వరూపుడు, ఇలా ఉంటుంది అని తెలుసుకోలేని, వివరింపలేని, నిత్యసత్యమైన జ్ఞానానంద పరబ్రహ్మ స్వరూపాన్ని, గోపకులకు గోపకాంతలకు మనసులో దర్శింపచేసాడు. ఆ అనుభూతికి లోనైన గోకులవాసులు సంభ్రమాశ్చర్యాలలో మునిగి పోయారు. క్షణంపాటు ఆ అనుభూతి పొందారు. యమునలో మునిగి లేవగానే, ఆ క్షణంలో వారికి పరమాత్మ దివ్యరూపసందర్శనం కలిగింది. వారు కృష్ణుని వేనోళ్ల కొనియాడారు. అందరూ వేపల్లె చేరుకున్నారు.

ఇంతలో శరదృతువు ప్రవేశించింది. ఆ రోజు పార్లమెంటు. చంద్రుడు పూర్ణబింబంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఆ వెన్నెలలో శ్రీకృష్ణుడు యమునా తీరానికి వెళ్లి అక్కడ ఇసుక తిన్నెల మీద కూర్చుని మురళి మనోహరంగా వాయిస్తున్నాడు. ఆ మురళిగానము గోకులం అంతా అలలు అలలుగా వ్యాపించింది. ఆ మురళి గానమును విన్న గోపవనితలు మైమరచి పోయారు. వారికి ఏ పనీ చేయడానికి చేతులు ఆడటం లేదు. ఆవు పాలు పితికిన తరువాత దూడలను విడవడం మరిచిపోయారు. కొంత మంది పాలు పితకడం మరిచిపోయారు. పితికిన పాలు కాయడం లేదు. కాగుతున్న పాలు పొంగి పోతున్నా పట్టించుకోవడం లేదు. భర్తలు పిలుస్తున్నా పట్టించుకోవడం లేదు. కొంత మంది అన్నం తింటున్నవారు అలాగే మురళిగానం వింటూ మైమరచి పోయారు. కొంత మంది గొల్ల కన్యలు అటు ఇటు తిరుగుతూ మురళిగానం వింటున్నారు. కొంత మంది పనులు ముగించుకొని కృష్ణుడు మురళి వాయించే చోటికి వచ్చారు. వారందరూ కృష్ణుని చుట్టు కూర్చుని ఆయనను చూస్తూ మురళిగానం వింటున్నారు. కాని కొంత మంది వారి వారి ఇంట్ల నుండి బయటకు రాలేక కృష్ణుని మనసులోనే తలంచుకుంటూ ప్రారబ్ధకర్మల ఫలంగా ప్రాప్తించిన సంసార బంధముల నుండి విముక్తి కలిగించమని ఆ కృష్ణుని ప్రార్థించారు.

ఇప్పుడు పరీక్షిత్ శుకుని ఈ విధంగా ప్రశ్నించాడు. “మహర్షి! ఈ గోపకాంతలు అందరూ శ్రీకృష్ణుని మహిమలు విని కళ్లారా చూచి, కృష్ణుని వేణుగానమాధుర్యాన్ని గ్రోలడానికి వచ్చారు కదా! కృష్ణుని వారందరూ కేవలం మానవమాత్రునిగానే భావించారు కానీ పరబ్రహ్మస్వరూపంగా కాదు కదా! మరి విషయాసక్తులైన ఈ గోపికలు మోక్షం ఎలా పొందగలిగారు” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకయోగీంద్రుడు పరీక్షిత్ తో ఇలా అన్నాడు.

“రాజా! ఇదివరకే నేను నీకు చెప్పాను. జన్మంతా కృష్ణుని మీద పగతో రగిలిపోయిన శిశుపాలుడు ముక్తిపొందాడు. శ్రీకృష్ణ అవతారము పగవారికి కూడా మోక్షం ఇవ్వడానికే కానీ పగసాధించడానికి కాదు. ఎందుకంటే

క॥బాంధవమున నైన బగనైన బ్రీతినైన బ్రాణభీతినైన
భక్తినైన హరికి బరతంతులై యుండు జనులు మోక్షమునకు జనుదు రభిషి

శ్రీకృష్ణుని కర స్వర్గ పాద స్వర్గ సోకిన ఆ బృందావనము అందలి వృక్షములు మొక్కలు లతలు ఎంతో పుణ్యచేసుకున్నాయి. ఈ విషయంతో ఆశ్చర్యపడవలసింది ఏమీ లేదు.

ఆ రాత్రి వేళ అక్కడకు వచ్చిన గోపకాంతలను చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఏమిటీ ఈ అర్ధరాత్రిపూటలా వచ్చారు. మరలా గోకులానికి ఏ ఆపదా రాలేదు కదా! క్రూరజంతువులు ఏమీ రాలేదు కదా! అయినీ ఈ రాత్రిపూట మీరు ఇంతదూరం రావచ్చునా. అసలు

మీరంతా ఎందుకు వచ్చారు. ఈనిర్జన ప్రదేశంలో ఒంటరిగా ఆడవారు తిరుగరాదు. ఇంక మీమీ గృహములకు వెళ్లాండి ఇంతకూ మీరంతా ఇక్కడకు వస్తున్నట్టు మీ వాళ్లకు తెలుసా. వాళ్లు మీ కోసం వెతుకుతుంటారేమో. ఇటువంటి పనులు మీకు తగవు కాబట్టి మీరు వెంటనే మీమీ ఇళ్లకు వెళ్లండి. ఇలా ఆడవాళ్లు ఒంటరిగా అర్ధరాత్రిపూట తిరగడం మంచిది కాదు. ఎరన్నా చూస్తే ఏమనుకుంటారు చెప్పండి. కాబట్టి మీ ఇళ్లకు వెళ్లండి. మీ వాళ్లందరూ మీ కొరకు ఎదురు చూస్తుంటారు. నాకు అందరూ ఆపులే.

క: ధ్యానార్జన దర్శన గానంబుల నా తలంపు గలిగిన జాలుం
బూనెదరు కృతార్థత్వము మానవతుల్ చనుడు మరలి మందిరములకున్

అని శ్రీకృష్ణుడు చెప్పగా ఆ గొల్ల వనితలు ఆయనతో ఇలా అన్నారు.

“అదేమిటి కృష్ణా! నీ వేణుగానము వినడానికి వచ్చాము. తనివిదీరా వింటాము. మమ్మల్ని పొమ్మంటావు ఎందుకు. మా ఇళ్లలో అన్ని పనులు ముగించుకొని వచ్చాము. నీవు పరమాత్మ స్వరూపుడవు. నీ పాదాలే మాకు శరణ్యము. నీవు ఆదిపురుషుడవు. ముముక్షువులకు ఎటువంటి మోక్షాన్ని ఇస్తావో దానినే మాకు ప్రసాదించు. నీకు సకల ధర్మాలు తెలుసు. ఈ జగత్తు అంతా ఆత్మస్వరూపంగా నీవే ఉన్నావు. భౌతికంగా మాకు భర్తలు, పిల్లలు, అత్తమామలు గా ఉన్నా ఆత్మస్వరూపంగా అన్నీ నీవే కదా. కేవలం మా దేహాలు వేరు కానీ ఆత్మస్వరూపంగా మా అందరిలో నీవే ఉన్నాము. అందుకే నిన్ను మనసులో నిలుపుకున్నాము. మేమే కాదు శాస్త్రములను అధ్యయనం చేసినవారు వారు కూడా ఈ సంసారము మీద కాకుండా నీమీదే ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. ఈసంసార బంధనములకు కారణమైన భర్త, భార్య, సంతానము బంధువులు వీరి వద్దకు పోయి మరలా ఈ సంసారకూపంలో పడమంటావా. నీ కరుణ కలిగిన తరువాత మరలా ఈ సంసారబంధనాలు మాకెందుకు. నీ పాదములను ఆశ్రయించాము. వాటిని వదిలి మేము పోలేము.

కృష్ణా! నీవు బోధించే ఆత్మబోధ తప్ప మరేవిషయమూ వినడానికి మా చెవులు అంగీకరించవు. నీ లీలామానుష విగ్రహం తప్ప మరొక దానిని చూడటానికి మాకళ్లు ఇష్టపడవు. నీ నామాన్ని నీ గుణగణాలను తప్ప మరొకటి పలకడానికి మా నాలుకలు అంగీకరించవు. కానీ నీవు మాత్రం మరలా మా అందరినీ సంసార కూపంలో పడమంటున్నావు. ఓ దేవా! నిరంతరం శ్రీమహాలక్ష్మి సేవిస్తున్న నీ పాదాల వద్దకు చేరుకున్నాము. మేము నీ పాదాలు విడిచి మరలా ఆ సంసార బంధనములలో పడలేము. నీ ముఖారవిందము చూచి మైమరచి పోతున్నాము. నిన్ను ఇలాగే చూస్తూ నీ మురళీగానం వింటూ మైమరచి పోతున్నాము.” అని అన్నారు.

వారి మాటలు విన్న ఆ యోగీశ్వరేశ్వరుడు ఆత్మారాముడు అయిన కృష్ణుడు వారి ఆత్మలతో అనుసంధానం అయ్యాడు. వారికి ఆత్మానందాన్ని కలుగజేసాడు. వారందరూ సుషుప్తావస్థలో

ఉండి పరమాత్మ స్వరూపుడైన కృష్ణునితో ఆడారు పాడారు. ఇదంతా క్షణకాలంలో జరిగింది. అంతలో అంతా అదృశ్యం అయింది. అక్కడు కృష్ణుడు లేడు. కాని ఆ గోపకాంతలు తాము పొందిన ఆత్మానందానుభూతిని మరిచిపోలేకపోయారు. ఒక్క కృష్ణుని వలననే అది సాధ్యం అని తెలుసుకొని కృష్ణుని వెదుకుతూ బయలు దేరారు. ప్రకృతి స్వరూపుడైన కృష్ణుని ప్రకృతిలోనే వెదుకుతున్నారు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ అమాయక గోపికలు ఈ చరాచర భూతసృష్టి లోపలా బయటా విస్తరించి ఉన్న ఆ పరమాత్మను ఆ బృందావనంలో వెదకడం విచిత్రంగా లేదూ.

సీ॥పున్నాగ కానవే పున్నాగ వందితు దిలకంబ కానవే తిలకనిటలు
ఘనసార కానవే ఘనసారశోభితు బంధూక కానవే బంధుమిత్రు
మన్మథ కానవే మన్మథాకారుని వంశంబ కానవే వంశధరుని
జందన కానవే చందనశీతలు గుందంబ కానవే కుందరదను
నింద్రభూజమ కానవే యింద్రవిభవు గువలవృక్షమ కానవే కువలయేశు
జ్రియకపాదన కానవే ప్రియవిహారు ననుచు గృష్ణుని వెదకి రయ్యబ్జముఖులు

ఉ॥ నల్లనివాడు పద్మనయనంబుల వాడుకృపారసంబు పై
జల్లెడువాడు మౌళిపరిసర్విత పింఛమువాడు నవ్వు రా
జల్లెడు మోమువాడొకడు చెల్వల మానధనంబు దెచ్చె నో
మల్లియలార మీ పాదలమాటున లేడు గదమ్మ చెప్పరే!

ఓ లవంగ వృక్షములారా, మాధవీలతలారా, నారింజ వృక్షములారా, మద్దివృక్షములారా, సంపెంగ వృక్షములారా, ఎర్రగోరింట వృక్షములారా, మొల్ల పాదలారా, మురళి వాయిస్తూ శ్రీకృష్ణుడు ఇటుగా ఏమైనావచ్చాడా. ఉన్నట్టుండి మాయమైనాడు. ఎక్కడికి పోయాడో ఏమిటో. ఓతులసీ చెట్టులారా మీరు శ్రీమహావిష్ణువుకు ప్రీతి పాత్రులు కదా! ఆ విష్ణుఅంశతో జనించిన కృష్ణుడు ఇటుగా వచ్చాడా! పొగడచెట్లు, మోదుగుచెట్లు, వీటినిధరించిన భూదేవీ, వరాహావతారంలో నిన్ను రక్షించాడు. వామనావతారంలో నిన్ను తన పాదంతో కొలిచాడు. ఇప్పుడు లీలామానుషవిగ్రహుడుగా అవతరించి ఈ బృందావనంలో నీ మీద నడయాడుతున్నాడు. ఎక్కడో ఆయన పాదాలు నీ మీద పెట్టే ఉంటాడు. ఎక్కడో చెప్పవా.” అని చెట్లు పుట్టలు కృష్ణుడి కోసం గాలిస్తున్నారు.

అలా వెదికి వెదికి అలిసిపోయి అందరూ యమునాతీరంలో ఇసుకతీన్దల మీద కూర్చున్నారు. కాని కొంత మంది గోప కన్యలు రెట్టించిన ఉత్సాహంతో శ్రీకృష్ణలీలలు అభినయించ సాగారు. ఒకామె పూతన గానూ, మరొక భామ తృణావర్తుని గానూ ఈ విధంగా వివిధ భంగిమలలో కృష్ణలీలలు అభినయిస్తున్నారు. మరొకామె తాను యశోదగా, మరొక కాంతను తాడుతో కృష్ణుని కట్టినట్టు కట్టింది. మరొక వనిత ఇంకొకామెను కింద కూర్చోమని తాను ఆమె మీద ఎక్కి

కాళీయమర్దన ఘట్టం ప్రదర్శించింది. మరొకామె ఒక సన్నటి కర్రను రెండు చేతులతో ఎత్తి గోవర్ధనోద్ధరణమును అభినయించింది, ఈ విధంగా కాసేపు అభినయించి అలసి పోయారు. మరలా కృష్ణుడిని వెదకడం మొదలు పెట్టారు. అలా కొంత సేపు వెదికిన తరువాత వారికి నాలుగుజతల కాళ్లగుర్తులు కనిపించాయి. ఒక జత కృష్ణుడి పాద ముద్రలు మరొక జత తమకు తెలియకుండా కృష్ణుని వద్ద ఉన్న మరొక సుందరాంగి పాదముద్రలు అని భ్రమించారు. ఆ భ్రమలో వారు ఏమేమో ఊహించుకుంటున్నారు.

“ఇక్కడ కృష్ణుడు ఆమె కోసం పూలు కోసినట్టున్నాడు. అందుకే మునివేళ్లమీద నిలబడ్డాడు. ఇక్కడ రెండు పాదముద్రలు ఉన్నామె. ఆమెకు కాళ్లు నొప్పులంటే ఎత్తుకొని తీసుకెళ్లాడేమో. ఇదిగో ఈ రాతి దగ్గర నాలుగు పాదముద్రలు ఉన్నాయి. ఇక్కడ కూర్చుని సేదదీరి ఉంటారు. అదేంకాదు ఇక్కడ ఇద్దరు నడిచినట్టుంది. ఇక్కడ పాద ముద్రలు ఎదురు ఎదురుగా ఉన్నాయి. ఎదురు ఎదురుగా నిలబడ్డారేమోనే.” అని ఇలా అనుకుంటూ వెళుతూ ఉంటే, మరి కొందరు ఇలా అనుకుంటున్నారు.

“ ఈ పాదముద్రలే కదా! ఋషులు, మునులకు ధ్యానమార్గమును చూపేవి. ఈ పాద పద్మములనే నిత్యము శ్రీలక్ష్మి సేవిస్తూ ఉంటుంది. ఈ పాదములు పట్టుకునే ముముక్షువులు మోక్షపదమును చేరుకునేది. ఈ పాదధూళినే దేవతాగణాలు తమ శిరస్సున ధరిస్తారు” అని మరి కొందరు అభిప్రాయ పడ్డారు.

ఎంత వెదికినా వారికి కృష్ణుడు కనపడలేదు. ఈ విధంగా ఆ గోపకాంతలు కృష్ణుని వెదుకుతూ వింతవింతగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. వారికి ఎంత వెదికినా కృష్ణుడు కనపడలేదు. అందరూ యమునా నదీతీరములలో ఉన్న ఇసుకతీరాల మీద కూర్చున్నారు.

“ఓ కృష్ణా! నీవు పుట్టినప్పటి నుంచి శ్రీమహాలక్ష్మి కూడా ఈ గోకులంలో తిష్టవేసింది. గోకులం ఐశ్వర్యంతో తులతూగుతూ ఉంది. మేముందరము నిన్నుచూస్తూ పులకించి పోతున్నాము. అటువంటిది ఇప్పటి దాకా మా మధ్యనే ఉండి ఇప్పుడు కనిపించకుండా పోయావు. ఎక్కడ దాక్కున్నావు కృష్ణా! నీవు సామాన్యుడివి కావు. దైవాంశసంభూతుడవు. మా అందరినీ ఆ కాళీయుని బారి నుండి, ఎంతో మందిరాక్షసుల బారి నుండి కాపాడావు. మాకు భయం అంటే ఏమిటో తెలియకుండా చేసావు. నీవు కేవలం యశోదా నందనుడవే కాదు. సకల దేహధారులలో అంతర్లీనంగా వెలుగుతున్న అంతరాత్మవు. పరమేశ్వరుడవు. పూర్వము భూదేవి, బ్రహ్మ వచ్చి భూభారం తగ్గించమని వేడుకుంటే, ధర్మ సంరక్షణార్థం లీలామానుషవిగ్రహుడిగా ఈ గోకులంలో అవతరించావు.

ఓ దేవా! నిన్ను కొలిచేవారికి ఈ సంసార వలన భయం ఉండదు. నీ చేతిని మా తలలపై ఉంచి మమ్ములను ఆశీర్వదించు. ఓ లక్ష్మీవల్లభా! నీ పాదములు నాకి ఈ బృందావనము, కాళీయుని శిరస్సు పునీతమయ్యాయి. ఆ పాదాలను మా శిరస్సులమీద ఉంచు. పండిత పామరులు భక్తితో పలికే నీ నామములను మాతో పలికింపజెయ్యి. మేము ఆడవారము మామీద ఇంత నిర్దయ ఉండటం నీకు తగదు. మాకు కనిపించు.

కృష్ణా! నీ కథలు, నీ పూర్వగాథలు, శ్రవణ మాత్రం చేతనే సకల శుభాలు కలిగిస్తాయి. కామ క్రోధ మోహములను నిర్మూలిస్తాయి. నీ కథలు మునుల చేత ఋషుల చేత కొనియాడబడు తున్నాయి. నిన్ను చేరుకునేవారికి ఆధారం అవుతున్నాయి. ఓ కృష్ణా! నీ నవ్వులు నీ కరుణతో కూడిన చూపులు నిన్ను గురించిన ధ్యానము మా హృదయాలలో నాటుకొని పోయాయి. నీవు సాయంత్రం పూట ఆవులను తోలుకొని ఇంటికి వస్తుంటే నీ అలసి పోయిన ముఖాన్ని చిరునవ్వు చిందించే ముఖాన్ని చూస్తూ మైమరచి పోతుంటాము. నీవు పగలంతా అడవిలో ఆవులు మేపుతుంటావు. నీవు మాకు కనపడేది, ఉదయం, సాయంత్రం. అప్పుడు కూడా మా కనురెప్పలు అడ్డం వచ్చి నిన్ను తనివిదీరా చూడకుండా చేస్తున్నాయి. ఇంత రాత్రి పూట మావారందరూ వద్దన్నా నీ మురళీగానం వినాలని ఇంతదూరం వచ్చాము. నీవేమో మాకు కనపడకుండా పోయావు.” అని ఈ విధంగా ఆ గోపకాంతలు కృష్ణ లీలలను స్మరించుకుంటున్నారు.

ఇంతలో కృష్ణుడు జగన్నోహనాకారంతో పీతాంబరమును ధరించి వారి ముందు సాక్షాత్కరించాడు.

మ॥ అని యిట్లంగన లంచిత స్వరముతో నంకించుచుం బాడుచుం
దను ‘రావే’ యని చీలి యేడువ జగత్రాణుండు త్రైలోక్య మో
హనుడై మన్మథ మన్మథుం డయి మనోజ్ఞాకారియై హరియై
ఘనపీతాంబరధారియై పొడమె దత్కాంతాసమీపంబునన్

జగన్నోహనాకారంతో తమ ముందు సాక్షాత్కరించిన కృష్ణుని చూచి ఆ గోప కన్యలు మైమరిచి పోయారు. వారందరూ భవబంధాల నుండి విముక్తి పొందిన ముముక్షువుల మాదిరి శ్రీకృష్ణుని ఆకారాన్ని దర్శిస్తున్నారు. వారి ముందు శ్రీకృష్ణుడు ముక్తిపొందిన ముముక్షువుల ముందు ఉన్న పరమాత్మస్వరూపుడుగా ప్రకాశించాడు. వారి హృదయముల నిండా పరమాత్ముడు ఉన్నాడు. యోగీశ్వరుల హృదయముల నిండా నిండిన పరమాత్మ ఈ గొల్లవనితల నిర్మల హృదయముల నిండా నిండిపోయాడు. వారిలో ఒకరు ఇలా అన్నారు.

“కృష్ణా! కొందరు తమను కొలిచిన వారినే కొలుస్తారు. మరి కొందరు తమను కొలవని వారిని కూడా కొలుస్తాఉరు. మరి కొందరు తమను కొలిచినా కొలవకపోయినా కొలవరు. వీరి గురించి మాకు తెలియజెయ్యి” అని అడిగింది.

ఆ మాటలు విని కృష్ణుడు వారితో ఇలా అన్నాడు. “గోవులు పాలు ఇస్తాయని వాటికి మేపుతాము. అలాగే కోరిన కోరికలు తీరుస్తారని వివిధ దేవతా మూర్తులను కొలుస్తారు. అంటే తమ స్వార్థం కొరకు మాత్రమే కర్మలు చేస్తారు. దానిని భక్తి, ప్రేమ, ధర్మం అనిపించుకోదు. మరి కొందరుతల్లి తండ్రుల వంటి వారు. తమ సంతానాన్ని నిస్వార్థంగా ప్రేమిస్తారు. వారిని పెంచి పెద్ద చేస్తారు. వారి నుండి తిరిగి ఏమీ కోరుకోరు. అలాగే ఎటువంటి కోరిక లేకుండా నిష్కామంగా వివిధ దేవతామూర్తులను కొలిచే వారు కొందరుంటారు. వారి మనసు మంచిది. స్వార్థం ఉండదు. ఎటువంటి ప్రతిఫలం ఆశించరు. మరి కొందరు వీటినన్నింటినీ దాటిన వారు. వారికి రాగద్వేషములు ఉండవు. ఆత్మజ్ఞానం కలవారు. తమ ఆత్మయందు తాము రమిస్తుంటారు. ఈ ప్రపంచంలో నిమిత్తమాత్రంగా ఉంటారు. అన్ని కర్మలు చేస్తారు. దేనికీ అంటుకోరు. వారిని అప్తకాములు, భోగేచ్ఛ లేనివారు. వారిని ముముక్షువులు అని అంటారు. వీరు కాక మరి ఒక తరగతి వారు ఉన్నారు. వారికి కరుడు గట్టిన స్వార్థం తప్ప మరొకటి ఉండదు. చేసిన మేలు మరిచి పోతారు. వారి హృదయాలు కఠినంగా ఉంటాయి.

ఓ వనితలారా! నేను పైచెప్పిన ఏ తరగతిలో చేరినవాడను కాను. ఎందుకంటే నేను దేహధారిని కాను. ఆత్మస్వరూపుడను. నిర్గుణుడను. నాకు దయ కరుణ తప్ప మరొకటి తెలియదు. నేను మీ ఎదుటగా ఉంటే మీరు నన్ను తప్ప మరొకవిషయం మీద దృష్టిమణ్ణిస్తారు. అందుకని మీకు నా మీద తదేక ధ్యానం కలగడం కొరకే నేను మీకు కనుమరుగు అయ్యాను. ప్రత్యక్షంగా నన్ను దర్శిస్తే నా భక్తులకు గర్వం తలెత్తుతుంది. అందుకే నా భక్తులకు నేను కనిపించను. ధనికుడు తన వద్ద ధనం ఉన్నంత వరకు, ఇంకా ధనవంతుడు కావాలని కోరికతో నన్ను పూజిస్తాడు. ధనం పెరిగే కొద్దీ గర్వం ఎక్కువ అవుతుంది. ధనం మీద వ్యామోహంతో నన్ను మరిచిపోతారు. అందుకే ఎవరినైనా కరుణించాలంటే వారి వద్ద ఉన్న ధనం లాగేస్తాను. నేను కనపడకపోతేనే భక్తులు నా మీద తదేక భక్తితో ధ్యానిస్తారు. సంసార బంధాలు తెగిపోతే గాని నిర్గుణత్వం కలిగి నన్ను చేరుకోలేరు. ఈ మాటలు విన్న గోపకాంతల మనస్సులు నిర్మలం అయ్యాయి. తరువాత కృష్ణుడు వారితో మానసికంగా రాసక్రీడలు సలిపాడు.

ఆ శరత్కాలపు పండు వెన్నెలలో అంతర్వామి, ఆద్యంతరహితుడు లీలామానుష విగ్రహుడు, ఆత్మస్వరూపుడు అయిన శ్రీకృష్ణుడు ప్రతిగోపకాంత ఎదుటా తానే ఉన్నట్టు భ్రమకల్పిస్తూ రాసక్రీడ అభినయించాడు. గోపికలు అందరూ కృష్ణుని చుట్టు వలయాకారంగా నిలబడ్డారు. ఒకరి చేతులు ఒకరు పట్టుకొని తిరుగుతున్నారు. వారి మధ్య కృష్ణుడు, నక్షత్రాలలో చంద్రుడి వలె ప్రకాశిస్తున్నాడు.

వారందరూ కృష్ణునితో ఆడారు పాడారు నృత్యం చేసారు. ఈ లీలామానుషవిగ్రహుని నృత్యగానవినిోదాన్ని పైనుండి దేవతా గణాలు ఆసక్తితో తిలకించారు. చంద్రుడు కూడా భూమండలం మీద జరిగే ఈ రాసక్రీడను ఆసక్తితో తిలకిస్తూ మైమరచి పోయాడు. అందుకే ఆ రాత్రి ఆలస్యంగా గడిచినట్టయింది. ఇంతలో తెల్లవారుజాము అయింది. అందరూ యమునానదిలో దిగి స్నానాలు చేసారు. స్నానాలు అయిన తరువాత అందరూ శుభ్రమైన వస్త్రములు ధరించారు. ఎవరి ఇండ్లకు వారు వెళ్లారు.

ఇప్పుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు ఒక సందేహం కలిగింది.

“మహాత్మా! శ్రీకృష్ణుడు పరమేశ్వరుని అవతారం కదా! ఆయన ధర్మ రక్షకుడు కదా. “పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయశ చుప్యతాం ధర్మసస్థాపనార్థాయ” కొరకు అవతరించాడు కదా. మరి ఈ రాస క్రీడలు ఏమిటి. ఇలా ఎందుకు ప్రవర్తించాడు అని అడిగాడు. దానికి శుకుడు ఇలా సమాధానం చెప్పాడు.

“రాజా! మనం చేసేవి కర్మలు. వాటికి ఏదో ఒక ఫలితం ఉంటుంది. పరమాత్మ చేసేవి లీలలు. నిష్కామంగా చేసేవి. వాటికి ఫలితం ఉండదు. అగ్ని సర్వభక్షకుడు. కాని ఆయనకు ఏ దోషమూ అంటదు. అలాగూ అవతార పురుషులు ఏం చేసినా వాటి ఫలితం ఆశించరు. కేవలం ఇతరుల కోసం చేస్తారు. ఈశ్వరుడు హాలాహలం మింగాడు. దాని ఫలితం ఆయనకు అంటలేదు. విష్ణువువేయి పడగల అది శేషువు మీద నట్టనడిసముద్రంలో పడుకున్నా, ఆయనకు ఎటువంటి భయము చింత లేకుండా ఉన్నాడు. కాబట్టి అవతార పురుషులు ఏం చేసినా అది లీల గానీ కార్యము కాదు. దానికి ఫలితం వారికి అంటదు. వారు కూడా ఫలితం ఆశించి చేయరు. ఈ విధినిషేధాలు మానవులకు కానీ అవతార పురుషులకు కాదు.” అని పలికాడు శుకుడు.

తరువాత ఒక రోజు నందగోకులంలో ఉన్న వారంతా పరమేశ్వరుని ఉపాసించడానికి అంజికా వనమునకు వెళ్లారు. అక్కడ వారు పార్వతీ పరమేశ్వరులకు పూజలు చేసారు. నివేదనలు అర్పించారు. అందరూ ఉపవాసం ఉన్నారు. బ్రాహ్మణులకు, పేదలకు వస్త్రదానము, అన్నదానము చేసారు. ఈ విధంగా అందరూ పరమేశ్వరుని సేవలో ఉండగా నందుడు ఏదో పని ఉండి పక్కనే ఉన్న అడవిలోకి వెళ్లాడు. అక్కడ ఉన్న ఒక కొండ చిలువ నందుని పట్టుకొని తన శరీరంతో ఆయనను చుట్టేసింది. నందుడు కేకలు పెట్టాడు. ఆ కేకలు విని అందరూ ఆతురతగా అక్కడకు వెళ్లారు. కొందరు పెద్ద కర్రలతో ఆ పామును కొట్టసాగారు. ఎంత కొట్టినా ఆ కొండచిలువ నందుని వదలలేదు. ఇది చూచాడు కృష్ణుడు. వెంటనే ఆ పాము తోక పట్టుకున్నాడు. ఒక్క సారి విదిలించాడు. పాము

పట్టు సడలి పోయింది. నందుడు బయట పడ్డాడు. ఆ పాము ఒక విద్యాధరుని రూపం ధరించింది. కృష్ణునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు

“దేవా! నేను సుదర్శనుడు అనే పేరు కల విద్యాధరుడను. నాకు విద్య, సౌందర్యము కలవని బాగా గర్వము. ఒక రోజు గడ్డములు మీసములు పెంచుకొని వికృతంగా ఉన్న కొంత మంది ఋషులను చూచి నేను నవ్వాను. ఆ ఋషులు నన్ను చూచి “ఓలీ నీవు సౌందర్యవంతుడివి అని నీకు గర్వము. ఆ కారణం చేత నీవు కొండచిలువ రూపంలో పడి ఉండు. ద్వాపరంలో అవతార పురుషుడైన శ్రీకృష్ణుని వలన నీకు శాపవిమోచన కలుగుతుంది” అని పలికారు. ఆ కారణంచేత కొండచిలువగా పడి ఉన్న నాకు తమరి చేతి స్పర్శవలన శాపవిమోచన కలిగింది.” అని అన్నాడు. తరువాత ఆ విద్యాధరుడు వెళ్లిపోయాడు. ఇదంతా చూచిన నందుడు గోపకులు ఆశ్చర్యపోయారు. శ్రీకృష్ణుని అవతార పురుషునిగా కీర్తించారు. అందరూ తిరిగి గోకులానికి వెళ్లిపోయారు.

వెన్నెల రాత్రులలో కృష్ణుడు బలరాముడు గోపబాలురు అందరూ యమునా నదీతీరంలో ఇసుక తిన్నెల మీద కూర్చుని కృష్ణుడు మురళి వాయిస్తూనే గోపబాలురు, గోప కాంతలు అందరూ చుట్టూ చేరి ఆనందంగా ఆ గానామృతంలో తన్మయులౌతుంటారు. శ్రీకృష్ణుని మురళిగానం అంత సమ్రాహనంగా ఉంటుంది. ఇంతలో ఒక యక్షుడు ఆకాశ మార్గాన పోతూ శ్రీకృష్ణుని చుట్టూ కూర్చుని వున్న గోప కాంతలను చూచాడు. వాడికి మోహం కలిగింది. అంతే. వేంటనే కిందికి దిగి వచ్చి ఈ గోపకాంతలను అందరినీ ఎత్తుకుపోయాడు. ఈ హఠాత్పరిణామానికి గోపకాంతలు భయభ్రాంతులయ్యారు. “కృష్ణ! బలరామా!” రక్షించు అని పెద్దగా కేకలు వేయసాగారు. వెంటనే బలరామకృష్ణులు “భయపడకండి మేము రక్షిస్తాము” అంటూ వారి వెంట పరుగెత్తారు. రామకృష్ణులు తమ వెంట పరుగెత్తడం చూచి ఆ యక్షుడు ఆ గోపకాంతలను వదిలి పరుగులంకించుకున్నాడు. బలరామకృష్ణులు గోప కాంతల వద్దకు వెళ్లారు. గోపకాంతలను బలరాముడికి అప్పగించి కృష్ణుడు ఆ యక్షుని వెంబడించాడు. ఆ యక్షుడు ఎటు వెళితే అటు వెళుతూ కృష్ణుడు ఆ యక్షుని తరుముతున్నాడు. తుదకు ఆ యక్షుని పట్టుకొని ఒక్కపిడికిటి పోటుతో వాడిని సంహరించాడు. వాడు పెట్టుకున్న కిలీటంలో ఒక మణి ఉంది. కృష్ణుడు ఆ మణిని తీసుకున్నాడు. తిరిగి బలరాముడు గోపకాంతలు గోపకులు ఉన్న ప్రదేశానికి వచ్చాడు. కృష్ణుడు ఆ మణిని బలరామునికి ఇచ్చాడు. అందరూ ఎవరి ఇళ్లకు వారు వెళ్లిపోయారు.

వీరత్వాన్ని ప్రదర్శించి తమను కాపాడిన కృష్ణుని ధైర్యసాహసాలకు గోపకన్యలు మురిసి పోయారు. పెళ్లంటూ చేసుకుంటే కృష్ణుడి లాంటి ధైర్యసాహసాలు కల వాడిని వివాహం చేసుకోవాలని అనుకున్నారు. ఆ విధంగా వెన్నెల రాత్రులలో గోపబాలురు గోపకాంతలు ఒక చోట చేరి శ్రీకృష్ణుని మురళిగానమాధుర్యాన్ని వీనులవిందుగా వింటున్నారు. గోకులంలో పెద్దవారు శ్రీకృష్ణుడు ఆవులు

తోలుకొని మురళి ఊదుకుంటూ ఎప్పుడు ఇంటికి వస్తాడా ఆ కృష్ణుని ఎప్పుడు కనులారా చూస్తామా అని గుమ్మాల దగ్గర నిలబడి కృష్ణుని కొరకు ఎదురు చూస్తుంటారు. పొద్దుగ్రుంగి, ఆవుల అంబారవాలు వినబడగానే కృష్ణుడు వస్తున్నాడని అర్థం అవుతుంది. గోప కాంతలు ఎక్కడి పనులు అక్కడ వదిలేసి అందరూ గుమ్మాల దగ్గర చేరి కృష్ణుని కొరకు ఎదురుచూస్తుంటారు. ఇది ఆ గోకులంలో నిత్యకృత్యమైపోయింది.

ఒర రోజు అరిష్టుడు అనే రాక్షసుడు ఎద్దు ఆకారంలో తిరుగుతుంటాడు. వాడు అడ్డం వచ్చినవాళ్ళను పొడుస్తూ ఆవులను తరుముతూ ఉంటాడు. ఆ ఎద్దు రూపంలో ఉన్న రాక్షసుడు బృందావనంలో ప్రవేశించి గోవులను గోపకులను తరుముతున్నాడు. అందరూ భయపడి కృష్ణుని ఇంటి వద్దకు వచ్చారు. తమను ఆ వృషభాసురుని బారి నుండి కాపాడమని వేడుకున్నారు. కృష్ణుడు తన సహజపరాక్రమంతో ఆ వృషభాసురుని ఎదుర్కొన్నాడు. “నీ ప్రతాపం ఆడవాళ్ళ మీద పశువుల మీద కాదు. నా మీద చూపించరా” అంటూ వాడిని ఎదుర్కొన్నాడు. ఈ ఏడేళ్ళబాలుడు నన్నేం చేస్తాడంటే అని తన గిట్టలతో నేల దువ్వుతూ కృష్ణుడి మీదికి దుమికాడు. కృష్ణుడు పైకి ఎగిరి వృషభాసురుడి రెండు కొమ్ములు పట్టుకున్నాడు. అలా అలా నెట్టుకుంటూ వెళ్లి ఒక్కసారిగా వెనక్కు నెట్టాడు. ఆ దెబ్బకు వృషభాసురుడు వెనక్కు పడ్డాడు. అంతలో తెప్పరిల్లుకొని మరలా కృష్ణుని మీదికి ఉరికాడు. ఈ సారి కృష్ణుడు వృషభాసురుడి కొమ్ములు పెరికి ఆ కొమ్ములతోనే వాడిని చావబాదాడు. కృష్ణుడి కొట్టిన దెబ్బలకు ఆ వృషభాసురుడు నెత్తురు కక్కుకుంటూ కిందపడి మరణించాడు. ఈవిధంగా వృషభాసురుడు మరణించడం చూచి బృందావన వాసులు ఆశ్చర్యపోయారు. ఈ విధంగా ఇంకా ఎంత మంది రాక్షసులు కృష్ణుని మీదికి వస్తారో అని భయపడుతున్నారు.

మధురా నగరిలో కంసుడి ఆవేదన మరొక రకంగా ఉంది. దేవకీగర్భంలో పుట్టిన ఎనిమిదవ వాడు తనకు మారకుడు అని తెలిసీ, ఆ బాలుడు పుట్టి పెరుగుతున్నాడు అని తెలిసీ ఏమీ చేయలేకపోయాడు. నారదుడు వచ్చి మరలా ఒక సారి హెచ్చరించాడు. “ఓయి కంసరాజా! దేవకి కొడుకు కృష్ణుడు అనే పేరుతో, రోహిణి కుమారుడు బలరాముడు అనే పేరుతో బృందావనము అనే గోకులంలో పెరుగుతున్నారు. నీవు పంపిన రాక్షసుల నందరినీ చంపుతున్నారు. నీవంతు కూడా త్వరలో వస్తుంది. జాగ్రత్త” అని మరొకసారి గుర్తు చేసాడు. కంసుడికి కోపం వచ్చింది. ఈ దేవకీ వసుదేవులు తమ కుమారులను బృందావనంలో దాచి పెట్టారు. తనకు ఆడపిల్ల పుట్టిందని ఒకసారి, గర్భస్రావం అయిందని మరొక సారి దేవకి తనను వంచించింది. ఈ దేవకీ వసుదేవులను వెంటనే చంపాలని కత్తితీసుకున్నాడు. నారదుడు వారించాడు. “ఈ సమయంలో అకారణంగా చెల్లని బావను చంపడం నీ వంటి వాడికితగదు” అని నచ్చచెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

కాని కంసుని ఆగ్రహం చల్లారలేదు. వెంటనే దేవకీ వసుదేవులను కారాగారంలో బంధించాడు. వెంటనే కేశి అనే రాక్షసుని పిలిచి “నీవు వెంటనే బృందావనము అనే గోకులానికి వెళ్లి అక్కడ బలరామకృష్ణులు అనే బాలురను చంపిరా” అని పంపాడు. “ఒక వేళ కేశి అనే రాక్షసుని వలన కాకపోతే ఏం చేయాలి” అని మరలా ఆలోచించి కంసుడు “ఇలా కాదు ఆ బలరామ కృష్ణులను మధురకు పిలిపించి తన ఎదురుగానే చంపాలి” అని అనుకున్నాడు. దానికి తగిన ఉపాయం ఆలోచించాడు.

తన మంత్రి సామంతులను పిలిపించాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు. “బృందావనము అనే గోకులంలో బలరామ కృష్ణులు అనే మదించినగొల్లపిల్లలు పెరుగుతున్నారట. వారిద్దరూ ఎంతోమంది రాక్షసులను చంపారట. పైగా నన్ను కూడా చంపుతామని అంటున్నారట. ఇది రాజద్రోహం. కాబట్టి ఆ బాలకులను మధురకు ఏదో ఒక మిషమీద పిలిపించి చంపాలి. వచ్చే చతుర్దశి నాడు మధురలో ధనుర్మాసము అనే ఉత్సవం ఏర్పాటు చేయండి. అందులో భాగంగా ఎన్నో వినోద కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేయండి. మల్లయుద్ధ పోటీలు ఏర్పాటు చేయండి. పురప్రజలు వస్తారు. అవి చూడటానికి బృందావన వాసులను వారితో పాటు బలరామకృష్ణులను కూడా పిలవండి. వారు మధురకు రాగానే, చాణూరుడు. ముష్టికుడు అనే బల్లయోధులు వారితో మల్లయుద్ధం చేసి చంపుతారు. అంతకు ముందే మావటి వాడు మన భద్రగజము కువలయాపీడము తో భవన ద్వారము దగ్గర వేచి ఉంటాడు. ఆ బాలకులు రాగానే వారిని ఏనుగుతో తొక్కించిచంపుతాడు. కాబట్టి రెండంచెలలో ఆ బాలురు మరణించే ఏర్పాటు చేయండి.” అని తన మంత్రులకు, చాణూరముష్టికులకు ఆదేశాలు ఇచ్చాడు.

తరువాత అక్బారుడిని పిలిపించాడు. అతని రెండు చేతులు పట్టుకొని ఇలా అన్నాడు. “అక్బారా! నీవు క్రూరత్వము లేని వాడివి అని పేరుగాంచావు. నీకు కోపం అంటే తెలియదు. బృందావనము అనే గోకులంలో ఉన్న బలరామకృష్ణులు అనే బాలకులు నన్ను చంపాలని అనుకుంటున్నారట. అది రాజద్రోహం కదా. రాజద్రోహానికి మరణశిక్ష సరిఅయినది. కాబట్టి నీవు బృందావనం పోయి వారికి మంచి మాటలు చెప్పి వారిని మధురకు తీసుకొని వచ్చి నాకు అప్పగించు. నాకు వచ్చిన సమాచారం బట్టి, దేవతల కోరిక మేరకు విష్ణువు గోకులంలో కృష్ణుడు అనే పేరుతో పుట్టి పెరుగుతున్నాడట. కాబట్టి నందుని, కష్టం కట్టే మిషతో, మధురకు తీసుకొని రా. ఆయనతో పాటు ఆ బాలురిద్దరినీ , ధనుర్మాసం చూచే నెపంతో మధురకు తీసుకొని రా. వారిని మన మదగజం కువలయాపీడంతో తొక్కి చంపిస్తాను. దానికి వారు చావకపోతే మన మల్లవీరులు చాణూరుడు ముష్టికుడు అనే వారిని ఆ బాలకుల మీదికి ఉసిగొల్పి, చంపిస్తాను.

రాముడు కృష్ణుడు చావగానే ఆ రాజద్రోహులకు జన్మనిచ్చిన దేవకీ వసుదేవులను, వారి వంశం వారిని అందరినీ చంపుతాను. అంతే కాదు వృష్ణి, భోజ, దశార్హ వంశపు వారందరినీ చంపుతాను. ముసలి వాడైన నా తండ్రి ఉగ్రసేనుడిని చంపుతాను. మా పిన తండ్రి అయిన దేవకి

తండ్రి దేవకుడిని హతమారుస్తాను. శత్రువు అనే వాడు లేకుండా చేస్తాను. నా మిత్రులు అయిన జరాసంధుడు, నరకుడు, బాణుడు, శంబరుడు మొదలగు వారి సాయంతో ఈ భూమినంతా పాలిస్తాను. ఇదంతా జరగాలంటే నీవు ఆ బలరామకృష్ణులను ఇక్కడకు తీసుకొని రావాలి. వెంటనే వెళ్లు. నాకు ఈ చిన్ని సాయం చేసి పెట్టు.” అని అడిగాడు.

ఆ మాటలకు అక్రూరుడు నవ్వి “నీవు మాకు రాజువు. నీ మాట వినడం, ఆ ప్రకారంగా చేయడం నా ధర్మం. అయినా ఒక్క మాట. బలరామకృష్ణులు దైవాంశ సంభూతులు అని నీవే అన్నావు. నీవు మానవుడివి. మానవ శక్తి కన్నా దైవిక శక్తి గొప్పది అని నీకు తెలియకపోవడం చిత్రంగా ఉంది. అందుకే నీ మనసుకు ఏది తోస్తే అది చేస్తున్నావు. నీవు నీ బుద్ధిని ఉపయోగించడం మానేసావు. నీ పట్టుదలే నీది. కాదనడానికి నేను ఏ పాటి వాడిని. విధి నిర్ణయం ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుంది. నేను వెళ్లి ఆ బలరామకృష్ణులను ఇక్కడకు తీసుకొని వస్తాను. అది నా భాగ్యంగా భావిస్తాను” అని పలికాడు. తరువాత బలరామకృష్ణులను తీసుకొని రావడానికి బృందావనానికి బయలుదేరాడు.

కంసుడు పంపిన కేశిఅనే రాక్షసుడు బృందావనం చేరుకున్నాడు. ఇప్పటి వరకు కృష్ణుని చంపడానికి వచ్చిన రాక్షసులు అనేకరూపాలలో వచ్చారు. ఈ కేశి అనే రాక్షసుడు అశ్వరూపంలో వచ్చాడు. అమితమైన వేగంతో వస్తున్నాడు. వాడు గోకులంలో ఉండే చిన్న పిల్లల జోలికి పోవడం లేదు. కృష్ణుడు బలరాముడు ఎక్కడ ఉన్నారా అని వెతుకుతున్నాడు. అటు ఇటు వేగంగా తిరుగుతున్నాడు. వాడి వేగానికి గోకులంలో ఉన్న గోప బాలురు కిందపడి పోతున్నారు. వాడి గిట్టల కింద పడి నలిగిపోతున్నారు.

ఇదంతా చూచిన కృష్ణుడు తన ఇంటి నుండి బయటకు వచ్చాడు. కేశి ఎదురుగా నిలబడ్డాడు. కృష్ణుడిని చూడగానే కేశి భయంకరంగా సకిలిస్తూ ముందు కాళ్లు పైకెత్తి కృష్ణుని మీదికి దూకాడు. కృష్ణుని గుండెల మీద ముందు కాళ్లతో బలంగా తన్నాడు. కృష్ణుడు వేగంగా పక్కకు తొలగి ఆ దెబ్బ తప్పించుకున్నాడు. తన గుండెల మీద తన్నడానికి ఎత్తైన కాళ్లను పట్టుకున్నాడు. గిరా గిరా తిప్పి విసిరేసాడు. ఆ దెబ్బకు కేశి నూరు ధనుస్సుల దూరంలో పడ్డాడు. పడిన వాడు అదే వేగంతో పైకి లేచాడు. నోరు తెరిచి పళ్లన్నీ భయంకరంగా బయటపెట్టి కృష్ణుని కరవడానికి ప్రయత్నించాడు. అదే అదునుగా కృష్ణుడు తన చేతిని వాడి నోట్లోకి దోపాడు. అటు ఇటు తిప్పాడు. వాడి నోరు చీలి పోయింది. ఊపిరి ఆడలేదు. కృష్ణుడు తన చేతిని వాడి మెడదాకా పోసిచ్చాడు. వాడికిఊపిరి నిలిచిపోయింది. కనుగుడ్లు బయటకు వచ్చాయి. గిలాగిలా తన్నుకుంటూ కిందపడి మరణించాడు. కన్నుమూసి తెరిచేలోపల జరిగిన ఈ సంఘటన చూచి అక్కడ ఉన్నవారు

ఆశ్చర్యపోయారు. కృష్ణుని దైవాంశ సంభూతుడుగా మరొక సారి నిర్ధారణ చేసుకున్నారు.

నారదుడు అదృశ్యరూపంలో వచ్చి కృష్ణుని ఈ విధంగా స్తుతించాడు. “ఓ జగదీశ్వరా! యోగీశ్వరేశ్వరా! చరాచరజీవరాసులకు ఆధారభూతమైనవాడా! అందరి దేహములలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్న పరమాత్మ స్వరూపా! ఎటువంటి గుణములు అంటకుండా ఏకరూపుడవై ప్రకాశిస్తున్న వాడా! దేహధారులందరూ ఒకదే సమస్త కర్మలను సాక్షీభూతంగా చూచేవాడా! నీకు నానమస్కారము. మాయ అభీనంలో మానవులు ఉంటే మాయ నీఅభీనంలో ఉంది. ధర్మాన్ని ఉద్ధరించడానికి అవతరించిన కృష్ణా! నీకు నమస్కారము. ఈ అవతారంలో నీవుఆచరించవలసిన కార్యములను వివరిస్తాను.

చాణూరుడు, ముష్టికుడు, గజుడు, కంసుడు, శంఖుడు, కాలయవనుడు, మురుడు, నరకుడు, పాండ్రకుడు, శిశుపాలుడు, దంతవక్త్రుడు, సాల్వుడు మొదలగువారిని నీవు సంహరించాల్సి ఉంది. దేవలోకం నుండి పారిజాత వృక్షాన్ని భూలోకానికి తీసుకువస్తావు. నృగుడికి శాపవిమోచన కలిగిస్తావు. శమంతకమణిని స్వీకరిస్తావు. మృతులైన బ్రాహ్మణకుమారులను బతికిస్తావు. అర్జునునికి సారథిగా కురుక్షేత్ర మహాసంగ్రామాన్ని నడిపిస్తావు. ఇంకా నీ లీలలకు అంతు లేదు. ఇన్ని కార్యములను లీలామాత్రంగా చేస్తూ కూడా నీవు రాగ ద్వేషములు లేకుండా, త్రిగుణాతీతుడవు గా ఉంటావు. అట్టినీకు నమస్కారము.” అని నారదుడు వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత కృష్ణుడు యదావిధిగా అడవిలోకి ఆవులు మేపడానికి గోపబాలురతో సహా వెళ్లాడు. ఒక రోజు వారంతా దాగుడు మూతల ఆట ఆడుకుంటున్నారు. ఇంతలో వ్యోముడు అనే రాక్షసుడు అక్కడకు వచ్చాడు. గోపబాలురతో పాటు తానూ వారి మాదిరి మారిపోయి దాగుడుమూతల ఆట ఆడుతున్నాడు. అలా ఆడుతూ ఆడుతూ తాను దాక్కుంటూ, ఆ గోపబాలురు కొందరినీ ఒక కొండ గుహలోకి తీసుకెళ్లాడు. తాను బయటకు వచ్చి ఆ గుహద్వారాన్ని ఒక పెద్ద బండరాయితో మూసేసాడు. ఏమీ ఎరగనట్టు మరలా మిగిలిన వారితో ఆడుతున్నాడు. అందరూ కనపడటం లేదు. కొంత మందే ఉన్నారు. కృష్ణుడికి అనుమానం కలిగింది. వెంటనే వాడిని పట్టుకున్నాడు. మిగిలిన బాలకులను ఏం చేసావో చెప్పమని నిలదీసాడు. మిగిలిన బాలకులను కూడా అక్కడే దాచిపెడుదువు గాని రా అని వాడిని లాక్కుపోయాడు. ఆ మాటలకు తట్టుకోలేక వాడు తన నిజరూపం ధరించాడు. కృష్ణుడి మీద తిరగబడ్డాడు. బలరామ కృష్ణులు ఇద్దరూ వాడి మీద పడి వాడిని చంపారు. తరువాత కొండ గుహద్వారము వద్దకు పోయి అడ్డుగా ఉన్న రాతిని తొలగించారు. గోపబాలకులు అందరూ బయటకు వచ్చారు. అందరూ కలిసి ఎవరి ఇళ్లకు వాళ్లు వెళ్లిపోయారు.

కంసుడు పంపగా అక్రూరుడు బృందావనానికి బయలు దేరాడు. కంసుడు పలికిన పలుకులు గుర్తు చేసుకున్నాడు. కృష్ణుడు సాక్షాత్తు విష్ణుమూర్తి అవతారము అని గ్రహించాడు. తనలో తాను ఇలా అనుకుంటున్నాడు.

“ఏనాడు ఏం తపస్సు చేసానో, ఎన్ని దానాలు చేసానో, ఈ నాడు సాక్షాత్తు విష్ణుమూర్తి అవతారము అయిన కృష్ణుని చూడబోతున్నాను. పూర్వము ప్రహ్లాదుడు అంబలీషుడు మొదలగు ఏ దేవదేవుని సేవించారో ఆ పరమాత్మ అవతారమే ఈ కృష్ణుడు. కంసుడు దుష్టుడైనా ఈ విధంగా నాకు మేలు చేసాడు. అయితే ఒక సందేహం. కంసుడు దుర్మార్గుడు కదా. ఆయన పంపగా వచ్చిన నేను కూడా దుర్మార్గుడిని అని కృష్ణుడు నన్ను అనుమానిస్తాడేమో. అలా కాదు. పరమాత్మ స్వరూపుడైన కృష్ణుడికి సర్వమూ తెలుసు. నన్ను అనుమానించడు. ఇంతకూ నన్ను చూడగానే కృష్ణుడు ఏంమంటాడో! ఏం మాట్లాడతాడో! ఏం చేస్తాడో! అంతా నా అదృష్టం మీద ఆధారపడి ఉంది. ఏది ఏమైనా ఆ లీలామానుషవిగ్రహుడిని జగన్మోహనాకారుడిని దర్శించబోతున్నాను. అదేనా భాగ్యం. నేను వెళ్లగానే కృష్ణుని పాదాలకు నమస్కారం చేస్తాను. ఆయన నన్ను తప్పకుండా ఆశీర్వదిస్తాడు. కంసుని వద్దనుండి వచ్చిన నాకు అభయం ఇస్తాడు.” అని తనలో తాను అనుకుంటూ అక్రూరుడు బృందావనం చేరుకున్నాడు.

సాయంత్రం కాగానే ఆవుల మందలను అడవికి తోలుకెళ్లిన తమ పిల్లల కొరకు గొల్లవనితలు వాకిళ్లలో నిలబడి ఎదురు చూస్తున్నారు. అలాగేఆవు దూడలు కూడా తమ తల్లిఆవుల కొరకు ఎదురు చూస్తున్నాయి. ఇంతలో కృష్ణుడు కనిపించాడు. అక్రూరుని కళ్లవెంట ఆనంద భాష్టాలు రాలాయి. ఒళ్లంతా పులకించింది. రథం నుండి దిగాడు. ఎదురుగా శ్రీకృష్ణుడు బలరాముడు కనిపించారు. అక్రూరుడు వారిద్దరికీ వినయంగా నమస్కరించాడు. బలరాముడు అక్రూరుని కౌగలించుకొని కుశల ప్రశ్నలు వేసాడు. ఆయన చేయిపట్టుకొని ఇంటిలోనికి తీసుకొని వెళ్లాడు. అర్జునుడు పాద్యము ఇచ్చాడు. మంచి ఆసనము మీద కూర్చోబెట్టాడు. కమ్మని భోజనం పెట్టించాడు. చందన తాంబూలాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు.

అక్రూరుడు సుఖంగా కూర్చుని ఉండగా నందుడు ఆయన పక్కన కూర్చుని “అక్రూరా! చెల్లెలి మొరను కూడా పెడచెవినిబెట్టి స్వంత మేనళ్లుల్లను చంపిన కంసుడు బతికి ఉండగా మీరంతా క్షేమంగా ఉన్నారా అని ఎలా అడగగలను.” అని కన్నీళ్లు పెట్టుకున్నాడు. ఇంతలో కృష్ణుడు అక్రూరుడిని ఇలాఅడిగాడు.

మ॥ శుభమే నీకు? బ్రమోదమే సఖులకుం? జుట్టాలకున్ సేమమే?
యభయంబే ప్రజకెల్ల? గోత్రజలకాత్మానందమే? మామ ము
క్తభయుండే? వసుదేవ దేవకిలు తత్కారాగృహంబందు మ
త్తభవ వ్యాజ నిబద్ధులై బ్రతికిరే ప్రాణానిలోపేతులై

“అక్రూరా! నీవు వచ్చేటప్పుడు నాతల్లితండ్రులను కలిసావా! వారు మాకేమైనా సందేశం పంపారా! వారు నా గురించి దిగులుపడుతున్నారా! కంసుని భయంతో వారు ఎన్ని బాధలు పడ్డారో చెప్పవా. ఇంతకూ తమరు ఇక్కడకు వచ్చిన కారణమేమి?” అని అడిగాడు.

అక్రూరుడు వారితో, నారదుడు కంసునికి చెప్పిన మాటలు, కంసుడు దేవకీ వసుదేవులను చంపబోవడం, కంసుడు తనతో చెప్పిన మాటలు, బలరామకృష్ణులను చంపడానికి కంసుడు చేసిన ఏర్పాట్లు, అన్నీ సవిస్తరంగా వివరించాడు. ఆ మాటలు విని కృష్ణుడు పక్కున నవ్వాడు. తన చుట్టు ఉన్న నందులు మొదలగు పెద్దలను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“మన కంస మహారాజు ధనుర్వాగము చూడటానికి అందరినీ ఆహ్వానించాడు. మనం అందరం వెళుతున్నాము. పాలు పెరుగు వెన్న రాజుగారికి కానుకలు తీసుకొని అందరూ రండి. బండ్లు కట్టించండి. మనం అంతా రేపు ఉదయమే మధురకు వెళుతున్నాము.” అని ప్రకటించాడు.

ఎవరో అక్రూరుడట. కృష్ణుని మధురకు తీసుకొని పోవడానికి వచ్చాడట. రేపు ఉదయమే ప్రయాణమట. ఇంక కృష్ణుడు నందగోకులానికి రాడట అనే విషయం గోకులం అంతా పాకిపోయింది. గోకులం అంతా విషాదంలో మునిగి పోయింది. పుట్టినప్పటి నుండి తమ మధ్య తిరిగిన కృష్ణుడు తమను విడిచి వెళ్తున్నాడు అనే భావన వారు తట్టుకోలేకపోయారు.

మ॥ హరి నవ్వుల్ హరి మాటలున్ హరి మనోజ్ఞాపముల్ లీలలున్
హరివేడ్కల్ హరి మన్ననల్ హరికరాజ్ఞాలంబనాహ్వనముల్
హరిణీలోచన లందరున్ మఱి యుపాయంబెట్లాకొ యంచులో
నెరియన్ ముచ్చటలాడి రంత గములై యేకాంత గేహంబులన్

ఇంకొంత మంది బ్రహ్మదేవుడిని తిడుతున్నారు. “ఈ బ్రహ్మదేవుడికి సంసారము పిల్లలు లేరు. ఆయనకు ప్రేమ అభిమానము ధర్మము ఏమీ తెలియవు. లేకపోతే ఎనిమిదేళ్లపాటు మా మధ్యపెరిగిన కృష్ణుడిని హతాత్తుగా మాకు దూరం చేస్తాడా. అసలు ఈ విషయం ఆయన భార్యకు

తెలుసు లేదో. ఎవరైనా చెబితే బాగుండు” అని అనుకుంటున్నారు.

“అయినా ఆ కంసుడు రమ్మనగానే అలా వెళ్ళిపోవడమేనా. మా అందరినీ వదిలి పోవడానికి కృష్ణునికి మనసెలా ఒప్పింది. అయినా ఈ ముసలాళ్లు అందరూ పోయి కృష్ణుని ఆపకుండా మూలకూర్పుని ఉన్నారు. ఇంతకూ ఆ వచ్చిన వాడు ఎవరు? వాడు అక్రూరుడు కాడు క్రూరుడు. లేకపోతే మా కన్నయ్యను మా నుండి వేరు చేస్తాడా. అయినా రేపటి నుండి మధురానగర వాసులదే అదృష్టం. రోజూ కృష్ణుని ముఖారవిందం చూస్తుంటారు. ఆ అదృష్టం మాకు లేదు. ఈ కృష్ణుడు కూడా తక్కువనిన్నాడా. మధురను చూచిన కళ్లకు మేము కనపడతామా. ఇంతకూ మధురా నగర వాసులు అదృష్టవంతులు ఈ నందగోకుల వాసులు దురదృష్టవంతులు. పోనీ మధురకు పోవద్దని కృష్ణుని వేడుకుంటే ఆగుతాడా! ఏ దేవతను పూజిస్తే కృష్ణుడు ఆగుతాడు. ” అని వివిధ రకాలుగా ఆ గోపవనితలు తమలో తాము ముచ్చటించుకుంటున్నారు.

ఇంతలో సూర్యోదయం అయింది. బండ్రమీద కానుకలు, పాలు, పెరుగు, వెన్న, నెయ్యి మొదలగునవి ఎత్తించుకొని నందుడు, అతని పరివారము, బయలు దేరారు. అక్రూరుడు వచ్చిన రథం మీద బలరామకృష్ణులు ఎక్కారు. అందరూ మధురకు బయలు దేరారు.. బృందావనంలో ఉన్న గోపకులు, గోపబాలురు, గోపవనితలు, గోపకన్యలు, యశోద, రోహిణి, వృద్ధవనితలు, అందరూ బయటకు వచ్చి నిలబడ్డారు. మరలా కృష్ణుడిని చూస్తామో లేదో అని కృష్ణుడిని కళ్లారా చూస్తున్నారు. రథం కనుమరుగు అయ్యేంత వరకు అలానే చూస్తున్నారు. ఈ విధంగా బలరామ కృష్ణులు బృందావనం వదిలి మధురకు వెళ్లారు.

మార్గమధ్యంలో వారికి యమునా నది దర్శనం అయింది. అందరూదిగి స్నానాలు చేసారు. సూర్యుడికి అర్ఘ్యం విడిచారు. అక్రూరుడు కూడా యమునలో దిగి స్నానం చేస్తున్నాడు. అక్రూరుడు ఒకమునక వేయగానే ఆ నీటిలోపల ఆయనకు బలరామకృష్ణులు దర్శనం ఇచ్చారు. మరలా పైకిలేవగానే రథంలో కూర్చున్న బలరామ కృష్ణులు కనపడ్డారు. అక్రూరుడికి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఇదేమిటి రథంలో ఉన్నవారు నీటి లోపల ఎలా కనపడ్డారు. రెండు చోట్లా ఎలా ఉన్నారు. నాకేమన్నా భ్రమకలిగిందా. మరలా చూద్దాం అంటూ నీటిలో మునిగాడు. ఈ సారి ఆదిశేషు మీద పడుకొని ఉన్న శ్రీమహావిష్ణువును దర్శించాడు. పీతాంబరము శంఖుచక్రాలు, గద, పద్మము, కౌస్తుభము, వక్షస్థలంలో లక్ష్మీదేవి, శ్రీవత్సము అనే పుట్టుమచ్చ, వనమాల, తామరరేకుల వంటి కళ్లు, నయనానందకరంగా కనపడ్డారు. అక్రూరుడు సంభ్రమాశ్చర్యాలతో మనసారా నమస్కరించాడు. ఈ విధంగా స్త్రోత్రం చేసాడు.

శ్రీ మానిసిచోరా! శుభాకార! వీరా! జగద్దేతుహేతుప్రకారా! సమస్తంబు నస్తంగతంబై మహాలోలకల్లోల
మాలాకులాభీల పాథోవిధిం గూలగా, బాలకేశగతిం దేలి నారాయణాఖ్యం బటుఖ్యాతి శోభిల్లు నీ
నాభి కంజంబులో లోకపుంజంబులం బన్న విన్నాణియై మన్న యా బమ్మ యుత్తన్నుడయ్యెంగదా!
పావ కాకాశ వాతావనీ వార్తహంకార మాయామహామానసాదుల్ హృషీకాదులున్ లోకముల్
లోకబీజంబులున్ నిత్యసందోహమై నీ మహాదేహమందుల్లసించున్, వసించున్, నశించున్,
జడత్వంబు లేకాత్మయై యొప్పు నీ యొప్పిందంబెల్ల నో చెల్ల, చెల్లన్ విచారింపదా రెంతవారెంతవారైన
మాయాదులామాయతోగూడి క్రీడించు లోకానుసంధాత యీధాత నిర్ణేతయే? నీ కళారాశికిం
గొందఱంభోజగర్భాదు లధ్యాత్మలందున్న శేషాభిభూతంబులందు న్ననేకాభి దైవంబులందున్ సదా
సాక్షివై యుందువంచుం దదంతర్గతజ్యోతి వీశుండవంచుం, ద్రుయా పద్ధతిం గొందఱింద్రాది
దేవాభిధానంబులన్, నిక్కమొక్కండవంచున్ మఱిం గొంద రారూఢకర్మంబులం ద్రుంచి,
సంసారముం ద్రెంచి, సన్న్వస్తులై మించి విజ్ఞానచక్షుండవంచున్ , మఱిం బాంచరాత్రానుసారంబుగా
దన్తయత్వంబుతో గొందఱీవాత్మవంచున్, మఱిం గొంద ఊ వాసుదేవాది భేదంబులన్ నల్కురై
చెల్వు వాటింతువంచున్, మఱిన్ నీవు నారాయణాఖ్యుండ వంచున్ శివాఖ్యుండవంచున్ మఱిం
బెక్కుమార్గంబులన్ నిన్ను రగ్గింతు రెగ్గేమి? యేఱుల్ పయోరాశినే రాసులైకూడు క్రీడన్ విశేషంబులెల్ల
న్నశేషంబులై డింది నీ యందనూనంబు లీనంబులౌ నేకరాకేందుజింబంబు కుంభాంతరాళంబులం
జింజింతంబైన వేఱున్నదే? యెన్న నేలా! ఘటాంతర్గతాకాశముల్ తద్ఘటాంతంబులందేకమౌ రేఖ
లోకావధిన్ వీక నే పోకలం బోక యేకాకివై యుండు; దీశా! కృశానుండు నెమ్మాము, సోముండు
భానుండు కన్నుల్, దిశల్ కర్ణముల్, భూమి పాదంబు, లంబోనిధుల్ కుక్షి, శల్యంబులద్రుల్,
లతాసాలముల్ రోమముల్, గాలి ప్రాణంబు, బాహుల్ సురేంద్రుల్, ఘనంబుల్ కచంబుల్, నభోవీధి
నాభి దేశంబు, రేంయింబగళ్లున్ నిమేషంబు, లంభోజగర్భుండు గుహ్యంబు, వర్షంబు వీర్వంబు,
నాకంబు మూర్ధంబుగా నేకమై యున్న నీ మేని దండం బయోజాత గర్భాండముల్
మండితోదుంబరానోక హానేకశాఖా ఫలాపూరితానంత జంతుప్రకాండంబు లీలం బ్రసిద్ధోదరాశిస్థ
జంతుప్రకారంబుగా నిండి యుండున్! మహారూప నీ రూపముల్ వెగ్గలం బుగ్గడింపన్
లయాంభోభిలో మీను మేనన్ విరోధిన్ నిరోధించి మున్ వేధకున్ వేదరాశిం బ్రసాదంపవే? త్రుంపనే
కైటభ శ్రీ మధుం జక్రివై మొత్తవే? యెత్తవే మందరాగంబు రాగంబుతో గూర్తులీలా పరిష్టంబివై
పందివై మేదినిన్ మీదికింద్రోచి దోషాచరుం గొమ్ములన్ నెమ్ములన్ జిమ్ముచున్ గ్రువ్వవే త్రవ్వవే
ఘోరవైలిన్ నృసింహుండవై దండివై దండి వైరోచనిం జూచి యాచింపవే? పెంపవే మేను
బ్రహ్మాండంబు న్నిండ బాటుండవై రాజకోటిన్ విపాటింపవే రాజవై రాజబంబాస్త్వకై దుర్బదాలిన్
విచారింపవే నొంపవే క్రూరులన్ వాసుదేవాది రూపంబులన్ శుద్ధబుద్ధుండవై వైరి
దారాంతరంగంబుల న్నంతరంగంబులుంగా గరంగింపవే? పెంపుదీపింపవే? కల్కి మూర్తిం బ్రవర్తించి
నిన్నెన్న నేనెవ్వడన్, నన్ను మాయావిపన్నున్ విషణ్ణుం బ్రసన్నుండవై ఖిన్నంతం బాపి మన్నింపవే!
పన్నగాభీశతల్లా! కృపాకల్లా! వందారుకల్లా! నమస్సే నమస్సే నమస్సే నమః.”

అంతలోనే విష్ణుస్వరూపం మాయం అయింది. మామూలు రూపంలో బలరామ కృష్ణులు కనిపించారు. అక్రూరుడు నీటి నుండి పైకిలేచాడు. రథంలో బలరామ కృష్ణులు కూర్చుని ఉన్నారు. అప్పుడు కృష్ణుడు “ఏంటి అక్రూరా! నీటిలో ఇంతసేపు మునిగావు. చాలా సేపు స్నానం చేస్తున్నావు. నీటిలో ఏమన్నా చూచావా” అని నవ్వుతూ అడిగాడు. దానికి అక్రూరుడు “దేవా! నీలో లేని వింతలు నీటిలో ఏముంటాయి. అన్ని వింతలకు నీవే మూలము. నీకిదే నా నమస్కారము” అని రథం ఎక్కాడు. అందరూ మధుర వైపు ప్రయాణం సాగించారు.

సాయంకాలానికి అందరూ మధుర చేరుకున్నారు. నందుడు అతని పరివారము ఊరిబయట బళ్లు నిలిపారు. బలరామకృష్ణులు అక్రూరునితో “అక్రూరా! నీవు రథం తీసుకొని కంసుని వద్దకు వెళ్లి మారాకను గురించి తెలియజెయ్యి. మేము తర్వాత వస్తాము” అని అన్నాడు. “కృష్ణా! మీరిద్దరూ ఒక సారి మా యింటికి రావాలి. ఇదే నా ఆహ్వానము. మీ రాకతో నా గృహం పావనం అవుతుంది.” అని అన్నాడు. దానికి కృష్ణుడు “అక్రూరా! వచ్చిన పని ముగించుకున్న తరువాత తప్పకుండా మీ ఇంటికి వస్తాను.” అని అన్నాడు. తరువాత అక్రూరుడు రథం తోలుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

అక్రూరుడు నేరుగా కంసుని మందిరానికి వెళ్ళాడు. బలరామ కృష్ణులు మధురకు వచ్చారు అని కంసునికి తెలియజేసాడు. మరునాడు బలరామకృష్ణులు మధురను చూడటానికి బయలు దేరారు. మధురానగరం చుట్టూ ఉన్న అగడ్త, కోట, బురుజులు, రాజభవనాలు, వీధులు, హయములు, రథాలు ఏనుగులు ధాన్యాగారాలు ఉద్యానవనాలు ఇవన్నీ చూచుకుంటూ వెళుతున్నారు. శ్రీకృష్ణుని గురించి ఆయనలీలల గురించి అదివరకే విన్న మధురానగర వాసులు కృష్ణుడు వీధులలో తిరుగుతుంటే వింతగా చూస్తున్నారు. మరి కొంత మంది కృష్ణుని చూడటానికి ఏ పని చేస్తున్నా వదిలి పెట్టి వీధులలో ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ వెళుతున్నారు. వనితలు మేడల మీద ఎక్కి కృష్ణుని కనులారా చూస్తున్నారు.

“తనకు స్తన్యం ఇవ్వడానికి వచ్చిన రాక్షసిని వీడే చంపాడట. తన తల్లి నోటిలోనే సకల జగత్తును చూపిన ముద్దుబిడ్డ వీడేనట. ఇరుగు పొరుగు ఇళ్లలో వెన్న దొంగిలించిన బాలుడు ఇతడేనే! బృందావనం అంతా అంగుళం వదలకుండా తిరిగిన వాడు వీడేనట. ఇతడు లేని బృందావనం అరణ్యంతో సమానం కదా. ఇన్ని రోజులు బృందావనంలో ఉన్న గోపకాంతలతో మాట్లాడుతూ, వారిని తాకుతూ, నవ్వుతూ మాట్లాడిన లాలింపబడిన చిన్ని కృష్ణుడు వీడేనే.” అని కృష్ణుని చూచి మధురానగరవాసులు పలుకరాలుగా ముచ్చటించుకుంటున్నారు.

బలరామ కృష్ణులు అలా మధురానగర వీధులలో వెళుతూ నూతనవస్త్రములతో

నిండిన మూటను మోసుకువస్తున్న ఒక రజకుని చూచారు. వాడిని ఆపారు.

ఉ॥విందులమై నరేశ్వరుని వీటికి వచ్చితి మేము మాకు మా
మందల లోన గట్టికొన మంచి పటంబులు లేవు నీ ముడిన్
సుందర ధౌత చేలములు శోభలు చున్నవి, తెమ్ము! నిన్ను మే
లందెడు, నిమ్ము రాజుదెస నల్లర మో రజకాన్వయాగ్రణీ

ఆ మాటలకు ఆ రజకుడు ఇలా అన్నాడు.

శా॥ఎట్టెట్లా! మనుజేంద్రు చేలములు మీకీ బాడియే మీరలుం
గట్టం బోలుదురే పయోఘృత దధి గ్రాసంబులన్ మత్తులై
యిట్టాడం జనెగాక గొల్లలకు మీ కెబ్బంగి నోరాడెడిన్?
గట్టా! ప్రాణము గోలుపోయెదు సుమీ కంసోద్ధతిన్ బాలకా!

క॥ మారాజు సొమ్ము గైకొన నే రాజులు వెఱతు రింత యెల్లదమే నీ
కీ రాజరాజగృహమున నీ రాజసమేల గొల్ల! యేగుము తలగన్॥

ఈ మాటలు వినగానే బలరాముడికి కోపం వచ్చింది. మర్యాదగ అడిగితే తిడతావట్లా అంటూ వాడి తల మీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు వాడు చచ్చాడు. ఎప్పుడైతే తమ నాయకుడు కిందపడగానే వాడి అనుచరులు తమ చేతులలో ఉన్న వస్త్రముల మూటలను అక్కడ పెట్టి పారిపోయారు. బలరామ కృష్ణులు ఆ దుస్తులలో తమకు సరిపోయే దుస్తులు వేసుకున్నారు. అక్కడి నుండి బయలు దేరారు.

వారికి సుదాముడు అనే పూలు అమ్మే వాడు కనిపించాడు. బలరామకృష్ణులు కనపడగానే ఆ పూలు అమ్మేవాడు వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. అర్ఘ్యము పాద్యము ఇచ్చాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు.

ఉ॥పావనమయ్యె నా కులము పండె దపంబు గృహంబు లక్ష్మికిన్
సేవితమయ్యె నిష్ఠములు సేకుఱి విశ్వనిదాన మూర్తులై
భూవలయంబు గావ నిటు పుట్టిన మీరలు రాక జేసి నే
నేవిధి మాచరింతు బనులెయ్యవి! బంట! నెఱుంగ జెప్పరే!

అని పలికి ఆ మాలాకారుడు బలరామకృష్ణులకు పలురకములైన పూలమాలలు అందించాడు. బలరామ కృష్ణులు వాటిని చక్కగా అలంకరించుకున్నారు. వారు ఆ సుదామునితో నీకేం

కావాలో కోరుకో అని అన్నాడు. అప్పుడు ఆ మాలాకారుడు ఇలా అన్నాడు

క॥ నీపాదకమల సేవయు నీ పాదార్థకులతోడి నెయ్యమును నితాం
తాపార భూతదయయును దాపసమందార నాకు దయసేయగదే!

అని వేడుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు అతని సాజన్యానికి మెచ్చి అతడికి బలము కీర్తి సంపదలు ప్రసాదించాడు. మరలా రాజవీధిలో వెళుతున్నాడు.

దారిలో వివిధరకాలైన సుగంధద్రవ్యములు మైపూతలు తీసుకువెళుతున్న ఒక వనితను చూచాడు. ఆమె శరీరం మూడు వంకరలు తిరిగిఉంది కాబట్టి ఆమెను త్రివక్ర అని పిలుస్తారు. ఆమె కృష్ణుని చూచి “నీవు చాలా అందంగా ఉన్నావు. నేను ఎవరో తెలుసా? కంసమహారాజుదాసిని. రకరకాల మైపూతలు చేయడమే నా పని. నన్ను రాజు గారు నా పనితనానికి మెచ్చుకుంటారు అని అంది. “అమ్మా మాకు కొన్ని సుగంధద్రవ్యములు మైపూతలు ఇస్తావా!” అని అడిగాడు కృష్ణుడు. వెంటనే ఆమె వారికి సరిపోయే సుగంధ ద్రవ్యములు మైపూతలు ఇచ్చింది. బలరామ కృష్ణులు ఆమె ఇచ్చిన మైపూతలు పూసుకున్నారు. “నీవెందుకు ఇలా మూడు వంకరలతో ఉన్నావు. నేను సరిచేయనా” అని అన్నాడు. ఆమె “సరే” అంది. కృష్ణుడు తన రెండు పాదాలు ఆమె పాదాల మీద నొక్కి పెట్టాడు. ఒక చేతిని ఆమె చుబుకం కింద పెట్టి అలా పైకి లేపాడు. వెంటనే ఆమె శరీరం వంకరలు పోయి చక్కగా అందంగా సుందరంగా తయారయింది. త్రివక్ర ఆశ్చర్యపోయింది. తన ఇంటికి వచ్చి తన ఆతిథ్యం స్వీకరించమనికోరింది. “మేము వేరు పనిమీద వచ్చాము. ఆ పని పూర్తికాగానే మీ ఇంటికి వచ్చి మీ ఆతిథ్యము స్వీకరిస్తాను” అని అన్నాడు కృష్ణుడు. త్రివక్ర శరీరం చక్కగా కావడం చూచిన మధురానగర ప్రజలు కృష్ణుని దైవాంశసంభూతుడుగా భావించారు.

తరువాత బలరామకృష్ణులు ధనుర్మాసం జరిగే చోటికి వెళ్లారు. అక్కడ ఒక పాడుగాటి బరువైన బలమైన ధనుస్సు పెట్టబడి ఉంది. అందరూ వారిస్తున్నా వినకుండా కృష్ణుడు ఆ ధనుస్సు వద్దకు వెళ్లాడు. ఎడమచేతితో ధనుస్సును పైకి ఎత్తాడు. అల్లెత్రాటిని తగిలించాడు. బాణం తీసుకొని ఆకర్ణాంతం లాగాడు. ఆ విల్లు సగానికి విరిగింది. విల్లు విరిగిన శబ్దం కంసుని మందిరం వరకు వినబడింది. ఎవరో ఎనిమిదేళ్ల బాలుడు వచ్చి ధనుర్మాసములో పూజలందుకుంటున్న ధనుస్సును విరిచాడు అన్న విషయాన్ని ఆఘమేఘాల మీద కంసుడికి తెలియపరిచారు. ఆ ధనుస్సును కాపలా కాచే రక్షకులు శ్రీకృష్ణుని పట్టి బంధించడానికి ప్రయత్నం చేసారు. కాని బలరాముడు కృష్ణుడు విరిగిన ఆ విల్లు ముక్కలు చెరి ఒకటి తీసుకొని వారి మీద తిరగబడ్డారు. వీరి ధాటికి తట్టుకోలేక వారు పారిపోయారు. ఈ విధంగా బలరామ కృష్ణులు సాయంత్రందాకా మధురా నగర వీధులలో తిరిగి సాయంత్రానికి తమ బండ్ల వద్దకు చేరుకున్నారు.

ఆరోజు రాత్రి బలరామ కృష్ణులు పాలు పోసుకుని బువ్వ తిని హాయిగా పడుకున్నారు. వారి మనసులో మాత్రం కంసుని దుష్టతలంపులే కదలాడుతున్నాయి. ఓ పట్టాన నిద్ర రాలేదు. అలాగే రాచమందిరంలో ఉన్న కంసుడికి కూడా నిద్ర రావడం లేదు. వచ్చేరాగానే తాను చేయబోయే ధనుర్మాగమునకు మూలమైన ధనుస్సును విరిచారు. తన అనుచరులను తరిమి కొట్టారు. రజకుని వధించాడు. ఇంకా ఏం చేయబోతారో! అని కంసుడికి నిద్రపట్టడంలేదు. బలవంతాన నిద్రపోయినా చిత్తవిచిత్రమైన కలలు వస్తున్నాయి.

కంసుడికి ఉన్నట్టుండి తన గుండె చప్పుడు వినపడడం లేదు. అద్దంలో చూచినపుడు తన తల కనపడలేదు. తన కళ్లకు అన్ని వస్తువులు రెండుగా కనిపిస్తున్నాయి. తన నీడ తనకు కనిపించడంలేదు. ఎవరో దిగంబరం గా ఉన్న స్త్రీ వచ్చి తనను కౌగలించుకున్నట్టు తాను గాడిద మీద ఊరేగుతున్నట్టు కల కన్నాడు. ఈ విధంగా కలత నిద్రలో గడిపాడు కంసుడు.

మర్నాడు సూర్యోదయం అయింది. సూర్యుడు తూర్పు కొండమీద ప్రకాశిస్తున్నాడు. క్రమమక్రమంగా వెలుగు రేఖలు భూమి అంతా వ్యాపించాయి. కంసుడు ఏర్పాటు చేయించిన క్రీడాస్థలి సూర్యకిరణాలతో శోభాయమానంగా ఉంది. క్రీడాస్థలిని వివిధములైన పుష్పములతో, పతాకములతో అలంకరించారు. కంసుడు కాలకృత్యములను తీర్చుకొని క్రీడాస్థలమునకు వచ్చాడు. సింహాసనం మీద కూర్చున్నాడు. చుట్టూ అమాత్యులు, సేనాధి పతులు, మిత్రులు, కూర్చుని ఉన్నారు. కంసుని ముఖం మీద చిరునవ్వు సంతోషం లేదు. ఏదో జరగబోతోంది అనే ధైన్యం ఆవరించింది. క్రీడా స్థలంలోకి మల్ల యోధులు..... చాణూరుడు, ముష్టికుడు, శలుడు, తోసలుడు, అడుగుపెట్టారు. నందుడు కూడా కంసుని దర్శించుకొని ఆయనకు తాను తెచ్చిన కానుకలు అర్పించి, నందుడు, ఇతర కులపెద్దలు, తమకు కేటాయించిన ఆసనముల మీద కూర్చున్నారు.

బలరామ కృష్ణులు కూడా తాము ఉన్నచోటి నుండి క్రీడాస్థలానికి వస్తున్నారు. వాద్యగోష్ఠులు జరుగుతున్నాయి. అంతా కోలాహలంగా ఉంది. రామకృష్ణులు క్రీడా స్థలం ప్రధాన ద్వారం వద్దకు చేరుకున్నారు. అక్కడే కువలయాపీడము అనే మదగజము నిలబడి ఉంది. దాని మీద ఉన్న మావటీవాడు రామకృష్ణులను చూచాడు. మదగజాన్ని రామకృష్ణుల వంకకు నడి పాడు. అది చూచి కృష్ణుడు “ఓ మావటీ! నీవు ఏనుగును మా మీదకు తోలవలసిన పనిలేదు. మేమే దాని దగ్గరకు వస్తున్నాము. దీనికి ఈ రోజు నా చేతిలో చావు మూడింది. నా పిడికిలితో దీనిని కొట్టి చంపుతాను.” అంటూ ఏనుగు తొండం పట్టుకున్నాడు.

మావటీవాడు ఏనుగును కృష్ణుడి మీదికి ఉసిగొల్పాడు. ఆ మదగజం కూడా కృష్ణుని తన తొండంతో ఢీకొట్టింది. పెద్దగా ఘీంకరించింది. కృష్ణుని తన తొండంతో చుట్టేసింది. కాని

కృష్ణుడు లాఘవంగా దాని బారి నుండి తప్పించుకున్నాడు. చెంగున ఎగిరి అవతల పడ్డాడు. దాని తొండానికి చిక్కకుండా దాని కాళ్లమధ్య దూరాడు. ఏనుగుకు కృష్ణుడు కనిపించలేదు. దానికి తిక్కరేగింది. అటు ఇటు తొండం ఊపుతూ చుట్టు తిరిగింది. అలాతిరగడంతో కృష్ణుడు దాని కంటపడ్డాడు. మరలా కృష్ణుని తొండంతో పట్టుకోవడానికి నేలకేసి బాదడానికి ప్రయత్నించింది. కృష్ణుడు దానికి దొరక్కుండా దాని వెనక నిలబడ్డాడు. దాని తోకను పట్టుకొని గిరా గిరా తిప్పాడు. దూరంగా విసిరేసాడు. ఆ మదగజముదాని మీద ఉన్న మావటీ వాడు ఆ ఊపుకు కిందపడ్డారు. మదగజం మాత్రం అంతలోనే లేచి కృష్ణుడి మీదికి పరుగెత్తింది. కృష్ణుడు దానితో కాసేపు ఆడుకున్నాడు. అది కుడివైపు తిరిగితే ఎడమ వైపుకు, ఎడమ వైపుకు తిరిగితే కుడి వైపుకు పరుగెత్తుతూ దాని తొండానికి దొరక్కుండా తప్పించుకుంటున్నాడు.

పాపం ఏనుగుకు ఆయాసంవచ్చింది. ఇంక తిరగలేక ఆయాసంతో రొప్పుతూ ఉంది. ఇదే సమయం అని కృష్ణుడు దాని తొండం పట్టుకొని దాని మీదుగా ఏనుగు కుంభస్థలం మీదికి ఉరికాడు. పిడికిళ్లతో దాని కుంభస్థలం మీద మోదాడు. ఆ దెబ్బలకు దాని కుంభస్థలం పగిలిపోయింది. ఏనుగు కుంభస్థలం నుండి రక్తతో కలిసి ఎర్రబడ్డ ముత్తాలు చెల్లాచెదురుగా నేలరాలాయి. ఆ దెబ్బకు ఆ మదగజం నేలమీద కూలబడింది. అంతలోనే లేచితన శత్రువు ఎక్కడ ఉన్నాడా అని చూచింది. తన కుంభస్థలం మీద ఉన్న కృష్ణుడిని కిందపడేసి తన దంతములతో పొడవబోయింది. కాని దానికి శక్తి చాలలేదు. ఇదే సమయం అనుకొని కృష్ణుడు దాని రెండు దంతాలు ఊడపెరికాడు. ఆ దంతములతోనే ఆ ఏనుగును పొడిచి పొడిచి చంపాడు. ఆ మదగజం మరణించగానే రామకృష్ణులు ఏనుగు దంతాలను చెరి ఒకటి తీసుకొని తమ బుజాల మీద పెట్టుకొని క్రీడాస్థలంలోకి ప్రవేశించారు.

క్రీడా స్థలంలో మల్లయుద్ధ పోటీలు జరుగుతున్నాయి. కృష్ణుడి చేతిలో కువలయాపీడం మరణించింది అన్న వార్త కంసుడికి చేరింది. కంసుడిలో భయం ప్రవేశించింది. ఇంకా మల్లయోధులు ఉన్నారు కదా అని ఊరట చెందాడు. బుజాల మీద ఏనుగుదంతాలు పెట్టుకొని క్రీడాస్థలంలోకి వచ్చిన రామకృష్ణులను మధురా నగరవాసులు పురప్రముఖులు రాజోద్యోగులు ఆశ్చర్యంతో చూస్తున్నారు. తమలో తాము గుసగుసలాడుకుంటున్నారు. ఈ రోజుతో కంసుడి పని సమాప్తి అని కొందరు బాహుంగానే అనుకుంటున్నారు. వీళ్లు బాలురు కాదు. సాక్షాత్తు దైవాంశ సంభూతులు అని కొంతమంది దండాలు పెడుతున్నారు. వీళ్ల బాలిన పడి తృణవర్షుడు మొదలగు రాక్షసవీరులు మరణించారట. ఇతడే కాళీయుని మర్దించాడట గోవర్ధనం పర్వతం అలవోకగా ఎత్తాడట. వీడు సామాన్యుడు కాదు కాలాంతకుడు అని అనుకుంటున్నారు.

వారి రణగోణధ్వనులతో క్రీడాస్థలి మార్మోగిపోయింది. వీరుల మాదిరి క్రీడాస్థలిలోకి అడుగుపెట్టిన రామకృష్ణులను చూచి మల్లయోధుడు చాణూరుడు ఇలా అన్నాడు.

“మీరిద్దరూ అడవులలో ఆవులను మేపుకుంటూ గొల్లపిల్లలతోఆడుకుంటూ మల్లయుద్ధం చేర్చుకున్నారట. చాలా మంది అనుకుంటుంటే మా మహారాజుగారు మీతోమల్లయుద్ధం చేయడానికి మమ్ములను పిలిపించారు. కాబట్టి మనం మన మల్లయుద్ధప్రావీణ్యం ప్రదర్శిద్దాము. ఏం కుర్రాడా! నీకు నాతో పోరగలిగే జవసత్వాలు ఉన్నాయా! నాతో సాము చేస్తావా. నీకు అంత సత్తా ఉందా. ఈలోపల పాలు తాగుతారా. నా ముష్టిఘాతము శక్తి ఏంటో తెలుసా. అది పిడుగుపాటు వంటిది. కొడితే యముడు కనిపిస్తాడు. మనం మల్ల యుద్ధం నేర్చుకున్నది ప్రజలముందు ప్రదర్శించడానికే కదా. కాబట్టి మనం ఇద్దరం మన మల్లయుద్ధప్రావీణ్యం ప్రదర్శిద్దాము.” అని కృష్ణుడిని రెచ్చగొట్టాడు.

దానికి కృష్ణుడు “అయ్యా! మాకు ఈ సాములు గరిడీలు మల్లయుద్ధములు తెలియవు. మేము పిల్లలము. మాకు శక్తిలేదు. మీరు మల్లయుద్ధంలో నిష్ణాతులు. మీ శరీరాలు వజ్రంతో సమానం. మా శరీరాలు మీగడ మాదిరి ఉంటాయి. మీతో మేము మల్ల యుద్ధం ఎలా చేయగలం. మేము మీ రాజుగారికి వినోదం కలిగించడానికి రాలేదు. కాని మీరు మమ్ములను పోరాటానికి పిలుస్తున్నారు. కాదనలేకపోతున్నాము. ఒక పని చేద్దాము. మీరూ నేను పోరాడదాము. మా అన్న ముష్టికుడు పోరాడతారు. దాంతో మహారాజుగారికి వినోదం కలిగిద్దాము.” అని అన్నాడు.

దానికి చాణూరుడు “జేరా గొల్లవాడా! నాతో యుద్ధం చేస్తావట్లా. నీ వెంత నీ బలమెంత. నీవు నాతో సమానమా. ఒరేయ్! నేను ఉన్నతకులంలో పుట్టానురా! వీవు గొల్ల వాడివి. నీతో నాకు సమానత్వమా. నాతో పోరాటమంటే గొల్ల పిల్లలతో కుష్టిగంతులు వేయడం కాదురా. బాగా ఆలోచించుకో. ఒరేయ్ పశువుల కాపరీ! నేను మహాబలవంతుడిని. ప్రసిద్ధిచెందిన మల్లయోధుడిని. ఇప్పటిదాకా ఎవరిచేతిలోనూ ఓటమి ఎరుగని వాడిని. ఒరేయ్! నిన్ను అందరూ విష్ణువు అవతారం అంటున్నారు. అయినా కూడా.....

సీ||చలమున ననుడాసి జలరాసి జొరరాదు నిగిడి గోత్రముదండ నిలువరాదు
కేడించి కుంభిని క్రిందికి బోరాదు మనుజుసింహుడ నని మలయరాదు
చేలిన బడవైతు జెయిసాపగా రాదు బెరసి నా ముందట బెరుగరాదు
భూనాధహింసకు బోరాదు నను మీటి శోభించు గానల జొరగరాదు

ఆ||ప్రబల మూర్తి ననుచు భాసిల్లగా రాదు ధర బ్రబుద్ధుడనని తలపరాదు
కల్మితనము చూసి గర్వింపగారాదుతరము గాదు కృష్ణ తలగుతలగు.

సీ॥మహిమతో నుండంగ మధురాపురము గాని పాలుపార వైకుంఠము గాదు
గర్వంబుతో నుండ గంసుని సభ గాని సంసార రహితుల సభయు గాదు
ప్రకటించి వినగ నాబాహునాదము గాని నారదు వీణాస్వనము గాదు
చదురులాడగ మల్లజన నిగ్రహము గాని రమతోడి ప్రణయ నిగ్రహము గాదు

తే॥వెలసి తిరుగంగ వేదాంత వీధిగాదు మొఱిగిపో మునిమనముల మూలగాదు
నాగి నడవంగ భక్తుల జాడ గాదు శౌరి నా మ్రోల నీవెందు జనియె బింక!

అని పలుకుతున్న చాణూరుడు కృష్ణుడు భుజాలు చరుచుకున్నాడు. పెద్దగా అరిచాడు. మీసాలు మెలేసాడు. వాడి నల్లని దేహం కండలు తిరిగి ఉంది. వాడి అడుగుల తాకిడికి భూమి దద్దరిల్లుతూ ఉంది. ఇది చూచి మధురానగర వాసులు ఆశ్చర్యపోయారు. చాణూరుడు పలుకుతున్న మాటలు చేసే హడావిడి అంతా చిరునవ్వుతో తిలకిస్తున్నాడు కృష్ణుడు.

ఎప్పుడైతే చాణూరుడు మల్లయుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడో కృష్ణుడు కూడా తన బుజాలు చరుచుకుంటూ వాడితో యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. ఒకరితో ఒకరు తలపడ్డారు. పిడికిళ్లతో గుద్దుకుంటున్నారు. గుండ్రంగా తిరుగుతూ ఒకరి మీద ఒకరు దెబ్బతీస్తున్నారు. కృష్ణుడు వాడిని కిందపడేస్తే వాడు కూడా కృష్ణుడిని కిందపడేసాడు. మోకాళ్లతో గుద్దాడు. కృష్ణుడు వాడి బంధం నుండి తప్పించుకొని లేచి చాణూరుడిని కిందపడేసి వాడి గుండెలమీద కూర్చున్నాడు. చాణూరుడు కృష్ణుడి కాలు పట్టుకొని కిందికి లాగాడు. దానిని తప్పించుకున్న కృష్ణుడు వాడి కడుపు మీద బలంగా పిడికిళ్లతో మోదాడు. వాడి కాలిని మెలిదిప్పాడు. కాని చాణూరుడు అంతలోనే లేచి దూరంగా జరిగి తనను తాను రక్షించుకున్నాడు. మరలా ఇద్దరూ కలియబడ్డారు. కృష్ణుడు తన కాలు వాడి కాలుకు మెలికవేసి కింద పడేసాడు. తన పిడికిలితో వాడి గుండెలమీద పాడిచాడు. ఆ పోటు తప్పించుకున్న చాణూరుడు గిరగిరా తిరిగి పైకి లేచి నిలబడ్డాడు. ఈ విధంగా కృష్ణుడు చాణూరుడు ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా మల్లయుద్ధం చేస్తున్నారు.

ఇది ఇలా ఉండగా ముష్టికునితో బలరాముడు వీరోచితంగా పోరాడుతున్నాడు. వీళ్ల పోరాటాలను మధురానగర ప్రజలు ఆసక్తితో తిలకిస్తున్నారు. వారిలో వారు ఇలా అనుకుంటున్నారు.

“ఈ కంసుడేం రాజు! పదిసంవత్సరాలు కూడా నిండని పాలుగారే బాలురతో మల్లవిద్యలో ఆరితేరిన వారిని ఉసిగొలిపి యుద్ధం చేయిస్తున్నాడే. ఇదేమన్నా న్యాయంగా ఉందా. పైగా వినోదం చూస్తున్నాడు. ఈ రాజుకు మంచి మర్యాద తెలిసినట్టులేదు. ఇటువంటి దుర్మార్గుడిని ఎప్పుడూ ఎవరూ చూచి ఉండరు. ఈ సభలో ఇంతమంది పెద్దలు పండితులు ఉన్నారు. ఇది

అన్యాయం, అధర్మం, దుర్మార్గం, అని ఎవరూ చెప్పడం లేదేమి. పసిపిల్ల వాళ్లకు మల్లయోధులు సమ ఉజ్జీ కాదని ఎవరూ ఎందుకు చెప్పడం లేదు. ఈ రాజు బాగు పడడు సర్వనాశనం అవుతాడు. మనం ఈ మధురలో పుట్టడమే మహాపాపం చేసుకున్నాము. హాయిగా బృందావనంలో పుట్టి ఉంటే ఈ కృష్ణుడి లీలలు కళ్లారాచూస్తూ ఆయన మురళీగానం విని తరించేవాళ్లము. ఆ బృందావనంలో ఉన్న గోపికలు గోపబాలురు ఎంత అదృష్టవంతులో కదా. అంతే కాదు ఆ బృందావనంలో ఉన్న గోవులు, గోవత్సములు కూడా అదృష్టం చేసుకున్నాయి. అందుకే అక్కడ పుట్టాయి.

అసలు ఇటువంటి రాజుల సభలకు రాకూడదు. ఎందుకంటే ఈ సభలో జరిగే అన్యాయాలు అక్రమాలు గురించి తెలిసీ, చూచి, ఏమి చేయకుండా ఉన్నా ఆ అక్రమాల గురించి తెలియనట్టు ఉన్నా అవి అక్రమాలు అని తెలిసీ అవి అన్యాయము అక్రమము అని చెప్పక పోగా, వాటిని సమర్థించిన వారికి పాపం వస్తుంది. కాబట్టి ఇది అన్యాయము అని తెలిసీ, ఏమీ చెయ్యలేని మనకుకూడాపాపం చుట్టుకుంటుంది.” అని పరి పరి విధాల అనుకుంటున్నారు.

ఇక్కడ కృష్ణుడు, చాణూరుడు, భయంకరంగా మల్లయుద్ధం చేస్తున్నారు. కృష్ణుడి చాతుర్యానికి చాణూరుడు లోబడ్డాడు. కాని కృష్ణుని మీద పిడిగుద్దులు కురిపిస్తున్నాడు. వాటిని తప్పించుకుంటూ కృష్ణుడు వాడి రెండు చేతులూ పట్టుకొని గిరాగిరా తిప్పి నేలకేసి బాదాడు. ఆ దెబ్బకు చాణూరుడి తల పగిలి మరణించాడు. కృష్ణుని చూచి బలరాముడు కూడా ముష్టికుని చేతులు ఒడిసిపట్టుకొని నేలకేసి బాదాడు. కిందపడ్డ ముష్టికుని గుండెల మీద కూర్చుని వాడిని పిడికిళ్లతో మోదాడు. ఆ దెబ్బకు వాడు మరణించాడు.

ఇది చూచిన వారి అనుచరులు, కూటుడు, తోసలుడు, శలుడు, బలరామకృష్ణుల మీదికి వచ్చారు. బలరామకృష్ణులు వారిని అవలీలగా సంహరించారు. ఇది చూచిన ఇతర మల్లయోధులు పారిపోయారు. బలరామకృష్ణులు చేసిన సాహసకృత్యములను అక్కడ ఉన్నవారందరూ పొగిడారు ఒక్క కంసుడు తప్ప. చాణూరముష్టికుల మరణం చూచి కంసుడు భయంతో వణికిపోయాడు. వెంటనే తన మంత్రులను సేనాపతులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“ఆ గోపబాలకులను వెంటనే ఇక్కడ నుండి బయటకు పంపండి. మధుర నుండి బయటకు తోసేయండి. వాళ్లు నా కళ్లకు కనపడకూడదు. వాళ్ల వెంట వచ్చిన గొల్లలను బంధించండి. ఆ నందుడిని బంధించండి. వసుదేవుడిని బహిరంగంగా ఉరితీయండి. వాడితో పాటు నా తండ్రిని కూడా చంపండి. నా తండ్రి కూడా నా శత్రువులతో చేతులు కలిపాడు. త్వరగా కదలండి” అని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు.

ఈ మాటలు కంసుడు అంటూ ఉండగానే కృష్ణుడు కంసుడి వంకకు దూసుకొని వెళ్లాడు. కంసుడు కూర్చుని వేదిక మీదికి ఒక్కసారిగా పైకి ఎగిరి సింహపు పిల్ల దూకినట్టు దూకాడు. ఈ హఠాత్పరిణామానికి సభలో ఉన్నవారు తల్లడిల్లిపోయారు. హాహాకారాలు మిన్నముట్టాయి. వెంటనే కంసుడు తనఖడ్గాన్ని ఒరలోనుండి బయటకు లాగాడు. కృష్ణుడిని ఎదిరించాడు. కంసుడి కత్తి వేటును చాకచక్యంతో తప్పించుకున్న కృష్ణుడు కంసుడి కిరీటాన్ని కిందపడేటట్టు కొట్టాడు. కిరీటం కిందపడగానే కృష్ణుడు కంసుని జట్టుపట్టుకొని కిందికి లాగాడు. కంసుని చుట్టు ఉన్న వారికి భయం పట్టుకుంది. కృష్ణుడు కంసుని జట్టుపట్టుకొని లాగగానే కంసుడు దొర్లుకుంటూ వచ్చి క్రీడాస్థలంలో పడ్డాడు. కంసుడు భయంతో జిగుసుకుపోయాడు. ఏం చేయాలో తోచడం లేదు. కాళ్లు చేతులుఆడటం లేదు. కృష్ణుడు కంసుడి గుండెల మీద కూర్చుని పిడికిళ్లతో మోదాడు. కంసుడు నెత్తు కక్కుకొని మరణించాడు. శ్రీకృష్ణుడు కంసుడి జట్టుపట్టుకొని రంగస్థలం మధ్యకు ఈడ్చుకొని వచ్చి జనం మధ్యలో పడేసాడు. ఈ విధంగా ఆకాశవాణి వాక్కు ఫలించింది.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! కంసుడు తన జీవితాంతం కృష్ణుడిని ద్వేషిస్తూ కృష్ణుని నామ స్మరణచేసి తుదకు కృష్ణుడి చేతిలో మరణించి ఉత్తమ గతులు పొందాడు. ఇదంతా క్షణాలలో జరిగిపోయింది.

ఒక గొల్ల పిల్లవాడు కంసుని చంపాడు అన్న విషయం అంతఃపురం అంతా పాకిపోయింది. కంసుని సోదరులు బంధువులు అందరూ కత్తులు పట్టుకొని కృష్ణుని మీదికివచ్చారు. ఇప్పుడు బలరాముడు రంగంలోకి దిగాడు. పక్కనే ఉన్న పరిఘను తీసుకున్నాడు. కృష్ణుని మీదికి వచ్చిన వారందరినీ చించి చెండాడాడు. ఆ సమయంలో నారదుడు అక్కడకు వచ్చి శ్రీకృష్ణవిజయం గానం చేసాడు. దేవ దుందుభులో మోగాయి. పూలవర్షం కురిసింది. దేవతలు అందరూ నరకాసుర వధ జరిగినందుకు ఎంతో సంతోషించారు.

ఇంతలో కంసుని భార్యలందరూ గుండెలు బాదుకుంటూ ఏడుస్తూ అక్కడకు వచ్చారు. వారి శోకానికి అంతు లేదు. “ఈ గొల్లపిల్లవాడు సింహపు పిల్ల మాదిరి వచ్చి మదగజం లాంటి నిన్ను చంపాడే. ఆనాటి ఆకాశవాణి మాట నిజం చేస్తూ దేవకీదేవి అష్టమగర్భసంజాతుడు నిన్ను చంపాడు. నీ జీవిత కాలంలో ఎంతోమందికి కీడు చేసావు. వారి ఉసురు తగిలి నీవు ఈ విధంగా అకాల మరణం పొందావు. ఓ రాజా! ఈ కృష్ణుడిని చంపడానికి నీవు ఎంతో మందిని పంపావు. ఒక్కడూ తిరిగి రాలేదు. దీని గురించి నీమంత్రులు నీకు చెప్పలేదా! కృష్ణునికి అపకారం చేసిన వాడు బతకడని తెలియదా! తెలిసీ నీవు ఈ మరణం కొనితెచ్చుకున్నావా! కృష్ణుని మీద నీ కోపము ద్వేషము వదిలిపెడితే ఇంకొంతకాలం బతికేవాడివి కదా!” ఈ విధంగా శోకిస్తున్న కంసుని భార్యలను బలరామకృష్ణులు ఓదార్చారు. కంసుడు అంత్త క్రియలు రాజలాంఛనాలతో ఘనంగా జరిపించమని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు కృష్ణుడు.

వెంటనే తన తల్లితండ్రులు అయిన దేవకీ వసుదేవులు బంధింపబడి ఉన్న కారాగారానికి పోయి వారిని విడిపించి వారి పాదాలకు నమస్కరించాడు. “నా కుమారులు సాక్షాత్తు దైవం శ సంభూతులు గాని సాధారణ మానవులు కారు” దేవకీ వసుదేవులు అనుకున్నారు. బలరామకృష్ణులు తమ తల్లితండ్రులతో ఇలా అన్నారు. “అమ్మా! నాన్నా! మీరు మమ్ములను కన్నారే గానీ మా బాల్యం శైశవం మీరు చూడలేదు. మా ముద్దుచుచ్చట్లు చూడలేదు. మమ్ములను లాలించలేదు. దైవం అనుకూలించనందువలన మీరు మా దగ్గరకు రాలేకపోయారు. మా తల్లితండ్రుల ప్రేమ అనురాగం ఆప్యాయత అనుభవించే భాగ్యానికి మేము నోచుకోలేదు. అది మా దురదృష్టం. అంతా విధి నిర్ణయం. కానీ తల్లితండ్రుల ఋణం జన్మజన్మలకూ తీరదు.

క॥ చెల్లుబడి గలిగి యెవ్వడు తల్లికి దండికిని దేహధనముల వృత్తుల్
సెల్లింప డట్టి కష్టుడు ప్రల్లదు డా మీద నాత్మపలలాశి యగున్

క॥ జననీజనకుల వృద్ధుల దనయుల గురు విప్ర సాధు దారాదుల నే
జనుడు ఘనుడయ్యు బ్రోవక వనరును జీవన్మృతుండు వాడు ధరిత్రిన్

జననీజనకులారా! మీరు ఎంతో ఓర్పుకలవారు. మా కారణంగా మీరు కంసుని చేతిలో అనేక కష్టాలు పడ్డారు. కారాగార వాసం అనుభవించారు. ఈ విషయాలన్నీ మాకు తెలిసినా, కంసుని బారి నుండి మిమ్ములను రక్షించే సామర్థ్యం మాకు ఉన్నా మిమ్ములను రక్షించలేకపోయిన నిర్దయులం మేము. మాతపులు మన్నించండి.

ఆ మాటలు విన్న దేవకీ వసుదేవులు తమ కుమారులను అక్కన చేర్చుకొని లాలించారు. తమ తొడలమీద కూర్చుండబెట్టుకొని ప్రేమతో తలనిమిరారు. దేవకీ తండ్రిగారైన ఉగ్రసేనుడిని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “మహారాజా! మా మూల పురుషుడు అయిన యదువు, యయాతి కుమారుడు. యయాతి శాపం వలన యదువుకు ఆయన వంశం వారికి రాజ్యాధికారం లేదు. మేము యదువంశములోని వారము. కాబట్టి మాకు రాజ్యాధికారము లేదు. నీ కుమారుడు కంసుడు అధర్మం ఆచరిస్తున్నందు వలన ధర్మ రక్షణ కోరకు ఆయనను సంహరించవలసి వచ్చింది. కాబట్టి నీవే మా మహారాజువు. మేము నిన్ను సేవిస్తాము. ఇతర రాజులు నీకు సామంతులుగా ఉంటారు. నీవు ప్రజలను ధర్మబద్ధంగా పాలించు” అని అన్నాడు.

కృష్ణుని ధర్మనిరతికి ఉగ్రసేనుడు ఎంతో సంతోషించాడు. మధురకు అభిషిక్తుడు అయ్యాడు. తరువాత కృష్ణుడు, కంసుని భయం చేత ఇతర దేశములలో తల దాచుకుంటున్న యదువులు, వృష్ణులు, భోజులు, మధువులు, దశార్హులు, కుకురులు, అంధకులు మొదలగువంశముల

వారినందరినీ తిరిగి మధురకు రమ్మని ఆహ్వానించాడు. వారి వారికి తగిన ఉపాధులు గృహవసతి కల్పించాడు. తిరిగి మధురానగరంలోని రాజ్యపాలన ఒక గాడిలో పడింది. అప్పుడు కృష్ణుడు నందుని వద్దకు వెళ్లి ఇలా అన్నాడు.

“తండ్రీ! మేము మా తల్లి తండ్రులను చూడలేదు. మేము పుట్టినప్పటి నుండి మీరు యశోద మా తల్లి తండ్రులు అనుకుంటున్నాము. మీరు కూడా మమ్ములను మీ కన్నబిడ్డల మాదిరి గారాబంగా పెంచి పెద్దచేసారు. మేము కూడా మీ ఆలనా పాలనలలో పెరిగి పెద్దవారము అయ్యాము. మేము ప్రస్తుతము మా నిజ తల్లితండ్రుల వద్ద ఉంటాము. వీలు చూసుకొని బృందావనము వస్తామని మన వాళ్లందరికీ చెప్పండి. మీరు, బృందావన వాసులు మా మనసుల నుండి ఎన్నటికీ చెరిగి పోలేరు.” అని పలికాడు. తరువాత నందునికి గోపకులకు అనేకములైన వస్త్రములు ఆభరణములు ఇచ్చి సత్కరించాడు. నందుడు గోపకులు బలరామకృష్ణులను విడువ లేక విడిచిపెట్టి వ్రేపల్లెకు వెళ్లారు. తరువాత వసుదేవుడు గర్భుడు మొదలగు పురోహితులను పిలిపించాడు. ఒక శుభముహూర్తమున బలరామ కృష్ణులకు ఉపనయన సంస్కారం జరిపించాడు. బలరామ కృష్ణులు ద్విజులు అయ్యారు. వసుదేవుడు, కృష్ణుడు పుట్టినప్పుడు మనసులోనే బ్రాహ్మణులకు దానం చేసిన గోదానములను నిజం చేసాడు. తరువాత బలరామకృష్ణులు బ్రహ్మచర్యతీసుకున్నారు. విద్యాభ్యాసం చేయడానికి గురుకులానికి వెళ్లారు.

కాశీపట్టణంలో సాందీపుడు అనే గురువు దగ్గర, ఆయనకు సేవలు చేస్తూ, సమస్త విద్యలను అంటే నాలుగు వేదములు, శిక్ష వ్యాకరణము, ఛందస్సు, నిరుక్తము, జ్యోతిషము, కల్పము అనే ఆరు వేదాంగములు, ధనుర్వేదము, తంత్రము, ధర్మశాస్త్రములు, న్యాయశాస్త్రము, తర్క శాస్త్రము, రాజనీతి మొదలగు విద్యలను అభ్యసించారు. బలరామకృష్ణులు ఏకసంధాగ్రాహులు అయినందున ఒక సారి చెప్పగానే అవగాహన చేసుకున్నారు. అరవై నాలుగు కళలలో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. ఆ విధంగా లోకాలకే గురువైన కృష్ణుడు సాందీపుని వద్ద శిష్యులికం చేసి సమస్తవిద్యలు నేర్చుకున్నాడు. విద్యాభ్యాసం పూర్తి అయింది. గురుదక్షిణగా ఏమి అడుగుదామా అని భార్యతో ఆలోచించాడు. సాందీపుడు. బలరామకృష్ణులతో ఇలా అన్నాడు. “నాయనలారా! మాకు ఒక కుమారుడు ఉండేవాడు. వాడు ఒకసారి ప్రభాసతీర్థంలో స్నానం చేస్తూ మునిగిపోయాడు. ఇప్పటివరకు వాడి జాడలేదు. మీరు మాకు గురుదక్షిణగా మా కుమారుని తెచ్చి ఇవ్వగలరా. మీరు అత్యంత బలవంతులు. సకలవిద్యాసంపన్నులు. ఇది మీ కర్తవ్యంగా భావించండి.” అని అడిగాడు.

బలరామకృష్ణులు మారు మాటాడకుండా గురువుగారి కుమారుడి కొరకు బయలుదేరారు. సముద్రుని వద్దకు వెళ్లి, మా గురువుగారి కుమారుడు నీలో మునిగిపోయాడు. ఆ కుమారుని తెచ్చి మాకు అప్పగించు అని అడిగాడు. ఆ మాటలకు సముద్రుడు ఇలా అన్నాడు. “ప్రభాసతీర్థంలో ఒక బ్రాహ్మణకుమారుడు స్నానం చేస్తుంటే ఒక అల వచ్చి అతడిని సముద్రంలోకి

లాగేసింది. ఆ సమయంలో సముద్రంలో ఉన్న పంచజనుడు అనే రాక్షసుడు ఆ కుమారుడిని మింగాడు.” అని పంచజనుడు ఉండే ప్రదేశము గురించి చెప్పాడు. వెంటనే బలరామకృష్ణులు పంచజనుడు ఉండే ప్రదేశానికి వెళ్లారు. వాడితో యుద్ధం చేసి వాడిని సంహరించారు. వాడి వద్దనుండి పాంచజన్యము అనే శంఖము తీసుకున్నాడు. వాడి స్థావరములో విప్రకుమారుడు కనపడలేదు. తరువాత బలరామకృష్ణులు యమలోకానికి వెళ్లారు, యముని వాకిట నిలబడి పాంచజన్యం పూరించాడు. “ఎవడూరా వాడు నా వద్దకు వచ్చి శంఖం పూరించాడు” అంటూ బయటకు వచ్చాడు యముడు. శ్రీకృష్ణుని చూచి ఆయన సాక్షాత్తు శ్రీమహావిష్ణువు అవతారంగా గురించాడు. బలరామకృష్ణులకు అర్హుల పాగ్గములు ఇచ్చి సత్కరించాడు. ఉచితాసనం ఇచ్చి గౌరవించాడు. వచ్చినపని తెలుపమని అడిగాడు. “మా గురు పుత్రుడిని పంచజనుడు అనే రాక్షసుడు మింగాడు. వాడి దగ్గర వెతికితే గురుపుత్రుడు లేడు. నీ వద్ద ఉన్నాడేమో అని వచ్చాము ఉంటే మాకు అప్పగించు” అని అడిగాడు. వెంటనే యముడు విచారించి, ఆ కుమారుడిని తెచ్చి అప్పగించాడు. బలరామకృష్ణులు ఆ కుమారుడిని తీసుకువచ్చి సాందీపునికి గురుదక్షిణగా సమర్పించుకున్నాడు. సాందీపుడు బలరామకృష్ణులను చూచి ఇలా అన్నాడు. “గురువు కోరిన దక్షిణ ఇచ్చారు. చాలా సంతోషం. యముని వద్ద ఉన్న బాలుని తీసుకు రావడం సామాన్యులకు సాధ్యం కాదు. అది మీరు సాధించారు. మీ కీర్తి మూడులోకాలలో వ్యాప్తి చెందుతుంది.” అని దీవించాడు. తరువాత బలరామకృష్ణులు మధురానగరం చేరుకున్నారు.

ఒకరోజు కృష్ణుడు ఏకాంతంగా కూర్చుని ఇలా అనుకున్నాడు. “నేను గోకులం నుండి వచ్చి చాలా కాలం అయింది. అక్కడ నన్ను పెంచిన తల్లితండ్రులు, గోపాలురు గోపకాంతలు గోపకన్యలు ఎలా ఉన్నారో ఏమో. వారి మనసులలో నేను ఎల్లప్పుడీ నిలిచి ఉన్నాను. నా వద్దనుండి ఎటువంటి సమాచారం లేదని నన్ను తిడుతున్నారో ఏమో అని ఆలోచించాడు. తరువాత తన మిత్రుడు ఉద్ధవుని పిలిచి ఇలా అన్నాడు. “ఉద్ధవా! గోకులంలో వారంతా నా కొరకు ఎదురుచూస్తుంటారు. నా గురించి దుఃఖపడుతుంటారేమో. నీవు వెళ్లివారికి నామాటలుగా చెప్పి ఓదార్చు. నన్ను ఆశ్రయించిన వారిని ఆదుకోవడం నా ధర్మం. నేను తప్పకుండా వీలు చూచుకొని బృందావనానికి వస్తానని నామాటగా చెప్పు.” అని ఉద్ధవుని గోకులానికి పంపాడు.

ఉద్ధవుడు వెంటనే బయలుదేరి గోకులానికి వెళ్లాడు. సూర్యాస్తమయం వేళకు గోకులం చేరుకున్నాడు. నేరుగా నందుని ఇంటికి వెళ్లాడు. నందుడు అతడికి అర్హుల పాగ్గములు ఆసనము ఇచ్చి సత్కరించాడు. తీరికగా కూర్చుని మధురలోని విశేషములు అడిగాడు. “ఉద్ధవా! నా మిత్రుడు వసుదేవుడు క్షేమంగా ఉన్నాడా. కంసుడు మరణించిన తరువాత అందరూ ఎటువంటి భయం లేకుండా ఉన్నారా. వసుదేవుడు తన కుమారులైన బలరామకృష్ణుల సేవలు అందుకుంటున్నాడా. కృష్ణుడు బాగా పెద్దవాడు అయి ఉంటాడు. మా గురించి ఎప్పుడన్నా తలచుకుంటూ ఉంటాడా. ఇక్కడ తనతో ఆడుకున్న గోపకులను గోపికలను గోపకాంతలను, గోవులను, ఇక్కడి అడవులను

వనములను గుర్తుపెట్టుకుంటాడా. మా పల్లెకు ఎప్పుడు వస్తానని చెప్పాడు. ఇంతకూ మాకు కృష్ణుని ముఖారవిందము చూచే భాగ్యము లేదు. అందుకే మధురకు వెళ్లాడు.” అని కళ్లనిండా నీళ్లు పెట్టుకున్నాడు నందుడు. ఈ మాటలు విన్న యశోద కూడా కృష్ణుని తలచుకుంటూ కంటిగీరు పెట్టుకుంది. అది చూచి చలించి పోయాడు ఉద్ధవుడు.

“అమ్మా! మీరేమీ బాధ పడకండి. త్వరలోనే కృష్ణుడు మీ అందరినీ చూడటానికి ఇక్కడకు వస్తానని చెప్తామన్నాడు. అయినా మీకు తెలియనిది ఏముంది. బలరామకృష్ణులు సాక్షాత్తు ధైవాంశ సంభూతులు. కృష్ణుడు నారాయణ అంశ. అట్టి నారాయణుడు అన్ని ప్రాణులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు. కారణాంతరాల వలన కృష్ణుడుగా మానవ రూపం ధరించాడు. ఆయన ఆలనా పాలనా చూచిన మీరు ధన్యులు. కృష్ణుడు సకలజీవులలో ఉన్నట్టే మీలో నాలో ఉన్నాడు. ఆయనకు తల్లి తండ్రి స్నేహితులు చుట్టములు విరోధులు అంటూ ఎవరూ ఉండరు. ఆయనకు జననమరణా లేవు. ఆయనకు ఏగుణములు లేవు కానీ గుణములతో ఉన్నట్టు కనిపిస్తాడు. ఆయన చేసేవన్నీ లీలలు. కాబట్టి కృష్ణుడు ఎక్కడో లేడు మీ అందరి హృదయాలలో ఉన్నాడు” అని పలికాడు ఉద్ధవుడు. తెల్లవారింది.

మధుర నుండి ఎవరో రథం మీద వచ్చారు అన్న వార్త పల్లె అంతా పాకి పోయింది. అంతా కృష్ణుడే వచ్చాడు అనుకున్నారు. అందరూ నందుని ఇంటికి వచ్చారు. అక్కడపీతాంబర ధారి అయిన ఉద్ధవుడు కనిపించాడు. గోపకాంతలు అందరూ ఉద్ధవుని చుట్టు కూర్చున్నారు.

“మహాత్మా! తమరిని మా కృష్ణుడు పంపాడా. తమరు కృష్ణుని తల్లితండ్రుల క్షేమసమాచారాలు విచారించి పోవడానికి వచ్చారా. అవునులెండి. కనీసం కృష్ణుడు తన తల్లి తండ్రులను మరిచిపోలేదు. చాలా సంతోషం. ఈ వ్రేపల్లెలో ఆయన విచారించతగ్గవారు, ఆయన గుర్తుపెట్టుకోతగ్గవారు ఎవరున్నారో మా తెలియదు కదా! సర్వసంగపరిత్యాగులైన మునులు కూడా తమ బంధుమిత్రులతో బంధం వదులుకోలేక అప్పుడప్పుడు వారిని గురించి విచారిస్తుంటారు. అలాంటిది కృష్ణుడు తన తల్లితండ్రులను మాత్రం గుర్తుపెట్టుకోవడంలో తప్పేముంది లెండి. ఇంక మాతో అనుబంధం అంటారా. అది తాత్కాలికం. ఇక్కడున్నన్నాళ్లు మాతో ఆడాడుపాడాడు. మధుర చేరగానే అందరినీ మరిచిపోయాడు అంతే. తుమ్మెద మకరందం కొరకు పూవు మీద వాలు తుంది. మకరందం తాగగానే పువ్వును మరిచిపోతుంది. ఈయన అంతే.” అని కొందరు గోపకన్యలు అనగానే ఇంకొకామె “అదుగో అక్కడ ఒక భ్రమరం ఉంది చూచారా! అదేనే కృష్ణుడు” అంటూ ఆ భ్రమరం మీద పెట్టి ఈ విధంగా అనసాగింది.

“ఓ భ్రమరమా! నీవు చాలా దుర్మార్గురాలివి. మా వద్దకు రావద్దు. మధురకే వెళ్లు. ఒకపువ్వులో మకరందం తాగి ఆ పూవును మరవడం నీకు పరిపాటి కదా! అలాగే ఇక్కడ ఉన్నంత

కాలం మాతో తిరిగావు. ఇప్పుడు మధురానగర వాసులతో తిరుగుతున్నావు. కృష్ణుడు చెడ్డవాడని మేము అనడం లేదు ఆయన సహజగుణం గురించి చెబుతున్నాము. ముందు లక్ష్మీదేవిని వదిలి ఇక్కడకు వచ్చాడు. ఇక్కడనుండి మధురకు వెళ్లాడు అక్కడ నుండి ఇంక ఎక్కడకు వెళతాడో ఏమో! ఇక్కడ ఉన్నంత కాలం మాతో తిరిగి ఇలా అర్థాంతరంగా మా అందరినీ వదిలి వెళ్లిపోవడం మరిచి పోవడం న్యాయమా ధర్మమా నువ్వే అడుగు.

అయినా ఆయనకు ఇదేం కొత్త కాదులే. వరించి వచ్చిన శూర్వణఖను విరూపిని చేసాడు. తనకు ఏ అపకారం చేయని వారిని చంపాడు. మూడులోకాలను ఆక్రమించాలని బలిని మోసం చేసాడు. ఇప్పుడు మా అందరినీ మోసం చేసాడు. ఇదేం ధర్మం స్వామీ. నువ్వే చెప్పు. ఇదంతా మా తప్పు లేండి. కృష్ణుని ముద్దుమాటలు, వేణునాదం విని పరవశం కావడం మాదే తప్పు. అందుకే కృష్ణుని మరిచిపోలేకపోతున్నాము. అయినా ఈ వ్రేపల్లెలో పూరి ఇళ్లు తప్ప మధురలో మాదిరి మేడలు రాజభవనాలు లేవు కదా. ఇదేమీ మధుర మాదిరి రాజధాని కాదు కదా! ఇక్కడ ఉద్యానవనాలు లేవు కదా. ఇక్కడ ఆవులు తప్ప ఏనుగులు, గుర్రాలు, లేవు కదా. ఇక్కడ గొల్లపడుచులు తప్ప మధురలో మాదిరి అందమైన ఆడువారు లేరు కదా. ఇంక కృష్ణుడికి ఈ గొల్లపల్లె ఎందుకు గుర్తుంటుంది.” అని నిష్కారంగా మాట్లాడుతున్న ఆ గొల్ల వనితలను చూచి ఉద్భవుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఓ గొల్లవనితలారా! కృష్ణుని మీద మీకు ఉన్న ప్రేమ అనిర్వచనీయము. ఈ లోకంలో ఎంతోమంది జపాలు తపాలు దానాలు పెహమాలు చేస్తారు. కాని వారు ఆ పరమేశ్వరుడిని క్షణకాలం కూడా మనసులో నిలుపుకోలేరు. అటువంటిది మీరు సాక్షాత్తు విష్ణుస్వరూపుడైన శ్రీకృష్ణుని ఇన్ని సంవత్సరాలు మరిచిపోకుండా మీ మనసుల్లో నిలుపుకున్నారంటే మీ కంటే గొప్పవాళ్లు ఎవరుంటారు. మీరెవ్వరినీ కృష్ణుడు మరిచిపోలేదు. ఆయన మీతో చెప్పమన్నమాటలు చెబుతాను వినండి.

“నేను ఈ జగత్తుకే కారణము. నేను ఈ చరాచర జగత్తుకు, పంచభూతములకు, మనోబుద్ధి అహంకారాలకు, పంచతన్మాత్రలకు, పంచప్రాణాలకు, ఆధారభూతమైఉన్నాను. నా సంకల్పంతోనే ఈ సృష్టిస్థితిలయములు జరుగుతున్నాయి. ఈ జీవుడు స్తతహాగా నిర్మలుడు. జ్ఞానస్వరూపుడు. అతడు ఈ మూడుగుణములతో కలిసి, ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగి తేలుతున్నాడు. నిద్రలో ఏదో కల గని, మేల్కొన్నతరువాత ఆ కలను అసత్యం అని భావించినట్లు తత్వవేత్తలు అయిన వారు శబ్దము మొదలగు తన్మాత్రలను నిరోధించి, తాను ఆత్మ స్వరూపుడను అనీ తన కన్నా భిన్నంగా ఉన్నది అంతా అసత్యం అని గ్రహిస్తాడు. అటువంటి వారికి భేదభావం ఉండదు.

ఓ గోపకాంతలారా! నదులన్నీ సముద్రంలో కలుస్తాయి. 24 తత్వములు కల సాంఖ్యము, యమనియమాదులతో కూడిన అష్టాంగ యోగము, వేదములు, తపస్సు ఇంద్రియ నిగ్రహము మనోనిగ్రహము ఇవన్నీ ఆత్మజ్ఞానంతో పరిసమాప్తం అవుతాయి. సాధారణంగా స్త్రీలు తమకు దగ్గరగా ఉన్న వారి కంటే దూరంగా ఉన్నవారి మీద ప్రేమానురాగాలు కలిగి ఉంటారు. ఆ కారణం చేత దూరంగా ఉన్న నన్ను మీరు ప్రియించుకుంటూ ఉంటారు. మీరు నన్ను ఎప్పుడూ ప్రియించాలి అనే సంకల్పంతోనే మీకు దూరంగా ఉన్నాను” అని కృష్ణుడు మీకు చెప్తమన్నాడు అని ఉద్ధవుడు గోపకాంతలతో చెప్పాడు. ఆ పలుకు విన్న గోపకాంతలు తృప్తిచెందారు.

“అయ్యా! శ్రీకృష్ణుడు సుఖంగా ఉన్నాడా! ఆయన ఇక్కడకు ఎప్పుడు వస్తానన్నాడు. అయినా ఆయన వస్తానన్నాకూడా ఆ మధురానగరవాసులు రానిస్తారా. శ్రీకృష్ణుడు ఇక్కడ ఉన్నప్పుడు మేము ఆయనతో ఆడుకున్న ఆటలు పాడుకున్న పాటలు ఆయన వేణుగానము ఆయన మరిచినా మేము మరిచిపోము. మీరు ఆయనకు సన్నిహితులు కదా. మీ మధ్య మా గురించి ప్రస్తావన ఎప్పుడైనా వచ్చిందా. మమ్ములను ఎప్పుడైనా తలచుకున్నాడు. గుర్తు చేసుకున్నాడా. ఒకసారి మేము నదిలో స్నానం చేస్తుంటే మా చీరలు తీసుకొని పోయి చెట్టుమీద కూర్చున్నాడు. ఆ విషయం మీకు ఎప్పుడైనా చెప్పాడా. అయ్యా మేము శ్రీకృష్ణుని మరిచిపోలేదనీ అనునిత్యం గుర్తుచేసుకుంటున్నామనీ చెప్పు. మా శరీరాలుఇక్కడ ఉన్నా మా ప్రాణాలు కృష్ణుడి మీదనే ఉన్నాయని చెప్పు. మా శరీరంలో ప్రాణాలు ఉన్నంత వరకు మేము శ్రీకృష్ణుని మరిచిపోమని చెప్పు. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు పెద్దవాడయ్యాడు. కాని మా కళ్లకు కృష్ణుడు ఐదేళ్లప్రాయంలో మా కళ్లముందు వేపల్లె వీధులలో తిరుగుతున్న కృష్ణుడే కనిపిస్తుంటాడు. మరలా ఈ వీధులలో తిరిగే ఆ కృష్ణుని మేము చూడగలమంటారా.” అని ఆ గోపకాంతలు కృష్ణుని పదే పదే తలచుకుంటూ ఉద్ధవునితో గడిపారు.

తరువాత ఉద్ధవుడు మధురకు వెళ్లిపోయాడు. నేరుగా బలరామ కృష్ణుల వద్దకు పోయి వేపల్లెలో జరిగిన విషయాలన్నీ చెప్పాడు. నందుడు, యశోద గోపకులు, గోపకాంతలు ఇచ్చిన కానుకలు అన్నీ వారికి ఇచ్చాడు. తరువాత ఒక నాడు తాను ఇచ్చిన మాటకు కట్టుబడి కృష్ణుడు ఉద్ధవునితో సహా త్రివక్ర ఇంటికి వెళ్లాడు. కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత తనను గుర్తు పెట్టుకొని వచ్చిన శ్రీకృష్ణుని చూచి త్రివక్ర ఆశ్చర్యపోయింది. సాదరంగా కృష్ణుని, ఉద్ధవుని ఆహ్వానించింది. అర్హపాద్యములు ఉపచారములతో శ్రీకృష్ణుని సత్కరించింది. సనకసనందాది మహాబుఘలకు కూడా లభ్యం కాని శ్రీకృష్ణ దర్శనం తనకు కలిగినందులకు ఆమె పొంగి పోయింది. కాసేపు త్రివక్రగృహములో గడిపి ఆమె ఆతిథ్యం స్వీకరించిన కృష్ణుడు తిరిగి తన మందిరమునకు చేరుకున్నాడు.

తాను ఇచ్చిన మాట ప్రకారము శ్రీకృష్ణుడు బలరామునితో సహా అక్రూరుని ఇంటికి వెళ్లాడు ఆయన ఇచ్చిన ఆతిథ్యము స్వీకరించాడు. అక్రూరుడు కృష్ణుని ఇలా స్తుతించాడు. “కృష్ణా!

మీ దయ వలన మధుర, కంసుని అకృత్యముల నుండి విముక్తి పొందింది. యాదవ వంశము ఉద్ధరింపబడింది. మహాత్మా! మీరు ఈ అనంత విశ్వానికి ఆది పురుషులు. విశ్వం ఆవిర్భవించడానికి కారణం మీరే. ఈ విశ్వం అంతా మీరే నిండి ఉన్నారు. కాని మీకు కార్యకారణములు లేవు. మీరు రజోగుణప్రధానమైన బ్రహ్మగా ఈ చరాచరజగత్తును సృష్టించారు. ఆ విధంగా ఈ సృష్టికి కారణం అయ్యారు. మీరు కారణం అయితే ఈ చరాచరజగత్తు కార్యము. ఈ జగత్తుకు పంచ తన్మాత్రలు పంచభూతములు కూడా కారణములు అయ్యాయి. ఎలాగంటే, నిజానికి నీవు ఒక్కడివే కానీ జీవులందరిలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్నావు. ఈ అనంత విశ్వం అంతా నిండి ఉన్నావు. నీవు జీవునిలో ఆత్మస్వరూపంగా ఉండి కూడా ఆ జీవుడులో ఉన్న త్రిగుణముల చేత బద్ధుడవు కావు. తేవలం సాక్షిగా ఉంటావు. ఆ కారణం చేత నీవు దేహములలో ఉన్నా నీకు బంధనములు లేవు. త్రిగుణాతీతుడైన జీవునికి బంధమోక్షములు లేవు. అదే మాదిరి కృష్ణుడిగా ఈ శరీరంలో ఉన్న నీకు కూడా బంధమోక్షములు లేవు. నీకు జన్మలేదు ఆ జన్మతో సంక్రమించే అవిద్య లేదు. అటువంటి నిన్ను నీ తల్లి యశోద రోటికి బంధించింది అనడం, కాళీయుడితో బంధింపబడ్డావు అని అనడం తేవలం నీ లీల తప్ప మరేముంది. ధర్మసంరక్షణార్థం అవతరించిన దేవదేవుడికి బంధనాలు ఏమిటి. అయినా వసుదేవుని ఇంటిలో, అదీ కారాగారంలో, జన్మించడం, గొల్లపల్లెలో పెరగడం, రాక్షస సంహారము అన్నీ నీ లీలలే. ఎప్పుడో ఇచ్చిన మాటను చెల్లించడానికి ఈ నాడు ఈ విధంగా మీరు నా గృహం పావనం చేయడం నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నేను ఏ జన్మలో చేసుకున్న పుణ్యఫలమో ఈ నాడు ఈ విధంగా మీ దర్శన భాగ్యం కలిగింది. నీ స్వస్వరూపం తెలుసుకోగలిగాను. నీకు నా మీద దయ ఉంటే నేను ఈ సంసారంలో గృహ విత్త దార సుతాదుల మధ్య ఉన్నా వాటి మీద మోహపాశమును తొలగించి న మనసు నిరంతరం నీ మీద లగ్నం అయ్యేటట్టు కరుణించు.” అని ప్రార్థించాడు అక్రూరుడు.

ఆ విధంగా పలికిన అక్రూరుని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “అక్రూరా! నీవు మాకు బంధువు. బాగా కావాల్సినవాడివి. నాకు పినతండ్రి వరస అవుతావు. నీకు తెలియనిది ఏముంది. మీవంటి వారి దర్శన మాత్రం చేతనే కోరిన కోర్కెలు అన్నీ తీరుతాయి. పాండురాజు చనిపోయాడనీ, ఆయన భార్య మాది సహగమనం చేసిందనీ, మా అత్త కుంతి తన కుమారులైన పాండవులను తీసుకొని హస్తినాపురం చేరిందనీ, తెలిసింది. ధృతరాష్ట్ర మహారాజుకు పుత్రవ్యామోహం ఎక్కువ. తన కొడుకుల మీద ఉన్న వల్లమాలిన ప్రేమతో పాండవుల మీద తన కుమారుల మీదా సమబుద్ధి కలిగి ఉండటం లేదని తెలిసింది. నాకు పాండవులు కౌరవులు ఇద్దరూ కావాల్సినవారే. కాబట్టి నీవు హస్తినకు పోయి ధృతరాష్ట్రునితో మాట్లాడి కురుపాండవులను సమంగా ఆదరించమని చెప్పు. మా అత్త కుంతిని, ఆమె కుమారులను చూచి వారి క్షేమసమాచారములు విచారించు.” అని పలికాడు.

శ్రీకృష్ణుని ఆదేశానుసారము అక్రూరుడు హస్తినకు బయలు దేరాడు. హస్తినలో భీష్ముని, విదురుని, ధృతరాష్ట్రుని, బాహ్లికుడు, ద్రోణుడు, మొదలగు పెద్దలను, కర్ణఅశ్వత్థామలను,

ఇతర బంధువులను కలుసుకొని వారి యోగక్షేమములు విచారించాడు. కుంతిని పొండవులను కలిసి శ్రీకృష్ణుడు వారిని అడగమన్నట్టు చెప్పమన్నాడు. వారు చేసిన సత్కారములు అందుకున్నాడు. తరువాత కుంతీదేవి, విదురుడు కలిసి అక్రూరునితో ఇలా అన్నారు.

“అన్నా!మా తల్లి తండ్రులు, అక్క చెల్లెళ్లు, అన్నదమ్ములు, నిన్ను ఇక్కడకు పంపుతూ నీతో ఏమి చెప్పి పంపారు. మా గురించి మా కష్టనష్టాల గురించి ఆలోచిస్తున్నారా లేక మరిచిపోయారా! పోనీ వారన్నా సుఖంగా ఉన్నారా! మా సంగతి చూస్తున్నావుగా. తోడేళ్ల గుంపులో జంకపిల్లల మాదిరి నా కుమారులు బతుకుతున్నారు. దుర్యోధనుడు మహాక్రూరుడు. నా కుమారులంటే వాడికి ఏమాత్రం గిట్టదు. నా బిడ్డలను పాములతో కలిపించాడు. గంగానదిలో తోయించాడు. విషాన్నము తినిపించాడు. నిద్రపోతుంటే ఆయుధాలతో దాడి చేయించాడు. ఆ కష్టాలన్నీ నా కుమారులు భరించారు. అక్రూరా! బలరాముడు, కృష్ణుడు, వారి మేనత్త కుమారుల గురించి ఎన్నడైనా తలచుకున్నారా. నా అన్న కొడుకులు బలపరాక్రమములు కలవారు. వారు ఉండగా కూడా నేను, నా కుమారులు, ఎన్నోకష్టాలు పడుతున్నాము. కృష్ణునితో చెప్పి న్యాయంగా మాకు చెందవలసిన రాజ్యభాగము ఇప్పించు. దేనికైనా మేము ఆ పరమాత్మను నమ్ముకున్నాము.” అని కుంతీదేవి పలికింది.

అక్రూరుడు కుంతీదేవిని తన మధురమైన మాటలతో అనునయించాడు. తరువాత ధృతరాష్ట్రుని వద్దకు పోయి అందరూ వింటూ ఉండగా ఇలా అన్నాడు.

“ఓ ధృతరాష్ట్ర మహారాజా! నీ తమ్ముడు పాండురాజు అకాల మరణం చెందిన కారణంగా నీవు హస్తినకు రాజైనావు. నీవు నీవారిని ప్రజలను, ఎటువంటి భేదబుద్ధిలేకుండా, ధర్మంగా సమదృష్టితో పరిపాలిస్తుంటే, కాపాడుతుంటే, నీకు చక్రవర్తిగా గౌరవమర్యాదలు కలుగుతాయి. నీకు కీర్తి, క్షేమం లభిస్తాయి. అందుకు విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తే నీకు దుర్గతి కలుగుతుంది. నీవు పాండు కుమారులను నీ కుయారులను సమదృష్టితో చూడటం నీకు మేలు చేస్తుంది.

ఈ లోకంలో ఎవరూ శాశ్వతంగా ఉండరు. మనమే శాశ్వతం కానప్పుడు ఈ పుత్రులు భార్యలు రాజ్యములు, వీటి వలన ఒరిగేదేముంది. ఈ భూమి మీద ఒకడు పుట్టగానే మరొకడు మరణిస్తున్నాడు. ఒకడు పుణ్యం చేసుకుంటే మరొకడు పాపం చేస్తున్నాడు. తండ్రి బుద్ధిహీనుడైతే అతని కుమారులు అతని ధనమంతా హరిస్తారు. పైగా శత్రుత్వం వహిస్తారు. తండ్రి బతికినా చచ్చినా వారు పట్టించుకోరు. నీవు అధర్మంగా ఈ రాజ్యం సంపాదించావు. ఆ రాజ్యం యావత్తు నీ కొడుకులకు ఇవ్వాలని అనుకుంటున్నావు. దీని వలన ఈ లోకంలోనే కాదు పరలోకంలో కూడా నిందల పాలవుతావు. అనిత్యమైన ఈ శరీరము, దీనితో కలిగిన దారాపుత్ర సంబంధముల కొరకు అపకీర్తిని ఎందుకు కొనితెచ్చుకుంటావు. నీవు పుట్టు గుడ్డివి. నీ బుద్ధిమాత్రం గుడ్డిది కానీకు. నీ జ్ఞాన నేత్రం

తెలిచి చూడు. పొండవులకు వారికి రావలసిన రాజ్యభాగము వారికివ్వు.” అని పలికాడు.

ఆ మాటలకు ధృతరాష్ట్రుడు ఇలా అన్నాడు. “అక్రూరా! నీవు పలికిన పలుకులు చాలా ఇంపుగా ఉన్నాయి. కానీ అవి నాకు అంగీకారము కావు. నీ మాటలు నాకు ఆనందం కలిగించడం లేదు. పరమేశ్వరుని సంకల్పం ఎలా ఉంటే అలా జరుగుతుంది. తప్పించడానికి మనం ఎవరం. సాక్షాత్తు విష్ణుశంక సంభూతుడైన కృష్ణునికి నా వందనములు అర్పించు. ఆయన ఎలా తలచుకుంటే అలాగే జరుగుతుంది.” అని అన్నాడు ధృతరాష్ట్రుడు. ధృతరాష్ట్రుని మనోగతమును గ్రహించిన అక్రూరుడు అలాగే అని హస్తినాపురమునుండి మధురకు వచ్చాడు. జరిగిన విషయాలు అన్నీ కృష్ణుడికి చెప్పాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా కంసుని భార్యలు అయిన అస్తి, ప్రాప్తి, తమ పుట్టిల్లు అయిన మగధకు చేరుకున్నారు. వారి తండ్రి మగధదేశాధీశుడు అయిన జరాసంధుడు. తన అల్లుని చంపినందుకు జరాసంధుడు కృష్ణుని మీద కోపంతో రగిలిపోతున్నాడు. కంసుని భార్యలు తమ తండ్రి జరాసంధునితో ఇలా అన్నారు. “తండ్రి ఆ యాదవులకు రాజ్యాధికారం లేదు. అయినా వల్లమాలిన గర్వంతో మధురా నగరాన్ని ముట్టడించారు. మా భర్తను దారుణంగా వధించారు. ఈ కృష్ణుని వలన మాకు వైధవ్యం ప్రాప్తించింది.” అని చెప్పగా జరాసంధుడు కృష్ణుని మీద మండి పడ్డాడు. “జేరా! ఆ కృష్ణుడు కంసునితో యుద్ధం చేసి వధించాడా. కంసుడు నా అల్లుడని తెలిసీ ఇంతపని చేసాడా. ఆ కృష్ణుడు ఆకాశంలో దాగినా, నీటిలో మునిగినా, నా నుండి తప్పించుకోలేడు. నా క్రోధాగ్నిజ్వాలలలో దగ్ధం అయిపోతాడు. ఈభూమండలం మీద యాదవులు కానీ యదువంశం కానీ లేకుండా నాశనం చేస్తాను. ఎవడు అడ్డం వస్తాడో చూస్తాను. మంత్రులారా! మధుర మీదికి దండెత్తడానికి సన్నాహాలు చేయండి” అని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు.

జరాసంధుడు ఇరవై మూడు అక్షౌహిణీల సైన్యంతో మధుర మీదికి దండెత్తాడు. మధురానగరాన్ని ముట్టడించాడు. మధురా నగరం అందమైన ఉద్యాన వనాలతో, పండ్ల వృక్షములతో, నీటిని విరజిమ్మే యంత్రములతో, వివిధ జాతుల పక్షులతో, నీటితో నిండిన సరస్సులతో, ఎత్తైన రాజభవనములతో, దేవాలయములతో, పండితుల వేదఘోషలతో, వీరులైన సైన్యములతో, రథగజతురగపదాతి దళములతో, ఎత్తైన కోటబురుజులతో, ఆ బురుజుల మీద బండరాళ్లను విసిరే యంత్రాలతో, అగడ్తలతో శత్రుదుర్భేద్యముగా ఉంది. అటువంటి మధురానగరాన్ని జరాసంధుడు తన 23 అక్షౌహిణీల సైన్యంతో చుట్టు ముట్టాడు.

ఈ విషయం తెలిసిన కృష్ణుడు ఇలా అనుకున్నాడు. ఈ జరాసంధుడి పట్ల సామ దానభేద ఉపాయములు పనిచేయవు. దండోపాయమే శరణ్యము. నేను అవతరించినది భూభారము తగ్గించడానికి. ఆ కార్యక్రమం జరాసంధునితోనే మొదలు పెడతాను. కాని ఈ జరాసంధుని ఇప్పుడే చంపకూడదు. వీడు మరలా మరలా తన సైన్యం తీసుకువచ్చేటట్టుచేయాలి. అప్పుడు వీడికి సాయం

చేసే రాజులందరూ మరణిస్తారు. ఆ తరువాత వీడిని తుదముట్టించవచ్చు” అని అనుకున్నాడుకృష్ణుడు.

కృష్ణుడు మనసులో తలచుకోగానే రెండు దివ్యరథములు సారధులతో సహా వచ్చి వారి ముందు నిలిచాయి. ఆ రథములను బలరామకృష్ణులు అధిరోహించారు. తమ తమ సేనలతో జరాసంధునితో యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యారు. కృష్ణుడు తన పాంచజన్యము అనే శంఖమును పూరించాడు. ఆ శంఖనాదం విని జరాసంధుడు తన రథం మీద కృష్ణుని ఎదుటకు వచ్చి నిలిచాడు. కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓరి కృష్ణా! ఇక్కడ ఉండేవి మదగజములు కానీ అదిలిస్తే పరుగెత్తే ఆవుల మందలు కాదు. ఇక్కడ హయముల సకిలింతలు వినబడతాయి కానీ ఆంబోతుల రంకెలు వినబడవు. ఇక్కడ రథములు ఉంటాయి కానీ ఎడ్లబండ్లు ఉండవు. ఇక్కడ ఆయుధధారులైన శత్రుసైనికులు ఉంటారు కాని గొల్లకాపరులు ఉండరు. ఇక్కడ బాణాలు నిప్పులు కురిపిస్తాయి. దానిని అవలీలగా ఆర్పడానికి అది అడవిలో పుట్టి అగ్నికాదు. ఇది యుద్ధం చేసే రణరంగము కానీ నాట్యమాడే బృందావనము కాదు. కాబట్టి ఈ యుద్ధం నీకెందుకురా! మధురను మాకిచ్చి ఆవుల మేపుకోపోరా.

ఒరేయ్ కృష్ణా! ఇది పాలివ్వడానికి వచ్చిన ఆడదాన్ని చంపడం కాదు. కొంగను చంపడం కాదు. పుచ్చిన చెట్లను కూల్చడం కాదు. గాడిదలను చంపడం కాదు పాముల మీద నాట్యం చేయడం అంతకంటే కాదు. ఇది యుద్ధభూమి. భయంకరమైన రణరంగము. నేను ఒక్కబాణం వేస్తే చాలు చచ్చిపోకుంటావు. నీకెందుకురా యుద్ధం. అంతే కాదు. ఇక్కడ గొల్ల పడుచుల పాటలు వినబడవు..... అల్లెతాటి ధ్వనులు తప్ప. గొల్లపిల్లలు ఆడుకునే నీటి ఆటలు కావు..... బాణవర్షాలు తప్ప. ఇవి గొల్ల వనితల కళ్లచూపులు కావు..... కత్తివేటులు తప్ప. చూచావుగా ఈ జరాసంధుని సేనా సముద్రం. మునిగిపోతావు జాగ్రత్త.” అని జరాసంధుడు హేళనగా పలికిన పలుకులు విన్నాడు కృష్ణుడు.

“జరాసంధా! ఆత్మస్తుతి, పరనింద పనికిరావు. నీగురించి నీవు గొప్పలు చెప్పుకోడం మాను. నీ కన్నా బలహీనులను గెలిచినంత మాత్రాన గొప్పవీరుడివి కాలేవు. నన్ను పశువుల కాపరి అన్నావు. నేను సంతోషంగా అంగీకరిస్తున్నాను. నేను గోపాలుడను. నీవు భూపాలుడవు. అంతే తేడా.” అనగానే “ఓరి కృష్ణా! నీవు బాలుడివి రా. నాతో యుద్ధం చేయడానికి నీ అన్న బలరాముని పంపు. నీతో యుద్ధం చేస్తే గొల్లపిల్లవాడితో యుద్ధం చేసాననే అపకీర్తి వస్తుంది. నా బాణాలకు అడ్డులే తప్పక” అని అన్నాడు జరాసంధుడు. దానికికృష్ణుడు “వీరులు ఆయుధాలతో యుద్ధం చేస్తారు నీ మాదిరి మాటలతో కాదు. నిన్నునీవు పాగుడుకోవడం మాని యుద్ధం చెయ్యి. ఆత్మస్తుతి పరనింద మహాపాపం” అని అన్నాడు కృష్ణుడు.

ఆ మాటలకు కోపించిన జరాసంధుడు బలరామ కృష్ణులను వారి సేనలను తన సేనలతో చుట్టుముట్టాడు. ఇరుపక్షాలకు యుద్ధం మొదలయింది. ఇరుపక్షాలు పొరుషంతో పోరాడుతున్నాయి. ఇరుపక్షాల వారు అరుచుకుంటున్నారు కేకలు పెట్టుకుంటున్నారు హాహాకారాలు చేస్తున్నారు. గదలతో మోదుకుంటున్నారు. బాణాలు ప్రయోగించుకుంటున్నారు. బల్లెములతో శత్రువులను గుచ్చి పైకెత్తి చూపుతున్నారు. కత్తులతో స్వైరవిహారం చేస్తున్నారు. చక్రాయుధాలు అస్త్రములు, బల్లెములు శూలములు ప్రయోగిస్తున్నారు. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేస్తున్నారు. రథాలు తిరిగే శబ్దం ఆకాశం అంటుతూ ఉంది. ఆ రథచక్రాల కిందపడి సైనికులు నలిగిపోతున్నారు. రథముల మీద ఉన్న రథికులు వేసే బాణాలకు చలించకుండా ఏనుగులు ఆ రథాల మీద పడి కాళ్లతో మర్చిస్తున్నాయి. తొండంతో రథాలను పైకెత్తి నేలకేసి బాదుతున్నాయి. అలా ఏనుగులు ఎగరేస్తుంటే రథాలు, రథికులు, సారథులు, గుఱ్ఱాలు, బంతుల మాదిరి గిరా గిరా తిరిగి కిందపడుతున్నాయి. ఈ విధంగా యుద్ధం సాగుతూ ఉంది.

శ్రీకృష్ణుని పక్షంలో రథాలు విరిగాయి అశ్వాలు మరణించాయి ఏనుగులు కూలుతున్నాయి. సైనికుల తలలు బంతులమాదిరి దొర్లుతున్నాయి. దేహములు చెల్లాచెదురుగా పడి ఉన్నాయి. యాదవ సైన్యం భయంతో వణికి పోతోంది. కొంచెం కొంచెం వెనక్కుతగ్గుతున్నాయి. ఇదంతా చూచాడు కృష్ణుడు. ఒక్కసారి విజృంభించాడు. పాంచజన్యం పూరించాడు. ధనుస్సుకు బాణాలుసంధించాడు. ఎప్పుడు సంభిస్తున్నాడో ఎప్పుడు విడుస్తున్నాడో తెలికుండా బాణాలు వేస్తున్నాడు. ఆయన శార్ఙ్గము అనే విల్లు వంగి చక్రంలాగా కనపడుతూ ఉంది. కృష్ణుడు చేసే ధనుష్పంకారానికి శత్రువుల చెవులు బద్దలవుతున్నాయి. కృష్ణుడు సాటిలేని యుద్ధవిన్యాసాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నాడు. మరొక పక్క బలరాముడు కూడా తన యుద్ధ నైపుణ్యాన్ని చూపుతున్నాడు. తన హలాయుధంతో విజృంభించాడు. ప్రళచకాల యముని లాగా శత్రువులను తునుమాడుతున్నాడు. ఈవిధంగా బలరామ కృష్ణులు శత్రు సేనలను చీల్చి చెండాడుతున్నారు. వీరి ధాటికి తట్టుకోలేక జరాసంధుని సేనలు భయంతో విలవిలలాడి పోతున్నాయి. బలరాముడు తన హలాయుధంతో కొడుతుంటే ఆ దెబ్బలకు ఏనుగుల కుంభస్థలాలు పగిలి రక్తంతో తడిసిన ముత్తాలు నేలమీదికి జాలువారుతున్నాయి. బలరాముడి దెబ్బకు శత్రుసైన్యాలు పారిపోతున్నాయి. తలలు, కాళ్లు చేతులు తెగిపడిన దేహాలు యుద్ధభూమి అంతా చెల్లాచెదురుగా పడిఉన్నాయి. రక్తం వరదగా పారుతూ ఉంది. ఈ విధంగా బలరామకృష్ణులు జరాసంధుని సేనలను మట్టికరిపించారు.

బలరాముడు శత్రుసైన్యాలను చించి చెండాడుతూ ముందుకు దూసుకుపోయి జరాసంధుని పట్టుకున్నాడు. పిడికిలి బిగించి జరాసంధుని తలమీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకు జరాసంధుని కళ్లు టైర్లు కమ్మాయి. మరలా కొట్టడానికి బలరాముడు పిడికిలి బిగించాడు. ఇంతలో కృష్ణుడు వచ్చి ఆపాడు. జరాసంధునితో ఇలా అన్నాడు. “ఓ మగధదేశాధీశా! నీవు ఓడి పోయావు. ఇంటికి వెళ్లు. మరలా సేనలను కూర్చుకొని మధుర మీదికి యుద్ధానికి రా. అలా చేయడం ఇష్టం

లేకపోతే నీ రాజ్యం నీవు పరిపాలించుకుంటూ అవసానదశలో మరణించు. లేదా ఇప్పుడే ఈ యుద్ధభూమిలో బలరాముని చేతిలో చావు కొనితెచ్చుకో. దిక్కులేని శవంగా ఈ యుద్ధభూమిలో పడిఉండు. ఏం చేస్తావో నీ ఇష్టం.” అని అన్నాడు కృష్ణుడు. జరాసంధుడు అవమాన భారంతో తల దించుకొనివెళ్ళిపోయాడు.

కృష్ణుడు బలరాముడు మధురకు పోయి మహారాజు ఉగ్రసేనుడికి యుద్ధవిశేషాల గురించి చెప్పాడు. కాని పరాభవంతో వెనుదిరిగిన జరాసంధుడు ఊరుకోలేదు. మరలా సైన్యాన్ని కూడగట్టుకొని మధురమీదికి దండెత్తాడు. ఓడి పోయాడు. ఈ విధంగా పదిహేడుసార్లు దండెత్తాడు ఓడిపోతూనే ఉన్నాడు. అతని మిత్రరాజులందరూ హతమయ్యారు. అయినా జరాసంధునికి యుద్ధకాంక్ష చావలేదు. పదునెనిమిదవ సారి యుద్ధానికి సన్నద్ధంఅవుతున్నాడు.

ఈ విషయంతెలిసిన నారదుడు కాలయవనుడు అనే రాక్షసుని వద్దకు వెళ్ళాడు. “కాలయవనా! నీవు ఇప్పటిదాకా ఎంతోమంది రాజులను జయించావు కదా! యాదవులను జయించావా. వారిని ఎందుకు వదిలేసావు. మరిచిపోయావా లేక యాదవులంటే భయమా. లేక వారిని జయించలేమనే అసమర్థతా. ఆ యాదవులలో బలరామ కృష్ణులు అత్యంత బలవంతులు వారి ధాటికి జరాసంధుడే తట్టుకోలేక ఓడిపోతున్నాడు. ఆ బలరామ కృష్ణుల గురించి నీవు వినలేదా!” అని అన్నాడు. నారదుని మాటలు విన్న కాలయవనుడు ఇలా అన్నాడు

శా! ఏమీనారద! నీవు చెప్పిన నరుండేరూపువా డెంతవా
డే మేరన్ విహరించు? నెవ్వడు సఖుం డెందుండు నేపాటి దో
స్థామర్థంబున గయ్యముల్ సలుపు? నన్నద్బాహుశౌర్యంబు సం
గ్రామక్షోణి భరించి నిల్వగలడే? గర్వాఢ్యుడే? చెప్పుమా!

ఆ మాటలకు నారదుడు ఇలా అన్నాడు.

అతడు నల్లగా ఉంటాడు. కండ్లుతామర రేకులమాదిరి ఉంటాయి. చంద్రబింబంలాంటి ముఖం. ఆజానుబాహుడు. గుండెల మీద పుట్టుమచ్చ. విశాలమైనవక్షస్థలం. మెడలో కౌస్తుభమణి. పీతాంబరం ధరిస్తాడు. చెవులకు మకరకుండలాలు. ఆయన ఉంటే దిక్కులన్నీ ప్రకాశిస్తుంటాయి. పట్టుకుంటేగానీ దొరకడు.

ఆ మాటలకు కాలయవనుడు పొరుషంతో ఇలా అన్నాడు. “నారదా! నా ముందు ఆ యాదవుడు ఎంత. సాక్షాత్తు యముడే నన్ను చూసి భయపడతాడు. నా శరాఘాతాలతో వాడిని

బూడిద చేస్తాను.” అని అన్నాడు. ఆ విధంగా కాలయవనుని రెచ్చగొట్టి నారదుడు వెళ్ళిపోయాడు. నారదుడు అక్కడి నుండి మధురకు పోయి, కాలయవనుడు మధురను ముట్టడించబోతున్నాడు అన్న విషయాన్ని కృష్ణుని చెవిని వేసాడు.

కృష్ణుడు ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఇప్పుడు ఈ కాల యవనుడు వచ్చి మధురను ముట్టడిస్తాడు. నాలుగు రోజుల తరువాత జరాసంధుడు వచ్చి మధురను మరొక పక్కనుండి ముట్టడిస్తాడు. మనం ఒక చోట యుద్ధం చేస్తుంటే మరొక పక్క నుండి కోటను ఆక్రమిస్తే ప్రమాదం జరుగుతుంది. వాళ్లు రాక్షసత్వం కలవారు. అందరినీ చంపుతారు. లేక పోతే అందరినీ బందీలుగా చేస్తారు. కాబట్టి ఈ శత్రువులకు దూరంగా మరొక నగరాన్ని నిర్మించాలి. అని అనుకున్నాడు. ఈ విషయం బలరామునితో ఆలోచించాడు. దేవశిల్పిఅయిన విశ్వకర్మను పిలిపించాడు. ఆయనతో సమాలోచనలు జరిపాడు. విశ్వకర్మ బలరామ కృష్ణులతో ఇలా అన్నాడు.

“పశ్చిమసముద్రంలో పన్నెండు ఆమడల పాడుగు అంతే వెడల్పుగల దీవి ఒకటి ఉంది. ఆ దీవిలో ఒక నగరం నిర్మించుకుంటే శత్రువుల బాధ ఉండదు. ఆ నగరానికి సముద్రమే సహజమైన కందకం లాగా ఉంటుంది. శత్రువులు ఆ సముద్రం దాటి రాలేరు” అని అన్నాడు. దానికి కృష్ణుడు బలరాముడు సమ్మతించారు. వెంటనే విశ్వకర్మ నగర నిర్మాణం మొదలు పెట్టాడు. ఎత్తైన బురుజులతో కోటను నిర్మించి ఆ కోటలో ఒక నగరాన్ని నిర్మించాడు. చక్కని ద్వారములు, తలుపులు, కిటికీలు, గోడలతో అందమైన గృహములు, మేడలు, విశాలమైన వీధులు, నాలుగు వీధుల కూడలులలో మండపాలు, దేవాలయాలు, సత్రాలు, రాజమార్గములు నిర్మించాడు. నగరం బయట ఉద్యానవనాలు,విహారస్థలాలు నిర్మించాడు.ఆ భవనాలకు సూర్యచంద్రుల సహజకాంతితో వెలుగులు నింపుతున్నాయి. ఆ నగరానికి ద్వారక అని పేరుపెట్టారు. ఆ నగరంలో శ్రీకృష్ణుని కొరకు సుధర్మ అనే దేవసభను దేవేంద్రుని సాయంతో విశ్వకర్మ నిర్మించాడు. ద్వారకకు కావలసిన నిధులను కుబేరుడు సమకూర్చాడు. అటువంటి నగరాన్ని శ్రీకృష్ణునికి ఇచ్చాడు విశ్వకర్మ. తరువాత శ్రీకృష్ణుడు బలరాముడు కలిసి మధురానగరములోని రాజకుటుంబాలను, ప్రజలను ద్వారకకు తరలించారు.

కొన్నిరోజుల తరువాత, కాలయవనుడు తన మూడుకోట్ల మ్లేచ్ఛసైన్యమును కూర్చుకొని మధురానగరాన్ని ముట్టడించాడు. ఈ సారి శ్రీకృష్ణుడు కాల యవనుని ఒంటరిగా ఎదుర్కొన్నాడు. నిరాయుధుడై ఒంటరిగా వస్తున్న కృష్ణుని చూచాడు కాలయవనుడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. తన పక్కనున్న సేనాపతిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఏంటిది. కృష్ణుడు ఒంటరిగా వస్తున్నాడు. ఆయుధాలు లేవు. సైన్యం లేదు. ఏనుగులు, గుర్రాలు లేవు. ఇంతకు ముందు ఎవ్వరూ ఇలా రాలేదు. ఏమయి ఉంటుంది. నన్ను జయించడానికి వస్తున్నాడా. లేదా సంధి చేసుకోడానికి వస్తున్నాడా.” అని ఆలోచనలో పడ్డాడు కాలయవనుడు.

కాని కృష్ణుడు ధైర్యంగా కాలయవనునికి ఎదురు వెళుతున్నాడు. ఇప్పుడు కృష్ణుడు కాలయవనునికి దగ్గరగా కనపడుతున్నాడు. ఏమిటిది ఇంత సుకుమారంగా ఉన్నాడు. ఆ పీతాంబరము, కౌస్తుభము, గుండెలమీద మచ్చ, వనమాల, వీడే నారదుడు చెప్పిన కృష్ణుడు కామాల్న. వీడు నాకొక లెక్కా అని అనుకున్నాడు కాలయవనుడు. వెంటనే ఒంటరిగా వస్తున్న కృష్ణుని పట్టి బంధిద్దామని కాలయవనుడు తన గుఱ్ఱాన్ని ముందుకు దూకించాడు. వాడిని చూచి కృష్ణుడు పరుగు లంకించుకున్నాడు. కాలయవనుడు కూడా అశ్వం దిగి కృష్ణుని వెంటబడ్డాడు. కాలయవనుడికి దొరకకుండా కృష్ణుడు పరుగెడుతున్నాడు.

“అగవయ్యా కృష్ణా! ఏంటా పరుగు. నీతో యుద్ధం చేద్దామని వస్తే ఇలా పరుగెడుతున్నావేమిటి. పారిపోకు నేనేం చెయ్యను. అయినా నీవు కంసుడిని సంహరించావని విన్నాను. అందుకే నీవు మహావీరుడవని నీ మీదికి యుద్ధానికి వచ్చాను. నీవేమో ఇలా పారిపోతున్నావు. ఇది నీకు అపకీర్తిని కలిగిస్తుంది కదా! ఓ కృష్ణా! నీవు పాతాళంలో దాక్కున్నా నేను నిన్ను పట్టుకుంటాను.” పరుగెత్తి పరుగెత్తి, పరుగెత్తడం అలవాటులేని కాలయవనునికి ఆయాసం వచ్చింది. “అది కాదయ్యా ఇంకా యుద్ధం మొదలు కాలేదు. నేను నీ మీద బాణాలు వెయ్యలేదు. అప్పుడే భయపడి పారిపోతే ఎలాగ. నీవు కాళీయునితో, కేశితో, కువలయాపీడంతో, చాణూరముష్టికులతో, జరాసంధునితో, కంసుడితో పోరాడి గెలవడం అన్న అబద్ధాలేనా! ” అని కృష్ణుడిని ఆక్షేపిస్తూ కాలయవనుడు మరలా కృష్ణుని తరుముతున్నాడు.

కృష్ణుడు మాత్రం కాలయవనుని దృష్టి తప్పకుండా పరుగెడుతున్నాడు. చిక్కినట్టే చిక్కి మరలా పరుగెడుతున్నాడు. “రా! రా! నేను ఇక్కడే ఉన్నాను చేతనైతే పట్టుకో” అని చిరునవ్వుతో కాలయవనుని కవ్విస్తూ పరుగెడుతున్నాడు. “ఇదుగో దొరికాడు పట్టేసుకుంటాను” అని ముందుకు దూకగానే కృష్ణుడు ముందుకు దూకి పారిపోతున్నాడు. కాలయవనుడు అలసి పోయి నిలిచినపుడు కృష్ణుడు దగ్గరగా వచ్చి నిలబడతాడు. దొరికాడురా అని కాలయవనుడు ముందుకు వస్తే అందకుండా పారిపోతాడు.

ఈ విధంగా కృష్ణుడు కాలయవనుడిని ముప్పుతిప్పలు పెట్టాడు. కాలయవనుడికి రథం మీద ఎక్కి యుద్ధం చేయడం వచ్చు కాని ఇలా పరుగెత్తడం తెలియదు. పరుగెత్తి పరుగెత్తి శాలీరకంగా, మానసికంగా, అలసిపోయాడు. కాని కృష్ణుడు వాడిని వదలలేదు. “నన్ను పట్టుకోలేని నీవేం మగాడివి” అని రెచ్చగొడుతున్నాడు.

అలా పరుగెత్తి పరుగెత్తి కృష్ణుడు కాలయవనుడిని ఒక కొండ గుహ దగ్గరకు తీసుకొని వెళ్లాడు. కృష్ణుడు ఆ గుహలోకి ప్రవేశించి ఒక బండరాయి వెనక దాక్కున్నాడు. కాలయవనుడు “అదుగో దొరికాడు ఇంకెక్కడకు పోతాడు” అని అనుకుంటూ ఆ కొండ గుహలో ప్రవేశించాడు. దూరంగా ఒక బండ రాయి మీద ఒక వృక్తి అటుతిరిగి పడుకొని గాఢనిద్రలో ఉన్నాడు. అలసి

పోయిన కాలయవనుడు బుద్ధి పనిచేయడం మానేసింది. ఆ పడుకున్నది కృష్ణుడే అని అనుకున్నాడు. “ఏరా! నాతోయుద్ధం చేయలేక పరుగెత్తి ఇక్కడ దాక్కున్నావా. నిద్రపోతున్నట్టు నటిస్తున్నావా! నిన్ను వదిలిపెడతానా! నీ నిద్రను దీర్ఘనిద్రను చేస్తాను.” అని అనుకుంటూ కాల యవనుడు తన కాలును పైకెత్తి ఆ నిద్రపోతున్న వ్యక్తిని బలంగా తన్నాడు.

ఆ విధంగా కాల యవనుడు తన్నడంతో ఆ వ్యక్తి నిద్రలేచి ఒళ్లు విరుచుకొని కళ్లు తెరిచాడు. “ఎవడూరా నన్ను బలవంతంగా నిద్రలేపింది” అంటూ కాలయవనుడి వంక తీక్షణంగా చూచాడు. ఆ తీక్షణతకు తట్టుకోలేక కాలయవనుడు కాలి బూడిదఅయ్యాడు. “అమ్మయ్య ఒకడు చచ్చాడు” అనుకుంటూ కృష్ణుడు బండరాతి వెనక నుండి బయటకు వచ్చాడు.” అని శుకమహర్షి చెప్పగానే “మహర్షి ఆ గుహలో నిద్రపోతున్న పురుషుడు ఎవరు అక్కడ ఎందుకుపడుకొని ఉన్నాడు. ఆయన చూడగానే కాలయవనుడు ఎందుకు భస్మం అయ్యాడు. నాకు వివరించండి” అని అడిగాడు పరీక్షిత్తు.

“మహారాజా! ఇక్ష్వాకు వంశంలో మాంధాత అనే చక్రవర్తి ఉండేవాడు. మాంధాత కుమారుడు ముచికుందుడు. ఈ ముచికుందుడు దేవతల పక్షాన దానవులతో పోరాడాడు. దేవలోకంలో చాలా కాలం ఉన్నాడు. దేవతలు ఆయన సేవలకు మెచ్చి ఒకవరం కోరుకోమన్నారు. ముచికుందుడు తనకు మోక్షం కావాలని అడిగాడు. దేవతలు నవ్వి ఇలా అన్నారు. “ముచికుందా! నీవు చాలాకాలం దేవలోకంలో ఉన్నావు. ఈ లోపల మానవ లోకంలో యుగాలు మారిపోయాయి. నీ బంధుమిత్రులు అందరూ మరణించారు. కాల ప్రవాహంలో నీ వంశం వారందరూ కొట్టుకుపోయారు. నీవు మోక్షం అడిగావు. మోక్షం ఒకరు ఇచ్చేది కాదు. నీకై నీవు పొందవలసినది. కాబట్టి మోక్షం తప్ప వేరే ఏదైనాఅడుగు” అని అన్నారు.

“దేవతలారా! నేను దేవలోకంలో ఉన్నంత వరకు నిద్రపోలేదు. నేను మానవలోకం పోగానే నాకు నిద్రవస్తుంది. కాబట్టి నాకు సుఖమైన నిద్రను ప్రసాదించండి” అని అడిగాడు. అలాగే అన్నారే దేవతలు. ముచికుందుడు భూలోకానికి వచ్చి ఈ కొండ గుహలో ప్రశాంతంగా ఏళ్లతరబడి నిద్రపోతున్నాడు. కాలయవనుడు ఈ ముచికుందుని చూచి కృష్ణుడు అనుకొని కాలితో తన్నాడు. ముచికుందుడు ఒక్కసారిగా కళ్లు తెరవగానే ఆ చూపుల తీక్షణతకు కాలయవనుడు భస్మం అయ్యాడు. ఆతరువాత కృష్ణుడు బండరాతి వెనక నుండి బయటకు వచ్చి ముచికుందునికి నమస్కారం చేసాడు. తన ఎదురుగా ....

సీ॥ వనరుహలోచను వైజయంతీదామ శోభితు రాకేందు సుందరాస్త్వ
మకరకుండల కాంతి మహిత గండస్థలు గొస్తుభాలంకృతు ఘనశరీరు
శ్రీవత్సలాంఛనాంచితవక్ష మృగరాజ మధ్వు జతుర్జాహు మందహాసు
గాంచన సన్నిభ కౌశేయవాసు గాంభీర్యసౌందర్యశోభితు బ్రసన్న

నమ్మహాత్ము చూచి యాశ్చర్యంబును బొంది తన్నునోజ్జుబిప్పి దనకు జూడ
నలవిగాక చకితుడై యెట్టకేలకు బలికే జీతి నవనీ పాలకుండు

“అయ్యా మీరెవరో తెలియదు. మీరు ఇంద్రులా! చంద్రులా! అగ్నిదేవుడా! సూర్యుడా!
ఎవరో చెప్పండి. మీరు దేవతామూర్తివలె ప్రకాశిస్తున్నారు. మీరెవరు? ఇక్కడకు ఎందుకు వచ్చారు?
ఈదుర్గమారణ్యంలో ఉన్న నా వద్దకు రావడానికి కారణం ఏమి? నేను ఇళ్లాకు వంశంలో జన్మించాను.
మాంధాత కుమారుడిని. నా పేరు ముచికుందుడు. దేవతల సేవలో మునిగి ఉన్నందున అలసి
పోయి గాఢనిద్రలో ఉన్నాను. ఎవరో వచ్చి నన్ను కాలితో తన్నారు. నాకు మెలుకువ వచ్చి కళ్లు
తెరిచాను.వాడు భస్మమయ్యాడు. కాని అదేకళ్లతో నీ ప్రకాశవంతమైన మూర్తిని చూడలేక
పోతున్నాను.”అని అన్నాడు.

దానికి కృష్ణుడు ఇలాఅన్నాడు. “రాజేంద్రా! నాకు జన్మగాని, కర్మగానీ, గుణములు
కానీ లేవు. ఇంక పేర్లా లేక్కలేనన్ని. ఈ భూమికి భారంగా ఉన్న రాక్షసులను అంతమొందించమని
బ్రహ్మ కోరితే కృష్ణుడు అనే పేరుతో యదు వంశంలో దేవకీ వసుదేవులకు జన్మించాను. ఈ రూపం
ధరించాను. నన్ను వాసుదేవుడు అని కూడా అంటారు. కంసనామంతో పుట్టిన కాలనేమి అనే
రాక్షసుని సంహరించాను. ఇప్పుడు నీ చూపులకు బలి అయినవాడు కాలయవనుడు. నీవు పూర్వం
నా దర్శనం కొరకు నన్ను ఆరాధించావు. అందుకే నీవు వున్న ఈ గుహకు వచ్చాను.” అని అన్నాడు.
తన ఎదుటగా ఉన్న వాడు సాక్షాత్తు శ్రీమహావిష్ణువు అని తెలుసుకొని ముచికుందుడు ఆయనను
ఇలా స్తుతించాడు.

“ఓ సర్వేశ్వరా! నీ మాయలో చిక్కిన ఈ మానవులు నిన్ను పూజించరు. కేవలం తాత్కాలిక
సుఖాలను ఇచ్చే గృహము, ధనము, అధికారము, పదవులు, దారాపుత్రులు, వీరి వ్యామోహంలో
పడిపోతున్నారు. తమను తాము మోసగించుకుంటూ ఇతరులను మోసగిస్తున్నారు. ఈ జీవుడు
ఎన్నో జన్మలు ఎత్తిన తరువాత మానవుడుగా జన్మిస్తాడు. దుర్లభమైన మానవ జన్మఎత్తికూడా నీ
మీద భక్తి లేకుండా ప్రాపంచిక విషయాలలో ఆసక్తి కలిగి ఉంటాడు. చివరకు ఏమీ చేయకుండా
మృత్యువాత పడుతున్నాడు. ఇందుకు నేనూ అతీతుడిని కాదు. నేను మహారాజును అనేగర్వంతో,
భార్య సంతానము, రాజభోగములు వీటి యందు మోహితుడనై ఈ శరీరం శాశ్వతము అనుకుంటూ
చాలాకాలము వృధాగా గడిపాను. ఈ దేహము ఒక కుండ. ఎప్పుడైనా పగిలిపోతుంది. అటువంటి
కుండవంటి దేహములో ప్రవేశించాను. నేను రాజును, నారాజ్యము, నా సైన్యము, నా ఏనుగులు,
నా హయములు, నా రథములు , అంటూ విర్రవీగుతూ ఈ భూమి మీద సంచరించాను. కానీ నీ
గురించి తెలుసుకోలేకపోయాను. మానవులు ఈ విధంగా ప్రాపంచిక సుఖములలో

మునిగితేలుతుంటే, నీవు కాల స్వరూపుడవై వారి వెనకనే పొంచి ఉండి వారికాలం తీరగానే వారిని హరిస్తావు. అప్పుడు ఈ శరీరం అగ్నికి ఆహుతి అవుతుంది. లేక భూగర్భంలో చేరి పురుగులకు ఆహారం అవుతుంది. ఎంతటి ఉన్నత పీఠం అధిరోహించిన వారైనా ఉన్నత పదవులు వచ్చే కొద్దీ పలువిధములైన వ్యసనాలకు లోనవుతారు కానీ నీ గురించి తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించరు. వీరే కాదు, పండితులు కూడా యజ్ఞయాగములు చేసి స్వర్గలోకసుఖముల కొరకుపాకులాడుతారే కానీ, పునర్జన్మలేని మోక్షం కోసం ప్రయత్నించరు. మోక్షం కోసం ప్రయత్నించాలంటే నీ అనుగ్రహం కావాలి. నీ అనుగ్రహం ఉంటేనే ఆ దిశగా పయనిస్తాడు. సంసార బంధనాలు, మూడు గుణాలు, ఒకటొకటిగా వదిలిపెడతాడు. తుదకు ఈ శరీరాన్నే వదిలేస్తాడు. దానికి కావాల్సింది సంసారము నందు విరక్తి సత్సంగము నందు అనురక్తి. దాని వలన నీ యందు భక్తి పుడుతుంది. భక్తి వలన ముక్తి కలుగుతుంది. నేను కూడా సత్పురుషుల సాంగత్యంతో సంసారబంధాలు వదిలిపెట్టాను. రాజ్యసుఖాలు వదిలివేసాను. తుదకు నీ దర్శనం కలిగింది. నీ పాదసేవ తప్ప వేరే ఏదీ కోరను. ఒక సారి నీదర్శన భాగ్యం లభిస్తే, మానవుడు ఈ ప్రాపంచిక, విషయ సుఖాలను త్యజప్రాయంగా భావిస్తాడు.

కాబట్టి వాసుదేవా! నేను సత్య రజస్ తమోగుణాల వలన కలిగే ఐశ్వర్యము, లోభత్వము, శత్రుత్వము, మొదలగునవి అన్నీ వదిలిపెట్టాను. రాగద్వేషరహితుడు, త్రిగుణాతీతుడైన నిన్ను శరణు పొందాను. కాని నామనస్సును, దానితో పనిచేసే ఇంద్రియముల లోలత్వమును వదలలేకపోతున్నాను. కాబట్టి ముందు నాలోని భయాన్ని పోగొట్టి నాకు శాంతిని ప్రసాదించు. నన్ను కాపాడు” అని పలి పలి విధముల వేడుకున్నాడు. ఆ మాటలను సావధానంగా ఆలకించిన మాధవుడు ముచికుందునితో ఇలా అన్నాడు.

“రాజేంద్రా! నీ బుద్ధి మంచిది. నీవు ఇతరుల కోసమే శ్రమించావు. నీ స్వార్థం కోసం కాదు. నిన్ను కోరికలు ప్రలోభపెట్టలేవు. ఎవరైతే నిర్మలమైన మనస్సుతో నన్ను సేవిస్తారో వారు ధన్యులు. అటువంటి వారే సంసారబంధనముల నుండి విడిపడతారు. నీవు అటువంటి వాడివి. నా యందు నీకు అచంచలమైన భక్తి ఉంది. నీవు మరలా రాజ్యపాలనవహించు. కాకపోతే ధర్మంగా నిష్కామంగా పాలించు. పూర్వజన్మలో నీవు వేట మిషతో ఎన్నో జంతువులను చంపి పాపం చేసావు. ఆ పాపము పోవడానికితపస్సు చెయ్యి. నీ తరువాతి జన్మలో బ్రాహ్మణుడిగా పుట్టి సకల ప్రాణుల యందు దయ కలిగి ఉండు. కాలక్రమేణా ముక్తిని పొందు.” అని పలికాడు కృష్ణుడు. అలాగే అని ముచికుందుడు కృష్ణుడికి నమస్కరించి గుహ వెలుపలికి వచ్చాడు.

అతడికి బాహ్య ప్రపంచం కొత్తగా కనిపించింది. వృక్షములు జంతువులు మానవులు పొట్టిగా కనిపించారు. కలియుగ ప్రభావంఅప్పుడే మొదలయింది అనిఅనుకున్నాడు. తరువాత

గంధమాధన పర్వతం వైపు వెళ్లిపోయాడు. కృష్ణుడు మరలా మధురకు వచ్చాడు. నాయకుడు లేని కాలయవనుని సేనలతో పోరాడి వారిని ఓడించాడు. ఈ లోపల మధురలతో ఉన్న సంపదలను ద్వారకకు తరలించే ప్రయత్నాలు ముమ్మరం చేసాడు.

కాలయవనుడు కాలధర్మం చెందాడు అన్న విషయం జరాసంధునికి తెలిసింది. వెంటనే తనసేనలతో మధుర మీదికి వచ్చాడు. జరాసంధుడు మధుర చేరుకునేసరికి మధుర నుండి ద్వారకకు తరలింపు కార్యక్రమం పూర్తిఅయింది. ఇంక జరాసంధుని సేనలతో యుద్ధం చేయడం వృథా అని బలరామ కృష్ణులు యుద్ధరంగం నుండి పారిపోయారు. ఇది చూచిన జరాసంధునికి నవ్వు వచ్చింది. పారిపోతున్న బలరామకృష్ణులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

ఉ॥ఓ యదువీరులార! రభసోద్ధతి బాణకు డిట్లు పాణీనం
బోయెడువాడగాను మిము భూమి నడంగిన మిన్ను బ్రాకినం
దోయధి జొచ్చినం దగిలి ద్రుంచెదనంచు సమస్తసేనతో
బాయక వచ్చె వెంటబడి బాహుబలాఢ్యుడు మాగధేశుడున్

ఆ విధంగా జరాసంధుడు బలరామకృష్ణులను తన సేనలతో తరిమాడు. బలరామ కృష్ణులు ప్రవర్షణము అనే పర్వతం ఎక్కారు. ఆ పర్వతం మీద వర్షపాతం ఎక్కువ. సంవత్సరం పాడుగునా వర్షం కురుస్తూనే ఉంటుంది. జరాసంధుడు ఆ పర్వతం చుట్టు తన సేనలను నిలిపాడు. కాని రామకృష్ణులు ఎక్కడ ఉన్నారో తెలియలేదు. పర్వతం మీద ఉన్న అడవులకు నిప్పు పెట్టాడు. బాగా తడిసిన అడవుల నుండి పొగ నలుదిక్కులా కమ్ముకుంది. అడవులు తగలబడుతున్నాయి. ఆ పొగలో బలరామకృష్ణులు తప్పించుకొని ద్వారకకు పారిపోయారు. జరాసంధుడు మాత్రం బలరామకృష్ణులు మంటలలో కాలి మరణించారు అనుకొని మధురకు వెళ్లిపోయాడు.

బలరామ కృష్ణులు ద్వారకలో క్షేమంగా ఉన్నారు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇంతకు ముందు రైవతుడు అనే రాజు తన కుమార్తె రేవతిని బలరామునికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించాడు అని చెప్పాను కదా! ఆ వివాహం బలరామకృష్ణులు ద్వారక చేరుకున్న తరువాత జరిగింది. తరువాత శ్రీకృష్ణుడికి భిష్మక మహారాజు కుమార్తె రుక్మిణితో వివాహం జరిగింది. రుక్మిణి సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి అంశతో జన్మించింది. అని చెప్పగానే పరీక్షిత్ ఇలా అడిగాడు. “శుకయోగీంద్రా! కృష్ణుడికి రుక్మిణిఁ వివాహం ఎలా జరిగింది. సాధారణ పద్ధతిలో జరిగిందా. లేక వేరేవిధంగా జరిగిందా. వివరంగా తెలపండి” అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకయోగీంద్రులు రుక్మిణీకల్యాణ కథను ఈవిధంగా వినిపించాడు.

“విదర్భదేశానికి కుండిన నగరం రాజధాని. ఆ దేశాన్ని భిష్మకుడు అనే రాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయనకు ఐదుగురు కుమారులు. వారి పేర్లు రుక్మి, రుక్మరథ, రుక్మబాహు,

రుక్మకేశ, రుక్మనేత్ర. వారిలో పెద్దవాడు రుక్మి. అతడికి నీతి, నిజాయితీల మీద నమ్మకం లేదు. మనసుకు ఏది తోస్తే అది చేసేస్తాడు. భీష్మకుడికి ఒక కూతురు ఉంది ఆమె పేరు రుక్మిణి. ఆమె సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి మాదిరి సకలసంపదలతో పెరుగుతూ ఉంది. చిన్నప్పుడు ఆమె చెలికత్తెలతో బొమ్మల పెండ్లిండ్లు, మొక్కల పెంపకం, తోటి బాలికలతో ఆటలు ఈ విధంగా అల్లారుముద్దుగా పెరిగింది. రుక్మిణికి యుక్త వయసు వచ్చింది. తండ్రి, అన్నలు పెళ్లి సంబంధాలు చూస్తున్నారు.

ప్రతిరోజూ భీష్మకుని వద్దకు యోగులు, సన్యాసులు అతిథులుగా వస్తుంటారు. వారి వలన శ్రీకృష్ణుని వృత్తాంతము ఆయన సౌందర్యము వీరత్వము మొదలగునవి వింటూ ఉండేది రుక్మిణి. అలా విని విని కృష్ణుడే తన భర్తగా ఊహించుకుంది. అలాగే బలరాముడు కూడా కృష్ణునికి వివాహ సంబంధాలు గురించి వెతుకుతుంటే భీష్మకుని కుమార్తె రుక్మిణి గురించి తెలిసింది. కృష్ణుడు కూడా రుక్మిణి రూపలావణ్యములు గుణగణములు వివేకము సత్ ప్రవర్తన శుభలక్షణాలు సద్గుణాలు గురించి విని ఆమెనే వివాహం చేసుకోవాలని అనుకున్నాడు. భీష్మకుడు కూడా శ్రీకృష్ణుని గురించి విని ఉన్నాడు. అందరూ చెబుతుంటే ఆయన కూడా యదువంశీయుల సంబంధానికి సరే అన్నాడు. కాని కృష్ణునితో సంబంధం రుక్మిణి అన్న రుక్మికి ఇష్టం లేదు. ఆయనకు తన చెల్లిని శిశుపాలునికి ఇచ్చి వివాహం చేయాలని కోరిక.

శ్రీకృష్ణుని చేతిలో శిశుపాలుడు మరణిస్తాడు అని ఒక నానుడి. ఆ కారణం చేత శ్రీకృష్ణునికి శిశుపాలునికి వైరము. తనను శిశుపాలునికి ఇచ్చి వివాహం చేయాలని అనుకుంటున్నాడు అని తెలిసి రుక్మిణి ఎంతో దుఃఖించింది. తన గురించి కృష్ణుని కి తెలిపాలని అనుకుంది. వెంటనే తమ పురోహితుడు అయిన అగ్నిద్యోతనుడు అనే బ్రాహ్మణుని పిలిపించింది. ఆయనతో ఇలా అంది.

“మహాశయా! నా అన్నరుక్మి నన్ను నా ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా శిశుపాలుడికి ఇచ్చి వివాహం చేయాలని నిశ్చయించాడు. అదినాకు ఇష్టం లేదు. నాకు ద్వారకాభీశుడు శ్రీకృష్ణుని వివాహం చేసుకోవాలని కోరికగా ఉంది. నేను నా మనసులో మాటను మా అన్నకు చెప్పలేకున్నాను. కాబట్టి తమరు ద్వారకకు వెళ్లి శ్రీకృష్ణుని కలుసుకొని నా కోరికను, నా అన్న నిశ్చయాన్ని, నా నిస్సహాయతను ఆయనకు తెలియజేయండి. ఆయనను ఇక్కడకు వచ్చి నన్ను వివాహం చేసుకొని తీసుకొని వెళ్లమని చెప్పండి.” అని పలికింది.

వెంటనే అగ్నిద్యోతనుడు ద్వారకకు ప్రయాణమై వెళ్లాడు. అనేక వ్యయప్రయాసలకు ఓర్చి ద్వారకకు చేరుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని దర్శనం చేసుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు ఆయనకు నమస్కరించాడు. పెళ్లికొడుకువుకా అని అగ్నిద్యోతనుడు కృష్ణుని దీవించాడు. కృష్ణుడు ఆయనను

చూచి ఇలా అన్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా! తమరు నిత్యసంతోషులు. బ్రాహ్మణులు ఏ కొద్దిపాటి ధనం దొరికినా అమితంగా సంతోషిస్తారు. ఎల్లప్పుడు తమ ధర్మాన్ని నిర్వర్తిస్తారు కాని పరధర్మాన్ని ఆశ్రయించరు. అందుకే బ్రాహ్మణులు నిత్య తృప్తులుగా నిత్యసంతోషులుగా ఉంటారు. వారి కోరికలు అన్నీ తీరుతాయి. తృప్తిలేకపోతే ఇంద్రపదవి ఇచ్చినా తృప్తి ఉండదు. తృప్తి లేకపోతే ఇంద్రుడు కూడా సర్వనాశనం అవుతాడు. సంతృప్తి కలవాడు దరిద్రుడైనా ఇంద్రునితో సమానుడౌతాడు. సకల జీవులకు హితము కోరేవారికి, ఉన్నదానితో తృప్తి చెందేవారికి శాంతస్వభావులకు, గర్వము లేని వారికి, సత్పురుషులకు నేను నమస్కరిస్తాను. విప్రోత్తమా! ఇంతకూ తమరు ఎవరు. ఏ దేశం నుండి వచ్చారు. మిమ్ములను పరిపాలించే రాజు ఎవరు. ఏ రాజ్యంలో ప్రజలు సుఖసంతోషాలతో ఉంటారో ఆ రాజే నాకు ఇష్టుడు. అవును... ఈ నగరం సముద్రమధ్యంలో ఉంది కదా. ఈ నగరానికి తమరు ఎలా రాగలిగారు. ఇంతకూ నీవు ఏకోరికతో నావద్దకు వచ్చావు. ఆ కోరిక తప్పకుండా తీరుస్తాను.” అనిపలికాడు శ్రీకృష్ణుడు. ఆ మాటలకు అగ్నిద్యోతనుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“దేవా! విదర్భదేశానికి కుండిన నగరం రాజధాని. ఆ దేశాన్ని భీష్మకుడు అనే రాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయనకు ఒక కుమార్తె. ఆమె పేరు రుక్మిణి. ఈమె మీ గుణగణాలు రూపలావణ్యాల గురించి విని తమకు నా ద్వారా ఒక సందేశం పంపింది. ఆ సందేశం ఆమె మాటలలోనే చెబుతాను చిత్తగించండి.

సీ॥ ఏ నీ గుణములు కర్ణేంద్రియములు సోకదేహతాపంబులు తీటిపోవు
నే నీ శుభాకార మీక్షింప గన్నుల కభిలార్థ లాభంబు గలుగుచుండు
నే నీ చరణసేవ లేప్రాద్దుజేసిన భువనోన్నతత్వంబు బొంద గలుగు
నే నీ లసన్నామ మే ప్రోద్దు భక్తితో దడవిన బంధసంతతులు వాయు

తే॥ నట్టి నీ యందు నా చిత్త మనవరతము నచ్చి యున్నది నీ యాన నానలేదు
కరుణ జూడుము కంసారి! ఖలవిదారి! శ్రీయుతాకార! మానినీ చిత్తచోర!

ఓ కృష్ణా! నీవు ఎంతోమంది శత్రురాజులను సంహరించావు. నీ వంశము, విద్య, సౌందర్యము, గుణగణములు, సంపదలు, బలపరాక్రమములు, దాన గుణము, కారుణ్యము ఇటువంటి గుణములు కలిగిన నిన్ను ఏ కన్య వరించదు. నీకు ఇన్నిగుణములు ఉండటం వలననే ఆ నాడు లక్ష్మీదేవి నిన్ను వరించింది. ఈ నాడు నేను నిన్ను వరించాను.

ఊ॥ శ్రీయుతమూర్తి! యో పురుష సింహమ! సింహము పాలి సాము గో
మాయువు గోరుచందమున మత్తుడు చైద్యుడు నీ పదాంబుజ
ధ్యాయనియైన నన్ను వడి దా గొనిపోయెద నంచు నున్న వా
డా యధమాధము డెఱుగ డద్భుతమైన భవత్ప్రతాపమున్

పూర్వజన్మలలో నేను శ్రీమహావిష్ణువును భర్తగా పాండాలని ఎన్నో నోములు నోచి ఉంటే
దేవతలకు బ్రాహ్మణులకు గురువులకు విద్వాంసులకు ఎన్నో సేవలు చేసి ఉంటే, ఈ జన్మలో ఆ
విష్ణువంశ సంభూతుడైన శ్రీకృష్ణుడు నాకు భర్త అగునుగాక. శిశుపాలుడు మొదలగు
దుర్మార్గులు నీచేత జయింపబడుదురు గాక!

ఊ॥అంకిలి సెప్పలేదు చతురంగబలంబులతోడ నెల్లి యో
పంకజనాభ! నీవు శిశుపాల జరాసుతులన్ జయించి నా
వంకకు వచ్చి రాక్షస వివాహమునన్ భవదీయ శౌర్యమే
యుంకువ సేసి కృష్ణ! పుష్కలమ! చేకొని పాము వచ్చెదన్

కృష్ణా! నీకు ఒక సందేహము రావచ్చు. నేను రాజాంతఃపురములో ఉంటాను కదా. అంతఃపుర
రక్షకులు, చెలికత్తెలు చుట్టు ఉంటారు కదా. వారిని అంతమొందించకుండా, నన్ను
వెంటబెట్టుకొని వెళ్లడానికి ఎలా వీలవుతుంది అని తమరు అనుకోవచ్చు. దానికి ఒక చక్కని
ఉపాయం చెబుతాను. మా వంశాచార ప్రకారం, వివాహానికి ముందు వధువు ఊరి బయట
ఉన్న మా ఇలవేల్పు మంగళగౌరిని పూజించడం ఆనవాయితీ. వివాహం ముందు రోజు నేను
అంతఃపురము నుండి బయలుదేరి, ఊరిబయట ఉన్న అమ్మవారి ఆలయానికి నేను వస్తాను.
ఆలయం దగ్గర తమరు వేచి ఉండి నేను ఆలయం నుండి వెలుపలకు రాగానే తమరు
తీసుకొని వెళ్లవచ్చు.

దేవా! మహాత్ములైన వారు తమలోఉన్న అజ్ఞానం తొలగి పోవడానికి ఏ పరమాత్మను
ఆశ్రయిస్తారో, అట్టి పరమాత్మ స్వరూపుడైన నీ అనుగ్రహానికి నేను పాత్రురాలని కాకపోతే, ఆ
అర్హత నాకు లేకపోతే, నేను వివాహం చేసుకోకుండా ఆ జన్మ బ్రహ్మచర్యవ్రతం అవలంబించి
రాబోయే జన్మలన్నింటిలోనూ నీవే భర్తగా కావాలని ధ్యానిస్తూ ప్రాణత్యాగం చేస్తాను.

సీ॥ ప్రాణేశ! నీ మంజుభాషలు వినలేని కర్ణరంధ్రముల కలిమి యేల
పురుషరత్నమ! నీవు భోగింపగా లేని తనులత వలని సౌందర్యమేల
భువన మోహన! నిన్ను బొడగానగా లేని చక్కులింబ్రియముల సత్త్వమేల
దయిత! నీ యధరామ్యతం బానగా లేని జిహ్వకు ఫలరససిద్ధియేల

నీరజాతనయన! నీ వనమాలికా గంధ మబ్జలేని పూణమేల
ధన్యచరిత నీకు దాన్యంబు సేయని జన్మమేల యెన్ని జన్మములకు?

దేవా! ఇదీ మారాకుమారి రుక్మిణి సందేశము. ఇంక నా ప్రార్థన కూడా వినండి

ఉ॥ఆ యెలనాగ నీకు దగు నంగనకుం దగుదీపు మా యుపా
ధ్యాయుల యాన పెండ్లియగు దప్పదు, జాప్యములేల. నీవు నీ
తోయమువారి గూడుకొని తోయరుహాసన దెత్తుగాని వి
చ్చేయుము శత్రులన్ నులుము సేయుము, సేయుము శోభనం బిలన్

అని పలికిన అగ్నిద్యోతనునికి కృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం ఇచ్చాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా!

ఉ॥కన్నియమీద నాతలపు గాఢము, కూరుకురాదు రేయి నా
కెన్నడు, నా వివాహము సహింపక రుక్మి తలంచు కీడు నే
మున్నె యెలుంగుదున్ బరులమూక లడంచి కుమారి దెత్తు వి
ద్యన్నుత! మాను ద్రచ్చి నవవహ్నిశిఖన్ వడి దెచ్చు కైవడిన్

క॥వచ్చెద విదర్బభూమికి జొచ్చెద భీష్మకుని పురము సురుచిరలీలన్
దెచ్చెద బాలన్ వ్రేల్చిడి వ్రచ్చెద నడ్డంబు లిపులు వచ్చినబోరన్

ఈ విధంగా బలికిన కృష్ణుడు సుముహూర్తము ఎప్పుడో అడిగి తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే దారుకుని పిలిచాడు రథం సిద్ధం చేయమన్నాడు. అగ్నిద్యోతనుని వెంట బెట్టుకొని రథం మీద కుండిన నగరం బయలు దేరాడు. ఒకే ఒక రాత్రి ప్రయాణం చేసి కుండిన నగరం చేరుకున్నాడు.

కుండిన నగరంలో పెళ్లి ఏర్పాట్లు చురుకుగా సాగుతున్నాయి. నగరమంతా అలంకరించారు. రాజవీధులుఅన్నీ శుభ్రం చేసారు. రంగవల్లులు దిద్దారు. నగరంలో ఉన్నఆడవారు రంగురంగుల దుస్తులు, ఆభరణములు, పూలదండలు అలంకరించుకున్నారు. నగరం అంతా మంగళ వాద్యములు మోగుతున్నాయి. అంతా కోలాహలంగా ఉంది. భీష్మకుడు శుభకార్యానికి ముందు పితృదేవతలను పూజించాడు. బ్రాహ్మణులకు దానములు ఇచ్చాడు. భోజనము సంతృప్తిగా పెట్టి వారి ఆశీర్వాచనములు తీసుకున్నారు. రుక్మిణికి అభ్యంగన స్నానం చేయించి, నూతన వస్త్రములు

ఆభరణములు పూల మాలలతో అలంకరించి పెళ్లి కూతురిని చేసారు. బ్రాహ్మణులు నాలుగు వేదములు వల్లించారు. స్వస్తిపుణ్యాహవాచనములు చేసారు. పెళ్లికి ముందు జరిగే రక్షాబంధనము తంతు జరిపించారు. పురోహితులు గ్రహశాంతులు నిర్వహించారు. భీష్మకుడు నవధాన్యాలు, నవరత్నాలు, బంగారం వెండి దానంగా ఇచ్చాడు.

ఇదిఇలా ఉండగా పెళ్లికుమారుడు అయిన శిశుపాలుడు మందీ మార్దలంతో సైనికులతో, బంధుమిత్రులతో వివాహమునకు తరలివచ్చాడు. శిశుపాలుని మిత్రులైన జరాసంధుడు, దంతవక్త్రుడు, సాల్వుడు, విదూరకుడు, పౌండ్రకవాసుదేవుడు మొదలగువారు తమ తమ చతురంగ బలగాలతో వివాహానికి వచ్చారు. వీరే కాకుండా అనేక దేశముల నుండి రాజులు వచ్చారు. రుక్మి వారందరికీ స్వాగత సన్నాహాలు, వసతి,భోజన సదుపాయాలు సమకూర్చాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా, కృష్ణుడు ఒంటరిగా కుండిన నగరం వెళ్లాడని బలరామునికి తెలిసింది. బలరాముడు తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు. “ఈ కృష్ణుడు చెప్పాపెట్టకుండా విదర్భకు వెళ్లాడు. అక్కడ జరిగే వివాహానికి జరాసంధుడు మొదలగు శత్రురాజులు వస్తున్నారట. కృష్ణుడు వీరందరి కళ్లుగప్పి పెండ్లికూతురిని తీసుకువచ్చేటప్పుడు యుద్ధం జరుగుతుందేమో. కాబట్టి తాను కూడా చతురంగ బలములతో వివాహానికి వెళ్లడం మంచిది” అనుకొని బలరాముడు. తన సైన్యములతో కృష్ణునికి సాయంగా విదర్భకు బయలుదేరాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఇష్టం లేని పెళ్లి జరుగుతున్నందుకు రుక్మిణి తనలో తాను బాధపడుతూ ఉంది. తాను పంపిన బ్రాహ్మణుడు తిరిగి వస్తాడేమో అని మాటిమాటికీ ఎదురు చూస్తూ ఉంది. ఇంకాఎందుకు రాలేదా అని ఆందోళన చెందుతూ ఉంది.

శా||లగ్నంబెల్లి వివాహముం గదిసె నేలారాడు గోవిందు? డు
ద్విగ్నంబయ్యెడి మానసంబు వినెనో వృత్తాంతమున్ బ్రాహ్మణుం
డగ్నిద్యోతనుడేటికిం దడసె?నా యత్నంబు సిద్ధించునో
భగ్నంబై చనునో విరించికృతమెట్టంగిన్ బ్రవర్తించునో

మ||ఘనుడా భూసురుడేగెనో? నడుమ మార్గశ్రాంతుడై చిక్కెనో?
విని కృష్ణుండది తప్పుగా దలచెనో? విచ్చేసెనో! యీశ్వరుం
డనుకూలింప దలంచునో తలపడో? యార్కామహాదేవియున్
ననురక్షింప నెఱుంగునో? యెఱుగదో? నాభాగ్యమెట్లున్నదో?

ఈ విధంగా చింతించిన రుక్మిణి ఒక నిశ్చయానికి వచ్చింది. ఈ బ్రాహ్మణుడు అసలు ద్వారక చేరి ఉండడు. కృష్ణుడికి పెళ్లివార్త తెలిసి ఉండదు. అందుకే రాలేదు. ఇప్పటి కిప్పుడు ద్వారకకు పోయి నా గురించి కృష్ణుడికి చెప్పేవాళ్లు ఎవరున్నారు. అది సాధ్యమేనా! ఇంతకూ తన మనసు తెలుసుకోకుండా తనను తనకు ఇష్టంలేని శిశుపాలునికి ఇచ్చి వివాహం చేస్తున్న తన అన్న రుక్మిని అనాలి. ఏది ఏమైనా ఆ పరమేశ్వరికి నా మీద దయ తప్పింది. అని తనలో తాను దుఃఖించసాగింది. తల్లికి చెప్పుకున్నా ఏమీ లాభం లేదు. అందుకని ముభావంగా ఉంది. అలంకారాలు చేసుకోవడం లేదు. సరిగా ఆహారం తినడం లేదు., నిద్రపోవడం లేదు. ఆభరణాలు ధరించడం లేదు. కన్నుల నుండి ధారాపాతంగా నీరు కారుతున్నా తుడుచుకోదు. తల దువ్వుకోదు. అన్నం సహించడం లేదు. నీరుతాగడంలేదు. వీణవాయించడానికి మనసు పోవడం లేదు. ఎంత సేపటికీ.... కృష్ణుడు ఎందుకు రాలేదు?... ఇదే ప్రశ్న మాటి మాటి కీ వేసుకుంటూ సమాధానం కోసం వెతుకుతూఉంది. పో నీ చల్లగాలికి తిరుగుదామా అంటే దానికి మనస్కరించడంలేదు. ఏదో ఆవేదన. కృష్ణుని వస్తాడు అనే ఆశతో అనుక్షణం ఆయన రాకకు ఎదురు చూడటం తప్ప మరొక ఆలోచన లేదు రుక్మిణికి.

ఇంతలో ఆమెకు శుభసూచకం గా ఎడమ కన్ను ఎడమ భుజం అదిరింది. రుక్మిణి హృదయం ఉప్పొంగింది. ఇంతలో అల్లంత దూరంలో అగ్నిద్యోతనుడు వస్తున్నాడు. రుక్మిణి గబగబా ఆయన వద్దకు వెళ్లింది. రుక్మిణిని చూచి అగ్నిద్యోతనుడు ఇలా అన్నాడు.

అమ్మా రుక్మిణీ!

ఊమెచ్చె భవద్గుణోన్నతి కమేయ ధనావళులిచ్చె నాకు దా
వచ్చె సుదర్శనాయుధుడు వాడె సురాసురులెల్ల నడ్డమై
వచ్చిన నైన రాక్షసవివాహమునం గొనిపోవు నిన్ను నీ
సచ్చరితంబు భాగ్యమును సర్వము నేడు ఫలించె గన్మకా!

అనగానే రుక్మిణి ఇలా అంది.

మ॥జలజాతేక్షణ దోడితెచ్చితివి నా సందేశమున్ జెప్పి నన్
నిలువంబెట్టితి, నీ కృపన్ బ్రదికితిన్, నీ యంత పుణ్యాత్మకుల్
గలరే? దీనికి నీకు బ్రత్యుపకృతిం గావింప నే నేర నం
జలి గావించెద భూసురాన్వయమణీ! సద్బంధుచితామణీ!

అని రుక్మిణి అగ్నిద్యోతనుడికి భక్తితో నమస్కరించింది.

ఇది ఇలా ఉండగా వివాహం చూడటానికి అతిథులుగా బలరామ కృష్ణులు

వచ్చారు అని తెలిసి భీష్మకుడు వారికి మంగళ వాడ్కలతో ఎదురుపోయి వారినిసాదరంగా ఆహ్వానించాడు. అర్హపాడ్కాదులు ఇచ్చి పూజించాడు వారికి సమస్త సౌకర్యాలతో తగిన వసతి సదుపాయాలు కల్పించాడు. ఈ వివాహం చూడటానికి శ్రీకృష్ణుడు వచ్చాడు అన్న వార్త కుండిన నగరం అంతా పాకిపోయింది. శ్రీకృష్ణుని చూడటానికి కుండిన నగర ప్రజలు దారుల వెంట నిలబడ్డారు. వారిలో కొందరు ఇలా అనుకుంటున్నారు.

మ॥ తగు నీ చక్రి విదర్భరాజసుతకుం, దధ్యంబు వైదర్భియుం
దగు నీ చక్రికి, నింతమంచి దగునె! దాంపత్య మీ యిద్దఱిం
దగులం గట్టిన బ్రహ్మ నేర్వరి గదా! దర్వాహతారాతియై
మగడా గావుత జక్రి యీ రమణికిన్ మా పుణ్యమూలంబునన్

శ్రీకృష్ణుడు నగర ప్రవేశం చేసాడు అనగానే రుక్మిణి హృదయం ఆనందంతో పరవళ్లు తొక్కుతూ ఉంది. చక్కగా అలంకరించుకుంది. ఆభరణాలు ధరించింది. తమ కులదైవం అయిన మంగళగౌరిని అర్పించడానికి ఆలయానికి చెలికత్తెలతో సహా బయలు దేరింది. మంగళ వాడ్కలు మోగుతున్నాయి. ఆమెకు రక్షణగా ఆయుధధారులైన రక్షణదళాలు ఆమె చుట్టు నడిచాయి. ముత్తయిదువలు అమ్మవారికి పూజాద్రవ్యాలు నివేదనలు తీసుకొని ముందు నడుస్తున్నారు. వంది మాగధులు కైవారాలు చేస్తున్నారు. రుక్మిణి మనసు నిండా శ్రీకృష్ణుడు నిండి ఉన్నాడు. ఆయనను స్మరించుకుంటూ మందగమనంతో నడుస్తూ ఉంది రుక్మిణి. అందరూ ఆలయం చేరుకున్నారు. అమ్మవారికి పూజాదికాలు నిర్వహించారు. నూతనవస్త్రములతో పూలతో ఆభరణములతో అమ్మవారిని అలంకరించారు. ధూపదీప నివేదనలు సమర్పించారు. హారతులు ఇచ్చారు. అనంతరం రుక్మిణి, దేవికి నమస్కరించింది.

ఉ॥నమ్మితి నా మనంబున సనాతనులైన యుమామహేశులన్
మిమ్ము బురాణదంపతుల మేలు భజింతు గదమ్మ! మేటి పె
ద్దమ్మ దయాంబురాశివి గదమ్మ హరిం బతి సేయుమమ్మ నిన్
నమ్మినవారి కెన్నడును నాశము లేదు గదమ్మ యీశ్వరీ!

ఈ విధంగా గౌరీదేవిని ప్రార్థించిన తరువాత రుక్మిణి బ్రాహ్మణ దంపతులకు తాంబూలములు మంగళసూత్రములు ఇచ్చి వారి దీవెనలు అందుకుంది. తరువాత ఆలయం నుండి బయటకు వచ్చింది. ఆమె కళ్ళు శ్రీకృష్ణుని కొరకు వెదుకుతున్నాయి. అటు ఇటు చూస్తున్నాయి. ఇంతలో రుక్మిణి ఆలయం ఎదుట రథం మీద నిలబడిఉన్న కృష్ణుడు కనిపించాడు.

మ॥ కనియెన్ రుక్మిణి చంద్రమండల ముఖుం గంలీరవేంద్రాన ల
గ్న నవాంభోజదళాక్షు జారుతరవక్షున్ మేఘసంకాశ దే
హు నగారాతి గజేంద్ర హస్తనిభబాహుం జక్రి బీతాంబరున్
ఘనభూషాన్వితు గంబుకంతు విజయోత్కంతున్ జగన్మోహనున్

శ్రీకృష్ణుని రూపం, లావణ్యం, గాంభీర్యం, తేజస్సును అలా చూచిన రుక్మిణి రథం ఎక్కడానికి వడి వడిగా ముందుకు నడిచింది. శ్రీకృష్ణుడు ముందుకు వంగి రుక్మిణి చేయి పట్టుకొని తన రథం మీదికి లాక్కున్నాడు. రథాన్ని మేఘాలమీద పోతున్నట్టు వేగంగా నడిపాడు. ఇటువంటిది ఏదో జరుగుతుందని అనుకున్న బలరాముడు తన సైన్యంతో కృష్ణుని రథాన్ని అనుసరించాడు. అందరూ కుండిన నగర పాలిమేరలుదాటి ద్వారక వైపు వేగంగా పోసాగారు.

క్షణాలలో ఈ విషయం పెళ్లకి వచ్చిన వారందరికీ తెలిసిపోయింది. కృష్ణుడు రుక్మిణిని రథం మీద ఎక్కించుకొని ద్వారకకు వెళుతున్నాడు అని తెలియగానే అంతా ఉలిక్కిపడ్డారు. జరాసంధుడు మొదలగు వారు అంతా వివాహ వేడుకలలో విందు వినోదాలలో మునిగిపోతున్నారు. వారు ఇటువంటి పరిణామాన్ని ఊహించలేదు. అంతా ఒకరిని ఒకరు పిల్చుకుంటూ యుద్ధపన్నద్ధులయ్యారు.

మ॥ ఘనసింహంబుల కీర్తి నీచమృగముల్ గైకొన్న చందంబునన్
మన కీర్తుల్ గొని బాల దోడ్కొనుచు నున్నాదంబుతో గోపకుల్
సనుచున్నారదె? శౌర్యమెన్నటికి? మీ శస్త్ర అస్త్రముల్ కాల్చినే!
తనుమధ్యన్ విడిపింపమేని నగరే ధాత్రీజనుల్ క్రంతలన్

అని ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ చేతికందిన ఆయుధాన్ని పట్టుకొని పరుగులు తీస్తున్నారు. కొందరు కవచాలు ధరిస్తున్నారు. కొందరు రథాలకు గుర్రాలు కడుతున్నారు. కొందరు పాడుస్తాం కరుస్తాం అంటూ ప్రగల్భాలు పలుకుతున్నారు. మరికొందరు నిలవండి నిలవండి అంటూ అరుస్తున్నారు. తన వెనక నుండి వస్తున్న సైన్యాన్ని , వారు సంభిస్తున్న అస్త్రములను చూచి రుక్మిణి భయంతో వణికిపోయింది. కృష్ణుని వంక భయంతో చూచింది.

ఆమెను చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

క॥ చొచ్చెదరదె యదువీరులు వ్రచ్చెదరరిసేనలెల్ల వైరులు పెలుచన్
నొచ్చెదరును విచ్చెదరును జచ్చెదరును నేడు చూడు జలజాతాక్షీ!

అని కృష్ణుడు రుక్మిణిని ఊరడించాడు. ఇంతలో బలరాముడు తనసేనలతో కృష్ణుడికి జరాసంధుడి సేనలకు మధ్యనిలిచాడు. శిశుపాల, జరాసంధ, రుక్మికి బలరాముడికి పోరుపోరం అయింది. బలరాముడు మొదలగు యదువంశ వీరులు జరాసంధుడు మొదలైన శత్రురాజుల మీద మొక్కవోని పరాక్రమంతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. శిలీముఖములు, నారాచములు, భల్లములు మొదలైన అస్త్రశస్త్రములను ఒకరి మీద ఒకరు ప్రయోగించుకుంటున్నారు. ఇరుపక్షములలో సైన్యము గజములు హయములు నేలకూలుతున్నాయి. ఎందరో సైనికుల తలలు తెగి నేలకూలుతున్నాయి. రణరంగ మంతా సైనికుల కళేబరాలతో నిండి పోయింది., రక్తం కాలువలు కట్టిపారుతూ ఉంది. చనిపోయిన శవాలను తినడానికి గద్దలు, కాకులు ఆకాశంలో తిరుగుతున్నాయి. ఇరుపక్షాల సైన్యం తరిగిపోవడంతో అంతా వెనక్కుతగ్గారు. జరాసంధుడు మొదలగు వారు ఒకచోట చేరారు. శిశుపాలుడిని ఓదార్చడం మొదలు పెట్టారు. ఒక అమ్మాయి కొరకు ఇంత ఆవేదన పనికిరాదు అని నచ్చచెప్పారు.

ఆ॥ బ్రతుకవచ్చు నొడల బ్రాణంబు లుండిన, బ్రతుకు గలిగెనేని భార్యగలదు,
బ్రతికి తీవు, భార్యపట్టు దైవమెఱుంగు, వగవ వలదు చైద్య! వలదు వలదు

అని ఓదార్చారు. మరియు జరాసంధుడు ఇలా అన్నాడు.

‘శిశుపాలా! నీకు తెలియందేముంది. మానవుడు అస్వతంత్రుడు. అతడు ఈశ్వర మాయకు లోబడి సుఖదుఃఖాల చక్రంలో తిరుగుతుంటాడు. నేను మాత్రం తక్కువా. శ్రీకృష్ణుని మీద కోపంతో 17 సార్లు మధుర మీద దండెత్తాను. నా సైన్యం అంతా పోగొట్టుకున్నాను. కృష్ణుడు అడ్డుపడకపోతే ఆ రోజే బలరాముడు చేతిలో బందిగా ఉండేవాడిని. ఆఖరున 18వ సారి బలరామకృష్ణులను మధుర నుండి తరిమి విజయం సాధించాను. 17 సార్లు ఓడిపోయినా, 18వ సారి గెలిచినా నేను దుఃఖాన్ని కానీ ఆనందాన్ని కానీ పొందలేదు. ఓటమిని గెలుపును సమానంగా ఆస్వాదించాను. కాబట్టి శిశుపాలా! జయాపజయాల దైవాభీనాలు. ఈ నాడు యాదవులది గెలుపు. మనకు ఓటమి. మరలా మనకు కాలం అనుకూలించినపుడు కృష్ణునితో పోరాడి విజయం సాధిద్దాం. ఇంతమాత్రానికి చింతించనవసరం లేదు.” ఈవిధంగా శిశుపాలుడికి జరాసంధుడు తక్కిన మిత్రరాజులు నచ్చజెప్పి తమతమ దేశాలకు వెళ్లిపోయారు. శిశుపాలుడు కూడా అవమాన భారంతో తన నగరానికి వెళ్లాడు.

శిశుపాలుడు అయితే శాంతించాడు కానీ రుక్మిణి అన్న రుక్మి ఓర్పుకోలేక పోయాడు. ఒక యాదవుడు తన చెల్లిని రాక్షసంగా ఎత్తుకు పోవడం సహించలేకపోయాడు. తన సైన్యంతో కృష్ణుని రథాన్ని వెంటడించాడు.

ఉ॥బల్లిదు నన్ను భీష్మజనపాల కుమారుని జన్మజేసి నా
చెల్లెలి రుక్మిణిం గొనుచు జిక్కని నిక్కపు బంటువోలె నీ
గొల్లడు వోయెడిన్ రథము గూడగ దోలుము తేజితోల్లస
ధ్వల్ల పరంపరన్ మదము బాపెద, జాపెద నా ప్రతాపమున్

ఓరి వెన్నదొంగా! గొల్లవాడా! క్షణం ఆగరా! అంటూ రుక్మి

సీ॥మా సరివాడవా మా పాప గొనిపోవ? నేపాటి గలవాడ? నేది వంశ?
మెందు జన్మించితి? వెక్కడ బెరిగితి? వెయ్యది నడవడి? యెవ్వడెఱుగు?
మానహీనుడవీవు? మర్యాదలెఱుగవు మాయ గైకొని కాని మలయరావు,
నిజరూపమున శత్రునివహంబుపై బోవు, వసుధేశుడవు గావు, వావి లేదు

కొమ్మనిమ్ము, నీవు గుణరహితుడవు. విడువు, విడువ వేని విలయకాల
శిఖిశిఖా సమాన శిత శిలీముఖముల, గర్వమెల్ల గొందు గలహమందు

ఈ విధంగాపలుకుతూ రుక్మి శ్రీకృష్ణుడి దగ్గరగా వచ్చాడు. కృష్ణుడు అతడి బాణం
విరిచాడు. అతి దేహం నిండా తూట్లు పడేటట్టు బాణాలతో కొట్టాడు. అతడి రథమునకు కట్టిన
అశ్వాలను చంపాడు. సారథిని కొట్టాడు. రుక్మి మరొక ధనుస్సు తీసుకోగా దానిని కూడా విరిచాడు.
ఇలా అతడు తీసుకున్న ధనుస్సులను విరుస్తున్నాడు. ఇంక లాభం లేదని రుక్మి రథం దిగి కృష్ణుని
మీదికి వచ్చాడు. కృష్ణుడు కూడా కత్తి తీసుకొని కిందికి దిగాడు. రుక్మి తల నరకడానికి కత్తి
ఎత్తాడు. ఇంతలో రుక్మిణి కృష్ణుని చెయ్యిపట్టుకొని వారిచించి.

“మా అన్న మీ పట్ల చాలా అపచారం చేసాడు. దయచేసి మా అన్నను కాపాడండి.
నా అన్న తప్పుచేయలేదని నేను అనడం లేదు. అతడు నిజంగా దుష్టుడే. కాని మా తల్లి తండ్రులు
మీరు తమకు అల్లుడైనాడు అని పొంగిపోతున్న సమయంలో వారికి పుత్రశోకం కలిగించడం
భావ్యమా!” అని దీనంగా అడుగుతున్న రుక్మిణిని చూచి కృష్ణుడు కత్తి దించాడు.

రుక్మిని చూచి “బావా! రావయ్యా. నీకు తగిన సత్కారం చేస్తాను” అంటూ అదే
కత్తితో అతడు కురూపిగా కనపడేటట్టు అతని తల గొరిగాడు. ఇంతలో బలరాముడు అక్కడకు
వచ్చాడు. రుక్మిని చూచి బాధ పడ్డాడు.

“కృష్ణా! ఏమిటి పని. క్షమించిన వాడివి అతడిని స్వేచ్ఛగా విడిచిపెట్టాలి గానీ ఈ విధంగా తల గొరిగి కురూపిని చేయడం న్యాయం కాదు, ధర్మం కాదు. ఇది ఎంతో తుచ్ఛమైన పని. ఇంతకన్నా ఇతడి ప్రాణం తీసినా బాగుండేది. ఎందుకంటే తలగొరగడం తల తరగడం కన్నా నీచము. అందరిపట్ల సమభావంతో మెలిగే నీవు ఇటువంటి పని ఎందుకు చేసావు. ఇతని పట్ల ఈ భేదబుద్ధి ఎందుకు కలిగింది.” అని కృష్ణుని మందలించి రుక్మిణిని చూచి

“అమ్మా రుక్మిణీ! నీ అన్నను అవమానించాడని నా తమ్ముడిని నిందించవద్దు. గత జన్మలలో చేసిన కర్మల ఫలాలను ఈ జన్మలో అనుభవిస్తుంటారు. ఇందులో శిక్షించేవాడు రక్షించేవాడు అంటూ ఎవరూ ఉండరు. నీ అన్న తాను పూర్వజన్మలో చేసిన కర్మఫలాన్ని ఈ నాడు అనుభవించాడు. చంపదగిన నేరం చేసినా వాడు బంధువైతే చంపకూడదు. క్షమించి విడిచిపెట్టడమే ధర్మం. ఎందుకంటే ఇప్పటికే నీ అన్న అవమాన భారంతో కుమిలిపోతున్నాడు. అటువంటి వాడిని మరలా చంపడం ఎందుకు. అందుకే నా తమ్ముడు నీ అన్నను క్షమించి వదిలిపెట్టాడు. తప్పుచేసిన వారిని శిక్షించడం రాజుల ధర్మం. కాని రాజ్యకాంక్షతో అన్నదమ్ము లు ఒకరిని ఒకరు చంపుకోవడం మహాపాపం. అంతే కాదు రాజులు, రాజ్యాలకొరకు, ధనం కొరకు, స్త్రీలకొరకు, స్వార్థం కొరకు యుద్ధాలు చేస్తూ ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటూ ఉంటారు. ఇదంతా నేను, నాది, ఇది నా దేహము అనే దేహభిమానము వలన పుడుతుంది. సూర్యుడు ఒక్కడే అయినా, నదులలో, సరస్సులలో, మడుగులలో, మురికినీటి కుంటలలో ప్రతిఫలిస్తుంటాడు. అలాగే పరమాత్మ ఒకడే అయిన సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా వెలుగుతున్నాడు. జనన మరణాలు కలిగిన ఈ దేహము పంచభూతములతోనూ, ప్రాణ, అపాన, వ్యాన, ఉదాన, సమాన అనే పంచ ప్రాణములతోనూ, మనోబుద్ధి అహంకారాలతోనూ, సత్త్వ రజస్ తమోగుణాలతోనూ నిర్మితమైంది. వీటికి తోడు ఈ దేహమే నేను అనే అజ్ఞానం తోడయితే, అతడు ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగితేలుతుంటాడు. సంసారచక్రంలో తిరుగుతుంటాడు. సూర్యుడు ఎలాగైతే ఏమీ పట్టనట్టు వెలుగుతుంటాడో, అలాగే దేహములో ఉన్న ఆత్మ కూడా కేవలం సాక్షిగా ఉంటుంది. దేహభిమాని తన ఇంద్రియములతో మనోబుద్ధి అహంకారాలతో ఏం చేసినా కేవలం చూస్తూ ఉంటుంది. ఆత్మ దేనితో చేరదు. దేనితో విడివడదు. జననమరణాలు దేహానికే కానీ ఆత్మకు కావు. నిద్రపోతున్నవాడు స్వప్నంలో సుఖదుఃఖాలు అనుభవించినట్టు, అజ్ఞాని ఈ ప్రపంచంలో నిజం కాని సుఖదుఃఖాలు అన్నీ తానే అనుభవిస్తున్నట్టు భ్రమలో ఉంటాడు. కాబట్టి రుక్మిణీ! నీ అన్న మూలకంగా నీకు కలిగిన దుఃఖం కూడా అటువంటిదే. అది కేవలం భ్రమ. ఆ భ్రమను వదిలిపెట్టు. నీకు జ్ఞానం ఉంది. కాబట్టి అజ్ఞానుల మాదిరి దుఃఖించకు.” అని హితవు పలికాడు బలరాముడు. బావగాలి మాటలకు మనశ్శాంతి పొందింది రుక్మిణి. రుక్మి అక్కడినుండి వెళ్లిపోయాడు. కాని నగరంలోకి వెళ్లేదు. కృష్ణుని ఓడించి కానీ నగర ప్రవేశం చేయనని నగరం బయట ఒక కుటీరం ఏర్పరచుకొని అందులో ఉన్నాడు.

కృష్ణుడు నూతన వధువు రుక్మిణితో, అన్నబలరామునితో సహా ద్వారకకు చేరుకున్నాడు. ద్వారకలో పెళ్లిపనులు మొదలయ్యాయి. సంగీత నృత్య వినోద కార్యక్రమాలు మొదలయ్యాయి. ద్వారకలో ఉన్న వారంతా తమ ఇంట్లో పెళ్లిరుగుతున్నట్టు తమ ఇళ్లు అందంగా అలంకరించుకున్నారు. తోరణాలు కట్టారు. రాజమార్గాలు శుభ్రం చేసారు. మిత్ర రాజులందరూ రావడం మొదలయింది. పూర్ణకుంభాలు, తోరణాలు, పూలతో రాజభవనాలను అలంకరించారు. ఒకశుభముహూర్తాన, సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి అంశతో, సిరిసంపదలతో తులతూగే రుక్మిణిని శ్రీకృష్ణుడు బంధుమిత్రుల సమక్షంలో వివాహం చేసుకున్నాడు శ్రీకృష్ణుడు. నూతన వధూవరులైన రుక్మిణీ కృష్ణులకు కేకయ, కురు, సృంజయ, యదు, విదర్భ, కుంతి దేశాధిపతులైన రాజులు, బంధుమిత్రులు, ద్వారకాపురవాసులు ఎన్నో కానుకలు సమర్పించారు. కృష్ణుడు రుక్మిణిని తీసుకురావడం వివాహం చేసుకోవడం ద్వారకానగరవాసులు కథలు కథలుగా చెప్పుకున్నారు.

ఆ: అనఘ! యాదిలక్ష్మియైనరుక్మిణితోడ గ్రీడ సలుపుతున్న కృష్ణుజాచి,
పట్టణంబులోన ప్రజలుల్లసిల్లెల ప్రీతులగుచు ముక్తభీతులగుచు.

అని శుకయోగీంద్రులు పరీక్షిత్ మహారాజుకు రుక్మిణీ కల్యాణ కథను రమణీయంగా వినిపించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! పూర్వము మన్మథుడు పరమేశ్వరుని కంటి మంటలలో ఆహుతి అయ్యాడు. ఆయన అదృశ్యరూపంలో అనంగుడిగా(శరీరం లేని వాడిగా) ఉన్నాడు. ఆ మన్మథుడే శ్రీకృష్ణుడు, రుక్మిణికి, కుమారుడుగా జన్మించాడు. ఆ కుమారుని పేరు ప్రద్యుమ్నుడు. కృష్ణుడికి, శంబరుడు, అనే రాక్షసుడికి శత్రుత్వం ఉంది. ఆ కారణంగా రుక్మిణి శిశువును ప్రసవించగానే, ఈ రాక్షసుడు తన మాయతో ప్రసూతి గృహంలో ప్రవేశించి పురిటిలో ఉన్న బిడ్డను అపహరించుకుపోయాడు. అలా తీసుకుపోయి ఆ బిడ్డను సముద్రంలోకి విసిరేసాడు. తరువాత తన నివాసానికి వెళ్లిపోయాడు.

ఆ బిడ్డ సముద్రంలో పడగానేఆహారం కొరకు నోరుతెరుచుకొని ఉన్న ఒక పెద్ద చేప నోట్లో పడ్డాడు. ఆ చేప ఆ బిడ్డను మింగింది. తరువాత ఆ చేప జాలరుల వలలో పడింది. జాలరులు ఆ చేపను తీసుకొని వచ్చి తమ రాజు అయిన శంబరుడికి బహుమతిగా ఇచ్చారు. శంబరుడు ఆ చేపను వంటశాలలో ఇవ్వమని చెప్పాడు. జాలరులు ఆ చేపను వంటశాలలో ఇచ్చి వెళ్లిపోయారు. వంటవాడు ఆ చేపను కోయగాఅందులో నుండి ప్రద్యుమ్నుడు బయట పడ్డాడు. ఈ విషయం ఇలా ఉండగా, నారదుడు రతీదేవి వద్దకు పోయి ఆమె భర్త మన్మథుడు రుక్మిణికి కుమారుడుగా జన్మించడం, ఆబిడ్డను శంబరుడు అపహరించుకొని పోయి సముద్రంలో పారవేయడం, ఆ బిడ్డ శంబరుని వంటశాలకు చేరడం వివరంగా చెప్పాడు.

వెంటనే రతీదేవి ఒక వంటకత్తె వేషంలో శంబరుని వంటశాలలో చేరి ఆ బిడ్డను పెంచుతూ ఉంది. ప్రద్యుమ్నుడు రతీదేవి పెంపకంలో పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు. రతీదేవి ప్రద్యుమ్నుడితో తన భర్త మన్మధుడిని చూచుకుంటూ మురిసిపోయింది. ప్రద్యుమ్నుడికి అన్నీ కృష్ణుని పోలికలే వచ్చాయి. ఒకరోజు రతీదేవి ప్రద్యుమ్నుడికి తన పూర్వజన్మవృత్తాంతము అంతా చెప్పింది. “నీవు పూర్వజన్మలో మన్మధుడివి. నేను నీ భార్య రతీదేవిని. నీవు పరమేశ్వరుని కంటి జ్వాలలకు భస్మమై పోయావు. తరువాత శ్రీకృష్ణుడు రుక్మిణికి కుమారుడిగా జన్మించావు. నిన్ను శంబరుడు అనే రాక్షసుడు అపహరించుకొని పోయి సముద్రంలో పారవేస్తే, నిన్ను ఒక చేప మింగితే, ఈవంటశాల చేరుకున్నావు. ఈ సంగతి నారదుని వలన విని ఇక్కడ చేరి నిన్ను పెంచి పెద్ద చేసాను. ఇదీ నీ కథ. ఇంక జరగవలసినది చెబుతాను విను. ఈ శంబరుడు దుర్మార్గుడు. దేవతలకు, నీతండ్రికి, శత్రువు. కాబట్టి ఇతడిని నీవు సంహరించు. నీ కోసం నీతల్లి రుక్మిణి ఎంతో దుఃఖిస్తూ ఉంటుంది. ఇక్కడ ఈ రాక్షసుడిని చంపి తరువాత నీ తల్లి దగ్గరకు వెళదాము” అని చెప్పింది రతీదేవి. ప్రద్యుమ్నుడికి మహామాయ అనే విద్యను ఉపదేశించింది.

ఆ మాయా విద్యను గ్రహించిన ప్రద్యుమ్నుడు ధనుర్జాణములు ధరించి ఆ రాక్షసుని మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. “ఆనాడు నేను పసిబిడ్డగా ఉండగా నన్ను సముద్రంలో పడేసావు. ఈనాడు నిన్ను చంపి సముద్రంలో పడేస్తాను” అని పలికాడు. ప్రద్యుమ్నుడిని చూచి శంబరుడు కోపంతో ఊగి పోయాడు. తన గదతీసుకొని ప్రద్యుమ్నుడి మీదికి విసిరాడు. ప్రద్యుమ్నుడు తానూ ఒక గద తీసుకొని ఆ దెబ్బను కాచుకున్నాడు. శంబరుడు తన రాక్షసమాయతో ఆకాశంలోకి ఎగిరి ప్రద్యుమ్నుడి మీద బాణవర్షం కురిపించాడు. ప్రద్యుమ్నుడు రతీదేవి వద్ద నుండి నేర్చుకున్న మాయా విద్యను ఉపయోగించి రాక్షసమాయలను తిప్పికొట్టాడు. కత్తి తీసుకొని శంబరుని తల ఒక్కవేటుతో ఖండించాడు. దేవతలు ప్రద్యుమ్నుడి ధైర్యాన్ని అభినందించారు. తరువాత ప్రద్యుమ్నుడు రతీదేవితో సహా ద్వారకకు వచ్చాడు.

ప్రద్యుమ్నుడు, రతీదేవి, రాజు అంతఃపురంలో పక్కపక్కనే నడుస్తున్నారు. ప్రద్యుమ్నుడిని చూచి అందరూ శ్రీకృష్ణుడే వస్తున్నాడు అని అనుకున్నారు. మరి కొందరు “చాలైండి. కృష్ణుడి ఆకారం ఉంది కానీ ఆ లక్షణాలేవీ” అని సాగదీసారు. “అసలు ఈయన ఎవరు?” అని తెలుసుకోడానికి కొంతమంది ఆయనను వెంటడించారు. కొంత మంది దూరం నుండి ఈయన కృష్ణుడే అనుకొని, దగ్గరకు పోయి చూచి ఈయన కృష్ణుడు కాడు వయసులో బాగా తేడా ఉంది అని అనుకున్నారు.

ప్రద్యుమ్నుడు తన తల్లి రుక్మిణి ఎదురుగా నిలబడ్డాడు. ఆమెలో పుత్రవాత్సల్యం పొంగిపొరలింది. కాని అంతలోనే అనుమానం. రుక్మిణి తనలో తాను ఇలా అనుకుంది.

“పులిట్లో మాయమైన బిడ్డ ఎలా తిరిగి వస్తాడు. వీడు నా కుమారుడు కాడు. ఏ అమ్మకన్నబిడ్డతో అచ్చం మా ఆయన లాగానే ఉన్నాడు. అయినా నాకు బిడ్డ పుట్టగానే పులిటి స్నానం చేయించి పులిటి గదిలో పడుకోబెట్టగానే ఎవరో దుర్మార్గుడు ఎత్తుకుపోయాడు గదా! మరి ఆ పిల్లవాడిని ఎవరైనా రక్షించారో లేదో తెలియదు. ఆనాటి నుండి నా బిడ్డను గురించి ఎటువంటి సమాచారము లేదు. నా కుమారుడు ఎక్కడ పెరుగుతున్నాడో తెలియదు. వాడే కనుక బతికి ఉంటే ఇదుగో ఇంతవాడై ఉండేవాడు. అచ్చం ఇలాగే ఉండేవాడు. అవును వీడిని చూస్తుంటే నా కుమారుడి లాగే ఉన్నాడు. లేకపోతే నా భర్త పోలికలు వీడికి ఎందుకు వస్తాయి. నా కుమారుడు కాకపోతే వీడు ఇక్కడికి ఎందుకు వస్తాడు. పైగా వీడిని చూస్తుంటే వీడి మీద నాకు తల్లి ప్రేమ కలుగుతూ ఉంది. నా ఎడమ కన్ను ఎడమ భుజం అదురుతున్నాయి. నా కళ్లనుండి ఆనందాశ్రు వులు రాలుతున్నాయి. ఏమో ఏం జరుగుతుందో” అని తనలో తాను తర్కించుకుంటూ ఉంది రుక్మిణి. “ఇతడు నా కుమారుడే అని అంటే, తరువాత వీడు మరొకరి కుమారుడు అయితే తన సవతుల ముందు చులకనై పోతాను” అని కూడా అనుకుంటూ ఉంది.

ఈ విషయం శ్రీకృష్ణుడి దాకా వెళ్లింది. ఆయనతన తల్లి తండ్రులు దేవకీ వసుదేవులను వెంటబెట్టుకొని అక్కడకు వచ్చాడు. అన్నీ తెలిసి కూడా కృష్ణుడు మౌనంగా ఉన్నాడు. ఇప్పుడు నారదుల వారు వచ్చి శంబరుడు పులిటిలో ఉన్న బిడ్డను అపహరించుకుపోవడం దగ్గర నుండి అప్పటి వరకు జరిగిన విషయాలను వివరించాడు. ఎదురుగా ఉన్నవాడు తన కుమారుడు అని తెలియగానే రుక్మిణి ఆనందానికి అవధులు లేవు.

క॥చచ్చిన బాలుడు గ్రమ్మఱ వచ్చిన క్రియ వచ్చె బెక్కువర్షములకు నీ
సచ్చలతు నేడు గంటిమి చెచ్చెర మున్నెట్టి తపము సేయంబడెనో

అని అక్కడ ఉన్నవారందరూ రుక్మిణిని పొగిడారు. రుక్మిణి ఆనందం పట్టలేక తన కుమారుడిని గట్టిగా కౌగలించుకుంది. తన కన్నీళ్లతో వాడి తల తడిసిపోయింది. “నాయనా! ఆ రాక్షసుడు పులిటిలోనే నిన్ను నాకు దూరం చేసాడు. నీవు ఏ రకంగా బతికిబయట పడ్డావో ఏ రకంగా ఆ రాక్షసుని సంహరించావో వింటుంటే ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇంతకాలానికి నిన్ను చూచి ధన్యురాల నయ్యాను” అంది రుక్మిణి. తన కుమారుడి కన్నా పెద్దదైన తన కోడలు కాని కోడలిని చూచి ఆనందించింది.

ఈ వార్త ద్వారకా నగరం అంతా పాకిపోయింది. కృష్ణుని కుమారుడు చాలా కాలం తరువాత తిరిగి వచ్చాడని అన్నవార్త విన్న ద్వారకానగరవాసులు ఎంతో సంతోషించారు. “అని శు కయోగీంద్రులు పరిక్షిత్ మహారాజుకు ప్రద్యుమ్నకుమారుడి కథను వినిపించాడు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ద్వారకా నగరంలో సత్రాజిత్తు అనే వాడు సూర్యుని గురించి నిష్ఠతో ఉపాసించాడు. సూర్యుడి అతని ఉపాసనకు సంతోషించి ఆయనకు స్వమంతకమణి అనే మణిని ఇచ్చాడు. ఆ మణిని తన కంఠంలో ధరించి సత్రాజిత్తు ద్వారకానగరవీధులలో వస్తుంటే సాక్షాత్తు సూర్యభగవానుడే దిగి వస్తున్నట్టు ద్వారకానగర వాసులు భ్రమచెందారు. ఆ విషయం వెంటనే పోయి శ్రీకృష్ణునికి చెప్పారు. “ఓ దేవదేవా! నీ దర్శనం చేసుకోవడానికి సాక్షాత్తు సూర్యభగవానుడు దిగి వస్తున్నాడు.” అని చెప్పారు. ఆ మాటలకు కృష్ణుడు నవ్వి “ఆయన సూర్యుడు కాదు. సూర్యమణిని ధరించిన సత్రాజిత్తు” అని చెప్పాడు. సత్రాజిత్తు తన ఇంటికి వెళ్లాడు. ఆ మణిని తన పూజాగృహంలో భద్రపరిచాడు. ఆ మణి ప్రతిరోజూ ఎనిమిది బారువుల బంగారం ఇస్తుంది. పైగా ఆ మణి ఏ దేశంలో ఉంటుందో ఆ దేశం ఎటువంటి రోగాలు లేకుండా సుఖిక్షంగా ఉంటుంది. ఈ విషయం తెలిసి, ఆ మణి వ్యక్తుల దగ్గర కాకుండా రాజ్యాధిపతుల దగ్గర ఉండటం ధర్మం కాబట్టి దానిని ఉగ్రసేనులవారికి ఇమ్మని సత్రాజిత్తుకు చెప్పాడు కృష్ణుడు. సత్రాజిత్తు కృష్ణుని మాటలను పట్టించుకోలేదు.

ఇది ఇలా ఉండగా ఒక నాడు సత్రాజిత్తు తమ్ముడు, ప్రసేనుడు అన్నకు తెలియ కుండా ఆ మణిని మెడలో ధరించి వేటకు వెళ్లాడు. అడవిలో ఒక సింహం ప్రసేనుడిని చంపి ఆ మణిని నోటకరుచుకొని పోతూ ఉంటే, అటుగా వస్తున్న శాంబవంతుడు చూచాడు. శాంబవంతుడు ఆ సింహాన్ని చంపి ఆ మణిని తీసుకున్నాడు. తను ఉండే గుహలో ఉన్న బాలునికి ఆడుకోమని ఆ మణిని ఇచ్చాడు.

వేటకు పోయిన ప్రసేనుడు ఎంతకూ రాకపోయేసరికి సత్రాజిత్తు కలవరపడ్డాడు. దానికి తోడు మణిని కూడా మెడలో వేసుకొని వెళ్లాడు. ఆ మణి కొరకు ప్రసేనుడిని ఎవరన్నా చంపారా అన్న ఆలోచన వచ్చింది. ఇంతలో కృష్ణుడు మణిని అడగడం తాను నిరాకరించడం గుర్తుకు వచ్చింది. మణికొరకు కృష్ణుడే ప్రసేనుడిని చంపాడు అనినిర్ధారణకు వచ్చాడు. ఈ విషయం ఆనోటా ఆ నోటా పాకి కృష్ణునికి చేరింది. “ఈ నీలాపనింద ఏమిటా ఎందుకు వచ్చింది అని ఆలోచించాడు కృష్ణుడు. ఎటూ నింద వచ్చింది కాబట్టి ఆ నిందను పోగొట్టుకునే ఉపాయం ఆలోచించాడు. వెంటనే కొంత మంది భటులను తీసుకొని ప్రసేనుడు పోయిన దిక్కునే వెళ్లాడు. దారిలో ప్రసేనుడి శవం కనపడింది. సింహం అడుగుజాడలు కనిపించాయి. ఆ అడుగుజాడలు అనుసరించి పోగా చచ్చిపడి ఉన్న సింహం అక్కడి నుండి ఎలుగుబంటి అడుగుజాడలు కనిపించాయి. ఆ జాడలు పట్టిపోగా అవి ఒక గుహలోకి ప్రవేశించాయి. కృష్ణుడు తన వెంట వచ్చిన వారిని గుహ బయట ఉండమని తాను ఒంటరిగా గుహలోకి వెళ్లాడు.

ఆ గుహలో ఒక బాలుడు మణితో ఆడుకుంటున్నాడు. కృష్ణుడు వెంటనే ఆ మణిని తీసుకున్నాడు. ఆ బాలుడు పెద్దగా ఏడవడం మొదలు పెట్టాడు. ఆ ఏడుపు విని జాంబవంతుడు అక్కడకు వచ్చాడు. మణిని పట్టుకున్న కృష్ణుని చూచాడు. ఎవరో మానవుడు మణిని అపహరించడానికి వచ్చాడు అని తలచి కృష్ణునితో యుద్ధానికి దిగాడు. శ్రీకృష్ణుడు, జాంబవంతుడు, ఒకరితో ఒకరు, 28 ఎనిమిది రోజులు పోరాడారు. అక్కడే ఉన్న రాళ్లు చెట్లు అన్నీ ఆయుధాలుగా చేసాకొని పోరాడారు. చేతులతో బాహాబాహీ యుద్ధం చేసారు. జాంబవంతుడు నీరస పడ్డాడు. తాను పోరాడుతున్నది సామాన్యమానవుడు కాడు అని తలంచాడు.

“దేవా! నీవు ఎవరో మహాత్ముడవు. కాదు కాదు నీవే శ్రీమహావిష్ణువు. రామావతారంలో నిన్ను సేవించాను. మరలా ఈ అవతారంలో నన్ను కరుణించడానికి వచ్చావా రామా!

సీ:బాణాగ్ని నెవ్వడు పఱసి పయోరాసి నింకించి బంధించి యేపు సూపె
బరగ నెవ్వడు ప్రతాప ప్రభారాశిచే దానవ గర్వాంధతమస మడచె
గంజాతములు ద్రెంచు కలిభంగి నెవ్వడు దశకంఠబృందములు ద్రుంచె
నాచంద్రసూర్యమై యమరు లంకారాజ్యమునకు నెవ్వడు విభీషణుని నిలిపె

తే||నన్నునేలిన లోకాధినాథుడెవ్వ డంచితోదార కరుణారసాబ్ధియెవ్వ
డాతడవు నీవ కావె మహాత్మ! నేడు మాఱుపడి యెగ్గు సేసితి మఱువ వలయు.

అని వేడుకున్నాడు జాంబవంతుడు. శ్రీకృష్ణుడు చిరునవ్వుతో జాంబవంతుని శరీరం అంతా ప్రేమగా నిమిరాడు. యుద్ధం వలన కలిగిన బాధలను తొలగించాడు. జాంబవంతునితో ఇలా అన్నాడు. “జాంబవంతా! ఈ మణిని నేను అపహరించాను అని కొంతమంది అజ్ఞానులు నా మీద అపవాదువేసారు. దీనిని నా కిస్తే దానిని తీసుకొని పోయి వారికి ఇచ్చి ఆ అపవాదును పోగొట్టుకుంటాను.” అని అన్నాడు. వెంటనే జాంబవంతుడు స్వమంతక మణిని కృష్ణుడికి ఇచ్చాడు. ఆ మణికి తోడుగా తన కుమార్తె అయిన జాంబవతి అనే కన్యకామణిని కూడా కృష్ణుడిని సమర్పించుకున్నాడు. కృష్ణుడు ఆ కన్యారత్నముతో సహా గుహ వెలుపలికి వచ్చాడు.

శ్రీకృష్ణుడు గుహ ద్వారము వద్ద నిలిపిన అనుచరులు 12 రోజులు చూసి ఇంక కృష్ణుడు రాడు అనుకొని దుఃఖిస్తూ ద్వారకకు వెళ్లిపోయారు. కృష్ణుడు ఇకలేడు అన్న వార్త విన్న దేవకీవసుదేవులు, రుక్మిణి, ఉగ్రసేనుడు తదితరులు శోకసముద్రంలో మునిగిపోయారు. శ్రీకృష్ణుడు క్షేమంగా తిరిగి రావాలని ద్వారకానగరవాసులు దుర్గాదేవిని పూజించారు. ఇంతలో శ్రీకృష్ణుడు స్వమంతకమణి, . జాంబవతి అనే కన్యకామణితో సహా ద్వారక చేరుకున్నాడు. చనిపోయాడు అనుకున్న కృష్ణుడు తిరిగి రావడంతో ద్వారకానగరవాసుల ఆనందానికి హద్దులులేవు. దేవకీ

వసుదేవులు, రుక్మిణి శ్రీకృష్ణుని చూచి తిరిగి పునర్జన్మ ఎత్తి వచ్చాడని సంబరపడ్డారు.

శ్రీకృష్ణుడు వెంటనే ఒక సభ ఏర్పాటు చేసి సత్రాజిత్తును రావించి నిండు సభలో అందరి ముందు స్వమంతకమణిని సత్రాజిత్తుకు ఇచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుని మీద అనవసరంగా నింద వేసినందుకు సత్రాజిత్తు సిగ్గుతో తలదించుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణునితో విరోధం తెచ్చుకున్నందుకు ఏంజరుగుతుందో అని భయపడుతూ ఇల్లు చేరుకున్నాడు. తనలో తాను ఇలా చింతించాడు.

“నేను చాలా తప్పు చేసాను. శ్రీకృష్ణుని మీద నిందవేసాను. నాపాపానికి అంతం లేదు. నోరుమూసుకొని ఉండక శ్రీకృష్ణుని మీద నింద ఎందుకు వేసినట్టు. నా వంటి పాపాత్ముడు, దుర్మతి, దుష్టుడు, మరొకడు ఉండబోడు. ఇలా భయంతో బతికేకంటే చావడం మేలు. ఏం చేసినా నాపాపం పోదు. కృష్ణుడు నన్ను క్షమించాలంటే ఏం చేయాలి?” అని తర్జనభర్జన పడుతుండగా ఒక ఉపాయం తోచింది.

ఆ॥ మణిని గూతు నిచ్చి మాధవుపదములు పట్టుకొంటేనేని బ్రదుకు గలదు
సంతసించు నతడు సదుపాయమగు నిది, సత్య మితర వృత్తి జక్కుబడదు.

ఈ విధంగా ఆలోచించిన సత్రాజిత్తు వెంటనే తన కుమార్తె సత్యను, స్వమంతక మణిని తీసుకొని కృష్ణుని వద్దకు వెళ్లాడు. రెండింటినీ కృష్ణుడికి సమర్పించాడు. తరువాత కృష్ణుడు ఒక శుభముహూర్తాన జాంబవతిని, సత్యను వివాహం చేసుకున్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు ముగ్గురు భార్యలతో సుఖంగా ద్వారకలో ఉంటూ ఉండగా వారణావతంలో పాండవులు కుంతీసహితంగా లక్కఇంటిలో కాలి పోయినట్టు వార్త అందింది. వెంటనే శ్రీకృష్ణుడు బలరాముడు హస్తినాపురం వెళ్లి భీష్ముడిని, ధృతరాష్ట్రుడు, గాంధారిని, విదురుడిని ఓదార్చాడు. శ్రీకృష్ణుడు హస్తినలో ఉండగా ద్వారకలో ఒక ఘోరం జరిగింది. అక్రూరుడు, కృతవర్మ, శతధన్వుడు ముగ్గురు మిత్రులు. సత్రాజిత్తు తన కుమార్తె సత్యను శతధన్వునికి ఇచ్చి వివాహం చేస్తానని మాట ఇచ్చాడు. ఇంతలో ఈ స్వమంతక మణి ఉదంతం కారణంగా సత్యను కృష్ణుడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. తనకు ఇస్తానన్న సత్యను కృష్ణుడి ఇవ్వడంతో శతధన్వుడు సత్రాజిత్తు మీద కోపంగా ఉన్నాడు. దానికి తోడు అక్రూరుడు, కృతవర్మ అతడిని ప్రేరేపించారు. “శతధన్వా! ఆ సత్రాజిత్తు సత్యను నీకు ఇస్తానని మాట తప్పాడు. కాబట్టి మనం కూడా ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి. నీవు ఆ సత్రాజిత్తు నుండి సత్యకు బదులుగా స్వమంతక మణిని తీసుకో. తప్పులేదు.” అని రెచ్చగొట్టారు. వెంటనే శతధన్వుడు సత్రాజిత్తు వద్దకు పోయి సత్య కు బదులు స్వమంతక మణిని ఇమ్మని అడిగాడు. సత్రాజిత్తు ఒప్పుకోలేదు. ఇద్దరి మధ్య ఘర్షణ జరిగింది. ఆ కోపంలో శతధన్వుడు సత్రాజిత్తును కత్తితో పొడిచి సమంతక మణిని తీసుకొని పారిపోయాడు. ఆ కత్తిపోటుకు సత్రాజిత్తు మరణించాడు.

అక్కడే ఉన్న సత్రాజిత్తు భార్య పెద్దగా రోదిస్తూ భర్తమీద పడిపోయింది. తండ్రి మరణ వార్త విన్న సత్య వెంటనే అక్కడకు వచ్చింది. తండ్రి శవాన్ని ఒక తొట్టిలో పెట్టి నూనెలు పూసి భద్రపరిచింది. వెంటనే ఈ వార్త కృష్ణునికి చేరవేసింది.

మామగారు చనిపోయాడు అన్న వార్త విని కృష్ణుడు ఎంతో దుఃఖించాడు. వెంటనే బలరామ కృష్ణులు ద్వారకకు వచ్చారు. శతధన్వుడు సత్రాజిత్తును చంపాడు అని తెలుసుకున్న కృష్ణుడు శతధన్వుడిని చంపడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న శతధన్వుడు ప్రాణభయంతో కృత వర్ష ఇంటికి వెళ్లాడు. తనను రక్షించమని కోరాడు. కృతవర్ష ఇలా అన్నాడు. “మేము నిన్ను స్వమంతక మణిని అపహరించమన్నామే కానీ సత్రాజిత్తును చంపమన లేదుకదా! అయితా బలరామకృష్ణుల పరాక్రమం గురించి తెలిసి కూడా వాళ్లతో ఎందుకు విరోధం పెట్టుకున్నావు. నేనేం చెయ్యలేను” అని అన్నాడు కృతవర్ష. తరువాత ఇద్దరూ కలిసి అక్రూరుని ఇంటికి వెళ్లారు. “అక్రూరా! నీకు కృష్ణునికి స్నేహం కదా. ఈ సమయంలో మమ్ములను రక్షించు” అని ప్రార్థించారు. దానికి అక్రూరుడు ఇలా అన్నాడు.

సీ॥ ఎవ్వడు విశ్వంబునెల్ల సలీలుడై పుట్టించు రక్షించు బొలియజేయు
నెవ్వని చేష్టల నెఱుగరు బ్రహ్మాదు లెవ్వనిమాయ మోహించు భువన
మేడేండ్ల పాపడై యే విభుడొకచేత గోరక్షణమునకై కొండనెత్తె
నెవ్వడు కూటస్థు డీశ్వరు డద్భుత కర్ము డనంతుండు కర్మ సాక్షి
తే॥ యట్టి ఘనునకు శౌరికి ననవరతము మ్రొక్కెదము గాఁ! విద్వేషమునకు నేము
వెఱుతు మొల్లము నీ పొండు వెంటబొమ్ము చాలు పదివేలు వచ్చె నీ సఖ్యమునను.

అని అక్రూరుడు నిర్జిహమాటంగా చెప్పాడు. ఇంక లాభం లేదని శతధన్వుడు బలవంతంగా స్వమంతకమణిని అక్రూరుని చేతిలో పెట్టి అక్కడి నుండి పారిపోయాడు. శతధన్వుడు పారి పోవడం చూచి బలరామ కృష్ణులు అతడిని వెంబడించాడు. శతధన్వుడు మిథిలా నగరం వైపుపారిపోయాడు. ఇంక తరిమి లాభం లేదని శ్రీకృష్ణుడు ఆఖరి ప్రయత్నంగా తన చక్రం ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రం శతధన్వుని తల నరికింది. శ్రీకృష్ణుడు అతని శరీరం అంతా వెతికాడు. కాని శతధన్వుని వద్ద మణి దొరకలేదు. ఇంతలో బలరాముడు అక్కడకు వచ్చాడు. “అన్నయ్యా వీడి దగ్గర స్వమంతక మణి లేదు.” అని అన్నాడు. అప్పుడు బలరాముడు శ్రీకృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణా! సత్రాజిత్తు నుండి స్వమంతకమణిని శతధన్వుడు అపహరించాడు. ఇది నిజం. కాకపోతే ఆ మణిని శతధన్వుడు ఎవరి వద్దనో దాచిపెట్టి ఉంటాడు. నీవు ద్వారకకు పోయి ఆ మణిని వెదుకు. నేను కొన్నాళ్లు మిథిలలో ఉండి వస్తాను.” అని అన్నాడు బలరాముడు. కృష్ణుడు ద్వారకకు వెళ్లాడు. బలరాముడు మిథిలకు వెళ్లాడు.

మిథిలానగరాధీశుడు అయిన జనకుడు బలరాముని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. వసతి భోజన రక్షణ సదుపాయాలు కల్పించాడు. బలరాముడు కొన్ని సంవత్సరాల పాటు మిథిలలో ఉన్నాడు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న దుర్యోధనుడు మిథిలకు వచ్చాడు. బలరాముని వద్ద గదాయుద్ధంలో శిక్షణ పొందాడు. మెళుకువలు అన్నీ తెలుసుకున్నాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకా నగరం చేరుకున్నాడు. సత్యభామను కలిసి తాను శతధన్యుని సంహరించాననీ, కానీ అతని వద్ద స్వమంతక మణి లేదనీ చెప్పాడు. తరువాత సత్రాజిత్తుకు అంత్యక్రియలు ఘనంగా జరిపించాడు. శతధన్యుడు మరణించాడు అని తెలిసిన తరువాత అక్రూరుడు, కృతవర్మ భయంతో వణికి పపోయారు. ద్వారకను విడిచి పారిపోయారు. అక్రూరుడు ద్వారకను విడిచి వెళ్లినందువలన వర్షాభావం ఏర్పడింది. ద్వారకలో ఉన్న కొంతమంది పెద్దలు కృష్ణుని వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నారు.

“కృష్ణా! పూర్వము కాశీనగరంలో ఒక సారి ఇలాగే వర్షాలు కురవకపోతే అక్రూరుని తండ్రి అయిన శ్వఫల్కునికి వివాహం చేసి కాశీనగరంలో నివాసం ఏర్పరిచారు. అప్పుడు కాశీనగరంలో వానలు కురిసాయి. శ్వఫల్కుని కుమారుడు అక్రూరుడికి కూడా అంతటి మహిమ ఉంది. అక్రూరుడు ద్వారకను విడిచి వెళ్లినందువలన వానలు కురవడం లేదు. అక్రూరుడు తిరిగి వస్తేనే కానీ వానలు కురిసేటట్టు లేదు. కాబట్టి అక్రూరుడు ఎక్కడున్నా పిలిపించండి” అని అన్నారు. పెద్దల మాటలు విన్న కృష్ణుడు అక్రూరుడి కొరకు వెదికించాడు. తుదకు అక్రూరుడిని పట్టుకొని ద్వారకకు తీసుకొని వచ్చాడు. అక్రూరుని ఇలా అడిగాడు. “అక్రూరా! నీవు మాకు బాగా కావలసినవాడివి. ఆపుడవు. కాబట్టి నిజం చెప్పు. శతధన్యుడు స్వమంతక మణిని నీ వద్ద దాచాడని నాకు తెలుసు. ఆ మణికి హక్కుదారు సత్రాజిత్తు. సత్రాజిత్తుకు పుత్ర సంతానం లేదు. అందుకే ఆయన అంత్యక్రియలు నేను జరిపించాను. ఆయన ఆస్తులు ఆయన కుమార్తెకు చెందుతాయి సత్రాజిత్తుది సహజమరణం కాదు కాబట్టి ఆయన ఆత్మశాంతికి విశేష కర్మలు జరగాలి. ఆ మణి నీ వద్ద ఉంది కనుక ఆ కర్మకాండలు అన్నీ నీవే జరిపించు. నీ గృహంలో యజ్ఞయాగాలు చేసి కీర్తి గడించు.” అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు అక్రూరుడు సిగ్గుతో తలదించుకున్నాడు. తన వస్త్రములో దాచిన స్వమంతకమణిని బయటకు తీసి కృష్ణుడి చేతిలో పెట్టాడు. “కృష్ణా! ఈ మణిని నీవు తీసుకొని దాని వారసులకు అందజేయి.” అని కృష్ణుడికి ఇచ్చాడు. కృష్ణుడు ఆ మణిని తన బంధువులకు పురజనులకు అందరికీ చూపించాడు. తరువాత ఆ మణిని అక్రూరుడికే ఇచ్చాడు. “అక్రూరా! ఈ మణికి తగిన వారసుడివి నీవే. ఈ మణి ఇచ్చే ధనంతో విరివిగా యజ్ఞయాగాలు, అన్నదానాలు, జరిపించు. దేవాలయాలు, సత్రాలు నిర్మించు. అనేక ప్రజోపయోగకార్యాలు జరిపించు. అప్పుడే ఈ మణి ఉన్నందుకు సార్థకత” అని అన్నాడు.

తరువాత కొంత కాలానికి ద్రౌపదీ స్వయంవరం జరిగింది. అక్కడ కృష్ణుడు పాండవులను కలుసుకున్నాడు. ద్రౌపదీ వివాహం తరువాత రాజ్యవిభజన జరిగింది. ఇంద్రప్రస్థ నిర్మాణం జరిగింది. పాండవులు ఇంద్రప్రస్థ నగర ప్రవేశం చేసారు. కొత్త రాజధానిని పాండవులను చూడటానికి శ్రీకృష్ణుడు, సాత్యకి మొదలగు వారితో ఇంద్రప్రస్థము వచ్చాడు. పాండవులు శ్రీకృష్ణుడిని సాదరంగా ఆహ్వానించి, అర్హులైనవారు ఆసనం ఇచ్చి సత్కరించారు. శ్రీకృష్ణుడు తన కన్నా పెద్దవారైన ధర్మరాజు భీమసేనులకు పాద నమస్కారం చేసాడు. సమవయస్కుడైన అర్జునుడిని ఆప్యాయంగా ఆలింగనం చేసుకున్నాడన. నకులసహదేవులను ఆశీర్వాదించాడు. కొత్తపెళ్లికూతురు అయిన ద్రౌపది, వరుసకు అన్నగారైన కృష్ణుడికి నమస్కరించి ఆయన ఆశీర్వాదం తీసుకుంది.

శ్రీకృష్ణుడు కుంతీదేవి వద్దకు పోయి ఆమె ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాడు. “అత్తా! ఎలా ఉన్నావు. నీ కొడుకులు కోడలు నిన్ను సేవిస్తుంటే వారి సేవలు అందుకుంటూ తృప్తిగా జీవిస్తున్నావా.” అని అడిగాడు. దానికి కుంతీ దేవి తాను తన కుమారులు హస్తినలో పడ్డ కష్టాలు ఏకరువు పెట్టింది. తరువాత ఇలా అంది. “కృష్ణా! నీవు మమ్ములను మరచి పోకుండా ఉన్నంతవరకు మాకు క్షేమమే. ఇంతకు ముందు అక్రూరుడిని పంపి మా క్షేమములు విచారించావు. ఇప్పుడు నీవే స్వయంగా వచ్చావు. నాకు నా పిల్లలకు నీవేదిక్కు. నీకు తన మన భేదం లేదు. అందరినీ సమంగా ఆదరిస్తావు. నీవే మాకు దిక్కు” అని పలికింది కుంతి. ధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు “సనకాది మునులకు కూడా లభ్యం కాని నీవు మాకు ఆపుడవు బంధువు అయ్యావు. ఇప్పుడు మాఅందరినీ చూడటానికి వచ్చావు. ఇదంతా మా పూర్వజన్మసుకృతము.” అనిఅన్నాడు.

శ్రీకృష్ణుడు కొన్ని నెలలపాటు ఇంద్రప్రస్థములో ఉన్నాడు. ఒకనాడు శ్రీకృష్ణుడు, అర్జునుడు అడవికి వేటనిమిత్తం వెళ్లారు. వారికి దాహం వేసింది. పక్కనే ఉన్న యమునా నదికి వెళ్లి నీటిలోకి దిగి దాహం తీర్చుకొని ఒడ్డున కూర్చున్నారు. ఆ సమయంలో సూర్యుని కుమార్తె అయిన కాళింది అక్కడకు వచ్చింది. ఆమెను చూచి అర్జునుడు ఆమెను ఇలా అడిగాడు. “లలనా! నీవు ఎవరు? నీ పేరేమిటి? నీ తల్లితండ్రులు ఎవరు? నీకు వివాహం అయిందా. లేక వరుని కొరకు వెదుకుతున్నావా! ” అని అడిగాడు. కాళింది అర్జునునితో ఇలా అంది. “రాకుమారా! నేను సూర్యుని కుమార్తెను. నా పేరు కాళింది. నాకు శ్రీకృష్ణుడు భర్తగా కావాలని కోరిక. అందుకే ఈ నది ఒడ్డున తపస్సు చేస్తున్నాను. శ్రీకృష్ణుడు వేట నిమిత్తం ఇక్కడకువచ్చి నన్ను వివాహం చేసుకుంటాడు అని నా తండ్రి చెప్పాడు.అందుకే శ్రీకృష్ణుని రాక కొరకు వేచి ఉన్నాను..”అని చెప్పింది.

తరువాత శ్రీకృష్ణుడు కాళిందిని తన రథం మీద ఎక్కించుకొని, అర్జునుడితో సహా ధర్మరాజుని వద్దకు వెళ్లాడు. తరువాత శ్రీకృష్ణుడు కాళిందిని తీసుకొని ద్వారకకు వచ్చాడు. ఒక శుభముహూర్తాన బంధుమిత్రుల సమక్షంలో శ్రీకృష్ణుడు కాళిందిని వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఖాండవ వన దహన సమయంలో అగ్ని దేవుడు అర్జునుడికి గాండీవము, అక్షయతూణీరము, కవచము, దివ్యరథము ఇచ్చాడు. అదేసమయంలో మయుడు అనే దానవ శిల్పిని అర్జునుడు రక్షించాడు. దానికి ప్రతిఫలంగా మయుడు పాండవులకు ఇంద్రప్రస్థ నగరంలో ఒక విచిత్రమైన సభను నిర్మించి ఇచ్చాడు. రాజసూయయాగ సందర్భంలో సుయోధనుడు ఆ సభలో అవమానాలపాలయ్యాడు.

అవంతి రాజ్యాన్ని విందానువిందులు అనే వారు పాలిస్తున్నారు. వారి తల్లి పేరు రాజాధి దేవి. కుంతీదేవికి సోదరి. శ్రీకృష్ణునికి మేనత్త. విందానువిందులు తన సోదరి మిత్రవిందకు స్వయంవరం చాటించారు. శ్రీకృష్ణుడు ఆ స్వయంవరానికి వెళ్లాడు. ఆ స్వయంవరంలో మిత్రవింద తన మేనబావ అయిన కృష్ణునివరించింది. శ్రీకృష్ణుడు ఆ విధంగా తన మేనత్తకూతురు మిత్రవిందను వివాహం చేసుకున్నాడు.

కోసల దేశాన్ని నర్మజిత్తు అనే రాజు పాలిస్తున్నాడు. ఆయన కుమార్తె పేరు నాగ్నజితి. ఆయన వద్ద ఆవుల మందలు, మంచి జాతి ఎద్దులు ఉన్నాయి. వాటిలో ఏడు ఆబోతులు చాలా ప్రసిద్ధిచెందాయి. నర్మజిత్తు తన కుమార్తెకు వివాహం చేయాలని అనుకున్నాడు. ఎవరైతే తన వద్ద ఉన్న ఏడు ఆబోతులను లొంగదీసుకుంటారో వారికి తన కుమార్తెను ఇచ్చి వివాహం చేయాలని అనుకున్నాడు. ఎంతో మంది రాజులు ప్రయత్నించారు కానీ ఎవరూ ఆ ఎద్దులను లొంగదీసుకోలేకపోయారు. ఈ విషయం శ్రీకృష్ణుడికి తెలిసింది. చిన్నప్పటి నుండి ఆవులు ఎద్దుల మనోభావాలు తెలిసినవాడు కాబట్టి తన వల్ల అవుతుందేమో అని అనుకొని కోసల దేశానికి వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుని గుణగణాలు పరాక్రమము అది వరకే విన్న నాగ్నజితి కృష్ణుడు తన భర్త అయితే బాగుండు అని అనుకొంది.

శ్రీకృష్ణుడు కోసల రాజును చూచి ఇలా అన్నాడు. “రాజా! మీ కుమార్తె నాగ్నజితిని నేనువివాహం చేసుకోవాలని అనుకుంటున్నాను. దానికి మీరు పెట్టిన కన్యాశుల్కము అంటే ఎద్దులను లొంగదీసుకోవడం నేను ఇవ్వను. కన్యాశుల్కం ఇవ్వడం మా ఆచారానికి విరుద్ధము.” అని అన్నాడు. దానికి కోసల రాజు ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణా! నీ కంటే మంచి అల్లుడు నాకు ఎక్కడ దొరుకుతాడు. నా కూతురును నీకే ఇస్తాను. అయితే నేను ఇదివరకే నా వద్ద ఉన్న ఏడువృషభాలను ఎవడు లొంగదీసుకుంటాడో వాడికే నా కుమార్తెను ఇస్తాను అని ప్రకటించాను. చాలా మంది రాజులు ప్రయత్నించి విఫలం అయ్యారు. నేను మాటతప్పితే ఆ రాజులు నీ మీద నా మీద శత్రుత్వంవహిస్తారు. కాబట్టి ఆ ఎద్దులను ఎలాగో ఒక లాగా లొంగదీసుకో. అయినా కంసుడిని జరాసంధుడిని జయించిన పరాక్రమవంతుడికి నీకు ఈ ఎద్దులు ఒక లెక్కా. కాబట్టి నా వద్ద ఉన్న ఏడు ఎద్దులను లొంగదీసుకొని నా కుమార్తెను వివాహమాడు” అని అన్నాడు. చేసేది లేక కృష్ణుడు ఆ నిబంధనకు ఒప్పుకున్నాడు. ఒక్కసారి ఆ ఏడు ఎద్దులను చూచాడు. ఒక్కసారిగా ఏడు ఎద్దులను లొంగదీసుకోవడం అసాధ్యం

అనుకున్నాడు. ఏడు ఎద్దుల ముందు ఏడు రూపాలుగా నిలిచాడు. ఏడు ఎద్దులను ఒకేసారి లొంగదీసుకున్నాడు. తరువాత తన మామూలు స్వరూపం ధరించాడు. ఈ విధంగా నగ్నజిత్తు పెట్టిన నిబంధన సక్రమంగా నిర్వహించి నాగ్నజిత్తిని వివాహం చేసుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు నాగ్నజిత్తిని వివాహం చేసుకున్నాడు అన్న విషయం అంతకు ముందు ఎద్దులను లొంగదీసుకోలేక ఓడి పోయిన రాజులకు తెలిసింది. వారందరూ కలిసి కృష్ణుని మార్గమధ్యంలో అడ్డగించారు. శ్రీకృష్ణుడు తన అవక్రపరాక్రమంతో వారి నందరినీ ఓడించాడు. ద్వారకకు వచ్చాడు.

కేకయ దేశాధిపతి అయిన శ్రుతకీర్తి కుమార్తె పేరు భద్ర. భద్ర కూడా శ్రీకృష్ణుడి మేనత్త కూతురు. ఆమెను కూడా శ్రీకృష్ణుడు శాస్త్రోక్తంగా వివాహం చేసుకున్నాడు.

మద్రరాజు కుమార్తె లక్ష్మణను శ్రీకృష్ణుడు శాస్త్రోక్తంగా వివాహం చేసుకున్నాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ విధంగా శ్రీకృష్ణుడు రుక్మిణి, సత్వభామ, జాంబవతి, కాళింది, మిత్రవింద, నాగ్నజిత్తి, భద్ర, లక్ష్మణ అనే ఎనిమిది కన్యలను శాస్త్రోక్తంగా వివాహం చేసుకున్నాడు.

నరకుడు అనేవాడు ప్రాక్జ్యోతిష పురం పరిపాలిస్తున్నాడు. వాడు అదితి వద్దనుండి కుండలములను, వరుణదేవుని ఛత్రాన్ని, దేవతల వద్దనుండి మణులను అపహరించాడు. దేవేంద్రుడు శ్రీకృష్ణుని వద్దకు వచ్చి నరకుని దురాగతాలను వివరించాడు. నరకాసురుని వధించడానికి శ్రీకృష్ణుడు తన గరుడవాహనం ఎక్కి బయలుదేరాడు. శ్రీకృష్ణుని భార్య సత్వకూడా తానూ వస్తానంది. “నాథా! నీవు రణరంగంలో శత్రువులను సంహరిస్తుంటే చూడాలని ఉంది. నన్ను కూడా తమరి వెంట వస్తాను. అక్కడి విశేషాలు అన్నీ నేను కళ్లారా చూచి తమ వీర విక్రమ పరాక్రమాలు మన రాణులందరికీ వివరిస్తాను” అని అడిగింది. దానికి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “నీకు బలం లేదు. అబలవు. అది రణరంగము. అక్కడ ఏనుగులు ఉంటాయి కానీ తుమ్మెదలు ఉండవు. గుర్రపు డెక్కల చప్పుడు తప్ప తుమ్మెదల రుంకారాలు వినబడవు. అక్కడ జలకాలాటలు ఆడరు బాణాలతో ఆడుకుంటారు. యుద్ధభూమిలో రాక్షస మూకలు తప్ప తామర పూలు కనిపించవు అయినా పూలకంటే సుకుమారివి నీకు ఈ కత్తులు, బల్లెలు, బాణాలు ఎందుకు చెప్పు.” అని అనునయించాడు. దానికి సత్వ ఇలా అంది.

ఉ॥దానవులైననేమి మరి దైత్యసమూహములైననేమి? నీ
మానిత బాహు దుర్గముల మాటున నుండగ నేమి శంక? నీ
తో నరుదెంతు నంచు గరతోయజాల్ ముకుళించి మ్రొక్కె న
మ్మానిని దన్ను భర్త బహుమాన పుష్కరదృష్టి జూడగన్

చేసేది లేక శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామను కూడా గరుడుని మీద ఎక్కించుకొని ఆకాశ మార్గాన ప్రాక్ జ్యోతిషపురం చేరుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు తన గదాదండంతో, అస్త్ర శస్త్రములతో నరకుని దుర్గములను ఛేదించాడు. తన రాకను తెలియజేస్తూ పాంచజన్యం ను పూరించాడు. నరకాసురుడి దుర్గ రక్షకుడు మురాసురుడు. పాంచజన్యం శబ్దంవిని వాడు కోటనుండి బయటకు వచ్చాడు. వాడికి ఐదు తలలు. వాడు తన ఐదు తలలను విదిలిస్తూ కృష్ణుని మీదికి వచ్చాడు. తన శూలాన్ని గరుడుని మీదికి ప్రయోగించాడు. ఆ శూలాన్ని కృష్ణుడు లాఘవంగా పట్టుకొని మధ్యలో విరిచాడు. ఆ రాక్షసుడి మీద వాడి అయిన బాణాలను ప్రయోగించాడు. మురాసురుడు తన గదను కృష్ణుని మీదికి విసిరాడు. ఆ గదను తనగదతో అడ్డుకున్నాడు కృష్ణుడు. ఇలా కాదని కృష్ణుడు తన చక్రాయుధాన్ని గురి చూసి విసిరాడు. ఆ చక్రాయుధం గిరాగిరా తిరుగుతూ పోయి వాడి ఐదు తలలను ఖండించింది. మురాసురుడు నేలకూలాడు.

మురాసురుడికి ఏడుగురు కుమారులు. తండ్రి మరణానికి అతని ఏడుగురు కుమారులు కోపంతో ఊగిపోయారు. నరకుడు ఈ ఏడుగురినీ కృష్ణుని మీదికి పంపాడు. ఈ ఏడుగురికి నాయకుడు పీరుడు. శ్రీకృష్ణుని ఏడుగురు ఒకేసారి ఎదుర్కొన్నారు. గద, ఖడ్గం, శూలం మొదలగు ఆయుధాలను కృష్ణుని మీద ప్రయోగించారు. కృష్ణుడు వారి ఆయుధాలను ఎదుర్కొంటూ బాణాలతో వారిని కొట్టసాగాడు. వారందరినీ తన అస్త్ర శస్త్రములకు బలి చేసాడు. తాను పంపిన వారంతా కృష్ణుని చేతిలో హతులవడం చూచి నరకుడు ఆశ్చర్యపడ్డాడు. శ్రీహరి ఈ అవతారంలో వచ్చాడు అని తలచి శ్రీహరిని దూషించాడు. తానే స్వయంగా కవచము, ఆయుధములు ధరించి శ్రీకృష్ణుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు.

నరకాసురుడు యుద్ధానికి వచ్చేలోపల శ్రీకృష్ణుడు సత్యకు యుద్ధం చేయడం ఎలాగా, ఆయుధాలను ఎలా ప్రయోగించాలి, శత్రువు ప్రయోగించే ఆయుధాలు ఎలా తప్పించుకోవాలి మొదలైన యుద్ధమెళుకువలు బోధించాడు. ఈ లోపల నరకుడు యుద్ధభూమికి వచ్చాడు. వాడిని చూచింది సత్య. చీర చెంగు నడుముకు జిగించింది. విల్లంబులు చేతికి తీసుకుంది. నరకుడితో యుద్ధానికి సిద్ధం అయింది. ఇది చూచి శ్రీకృష్ణుడు నవ్వుతూ ఇలా అన్నాడు. “ఇంత యుద్ధం చేసిన వాడిని వీడితో యుద్ధం చేయలేనా. నువ్వెందుకు యుద్ధానికి సిద్ధపడ్డావు. నీవు యుద్ధం చూడటానికి వచ్చావు కానీ చేయడానికి కాదు. కాబట్టి నేను యుద్ధం చేస్తాను చూస్తూ ఉండు.” అని అన్నాడు. సత్యభామ తల అడ్డంగా ఊపింది. సరే విల్లందుకో అని తనవిల్లును సత్యకు ఇచ్చాడు కృష్ణుడు.

కృష్ణుడి విల్లు చేత్తో పట్టుకోగానే ఆమెకు ఎక్కడలేని శక్తి వచ్చింది. ఒక మహాశక్తిగా మారి పోయింది. ఒక్కసారి వింటినారి సంధించి వదిలింది. ఆ ధ్వనికి శత్రుసేనలు ఉలిక్కిపడ్డాయి.

సత్యభామ వింటికి ఎప్పుడు బాణం సంధించిందో, ఎప్పుడు వింటినారి సొరించిందో, ఎప్పుడు బాణం వదిలించిందో కనిపించడంలేదు. సత్యభామ వింటి నుండి బాణాలు వర్షంలాగా కురుస్తున్నాయి. అసలే స్త్రీ యుద్ధం చేయడం. అదీ అత్యంత లాఘవంగా యుద్ధం చేయడం అంతా నోరు తెరిచి చూస్తున్నారు. ఇంతలో ఆ బాణాలు తగిలి కిందపడుతున్నారు. ఇదంతా చూచి కృష్ణుడు ఆమె యుద్ధ లాఘవానికి మనసారా మెచ్చుకుంటున్నాడు. సత్యకూడా ఎడమపాదం ముందు పెట్టి కుడి కాలు వంచి కుడి చేత్తో విల్లు పట్టుకొని ఎడమ చేత్తో బాణాలు సంధిస్తుంటే, ఆ బాణాల దెబ్బకు శత్రుసైన్యాలు నేలరాలుతుంటే ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నాడు కృష్ణుడు. ఈ సత్య ఏమిటి ఈ విధంగా యుద్ధం చేయడం ఏమిటి అని ఆయనకువంతగా ఉంది.

సీ॥బొమ్మ పెండ్లిండ్లకు బోనొల్ల నను బాల రణరంగమున కెట్లు రా దలంచె?
మగవారి గనిన దా మఱుగు జేరెడు నింతి బగవారి గెల్వ నే పగిది జూచె?
బసిడియెయ్యెల లెక్క భయమందు భీరువు ఖగపతి స్కంధమే కడిది నెక్కె?
సఖుల కోలాహల స్వనము లోర్వని కన్య పటాహభాంకృతుల కెబ్బంగి నోర్చె?
ఆ॥నీల కంఠంబులకు నృత్యంబు గఱపుచు నలసి తలగి పోవు నలరు బోడి
యేవిధమున నుండె నెలమి నాలీడాది మానములను రిపులమాన మడప!

వీణకూడా చక్కగా పట్టుకోదే విల్లు ఎలా పట్టించబ్బా! మల్లెతీగను చెట్టుకు కట్టి పాకించడం తెలియని మగువ అల్లెతాటిని వింటికి ఎలా సంధించింది. ముత్యాలు దండగా గుచ్చడం తెలియని కోమలి బాణాలు ఎలా వేయగలుగుతూ ఉంది. చిలుకకు ముద్దుమాటలు నేర్వలేని చెలువ, అస్త్ర మంత్రాలు ఎలా స్వప్థంగా పలుకగలుగుతూ ఉంది. పది మాటలకు ఒక్క మాట కూడా బదులు చెప్పని ముగ్ధమనోహరి సింహనాదం చేస్తూ ఎలా యుద్ధం చేస్తూ ఉంది. వామో! ఈమె సామాన్య స్త్రీ కాదు. వీరనారి అని మనసులో అనుకున్నాడు కృష్ణుడు. సత్యభామ రణరంగంలో విజృంభిస్తూ ఉంది. శత్రువుల మీద శరవర్షం కురిపిస్తూ ఉంది. ఆ శరవర్షానికి రాక్షసుల సైన్యం తరిగిపోతూ ఉంది. రాక్షసులు యుద్ధభూమి నుండి పారిపోతున్నారు. కొంత మంది నరకుని శరణు వేడుతున్నారు.

వెంటనే కృష్ణుడు సత్యను చూచి “సత్తా! నీ ప్రతాపానికి రాక్షస సైన్యం పారిపోయారు. మనకు విజయం లభించింది. ఇంక యుద్ధం చాలించి విశ్రాంతి తీసుకో. ఆ విల్లు నాకివ్వు. నీకు బహుమానంగా కోరినన్ని నగలు ఇస్తాను.” అని అన్నాడు. సత్యకూడా విల్లును కృష్ణుడికి ఇచ్చి తన నుదుట పట్టిన చెమటను తుడుచుకుంది. ఇదంతా చూస్తున్న నరకుడు ఇలా అన్నాడు. “ఏం కృష్ణా! నీ ఎదుటనే నీ భార్య తన వీరత్వం ప్రదర్శిస్తుంటే యుద్ధం చేయడం మాని చోద్యం చూస్తున్నావా. అది గొప్పతనం అనుకున్నావా. నేను వీరుడను కాబట్టి ఇంతవరకు ఆడుదానితో యుద్ధం చేయలేదు.” అనిఅన్నాడు. దానికి కృష్ణుడు “నరకాసురా! తొందర పడకు. నీవుబంధించిన కన్యలు సంతోషించేటట్టు

నిన్ను ఈ రోజే చంపుతాను” అని అన్నాడు. కృష్ణుడు శతఘ్ని అనే దివ్యాస్త్రమును నరకుని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము ప్రభావానికి నరకుని సేనలు కుప్పకూలాయి. రణరంగమంతా రాక్షస సైనికుల కళేబరాలతో నిండిపోయింది. కాని కొంత మంది మొండి వాళ్లు కృష్ణుని మీద అస్త్ర శస్త్రములు ప్రయోగించారు. వాటిని అన్నిటినీ కృష్ణుడు మధ్యలోనే ఖండించాడు.

ఇది ఇలా ఉంటే గరుడుడు ఆకాశం మీది నుండి నేల బారుగా రావడం ఏనుగులను హయములను ముక్కుతో పొడిచి చంపడం మరలా సైకి ఎగరడం చేస్తున్నాడు. చాలా మంది రాక్షస సైన్యం గరుడుని రెక్కల వేగానికి చెల్లాచెదరయ్యారు. చావగా మిగిలిన సైనికులు నగరంలోకి పారిపోయారు. ఇది చూచి నరకుడు శక్తి ఆయుధాన్ని గరుడుని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ ఆయుధాన్ని గరుడుడు తన రెక్కలతో దూరంగా విసిరాడు. నరకుడు తన ఏనుగు మీది నుండి ఒకశూలాన్ని కృష్ణుని మీదికి విసరడానికి చేయి పైకెత్తాడు. ఈ లోపలే కృష్ణుడు తన చక్రాయుధంతో నరకుని శిరస్సు ఖండించాడు. నరకాసురుని తల నేలమీద దొర్లింది. అమృత్యు నరకుడు అంతమొందాడు అని దేవతలు ఉత్సవాలు చేసుకున్నారు.

ఇంతలో భూదేవి కృష్ణుని వద్దకు వచ్చి అదితి కుండలాలను, వరుణుని ఛత్రమును దేవతలకు చెందిన రత్నములను తిరిగి ఇచ్చివేసింది. కృష్ణునితో ఈ విధంగా అంది. “కృష్ణా! నీవు సామాన్యుడివి కావు. సాక్షాత్తు పరమేశ్వరుడవు. మహానుభావా! సమస్త భూతస్వరూపా! నీవు అనంత శక్తి మంతుడవు. వసుదేవుని కుమారుడిగా జన్మించావు. నీవు భక్తులను రక్షించడానికి అనేకరూపాలు ధరించగలవు. ఆది పురుషుడవు. దేవదేవుడవు. సమస్త జగత్తుకు కారకుడవు. నీవు అజుడవు అవ్యయుడవు. నీకు ఆది అంతము లేదు. ఓ దేవా! నీవు ఈ జగత్తును సృష్టించడానికి రక్షోగుణాన్ని, సోషించడానికి సత్వగుణాన్ని, లయం చేయడానికి తమోగుణాన్ని ఆశ్రయించావు. నీవు కాలస్వరూపుడవు. నాతో కలిపి పంచభూతములు, వాటికి మూలమైన పంచతన్మాత్రలు మనోబుద్ధిఅహంకారాలు, ఇవన్నీ నీనుండి ఉద్భవించినవే. ఈ బాలుడు నరకుని కుమారుడు. తన తండ్రిని చంపిన నిన్ను చూసి భయపడుతున్నాడు. వీడికి ఎవరూ దిక్కులేదు. వీడిని నీవే కాపాడాలి.” అని నరకుని కుమారుడిని ముందుకు తెచ్చింది.

కృష్ణుడు నరకుని కుమారుడైన భగదత్తుని ఆశీర్వదించాడు. అతడిని నరకుని స్థానంలో పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. భగదత్తుడు కృష్ణుని తన రాజసాధంలోకితీసుకెళ్లాడు. నరకుని సాధంలో పదహారువేలమంది రాజకన్యలు బందీలుగా ఉన్నారు. వారందరూ నరకుని చేత ఓడింపబడిన రాజ్యముల నుండి బందీలుగా తీసుకురాబడిన వాళ్లు. కృష్ణుడు వారి నందరినీ బంధవిముక్తులను చేసాడు. వారందరూ నరకుని చంపి తమను బంధవిముక్తులుగా చేసిన కృష్ణుని జగన్మోహనాకారం వంక ఆసక్తిగా చూచారు. ఇంతటి జగన్మోహనాకారుని భార్యగా పొందిన అతివ

ఎన్ని పూజలు చేసిందో అనిఅబ్బురపడ్డారు. వివాహం చేసుకుంటే ఇలాంటి వాడినే చేసుకోవాలి అనిఅనుకున్నారు. “నరకుడు మనలను బందీలుగా తేవడం బంధించడం గురించి ఎంతో బాధ పడ్డాం. ఆ నరకుని రోజూ తిట్టుకున్నాం. కాని వాడు బందీలుగా తెచ్చి మనకు మేలు చేసాడు. లేకపోతే ఇటువంటి సుగుణాలరాశి మనకు దొరికేవాడేనా!” అని తమలోతాము మురిసిపోయారు.

వీరి మనోభావాలను గ్రహించిన కృష్ణుడు, వారందరికీ మంచి దుస్తులు ఆభరణాలు ఇప్పించాడు. అందరికీపల్లకీలు ఏర్పాటు చేసి ద్వారకకు పంపించాడు. భగదత్తుడు కృష్ణుడికి అనేక విలువైన కానుకలు తెల్లపనుగులు ఇచ్చి సత్కరించాడు. తరువాత కృష్ణుడు సత్తతో కలిసి దేవేంద్రుని రాజధాని అయిన అమరావతికి వెళ్లాడు. అదితికి ఆమె కుండలాలు ఇచ్చాడు. వరుణుడికి ఛత్రం ఇచ్చాడు. సత్యభామ కోరిక మేరకు నందన వనంలో విహరించడానికి వెళ్లాడు. అక్కడ సత్య పారిజాతవృక్షం చూసింది. దానిని చూచి ముచ్చట పడింది సత్య. అది తనకు కావాలని అడిగింది. చెట్టు కదా అని కృష్ణుడు ఆ పారిజాతవృక్షాన్ని వేళ్లతో సహా పెకలించి గరుడుని వీపు మీద పెట్టాడు. సత్యను ఎక్కించి తను ఎక్కాడు. ద్వారకకు బయలుదేరాడు.

వన రక్షకులు వెంటనే పోయి ఇంద్రుడికి చెప్పారు. ఇంద్రుడు వెంటనే కృష్ణుని అడ్డుకున్నాడు. నా ఉద్ధానవనంలో నుండి దొంగతనంగా పారిజాతం తీసుకుపపోవడానికి వీలు లేదు అని ఎదిరించాడు. ఇంతలో దేవసేన కృష్ణునితో యుద్ధానికి తలపడింది. కృష్ణుడు ఇంద్రునితో ఇలా అన్నాడు. “ఇంద్రా! మీ దేవతలు నరకుడి బాధలు భరించలేక రక్షించమని కోరితో నేను సత్య వచ్చి ప్రాణాలకు తెగించి నరకుడితో పోరాడి వాడిని సంహరించి మీకు రాక్షసుల బాధ నుండి విముక్తి కలిగించాము. దానికి నాకు కృతజ్ఞతలు చెప్పవలసింది పోయి, ఏదో ఒక చెట్టు తీసుకున్నందుకు నా మీదికి యుద్ధానికి వస్తారా. చేసిన మేలు అంత త్వరగా మరచి పోతే ఎలా. ఆ మాత్రం ఇంగిత జ్ఞానం లేని వాడు ఇంద్రుడుగా ఉండటం అనవసరం. మీ దేవతల అహంకారానికి అంతు లేకుండా పోతోంది. నరకుడితో యుద్ధం చేసిన వాడిని మీతో యుద్ధం చేయడం ఒక పనికాదు.” అని మందలించాడు. ఆ మాటలకు దేవేంద్రుడు తలవంచుకొని వెళ్లిపోయాడు.

శ్రీకృష్ణుడు పారిజాతాన్నితెచ్చి సత్య ఉద్ధాన వనంలో నాటించాడు. నరకాసురుని చెర నుండి విడిపడిన పదహారువేలమంది రాజకన్యలకు విడివిడిగా వసతులు ఏర్పాటుచేయించాడు. ఆ కన్యల కోరిక మేరకు ఒక శుభముహూర్తాన పదహారువేలమందినీ శాస్త్రోక్తంగా వివాహం చేసుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు గృహస్థ ఆశ్రమాన్ని పాటిస్తూ దాన ధర్మాలు హేమామాలు జపతపాలు ఆచరిస్తూ ధర్మబద్ధంగా జీవిస్తున్నాడు. కాని ఒకరి కన్నా ఎక్కువ భార్యలు ఉన్నప్పుడు సవతి పోరు సహజంగా ఉంటుంది కదా! అది భర్త మీద తన ప్రభావాన్ని చూపుతుంది. కాని కృష్ణుడు తన

సామర్థ్యంతో అందరినీ సమానంగా చూస్తూ దానిని అభిగమించాడు. కృష్ణుని భార్యలు కూడా అణుకువ విధేయతలతో కృష్ణుని సేవిస్తున్నారు. ఎంతో మంది దాసీజనం ఉన్నా కృష్ణుని భార్యలు ఆయనకు సపర్యలు తమ స్వహస్తాలతో చేసేవారు కానీ దాసీలకు అప్పగించేవారు కాదు. ఆవిధంగా పదహారువేల ఎనిమిది మంది భార్యలు తమ పాతివ్రత్యాన్ని పాటిస్తూ భర్తకు సేవచేస్తున్నారు.

ఒక రోజు శ్రీకృష్ణుడు రుక్మిణీదేవి మందిరంలో ఉన్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు తెల్లని పాన్పుమీద కూర్చుని ఉన్నాడు. పక్కనే రుక్మిణీ కూర్చుని ఉంది. వింజామరతో కృష్ణుడికివిసురుతూ ఉంది. రుక్మిణిని చూచి కృష్ణుడు పరిహాసానికి ఇలా అన్నాడు.

“రుక్మిణీ! బలంలో కానీ, శౌర్యంలో కానీ, కులంలో కానీ, రూపంలో కానీ, గుణగణాలలో కానీ, శిశుపాలుడు మొదలగు రాజులు, చక్రవర్తులు ఈ లోకంలో ఎంతోమంది ఉన్నారు కదా! మరి అటువంటి వారిలో శిశుపాలుడువంటి గొప్పవాడిని చూచి నీ అన్న నీ తల్లితండ్రులు నీకు వివాహం చేద్దామనుకుంటే, పిరికితనంతో పారిపోయి సముద్రం మధ్యలో తలదాచుకుంటున్న నన్ను వరించడానికి కారణం ఏమిటి? మేము యాదవులము. మాకు రాజ్యం లేదు. ఇతరులకు దూరంగా సముద్రమధ్యలో ఉంటున్నాము. పైగా నాకు శత్రువులు ఎక్కువ. బలవంతులైన రాక్షసులంతా నాకు శత్రువులే. మాకు రాజ్యం మీదా రాజు సింహాసనాల మీద ఆసలేదు. ఉన్నదాంట్లో తృప్తిగా బతుకుతున్నవాళ్లము. రాజులు, చక్రవర్తుల దృష్టిలో మేము దరిద్రులము. పేదవాళ్లము. మీ అన్నలాంటి వారి దృష్టిలో మేము గుణలేని వారము. మాకు పేదవారితో తప్ప ధనవంతులతో బంధుత్వము కానీ, మిత్రత్వము కానీ లేదు. మాకు సన్యాసులే ఆపులు. ఎవరి కంటా పడకుండా సముద్రంలో ఇల్లుకట్టుకొని బతుకు ఈడుస్తున్నాము. మరి ఇన్నిఅవలక్షణాలు ఉన్నవాడిని నీవంటి రాచకన్యలు వరిస్తారా!

రుక్మిణీ! నాలో ఏం చూసి నీవు నన్ను వరించావో అర్థం కావడం లేదు. వియ్యాలికి నెయ్యాలికి సరి వారు ఉండాలంటారు. అప్పుడే అది శోభిస్తుంది. వియ్యం నెయ్యం భిన్నమైన వారి మధ్య కుదరవు కదా! ఏమిటో నేను తగిన వాడిని కాదని నీవు గ్రహించలేకపోయావు. ఎవరో చెప్పిన మాటలు విని నా మీద మక్కువ పెంచుకున్నాము. పొరపాటు చేసావు. ఇప్పటికైనా మించి పోయింది లేదు. నీకు తగిన వాడిని, రాజేంద్రుడిని, సరిసమానుడిని చూచి వివాహం చేసుకో. నా వంటి గుణహీనుడైన వాడితో ఏం సుఖపడతావు. మరి ఆనాడు ద్వారక నుండి మిథిలకు వచ్చి నిన్ను ఎందుకు తీసుకు వచ్చానంటే, సాల్వుడు, నీ అన్న రుక్మి, శిశుపాలుడు, జరాసంధుడు, బలగర్వంతో మిడిసిపడుతున్నారు. వారి అహంకారాన్ని అణచడానికి మాత్రమే తీసుకొని వచ్చాను కానీ నీ మీద ప్రేమతో కాదు. ఎందుకంటే నేను కామానికి మోహానికి అతీతుడిని. ఉదాసీనుడిని. క్రియారహితుడిని. పైగా పరిపూర్ణుడిని కాబట్టి నాకు కావాల్సింది అంటూ ఏదీ లేదు. చలించని

దీపకళికలాగా నిశ్చలంగా ఉంటాను. ఎటువంటి స్పందనలు లేని వాడిని కట్టుకొని నీవు ఏమి సుఖపడతావు. కాబట్టి నేను చెప్పినట్టు చెయ్యి” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలన్నీ మౌనంగా విన్నదిరుక్మిణి. వివాహం అయినది మొదలు ఇప్పటి దాకా ఇటువంటి మాటలు కృష్ణుని నోటి నుండి రాలేదు. అదే ఆమె బాధ. కళ్లనుండి ధారాపాతంగా నీరు కారుతున్నాయి. ముఖం కళావిహీనం అయింది. శరీరం నిలవడం లేదు. వణుకు వస్తూ ఉంది. కృష్ణుడి మాటలు ఆమె చెవులలో సూదులు గుచ్చినట్టు ఉన్నాయి. అలాగే ఉన్న పళంగా నేల మీదికి జారిపోయింది. వెంటనే కృష్ణుడు ఆమెను పట్టుకొని లేవదీసి పక్కనే కూర్చోబెట్టుకున్నాడు. ముఖాన పన్నీరు చిలకరించాడు. విసనకర్త తీసుకొని విసిరాడు. ఆమె జుట్టు సరిజేసాడు. ఆమెను ఒక పాన్సుమీద పడుకోబెట్టాడు. అప్పటికి రుక్మిణిదేవి తేరుకుంది. కృష్ణునితో ఇలా అంది.

“మీరు చెప్పింది నిజమే. మీకు గుణ రహితులు కాకపోతే దుర్గుణ రహితులు. జ్ఞానము సుఖము, బలము, ఐశ్వర్యము మొదలగు సుగుణాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. కాబట్టి నేను మీకు తగినదానను కాను.

మీరు ప్రకృతి పురుషులకు, కాలానికి, ఈశ్వరుడివి. అరవైనాలుగు కళలతో అలరారే మీ రూపమెక్కడ. మూడుగుణాలతో కూడిన మూఢురాలను నేనెక్కడ. అందుకే నాబోటి మూఢులకు అందకుండా సముద్రంలో మధ్యలో ఉన్నావు. నీవు జ్ఞానస్వరూపుడవు. మాబోటి వారి అజ్ఞానము అనే అంధకారాన్ని తొలగించడానికి ఈ రూపంతో అవతరించావు. నీ భక్తు లచేత సేవించ బడుతున్నావు. కాని నీఅసలు స్వరూపం ఎవరికీ అర్థంకాదు. అంతుపట్టదు. అందులోనూ ఈ మనుష్యులకు అసలు అర్థం కాదు. కనీసం ఊహకు కూడా అందదు.

ఓ దేవా! నీవు స్వతంత్రుడవు. మేము అస్వతంత్రులము. మేము నిన్ను అనుసరిస్తున్నాము. నిజంగా నీవు దరిద్రుడవే. ఎందుకంటే నీకంటూ ఏమీ లేదు. అన్నీతానే అయినవాడికి ఇంక ఏంకావాలి. నీవే కర్తవు. నీవే భోక్తవు. అన్నీ ఉన్నా ఏమీ లేనివాడవు. అందుకేనేమో నీకు నీ భక్తులు నీకు నిత్యం నివేదనలు, కానుకలు సమర్పిస్తుంటారు. ఓ దేవా! నీవు విజ్ఞానమయుడవు. ఫలప్రదాతవు. అందుకే సత్పురుషులు తమలోని అజ్ఞానము అనే అంధకారాన్ని విజ్ఞానము అనే దీపంతో అంతం చేసి, ఇహలోక సౌఖ్యాలనుత్యణప్రాయంగా త్యజించి నీ సన్నిధినికోరుకుంటారు. కాని కొంతమంది ధనము, సంపదలు, అధికారము అనే అంధకారంలో పడి దిక్కుతోచక నీ తత్వం తెలుసుకోలేక, నిన్ను పూజించక, సంసారము అనే చక్రంలో తిరుగుతున్నారు. అందుకే నీ క్రిగంటి చూపుతోనే అంతం అయ్యే ఆ రాజ్యసంపదలు కలవారిని, వారు దేవేంద్రునితో సమానమైనవారైనా, వారిని నా హృదయం తిరస్కరించింది. నా మనస్సు నిన్ను వరించింది. నా ప్రార్థనను మన్నించి వచ్చి నీవీరత్వంతో నన్ను పరిగ్రహించావు. ఇటువంటి

నీచమైన రాజులను ఎదిరించలేను అనే మిషతో దూరంగా సముద్రంలో మధ్యలో ఉండటం నీ
మాయ కాక మరేమిటి. నీవంటే భక్తి కలవారు, ఎంతటి చక్రవర్తులైనా రాజులైనా తమ సమస్త
సంపదలు వదిలి వానప్రస్థం స్వీకరించి, నిన్ను చేరడానికి తపస్సు చేస్తున్నారు. అంతటి వారే మీ
కొరకు తపస్సు చేస్తుంటే, నా బోటి అబల, ఈ మానవాధములను ఎందుకు కోరుకుంటుంది.
వారిని ఎవరు సేవిస్తారు. నేను జన్మజన్మలకు మీ పాదములనే సేవిస్తాను, అంతే కానీ ఎముకలు
చర్మము రక్తమాంసములతో కూడిన నరాధములను ఎలా సేవిస్తాను.

సీ॥నీరదాగమమేఘనిర్మత్యయః పాన చాతకంబేగునే చౌటిపడెకు
బలిపక్వ మాకంద ఫలరసంబులు గ్రోలు కీరంబు సనునె దుత్తారములకు
ఘనరవాకర్ణనోత్కలిక మయూరము గోరునే కలిన ల్లివరంబు
గలికుంభ పిశితసద్ధాసమోదిత సింహమరుగునే శునక మాంసాభిలాష

తే॥బ్రవిమలాకార! భవదీయ పాదపద్మ యుగ సమాశ్రయ నైపుణోద్యోగచిత్త
మన్యు జేరునే తన కుపాస్త్వంబు గాగ? భక్తమందార! దుర్లభ భవవిదూర!

క॥ధరణీనాథులు దమతమ వరవనితామందిరముల వసియించుచు గో
ఖర మార్జాలంబుల గతి స్థిర బద్ధు లగుదురు నిన్ను దెలియని కతనన్

ఆ॥జలజనాభ! సకల జగతంతరాత్మవై నట్టి దేవ! నీ పదారవింద
యుగళి సానురాగయుక్తమై నా మది గలుగునట్లుగాగ దలపు మనఘ!"

అని పలికింది రుక్మిణి. ఆ మాటలు విన్న కృష్ణుడు ఈ విధంగా అన్నాడు.

చ॥అలికులవేణి! నవ్వులకు నాడిన మాటల కింత నీ మదిం
గలగగె నేల! వేటలను గయ్యములన్ రతులందు నొవ్వగా
బలికిన మాట లెగ్గు లని పట్టుదురే? భవదీయ చిత్తముం
దెలియగ గోరి యే బలికితిన్ మదిలో నిటు గుండ నేటికిన్!

ఉ॥నీవు పతివ్రతామణివి నిర్మల ధర్మవివేక శీల స
ద్భావపు నీ మనోగతుల బాయక యెప్పుడు నన్నదీయ సం
సేవయ కాని యన్యము భజింపవు పుట్టిన నాట నుండి నీ
భావ మెఱింగి యుండియును బల్కిన తప్పు సహింపు మానినీ

రుక్మిణీ! నీమాటలు నా చెవులకు ఇంపుగా ఉన్నాయి. నీ పాతివ్రత్యము, నా మీద నీ కున్న ప్రేమా స్పష్టమయ్యాయి. నా మాటలకు నీ మనస్సు చలించక పోగా ఇంకా ధృఢమయింది. ఇంక మీదట నీతో ఒక గృహస్థులాగా ప్రవర్తిస్తాను. ఇంద్రియ లోలురు అయిన వారు నా వంక కన్నెత్తి కూడా చూడరు. ఎందుకంటే నేను నివృత్తి మార్గంలో నడుస్తాను. ప్రవృత్తి మార్గంలో నడిచే వాళ్లు అల్పబుద్ధులు. కేవలం సుఖాల కొరకు నా గురించి వ్రతాలు నోములు తపస్సులు చేస్తుంటారు. నీతో సమానమైన స్త్రీ ఈ లోకంలో లేదు. నీవు నీ వివాహ సమయంలో ఎందరో రాజులను కాదని నన్ను వరించావు. రాచకన్యలకు అతీతంగా, ఒక బ్రాహ్మణుని నీ సందేశం వినిపించడానికి పంపావు. నేను కూడా నీ ఆహ్వానాన్ని మన్నించి వచ్చి నిన్ను తీసుకొని వస్తుంటే నీ సోదరుడు అడ్డు తగిలితే అతడిని వికారస్వరూపుడిని చేసాను.. అది చూచి నా సోదరుడే సహించలేకపోయాడు కానీ నువ్వు నా మీద ప్రేమతో సహించి ఊరుకున్నావు. అప్పుడు నాకు నీ మీద ప్రేమ రెట్టింపు అయింది.” అని కృష్ణుడు రుక్మిణిని అనునయించాడు.

కృష్ణుని మాటలకు రుక్మిణి కోపం క్షణంలో ఎగిరి పోయింది.సిగ్గుతో తలవంచుకుంది. కృష్ణుడు ఆమెకు వివిధములైన ఆభరణములు, వస్త్రములు ఇచ్చి ఆమె కోపమును పోగొట్టాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పుడు నీకు కృష్ణుడికి పదహారువేల ఎనిమిది మంది భార్యలకు కలిగిన సంతానం గురించి చెబుతాను విను. రుక్మిణీ దేవి వలన కృష్ణునికి ప్రద్యుమ్నుడు, చారుధేష్ణుడు, చారుదేవుడు, సుధేష్ణుడు, సుచారువు, చారుగుప్తుడు, భద్రచారువు, చారుభద్రుడు, విచారువు, చారువు అనే పదిమంది కుమారులు కలిగారు. అలాగే సత్యభామ మొదలగు ఏడుమంది భార్యలకు ఒక్కొక్కరికి పదిమంది వంతున సంతానం కలిగారు. అలాగే పదహారువేలమంది భార్యలకు ఒక్కొక్కరికి పది మంది వంతున సంతానం కలిగారు. ఈ సంతానానికి వివాహాలు జరిగి వారికి కూడా సంతానం కలిగారు. ఈవిధంగా యాదవ, వృష్ణి,భోజ, అంధక మొదలగు నూటొక్క వంశములు వృద్ధిచెందాయి. వీళ్లకు విద్య నేర్పడానికి మూడుకోట్ల ఎనభైవేల ఒక్క మంది ఉన్నారంటే, విద్యార్థుల సంఖ్య ఊహకందదు కదా!

రుక్మిణి అన్న రుక్మి తనకు బావ కృష్ణుని వలన కలిగిన అవమానానికి బాధపడుతున్నాడు. కాని ఏమీ చేయలేక ఆ బాధను తనతోనే దాచుకున్నాడు. రుక్మికి కృష్ణుడి మీద కోపం ఉన్నా చెల్లెలు మీద మాత్రం ప్రేమగానే ఉండేవాడు. ఆ కారణం చేత రుక్మి తన కుమార్తెను తన చెల్లి రుక్మిణి కుమారుడు ప్రద్యుమ్నుడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

అది ఎలా జరిగిందంటే రుక్మి తన కుమార్తె రుక్మవతికి స్వయంవరం ప్రకటించాడు. పెళ్లికొడుకులు అయిన రాజులందరికీ ఆహ్వానాలు పంపాడు. ప్రద్యుమ్నుడికి కూడా ఆహ్వానం అందింది. రుక్మిణి కూడా తన అన్న కూతురిని చేసుకోమని ప్రోత్సహించింది. ప్రద్యుమ్నుడు వెంటనే

బాగా అలంకరించుకొని రథం ఎక్కి తన మేనమామ అయిన రుక్మి వద్దకు బయలుదేరాడు. ప్రద్యుమ్నుడు వెళ్లేటప్పటికి ఎంతోమంది రాజులు స్వయంవరానికి వచ్చారు. ప్రద్యుమ్నుడికి తన తండ్రి చేసిన పనిగుర్తుకు వచ్చింది. వెంటనే అంతఃపురానికి పోయి రుక్మి కూతురును చెయ్యిపట్టుకొని తీసుకొని వచ్చి రథం మీద కూర్చోపెట్టుకొని తీసుకొని వచ్చాడు. అడ్డంవచ్చిన వారిని చితకొట్టాడు. ఆ విధంగా తీసుకొని వచ్చిన రుక్మావతిని శ్రీకృష్ణుడు రుక్మిణి కలిసి ప్రద్యుమ్నుడికి ఇచ్చి శాస్త్రోక్తంగా వివాహం జరిపించారు.

రుక్మి మరొక కుమార్తె చారు మతిని కృతవర్త కుమారుడు వివాహం చేసుకున్నాడు. ప్రద్యుమ్నుని కుమారుడు అనిరుద్ధుడు. అని రుద్ధునికి రుక్మి తన మనుమరాలైన రుక్మలోచన అనే కన్యను ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. ఈ వివాహానికి బలరాముడు కృష్ణుడు, సాత్యకి, ప్రద్యుమ్నుడు, సాంబుడు మొదలగువారు తమతమ బంధుమిత్రులతో వచ్చారు. ఇటు రుక్మి కుటుంబం అటు బలరామకృష్ణుల కుటుంబం కలిసిమెలిసి ఆహ్లాదంగా ఉండటం కొంతమంది అసూయాపరులు ఓర్వలేకపోయారు. వారిలో కళింగభూపాలుడు ఒకడు.

వాడు రుక్మిని పక్కకు పిలిచి “ఏంటి రుక్మి! నీకు కృష్ణుడు చేసిన అవమానం అంతలోనే మరిచిపోయావా! ఆ అవమానానికి ప్రతీకారం తీర్చుకోవా! ఎందుకంటే దానికి ఇదే సమయం. అందరూ ఇక్కడే ఉన్నారు. బలరాముడు జూదప్రియుడు. మూర్ఖంగా, మొద్దుగా ఆడతాడు కాని వాడికి జూదంలో మెళుకువలు తెలియవు. నీవు బలరామునితో జూదం ఆడితే నీకే విజయం. ఆ యాదవుల మీద ప్రతీకారం తీర్చుకోడానికి ఇదే సమయం.” అని రుక్మిని రెచ్చగొట్టాడు. ఆ చెప్పుడు మాటలకు రుక్మి లొంగి పోయాడు. జూదం సకల అనర్థాలకు మూలం అని తెలిసి కూడా బలరాముడితో జూదానికి సిద్ధం అయ్యాడు. బలరాముడిని ద్వితీకృడికు ఆహ్వానించాడు. “బలరామా! మనం కాసేపు కాలక్షేపానికి జూదం ఆడదామా! జూదంలో నీకు చక్కని ప్రవేశం ఉందనీ, నీవు జూదక్రీడలో నేర్పరి వనీ విన్నాను. మనం చిన్న పందేలు పెట్టుకొని జూదం ఆడదాము.” అని అన్నాడు.

సరే అన్నాడు బలరాముడు. చిన్న చిన్న పందేలతో మొదలైన జూదం పెద్ద పెద్ద పందేల వరకు వచ్చింది. బలరాముడు ప్రతి ఆటలో ఓడిపోతున్నాడు. ఓడిపోయేకొద్దీ పట్టుదల పెరుగుతూనే ఉంది. రుక్మి ప్రతి ఆటలో బలరాముడిని ఓడిస్తున్నాడు. కళింగుడితో సహా మిగిలిన రాజులు పెద్దగా అరుస్తూ కేరింతలు కొడుతున్నారు. కొంత మంది బలరాముడు ఓడిపోయాడు అని అరుస్తున్నారు. బలరాముడికి ఉక్రోషం పెరిగింది. ఈ సారి లక్ష బంగారు నాణాలు పెట్టి రుక్మి మీద పందెం గెలిచాడు. కాని రుక్మి ఒప్పుకోలేదు. ఇందులో ఏదో మోసం ఉందన్నాడు. “ఇన్నిసార్లు ఓడినవాడివి ఇప్పుడు ఎలా గెలిచావు” అని పేచీ పెట్టాడు. “బలరాముడి గెలుపు నేను అంగీకరించను” అని అన్నాడు. ఇప్పుడు బలరాముడు తోటి రాజులను చూచి “మీరే న్యాయం చెప్పండి” అని అన్నాడు. ఎటు చెబితే ఏమౌతుందో అని వారు మాట్లాడలేదు.

తరువాత ఆట కూడా బలరాముడు గెలిచాడు. అప్పుడు బలరాముడు “ఇప్పుడు చెప్పండి. ఈ విజయం నాదా కాదా!” అనినిలదీసాడు. కొంత మంది “ఈ ఆటలో బలరాముడే గెలిచాడు రుక్మి ఓడి పోయాడు” అని అన్నారు. కానీ కొందరు దుష్టస్వభావులు అయిన రాజులు మాత్రం రుక్మిని సమర్థిస్తూ మాట్లాడారు. “ఇంతకు ముందు జరిగిన పరాభవం అప్పుడే మరిచిపోయావా. ఇప్పుడు ఓటమిని ఒప్పుకుంటావా!” అని రుక్మిని రెచ్చగొట్టారు. రుక్మి కూడా “అసలు బలరాముడికి గెలిచే శక్తి లేదు. అన్ని ఆటలు నేనే గెలిచాను. అయినా బలరామా! ద్యూతంలో గెలిచే నేర్పు నీకెక్కడిది. పశువుల కాచుకున్నవాడివి నీకు జాదం ఆడటం ఎలా తెలుస్తుందిలే” అని హేళన చేసాడు.

ఈ అవమానంతట్టుకోలేక పోయాడు బలరాముడు. తోకతొక్కిన తాచులాగా లేచాడు. పక్కనే ఉన్న ఇనప వస్తువు తీసుకొని రుక్మిని చావబాదాడు. అప్పటిదాకా పగలబడినప్పిన కళింగుని తల పట్టుకొని కింద పడదోసి నోటి మీద సళ్లుఊడేటట్టు కొట్టాడు. బలరాముడు కొట్టిన దెబ్బకు రుక్మి మరణించాడు. ఇదంతా శ్రీకృష్ణుడు మౌనంగా చూస్తున్నాడు కానీ ఒక్కమాట మాట్లాడలేదు. ఎక్కడి వాళ్లు అక్కడ కు వెళ్లిపోయారు. యాదవులు అంతా ద్వారకకు ప్రయాణం కట్టారు. అందరూ ద్వారకకు చేరుకున్నారు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! ప్రహ్లాదుని కుమారుడు విరోచనుడు. ఆయన కుమారుడు బలిచక్రవర్తి. ఆయనకు నూరుమంది కుమారులు. వారిలో పెద్దవాడు బాణుడు. అతడు గొప్పపరాక్రమవంతుడు. అరివీర భయంకరుడు. గొప్ప శివపూజా దురంధరుడు. ఆయన తన పరాక్రమంతో దేవదత్తలను ఓడించాడు. ఆనందంతో కైలాసం వెళ్లి ఆ దేవదేవుని దర్శించాడు. శంకరుడు నాట్లం చేసే సమయంలో భక్తిపారవశ్యంతో ధమరుకం వాయిచాడు.

ఊ॥శంకరాభక్తమానస వశంకర! దుష్టమదాసురేంద్ర నా
శంకర! పాండునీలరుచి శంకరవర్ణ నిజాంగ భోగి రా
ట్యంకణ! పార్వతీహృదయ కైరవ కైరవమిత్ర! యోగి హృ
త్తంకజ పంకజాప్త! నిజతాండవభేలన! భక్తపాలనా!

అంటూ స్తుతించాడు. “ఓ దేవా! నాకు ఒక కోరిక ఉంది. నీవు పార్వతీసహితంగా నా కోటవాకిట రక్షకుడవై యుండి నన్ను రక్షించు. నిరంతరము నీ పాదపద్మములను ఆశ్రయించిన నా కోరిక దయతో మన్నించు” అని కోరాడు. భక్తవత్సలుడైన శివుడు అలాగే అన్నాడు. తన భూతగణాలతో సహా బాణాసురుని రాజధాని శోణపురం వచ్చాడు. అతడి కోటబయట కాపలాగా ఉన్నాడు.

ఒకరోజు బాణుడు ఈశ్వరుని వద్దకు వచ్చి “దేవా! నీ దయవలన యుద్ధంలో నన్ను ఎదిరించేవాడు ఒక్కడు కూడా ఈ భూమండలంలో లేడు. ఎవడూ నాతో యుద్ధానికి రావడం లేదు. యుద్ధం లేక నా వేయి చేతులు దురదవుతున్నాయి. మరి ఈ యుద్ధ కండ్లాతిని ఎలా తీర్చుకోవాలి. భయంకరమైన యుద్ధంలో శత్రువుల మీద తన పరాక్రమాన్ని ప్రదర్శించలేని ఈ చేతులు ఉండీ ఒకటే లేకా ఒకటే. ఈ వేయి చేతులు చూస్తుంటే నాకు సంతోషం కలగటంలేదు. దుఃఖం కలుగుతూ ఉంది. ఈ భూమండలంలో నన్ను ఎదిరించే వీరుడు నీవు తప్ప మరొకడు లేనట్టుంది. నిజమేనా!” అని గర్వంతో పలుకుతున్న బాణుని చూచి శివుడు నవ్వి “కుమారా! తొందరపడకు. నీ ధ్వజం ఏకారణం లేకుండా ఎప్పుడు కూలిపోతుందో, అప్పుడు నేను కాదు గానీ నా అంతవానితో నీవు యుద్ధం చేస్తావు. అప్పుడు నీ చేతుల తీట తీరుతుంది.” అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు సంతోషించి బాణుడు వెళ్లిపోయాడు.

ఆ బాణునికి ఒక కుమార్తె ఉంది. ఆమె పేరు ఉషాబాల. ఆమె అతిలోక సౌందర్యవతి. సుగుణాలరాశి. మన్మథుని ఆరవ బాణంలాగా కుసుమకోమలంగా ఉంటుంది. ఆ ఉషాబాల ఒక రోజు నిద్రిస్తుంటే ఆమెకు ఒక కల వచ్చింది. ఆ కలలో తాను ఒక రాజకుమారునితో విహరించినట్టు భావించింది. ఆ రాజకుమారుని ఉషాబాల అంతకు ముందు చూడలేదు. ఇంతలో మెలుకువ వచ్చింది. ఆ కల వాస్తవం అయితే బాగుండు అని అనుకుంది. కాని ఆ రాజకుమారుడు ఎవరో తెలియనప్పుడు ఆ కల ఎలా నిజం అవుతుంది. అని తనలో తాను అనుకుంది. కాని ఆ రాజకుమారుడి రూపం ఆమె మనసులో ముద్రపడిపోయింది. ఆ సుందరాంగుడు తన ఎదురుగా ఉన్నట్టు, మాట్లాడుతున్నట్టు భ్రమచెంద సాగింది. తన చెలికత్తెలు ఎంత అడిగినా తన మనస్సులో మెదిలే భావాలు వారికి చెప్పలేదు కాని ఉషాబాల ఏదో తెలియని బాధతో ఉందని వారికి అర్థంఅయింది.

వారిలో చిత్రరేఖ అనే చెలికత్తె చాలా తెలివిగలది. చిత్రరేఖ బాణుని మంత్రి కుంభాండకుని కూతురు. ఉషాబాల ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు ఆమె మనసులో బాధగురించి అడిగింది. “సఖీ! నీ వాలకం చూస్తుంటే నీవు ఎవరితోనో ప్రేమలో పడ్డట్టున్నావు. ఎవరా రాజకుమారుడు. ఆయన పేరు రాజ్యము ఏది. నేను నీ ప్రియసఖిని కదా. నాకు చెప్పవా. నాకు తోచిన సాయం చేస్తాను.” అని అనునయంగా అడిగింది. అప్పుడు ఉషాబాల ఈ విధంగా చెప్పింది.

“నాకు కలలో ఒక అందమైన రాజకుమారుడు కనిపించాడు. నేను ఆయనను వరించాను. ఇంతలో కల చెదిరిపోయింది. ఆయన ఎవరో ఏ దేశపు రాకుమారుడో తెలియదు. కేవలం ఆయన రూపం తప్ప మరొకటి తెలియదు” అని చెప్పింది.

“చెలీ!దానికి ఇంత వేదన ఎందుకు. నీకు వివిధరాజుల చిత్రపటాలు చూపిస్తాను. వీరు మాళవ, కొంకణ, ద్రవిడ, మత్స్య, పుళింద, కళింగ, భోజ, నేపాల, విదేహ, సాండ్య, కురు, బర్హర, సింధు, ఆంధ్ర, బంగాళ, కరూశ, టెంకణ, త్రిగర్త, సుధేష్ఠ, మరాట, లాట, పాంచాల, పిషాద, ఘూర్జర, సాళ్వ మొదలగు దేశ రాకుమారులు. వాటిలో నీ కలల రాకుమారుడు ఉన్నాడేమో చూడు” అంది. అన్ని చిత్రపటాలు చూపించి వారిని గురించి వివరించింది. ఇంకా జరాసంధుడు, రుక్మి, కళించుడు, భగదత్తుడు, పౌండ్రకుడు, పంచపాండవులు, సుయోధనుడు, వసుదేవుడు, శూరసేనుడు, ఉద్ధవుడు మొదలగు యౌవన, మధ్య వృద్ధవయసు కలవారి చిత్రపటాలు అన్నీ చూపించింది. ఉషాబాల అన్నీ కాదని పక్కన పెట్టింది.

ఆఖరున బలరాముడు,కృష్ణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు చిత్రపటాలుకూడా చూపించింది. ఉషాబాల ప్రద్యుమ్నుని చిత్రపటం చేతిలోకి తీసుకుంది. చెలీ! నా కలల రాకుమారుడు అచ్చం ఇలాగే ఉంటాడు కానీ ఇతడు కాదు. అంది. అయితేఈ చిత్రపటంచూడుఅని అనిరుద్ధుని చిత్రపటం చూపించింది. ఆ చిత్రం చూచి ఎగిరి పడింది ఉషాబాల. వీడే వీడే నా కలలో కనిపించింది అని ఆ చిత్రపటం తీసుకొని “చెలీ ఇతడెవరు ఎక్కడ ఉంటాడు. కాస్త చెప్పవే”అని అడిగింది.

చ॥అనవుడు జిత్రరేఖ జలజాక్షికి నిట్లను నీ కుమారకుం
డనఘుడు యాదవాన్దయ సుదాంబుధి పూర్ణసుధాకరుండు నా
దనలిన కృష్ణపౌత్రకుడుదారచరిత్రుడు భూరిసింహ సం
హనను డరాతిసైన్య తిమిరార్కుడు పేరనిరుద్ధుడంగనా!

“మరి ఆ అనిరుద్ధుడు ఇక్కడికి ఎలా వస్తాడు” అని ఉషాబాలఅడిగింది. “నేనున్నాను కదా. నేను తీసుకొని వస్తాను” అని అభయం ఇచ్చింది. వెంటనే ఆకాశ మార్గంలో ద్వారకకు చేరుకుంది. మారు వేషంలో ద్వారకలో ప్రవేశించింది. రాజమందిరంలో ఒక సౌధం మీద హంసతూలికా తల్లం మీద నిద్రిస్తున్న అనిరుద్ధుడిని చూచింది. తన యోగబలంతో అనిరుద్ధుడిని తీసుకొని శోణపురం చేరుకుంది. ఉషాబాల శయ్యమీద అనిరుద్ధుడిని పరుండబెట్టింది. ఉషాబాలతో ఇలా అంది.

క॥వనజాక్షి! చూడు నీ విభు ననిమిషనగభీరు శూరు నభినవమారున్
వనభి గభీరు నుదారుని ననిరుద్ధకుమారు విదళితాహిత వీరున్

చిత్ర రేఖ మాటలు వినగానే ఉషాబాలతనువు పులకించింది. ఆనందాశ్రువులు ఆమె కళ్లనుండి జాలువారాయి. “చెలీ. నీ మేలు ఎన్నటికీ మరువలేను. కేవలం కలలో కనిపించిన సుందరాంగుడిని అధిక శ్రమకోర్చి వెదికి తీసుకొని వచ్చి నా ముందు ఉంచిన నీ ప్రతిభకు నా అభినందనలు. నీ వంటి నేర్పరి మూడులోకాలలో ఉండరు.” అని ఉషాబాల చిత్రరేఖను

కొనియాడింది.

ఇంతలో అనిరుద్ధుడు నిద్రలేచాడు. చిత్ర రేఖ జరిగినది అంతా అనిరుద్ధుడికి తెలియజెప్పింది. ఉషాబాల అనిరుద్ధులు ఇద్దరూ ఒకరిని ఒకరు వివాహం చేసుకోవాలని నిశ్చయం చేసుకున్నారు. ఉషా అనిరుద్ధులు ఆనాటి నుండి ఆటపాటలతో కేళీవలాసాలతో కాలం గడిపారు. వారికి రోజులు నిమిషాల మాదిరి గడిచాయి. ఉషాబాల గర్భవతి అయింది. ఎంత దాచి పెట్టినా ఉషాఅనిరుద్ధుల కేళీవలాసాలు రక్షకభటుల కంటపడక తప్పలేదు. వారిలో వారు ఈ విషయం బాణునికి ఎలాచెప్పాలా అని మధన పడ్డారు. ఈ విషయం రాజుగారికి చెప్పకపోతే తమప్రాణాలకే ముప్పువస్తుందని గ్రహించారు. వారిలో కొందరు బాణుడి వద్దకు పోయి ఉషాబాల ఒక యువకుడిని తన అంతఃపురానికి రావించుకుందని ఆ యువకుడు అంతఃపురంలోనే ఉన్నాడనీ తెలిపారు.

“దేవా! మేము రాత్రింబగళ్లు అప్రమత్తంగా కాపలా కాస్తున్నాము. కానీ ఆ యువకుడు ఎలా అంతఃపురంలోకి వెళ్లాడో తెలియదు. ఇదేమి మాయో మంత్రమో అర్థం కావడం లేదు. ఇందులో మా తప్పు ఏమీ లేదు.” అని విన్నవించుకున్నారు.

బాణుడికి కోపం మినుముట్టింది. వెంటనే కత్తి తీసుకొని ఉషాబాల అంతఃపురానికి వెళ్లాడు. అక్కడ హంసతూలికా తల్పం మీద విలాసంగా పడుకొని ఉన్న అనిరుద్ధుని చూచాడు. వెంటనే భటులను పిలిచాడు. “ఈ యువకుడిని బంధించండి” అని అరిచాడు. అనిరుద్ధుడు విలాసంగా ఆ భటులను ఎదిరించాడు. భటులను చితకబాదాడు. అనిరుద్ధుని ముందు నిలువలేక భటులు పారిపోయారు. బాణుడు తానే స్వయంగా రంగంలోకి దిగాడు. అనిరుద్ధునితో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. నాగపాశంతో అనిరుద్ధుడిని బంధించాడు.

ఇదంతా చూసింది ఉషాబాల. తన తండ్రి, తనకు కాబోయే భర్తను బంధించడం చూచి తట్టుకోలేకపోయింది. ఆ సమయంలో బలమైన గాలి వీచింది. రాజసౌధం మీద ఎగురుతున్న బాణుడి ధ్వజం విరిగి కిందపడింది. వెంటనే బాణుడికి శివుడి మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. తనతో సమానమైన బలపరాక్రమాలు కలిగిన వాడితో తనకు యుద్ధం సంభవించబోతోంది అని తెలుసుకున్నాడు. అతడి మనసు ఆనందంతో పరవళ్లు తొక్కింది. ఆ వీరుడు ఎవరా అని ఎదురు చూస్తున్నాడు.

అక్కడ ద్వారకా నగరంలో అకస్మాత్తుగా అనిరుద్ధుడు అంతర్ధానం కావడం అంతఃపురంలో కలవరం రేపింది. ఈవిషయం కృష్ణుడి వరకు వెళ్లింది. అనిరుద్ధుడి కొరకు అంతటా వెదికించారు. నాలుగు నెలలు గడిచినా అనిరుద్ధుని జాడ తెలియలేదు. ఇంతలో నారదుల వారు అక్కడకు వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుడు నారదుల వారికి ఎదురేగి, ఆయనకు అర్ఘ్యము పాద్యము ఆచమనము,

ఆసనము ఇచ్చి సత్కరించారు. నారదుడు అనిరుద్ధుని గురించి ఆయన బాణుడి మందిరంలో నాగపాశబద్ధుడవడం గురించి వివరించాడు. బాణాసురుడు మాటలతో వినడని అతని మీద యుద్ధం ప్రకటించాడు కృష్ణుడు.. సైన్యాలను సిద్ధం చేయించాడు. తానే స్వయంగా యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. దారుకుడు రథం సిద్ధం చేసాడు. శ్రీకృష్ణుడు బ్రాహ్మణుల ఆశీర్వాదం తీసుకున్నాడు. పుణ్యస్త్రీలుఅక్షతలు చల్లారు. వందిమాగధులు కైవారములు చేసారు. శ్రీకృష్ణుని రథం మందుకు సాగింది. శ్రీకృష్ణుని వెంట బలరాముడు, సాత్యకి, మొదలగు యదువీరులు అనుసరించారు. అందరూ శోణపురం చేరుకున్నారు. శోణపురాన్ని ముట్టడించారు.

ఈ సంగతి తెలిసిన బాణుడు కూడా యుద్ధభేరి మోగించాడు. తన సైన్యాలను సన్నద్ధం చేయించాడు. బాణుడు ఒక పెద్దరథం ఎక్కాడు. బంగారు కవచాన్ని ధరించాడు. అన్ని చేతులలో ఆయుధాలు ధరించాడు. మహాశివుడికి బాణుడు అంటే ఇష్టం. బాణుడి కోరికపై మహాశివుడు తన ప్రమథ గణములతో శ్రీకృష్ణుని మీదికి యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. నందిశ్వరుడిని ఎక్కి యుద్ధభూమికి వచ్చాడు. ఇరుపక్షాలకు పోరు ఘోరం అయింది. శివకేశవుల మధ్యయుద్ధం చూడటానికి దేవతా గణాలు అన్నీ ఆసక్తిగా ఆకాశంలో నిలబడ్డాయి. శ్రీకృష్ణుడికి శివుడికి, ప్రద్యుమ్నుడికికుమార స్వామికి, కూపకర్ణ కుంభాండులకూ బలరామునికీ, సాంబుడికి బాణుడి కుమారుడికీ, బాణుడికీ సాత్యకికీ, ఒకరితో ఒకరుద్వంద్వ యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఆశ్వికులు ఆశ్వికులతోనూ, గజారోహకులు గజారోహకులతోనూ, రథికులు రథికులతోనూ, కాల్బలము కాల్బలముతోనూ యుద్ధం చేస్తున్నారు. ధనుష్టంకారాలతో, ఖడ్గాలరాపిళ్లతో, సింహనాదాలతో, ఏనుగుల ఘీంకారాలతో, గుర్రాల సకిలింపులతో యుద్ధభూమి దద్దరిల్లింది.

శ్రీకృష్ణుడు శార్ఙ్గము అనే ధనుస్సుతో శివుని ప్రమథగణాలను పారదోలాడు. అది చూచి శివుడు తన అస్త్రపరంపరతో శ్రీకృష్ణుని ఎదుర్కొన్నాడు కాని శ్రీకృష్ణుడు శివునిబాణాలను అన్నిటినీ మధ్యలోనే విరిచాడు. కృష్ణుడు శివుని మీద వాయువ్యాస్త్రమును ప్రయోగిస్తే దానిని పాశు పతంతో ఖండించాడు శివుడు. శివుడు ఆగ్నేయాస్త్రము వేస్తే కృష్ణుడు ఇంద్రాస్త్రముతో దానిని ఛేదించాడు. శివుడు పాశుపతం వేస్తే కృష్ణుడు నారాయణాస్త్రం వేసాడు. ఆ రెండు అస్త్రములు వెనక్కుదిరిగాయి. శివుడికి ఏం చేయాలో తోచక అలా నిలబడ్డాడు. ఈ లోపల కృష్ణుడు సమ్మోహనాస్త్రము ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రప్రభావానికి లోనై శివుడు నంది మీద వారిపోయాడు. ఇదే సమయం అని కృష్ణుడు శత్రు సేనలను చిందరవందర చేసాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా ప్రద్యుమ్నుడు కుమారస్వామిని ఎదుర్కొన్నాడు. ప్రద్యుమ్నుని ధాటికి తాళలేక కుమారస్వామి యుద్ధభూమి నుండి తప్పుకున్నాడు. సాంబుడి దెబ్బకు బాణుడు కొడుకు పారిపోయాడు. బలరాముని దెబ్బకు కుంభాండక కూపకర్ణులు మరణించారు. ఇదంతా చూచిన బాణుని సైన్యం పారిపోయింది. ఇది చూచిన బాణుడు విజృంభించాడు. సాత్యకి మీద విరుచుకు

పడ్డాడు. బాణుడి రాకతో అతని సైన్యాలు విజృంభించాయి. గదలు, ఖడ్గాలు, సురియలు, శూలాలు, చక్రాలు, శక్తులు, బల్లెములు, పట్టిసములు మొదలగు అస్త్రములతో యుద్ధం భీకరంగా సాగింది. ధైర్యంగా యుద్ధం చేసేవాళ్లు చేస్తుంటే పారిపోయేవాళ్లు పారిపోతున్నారు. కాళ్లు చేతులు తలలు మొండెములు అశ్వములు గజములు, విరిగిన రథములతో రణరంగము భయంకరంగా మారింది. రక్తం కాలువలుగా ప్రవహించింది.

బాణుడు శ్రీకృష్ణుని ఎదుర్కొన్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు కూడా బాణుని చేతులలోని అన్ని ధనుస్సులను విరిచాడు. అతడి సారథిని చంపాడు. రథం విరిచాడు. విజయసూచకంగా పాంచజన్యం పూరించాడు. బాణుడు శ్రీకృష్ణుడి పరాక్రమం ముందు తలవంచాడు. బాణుడు తన నగరంలోకి వెళ్లిపోయాడు. బాణుడికి సాయంగా వచ్చిన భూతగణాలు కూడా వెనుదిరిగాయి. విష్ణువు, శివుడు యుద్ధం విరమించినా వారిలో ఉన్న శక్తులు విజృంభించాయి. ఆ పోరులో శివశక్తి పరాజయం పొందింది. శివశక్తి విష్ణుశక్తిని ఇలా స్తుతించింది.

“దేవా! నీవు అవ్యయుడవు అనంతుడవు. త్రిమూర్తులకు అధిపతివి. సర్వాత్మకుడవు. జ్ఞానస్వరూపుడవు. సృష్టి, స్థితి లయకారకుడవు. అజాడవు. పరబ్రహ్మస్వరూపుడవు. ఆది మధ్యాంతరహితుడవు. శ్రీకృష్ణస్వరూపుడవు. నీకు నమస్కరిస్తున్నాను. దేవా! ఈ లోకంలో దైవం అనేక రీతులలో గోచరిస్తాడు. కాలం, ప్రకృతి, దేహం, ప్రాణం, అంతః కరణ, పంచభూతాలు. ఇవి అన్నీ కలిసి సూక్ష్మరూపంలో బీజంగా ఉండి ఈ సృష్టికి కారణం అయ్యాయి. ఇదంతా నీ మాయావిశేషం వలన జరుగుతూ ఉంది. ఓ దేవా! నీవు ధర్మరక్షణ కొరకు అనేక అవతారములను ధరించి దేవతా గణాలను రక్షిస్తున్నావు. అధర్మాన్ని నిర్మూలిస్తున్నావు. నీ అవతారాల అన్నింటి ప్రయోజనం భూభారాన్ని తగ్గించడమే కదా! కేవలం కోరికలు తీరడం కొరకు వివిధ దేవతామూర్తులను సేవించడం మాని నీ పాదాలను ఆశ్రయించినంతవరకే ఈ తాపత్రయాలు.” అని ప్రార్థించింది.

ఇది ఇలా ఉండగా ఒక సారి ఓడి పారిపోయిన బాణుడు తిరిగి యుద్ధానికి సన్నద్ధం అయ్యాడు. ఒక ఉన్నతమైన రథాన్ని అధిరోపించాడు. తన వేయి చేతులతో 500 ధనుస్సులు ధరించాడు. ఒకేసారి తన వేయిచేతులతో శ్రీకృష్ణుని మీద బాణవర్షం కురిపించాడు. కృష్ణుడు తన వద్ద ఉన్న అర్థ చంద్ర బాణాలతో బాణుని బాణాలు అన్నీ మధ్యలోనే తుంచాడు. కృష్ణుడు తన చక్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రాయుధం బాణుని రెండు చేతులు తప్ప మిగిలిన చేతులు అన్నీ ఖండించింది. ఇది చూచిన రుద్రుడు బాణుని రక్షించమని కృష్ణునితో అన్నాడు.

“మహేశా! ప్రహ్లాదుడు అసుర వంశంలో పుట్టాడుకానీ సత్వగుణ సంపన్నుడు. ఆ కారణం చేత అసురులు చంపదగిన వారైనా ప్రహ్లాద వంశస్థులను చంపనని మాట ఇచ్చాను. ఆ కారణం చేత బాణుడు చంపదగినవాడు కాదు. కాని ఇతనికి వేయి చేతులు ఉన్నాయని గర్వం.

అందుచేత ఇతనికి రెండు చేతులు మాత్రమే ఉంచి మిగిలిన చేతులు ఖండించాను. బాణుడు నీ భక్తుడు. నీ భక్తులలో అగ్రగణ్యుడుగా పరిగణింపబడతాడు.” అని అన్నాడు కృష్ణుడు.

ఆ మాటలతో ఈశ్వరుడు తృప్తి పడ్డాడు. బాణుడిలో అహంకారం తొలగిపోయింది. శ్రీకృష్ణుడికి పాదాభివందనం చేసాడు. వెంటనే తన నగరంలోకి వెళ్లి ఉష అనిరుద్ధులను సర్వాలంకారభూషితులను చేసి తీసుకొని వచ్చి సగౌరవంగా కృష్ణుడికి అప్పగించాడు. ఉషా అనిరుద్ధులతో శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకా నగరం చేసుకున్నాడు. ద్వారకా నగర ప్రజలు ఉషా అనిరుద్ధులకు ఘన స్వాగతం పలికారు. ద్వారకలో ఉషా అనిరుద్ధుల వివాహం ఘనంగా జరిగింది.

తరువాత ఒక నాడు ప్రద్యుమ్నుడు సాంబుడు మొదలగు శ్రీకృష్ణుని కుమారులు వాహ్మీకి వెళ్లారు. అక్కడ వారు ఒక పాడుబడ్డ బావిని చూచారు. అందులోకి తొంగి చూచారు. ఆ పాడుబడ్డ బావిలో ఒక పెద్ద ఊసరవెల్లి కనిపించింది. అయ్యోపాపం బావిలో పడిపోయింది అనుకొని అందరూ కలిసి దానిని బయటకు తీయాలి అని అనుకున్నారు. కాని వారు ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ ఊసర వెల్లిని బయటకు తీయడం వారికి సాధ్యం కాలేదు. వారందరూ వెళ్లి ఈ విషయం కృష్ణుడికి చెప్పారు. కృష్ణుడితో సహా అందరూ ఆ పాడుబడ్డ బావి దగ్గరకు వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుడు ఆ పెద్ద ఊసరవెల్లిని అవలీలగా బయటకు తీసాడు. శ్రీకృష్ణుని శరీర స్పర్శతగల గానే ఆ ఊసరవెల్లి ఒక రాజుగా మారి పోయింది. కృష్ణుడి కుమారులు ఆయన వంక ఆశ్చర్యంగా చూచారు. ఆయన వృత్తాంతం గురించి అడిగారు. ఆయన ఇలా చెప్పసాగాడు. వారితో పాటు అన్ని తెలిసిన కృష్ణుడు కూడా వింటున్నాడు.

“దేవా! రాకుమారులారా! నా పేరు నృగుడు. ఇక్ష్వాకువు నా తండ్రి. నేను ఒక చక్రవర్తిని. జనరంజకంగా ప్రజలను పాలిస్తున్నాను. నేను నిరంతరం గోసంపదను వృద్ధిచేస్తూ ఆ తొలి చూలు గోవులను వాటి దూడలతో సహా సత్ బ్రాహ్మణులకు. వేద పండితులకు, తపోనిధులకు దానంగా ఇచ్చే వాడిని. ఒక్క గోదానమే కాదు, భూదానము, సువర్ణదానము, గృహదానము, విద్యాదానము, కన్యాదానం, జలదానం ఈ విధంగా ఎన్నో దానాలు చేసేవాడిని. పంచ మహాయజ్ఞాలు చేసాను. అంతేకాదు బావులను, చెరువులను తవ్వించాను. దేవాలయాలు, సత్రాలు, విద్యలయాలు కట్టించాను.

ఈ విధంగా దాన ధర్మాలు చేస్తూ ఉంటే ఒక రోజు ఒక విశేషం జరిగింది. నేను కశ్యపుడు అనే బ్రాహ్మణుడికి ఒక గోవును, దాని దూడతో సహా దానం ఇచ్చాను. ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ గోవును తీసుకొని వెళ్తుంటే ఆ గోవు తప్పిపోయింది. ఆ గోవు దానం ఇవ్వవలసిన గోవుల మందలో చేరి పోయింది. ఈ విషయం తెలియని కశ్యపుడు తప్పిపోయిన తన ఆవు కొరకు వెదుకుతున్నాడు.

ఈ విషయం నాకు తెలియదు. తప్పి పోయి ఆవుల మందలో చేరిన ఆ కశ్యపునికి చెందిన గోవును మరొకరికి దానం ఇచ్చాను. దానం గ్రహించిన ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ ఆవును తీసుకు వెళ్తుంటే, దారిలో కశ్యపుడు తన ఆవును గుర్తుపట్టాడు. వేగంగా వచ్చి రెండవ బ్రాహ్మణుని అడ్డగించాడు.

“ఏమయ్యా! ఇదేమన్నా న్యాయమా. ఈ ఆవును రాజుగారు నాకు దానంగా ఇచ్చారు. ఇది తప్పిపోయింది. దీనిని నీవు తోలుకుపోతున్నావు. నా ఆవును నాకు ఇవ్వు,” అని అడిగాడు. దానికి ఆ రెండవ బ్రాహ్మణుడు “అయ్యా! ఇది నీ ఆవు కాదు. ఇప్పుడే రాజు గారు నాకు దానంగా ఇచ్చారు.” అని అన్నాడు. “మరి రెండు రోజుల కిందట ఇదే ఆవును రాజు గారు నాకు దానంగా ఇచ్చాడు. ఇదినాది” అని అన్నాడు. ఆ బ్రాహ్మణులు ఇద్దరూ కాసేపు వాదులాడుకొని నా వద్దకు వచ్చారు. తమతమవాదనలు వినిపించారు.

కశ్యపుడు ఈ విధంగా అన్నాడు. “రాజా! నీవు మాకు రాజువు. ప్రజలు అధర్మం మార్గంలో నడవకుండా ధర్మమార్గంలో నడిపించవలసిన వాడవు. కానీ నీవే అధర్మం చేసావు. ఈ గోవును నాకు దానంగా ఇచ్చావు. అదే గోవును ఇతడికి దానంగా ఇచ్చావు. ఒకే వస్తువును ఇద్దరికి ఇవ్వడం అధర్మం. నీవే దానం ఇచ్చావు. ఆ దానం ఇచ్చినదానిని నీవే అపహరించావు. నిన్ను ఏమనాలి” అని నిలదీసాడు.

నాకు విషయం అర్థం అయింది. ఆయనతో ఇలా అన్నాను. “బ్రాహ్మణోత్తమా! నాకు తెలియకుండా ఈ పొరపాటు జరిగింది. ఇది నేను తెలిసి చేసిన తప్పుకాదు. ఈ ఒక్కగోవుకు బదులుగా నీకు ఎన్నిగోవులు కావాలంటే అన్ని గోవులు ఇస్తాను.” అని అన్నాడు. దానికి కశ్యపుడు “నాకు దానంగా ఇచ్చిన ఆవే నాకు కావాలి. దానికి బదులు లక్ష గోవులు కాదు నీ రాజ్యం ఇచ్చినా నాకు అక్కరలేదు.” అని అన్నాడు. రెండవ బ్రాహ్మణుని చూచి “అయ్యా! మీరు ఆ గోవును కశ్యపునికి ఇవ్వండి. మీకు దానికి బదులు లక్షగోవులు ఇస్తాను” అని అన్నాడు. దానికి ఆయన “నాకు కూడా ఈ గోవే కావాలి.” అని అన్నాడు. ఆ విధంగా తమ పట్టువిడవని ఇరువురు బ్రాహ్మణులు గోవును అక్కడే వదిలి, అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయారు.

తరువాత నాకు అవసాన కాలం సమీపించి ఈ దేహం వదిలిపెట్టాను. నన్ను యమభటులు యముడి ముందు నిలబెట్టారు. “ఓ మహారాజా! నీవు ఎన్నో పుణ్యకార్యాలు చేసావు కానీ ఒకే ఒక పాపకార్యం చేసావు. ముందు ఆ పాప ఫలం అనుభవించి తరువాత పుణ్యఫలం అనుభవించు.” అని అన్నాడు యముడు. నేను తెలియక చేసిన పాపానికి ఊసరవెల్లిగా భూలోకంలో పడి ఉన్నాను. ఈ రోజు ఈ మహానుభావుని కరస్పర్శతో నాకు పూర్వరూపం వచ్చింది. నా పాపఫలం తొలగిపోయింది. శ్రీకృష్ణా! వాసుదేవా! కేశవా! పరమాత్మా! నీదయవలన నీ దర్శన భాగ్యం వలన నా పాపం తొలగిపోయింది. ఇంక నా పుణ్యఫలం అనుభవిస్తాను” అని అన్నాడు. తరువాత స్వర్గానికి

వెళ్ళిపోయాడు.

శ్రీకృష్ణుడు అక్కడ ఉన్నవారికి ఈ విధంగా హితబోధ చేసాడు. “బ్రాహ్మణుల ధనం విషంతో సమానంగా భావించాలి. విషానికి విరుగుడు ఉంది కానీ బ్రాహ్మణుల ధనాపహరణ పాపానికి విరుగుడు లేదు. అందువలన రాజులు కానీ, ప్రజలు కానీ, తెలిసి కానీ, తెలియక కానీ, బ్రాహ్మణుల ధనాన్ని అపహరించకండి. ఎలాగంటే తెలిసి ముట్టుకున్నా తెలియక ముట్టుకున్నా అగ్ని కాలుతుంది. బ్రాహ్మణధనం కూడా అంతే. ఎందుకంటే తన ధనం కోల్పోయిన బ్రాహ్మణుడు కేవలం దుఃఖిస్తాడు తప్ప ఏమీ చేయలేడు. ఈ పాపం రాజు చేస్తే, బ్రాహ్మణుడి కన్నీటి బొట్లు ఎన్ని భూమి మీద పడతాయో అన్ని సంవత్సరాలు కుంభిపాక నరకంలో పడి ఉంటాడు. తాను దానం చేసిన భూమిని గానీ, పరులు దానం చేసిన భూమినిగానీ, బ్రాహ్మణుడు అనుభవిస్తుంటే, ఆ భూములను లాక్కోవడం, ఆ భూముల మీద వచ్చే ఫలితాన్ని లాక్కోవడం చేసిన రాజులు, ప్రజలు, మరుజన్మలో పురుగులుగా పుడతారు. పుణ్యాత్ములైన బ్రాహ్మణులు ఎదురుపడితే నమస్కరించాలి తప్ప హింసించకూడదు. ఆ కారణం చేత నేను ప్రతిరోజూ సత్ పురుషులు అయిన బ్రాహ్మణులను పూజిస్తాను. కాబట్టి మీరు కూడా సత్బ్రాహ్మణుల ధనం ఆశించకండి. అపహరించకండి. వారి పట్ల భక్తి కలిగి ఉండండి.” అని బోధించాడు కృష్ణుడు. ఈ విధంగా ధర్మబోధ చేసిన కృష్ణుడు తన మందిరం చేరుకున్నాడు.

చాలా రోజుల తరువాత బలరాముడికి వ్రేపల్లెకు పోయారావలె అని బుద్ధిపుట్టింది. వెంటనే వ్రేపల్లెకు వెళ్లాడు. అక్కడ యశోదా నందులను తన చిన్ననాటి మిత్రులను కలుసుకున్నాడు. నందుడు యశోద చాలా కాలం తరువాత వచ్చిన బలరాముడికి అర్ఘ్యపాద్యములు ఇచ్చి సత్కరించారు. బలరాముడు యశోదానందులకు నమస్కరించి వారి దీవెనలు అందుకున్నాడు. వారు బలరాముని కుశల ప్రశ్నలు వేసారు. “బలరామా! నీ తమ్ముడు కృష్ణుడు క్షేమంగా ఉన్నాడా. మేము ఈ ఇద్దరినీ తలుచుకోని రోజు ఉండదు. మీకు మేము గుర్తున్నామా. మీరే కదా మా యోగక్షేమములు చూడాల్సింది.” అని వారి బాల్యపు ముచ్చట్లు గురించి చెప్పుకున్నారు., తరువాత బలరామ కృష్ణులతోచిన్నతనంలోఆడి పాడిన గోపాలురు, గోప కన్యలు వచ్చి బలరాముని కలుసుకున్నారు. చిన్ననాటి ముచ్చట్లు చెప్పుకున్నారు. అందరూ యమునా తీరంలో విహరించారు.

“బలరామా! కృష్ణుడికి వివాహం అయింది కదా! ఎలా ఉన్నాడు. తన భార్యలతో ఆనందిస్తున్నాడా. భార్యల వ్యామోహంలో పడి చిన్ననాటి స్నేహితులను గగురించి తలచుకోవడం మానేసాడా. కనీసం పెంచిగతల్లి తండ్రులను కూడా చూడటానికి రాకపోవడం ఏమంత న్యాయంగా ఉంది. ఈ యమునా నదీ తీరంలో మనం ఆడుకున్న ఆటలన్నీ మరిచిపోయాడా.” అని నిష్ఠూరాలు ఆడారు. అంతలోనే కృష్ణుని లీలలను తలచుకొని పొంగిపోయారు.

బలరాముడు కొంత కాలం వేపల్లెలో ఆనందంగా గడిపాడు. బలరాముడు మధ్యపాన ప్రియుడు. పల్లెప్రాంతాలలో దొరికే స్వచ్ఛమైన మధ్యమును కడుపారా సేవించాడు. ఒక సారి మధ్యపాన మత్తులో ఉండి దూరంగా ప్రవహించే యమునను తన దగ్గరకు రమ్మన్నాడు. నది రాలేదు. వెంటనే కోపించి తన హలముతో యమునను తన వద్దకు లాక్కున్నాడు. అప్పుడు యమున గడగడవణుకుతూ వచ్చి తనను క్షమించమని అడిగింది. వెంటనే బలరాముడు సరే యథాప్రకారం ప్రవహించు అని అన్నాడు. ఆ విధంగా బలరాముని హలంతో ఏర్పడిన చీలిక యమునా నదిలో ఇప్పటికీ కనపడుతూ ఉంటుంది.

బలరాముడు వేపల్లెలో ఉండగా పొండ్రక వాసుదేవుడు అనే రాజు తన దూతను పిలిచి వాడిని ఈ కింది సందేశంతో కృష్ణుని వద్దకు పంపాడు.

“ఓరి కృష్ణా! ఈ భూలోకంలో వాసుదేవుడు అనే పేరు నా ఒక్కడికే చెల్లుతుంది. నీకు ఏ మాత్రం చెల్లదు. నీవు పొగరెక్కి వాసుదేవుడు అని పిలిపించుకుంటున్నావు. వెంటనే ఆ పని మానెయ్యి” అని చెప్పమని తన దూతను కృష్ణుని వద్దకు పంపాడు. ఆ దూత కృష్ణుని వద్దకు పోయి పొండ్రక వాసుదేవుని మాటలు యథాతథంగా చెప్పి “కృష్ణా! మా రాజుగారు చెప్పినట్టు విను. నీ పేరు మార్చుకో. పైగా మారాజుగారు ధరించిన శంఖము చక్రము గద నీవు ధరిస్తున్నావు. వెంటనే వాటిని మా రాజుగారుకు ఇచ్చి నా శరణు వేడు. లేదా మారాజుగారుతో యుద్ధం చేసి ఓడిపో.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విని కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “నీవు నీ రాజుదగ్గరకు పోయి ఇవే ఆయుధాలతో నేను మీ రాజుతో యుద్ధం చేస్తాను. ధైర్యం పరాక్రమం ఉంటే నా తో యుద్ధం చేసి గెలవమను.” అని నా మాటగా చెప్పు అని అన్నాడు.

ఆ దూత కూడా పొండ్రకవాసుదేవుని వద్దకు పోయి కృష్ణుని మాటలు ఉన్నది ఉన్నట్టు చెప్పాడు. తరువాత కృష్ణుడు పొండ్రక వాసుదేవుని మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. కాశీనగరం చేరుకున్నాడు. పొండ్రకుడు కూడా యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యాడు. కాశీరాజు కూడా పొండ్రకునికి సాయంగా యుద్ధానికి వచ్చాడు. పొండ్రకుడు కూడా శ్రీకృష్ణుని మాదిరి శంఖు చక్రము కిలీటము గద ధరించాడు. పొండ్రకుని వేషం చూచి కృష్ణుడికి నవ్వువచ్చింది. ఇరుపక్షాలకు యుద్ధం మొదలయింది.

పొండ్రకుడు పరిఘ, పట్టిసం, ముసలం, ఈటె, చక్రం, గద, శక్తి, కత్తి మొదలగు ఆయుధాలను ప్రయోగించాడు. కృష్ణుడు ఆ ఆయుధాలను మధ్యలోనే తుంచాడు. తన పాంచజన్యం పూరించాడు. ఆ రణరంగంలో రథాలు విరుగుతున్నాయి, ఏనుగులు హయములు నేలకూలుతున్నాయి. స్నేహితులు పారిపోతున్నారు. ఆ సమయంలో పొండ్రకుడిని చూచి కృష్ణుడు

ఇలాఅన్నాడు. “నేను ద్వారకలో ఉంటే, ఒళ్లు కొవ్వి నీదూతను నా వద్దకు పంపావు. ఈ యుద్ధాన్ని ఆహ్వానించావు. నా వద్ద ఉన్న శంఖము, గద, చక్రము మాదిరి ఆయుధములను నీ వద్ద పెట్టుకున్నంత మాత్రాన నీవు నేను కాలేవు. నీ వద్ద ఉన్న ఆయుధములను అవే ఆయుధములతో ఇప్పుడే నాశనం చేస్తాను. వీరుడవు అయితే ఆ ఆయుధములతో యుద్ధం చెయ్యి.” అని పలికాడు. వెంటనే తన చక్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రం పొండ్రకుని ఆయుధములను నాశనం చేసి ఆయన శిరస్సును ఖండించింది. అదే చక్రముతో పొండ్రకునికి సాయంగా వచ్చిన కాశీరాజు శిరస్సును కూడా ఖండించాడు. తరువాత కృష్ణుడు ద్వారకకు తిరిగివచ్చాడు.

కాశీనగరంలో ప్రజలు ఆందోళనలో ఉన్నారు. తమ రాజు పొండ్రకునికి సాయంగా వెళ్లాడు. తిరిగి రాలేదు. ఏమయ్యాడు అని సైనికులు ప్రజలు ఆందోళన పడ్డారు. ఇంతలో కోట బయట రాజుగారి తల మొండిము దొరికాయి. కాశీరాజు కుమారుడు సుదక్షిణుడు తన తండ్రికి పరలోక క్రియలు నిర్వహించాడు. కాశీరాజు కుమారుడు తనతండ్రిని చంపిన కృష్ణుడి మీద ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలి అని అనుకున్నాడు. పరమేశ్వరుడిని భక్తితో పూజించి ప్రసన్నుడిని చేసుకున్నాడు. మహాశివుడు ప్రత్యక్షమై ఏం వరం కావాలో కోరుకో అన్నాడు. “దేవా! నా తండ్రిని వాసుదేవుడు యుద్ధంలో సంహరించాడు. వాసుదేవుని యుద్ధంలో గెలిచే ఉపాయం నాకు తెలియజెయ్యి” అని అన్నాడు. దానికి శంకరుడు “దానికి అభిచారహోమామం ఒకటే మార్గం” అని చెప్పి అంతర్లితుడు అయ్యాడు.

సుదక్షిణుడు ఋత్విక్కులను పిలిపించాడు. అభిచార హోమామం చేయించాడు. ఆ హోమామగుండంలో నుండి కృత్యు అనే ఒక భయంకర ఆకారం బయటకు వచ్చింది. ఋత్విక్కులు ఆ భయంకర ఆకారాన్ని శ్రీకృష్ణుని చంపమని ఆదేశించారు. కృత్యు కృష్ణుని వెదుకుతూ ద్వారకకు చేరుకుంది. ఒక పెద్ద అగ్నిగోళం లాగా ద్వారకలో ప్రవేశించిన కృత్యును చూచి ద్వారకావాసులు భయంతో వణికిపోయారు రక్షించమని కృష్ణుని వద్దకు పరుగెత్తారు. కృష్ణుడు వెంటనే తన చక్రాయుధాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రాయుధం కృత్యును నిరోధించింది. కృత్యు వెనుదిరిగి కాశీపట్టణం చేరుకుంది. తనకు ఆహుతి కావాలి కాబట్టి తనను ఆవాహన చేసిన ఋత్విక్కులను, హోమామం చేసిన సుదక్షిణుని దహించి వేసింది. ఈ విధంగా అకారణంగా కృష్ణునికి అపకారం చేయ తలపెట్టిన వాళ్లు అంతమొందారు.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! త్రేతాయుగంలో సుగ్రీవుడికి మైందుడు అనే మిత్రుడు ఉండేవాడు. వాడి తమ్ముడి పేరు ద్వివిదుడు. వాడికి నరకాసుడికి మైత్రి ఉంది. అంతే కాదు. ఈ ద్వివిదుడికి తాను గొప్పబలవంతుడిని అనే గర్వం ఉంది. వీడికి, శ్రీకృష్ణుని చేతిలో నరకుడు మరణించాడు, అన్న విషయం తెలిసింది. ఆ కారణంగా ద్వివిదుడు, శ్రీకృష్ణుని నివాసము అయిన ద్వారకకు దాని చుట్టు పక్కల ఉన్న జనపదాలకు, ఉద్యానవనాలకు నష్టం కలిగించదలచుకున్నాడు.

ద్వివిదుడు బయలు దేరి పల్లెలు తగల పెట్టడం, వనాలను నాశనం చేయడం, చెరువులు పూడ్చడం, ఆవులను కట్టు విప్పి వదలడం, అడ్డం వచ్చిన సైనికులను చంపడం మొదలగు దురాగతాలు చేస్తున్నాడు.

అలా చేస్తూ వాడు బలరాముడు ఉన్న రైవత పర్వతం వద్దకు వచ్చాడు. అక్కడ బలరాముడు విహరిస్తున్నాడు. ఆయనే కృష్ణుడు అనుకొని ఆయన మీద కు వెళ్లాడు. చెట్ల మీదికి ఎక్కి వాటిని ఊపసాగాడు. తన తోకతో బలరాముడి తల మీద బలంగా మోదసాగాడు. గోళ్లతో రక్కడం, పళ్లతో కొరకడం చేసాడు. వాడిని సాధారణ కోతి అనుకొని బలరాముడు రాళ్లు విసిరి తరిమాడు. కాని ద్వివిదుడు మీది మీదికి రాసాగాడు. ఆయన కట్టుకున్న దుస్తులు లాగాడు. బలరాముడికి కోపం మిన్నముట్టింది. పక్కనే ఉన్న ఒక ముసలం తీసుకొని ద్వివిదుడి మీదికి విసిరాడు. ద్వివిదుడు ఒక చెట్టు పీకి ఆ ముసలానికి అడ్డుపెట్టాడు. బలరాముడు మరొక ముసలం తీసుకొని ద్వివిదుడిని నెత్తురు కారేటట్టు కొట్టాడు. ద్వివిదుడు మూర్ఛపోయి అంతలోనే తేరుకొని ఒక చెట్టుపీకి బలరాముని మీదికి విసిరాడు. ఆ చెట్టును మధ్యలోనే విరిచాడు బలరాముడు. తరువాత ఇద్దరూ ముష్టియుద్ధం చేయసాగారు. ఇలా కాదని బలరాముడు ద్వివిదుని పీక పట్టుకొని బలంగా నులిమాడు. ఆ దెబ్బకు వాడు ప్రాణాలు వదిలాడు.

ఓ పరీక్షణీత్ మహారాజా! దుర్యోధనుడికి కుమార్తె పేరు సులక్షణ. దుర్యోధనుడు ఆమెకు స్వయంవరం ప్రకటించాడు. ఆ స్వయంవరానికి కృష్ణుని కుమారుడు సాంబుడు కూడా వెళ్లాడు. సులక్షణను చూచి ఆమెను బలవంతంగా రథం మీద ఎక్కించుకొని తీసుకొని పోయాడు. దుర్యోధనుని తమ్ములు వాడిని వెంబడించారు. ఈ విషయం తెలిసిన దుర్యోధనుడు, తన మిత్రుడు కర్ణుడు, మొదలగు వారితో కలిసి సేనలను సిద్ధంచేసి యాదవులతో యుద్ధానికి సన్నద్ధం అయ్యాడు. అందరూ సాంబుడి రథాన్ని వెంబడించారు. సాంబుడు ధైర్యంతో కౌరవ సేనను ఎదుర్కొన్నాడు. కౌరవులు సాంబుడిమీద బాణవర్షం కురిపించారు. సాంబుడు ఆ బాణాలను అన్నిటిని చాకచక్యంగా తుంచాడు. అంతేకాదు కౌరవుల మీద బాణ వర్షం కురిపించాడు. కౌరవులు ఎంత ప్రయత్నించినా సాంబుని గెలవలేకపోయారు. ఇలా కాదని కౌరవ సేనలు కర్ణుని నాయకత్వంలో సాంబుని ఒక్కసారిగా చుట్టుముట్టి వాడి రథాన్ని విరగొట్టి వాడిని బందీగా పట్టుకున్నాయి. కౌరవ సేనలు ఆనందోత్సాహాలతో సాంబుని బంధించి, లక్షణతో సహా నగరానికి తీసుకొని వచ్చారు.

నారదుడు బలరాముని వద్దకు పోయి ఈ విషయం చెప్పాడు. యాదవ వీరులు వెంటనే కౌరవుల మీదికి యుద్ధానికి సన్నద్ధం అయ్యారు. మహారాజు ఉగ్రసేనుడి అనుమతి పొందారు. కానీ బలరాముడు ఇందుకు ఒప్పుకోలేదు. దుర్యోధనుడు బలరాముని శిష్యుడు. పైగా కుంతి ద్వారా దుర్యోధనుడికి బలరామునికి దూరపు చుట్టరికం ఉంది. అందుకని కౌరవుల మీదికి నేరుగా యుద్ధానికి పోకుండా ముందు సామరస్యంగా సమస్యను పరిష్కరించుకుందాము అని

సూచించాడు. అందుకని ముందుగా తాను హస్తినకు బయలుదేరాడు. హస్తిన బయట ఉన్న ఉద్యానవనంలో విడిది చేసాడు. తాను వచ్చినట్టు సుయోధనుని వద్దకు ఉద్ధవుని దూతగా కింది సందేశంతో పంపాడు.

ఉద్ధవుడు హస్తినకు వెళ్లాడు. భీష్మాదులను కుశల ప్రశ్నలు అడిగాడు. తరువాత అందరూ వింటూఉండగా బలరాముని మాటలు ఈ విధంగా చెప్పాడు. “మారాజు ఉగ్రసేనుడు ద్వారకకు మహారాజు. ఆయన ఆజ్ఞను మీరు పాటించాలి. వీరులైన మీరంతా కలిసి బాలుడైన సాంబుని బంధించడంతప్పు. మీరు మాకు దూరపు బంధువులు. కాబట్టి మీరు చేసిన తప్పును మా ఉగ్రసేనుల వారు క్షమించారు. వెంటనే మా అనిరుద్ధుని మా వద్దకు పంపండి.” అని పలికాడు.

ఆ మాటలకు దుర్యోధనుడికి కోపం పెల్లుబికింది. “ఉద్ధవా! నీ మాటలు ఇంక చాలు. కాళ్ళకింద ఉండవలసిన పాదరక్షలు తలమీద ఎక్కి కూర్చునట్టు ఉంది. యదువంశము వారు మాకు బంధువులుకాబట్టి మా వలన అనామకులైన మీకు పేరు వచ్చింది. అసలు మీకు ఛత్రము చామరములు సింహాసనము అభిష్టించే అర్హత లేదు. మా దయవలన మీరు ఆ అర్హత పొందారు. ఇప్పుడు మాతో సమానంగా మాట్లాడుతున్నారు. మీ బంధువత్వము మీతో స్నేహసంబంధాలు ఇంక చాలు. రాజ్యమేలేని వాళ్లు మమ్మును ఆజ్ఞాపించడానికి సిగ్గులేదా. కౌరవులకు చిక్కి బందీ అయిన వాడిని విడిపించడం మీకే కాదు ఆ ఇంద్రుడికైనా సాధ్యం కాదు. కాబట్టి ఇటువంటి పనికిమాలిన మాటలు పలక వద్దని మీ బలరాముడికి చెప్పు.” అని దుర్యోధనుడు పరుషంగా పలికాడు.

ఉద్ధవుడు బలరాముని వద్దకు పోయి బలరాముని మాటలు యథాతథంగా బలరాముడికి చెప్పాడు. బలరాముడి కళ్లుఎర్రబడ్డాయి. తనతోవచ్చిన యాదవ వీరులతో ఇలా అన్నాడు. “ఈ దుర్యోధనుడికి రాజ్యాధికారంతో కళ్లుమూసుకు పోయాయి. వీడు మాటలతో చక్కబడడు. వీడికి దండోపాయమే తరుణోపాయము. శ్రీకృష్ణుడు యాదవ వీరులు యుద్ధానికి సన్నద్ధం అయితే నేనే వాలించాను. మేము సముద్రములో ద్వారకను నిర్మించుకొని పరిపాలిస్తుంటే అదేదో దుర్యోధనుడి దయాధర్మభిక్ష అని మాట్లాడుతున్నాడు. మేము రాజచిహ్నాలను ధరించడానికి అర్హులం కామట. ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ! పైగా మేము వారి పాదాల కింద పాదరక్షలమట. రాజ్యము అధికార మదంతో కళ్లుమూసుకుపోయిన వీడిని ఏమనాలి. ఈ భూమి మీద కురువంశము లేకుండా చేయడం ఒకటే మార్గము.” అంటూ తన హలాయుధాన్ని ఎత్తాడు.

హస్తినాపురం పాలిమేరలలో తన హలాన్ని బలంగా దించాడు. తన భుజబలాన్ని ఉపయోగించి ఒక్కసారిగా హస్తినను పెకలించాడు. హస్తినను గంగలో కలపడానికి ప్రయత్నించాడు. బలరాముడి హలం దెబ్బకు హస్తిన అల్లల్లాడింది. ఒక వైపుకు ఒరగడం మొదలెట్టింది. జనం కిందపడుతున్నారు. ఒక పక్కకు జారిపోతున్నారు. దుర్యోధనుడికి తన గురువుగారి బలం అర్థం

అయింది. పరుగు పరుగున వచ్చి బలరాముని కాళ్ళమీద పడ్డాడు.

“గురువుగారూ! క్షమించండి. తమరి బలపరాక్రమములుతెలియక అనరాని మాటలు అన్నాను. మా అహంకారానికి తగిన శాస్తి జరిగింది. నన్ను క్షమించి తమరి కోపాన్ని ఉపసంహరించండి. హస్తినను రక్షించండి. నీ తమ్ముడు శ్రీకృష్ణుడు పరమ ఆత్మ అంశ. ఆయన అన్నగారివి నువ్వు. ఆయనకు చక్రము నీకు హలము తిరుగులేని ఆయుధాలు. మీముందు మేమెంత. హస్తిన ఒక పక్కకుబరిగిపోతూ ఉంది. మేమంతా భయాందోళన చెందుతున్నాము. మమ్ము రక్షించు.” అని సుయోధనుడు దీనంగా వేడుకున్నాడు.

“భయపడకండి. మీరన్న మాటలకు కోపించిఈ ప్రయత్నం చేసాను. అంతేకానీ ఎవరికీ హానిచెయ్యాలని కాదు. మీరు నిర్భయంగా వెళ్లండి” అని అన్నాడు బలరాముడు. వెంటనే సుయోధనుడు తన కుమార్తె లక్ష్మణను, అల్లుడు అనిరుద్ధుని స్వయంగా తీసుకొని వచ్చి బలరామునికి అప్పగించాడు. కుమార్తెకు లెక్కలేనన్ని కానుకలు, ఆభరణములు, విలువైన దుస్తులు, దాసదాసీ జనాలను ఇచ్చి పంపాడు. బలరాముడు తన కొడుకును కోడలిని వెంటబెట్టుకొని ద్వారకకు చేరుకున్నాడు. ఉగ్రసేనుడికి శ్రీకృష్ణుడికి హస్తినలో జరిగిన విషయాలు అన్నీ చెప్పాడు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఈ నాటికీ హస్తినాపురము దక్షిణంగా ఉన్న గంగానది వైపు కొంచెంగా ఒరిగి ఉంది.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు భాగవత కథనువివరించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నరకాసుర వధ జరిగిన తరువాత ఆయన ఇంట్లో బంటులుగా ఉన్న పదహారువేల మంది కన్యలను కృష్ణుడు బంధవిముక్తులను చేసాడు. తరువాత వారిని అందరినీ వివాహం చేసుకున్నాడు. ఈ వార్త నారదునికి తెలిసింది. ఇంత మందితో కృష్ణుడు ఎలా కాపురం చేస్తున్నాడా అని ఆశ్చర్యపోయాడు. అది ఎలా ఉంటుందో చూడాలని అనుకున్నాడు. ఒక నాడు నారదుడు ద్వారకానగరానికి వచ్చాడు. ద్వారకలో పదహారు వేల ఎనిమిది మంది భార్యలకు ఒక్కొక్కరికీ ఒక్కొక్కభవనం కేటాయించబడింది. కృష్ణుడు ఏ భవనంలో ఉన్నాడో అనుకుంటూ వెళుతున్నాడు నారదుడు. చివరకు ఒక భవనంలోకి ప్రవేశించాడు. అక్కడ కృష్ణుడు ఒక సింహాసనం మీద కూర్చుని ఉన్నాడు. ఆయనను ఆయన భార్య సేవిస్తూ ఉంది. అనేక మంది చెలికత్తెలు ఆమెకు సాయం చేస్తున్నారు. నారదుని చూచిన కృష్ణుడు సింహాసనం మీది నుండి లేచి వచ్చి ఆయనకు అర్ఘ్యపాద్యదులు ఆసనం ఇచ్చి సత్కరించాడు. వచ్చిన పని ఏమి అని అడిగాడు. “ఏమీలేదు కృష్ణా! ఎలా ఉన్నావో చూచి పోదామని వచ్చాను” అని అన్నాడు.

అక్కడి నుండి నారదుడు మరొక కాంత భవనానికి వెళ్లాడు. ఆ భవనంలో కూడా కృష్ణుడు ఉన్నాడు. అక్కడ ఉద్ధవునితో పాచికలు ఆడుతున్నాడు. మరొక మందిరంలో తన కుమారులను ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకొని ఆడిస్తున్నాడు. మరొక మందిరంలో భార్యతో హేమామం

చేస్తున్నాడు. మరొక మందిరంలో భార్యతో పురాణం వింటున్నాడు. మరొక ఇంట్లో స్నానం చేయడానికి నలుగురిపెట్టించుకుంటున్నాడు. మరొక ఇంట్లో బ్రాహ్మణులకు గోదానం చేస్తున్నాడు. మరొక ఇంట్లో భార్య వీణవాయిస్తుంటే ఆనందంగా తల ఊపుతున్నాడు. మరొక భవనంలో భార్యతో కొలనులో జలకాలాడుతున్నాడు. మరొకభవనంలో బలరామునితో రాచకార్యాలు చల్లిస్తున్నాడు. ఈవిధంగా ఒక్కోమందిరంలో ఒక్కోభార్యతో కనిపించాడు కృష్ణుడు. మరొక భవనంలో భార్యతో సరసాలు ఆడుతున్నాడు. మరొక ఇంట్లో హారాలు కూరుస్తున్నాడు. మరొక ఇంట్లో తాంబూలం సేవిస్తున్నాడు. ఒక ఇంట్లో నవ్వుతూ, ఒక ఇంట్లో పాడుతూ, ఈ విధంగా ఒక్కో ఇంట్లో ఒక్కోవిధంగా భార్యలతో ప్రవర్తిస్తున్న కృష్ణుడిని చూచాడు నారదుడు. ఇలా ప్రతిభవనంలోనూ కృష్ణుడిని చూస్తున్నాడు నారదుడు. ఈ విధంగా పదహారువేల ఎనిమిది భార్యల భవనాలలో కృష్ణుడిని చూచాడు నారదుడు. ఆఖరుగా ఒక ఉద్యానవనంలో ఒంటరిగా కూర్చుని ధ్యానముద్రలో ఉన్నా కృష్ణుని చూచాడు. ఆనందం పట్టలేకపోయాడు. “కృష్ణా! ముకుందా!

క॥నీ మాయ తెలియువారలె తామరసాసన సురేంద్రతాపసులైనన్
భీమంతులు నీ భక్తిసుధా మాధుర్యమున బొరలు ధన్యులు దక్కన్

ఇంక నేను పోయి వస్తాను స్వామీ సెలవు అని నారాయణ నామ సంకీర్తన చేసుకుంటూ ఎళ్లిపోయాడు నారదుడు. అని చెప్పాడు శుక మహర్షి.

తరువాత ఒక నాడు శ్రీకృష్ణుడు ఉదయమే లేచి కాలకృత్యములు ముగించుకొని స్నానసంధ్యాదులు గావించి కొలువు కూటమునకు వచ్చాడు. అప్పటికే ఒక బ్రాహ్మణుడు ఆయన దర్శనం కొరకువేచి ఉన్నాడు. కృష్ణుడు రాగానే ఆయనకు ఈ విధంగావిన్నవించాడు.

“దేవా! నేను గిరివ్రజపురం నుండి వస్తున్నాను. జరాసంధుడు తనకు లొంగి తనకు నమస్కరించి తన పాదాలకు దాసులు కాని రాజులందరినీ తెచ్చి కారాగారంలో బంధించి ఉంచాడు. వారి సంఖ్య ఇప్పటికి ఇరవై వేలకు చేరింది. వారంతా కలిసి నన్ను నీ వద్దకు రహస్యంగా పంపించారు. వారి మాటగా నన్ను ఈ విధంగా చెప్పమన్నారు.

“శ్రీకృష్ణా! నీవు దుష్టశిక్షణకొరకు అవతరించావు. నీవే మాకు దిక్కు. బలవంతులైన దుర్మార్గులను శిక్షించి బలహీనులైన వారిని రక్షించడానికి నీవు పుట్టావు అని నమ్ముతున్నాము. దీనులైన మా అందరినీ నీవే కాపాడాలి. మేము నీకు శరణాగతులము. మమ్ములను ఈ జరాసంధుని నిర్బంధము నుండి కాపాడు. మేము భయంతో వణికిపోతున్నాము. మమ్ములను నీవు మాత్రమే కాపాడగలవు. మమ్ములను బంధించిన జరాసంధుడు నీ చేతిలో ఓడిపోయాడు అని మాకు తెలుసు. ఆ జరాసంధుడే మా అందరినీ బంధించి ఉంచాడు. వాడి చెరసాలలో భార్యాబిడ్డలకు దూరంగా బతుకుతున్నాము. మా అందరినీ కాపాడమని ప్రార్థిస్తున్నాము.” అని తమలతో మనవి

చేయమన్నారు” అని ఆ బ్రాహ్మణుడు శ్రీకృష్ణుడితో విన్నవించుకున్నాడు.

ఇదే సమయంలోనారదుడు అక్కడకువచ్చాడు. శ్రీకృష్ణుడు నారదుల వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించి అర్హపాద్యతాచమనములిచ్చి సత్కరించి ఆసనం చూపించాడు. “నారద మునీంద్రా! ఎక్కడి నుండి వస్తున్నారు. లోకాలన్నీ క్షేమంగా ఉన్నాయి కదా. తమరికి తెలియని విషయములు లేవు. మా పాండవులు ఎక్కడ ఉన్నారు. ఎలా ఉన్నారు. మీరు వారిని కలుసుకున్నారా. వారి క్షేమసమాచారములు తెలపండి.” అని అడిగాడు. అప్పుడు నారదుడు శ్రీకృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.

“కృష్ణా! సర్వాంతర్యామివి. నీవు తెలియకనా నన్ను అడుగుతున్నావు. అయినా నాకు తెలిసిన విషయాలు చెబుతాను విను. ధర్మరాజులో రాజ్యకాంక్ష వృద్ధి చెందింది. తాను సామ్రాట్టుకావాలనే కోరికతో రాజసూయయాగం తలపెట్టాడు. కృష్ణా! నీవు వారికి బంధువు. నీవు పరమ పురుషుడవు. రక్షకుడవు. ఫలప్రదాతవు. సాక్షాత్తు నీవు వారి ఎదుట ఉండగా, అది చాలనట్టు ధర్మరాజు రాజసూయయాగం తలపెట్టడం లోకాన్ని అనుకరించడమే. లోకాచారం ప్రకారం నీవు ఇంద్రప్రస్థమునకురాక తప్పదు. ధర్మజుడు చేసే ఈ మహాయజ్ఞానికి భూమండలంలో ఉన్న రాజులు, మునులు, యోగులు వస్తారు. నిన్నుచూచి తరిస్తారు. దీని కోసమైనా నీవు రాక తప్పదు.” అని అన్నాడు నారదుడు.

ఇప్పుడు సందిగ్ధంలో పడ్డాడు కృష్ణుడు. ఇటు రాజుల ప్రార్థన మన్నించాలా, ఇంద్రప్రస్థమునకు వెళ్లాలా ఎటూ తేల్చలేక ఉద్ధవుడిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఉద్ధవా! నీవు మగధ నుండి వచ్చిన బ్రాహ్మణుని అభ్యర్థన, నారదుని సందేశము రెండూ విన్నావు కదా. బుద్ధికుశలతలో నిన్ను మించిన వారు లేరు. ఏది సమంజసమో నీవే నిర్ణయించు” అని అన్నాడు. ఉద్ధవుడు కృష్ణునికి నమస్కరించి ఇలాఅన్నాడు. “కృష్ణా! నాకు తెలిసినంత వరకు అందరికీ ఆమోదయోగ్యం అయిన మార్గం చెబుతాను. నారదుడు పలికినట్టు ధర్మరాజు చేయబోయే రాజసూయయాగమునకు వెళ్లడం తమరికి అవశ్యకర్తవ్యం. నాలుగు దిక్కుల రాజులను జయించడం రాజసూయయాగంలో భాగము. కాబట్టి రాజసూయయాగంలో భాగంగా జరాసంధుని వధకూడా జరగాలి. అప్పుడు జరాసంధుని చెరలో బంధింపబడ్డ రాజులను కూడా విడిపించవచ్చు. పైగా జరాసంధుని చంపడానికి భీమసేనుడే సమర్థుడు. ఇంకెవరూ జరాసంధుని చంపలేరు. జరాసంధునికి ఒక సుగుణం ఉంది. బ్రాహ్మణులు ఏమి కోరినా కాదనకుండా లేదనకుండా ఇస్తాడు. కాబట్టి భీమసేనుడు బ్రాహ్మణ వేషంలో వెళ్లి యుద్ధభిక్ష కోరితే కాదనడు. కాబట్టి భీమసేనుడి ద్వారా జరాసంధుని చంపించడం ఉభయతారకంగా ఉంటుంది.” అని పలికాడు.

ఉద్ధవుని ఆలోచనకు సభ తన ఆమోదం తెలిపింది. మగధ నుండి వచ్చిన బ్రాహ్మణుడు తిరిగి మగధకు వెళ్లాడు. నారదుడు నారాయణ నామస్తరణ చేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. వెంటనే కృష్ణుడు ఇంద్రప్రస్థమునకు బయలుదేరాడు. కృష్ణునితోపాటు ఆయన ఎనిమిది మంది భార్యలు వారి దాసదాసీజనము బంధువులు మిత్రులు అందరూ బయలుదేరారు. అందరూ పల్లకీలు గుర్రాలు ఏనుగులు ఎక్కి ప్రయాణం అయ్యారు. కృష్ణుడు తన పరివారంతో సౌవీర దేశాలను దాటి, దృషద్వతీ, సరస్వతీ నదులు దాటి పాంచాల, మత్స్యదేశాలు దాటి ఇంద్రప్రస్థనగరానికి చేరుకొని నగరం బయట ఉన్న ఉద్యానవనంలో విడిది చేసాడు. శ్రీకృష్ణుని రాక గురించి విన్న ధర్మరాజు తన సోదరులు, భార్య ద్రౌపది, బంధుమిత్రులతో, పురోహితులతో ఉద్యానవనానికి వెళ్లాడు. శ్రీకృష్ణుడికి సాదరంగా స్వాగతం పలికాడు. కృష్ణుని ఆప్యాయంగా కౌగలించుకున్నాడు. కుశలప్రశ్నలు వేసాడు. శ్రీకృష్ణుడు ధర్మరాజుకు భీముడికి నమస్కరించాడు. అర్జునుని కౌగలించుకున్నాడు. నకులసహదేవులను ఆశీర్వదించాడు. బ్రాహ్మణులకు గురువులకు పురోహితులకు నమస్కరించాడు. అందరూ ఇంద్రప్రస్థనగర ప్రవేశం చేసారు.

ఇంద్రప్రస్థ నగర వాసులు శ్రీకృష్ణునికి దారి ఇరుపక్కలా నిలిచి స్వాగతం పలికారు. మొట్టమొదటి సారి కృష్ణుని చూస్తున్న ఇంద్రప్రస్థనగర వాసులు ఇలా అనుకున్నారు. “కృష్ణుడంటే ఈయనే. గోపాల బాలకులతో ఆడుకున్నది ఈయనే. రాక్షసులను చంపింది పూతన పాలు తాగింది, గోవర్ధనపర్వతం ఎత్తింది ఆయనే.” అనికృష్ణుని గురించి రకరకాలుగా కథలు చెప్పుకున్నారు. పురజనుల అభినందనలు అందుకుంటూ శ్రీకృష్ణుడు అంతపురంలోకి ప్రవేశించాడు. ద్రౌపది కృష్ణునికి నమస్కరించింది. కృష్ణుని భార్యలకు చీరలు ఆభరణాలు ఇచ్చి సత్కరించింది. కృష్ణుడికి అంతపుర కాంతలకు పరివారానికి వారి వారి యోగ్యతలకు తగ్గట్టు విడుదులు ఏర్పాటు చేసారు. తరువాత రాజసూయ యాగమునకు ఏర్పాట్లు మొదలయ్యాయి. అందరి అభిప్రాయాలు తెలుసుకోవడానికి ధర్మరాజు ఒక సభ ఏర్పాటు చేసాడు. ఆ సభలో తన అభిప్రాయాన్ని చెప్పాడు.

“శ్రీకృష్ణా! రాజసూయయాగం చేయాలని నా మనసు ఉత్సాహపడుతూ ఉంది. దానిని నిర్వహించడానికి నీవే సమర్థుడివి. నీవు తప్ప నాకు ఆపులు ఎవరూ లేరు. నిన్ను భక్తితో సేవించినవారు సకల ఐశ్వర్యాలు పొందుతారు. నీకు చేసిన పూజలు ఎన్నటికీ వ్యర్థం కావు.” అని పలికాడు.

“ధర్మనందనా! నీవు పొండుకుమారుడవు. రాజనీతి బాగా తెలిసినవాడవు. నీ ఆలోచన మంచిదే. రాజసూయంతో నీ శత్రువులు నీ పాదాక్రాంతులవుతారు. నీకు కీర్తి ప్రతిష్ఠలు కలుగుతాయి. విజయం సిద్ధిస్తుంది. కాబట్టి వెంటనే యాగాన్ని మొదలుపెట్టు. నీ తమ్ముళ్లు శత్రురాజులను జయించడానికి సమర్థులు. వారి సాయంతో శత్రువులను జయించు. సమస్త భూమండలానికి చక్రవర్తివిగా. నీవు ఏ పని చేయమని ఆజ్ఞాపిస్తే దానిని చేయడానికి మేము

సిద్ధంగా ఉన్నాము. నీ నలుగురు సోదరులను నాలుగు దిక్కులకు పంపు. నీవు ఇక్కడే ఉండి యజ్ఞకార్యనిర్వహణ చెయ్యి.” అని పలికిన కృష్ణుని మాటలకు ధర్మజుడు ఎంతో సంతోషించాడు., తన నలుగురు సోదరులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“సహదేవా! నీవు సేనలతో దక్షిణదిక్కును జయించు. నకులా! నీవు చతురంగ బలాలతో పడమటి దిక్కుకు వెళ్లు. అర్జునా నీవు ఉత్తరదిక్కును జయించు. భీమసేనా! నీవు మత్స్య, కేకయ రాజులను సాయంగా తీసుకొని తూర్పుదిక్కును జయించు” అని పలికాడు. ఆ విధంగా పంపబడిన భీమార్జున నకుల సహదేవులు ఆ యా దిక్కుల రాజులను జయించి అంతులేని కష్టములు కట్టించారు. అందరూ అన్ని రాజ్యములను జయించారు కానీ జరాసంధుని ఎవరూ జయించలేకపోయారు. ధర్మరాజు కూడా జేసేది లేక కృష్ణుని వంక చూచాడు. కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ధర్మనందనా! జరాసంధుని జయించే ఉపాయం ఒకటి ఉంది. ఆ ఉపాయం ఉధృవుడు చెప్పాడు. జరాసంధునికి బ్రాహ్మణులు అంటే గౌరవం. బ్రాహ్మణులు ఏమి అడిగినా లేదనకుండా ఇస్తాడు. ఆ కారణం చేత నేను భీమార్జునులు బ్రాహ్మణవేషాలలో వెళ్లి జరాసంధుని యుద్ధభిక్ష పెట్టమని అడుగుతాము. అతడు మాతో యుద్ధం చేస్తాడు. భీమునిచేతిలో మరణిస్తాడు.” అని అన్నాడు... దీనికి ధర్మజుడు తన అంగీకారం తెలిపాడు.

తరువాత కృష్ణుడు భీమార్జునులు బ్రాహ్మణ వేషంలో గిరివ్రజ పురం వెళ్లారు. జరాసంధుడు వీరిని అతిథులుగా ఆహ్వానించి అర్ఘ్యపాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించాడు. “ఓ జరాసంధ మహారాజా! నీవు అతిథులను సత్కరించడంలో అత్యంత ఆసక్తి కలవాడవు అని విన్నాము. నీవు మా కోరిక తీర్చాలి. ఈ దేహం శాశ్వతం కాదు. కాని దేహంతో సంపాదించే కీర్తి శాశ్వతము. కీర్తిలేని మానవుని జీవితం వ్యర్థము. అటువంటి వారు జీవించినా మరణించినట్టే. దాత అయిన వాడికి దానం ఇవ్వడానికి అనర్హమైన వస్తువంటూ ఏదీ లేదు. దభీచి తన ఎముకలను దానంగా ఇచ్చాడు. తన శరీరాన్నే కోసి ఇచ్చాడు శిబిచక్రవర్తి. అలాగే రంతి దేవుడు, హరిశ్చంద్రుడు బలిచక్రవర్తి తమ దానాలతో అనంతమైన కీర్తిగడించారు. వారంతా మరణించినా వారి కీర్తిదేహాలతో బతికే ఉన్నారు. కాబట్టి నీవు కూడా మేము అడిగింది దానంగా ఇచ్చి కీర్తిగడించు” అని అన్నాడు.

ఈ విధంగా పలికిన ఆ బ్రాహ్మణుల ఆకారాలు, వారి వాక్కులు జరాసంధునికి సంతోషం కలిగించాయి. కాని వారి ముఖవర్ణస్థ క్షత్రియులకు తగినదిగా ఉంది. “మీరు బ్రాహ్మణ వేషాలతో ఉన్న రాజశ్రేష్టుల మాదిరి ఉన్నారు. మీరు మహాత్ములు. మీరు ఏది కోరినా ఇస్తాను. తుదకు నాప్రాణాలయినా ఇస్తాను. మీరు అన్నట్టు బలిచక్రవర్తి తనను దానం అడిగిన వాడు విష్ణువు అని తెలిసికూడా మూడుఅడుగులు దానంగా ఇచ్చి కీర్తి గడించాడు. నేను కూడా అశాశ్వతమైన

ఈ శరీరం గురించి విచారించను.

క॥భూరిగుణులార! మీ మది కోరిక యెఱిగింపు డేమి కోరిన నైనన్
భీరత నొసగుటయే కాదారయ నా శిరము ద్రుంచియైనన్ నిత్తున్

అని అన్నాడు జరాసంధుడు.

ఆ మాటలు విన్న కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “మహారాజా! నీ సత్యవ్రతనిష్ఠ మాకు అవగతమయింది. మేము యుద్ధభిక్ష కోరుతున్నాము. నేను కృష్ణుడు. వీరు భీమార్జునులు. మాలో ఎవరితో ఒక్కరితో నీవు యుద్ధం చేయవలసి ఉంటుంది.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు జరాసంధుడు నవ్వాడు. “నన్ను యుద్ధరంగంలో ఎదిరించలేక పారిపోయిన వాడివి ఈ విధంగా బ్రాహ్మణవేషంలో వచ్చావా! మధురను నాకు వదలి ఎక్కడో సముద్రంలో దాక్కున్నావు. నీ మగతనం పరాక్రమం నాకు కొత్తకాదు. నీవు ఎన్నివేషాలు వేసినా ఎన్ని మాయలు పన్నినా నిన్ను వదలను. యుద్ధరంగంలో ఈ జరాసంధుడు ఎలా ఉంటాడో నీకు బాగా తెలుసు. నన్ను ఎదిరించడం నీకు చాలా కష్టం. ఈ అర్జునుడు చిన్నవాడు. ఇంక భీముడే నాకు సరిఅయిన జోడీ. వీడితోనే యుద్ధం చేస్తాను” అని అన్నాడు.

భీమ జరాసంధులు ఊరికి దూరంగా ఒక సమతలప్రదేశంలో ద్వంద్వయుద్ధానికి దిగారు. మొదట చెలి ఒక గద తీసుకున్నారు. రెండు ఏనుగులు ఢీకొన్నట్టు ఢీకొన్నారు. ఒకరితో ఒకరు భయంకరంగా గదాయుద్ధం చేసారు. భీముడు తన గదతో జరాసంధుని తలమీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకాచుకొని జరాసంధుడు భీముని కొట్టాడు. వీపులు, చేతులు తొడలు విరిగేటట్టు గదలతో కొట్టుకున్నారు. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేసారు. ఆఖరుకు ఇద్దరి గదలు విరిగిపోయాయి. విరిగిన గదలను విసిరేసి చేతులతో కొట్టుకోసాగారు. కాళ్లతో కుమ్ముకుంటున్నారు. ఎముకలు విరిగేటట్టు యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఒకరికి ఒకరు దగ్గరగా వస్తూ మరలా దూరంగా జరుగుతూ గుండ్రంగా తిరుగుతూ యుద్ధం చేస్తున్నారు. పిడికిళ్లతో పాడుచుకుంటున్నారు. కాళ్లతో తన్నుకుంటున్నారు. జయాపజయాలు తేలడం లేదు. ఇది చూచిన కృష్ణుడు ఇలా కాదని, ఒక చెట్టు కొమ్మను చీల్చి అటు ఇటు వేసి జరాసంధుని ఇలా చంపమని సూచించాడు. ఆ సూచన గ్రహించిన భీముడు జరాసంధుని కింద పడవేసి ఒక కాలు ఎత్తిపట్టుకొని జరాసంధుని నిలుపునా చీల్చాడు. ఆ శరీర ఖండాలను వృతిరేకదిశలో వేశాడు. ఈ విధంగా భీముడి చేతిలో జరాసంధుడు మరణించాడు.

తరువాత కృష్ణుడు, జరాసంధుని కుమారుడైన సహదేవుని మగధకు రాజును చేసాడు. జరాసంధుని చెరలో ఉన్న రాజులందరినీ విడిపించాడు. వారంతా వాసుదేవుని భక్తితో నమస్కరించారు.

“ఈ జరాసంధుడు మా అందరినీ యుద్ధంలో జయించి బందీలుగా పట్టుకున్నాడు. మేము కూడా ధర్మంగా రాజ్యం చేయకుండా రాజులము అన్న పాగరు, మదం, తలకెక్కి ప్రవర్తించాము. మాకు తగిన శాస్తి జరిగింది. సాధారణంగా రాజులు గర్వం తలకెక్కి ఐహికసుఖాలకు ఆశపడి కళ్లుమూసుకు పోయి ప్రవర్తిస్తుంటారు. మేము ఇక మీదట అలా కాకుండా ధర్మంగా ప్రవర్తిస్తాము. నీమేలు మరిచిపోము. మమ్ములను అనుగ్రహించు” అని ప్రార్థించారు

వారిని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “ఓ రాజ్యాధీశులారా! మీరు చెప్పింది నిజం. రాజ్యమదంతో, రాజులము అనేగర్వంతో బ్రాహ్మణులను, ప్రజలను బాధించడం చేతనే కదా వేనుడు, నహుషుడు, రావణుడు, కార్తవీర్యుడు నాశనం అయ్యారు. కాబట్టి రాజు ధర్మాన్ని పాలించడం వలననే అతని వంశము, ఐశ్వర్యము, ఆయుష్షు వర్ధిల్లుతాయి. రాజుల వేషం ధరించిన ఈ దేహం శాశ్వతం కాదు. కాబట్టి దేహానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వకుండా, ధర్మం, న్యాయం, నీతి తప్పకుండా ప్రజలను పాలించండి. మీ పాలనలో ప్రజలు సుఖించాలి కానీ దుఃఖపడకూడదు. ప్రజలు దుఃఖపడితే పాపం చుట్టుకుంటుంది. ఆ పాపం రాజులు భరించక తప్పదు. కాబట్టి పాపరహితులై పరిపాలించండి. పరమాత్మ పాదాలను నమ్మండి. మీకు అచంచలమైన భక్తి లభిస్తుంది. ఈ విధంగా నడుచుకుంటే మీరు మోక్షానికి అర్హులు అవుతారు.” అని రాజులకు హితబోధ చేసాడు కృష్ణుడు.

తరువాత ఆ రాజులకు చక్కగా స్నానపానాదులు ఆచరింపజేసి, వారి వారి దేశాలకు పంపాడు. ఈ విధంగా బంధవిముక్తులు అయిన రాజులు సంతోషంగా తమ తమ రాజ్యాలకు వెళ్లిపోయారు. కృష్ణుడు బోధించిన ధర్మం న్యాయం నీతి మార్గాలను అనుసరిస్తూ రాజ్యపాలన సాగించారు. ఈ విధంగా జరాసంధ వధ జరిగిన తరువాత, అతని కుమారుడు సహదేవుని మగధ దేశానికి పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. అతడు ఇచ్చిన కానుకలు స్వీకరించి భీమార్జునులతో సహా ఇంద్రప్రస్థము చేరుకున్నారు.

విజయులై వచ్చిన వారికి ఘనస్వాగతం లభించింది. కృష్ణుడు భీమార్జునులు తాము జరాసంధుని ఎలా వధించినదీ మొదలగు విషయాలు ధర్మరాజుకు వివరించారు. వారు చెప్పినది విన్న ధర్మరాజు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు. “ఓ గోవిందా! నీవు లోకాలకు గురువు. నీ అంశ నుండి ఈ ప్రకృతి ఆవిర్భవించింది. ఈ లోకాలన్నీ నీ ఆజ్ఞకు లోబడి ప్రవర్తిస్తున్నాయి. అటువంటి నీకు జరాసంధుని చంపడం ఒక లెక్కకాదు. పుట్టడం పెరగడం చావడం అంతా నీ మాయ. పుండలీకాక్షా! భువనరక్షకా!

ఇదంతా నీ లీల. మేము నిమిత్తమాత్రులము” అంటే నమస్కరించాడు.

తరువాత రాజసూయం ప్రారంభం అయింది. వేదవిజ్ఞానవేత్తలను యజ్ఞ నిర్వాహకులుగా నియమించాడు. వేదవ్యాసుడు, కశ్యపుడు, భరద్వాజుడు మొదలగు మునులను, భీష్మ, ద్రోణ, కృప, అశ్వత్థామ మొదలగు వారిని, ధృతరాష్ట్ర, సుయోధనాదులను ఆహ్వానించాడు. లోకంలో ఉన్న రాజులందరికీ ఆహ్వానాలు పంపాడు. తన రాజ్యంలో ఉన్న నాలుగు వర్ణముల వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. రాజసూయయాగం ప్రారంభం అయింది. ధర్మరాజు యజ్ఞబీక్ష తీసుకున్నాడు. వివిధదేశాధీశులు తీసుకువచ్చిన కానుకలకు స్వీకరించడానికి సుయోధనుడు నియమింపబడ్డాడు. దానధర్మాలు చేయడానికి కర్ణుడిని, భోజనాలు మొదలగు సౌకర్యాలు చూడటానికి భీముని, శ్రీకృష్ణుడు మొదలగు యాదవులను ఆదరించడానికి అర్జునుని, యజ్ఞసంభారాలు సమకూర్చడానికి నకులుడిని, దేవబ్రాహ్మణులను పూజించడానికి సహదేవుడిని, వచ్చిన వారందరికీ భోజనసదుపాయాలు సరిగా అందాయా లేదా అని చూడటానికి ద్రౌపదిని నియమించారు. ఋత్విక్కులు మంత్రాలు ఉచ్చరిస్తూ హవ్యద్రవ్యాలను అగ్నికుండంలో ధర్మరాజు చేత వేయించారు.

యజ్ఞం పూర్తి అయిన తరువాత చివరిరోజు ఋత్విక్కులను, పెద్దలను, బ్రాహ్మణులను సత్కరించాలి అని సంకల్పించాడు ధర్మరాజు. మరి ఈ పూజలో ముందు ఎవరికి అగ్రతాంబూలం ఇవ్వాలి అనే ప్రశ్నవచ్చింది. సహదేవుడు లేచి “శ్రీకృష్ణుడికి అగ్రతాంబూలం ఇస్తే మూడులోకాలను గౌరవించినట్టే కాబట్టి శ్రీకృష్ణుడే అగ్రతాంబూలానికి అర్హుడు. కాలము, దేశము, యజ్ఞము, కర్మ కర్త భోక్త దైవము, గురువు, సమస్తము తానే అయిన శ్రీకృష్ణుడికే అగ్రతాంబూలం ఇవ్వాలి. ఆ మహానుభావుడు కళ్ళు మూస్తే లయం కళ్ళు తెరిస్తే జననం. సృష్టిస్థితిలయాలకు కారకుడు అయిన కృష్ణుని కంటే అర్హుడు ఎవరుంటారు కాబట్టి ఆలస్యం చేయకుండా శ్రీకృష్ణుని పూజించండి.” అని సూచించాడు.

ఆ మాటలకు సభలోని వారంతా ఆనందంతో హర్షధ్వానాలు చేసారు. వెంటనే ధర్మరాజు తన ఆసనం నుండి లేచాడు. ఆయన వెంట ద్రౌపది బంగారు కలశంతో పుణ్యజలాలు తీసుకుని లేచి నిలబడింది. భీమార్జున నకుల సహదేవులు ఆయన వెంట ఉన్నారు. ద్రౌపది జలం పోస్తుంటే పాండవులు కృష్ణుని పాదాలు కడిగారు. ఆ నీటిని తమ శిరస్సు మీద చల్లుకున్నారు. విలువైన వస్త్రభూషణాలతో కృష్ణుని సత్కరించారు. సభలోని వారంతా హర్షధ్వానాలు చేసారు.

ఇదంతా చూచిన దమఘోషుని కుమారుడు శిశుపాలుడు ఓర్వలేకపోయాడు. అసూయాద్వేషాలతో రగిలిపోయాడు. నిర్ణయంగా సభామధ్యలోకి వచ్చాడు. శ్రీకృష్ణునితో సహా అందరూ వినేటట్టు ఇలా అన్నాడు.

“ఆపండి. ఈ ఆగడాలను చూడటానికి వినడానికి కష్టంగా ఉంది. బుద్ధిలేకుండా ఆ పసికూన చెబితే ఈ బుద్ధిమంతులైన పెద్దలు ఎలా తలలు ఊపారు. నీతి మార్గం నుండి ఎలా వైతొలిగారు. ఈ సభలో యోగ్యత అయోగ్యత నిర్ణయించగలిగినవారు, సత్వగుణ సంపన్నులు, తపోనిష్ఠులు, తేజోవంతులు, ఐశ్వర్యవంతులు, పరబ్రహ్మస్వరూపం గురించి తెలిసినవారు, లోకులందరిచేతా పూజింపబడినవారు, పాపరహితులు, యోగీశ్వరులు, ఎంతోమంది ఈ సభలో ఉన్నారు. వారందరినీ కాదని, ఒక బుద్ధిహీనుడిని, కులహీనుడిని, గొల్లవాడిని, పూజించడానికి మీరంతా ఎలా సమ్మతించారు. యజ్ఞప్రసాదాన్ని కుక్కకు ఇచ్చినట్టు ఈ గొల్లవాడికి అగ్రపూజ చేస్తున్నారు. ఇతడికి గురువు లేడు. దేవుడు లేడు. కులం గోత్రం లేదు. తల్లితండ్రులు ఎవరో వాడికే తెలియదు. నీటి మధ్య ఉండేవాడు, తుదిమొదలు లేనివాడు, నటుని మాదిరిరూపాలు మార్చేవాడు, వావివరుసలు లేని వాడు, బంధువులు లేనివాడు, అయిన ఈ కృష్ణుడు మీ అందరి దృష్టిలో మాననీయుడు ఎలాఅయ్యాడు. యయాతి శాపంతో యదువు, ఆయన వంశము రాజ్యార్హతను కోల్పోయింది. ఇటువంటి గోపాలకుడు అగ్రపూజకు ఎలా అర్హుడు. ఇతడు జారుడు, చోరుడు, దోపతప్పినడిచేవాడు. ఈ కృష్ణుడు అగ్రపూజకు ఏ మాత్రం అర్హుడు కాడు” అని అమంగళకరమైన మాటలతో శిశుపాలుడు కృష్ణుని దూషించాడు.

కృష్ణుడు ఆ మాటలను లక్ష్మపెట్టకుండా చిరునవ్వుతో వింటున్నాడు. కాని సభలో ఉన్న రాజులు ఋషులు మునులు అందరూ ఆ మాటలు వినలేక చెవులు మూసుకున్నారు. ఆ నిందావాక్యాలు భరించలేక కొంతమంది సభనుండి వెళ్లిపోయారు. కేకయ, సృంజయ రాజులు తమ తమ ఆయుధాలు ధరించి శిశుపాలుని ఎదిరించారు. శిశుపాలుడు కూడా కత్తి డాలు ధరించి వారిని ఎదిరించాడు. పూజార్హమైన సభ రణరంగం కావడం ఇష్టం లేక కృష్ణుడు తన చక్రం ప్రయోగించి శిశుపాలుని శిరస్సు ఖండించాడు. ఇది చూచిన శిశుపాలుని సైన్యం ఆయన మిత్రులు పారిపోయారు. ఆ సమయంలో అందరూ ఆశ్చర్యంతో చూస్తూ ఉండగా ఒక తేజోపుంజము శిశుపాలుని శరీరంనుండి వెలువడి శ్రీకృష్ణునిలో కలిసిపోయింది.” అని చెప్పగా పరీక్షిత మహారాజు ఇలా అన్నాడు.

“మునీంద్రా! శిశుపాలుడు దుర్మార్గుడు, కృష్ణుడిని ద్వేషించేవాడు కదా. మరి అలా ఎందుకు జరిగింది” అని అడిగాడు. “మహారాజా! జయవిజయులు శాపవశాత్తు శిశుపాల దంతవక్త్రులుగా జన్మించారు కదా. ఇది వారికి మూడవ జన్మ. ఆ కారణం చేత శాపవిమోచనం పొంది పరమాత్మలో లీనం అయ్యారు.

మహారాజా! ఆ తరువాత ధర్మరాజు యజ్ఞం జరిపించిన ఋత్విక్కులను, సదస్సులను, దక్షిణతాంబూలాలు ఇచ్చి గౌరవించాడు. తరువాత యాగాంతంలో చేసే అవబృధస్నానానికి బయలుదేరాడు. ఆయన తమ్ములు కుమారులు, బంధుమిత్రులు ఆయనను అనుసరించారు.

ఆయనతో పాటు కాంభోజ, కురు కేకయ కోసల మొదలగు దేశాధీశులు వెళ్లారు. ఈ విధంగా మహావైభవంగా గంగానదికి పోయి అక్కడ అవభృథ స్నానం ఆచరించారు. ధర్మరాజు యజ్ఞబీక్ష విరమించాడు. స్నానానంతరము పాండవులు పట్టువస్త్రములు ఆభరణములు కిరీటములు ధరించారు. అక్కడకు వచ్చినవారందరికీ పాండవులు పట్టువస్త్రములతో సత్కరించారు. తరువాత యాగానికి వచ్చిన వారందరూ పాండవుల వద్ద సెలవు తీసుకొని వెళ్లెపోయారు. పాండవుల కోరిక మేరకు కృష్ణుడు తన బంధుమిత్రులను పంపించి, మరి కొంతకాలం ఇంద్రప్రస్థములో ఉన్నాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! రాజసూయయాగ వైభవం చూచి అందరూ సంతోషిస్తే ఒక్క దుర్యోధనుడు మాత్రం పాండవుల వైభవం చూచి అసూయాద్వేషాలతో కుమిలిపోతున్నాడు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! చిన్నప్పటి నుండి దుర్యోధనుడికి పాండవులు అంటే అసూయ, ద్వేషము. కాని శ్రీకృష్ణుని అండ ఉన్నంతవరకు పాండవులకు ఎలాంటి అపకారము జరగలేదు. కాని శ్రీకృష్ణుని భార్యల మధ్య మెరుపుతీగలాగా శోభిల్లుతున్న సర్వాలంకారభూషిత అయిన ద్రౌపదిని చూచి దుర్యోధనుని మనసు అసూయతో రగిలిపోసాగింది. తాను ఒక చక్రవర్తి భార్యననీ, మహారాజుననీ, రాజసూయయాగం నిర్వహించిన మహారాజుననీ ద్రౌపది భావిస్తూ ఉందని దుర్యోధనుడు అసూయతో బాధపడుతున్నాడు.

మయుడు ఒక సభను నిర్మించి ఇచ్చాడు అని చెప్పాను కదా. ఆ సభలో ధర్మరాజు కొలువుదీరి ఉన్నాడు. అతడి తమ్ములు పక్కన ఆసీనులై ఉన్నారు. పురోహితులు మంత్రులు బంధుమిత్రులు అతడిని సేవిస్తున్నారు. వారి మధ్యలో ధర్మరాజు దేవేంద్రుని మాదిరి ప్రకాశిస్తున్నాడు. అతడిని చూచి శ్రీకృష్ణుడు ఆనందంతో పొంగిపోయాడు. ఆ సమయంలో అక్కడికి వచ్చిన దుర్యోధనుడు ఆ దృశ్యం చూచి అసూయతో రగిలిపోయాడు. మయసభలో అడుగుపెట్టిన దుర్యోధనుడికి అంతా వింతగా తోచింది. ఎదుట నీటితో నిండిన కొలను ఉన్నట్టు కనిపించింది. తన దుస్తులు ఎత్తిపట్టుకొని నడిచాడు. అది దాటగానే మామూలు రత్నకంబళి కనిపించింది. దుస్తులు వదిలేసాడు. లీవిగా నడుస్తుంటే అక్కడ ఉన్న నీటితో అతని దుస్తులు తడిసిపోయాయి. ఇదంతా చూస్తున్న భీమసేనుడు పక్కన నవ్వాడు. భీముడు నవ్వడం చూచి అక్కడ ఉన్నవారందరూ నవ్వారు. ధర్మరాజు వారిని వారించాడు. దుర్యోధనుడు అక్కడ నిలువలేకపోయాడు. తనను సభకు పిలిచి అవమానించారని లోలోపల రగిలిపోయాడు. వెంటనే వెనక్కుతిరిగి వెళ్లెపోయాడు. హస్తినాపురం చేరుకున్నాడు. ధర్మరాజు వద్ద సెలవు తీసుకొని శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకకు వెళ్లెపోయాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! కృష్ణుడు ద్వారకకు వెళ్లేటప్పటికి అక్కడ పరిస్థితి భయానకంగా ఉంది. రుక్మిణీకల్యాణం సందర్భంగా శిశుపాలుడి మిత్రరాజులందరూ కుండిన నగరానికి వచ్చారని చెప్పాను కదా వారిలో సాళ్వుడు అనే రాజు కూడా ఉన్నాడు. అతడు కూడా కృష్ణుని ఎదిరించాడు. కృష్ణుడి చేతిలో పరాజితుడు అయ్యాడు. ఒక యాదవుని చేతిలో పరాజితుడు కావడం భరింపరాని

అవమానంగా భావించాడు సాళ్కుడు. జరాసంధుడు మొదలగు రాజుల ముందర, ఈ కృష్ణునితో సహా యాదవ వంశాన్ని నాశనం చేస్తాను అని ప్రతిజ్ఞ చేసాడు. తన మంత్రులను నగరానికి పంపి రాజ్యపాలన సాగించమన్నాడు. తాను అడవులకు వెళ్లాడు. మహాశివుని గూర్చి తపస్సు చేసాడు. ఆ విధంగా నిరాహారంగా ఒక సంవత్సరం తపస్సు చేసాడు. సాళ్కుని తపస్సుకు మెచ్చి పరమేశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు ఏం వరం కావాలో కోరుకోమన్నాడు. “పరమేశ్వరా! గరుడ, గంధర్వ, యక్ష రాక్షస దేవతలకు వద్దకూడా లేని ఆకాశంలో తిరిగే ఒక వాహనాన్ని నాకు ప్రసాదించు.” అని అడిగాడు. వెంటనే పరమశివుడు మయుడిని పిలిచి అటువంటి వాహనాన్ని నిర్మించి సాళ్కునికి ఇమ్మని ఆదేశించాడు. మయుడు శివుని ఆదేశానుసారం ఒక లోహమయమైన పాడుగాటి, మిక్కిలి వెడల్వైన, ఆకాశంలో తిరిగే వాహనాన్ని నిర్మించి ఇచ్చాడు. దానికి సౌభకము అనే పేరు పెట్టాడు.

సాళ్కుడు ఆ లోహమయమైన వాహనాన్ని అధిరోహించి ద్వారక మీదికి వచ్చాడు. తన సేనలతో ద్వారకను ముట్టడించాడు. ద్వారకా నగర పరిసర ప్రాంతాలను ధ్వంసం చేయడం మొదలుపెట్టాడు. ద్వారకా నగర కోట గోడలను, ప్రాకారాలను అగడ్తలను, కోటగోడలమీద అమర్చిన యంత్రాలను ధ్వంసం చేయసాగాడు. ద్వారకలోకి ప్రవేశించి ప్రజల ఆస్తులను ధనాన్ని కొల్లగొట్టాడు. ఎవరైనా ఎదిరిస్తే ఆకాశంలోకి ఎగిరేవాడు. మరలా కిందికి దిగి విధ్వంసం కొనసాగించేవాడు. ఈవిధంగా సాళ్కుడు ద్వారకను అల్లకల్లోలం చేసాడు. ప్రద్యుమ్నుడు మొదలగు యాదవ వీరులు తమ శాయశక్తులా సాళ్కుని ఎదుర్కొన్నారు. ఆయన వెంట గదుడు, భానువిందుడు, శుకుడు, సాత్త్కి, సారణుడు, చారుధేష్టుడు, సాంబుడు, అనిరుద్ధుడు, కృతవర్త మొదలగు యాదవ వీరులు ప్రద్యుమ్నునితోపాటు యుద్ధభూమికి బయలుదేరారు. అటు సాళ్కుని సేనలు ఇటు యాదవ సేనలు యుద్ధరంగంలో తలపడ్డాయి. అద దేవదానవ యుద్ధంగా మారింది.

ప్రద్యుమ్నుడు వీరావేశంతో విజృంభించి సాళ్కుని మాయాజాలాన్ని ఛేదించాడు. తరువాత ప్రద్యుమ్నుడు సాళ్కుని అతని సేనాధిపతిని తన బాణాలతో కొట్టాడు. ఈ విధంగా ప్రద్యుమ్నుడు సాళ్కుని మీద దెబ్బతీసాడు., సాళ్కుడు ప్రద్యుమ్నుని వదిలి సాంబుని మీద బాణవర్షము కురిపించాడు. సాంబుడు కూడా తన బాణపరంపరతో సాళ్కుని సౌభకాన్ని అల్లల్లాడించాడు. యాదవ వీరుడు గదుడు విజృంభించి సాళ్కుని సేనలను చిందరవందర చేసాడు. భానువిందుడు కూడాసాళ్కుని సేనలను మట్టికరిపించాడు. చారుధేష్టుడు విజృంభించి సాళ్కుని దండనాధులనందరినీ చంపాడు. శుకుడు సాళ్కుని సేనావ్యూహాలను పటాపంచలు చేసాడు. సారణుడు తన వివిధ ఆయుధాలను ప్రయోగించి సాళ్కుని సేనలను చించి చెండాడాడు. కృతవర్త శత్రువులను నరుకుతూ ముందుకు చొచ్చుకుపోతున్నాడు. పారిపోతున్న వారిని చంపకుండా, కేవలం తనతో యుద్ధం చేస్తున్నవారిని మాత్రమే చంపుతున్నాడు.

ఇదంతా చూచి సాళ్ళునికి కోపం వచ్చింది. తన సౌభకం ఎక్కాడు. ఆకాశంలో తిరుగుతూ యుద్ధం చేస్తున్నాడు. సౌభకం ఒకసారి కనరపడుతుంది మరొకసారి అదృశ్యం అవుతుంది. నేల మీద దిగుతుంది సముద్రం మధ్యలో ఉంటుంది. లేనట్టే ఉంటుంది. ఉన్నట్టుండి కనపడి బాణవర్షం కురిపిస్తుంది. ఈ విధంగా సౌభకము శత్రుసేనలను కలవరపెడుతూ ఉంది. ఈ విధంగా సౌభకంతో యుద్ధవిన్యాసాలు చేస్తూ సాళ్ళుడు పారిపోతున్న తన సేనలకు ధైర్యం చెప్పాడు. పారిపోతున్న సాళ్ళుని సేనలు మరలా యుద్ధభూమికి చేరుకున్నాయి. సాళ్ళుడు యాదవసేనల మీద అగ్నివర్షం కురిపించాడు.

సాళ్ళుని మంత్రి ద్యుముడు ప్రద్యుమ్నుని ఎదుర్కొన్నాడు. ద్యుముడు తనగదతో ప్రద్యుమ్నుని గుండెలమీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకు ప్రద్యుమ్నుడు మూర్ఛపోయాడు. ఇది చూచి అతడి సారథి రథాన్ని యుద్ధరంగం నుండి దూరంగా తీసుకొని వెళ్లాడు. ప్రద్యుమ్నుడు తెలివి రాగానే తాను రణరంగానికి దూరంగా ఉన్నట్టు తెలుసుకున్నాడు. వెంటనే సారథిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “సారథీ! ఎంతపని చేసావు. ఈ విషయం తెలిస్తే బలరామకృష్ణులు నన్ను హేళన చేయరా! శత్రువులు నవ్వరా! నాకు ఈవిధంగా రావడం అపకీర్తి కదా! యదువంశంలో పుట్టినవారు ఈ విధంగా రణరంగంనుండి పారిపోతారా!” అని అనగానే సారథి ఇలా అన్నాడు. “రాకుమారా! యుద్ధ రంగంలో ఏదైనా ఆపదవచ్చినప్పుడు రథికుడు సారథిని, సారథి రథికుడిని పరస్పరం రక్షించుకోవడం వారి కర్తవ్యం. ఇది యుద్ధధర్మం. ఆ కారణం చేత నిన్ను ప్రాణాపాయస్థితి నుండి రక్షించాను. ఇంక శత్రువుల మీదికి విజృంభించు” అని అన్నాడు.

సారథిమాటలకు సంతోషించి ప్రద్యుమ్నుడు తిరిగి యుద్ధరంగంలోకి దూకాడు. ద్యుముడి కవచం పగలగొట్టాడు. వాడి రథం విరిచాడు. హయములను చంపాడు. వాడి పతాకాన్ని నేలకూల్చాడు. చివరకు ఒక పదునైన బాణంలో వాడి కంఠం నరికాడు. ఇది చూచి సాంబుడు మొదలగు యాదవ వీరులు సాళ్ళుని సేనలను చించిచెండాడారు. రణరంగ మంతా ఏనుగులు గుర్రాలు సైనికుల కళేబరాలతో నిండి పోయింది. రక్తం కాలువలుగా పారింది. కాని ఎవరూ తగ్గడం లేదు. ఇరుపక్షాలు సముజ్జీలుగా పోరాడుతున్నారు. ఈవిధంగా వారి మధ్యయుద్ధం 27రోజులు సాగింది.

ఇదే సమయంలో శ్రీకృష్ణుడు ఇంద్రప్రస్థము నుండి ద్వారకకు వస్తున్నాడు. దారిలో కృష్ణుడికి ఎన్నో దుశ్శకునాలు కనపడ్డాయి. తన సారథి దారుకునితో ఇలా అన్నాడు. “దారుకా! మనకు దారిలో అనేక దుశ్శకునాలు కనపడుతున్నాయి. జరగరాని ఘోరం ఏదోజరుగుతున్నట్టు అనిపిస్తూ ఉంది. శిశుపాలుని మరణవార్త విన్న అతడి స్నేహితులు ద్వారకను ముట్టడించారేమో. రథాన్ని త్వరగా పోనివ్వు” అని అన్నాడు. ద్వారక ను చేరకముందు కృష్ణుడు యుద్ధభూమిలో

ప్రవేశించాడు. యాదవ సేనలకు సాళ్కుని సేనలకు యుద్ధం జరగడం గమనించాడు.

కృష్ణునిరథం చూడగానే యాదవ వీరులు యాదవ సేనలు విజృంభించాయి. ఇది చూచి సాళ్కుడు శక్తి ఆయుధాన్ని కృష్ణుని మీద ప్రయోగించాడు. కృష్ణుడు ఆ శక్తిని మార్గమధ్యంలోనే తుంచాడు. తన బాణపరంపరతో ఆకాశంలో తిరుగుతున్న సౌభకాన్ని దానిలో ఉన్న సాళ్కుని కొట్టాడు. వాటిని తప్పించుకున్న సాళ్కుడు ఒక వాడి అయిన బాణంతో కృష్ణుడి ఎడమబుజం మీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు కృష్ణుడు తన శార్ఙ్గమును వదిలి రథం మీద పడిపోయాడు. అది చూచి సాళ్కుడు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.

“ఓ కృష్ణ! నా మిత్రుడు అయిన శిశుపాలుడు వివాహమాడ తలచిన కన్యను నీవు నీతిహీనుడవై వివాహం చేసుకున్నావు. అంతటితో ఆగకుండా, రాజసూయ యాగ సమయంలో ఉన్న విషయాలు చెబుతూ ఏమరుపాటుగా ఉన్న శిశుపాలుని పగబట్టి చంపావు. ఈ రోజు నాచేతిలో చిక్కావు. నా పరాక్రమానికి భయపడి పారిపోకుండా ఉంటే నేడు నిన్ను చంపి నా మిత్రుని ఆత్మకు శాంతి చేకూరుస్తాను.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు కృష్ణుడు నవ్వి “మూర్ఖుడా! ఎవరికి చావు మూడిందో ఇప్పుడే తెలుతుంది” అని తన గదను గిరా గిరా తిప్పి సాళ్కుని మీదికి విసిరాడు. ఆ గదాఘాతానికి సాళ్కుడు మూర్ఛపోయాడు. వాడిని తీసుకొని సౌభకము అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయింది. ఇంతలో ఒక భటుడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. “దేవా! సాళ్కుడు తమరి తండ్రిగారు వసుదేవుని పట్టుకొని బంధించి తీసుకొని వెళ్లాడు. దేవకీ దేవి ఏడుస్తూ ఈ విషయం తమరికి తెలుపమని నన్ను పంపింది.” అని చెప్పాడు. తన తండ్రిని బంధించారు అన్న సమాచారం విన్న కృష్ణుడు క్షణకాలం దుఃఖంలో మునిగిపోయాడు. అంతలో తేరుకున్నాడు. బలరాముని రక్షణలో ఉన్న వసుదేవుని సాళ్కుడు ఎలా బంధించగలడు. అని ఆలోచించాడు. ఏమో విధి ఎలా ఉందో ఏమో అని అనుకున్నాడు.

ఇంతలో సౌభకము అక్కడ ప్రత్యక్షం అయింది. అందులో నుండి సాళ్కుడు వసుదేవుని జుట్టుపట్టుకొని లాగుకుంటూ వచ్చాడు. “కృష్ణ! ఇడుగో నీ తండ్రి వసుదేవుడు. నీ కళ్లముందే నీ తండ్రి తల నరుకుతాను. నీకు బలం ఉంటే రక్షించుకో. అంటూ పెద్దగా కేకలు పెడుతూ తన కత్తితో వసుదేవుని తల ఖండించి ఆ తల తీసుకొని సౌభకంలోకి వెళ్లాడు. ఆ దృశ్యం చూచిన కృష్ణుడు క్షణకాలం నిశ్చేష్టుడు అయ్యాడు.

ఇంతలో మరొక సైనికుడువచ్చి “దేవా! వసుదేవుల వారు క్షేమంగా ఉన్నారు” అనే సమాచారం అందించాడు. ఇదంతా సాళ్కుని మాయ అని తెలుసుకున్నాడు కృష్ణుడు. ఇంతలో అక్కడ ఉన్న వసుదేవుని దేహము, సౌభకము కనపడకుండా పోయాయి. ఆ సమయంలో కొందరు

ఋషులు కృష్ణునితో ఇలా అన్నారు. “ఈ సంసారసాగరంలో మునిగి దిక్కుతోచకుండా ఉన్న మానవులు నిన్ను స్మరించి వారి దుఃఖాలు పోగొట్టుకుంటారు. నీవు పరబ్రహ్మస్వరూపుడవు. చిదానంద రూపుడవు. నీకు శోకము మోహము అంటవు.” అని చెప్పి వెళ్లిపోయారు. క్షణకాలం మోహానికివశుడై దుఃఖములో మునిగిపోయిన కృష్ణుడు మునివాక్యములతో తేరుకున్నాడు. తనను ఇంతటి క్షోభకుగురి చేసిన సాక్షుని చంపడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. తన బాణపరంపరతో సాక్షుని కవచం చేదించి, అతని విల్లు విరిచి, అతడిని నిరాయుధుడిని చేసాడు. తన గదను విసిరి అతడి సౌభకాన్ని నాశనం చేసాడు. సౌభకం పోవడంతో సాక్షుడు నిస్సహాయంగా రణరంగంలో నిలబడ్డాడు. అయినా ధైర్యంగా తన గదతో కృష్ణుని ఎదుర్కొన్నాడు. కృష్ణుడు తన కత్తితో గదతో సహా వాడి చేతిని ఖండించాడు. వెంటనే తనచక్రాయుధంతో సాక్షుని శిరస్సు ఖండించాడు.

సాక్షుని మరణాన్ని గురించి తెలిసిన శిశుపాలుడు సోదరుడు దంతవక్త్రుడు తట్టుకోలేకపోయాడు. సాక్షుడికి, పాండ్రక వాసుదేవుడికి, శిశుపాలుడికి శాస్త్రాక్షంగా ఉత్తర క్రియలు నిర్వహించాడు. ఇంతమందిని చంపిన కృష్ణుని మీద పగ తీర్చుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని మీదికి యుద్ధానికి వచ్చాడు. తన గదను గిరా గిరాతిప్పుతూ కృష్ణుని మీది మీదికి విజృంభించాడు. తన మీదికి వస్తున్న దంతవక్త్రుని చూచాడు కృష్ణుడు. దంతవక్త్రుడు కృష్ణునితో ఇలా అన్నాడు.

“కృష్ణా! నీ దురదృష్టం కొద్దీ నా అదృష్టం కొద్ది ఇవ్వాలి నా ఎదుట పడ్డావు. నీవు నాకు బంధువు రూపంలో ఉన్న శత్రువు. నీవు నాసోదరుడిని చంపావు. నా మిత్రులను చంపావు. నీవు బంధు ద్రోహి. మిత్రద్రోహి. ఇంతవరకు నిన్ను నా మేనమామ కొడుకువు అని క్షమిస్తూ వచ్చాను. కాని నీవు మితిమీరి పోతున్నావు. ఈ రోజే నా గదా దండంతో నిన్ను యమలోకానికి పంపుతాను. నిన్ను చంపి నా సోదరుని నా మిత్రుల ఋణం తీర్చుకుంటాను.” అని పలుకుతున్న దంతవక్త్రుని చూచాడు కృష్ణుడు. ఇంక వీడు ఒక్కడే మిగిలాడు అని మనసులో అనుకున్నాడు. ఈ లోపల దంతవక్త్రుడు తన గదతో కృష్ణుని తల మీద బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బను అవలీలగా తప్పించుకున్న కృష్ణుడు వాడి చేతిలోని గదను లాక్కుని అదే గదతో దంతవక్త్రుని గుండెల మీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకు దంతవక్త్రుడు నేల మీద పడి రక్తం కక్కుకుంటూ మరణించాడు. వాడు జయవిజయాలలో ఒకడు కాబట్టి వాడి దేహంలోనుండి ఒక తేజోకిరణం బయటపడి కృష్ణునిలో లీనం అయింది.

ఇంతలో దంతవక్త్రుడి సోదరుడు విదూరకుడు అనే వాడు కృష్ణుని మీదికి దూకాడు. దూకిన వాడు దూకినట్టే కృష్ణుని ఆయుధానికి ఆహుతి అయ్యాడు. దుష్టసంహారం తరువాత కృష్ణుడు విజయోత్సాహంతో ద్వారకానగరప్రవేశం చేసాడు. ఇదంతా 13 సంవత్సరాల కాలంలో జరిగింది. ఇంతలో పాండవులు జూదం ఆడటం, వారి అరణ్య అజ్ఞాతవాసాలు గడిచిపోయాయి. కురుపాండవుల

మధ్య యుద్ధం జరగబోతున్నదని తెలిసి బలరాముడు తీర్థయాత్రల నెపంతో ద్వారకను విడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

మొదట ప్రభాస తీర్థానికి వెళ్ళాడు. అక్కడి నుండి సరస్వతీనది, జిందుసరస్సు, వజ్రతీర్థం, విశాలానది, సరయూనది, గంగ, యమున, మొదలగు పుణ్యనదులలో స్నానం ఆచరించి, దేవ, ఋషి, పితరులకు తర్పణాలు విడిచాడు. ఆ తరువాత నైమిశారణ్యం వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలో శౌనకాది మహామునులు సత్రయాగం చేస్తున్నారు. బలరాముడు రావడం చూచి ఆ మునులు ఆయనకు ఎదురుపోయి స్వాగతం పలికారు. అర్హపాద్యాదులు ఇచ్చి సత్కరించారు. ఆ సమయంలో అక్కడ పురాణ ప్రవచనం జరుగుతూ ఉంది. సూతపౌరాణికుడు ఒక ఉన్నత స్థానంలో కూర్చుని ప్రవచనం చేస్తున్నాడు. తనను చూచి కూడా సూతపౌరాణికుడు లేవలేదని బలరామునికి కోపం వచ్చింది.

బలరాముడు ఇతర మునులను చూచి ఇలా అన్నాడు. “నేను రావడం చూచి మీరంతా నా వద్దకు వచ్చారు కదా. మరి ఈ సూతుడు ఎందుకు రాలేదు. మీ అందరికంటే తానే పెద్ద అనుకుంటున్నాడా. ఏదో వ్యాసుని వద్ద కొన్ని పౌరాణికకథలను నేర్చుకున్నంత మాత్రాన గొప్పవాడైపోయాడా. వీడు నీచుడు కాబట్టి వీడి విద్య వీడికి గర్వాన్ని మదాన్ని పెంచింది. వీడిలో పౌరాణికులకు ఉండవలసిన సత్త్వగుణం ఏ మాత్రం లేదు. మేము ధర్మసంరక్షణ కొరకు అవతరించాము. ఇటువంటి దుష్టులను శిక్షించడం మా కర్తవ్యం” అంటూ తన చేతిలోని కత్తితో ఆ సూతపౌరాణికుని వధించాడు. అది చూచి అక్కడ ఉన్న మునులు హాహాకారాలు చేసారు. వారు బలరామునితో ఇలా అన్నారు.

“దేవా! అతడిని మేము బ్రహ్మగా భావించి ఉన్నతాసనం ఇచ్చాము. ఆ కారణం చేత ఆయన లేవలేదు. అంతేకానీ మిమ్ముల్నూ అగౌరవపరచాలని కాదు. అయినా తమరికి తెలియని ధర్మం లేదు కదా! ప్రస్తుతం మీరు తెలిసీ బ్రహ్మహత్యాపాతకం చేసారు. ఈ పాపానికి మీరు ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోవాలి.” అని అన్నారు. అప్పటికి బలరాముని కోపం చల్లారింది. చాలా బాధ పడ్డాడు. “అయ్యా ఏదో తొందరపాటు వలన పాపం చేసాను. దానికి ప్రాయశ్చిత్తం కూడా మీరు తెలపండి. నా యోగ శక్తి చేత ఈ సూతపౌరాణికుని బతికిస్తాను. అంతేకాకుండా ఇతడికి దీర్ఘాయువు, ఆత్మశక్తి, రోగం లేని శరీరము, సకల విద్యలలో దక్షత అనుగ్రహిస్తాను” అని అన్నాడు. అన్నమాట ప్రకారం బలరాముడు సూతపౌరాణికుని బతికించాడు. అతడిని సకలవిద్యాపారంగతుని చేసాడు.

బలరాముడు ఆ మునులను చూచి ఇలా అన్నాడు. “మీకు ఇంకా ఏం కావాలి చెప్పండి చేస్తాను” అని వినయంగా అన్నాడు. “బలరామా! పూర్వము ఇల్వలుడు అనే రాక్షసుడు ఉండేవాడు. వాడి కుమారుడు పల్వలుడు. వాడికి అమిత మైన బలము దానికి తగిన గర్వము

ఉన్నాయి. వాడు మా యజ్ఞములను యాగములను పాడు చేస్తున్నాడు. వాడిని నీవు సంహరించగలిగితే మాకు ఎంతో మేలు చేసినవారవుతారు.” అని పలికారు. సరే మీరు యాగం చేయండి ఆ పల్వలుడింగతి నేను చూస్తాను అని అన్నాడు బలరాముడు. ఋషులు మరలా సత్రయాగం మొదలుపెట్టారు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న పల్వలుడు అక్కడకు వచ్చాడు. యాగశాలను పాడు చేసాడు. కుండలు పగలగొట్టాడు. అగ్నికుండములు ఆర్పాడు. భయంకరాకారంతో ఉన్న పల్వలుని చూచాడు బలరాముడు. తన హలాయుధం ధరించాడు. వాడి మీదికి దూకాడు. నాగలినివాడి కంఠానికి తగిలించి ఒక్కసారిగా లాగాడు. ఆ నాగలి దెబ్బకు వాడి తల ఊడి నేలమీద పడింది. పల్వలుడి మరణం చూచిన ఋషులు బలరాముని స్తుతించారు.

తరువాత బలరాముడు తన పురోహితులు వెంటరాగా కౌశికీ నదికి వెళ్లాడు. అక్కడ పుణ్యస్నానం చేసి సరయూనదికి వెళ్లాడు. అక్కడి నుండి పులస్త్యశ్రమం వెళ్లాడు. అక్కడి నుండి గండకీ నది, గోమతీ నది, విపాశా నదిని దర్శించి పుణ్యస్నానాలు చేసి తర్వణాలు విడిచాడు. అక్కడి నుండి శోణ, గంగ, యమునలలో స్నానం చేసాడు. గయ క్షేత్రాన్ని దర్శించాడు. అక్కడి నుండి గంగాసంగమ ప్రాంతానికి చేరుకున్నాడు. అక్కడి నుండి మహేంద్రపర్వతం దర్శించాడు. మహేంద్రపర్వతం మీద ఉన్న పరశురాముల వారినిదర్శించాడు. అక్కడి నుండి సప్తగోదావరుల వద్దకు వచ్చాడు. అక్కడి నుండి కృష్ణా, పంపా, భీమా నదులలో స్నానం చేసాడు. శ్రీశైలం, కాంచీపురం, వేంకటాచలం క్షేత్రాలు దర్శించాడు. అక్కడి నుండి కావేలీ నదికి వెళ్లాడు. అక్కడ శ్రీరంగనాథుడిని దర్శించాడు. అక్కడి నుండి మధుర, రామేశ్వరం, సేతుబంధం దర్శించాడు. అక్కడ గోదానం విరివిగా చేసాడు. అక్కడి నుండి కన్యాకుమారి, గోకర్ణం, దర్శించుకొని మరలా ప్రభాసతీర్థం చేరుకున్నాడు.

ఈ లోపల కురుక్షేత్ర యుద్ధం చరమ దశకు వచ్చిందనీ, దుర్యోధనుడు భీముడు గదాయుద్ధం చేసుకోబోతున్నారని తెలిసి అక్కడకు చేరుకున్నాడు. ధర్మరాజాదులు బలరామునికి స్వాగతసత్కారాలు చేసారు. ఉచితాసనం ఇచ్చి గౌరవించారు. బలరాముడు భీముని దుర్యోధనుని తన దగ్గరకు పిలిచాడు. “మీలో ఒకరు భుజబలంలో అధికులు. మరొకరు అభ్యాసంలో చేయడంలో నైపుణ్యం సాధించారు. తెలివిగా యుద్ధం చేయడంలో నేర్వరులు. ఇద్దరూ సమాన ధైర్యసాహసాలు కలవారు. మీరు ఒకరిని మరొకరు గెలవడం చాలా కష్టం. అటువంటప్పుడు ఈ అనవసర పోరాటం దేనికి.” అని హితవు పలికాడు. కాని ఇద్దరిలో ఎవరో ఒకరే ఉండాలి అని నిశ్చయించుకున్న భీమసుయోధనులకు బలరాముని మాటలు రుచించలేదు. వారు గదాయుద్ధానికే మొగ్గుచూపారు. జరిగేది జరుగుతుంది. తాను వారిని ప్రయోజనం లేదు అని తెలుసుకున్న బలరాముడు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. ద్వారక చేరుకున్న బలరామునికి ఉగ్రసేనుడు మొదలగు వారు ఘనస్వాగతం పలికారు. బలరాముడు భార్య రేవతితో సహా మరలా నైమిశారణ్యం వెళ్లాడు. అక్కడ యజ్ఞయాగాదులు చేసాడు. అవబృధస్నానం చేసాడు. తిరిగి ద్వారకకు చేరుకున్నాడు.

ఓ పరిక్షిత మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడికి ఒక బాల్యమిత్రుడు ఉండేవాడు. వాడి పేరు సుదాముడు. దరిద్రంతో బాధపడుతూ కట్టుకోడానికి మంచి వస్త్రములు కూడా లేని వాడు కాబట్టి కుచేలుడు అని కూడా అంటారు. కాని ఆ బ్రాహ్మణుడు అభిమాన ధనుడు. విజ్ఞానవంతుడు. రాగద్వేషములు లేని వాడు. శాంతస్వభావుడు. ధర్మతత్త్వరుడు. ఇంద్రియములను మనసును జయించిన వాడు. కాని ఏమీలేని దరిద్రుడు. అయినా ఎవరినీ చేయి చాచి ఏమీ అడగడు. ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవిస్తున్నాడు. ఆయన భార్య భర్తకు తగ్గ ఇల్లాలు. ఉన్నదానితో పిల్లలను పోషించుకుంటూ ఉంది. కాని వారి దరిద్రం భరించరానిదిగా తయారయింది. పిల్లలు ఆకలికి అలమటిస్తుంటే ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయ స్థితిలో ఉంది.

ఒకనాడు ఆమె భర్తను చూచి “నాథా! మన ఇంట్లో పేదరికం తాండవిస్తూ ఉంది. దీనిని గురించి మీరు ఆలోచించడం లేదు. మీ బాల్యమిత్రుడు శ్రీకృష్ణుడు అని చెబుతుంటారు కదా! ఆయన ద్వారకకు అధిపతి. మీరు ఆయన వద్దకు పోయి మనకు కాకపోయినా, మన పిల్లలను పోషించడానికి ఏదైనా దారి చూపమని అడగండి. ఒక్కసారి ద్వారకకు పోయి ఆయనను దర్శించండి. మీరేమీ అడగనక్కరలేదు. మీ పేదరికం చూస్తే చాలు ఆయన మనలను అనుగ్రహిస్తాడు. ఎప్పుడు కూడా కలలో కూడా తన గురించి తలచుకోని కలినాత్ముడు కూడా ఆపదలలో ఆయనను స్మరిస్తే ఆయన ఆదుకుంటాడు అని అంటారు కదా. అటువంటి వాడు నిరంతరం ఆయన నామ స్మరణ చేసే మిమ్ములను ఆదుకోడా. కాబట్టి నా మాట విని ఆయన వద్దకు వెళ్లండి.” అని చెప్పింది. భార్యమాట కాదనలేక కృష్ణుని వద్దకు వెళ్లాడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. మరి అంతటి గొప్పవాడి వద్దకు వెళ్లేటప్పుడు ఏమైనా తీసుకుపోవాలి కదా. ఏమి తీసుకుపోవాలి అని ఆలోచించాడు. అదే విషయం భార్యతో చెప్పాడు. ఇంట్లో వెతికితే గుప్పెడు అటుకులు దొరికాయి. వాటిని భద్రంగా సుదాముని కొంగున కట్టింది. ఆయనను ప్రయాణానికి సిద్ధం చేసింది.

కుచేలుడు ద్వారకకు ప్రయాణం అయ్యాడు. దారిలో ఇలా అనుకుంటున్నాడు. “ఆ ద్వారక ఎక్కడ ఉందో ఏమో. ఎలా వెళ్లాలి. తీరా వెళితే కృష్ణుడు ఎక్కడ ఉంటాడో. ఆయనను ఎలా కలుసుకోవాలి. అసలు ద్వారపాలకులు నన్ను లోపలకు పోనిస్తారా. పేదబ్రాహ్మణుడివి ఇక్కడ నీకేం పని అంటే ఏంచేయాలి. పోనీ ద్వారపాలకులకు ఏమైనా ఇద్దామంటే నా వద్ద ఏమీలేదే. ఏం చేయాలి. ఇంతకూ నా అదృష్టం ఎలా ఉందో ఏమో అన్నిటికీ ఆ పరమాత్మయే దిక్కు” అనుకుంటూ వెళుతున్నాడు.

సుదాముడు ఎట్టకేలకు ద్వారక చేరుకున్నాడు. రాజవీధుల వెంట వెళుతున్నాడు. కృష్ణుని సాధంలోకి వెళ్లాడు. హంసతూలికా తల్పం మీద కూర్చుని ఉన్న కృష్ణుని చూచాడు. కుచేలుడిని చూడగానే కృష్ణుడు దిగ్గున లేచాడు పరుగు పరుగున కుచేలునివద్దకు వచ్చాడు ఆదరంతో కుచేలుని

కొగలించుకున్నాడు. స్వాగత సత్కారాలు చేసాడు. తన పక్కనే కూర్చుండబెట్టుకున్నాడు. వెంటనే బంగారు కలశంతో జలం తెప్పించాడు. బంగారు పళ్లెంలో ఆయన కాళ్లు పెట్టి కుచేలుడి కాళ్లు కడిగాడు. ఆ జలం శిరస్సుమీద చల్లుకున్నాడు. కుచేలుని శరీరానికి చందనం అద్దాడు. పక్కన నిలబడి వింజామర వీస్తున్నాడు,.. ఇదంతా చూస్తుంటే కుచేలునికి మతి పోయింది. కృష్ణుని ఆదరాభిమానాలు చూచి వచ్చిన పని మరిచిపోయాడు. తాను వింజామర వేయడమే కాకుండా రుక్మిణిని పిలిచి ఆమెతో కూడా కుచేలునికి వింజామర వేయించాడు. ఒక పేదబ్రాహ్మణుడికి ఇంతటి గౌరవమా అని అంతపుర కాంతలు ఆశ్చర్యపోతున్నారు.

ఉ॥ ఏమి తపంబు సేసెనొకొ ఈ ధరణీదివిజోత్తముండు తొల్
బామున యోగివిస్ఫుర దుపాస్యకుడై తనరారు నీ జగ
త్స్వామి రమాభినాధు నిజతల్పమునన్ వసియించి యున్నవా
డీ మహనీయమూర్తి కెనయే మునిపుంగవు లెంతవారలున్

కృష్ణుడు కుచేలుని చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. తాము చిన్ననాడు గురుకులంలో చేసిన చిన్ననాటి బాల్యవిశేషాలు చెప్పుకుంటున్నారు.. “సుదామా! క్షేమంగా ఉన్నావా. వివాహం చేసుకున్నావా. నీభార్య నీకు అనుకూలంగా ఉంటుందా. నిన్ను చూస్తుంటే నీ మనసు ఇల్లు, ఆస్తి, ధనము, ఆభరణములు వీటి మీద లగ్నం అయినట్టు కనిపించడం లేదు. నీవంటి ఉత్తములు కామానికి మోహానికి వశులు కాకుండా, కేవలం ఈ ప్రపంచంలో తమ ధర్మాన్ని నిర్వర్తిస్తుంటారు. అటువంటి వారు ఈ ప్రాకృతిక సంబంధాలకు అతీతంగా ఉంటారు. సుదామా! మనం గురువుగారి ఇంట్లో ఉన్నప్పుడు మనం ఇద్దరం గురువుగారు బోధించిన విషయాలు ఎంత శ్రద్ధగా నేర్చుకున్నామో గుర్తుందా! గురువు అంటే అజ్ఞానం అనే చీకటిలో దీపం వంటి వాడు. అటువంటి పుణ్యాత్ముడు మనకు గురువుగా దొరికాడు. సుదామా! నీకు గుర్తుందా. ఒక రోజు గురుపత్ని కోరగా కట్టెలు తేవడానికి మనం అడవికి వెళ్లాము. ఆ సమయంలో మబ్బులు ఆవరించి ఉరుములు మెరుపులతో గాలివాన వచ్చింది. మనం ఇద్దరం తడిసి ముద్దయినాము. దారి కనపడటం లేదు. కటికచీకటి. ఒకరి చేయి ఒకరం పట్టుకొని నడిచాము. దారి తప్పి అడవంతా తిరిగాము ఇంతలో సూర్యుడు వచ్చాడు. మనగురువుగారు సాందీపుల వారు మనలను వెదుకుతూ వచ్చారు. మన ఇద్దరినీ చూచి “అయ్యో ఏంటిరా ఇలా తడిసిపోయారు. మా కోసం ఇన్నిబాధలు పడ్డారా. శిష్యులుగా మీరు గురువుగారి ఋణం తీర్చుకున్నారు. మీరు జీవితాంతం సుఖసంతోషాలతో భార్యాపుత్రులతో వర్ధిల్లండి” అని దీవించాడు. అవును సుదామా! ఈ విషయాలన్నీ నీకు గుర్తున్నాయా. నీవు, నీ బాల్యమిత్రుడి నైన నన్ను ఎప్పుడైనా తలచుకుంటావా. మనం చదువుకున్న రోజులలో మన అన్యోత, స్నేహము, వాత్సల్యము, మనం చేసిన చిలిపి పనులు, నీవు మరిచిపోయావా” అంటూ కృష్ణుడు తమ చిన్ననాటి స్నేహం గుర్తుచేసుకున్నాడు.

తమ చిన్ననాటి స్నేహాన్ని గుర్తు చేసుకుంటూ కృష్ణుడు పలికిన పలుకులకు మురిసిపోయాడు సుదాముడు. “కృష్ణా! మనం గురుకులంలో చేసిన పనులను అంత తొందరగా మరిచిపోతానా. అయినా నీవే మూడు లోకాలకు గురువు. నీకు గురువు, గురు కులము ఏమిటి అంతా నీ లీల తప్ప.” అని అన్నాడు. “అది సరే సుదామా! నీ చిన్ననాటి స్నేహితుని వద్దకు వస్తున్నావు కదా. నా కోసం ఏమి తెచ్చావు. అది ఎంత చిన్నదైనా దానిని మహాప్రసాదంగా స్వీకరిస్తాను. ఇంకొక విషయం చెప్పనా. నా మీద భక్తిలేని వాడు నాకు అంతులేని బంగారం ఇచ్చినా దానిని తృణప్రాయంగా త్యజిస్తాను. ఎందుకంటే నాకు భక్తితో అర్పించిన పత్రమైనా, పుష్పమైనా, ఫలమైనా, జలమైనా దానిని మధురాన్నంగా భావించి స్వీకరిస్తాను.” అని అన్నాడు కృష్ణుడు. కృష్ణుడు ఇంత చెప్పినా తాను అటుకులు మాత్రమే తెచ్చాను అని చెప్పలేక తలవంచుకున్నాడు సుదాముడు.

ఈ విషయాన్ని గ్రహించాడు కృష్ణుడు. ఈ సుదాముడు తనకు తానుగా రాలేదు. దరిద్రం భరించలేక భార్యప్రొద్దులంతో వచ్చాడు. కాబట్టి సుదాముడి దరిద్రాన్ని అంతం చేయాలని అనుకున్నాడు. సుదాముడి కొంగున కట్టిన మూటను చూచాడు. “ఇదేమిటి సుదామా! నాకు ఇవ్వాలని ఏదో తెచ్చావు కానీ ఇవ్వకుండా దాచుకుంటున్నావు. ఏం తెచ్చావో నన్ను చూడనీ!” అంటూ ఆ అటుకుల మూటను లాక్కున్నాడు. ఆ మూటనువిప్పాడు. గుప్పెడుఅటుకులను తీసుకున్నాడు. “సుదామా! ఈ గుప్పెడు అటుకులతో సకల లోకాలు తృప్తిచెందుతాయి” అంటూ ఆ అటుకులను నోట్లోవేసుకున్నాడు. మరొక గుప్పెడు అటుకులు తీసుకోబోతుంటే రుక్మిణి వారించింది. “మీరు ఆరగించిన అటుకులతో మీ మిత్రుడికి సకల ఐశ్వర్యాలు కలిగాయి. ఇంకచాలు లేండి” అని పలికింది. ఆ రోజు రాత్రి సుదాముడు కృష్ణుని మందిరంలో ఉన్నాడు. మృష్ణాన్నములు ఆరగించాడు. మరునాడు ఉదయమే కృష్ణుని వద్ద సెలవు తీసుకొని తన నివాసానికి బయలు దేరాడు.

“ఇంతకూ నేను ఎందుకు వచ్చినట్టు? ఏమీ అడగకుండానే వెళ్లిపోతున్నాను. అయినా గర్భదరిద్రుడను నేనెక్కడ. ఆగర్భశ్రీమంతుడు కృష్ణుడు ఎక్కడ. నేను వెళ్లగానే నన్ను గుర్తుపట్టి, నన్ను ఆదరించాడు. నన్ను తన పక్కనే కూర్చోబెట్టుకున్నాడు. చిన్ననాటి ముచ్చట్లు చెప్పాడు. నేను తెచ్చిన అటుకులు ఆరగించాడు. నాకు రాజభోజనం పెట్టించాడు. ఆయన పట్టపురాణితో నాకు వింజామర వేయించాడు. అది చాలునాకు. అయినా ఇన్ని చేసినవాడు నా పరిస్థితి చూచి నాకు ధనసాయం ఏమీ చెయ్యలేదే! నాకు సంపదలు ఇస్తే నాకుగ ర్వం తలకెక్కుతుందని అనుకొని ఉంటాడు. అదీ నిజమే. లేకపోతే ఆశ్రితజనవత్సలుడు అని పేరుపొందిన వాడు నాకు ఎందుకు సాయం చెయ్యడు. అయినా ఇంతదూరం పోయి నేను ఏమీ అడక్కుండానే వచ్చాను. నాభార్య ఏమంటుందో ఏమో!” అనుకుంటూ తన ఇంటికి వచ్చాడు.

సుదాముడికి ఆ ఊరంతా కొత్తగా ఉంది. తన పూరి ఇల్లు అక్కడ లేదు. ఆ స్థలంలో పెద్ద భవనం ఉంది. ఆ భవనం లోనుండి దాసదాసీజనాలు అటు ఇటు తిరుగుతున్నారు. ఈ ఇల్లు

నాది కాదు. నేను దారి తప్పాను అని అనుకుంటూ వెనక్కు తిరగబోతుంటే సర్వాలంకారభూషిత అయిన తన భార్య “ఏమండీ!” అంటే అతనివద్దకు వచ్చింది. ఆమెను చూచి ఆశ్చర్యపోయాడు సుదాముడు. కట్టుకోడానికి ఒంటినిండా చీరలేలి తన భార్య అపర లక్ష్మీదేవిలాగా కనపడుతుంటే నమ్మలేకపోయాడు. ఆమె తన భర్తకు పాదాలకు నమస్కరించి ఆయనను సాదరంగా ఇంట్లోకి తీసుకొని వెళ్ళింది. “ఏమండీ ఇదంతా ఆ కృష్ణపరమాత్మ అనుగ్రహమేనండీ!” అని భార్యఅంటుంటే సుదాముడు చేతులు జోడించి “నా వద్ద ఉన్న గుప్పెడు అటుకులను ఆరగించి, నేనేమీ అడక్కుండానే నాకు అనంతమైన ఐశ్వర్యం ప్రసాదించావా దేవా!” అని మనసులోనే నమస్కరించాడు.

అప్పటి నుండి సుదాముడు కుచేలుడుగా కాకుండా సచేలుడుగా ఆ భవనంలో నివసిస్తూ కూడా ఎటువంటి మనోవికారాలు పొందలేదు. ఆనాటి దరిద్రము ఈ నాటి సంపదలు ఆ పరమాత్మ అనుగ్రహమే అనుకుంటూ నిర్వికారంగా ఉన్నాడు. తనలో తానుఇలా అనుకున్నాడు.

“నేను ధనసాయంకొరకు కృష్ణుని వద్దకు వెళ్ళాను. కానీ కృష్ణుడు నా సంగతి తెలిసి కూడా నాకుఏం కావాలని అడగలేదు. కానీ నాకు సకల సంపదలు అనుగ్రహించాడు. దీని వలన నాకు తెలిసిందేమిటంటే భక్తినిప్పులైన వారు సమర్పించిన పదార్థము లేశమాత్రమైనా భగవంతుడు దానిని కోటాను కోట్లుగా స్వీకరించి భక్తులను అనుగ్రహిస్తాడు. దీనికి నేనే తార్కాణం. నేను మాసిన బట్టలతో చినిగిన అంగవస్త్రంతో వెళ్ళినా నన్నుచూసి ఏ మాత్రం ఏవగించుకోకుండా నన్ను ఎంతో ఆదరించాడు. నేను తీసుకు వెళ్ళిన అటుకులు ఆప్యాయంగా ఆరగించాడు. నాకు అంతులేని సంపదలు అనుగ్రహించాడు. ఇదంతా నాకు పరమాత్మ మీద ఉన్న భక్తివలననే సంప్రాప్తించింది. కాబట్టి నాకు పరమాత్మమీది భక్తి జన్మజన్మలకు చెదరకుండా ఉండాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.”

ఈ విధంగా మనసులో నిశ్చయించుకున్న సుదాముడు తాను అనంతైశ్వర్యములు మధ్య ఉన్నా రాగద్వేషాది ద్వంద్వములకు అతీతంగా నిర్వికారంగా, హరిభక్తితత్వరతకలవాడై భవబంధాలను తెంచుకొని ముక్తుడు అయ్యాడు. అని శుకమహర్షి కుచేలుడు అనబడే సుదాముని వృత్తాంతమును పరీక్షిత్ మహారాజుకు వివరించాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ విధంగా శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకలో సుఖంగా ఉండగా, అనగా పొండవులు వనవాసంలో ఉన్నప్పుడు, ఒక సారి సంపూర్ణసూర్యగ్రహణం సంభవించింది. పుణ్యస్థానాలు చేయడానికి కురుక్షేత్రంలో ఉన్న స్వమంతక పంచకానికి ద్వారకావాసులు అందరూ వెళ్ళారు. పరశు రాముడు క్షత్రియవంశనిర్మూలనం చేయు సమయంలో ఆ క్షత్రియుల రక్తం ఐదుపాయలుగా పారింది. దానినే స్వమంతక పంచకము అని అంటారు. అది ఒక పుణ్యక్షేత్రంగా రూపొందింది. గ్రహణకాలంలో ఆ స్వమంతక పంచకంలో స్నానం చేయడానికి కృష్ణుడితో సహా యాదవులందరూ అక్కడికి చేరుకున్నారు. ప్రద్యుమ్నుడు మొదలగు కృష్ణుని కుమారులు ద్వారకను రక్షిస్తూఉన్నారు.

గ్రహణ కాలంలో వారంతా స్వమంతక పంచకంలో స్నానం చేసి ఉపవాసం ఉన్నారు. బ్రాహ్మణులకు గోదానం సువర్ణదానం చేసారు. గ్రహణకాలం కాగానే అందరూ కలిసి భోజనాలు చేసారు.

వీరేకాకుండా మత్త, కోసల, విదర్బ మొదలగు రాజ్యాలనుండి అనేక మంది క్షత్రియులు కూడా పుణ్యస్థానాలకు వచ్చారు. భీష్ముడు, ద్రోణుడు, ధృతరాష్ట్రుడు, సంజయుడు విదురుడు మొదలగు హస్తినవాసులు కూడా వచ్చారు. వచ్చిన వారంతా శ్రీకృష్ణుని దర్శనభాగ్యానికి నోచుకున్నారు. అందరూ ఆ మంగళ మూర్తిని అలా చూస్తూ ఉండిపోయారు. వారిలో కుంతీదేవి కూడా ఉంది. తన అన్నకుమారుడైన కృష్ణుని చూడగానే ఆమెకు దుఃఖం పొర్లుకొచ్చింది. గతంలో జరిగిన విషయాలు అన్నీ గుర్తుకొచ్చాయి. కుంతీదేవి కృష్ణుని చూచి ఇలా అంది.

“కృష్ణా! ఆకౌరవుల చేతిలో నా కుమారులు ఎన్నోకష్టాలు పడుతున్నారయ్యా. వారు ప్రస్తుతం అరణ్యవాసంలో ఉన్నారు. వారి పట్ల కాస్త కనికరం చూపించు నాయనా. అయినా విధి మా మీద పగ బట్టినపుడు ఎవరు మాత్రం ఏం చేస్తారులే.” అని వాపోయింది. అప్పుడు వసుదేవుడు ఆమెతో ఇలా అన్నాడు. “అమ్మా! చింతించకు. అనవసరంగా విధిని నిందించకు. ఈ జగన్నాటకాన్ని నడిపించేవాడు ఈశ్వరుడు. ఆయనకు మానవులకు మధ్య మాయ అనే తెర ఉంది. తెర అవతల ఆయన ఉన్నాడు. తెర ఇవతల ఈ మానవులు ఆడుతున్నారు పాడుతున్నారు. నవ్వుతున్నారు దుఃఖిస్తున్నారు. నా సంగతే తెలుసుకో. నా కుమారుడు పుట్టగానే కంసుడికి భయపడి వాడిని వ్రేపల్లెలో ఉంచాను. మేము చెరసాలలో ఉంటే నా కుమారుడు గొల్లపల్లెలో పెరిగాడు. పది సంవత్సరాల తరువాత కృష్ణుడి వలన మేము చెరసాల నుండి విముక్తులమైనాము. కాబట్టి సుఖదుఃఖాలు వస్తుంటాయి పోతుంటాయి. వాటిని సమంగా అనుభవించడమే మన కర్తవ్యం.” అని ఊరడించాడు.

గ్రహణ కాలంలో పుణ్యస్థానాలు చేయడానికి వ్రేపల్లె నుండి యశోద, నందుడు గోపాలురు కూడా వచ్చారు. వారందరూ కృష్ణుడు అక్కడ ఉన్నాడని తెలిసి వచ్చారు. కృష్ణుడు వారందరికీ అతిథి సత్కారాలు చేసాడు. తమ పల్లెలో పుట్టి పెరిగిన పదేళ్లబాలుడు పెద్దవాడుగా కనపడుతుంటే వారందరూ ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. బలరామ కృష్ణులు యశోదకు నందుడికి నమస్కరించారు. యశోదకు వారిద్దరూ ఇంకా చిన్నపిల్లలుగానే కనపడ్డారు. వారిని కౌగలించుకొని ముద్దాడి తన తొడల మీద కూర్చోబెట్టుకొని తల నిమిరింది. ఇంతలో రోహిణి అక్కడకు వచ్చింది. యశోద రోహిణి ఒకరిని ఒకరు ఆప్యాయంగా కౌగలించుకున్నారు.

“అమ్మా యశోదా! నీవు నీ భర్త నందుడు మా బిడ్డలను మీ బిడ్డలుగా పెంచి పెద్దచేసారు. ఇప్పటికీ బలరామకృష్ణులు మీ ఇద్దరినీ తమ తల్లితండ్రులుగా భావిస్తారు. అసలు మమ్ములను తమ తల్లితండ్రులుగా భావించరు. మీరిద్దరూ మా పిల్లలను కంటికి రెప్పలా పెంచారు...”

మీ మేలు ఎన్నటికీ మరిచిపోము” అని అన్నారు. వ్రేపల్లెనుండి వచ్చిన గోపకాంతలు కృష్ణుని చుట్టు చేరారు. తమ మధ్య తిరిగిన బాలుడు ఇంతపెద్దవాడయ్యాడా అని పొంగిపోయారు. వారి మనసుల నిండా కృష్ణతత్వం నిండిపోయింది.

“అమ్మా! ఆ రోజు కంసుని జయించడానికి నేను మధురకు వెళ్లాను కదా. తరువాత తీరిక లేకుండా పోయింది. అందుకే మిమ్ములను చూడటానికి రాలేదు. ఇదిగో ఇప్పుడు ఇలా కలుసుకున్నాము. ఈ చరాచర ప్రపంచంలో మానవులంతా ఒక్కోసారి కలుస్తుంటారు. అంతలోనే విడిపోతుంటారు. గాలికి ఎగిరే గడ్డిపరకల్లాగా, ఏటిలో కొట్టుకుపోయే కొయ్యలలాగా కలుస్తూ విడిపోతుంటారు. పరమాత్మ మీద అచంచలమైన భక్తి ఉంటే వారికి మోక్షం లభిస్తుంది. అంతే కానీ లొకికమైన తపస్సులు దానములు జపాలు సత్కార్యాల వల్ల పుణ్యంవస్తుంది కానీ మోక్షం రాదు. కాబట్టి మీరు కూడా పరమాత్మమీద అచంచలమైన భక్తి పెంపొందించుకోండి. మీకు ఏ కష్టాలు ఉండవు. జన్మరాహిత్యం కలుగుతుంది. పరమాత్మ దేహములలోపల దేహముల బయటా ఉన్నాడు. ఈ దేహం పంచభూతముల సమ్మేళనంతో ఏర్పడింది. ఈ పంచభూతాత్మకమైన శరీరం ప్రకృతిలో ఉన్న పంచభూతములతో చేరి గుణాత్మకం అవుతుంది. ఈపంచభూతములు ఆ పరమాత్మ నుండి వచ్చాయి. ఆ పరమాత్మకు నావాడు పరాయి వాడు అనే భేదం లేదు ఆభేదం జీవులలోనే ఉంది.” అని పరమాత్మ తత్వాన్ని బోధించాడు కృష్ణుడు.

వీరే కాకుండా గ్రహణ స్థానం చేయడానికి దేవలుడు, వ్యాసుడు, కణ్వుడు, నారదుడు, గౌతముడు, చ్యవనుడు, గార్హుడు, వసిష్ఠుడు, గాలవుడు, అంగీరసుడు, కశ్యపుడు, అసితుడు, మార్కండేయుడు, అగస్త్యుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు మొదలగు తాపసులు కూడా వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుడు వారందరినీ అర్హపాద్యములు ఇచ్చి సత్కరించాడు.

‘మునీశ్వరులారా! దేవతలకు కూడా లభ్యంకానీ తమరి దివ్యదర్శనభాగ్యం నాకు కలిగింది. దురదృష్టవంతులకు, ఇంద్రియలోలురకు, మూఢులకు మీ దర్శనం, మీ పాదసేవనము ఎన్నటికీ లభించదు. ఈ లోకంలో సాధువులు పవిత్రమైన తీర్థముల వంటి వారు. మీ దర్శనభాగ్యమే సకలతీర్థసేవనంతో సమానము. అంతేకాదు పుణ్యనదీస్థానాలు, దేవతా విగ్రహాలకు చేసే అభిషేకాలు, పూజలు, పరమ పవిత్రములైనా అవి చాలాకాలానికి కానీ ఫలితాన్ని ఇవ్వవు. అలాకాకుండా తమ వంటి మహాత్ముల సందర్శనము వెంటనే ఫలితాన్ని ఇస్తుంది. ఎందుకంటే సమస్తవిషయాలు తెలిసిన విజ్ఞులైన మహాత్ములు తమ దర్శనంతోనే మానవులను పవిత్రులను చేయగలరు. కాని మానవులు ఈ వాత పితృ శ్లేష్మములతో కూడిన పంచభూతాత్మకమైన శరీరమునే ఆత్మగా భావించి, భార్య, సంతానము, ధనము సంపదలు..వీటినే సర్వస్వము అనే భావిస్తూ అజ్ఞానంలో పడి ఉంటారు. అటువంటి వారిని మూర్ఖులు అని అనవచ్చు. అంటే వారికి తెలియదు ఒకరు చెబితే వినరు.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు ఆ మునులు కృష్ణునితో ఇలా అన్నారు. “దేవా! మేము, దేవతలు ఇంకా ఎందరో ఉత్తమోత్తములు కూడా నీ మాయకు లోబడి ఉన్నారు. కాని మేము నీ అనుగ్రహానికి పాత్రులము అయ్యాము. నీవు ఒక్కడివే అయినా అనేక రూపాలలో అవతరించావు. నీవే విరాట్ పురుషుడవు. నీవు పరిశుద్ధుడవు. వ్యక్తంగానూ అవ్యక్తంగానూ గోచరిస్తుంటావు. నీవు మాయ అవతల ఉన్నా నీవు కృష్ణుడుగా లీలామానుషవిగ్రహుడిగా అవతరించడం మూలాన మేమందరం నిన్నదర్శించగలిగాము. మా జన్మలు మేము చేసిన తపస్సు సార్థకం అయ్యాయి.” అని కృష్ణుని స్తుతించారు.

ఈ లోపల వసుదేవుడు అక్కడకువచ్చాడు. మునులకు నమస్కరించాడు. వారిని ఒక సందేహం అడిగాడు. “మహాత్ములారా! మానవులు ఇంతకు ముందు జన్మలలో ఎన్నో కర్మలు చేసి ఉంటారు. వాటిని పోగొట్టుకోవడానికి ఏయే సత్కర్మలు చేయాలి. వివరించండి” అని అడిగాడు. దానికి ఈ ఋషులు వసుదేవుడితో ఇలా అన్నారు. “పరమాత్మగురించి ఏ యాగం చేసినా మంచి ఫలితములను ఇస్తుంది. ఎందుకంటే యజ్ఞముల వలన దేవ ఋణము, శాస్త్రఅధ్యయనం వలన ఋషిఋణము, పుత్రుల మూలకంగా పితృఋణము తీర్చుకోవాలి. అలా తీర్చుకోని వాడు అధోలోకాలకు పోతాడు. నీవు ఆ పరమాత్ముడినే పుత్రుడిగా కన్నావు. ఏదైనా ఒక యజ్ఞంచేసి దేవఋణం తీర్చుకో!” అని అన్నారు.

వసుదేవుడు ఆ ఋషులనే ఋత్విక్కులుగా ఉండి యాగం జరిపించమన్నాడు. వసుదేవుడు భార్యసమేతంగా ఆ స్వమంతక పంచకంలో యాగదీక్ష తీసుకున్నాడు. వేదోక్తంగా యాగము పూర్తిచేసాడు. ఋత్విక్కులకు, బ్రాహ్మణులకు దానములు చేసాడు. అవబృధస్నానం చేసాడు. తరువాత అందరూ తమతమనివాసాలకు వెళ్లారు. రాక రాక వచ్చారు కాబట్టి యశోదా నందులను గోపకులను గోపకాంతలను కొంతకాలము దేవకీ, వసుదేవుడు తమ వద్దఉంచుకున్నారు. వారు కూడా మూడునెలలపాటు అక్కడే ఉన్నారు. తరువాత యశోదా నందులు గోపకులు గోపకాంతలు మధురకు, బలరామకృష్ణులు బంధుమిత్రసమేతంగా ద్వారకకు వెళ్లారు.

మధురలో ఉన్నపుడు బలరామకృష్ణులు విద్యాభ్యాసం చేయడం, గురుపత్ని ఆదేశం మేరకు గురుపుత్రుని తీసుకొని వచ్చి ఇవ్వడం గురించి మధురానగర వాసులు కథలుకథలుగా చెప్పుకోవడం దేవకీదేవి విన్నది. ఆమెలో ఒక కోరిక పుట్టింది. ద్వారకకు వచ్చినతరువాత ఆ కోరిక బయటపెట్టింది.

“కృష్ణా! మీరు పూర్వము మృతుడైన గురుపుత్రుని యమలోకం నుండి తీసుకొని వచ్చి గురువుగారికి గురుదక్షిణగా ఇచ్చారట కదా! ఈ విషయం అందరూ చెప్పుకుంటుంటే విన్నాను.

మరి నా కుమారులను ఆరుగురిని కంసుడు చంపాడు కదా. వారిని కూడా నాకు తెచ్చి ఇవ్వరా” అని అడిగింది.

తమ తల్లి పలికిన పలుకులు విన్న బలరామ కృష్ణులు సుతల లోకానికి వెళ్లారు. అక్కడ బలి చక్రవర్తి ఉన్నాడు. బలి, బలరామకృష్ణుల రాక గురించివిని వారికి ఎదురేగి అర్ఘ్యపాద్యములతోనూ చందన పుష్పములతోనూ సత్కరించాడు. వారిని బంగారు ఆసనముల మీద కూర్చుండబెట్టి వారి కాళ్ళుకడిగి ఆ జలాన్ని తలమీద జల్లుకున్నాడు. వారికి పీతాంబరములు, ఆభరణములు ఇచ్చాడు. ఫలాహారములు భోజనము పెట్టించాడు. తరువాత కృష్ణుని ముందర చేతులు జోడించి ఇలా అన్నాడు.

“రజోగుణము తమోగుణము అధికంగా కలవారికి నీ దర్శనభాగ్యం కలుగదు. సత్వగుణప్రధానులే నిన్ను చూడగలరు. నిన్ను చూడగానే భవబంధములు తొలగిపోతాయి. మహాయోగులు సైతం నీ మాయను దాటలేరు. మావంటివారు, దుర్మదాంధులు నీ గురించి తెలుసుకోవడం అసాధ్యం. కాబట్టి మాకు నీ పాదసేవ అనుగ్రహించు. నీ పాదసేవవలననే నిన్నుచేరుకోగలరు గానీ ఊరికే శాస్త్రములు వల్లెవేయడం వలన కాదు. ఎవరైనా సరే అమితమైన శ్రద్ధ భక్తితో నిన్ను సేవిస్తే వారు ఈ సంసార బంధముల నుండి విముక్తి పొందగలరు. నా పూర్వపుణ్యవశము చేత, నా పాపములు అంతరించడం చేత నీవు మా గృహానికి వచ్చావు నీ పాదసేవను అనుగ్రహించావు. ఇంతకూ తమరు వచ్చిన పని తెలిపి నన్ను ధన్యుడిని చేయండి. నేను మీ ఆజ్ఞకు బద్ధుడను.” అని అన్నాడు బలి.

“ఓ దైత్యరాజా! పూర్వం మరీచి భార్య వర్షకు ఆరుగురు కుమారులు ఉండేవాడు. ఒక సారి వారు బ్రహ్మను చూచి పరిహసించారు. బ్రహ్మ కోపించి వారిని రాక్షసులుగా జన్మించండని శపించాడు. ఆ శాపవశాత్తు వారు హిరణ్యకశిపునికి కుమారులై జన్మించారు. మరుజన్మలో ఆ ఆరుగురు దేవకార్థం నిమిత్తం దేవకీ గర్భాన జన్మించారు. కాని కంసుడు వారిని బాల్యంలోనే సంహరించి వారిని దేహముల నుండి విముక్తులను చేసాడు. ఇప్పుడు దేవకీదేవి తన కుమారులను చూడాలని అనుకుంటూ ఉంది. వారు నీ వద్ద ఉన్నారని తెలుసు. అందుకే నీ వద్దకు వచ్చాము. నేను వీరిని తీసుకొని పోయి నా తల్లికి చూపిస్తాను. దానితో ఆమె కోరికా తీరుతుంది, వారికి శాపవిముక్తి అవుతుంది.” అని అన్నాడు. బలి చక్రవర్తి తన వద్ద ఉన్న ఆరుగురు కుమారులను కృష్ణుని వెంట పంపాడు. కృష్ణుడు వారిని తన తల్లి దేవకీ దేవి ముందు నిలబెట్టి “అమ్మా వీరే నీ ఆరుగురు కుమారులు” అని చూపించాడు. దేవకీ దేవి వారిని తన కుమారులుగా గుర్తించింది. వారిని ప్రేమతో దగ్గరకు తీసుకొంది. ఒడిలో కూర్చుంచడబెట్టుకొని ముద్దులాడింది. అంతలోనే వారికి బ్రహ్మశాపవిమోచన కలిగింది. వారు తమ తల్లి వర్షదగ్గరకు వెళ్లారు. ఉన్నట్టుండి మాయం అయిన తన కుమారులు కనపడకపోవడంతో ఆశ్చర్యపోయింది దేవకీ. నవ్వుతున్న కృష్ణుడిని

చూచింది. “నీ కుమారులను చూచావుగా అమ్మా!” అన్నాడు. ఇదంతా కృష్ణమాయ అనుకొని మనసులోనే కృష్ణునికి నమస్కరించింది. అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఒక సారి అర్జునుడు తీర్థయాత్రలు చేస్తూ ప్రభాసతీర్థం చేరుకున్నాడు. ఇక్కడ అర్జునుడికి ఒక విషయం తెలిసింది. బలరాముడు తన చెల్లెలు సుభద్రను దుర్యోధనునికి ఇచ్చి వివాహం చేయాలి అనే ఆలోచనలో ఉన్నట్టు తెలిసింది. సుభద్రను ఒక సారి చూడాలి అని అనుకున్నాడు బలరాముడికి సన్యాసులు అంటే ఎంతో భక్తి. ఆ కారణం చేత అర్జునుడు సన్యాసి వేషంలో ద్వారకకు బయలు దేరాడు. ఊరి బయట ఉన్న ఉద్యానవనంలోకి చేరాడు. ఎవరో మహిమకల సన్యాసి వచ్చాడని ద్వారకలో వారందరూ ఆయనను పూజించడం మొదలు పెట్టారు. ఈ విషయం బలరామునికి చేరింది. ఆ సన్యాసిని తన గృహానికి భిక్షకు ఆహ్వానించాలి అని అనుకున్నాడు. అనుకున్నదే తడవుగా అర్జునుని తన మందిరానికి ఆహ్వానించాడు. అక్కడ కుటుంబసమేతంగా సన్యాసివేషంలో ఉన్న అర్జునుని పూజించాడు అర్చించాడు. సుభద్ర కూడా అర్జునుడికి నమస్కరించి ఆయనకు సపర్కలు చేసింది.

సుభద్ర రూపలావణ్యాలు చూసి మురిసిపోతున్నాడు అర్జునుడు. ఒకానొక సందర్భంలో అర్జునుడు తన నిజరూపం వెల్లడించాడు. ఆ సన్యాసి తన బావ అర్జునుడు అని తెలిసి మురిసిపోయింది. సుభద్ర అర్జునుడు ఊహాలోకాల్లో తేలిపోతున్నారు. ఈ విధంగా సుభద్రఅర్జునులు పరస్పరం గాఢంగా ప్రేమించుకుంటున్నారు. వీరి ప్రేమకు శ్రీకృష్ణుడు, దేవకీ వసుదేవుల అనుమతి అంగీకారం కూడా లభించాయి. ఒకనాడు ఊరి వెలుపల ఉన్న దేవాలయానికి వెళ్లంది సుభద్ర. అర్జునుడు కూడా ఆమె వెంట వెళ్లాడు. దేవాలయం దగ్గర ఆమెను రథం మీద ఎక్కించుకొని వెళ్లిపోయాడు. ఇది గమనించిన యాదవ వీరులు వారిని వెంటబడించారు. అర్జునుడు వారిని తన బాణపరంపరతో ఎదుర్కొన్నాడు. తరువాత ఇంద్రప్రస్థము చేరుకున్నాడు. ఈ వార్త తెలిసిన బలరాముడు మండి పడ్డాడు. శ్రీకృష్ణుడు ఆయనను తన మృదుమధురమైన మాటలతో శాంతపరిచాడు. తరువాత తన చెల్లికి అనేకములైన ఆభరణములు, విలువైన చీరలు, దాసదాసీజనములు అరణంగాతీసుకొని ఇంద్రప్రస్థము వెళ్లారు. సుభద్రఅర్జునుల కల్యాణం వైభవోపేతంగా జరిపించారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! మిథిలానగరంలో శ్రుతదేవుడు అనే బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. ఆయన హరిభక్తుడు. రాగద్వేషములు లేని వాడు. ఆయనకు కోపం అంటే తెలియదు పరమ శాంతమూర్తి. వేదములు చదువుకున్నాడు. తనకు ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవించేవాడు. తన గృహములో నిత్యాగ్నిహోత్రము మొదలగు నిత్యకర్మలు చేస్తూ గృహస్థుగా జీవించేవాడు. ఆ సమయంలో మిథిలను బహులాశ్వుడు అనే జనకమహారాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆయన కూడా శ్రుతదేవుని మాదిరి సకల సద్గుణ సంపన్నుడు. శ్రీకృష్ణుడు వారిద్దరినీ అనుగ్రహించదలచాడు. వారిని చూడాలనే కోరికతో ద్వారకనుండి బయలుదేరాడు. శ్రీకృష్ణుని వెంట అత్రి, అసిత, అరుణ, కణ్వ, మైత్రేయ, చ్యవనులు అనే

ఋషులు కూడా బయలుదేరారు. వారందరూ ఆనర్త, కురు,ధన్వ,జాంగల,వంగ,మత్స్య,పాంచాల, కుంతల,మధు, కేకయ,కోసల రాజ్యలు దాటుకుంటూ, ఆయారాజులు ఇచ్చి కానుకలు స్వీకరిస్తూ వారితో ఆప్యాయంగా మాట్లాడుతూ, తుదకు విదేహరాజ్యానికి చేరుకున్నారు. మిథిలా నగరం ప్రవేశించారు.

శ్రీకృష్ణుని రాక గురించి తెలుసుకొని బహుళాశ్వుడు, శ్రుతదేవుడు ఆయన దర్శనార్థం వచ్చారు. వారు శ్రీకృష్ణునికి ఆయన వెంట వచ్చిన ఋషులకు పాదాలకు నమస్కరించారు. ఇద్దరూ శ్రీకృష్ణుని తమ గృహమునకు రమ్మని ఆహ్వానించారు. వారిరువురి కోరిక నెరవేర్చాలని అనుకున్నాడు. ఇద్దరి ఇంటికి వెళ్లాడు. మునులు కూడా ఆయన వెంట వెళ్లారు. బహుళాశ్వుడు శ్రీకృష్ణుని, మునులను బంగారు ఆసనం మీద కూర్చోబెట్టాడు. ఆయన ఆయన బంధుమిత్రులు, బంగారుపక్షిలో వారి కాళ్ళపెట్టి కడిగారు. ఆ పాదజలం నెత్తిన చల్లుకున్నారు. తరువాత వారికి చక్కని భోజనం పెట్టారు. తాంబూలం ఇచ్చి సత్కరించారు. బహుళాశ్వుడు కృష్ణుని పాదాల వద్ద కూర్చుని ఇలా అడిగాడు.

“నీవు ఈ చరాచర జగత్తులో ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నావు అని అంటారు. నీవు భక్తులకు వశుడవు అని అంటారు. ఈ నాడు నా ఇంటికి వచ్చి నా ఆతిథ్యం స్వీకరించి ఆ మాట సార్థకం చేసావు. నీ పాదసేవను ఒక సారిపొందిన వారు దానిని జన్మాంతం మరువలేరు. శాంతస్వభావులకు, నిష్కాములకు, నీ యందు భక్తి కలవారికి ఎప్పుడూ వెన్నంటి ఉంటావు. నా ప్రార్థన మన్నించి నీవు కొన్నాళ్లపాటు ఇక్కడే ఉండి నా గృహం పావనం చేయమని, నీ పాదధూళితో మా అందరినీ ధన్యులను చేయమని నా విన్నపము” అని ప్రార్థించాడు.

బహుళాశ్వుడి కోరిక మన్నించి కృష్ణుడు మిథిలలో కొన్నాళ్లు ఉన్నాడు. కృష్ణుడు శ్రుతదేవుని ఇంటికి వెళ్లాడు. ఆయన శ్రీకృష్ణుని మునులను దర్బలతో చేసిన ఆసనముల మీద కూర్చోబెట్టాడు. ఆయన ఆయన భార్య వారి పాదములు కడిగి ఆ నీరు నెత్తిన జల్లుకున్నారు. వారికి తులసీ మాలలు తామర పూలు సమర్పించారు. వారందరికీ ఫలములు, జలము ఆహారంగా ఇచ్చాడు.

“ఈ సంసారము అనే చీకటిలో కొట్టుకుంటున్న నా ఇంటికి కృష్ణుడు వచ్చాడు. నా ఇంట్లో భోజనం చేసాడు. పూర్వజన్మలో నేను ఎంతో పుణ్యం చేసి ఉంటాను.” అని శ్రుతదేవుడు ఆనందంతో పొంగి పోయాడు. కృష్ణుని పాదాలు వత్తుతూ “దేవా! నా భాగ్యమెట్టిదోకానీ దేవతలకు కూడా దుర్లభమైన నీ దర్శనభాగ్యం నాకు కలిగింది. నీ కథలు వింటూ నీ పూజలు చేస్తూ, నీ పాదాలను కొలుస్తూ నీ దివ్యనామం జపిస్తూ తమ శరీరాలను నీ అభీనం చేసేవారి హృదయాలలో నిలిచి ఉంటావు. కేవలం ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగితేలే వారికి నీవు దూరంగా ఉంటావు. అట్టి నీకు నమస్కారము.” అని నమస్కరించాడు. ఆ మాటలకు కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా! తపోధనులైన ఈ మునులు వారి పాదధూళితో మూడులోకాలు పవిత్రం చేస్తారు. వీరంతా నా తోపాటు వస్తుంటారు. నీ అదృష్టవశాత్తు వీరంతా నా తోపాటు నీ గృహానికి వచ్చారు. పుణ్యస్థలాలు దర్శించడం వలనా, వేదవిదులైన బ్రాహ్మణులను దర్శించడం వలనా, దేవతా మూర్తులను అర్చించడం వలనా, మానవులు పవిత్రులు అవుతారు. బ్రాహ్మణుడు పుట్టుకతోనే పవిత్రుడు. పుట్టినతరువాత జపము, తపము, స్వాధ్యాయము, ధ్యానము, వేదాధ్యయనము వీటి వలన పరిపూర్ణుడు అవుతాడు. నేను నా శరీరం కన్నా ఈ బ్రాహ్మణోత్తములనే ఎక్కువగా ప్రేమిస్తాను. కాబట్టి ముందు నీవు ఈ ఋషులను మునులను పూజించు.” అని చెప్పగానే శ్రుతదేవుడు ఆ మునులను భక్తిశ్రద్ధలతో పూజించాడు. తరువాత కృష్ణుడు మునులతో కలిసి ద్వారక చేరుకున్నాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని ఈవిధంగా అడిగాడు. ఓ మహర్షి! పరబ్రహ్మము ఇలా ఉంటుంది అని నిర్దేశించడానికి వీలుకానిది, సత్వము మొదలగు గుణములు లేనిది కదా. మరి వేదాలలో ఈ మూడుగుణముల గురించి చెప్పబడింది కదా. మరి వేదాలు పరబ్రహ్మస్వరూపాన్ని గురించి ఎలా తెలియజేయగలవు. వివరించండి” అని అడిగాడు. దానికి శుకమహర్షి ఇలా చెప్పాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! భగవంతుడు సర్వాంతర్యామి. సమస్త చేతన జీవులకు జ్ఞానం ఇచ్చేవాడు. చైతన్యమూర్తి. అందుకనే వేదాలు ఆ పరమాత్మను ఆయన స్వరూపాన్ని గుణాలను వైభవాలను స్తోత్రరూపంలో స్తుతిస్తుంటాయి. పరబ్రహ్మను ఈ స్తోత్రముల ద్వారా తెలుసుకొని తరువాత ఉపనిషత్తుల ద్వారా నిర్గుణ పరబ్రహ్మతత్వాన్ని గురించి తెలుసుకోవచ్చు. కాబట్టి వేదపూర్వభాగం కూడా వేద ఉత్తరభాగంతో సమానమైనదే. ఈ రెండింటినీ శ్రద్ధతో భక్తితో అనుసంధానం చేసుకుంటే మోక్షం వస్తుంది. రాజు రాత్రి నిద్రపోతాడు. ఉదయమే వంది మాగధులు వచ్చి స్తోత్రపారాలతో నిద్రలేపుతారు. అలాగే కల్పాంతంలో ప్రకృతి శక్తులన్నీ తనలో ఇముడ్చుకొని యోగనిద్రలో ఉన్న పరమాత్మను వేదోక్త స్తోత్రముల ద్వారా నిద్రలేపుతాము. ఈ విషయం గురించి పూర్వము సనందుడు అనే ముని శ్వేతద్వీపవాసులయిన మునులకు వివరించాడు. ఆ విషయాలను నారాయణ ముని నారదునికి చెప్పాడు. ఆ స్తోత్ర విషయాలను నేను నారదుని వలన విన్నాను. వాటినే నీకు వివరిస్తాను.

“సకల జీవులకు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించేది ఆ పరమాత్మ. ఆ పరమాత్మ అన్ని జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపంగా ఉన్నాడు. ఆయనే కార్యకారణస్వరూపుడు. ఆ పరమాత్మ వేదస్వరూపుడు. విజ్ఞాన సంపన్నులైన యోగులు ఈ ప్రకృతిని పరమాత్మ స్వరూపంగా భావిస్తారు. ప్రళయకాలంలో ఈ ప్రకృతి పరమాత్మలో లీనం అవుతుంది. మట్టినుండి కుండ వచ్చినట్టు, పరమాత్మలో నుండి ఈ అనంత విశ్వం ఆవిర్భవించింది. కాబట్టి ఓ దేవా! ఈ విశ్వం ఆది అంతము నీవే. విజ్ఞాన సంపన్నులైన వారు, జన్మ తరువాత జన్మ ఎత్తడం నుండి విముక్తి పొంది, త్రికరణశుద్ధిగా నిన్నే సేవిస్తుంటారు. నీ

కథలను వినడం ద్వారా అప్పటి వరకు చేసిన పాపాల నుండి విముక్తి పొందే అవకాశం ఉంది అని వారి భావన. మండువేసవిలో నడిచిన బాటసారికి చల్లని చనీటి స్నానం ఆయన దేహతాపాన్ని పోగొట్టినట్టు సంసారం అనే మండుటెండలో మలమలమాడుతున్న వారికి నిన్ను శరణుకోరితే వారి తాపం పటాపంచలు అవుతుంది. అటువంటి వారు జరామరణాలకు భయపడరు.

ఈ దేహములు అశాశ్వతములు. లోపల ఉన్న ఆత్మ శాశ్వతము. ఈ దేహము పంచకోశములు అనగా అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనంద మయకోశములతో వృద్ధిపొందుతూ ఉంటుంది. ఆనంద మయ కోశమే నీ స్వరూపము. నీలో నుండి ప్రకృతి, మహత్ తత్వము, అహంకారము, తన్మాత్రలు, పంచభూతములు ఏర్పడ్డాయి. వీటి సమాహారంగానే ఈ దృశ్యమాన ప్రకృతి ఏర్పడింది. శరీర ధారులలో కొంత మంది నీ గురించి తెలుసుకొని నీశరణుజొచ్చి ఇహపరసుఖములను పొందుతారు. మరి కొంతమంది నీగురించి తెలుసుకోకుండా, కేవలం ప్రకృతి సంపదలకే ప్రాధాన్యం ఇస్తూ, కేవలం గాలితో నిండిన తోలుతిత్తి మాదిరి ఉన్న ఈ శరీరం మీద మమత మమకారాలు పెంచుకొని దేహమే నేను అనే భావనతో ఉంటారు.

ఓ దేవా! నీవు ఈ దేహంలో సంచరించే అగ్నిస్వరూపుడవు. ఋషులు, మునులు సుషుమ్నానాడి మార్గంలో సూక్ష్మరూపంలో సంచరిస్తూ, ఆజ్ఞాచక్రం ద్వారా బ్రహ్మరంధ్రం చేరుకొని, ఆనందస్వరూపుడవు జ్యోతిస్వరూపుడవు అయిన నిన్ను చేరుకుంటారు. వారికి ముక్తి లభిస్తుంది. వారు జన్మరాహిత్యం పొందుతారు. ఓ దేవా! నీవు అన్ని జీవరాసులలో అంతర్యామిగా ఉన్నావు. కాని ఆయా శరీరాలతో చేసే కర్మలు వాటి ఫలములు నీకు అంటవు. అటువంటి నిన్ను కొంత మంది నిష్కామంగా, ఎటువంటి ఫలాన్ని కోరుకోకుండా, రజోగుణము తమోగుణము వదిలిపెట్టి నీ పాదములను శరణువేడి, ఈ సంసారబంధములనుండి విముక్తులు అవుతారు.

ఓ దేవా! నీ గురించి తెలుసుకోవడం అందరికీ సాధ్యం కాదు. నీ గురించి అందరికీ తెలియజేయడానికి నీవు రాముడు కృష్ణుడు మొదలగు మానవ రూపాలు ధరించి మాకు దగ్గరగా వచ్చావు. మా మధ్య తిరిగావు. నీ అవతారముల గురించి తెలుసుకుంటే నీ గురించి తెలుసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కొంత మంది నీ అవతార మహిమలను కీర్తిస్తూ నీ శరణు కోరి పునీతులవుతారు. మరి కొంత మంది ఈ అవతారాలన్నీ నీ లీలలు అని గ్రహించి, నిరాకారుడైన నిన్నే సేవిస్తూ పరమానందం పొందుతారు. వీరే కాకుండా నీగురించి తెలుసుకోడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నం చేయకుండా కేవలం ప్రాకృతిక విషయాలకే పరిమితం అవుతూ కామ్యకర్మలు ఆచరిస్తూ, జన్మవెంట జన్మ ఎత్తుతుంటారు.

ఓ దేవా! రూపమే లేని నిన్ను ప్రత్యక్షంగా చూడటం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. ఎందుకంటే నీవు కేవలం శాస్త్రముల వలననే తెలియబడతావు. నీవు సృష్టికి ముందు ఉన్నావు. సృష్టి అంతం అయిన తరువాత కూడా ఉంటావు. నీ నుండి ఈ సృష్టి ఆవిర్భవించింది. నీలోనే లీనం అవుతుంది. అటువంటి నీ సత్ చిత్ ఆనంద స్వరూపాన్ని మేము ఎన్నిటికీ తలుచుకుంటేము. ఓ దేవా! ఈ సృష్టికి మూలం అణువులు పరమాణువులు అని కణ్ణుడు గొతముడు తెలుసుకున్నారు. ఈ సృష్టికి మూలం ప్రకృతి అని సాంఖ్యులు వాదిస్తారు. భౌతిక వాదులు కంటికి కనపడేదే అంటే ఈ దేహము, ప్రకృతి నిత్యం, వీటికి మించినది మరొకటి లేదు అని వాదిస్తారు. అలా కాకుండా శాస్త్రజ్ఞానముతో నీ గురించి తెలుసుకున్న యోగులు నీవు తప్ప తక్కినవన్నీ అసత్యాలు అని భావిస్తారు. కాబట్టి, ఈ చరాచర జగత్తులో అంతటా నీవు నిండి ఉన్నావు అని తెలుసుకోలేక, నీవు ఉన్నావని కొందరు, లేవని కొందరు విపరీత బుద్ధులతో ఆలోచిస్తూ తమ జీవితాలు వ్యర్థంగా గడుపుతుంటారు. అటువంటి నీ అసలు స్వరూపాన్ని గురించి తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించరు. ఎలాగంటే అనేకములైన బంగారు ఆభరణ రూపాలు ఎన్నిఉన్నా, అన్నింటిలోనూ నిండి ఉన్న వస్తువు బంగారమే, ఎన్ని ఆభరణాలుగా రూపాంతరం చెందినా బంగారము తన స్వభావాన్ని వదిలిపెట్టదు. అదే విధంగా నీవు సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా ప్రకాశిస్తుంటావు. నీవు విశ్వం అంతా నిండి ఉన్నా ఎటువంటి కల్మషము నీకు అంటదు. నీ తత్వం గురించి తెలుసుకున్నవారే నీ గురించి తెలుసుకోగలరు.

ఓ దేవా! నిరంతరం నీ పాదసేవలో నిమగ్నులైనవారు, మృత్యువుకు భయపడరు. జననమరణాలకు అతీతం ఉంటారు. జీవన్ముక్తులౌతారు అనగా జీవించి ఉండగానే ముక్తిని పొందుతారు. నీ గురించి తెలియని మదాంధులు, నామరూపాల మయమైన సంసారంలో పడి ఉంటారు. ఓ దేవా! ఈ చరాచర జగత్తుకు నీవు అభినేతవు. నీ దయకు పాత్రులైన వారికి మోక్షము, అలా కాని వారికి దుర్గతి కలుగుతుంది. కాని అటు సజ్జనులలోనూ ఇటు దురాత్ములలోనూ నీవు ఆత్మస్వరూపుడుగా నిలిచి ఉంటావు.

ఓ దేవా! ఈ దేహాలకు మూడు దశలు ఉన్నాయి. స్థూల, సూక్ష్మ, కారణ దేహాలు. ఈ మూడుదశలలో, ఆత్మ సంచరిస్తూ ఉంటుంది. నీటిలో బుడగలు పుట్టి, కొంత సేపు ఉండి, అణిగి పోయే విధంగా స్థూలదేహాలలో వర్తిస్తూ ఉంటుంది. మానవులు ఇంద్రియ నిగ్రహము మనో నిగ్రహము కలిగి ఉండాలి. కేవలం ఇంద్రియ నిగ్రహం కలిగి మనస్సు చంచలంగా ఉన్నా ప్రయోజనం లేదు. అటువంటి వారికి ముక్తి దూరంగా ఉంటుంది. దీనికి కావాల్సింది గురుకృప. గురువు ద్వారా ఆత్మ జ్ఞానం పొందని వారు జననమరణ చక్రంలో తిరుగుతుంటారు. వారి పరిస్థితి నావికుడు లేని నావలాంటిది. నిరంతరం భార్య, భర్త, సంతానము, బంధుమిత్రులు, ధనం, సంపదలు, వీటి మీద ఆసక్తి పెంచుకున్నవారు ఈ సంసార సాగరం నుండి బయటపడలేరు. అటువంటివారికి నీవు కల్పవృక్షము. భవబంధాలనుండి విముక్తి పొందడానికి, సమభావం కలిగి ఉండటానికి, ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవించడానికి నీమీద భక్తి ఆలంబనము, అటువంటి వారు మోక్షమునకు

యోగ్గులు అవుతారు.

ఓ దేవా! సకల జీవరాసులలో ఆత్మస్వరూపంగా ఉండే నీకు ఆ జీవులు చేసే కర్మఫలాలు సోకవు. కర్మఫలాలను జీవుడు అనుభవిస్తుంటే నీవు సాక్షిగా చూస్తుంటావు. సాధారణంగా మానవులు తమ కంఠంలో అలంకరించుకున్న ఆభరణాన్ని చూడలేరు. అదేవిధంగా అజ్ఞానులు తమలో ఆత్మస్వరూపంగా వెలుగుతున్న పరమాత్మను చూడలేక పరమాత్మ గురించి తెలుసుకోలేక ఎక్కడెక్కడో వెదుకుతుంటారు. ఓ దేవా! నీవు వేద స్వరూపుడవు. అట్టినీకు నమస్కారము.” అని సనందనుడు మహర్షులకు చెప్పాడని, నారదుడికి నారాయణముని చెప్పిన దానిని శుకుడు పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పాడు. ఈ నారాయణోపాఖ్యానం సకల వేదశాస్త్రపురాణసారం. ఉపనిషత్ సారం. అని శుకుడు పరీక్షిత్ కు వివరించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని ఇలా అడిగాడు. “ఓ మహర్షీ! శివుని సేవించే వారు సుఖసంపదలతో జీవిస్తారు. విష్ణువును సేవించేవారు మునులుగానే ఏమీలేని దరిద్రులుగానూ ఉంటారు. దానికి కారణం ఏమి అని అడిగారు. దానికి శుకుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. “రాజా! శివుడు మహాశక్తి సంపన్నుడు. ఆయనలో మూడుగుణాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి పరమశివుని కొలిచేవారు ఐశ్వర్యవంతులౌతారు. శ్రీహరి మూడు గుణములకు అతీతుడు. రాగద్వేషములు వదిలితేకానీ విష్ణువు ప్రసన్నుడు కాడు. కాబట్టి మూడుగుణములను, రాగద్వేషములను వదిలినవారు మాత్రమే అనగా మునులు ఋషులు సర్వసంగపరిత్యాగులు మాత్రమే ఆయనను సేవిస్తారు. వారికి లొకికమైన సంపదలు అవసరం లేదు. ఇదే ప్రశ్న ధర్మజుడు కృష్ణుడిని అడిగాడు. కృష్ణుడు ఇచ్చిన సమాధానము నేను నీకు వివరిస్తాను.

విష్ణువుకు ఎవరి మీద అనుగ్రహం కలుగుతుందో ముందు వాడి సంపదలు అన్నీ హరిస్తాడు. అప్పుడు అతడు దరిద్రంతో బాధపడతాడు. బంధుమిత్రులు అతడిని వదిలేస్తారు. అప్పుడు అతడు అన్నిటిని వదిలిపెట్టి విష్ణువును శరణువేడుతాడు. విష్ణుభక్తులతో చేరుతాడు. క్రమక్రమంగా జ్ఞానము విజ్ఞానమును పొంది తుదకు విష్ణువులో ఐక్యం అవుతాడు. కాబట్టి నన్ను సేవించడం కష్టం అని తెలిసి మానవులు వివిధ దేవతామూర్తులను పూజిస్తారు. ఆ విధంగా వివిధ దేవతలను ఆరాధించి, ఆదేవతల వలన ప్రాప్తించిన సంపదలు అనుభవిస్తూ అవే నిజమని భ్రమిస్తూ తుదకు తమకు సంపదలు ఇచ్చిన దేవతలనే మరిచిపోతారు. దీనికి తార్కాణంగా ఒక కథ చెబుతాను విను.

శకుని అనే దైత్యవంశములో జన్మించిన వాడికి వ్యకుడు అనే కుమారుడు ఉన్నాడు. వాడు పరమ దుర్మార్గుడు. అందరినీ రాక్షస బుద్ధితో బాధిస్తుండేవాడు. ఒకనాడు వాడికి నారదుడు కనిపించాడు. వ్యకుడు నారదునికి నమస్కరించి ఇలా అడిగాడు. “మునీంద్రా! తమరికి అన్నీ

తెలుసంటారు. మనకు త్రిమూర్తులు ఉన్నారు కదా. వారిలో ఎవరి గురించి తపస్సు చేస్తే తొందరగా ప్రత్యక్షం అయి వరాలు ఇస్తారు” అని అడిగాడు. దానికి నారదుడు “త్రిమూర్తులలో పరమశివుడు తొందరగా వరాలు ఇస్తాడు. అందుకే ఈ దైత్యులు అసురులు అందరూ శివుని గురించి తపస్సుచేసి వరాలుపొందారు. కాబట్టి నీవు కూడా ఆ శివుని గురించి తపస్సు చేసి వరాలు పొందు.” అని చెప్పాడు.

వెంటనే ఆ వృకుడు కేదార క్షేత్రానికి వెళ్లాడు. అక్కడ మహేశ్వరుని గూర్చి తపస్సు చేసాడు. తన శరీరంలోని భాగాలు ఖండించి అగ్నిలో వేల్చాడు. అప్పటికే శివుడు రాలేదు. ఆఖరున తన శిరస్సును ఖండించి అగ్నిలో వేయడానికి సిద్ధపడి కత్తి ఎత్తాడు. అప్పుడు శివుడు వచ్చి వృకుడిని ఆపాడు. “నీ తపస్సుకు మెచ్చాను. నీకేం వరం కావాలో కోరుకో” అని అన్నాడు. “స్వామీ! నాది చాలాచిన్నకోరిక. నేను ఎవరి తల మీద నా హస్తం పెడితే వాడి తల నూరు ముక్కలు అయిపోవాలి. ఆ వరం ప్రసాదించు” అని అడిగాడు,.. దానికి శివుడు నవ్వి అలాగే జరుగుతుంది (తథాస్తు) అని వరం ఇచ్చాడు. శివుడు అక్కడి నుండి పోబోయాడు.

“ఆగండి స్వామీ. ఒక్క క్షణం ఆగండి. మీరు ఇచ్చిన వరం పని చేస్తుందో లేదో చూడాలి కదా. వర పరీక్ష చేయడానికి మీరు తప్ప ఇక్కడ ఎవరూలేరు. కాబట్టి మీ తల మీద చెయ్యిపెట్టి మీరు ఇచ్చిన వరం పనిచేస్తుందో లేదో అని పరీక్షిస్తాను” అని అన్నాడు. వీడికి అనవసరంగా వరాలు ఇచ్చాను. వీడు నా తలమీదనే చేయి పెడతాను అంటున్నాడు అని పరమశివుడు వాడికి అందకుండా పరుగెత్తాడు. వృకుడు శివుడిని తరుముతున్నాడు. ఈ వింత చూచి దేవతలు ఆశ్చర్యపోతున్నారు. వారికి ఏం చేయాలో తోచలేదు. వృకుడిని ఆపుదామంటే వాడు ఆపిన వారి తలమీద చెయ్యిపెడతాడేమో అని భయపడ్డారు. అందుకని ఎవరూవాడిని ఆపలేదు.

శివుడు వైకుంఠం వెళ్లాడు. అప్పటికే విష్ణువు ఈ విషయం గ్రహించాడు. శివుడిని వైకుంఠంలో ఉండమన్నాడు. తాను ఒక వటువు వేషం ధరించాడు. బంగారు మొలతాడు, గొడుగు, నల్లని శరీరము, తెల్లని జందెము, దండము, కమండలము పసుపు వన్నె అంగవస్త్రము, తో బ్రహ్మచారి వేషంలో ఆ వటువు వృకుడికి ఎదురు వెళ్లాడు. వృకుడికి నమస్కరించాడు. “ఏమిటి మహాత్మా తొందర తొందరగా వెళుతున్నారు. ఎవరి కొరకు ఈ పరుగు. పరుగెత్తి పరుగెత్తి బాలా అలసిపోయారు. అయినా మీ వంటి దైత్యులు శరీరంతో సుఖాలు అనుభవిస్తారు కానీ ఇలా కష్టపడతారా. కాసేపు నిలబడి విశ్రాంతి తీసుకోండి. ఇంతకూ ఎవరి కోసం ఈ ఉరుకులు పరుగులు” అని అడిగాడు.

ముద్దుముద్దుగా ఆ వటువు అలా అడుగుతుంటే వృకుడికి ముచ్చటేసింది. “ఏంలేదు బ్రాహ్మణవటువా! పరమేశ్వరుడే మాట తప్పాడు. నాకు వరం ఇచ్చాడు. ఆ వరం పనిచేస్తుందో లేదో చూద్దామంటే పరుగెత్తిపోయాడు. ఎక్కడ దాక్కున్నాడో ఏమో” అని అన్నాడు.

“బాగుందయ్యా! పోయి పోయి ఆ శివుడినే నమ్మావా. నీకో విషయం తెలుసా. దక్షుడు శివుడిని పిశాచాలకు అధిపతికి కమ్మని శాపం పెట్టాడు. అప్పటి నుండి శివుడు మాటమీద నిలబడటం లేదు. ఇది నీకు కొత్తకానీ మాకేం కొత్తకాదు. నిజంగా నీకు కోరిన వరం ఇస్తే, ఆ వరం నిజంగా పనిచేసేదయితే, ఆయన ఇచ్చిన వరం పరీక్షించడానికి నీవు ఆయన తలమీద చెయి పెడతానంటే ఎందుకు పాలిపోతాడు. కాబట్టి ఆయన వరం ఉట్టిదే. దానికి శక్తిలేదు. అది పనిచెయ్యదు. కాబట్టి శివుని విషయంలో ఆయన మాట నమ్మడానికి వీలు లేదు. కాని ఇందులో ఒక ధర్మసూక్ష్మం కూడాఉందిలే.” అని నాన్నాడు.

“ఏంటది చెప్పు” అని పట్టుబట్టాడు వ్యకుడు. ఆ వటువు ఇలా అన్నాడు. “ఏం లేదు. ఆ శివుడికి తాను శుచిమంతుడిననీ ఎదుటి వారు అశుచులు అనీ ఒక అభిప్రాయం ఉంది. కాబట్టి నీవు కూడా చక్కగా తలారా స్నానం చేసి శుచిగా వెళ్లావనుకో. శివుడు నిజంగా నీకు వరం ఇచ్చి ఉంటే తన తలమీద చెయ్యిపెట్టనిస్తాడు. అప్పుడు నీ సందేహం తీరిపోతుంది. కాబట్టి ముందు నీవు తలారా స్నానం చేసి శుచిగా రా” అని అన్నాడు.

“నిజమేనండోయ్ మరిచేపోయాను. ఇన్నాళ్లు తపస్సులో పడి స్నానపానాదులు మరిచిపోయాను. ఉండండి స్నానం చేసి వస్తాను.” అని మందాకినీ నదికి వెళ్లాడు. అందులో మునిగాడు తలారా స్నానం చేస్తూ తన తలమీద చెయ్యిపెట్టుకొని నీటిని తుడుచుకున్నాడు. అంతే వాడి తల నూరు వక్కలై మరణించాడు. విష్ణువు ఉపాయంతో శివుడికి రాక్షసపీడ వదిలించాడు. ఇంతలో మహేశ్వరుడు అక్కడకు వచ్చాడు. ఆయనను చూచి విష్ణువు ఇలా అన్నాడు.

“పరమశివా! ఈ వ్యకుడు నీకు అపకారం తలపెట్టి వాడే నాశనం అయ్యాడు. అయినా లోకాభీశుడికి నీకు కీడు తలపెట్టినవాడు బతికి ఉండటమా! అయినా వరాలిచ్చేటప్పుడు కొంచెం వెనుకా ముందు ఆలోచించుకోవాలి. ఇటువంటి దుర్మార్గులకు అటువంటి వరాలు ఇవ్వకూడదు.” అని పలికాడు. తరువాత శివుడు కైలాసానికి విష్ణువు వైకుంఠానికి వెళ్లిపోయారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీమహావిష్ణువు శుద్ధసత్వగుణసంపన్నుడు అని తెలియజేసే ఒక గాధను వినిపిస్తాను శ్రద్ధతో ఆలకించు. పూర్వం సరస్వతీ నదీ తీరంలో చాలా మంది ఋషులు మునులు ప్రశాంతంగా తపస్సు చేసుకుంటున్నారు. వారందరూ ఒకసారి ఒక యజ్ఞం చేసారు. ఆ యజ్ఞం చేసే సమయాలలో వారు ఇష్టాగోష్టులు చేసేవారు. ఆ సమయంలో వారు త్రిమూర్తులలో ఎవరు శుద్ధసత్వగుణ సంపన్నులు అనే చర్చ వచ్చింది. ఎంతసేపు చర్చించినా వారు ఒక అభిప్రాయానికి రాలేక పోయారు. త్రిమూర్తుల మహత్తుల గురించి తెలుసుకొని రమ్మని వారు భృగు మహర్షిని నియోగించారు.

భృగు మ హర్షి ముందుగా సత్వలోకానికి వెళ్లాడు. అక్కడ బ్రహ్మగాలి నిష్ఠను పరీక్షించాలి అని అనుకొని బ్రహ్మముందు మౌనంగా నిలబడ్డాడు. బ్రహ్మను స్తుతించకపోగా కనీసం పలకరించను కూడా చేయలేదు. తాను సృష్టించిన వాడు తన ఎదురుగా నిలబడి తనను స్తుతించకపోగా తనను కనీసం పలకరించలేదని బ్రహ్మగాలికి కోపం వచ్చింది. కాని భృగు తన కుమారుడు కనుక ఆ కోపాన్ని తనలోనే అణచుకున్నాడు. కాని బ్రహ్మముఖంలో ఆయన లో ఉన్న కోపం కనపడింది. ఈ బ్రహ్మరణోగుణ సంపన్నుడు అని తలచి భృగు అక్కడి నుండి కైలాసం వెళ్లాడు.

భృగువును చూడగానే పరమశివుడు చాలా సంతోషించాడు. భృగువును కౌగలించుకోడానికి తన చేతులు చాచాడు. శివుడిని పరీక్షించడానికి వచ్చాడు కాబట్టి భృగువు శివుని ఆదరాభిమానాలకు దూరంగా మౌనంగా నిలబడబడ్డాడు. పరమశివుడైన తాను ఎదురుగావస్తే తాను కూడా దగ్గరకు రాకుండా దూరంగా నిలబడ్డ భృగువును చూచి పరమశివుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. తప త్రిశూలంతో భృగువు గుండెలకు గురిపెట్టాడు. ఇదంతా చూచిన పార్వతి పరమశివుని శూలం పట్టుకొని ఆపింది. భృగువును ఏమీ చేయవద్దని పరమశివుని కాళ్లు పట్టుకొని ప్రార్థించి శివుని కోపం చల్లాల్సింది. ఈ పరమశివుడు తమోగుణ సంపన్నుడు అని నిశ్చయించుకున్న భృగువు అక్కడి నుండి మౌనంగా వెళ్ళిపోయాడు.

అక్కడి నుండి భృగువు వైకుంఠం వెళ్లాడు. అక్కడ వైకుంఠంలో శ్రీమహావిష్ణువు పాలసముద్రంలో శేషపాన్ముపై పవళించి తన భార్య లక్ష్మీదేవితో సరసాలాడుతూ భృగువు రాకను గమనించనట్టు ఉన్నాడు. భృగువు ఆలోచించాడు. విష్ణువును రెచ్చగొడితే ఏం చేస్తాడో చూడాలి అని అనుకున్నాడు. విష్ణువు దగ్గరగా పోయి ఆయన గుండెల మీద తన కాలితో తన్నాడు. విష్ణువు ఉతిక్కిపడ్డాడు. భృగువును చూచాడు. దిగ్గున పాన్ముదిగాడు. భృగువు కాళ్లమీద పడ్డాడు.

“మహర్షి! నేను తమరి రాకను గమనించలేదు. అందుకని తమరికి అతిథి సత్కారాలు చేయలేదు. తెలియక చేసిన నా అపరాధం మన్నించు. నన్ను కరుణించండి. ఈ ఆసనం స్వీకరించండి. తమరు సత్బ్రాహ్మణులు. తమరి పాదజలం మూడులోకాలను పావనం చేస్తుంది. నీ పాదములు తాకిన నా వక్షస్థలం ఎంతో పుణ్యం చేసుకుంది. తమరి రాకతో నేను నా వైకుంఠం ధన్యం అయింది.” అని అన్నాడు.

భృగువు ఆలోచించాడు. తాను ఏమీ చేయకపోయినా బ్రహ్మ శివుడు తన మీద కోపించారు. వారిలో ఉన్న రణోగుణము తమోగుణము బయటపెట్టారు. ఈ విష్ణువును వక్షస్థలం మీద తన్నినా సత్వగుణంతో తనను మన్నించమని కోరాడు. కాబట్టి త్రిమూర్తులలో విష్ణువే

శుద్ధసత్వగుణ సంపన్నుడు అని నిర్ణయించుకొని విష్ణువు వద్ద వీడ్కోలు తీసుకొని సరస్వతీ నదీ తీరం పోయి మునులను కలుసుకొని తన నిర్ణయం తెలియజేసాడు. త్రిమూర్తుల స్వభావాలను తన అనుభవాలను వారికి చెప్పాడు. భృగువు అభిప్రాయంతో ఋషులు ఏకీభవించారు. నారాయణుడే శుద్ధసత్వగుణ సంపన్నుడు అని కీర్తించారు. (ఈ వృత్తాంతమునే కొద్దిగా మార్చి తిరుమలేశుని స్థలపురాణంగా వర్ణించారు).

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకా నగరంలో సుఖంగా ఉంటున్న రోజుల్లో ఆ నగరంలో ఉంటున్న ఒక బ్రాహ్మణుడి భార్యకు కుమారుడు పుట్టి పురుటిలోనే పోయాడు. తండ్రి బతికి ఉండగా కుమారుడు చనిపోవడం అరిష్టం. అందుకని ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ బాలుని మృతదేహమును తీసుకొని రాజద్వారం వద్దకు వచ్చి రోదిస్తున్నాడు. తనను తాను నిందించుకుంటూ విధిని నిందిస్తున్నాడు. “ఈ నగరం ఏలే రాజు బ్రాహ్మణ ద్వేషమును ప్రోత్సహిస్తున్నాడు. శాస్త్రధర్మాలు పాటించడం లేదు. ఆ రాజు చేసిన పాపం వలన నా కుమారుడు మరణించాడు. ఇంద్రియలోలుడు పాలించే ఈ దేశంలో న్యాయం ఎక్కడుంటుంది. అందుకనే ఈ దేశంలో ప్రజలు దుఃఖపడుతున్నారు.” అని కాసేపు ఆ దేశము నేలే ఉగ్రసేనుడిని దూషించి అక్కడి నుండి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ విధంగా ఆ బ్రాహ్మణుడికి పుట్టిన బిడ్డ పురుటిలోనే చనిపోతున్నాడు. ప్రతిసారి ఆ బ్రాహ్మణుడు నగర ద్వారం వద్ద ఆ బాలుని శవాన్ని ఉంచి రోదిస్తూ ఆ దేశపు రాజును నిందిస్తున్నాడు. ఈ విధంగా ఎనిమిది మంది కుమారులు పుట్టిపోయారు. తొమ్మిదవ కుమారుడు కూడా పుట్టి పురుటిలోనే పోయాడు. ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆ కుమారుని శవాన్ని తీసుకొని వచ్చి రాజద్వారము వద్ద ఉంచి ఏడుస్తూ నిందావాక్యాలు పలుకుతున్నాడు. ఆ సమయంలో అర్జునుడు ద్వారకలో ఉన్నాడు. ఆ బ్రాహ్మణుడి రోదన విని అక్కడకు వచ్చాడు.

“బ్రాహ్మణోత్తమా! ఇంత పెద్ద నగరంలో నీ దుఃఖాన్ని పోగొట్టే వీరుడే లేడా. కన్నబిడ్డల్ని పోగొట్టుకొని దుఃఖించే వారు ఉన్న రాజ్యం ఏలే రాజు రాజు కాడు. రాజు వేషం వేసుకున్న మోసగాడు. ఇంతెందుకు . నీకుమారుడిని నేను బతికిస్తాను. లేకపోతే అగ్నిప్రవేశం చేస్తాను.” అని శపథం చేసాడు.

ఆ మాటలు విన్న ఆ బ్రాహ్మణుడు “అయ్యా మీరెవరో నాకు తెలియదు. ఈ పనికిమాలిన మాటలు ఎందుకు చెప్పండి. ఈ రాజ్యంలో బలరాముడు, కృష్ణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు, సాంబుడు మొదలగు యాదవవీరులు ఉన్నారు. వారికి చేతకాని పని నీవు చేస్తావా. ఈ పని నీకు ఎలా సాధ్యం అవుతుంది. కాబట్టి ఈ అనవసరపు మాటలు మాని తమరి దారిని తమరు వెళ్లండి.” అని అన్నాడు.

ఆ మాటలకు అర్జునుడిలో అహంకారము, అభిమానము, వీరత్వం ఒక్కసారిగా ప్రజ్వలిల్లింది. ఇదంతా చూచి అక్కడ జనం గుమికూడారు. “అందరూ వినండి. నేను మీ బలరాముడు, కృష్ణుడు, అనిరుద్ధుడు లాంటి వాడిని కాను. నేను వీరాభివీరుడు అర్జునుడను. యుద్ధంలో నా గాండీవం నుండి వెలువడే బాణాలు శత్రువులను సర్వనాశనం చేస్తాయి. నేను ఆ పరమేశ్వరుడినే ఎదిరించి పోరాడిన వీరుడిని. అలాంటిది నన్ను మీకు తెలియదా. ఇదే నా ప్రతిజ్ఞ ఆ మృత్యువుతో పోరాడి, నా ప్రతాపాన్ని చూపి మీ బిడ్డలను తీసుకొని వస్తాను” అని ఆవేశంలో పలికాడు అర్జునుడు.

అంత ఘట్టిగా గంభీరంగా పలుకుతున్న అర్జునుని పలుకులు విని ఆ బ్రాహ్మణుడికి నమ్మకం కుదిరింది. “బాబూ! పోయిన వాళ్లు పోయారు. ఈ సారి పుట్టబోయే బిడ్డనైనా రక్షించు” అని వేడుకున్నాడు. సరే అన్నాడు అర్జునుడు. కొన్ని నెలలు గడిచాయి. ఆ బ్రాహ్మణుని భార్య గర్భం దాల్చి నెలలు నిండాయి. ప్రసవవేదన మొదలయింది. వెంటనే ఆ బ్రాహ్మణుని అర్జునుని వద్దకు పోయి ఈ విషయం చెప్పి ఆ బిడ్డను కాపాడమన్నాడు. వెంటనే అర్జునుడు తన ధనుర్బాణాలు ధరించి అక్కడకు వచ్చాడు. కాళ్లుకడుక్కొని ఆచమనం చేసి శివుడికి దేవతలకు నమస్కరించాడు. బాణములు సంధించాడు. ఆ పులిటి గృహాన్ని బాణములతో కప్పివేసాడు. ఆ పురుటి గృహంలోకి మృత్యుదేవత జొరబడకుండా కాపలా కాస్తున్నాడు. ఆ బ్రాహ్మణుని భార్య మగబిడ్డను ప్రసవించింది. ఆ బిడ్డ పుట్టగానే ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోయాడు.

ఆ బ్రాహ్మణుడు అర్జునుడి వల్ల ఏమీ కాదని, నేరుగా కృష్ణునివద్దకు పోయాడు. “దేవా! మీ అర్జునుని డంబాలు విని మరలా నా కొడుకును పోగొట్టుకున్నాను. నన్ను నేను తిట్టుకోవడం తప్ప ఏమీ చేయలేను. దేవా! సృష్టిస్థితి లయాలకు మూలమైన నీవు, నాకుమారులను రక్షించడానికి సమర్థుడివై ఉండి కూడా, ఆ పని చేయలేదు. నీవే చేయలేని పని ఈ అర్జునుడు చేస్తాడని నమ్మడం నా అవివేకము. దైవాంశ సంభూతుడివి నీవు చేయలేని పని ఈ మానవమాత్రుడైన అర్జునుడు చేయగలడా! అసలు ఈ అర్జునుడికి విలువెద్ద వచ్చా! ఈయన ఒక విలుకాడా! అతని చేతిలోనిది గాండీవమా! అసలు ఆయన దగ్గర దివ్యాస్త్రాలు ఉన్నాయా! నాకు నమ్మకం లేదు” అని అన్నాడు.

ఈ మాటలన్నీ విన్న కృష్ణుడు మౌనంగా ఉన్నాడు కానీ పక్కనే ఉన్న అర్జునుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. వెంటనే యముని మందిరానికి, ఇంద్ర, అగ్ని, వరుణ, వాయు, కుబేర మందిరాలకు వెళ్లాడు. ఆ మందిరాలు గాలించాడు. కానీ ఆ బ్రాహ్మణుడి కుమారుడు కనపడలేదు. అంతే కాదు దేవ, యక్ష, కిన్నర, కింపురుష, నాగ, రాక్షస, సిద్ధ, సాద్ధ, భోచరాదుల లోకాలన్నీ వెదికాడు. కాని బ్రాహ్మణ బాలుడు ఎక్కడా కనిపించ లేదు. విసిగి పోయాడు అర్జునుడు. తన ప్రతిజ్ఞప్రకారం అగ్నిప్రవేశం చేయడానికి సిద్ధం అయ్యాడు.

అప్పటివరకు చూస్తూ ఉన్న కృష్ణుడు అర్జునుని వారించాడు. బ్రాహ్మణకుమారులు ఎక్కడ ఉన్నారో తనకు తెలుసు వారిని చూపిస్తాను అని అన్నాడు కృష్ణుడు. శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుడు ఒక రథం ఎక్కారు. బ్రాహ్మణ కుమారులను వెదకడానికి బయలుదేరారు. అలా వెళుతూ ఉంటే వారికి సూర్యుని వెలుగు కనిపించని అంధకారం కనిపించింది. ముందు దారి కనపడకపోవడంతో గుర్రములు ముందుకు సాగడం లేదు. అప్పుడు కృష్ణుడు తన సుదర్శన చక్రం ప్రయోగించాడు. ఆ చక్రం వెలుగులు చిమ్ముతూ ముందు వెళుతుంటే ఆ వెలుగులో ముందుకు సాగారు కృష్ణార్జునులు. ఆ విధంగా ఆ చీకటి మార్గాన్ని దాటారు. ఆ తరువాత వారికి ఒక మహాతేజం కనిపించింది. ఆ తేజస్సు తట్టుకోలేక అర్జునుడు భయంతో కళ్లుమూసుకున్నాడు. అలాగే కొంతదూరం వెళ్లారు. అక్కడ వారికి ఒక అనంత జలరాసి కనిపించింది. ఆ అనంత జలరాసి మధ్య ఒక పెద్దభవనం చూచారు. అక్కడ సూర్యచంద్రులులేరు. కాని అక్కడ కాంతి ప్రసారం అవుతూ ఉంది. ఆ కాంతిలో ఆ భవనం ప్రకాశిస్తూ ఉంది.

ఆ భవనంలో వారికి వేయి పడగలతో ఆ పడగలమీద ప్రకాశిస్తున్న మణులతో ఆదిశేషువు దర్శనం ఇచ్చాడు. ఆ ఆదిశేషువు మీద కూర్చుని ఉన్న ఒక దివ్యమూర్తిని కృష్ణార్జునులు అతి దగ్గరగా దర్శించారు. ఆ దివ్యమూర్తి నీలమేఘశ్యాముడు. పద్మముల వంటి నేత్రములు కలవాడు,, వక్షస్థలంలో లక్ష్మీదేవి విరాజిల్లుతూ ఉంది. పీతాంబరం ధరించి ఉన్నాడు. అటువంటి శ్రీమహావిష్ణువును కృష్ణార్జునులు దర్శించారు. వారు శ్రీమహావిష్ణువుకు సాష్టాంగ నమస్కారం చేసారు. చేతులు జోడించి విష్ణువును స్తుతించారు. శ్రీమహావిష్ణువు వారిని చూచి ఇలా అన్నాడు. “భూభారానికి కారణమైన అసురులను దైత్యులను వధించడానికి మీరు నా అంశతో నరనారాయణులుగా అవతరించారు. ఈ వైకుంఠంలో ఉన్న మహాబుష్పలు మునులు మీ ఇద్దరినీ చూడవలెనని సంకల్పించారు. మీరిద్దరినీ ఇక్కడకు తీసుకురావడానికి ఈ బ్రాహ్మణకుమారులను ఇక్కడకుతీసుకు వచ్చాము. మీరు వచ్చిన పని అయిపోయింది కాబట్టి మీరు ఆ బ్రాహ్మణ కుమారులను తీసుకొని వెళ్లవచ్చు” అని పలికాడు.

కృష్ణార్జునులు శ్రీమహావిష్ణువుకు మరలా మరలా నమస్కరించి బ్రాహ్మణబాలకులను తీసుకొని ద్వారకకు వచ్చారు. బ్రాహ్మణునికి బాలకులను అప్పగించారు. అర్జునుడికి కృష్ణుని ప్రతిభా విశేషాలు పూర్తిగా అవగతమయ్యాయి. అర్జునుడు శ్రీకృష్ణుని పాదాలకు నమస్కరించి ఆయనను వేనోళ్ల స్తుతించాడు. ఆ విధంగా శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకానగరంలో తన భార్యలతో, పుత్రులు, పౌత్రులు, బంధుమిత్రులతో దేవేంద్రవైభవంతో కాలం గడుపుతున్నాడు. ద్వారకా నగరవాసులు కూడా అనునిత్యము శ్రీకృష్ణుని దర్శించుకుంటూ హరినామ సంకీర్తనంతో పునీతులు అవుతున్నారు.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఆ విధంగా శ్రీకృష్ణుడు వేదోక్తమైన గృహస్థ ధర్మాన్ని స్వీకరించి దానికిఅనుగుణంగా ప్రవర్తించాడు. ఆయన భార్యలకు ఒక్కొక్కరికి పదిమంది సంతానం కలిగారు.

వారిలో 18 మంది మహావీరులయ్యారు. వారే ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు, దీప్తిమంతుడు, భానుడు, సాంబుడు, బృహద్దానుడు, మధుడు, మిత్రవిందుడు, వృకుడు, అరుణుడు, పుష్కరుడు, దేవబాహుడు, శ్రుతదేవుడు, సునందుడు, చిత్రబాహువు, వరూధుడు, కవి, స్వగ్రోధుడు. ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! దేవదానవయుద్ధంలో మరణించిన దానవులు దైత్యులు అందరూ ద్వాపర యుగంలో రాజులుగా పుట్టి ప్రజలకు కంటకులుగా మారి భూమికి భారం అయ్యారు. ఆ భూభారాన్ని తగ్గించడానికి దేవతలంతా యదుకులంలో జన్మించారు. యదువంశం నూటొక్క శాఖలుగా విస్తరించింది. యదువంశరాజులలో ప్రముఖుడు శ్రీకృష్ణుడు. శ్రీకృష్ణుడి వలన యాదవ వంశం శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించింది. శ్రీకృష్ణుడు కురుక్షేత్రసంగ్రామాన్ని కల్పించి భూభారాన్ని తగ్గించాడు. లీలామానుషవిగ్రహుడైన శ్రీకృష్ణుని కథానుధలను గ్రోలినవారు సమస్త పాపాలు తొలగి సుఖసంతోషాలను పొందుతారు.” అని శుకమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు చెప్పినట్లు సూతపారాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు భాగవత పురాణాన్ని వివరించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము

(పోతన ప్రణీతము)

దశమస్కంధం సంపూర్ణం

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

--:0:--

శ్రీమద్భాగవతము

(పోతన ప్రణీతము)

ఏకాదశ స్కంధము.

గంగానదీ తీరంలో ఏడురోజులలో మరణించబోతూ ప్రాయోపవేశం చేస్తున్న పరీక్షిత్ మహారాజుకు శుకమహర్షి భాగవత కథను ఈ విధంగా చెబుతున్నాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! శ్రీకృష్ణుడు స్వయంగా రాక్షస సంహారం చేసాడు. అంతే కాకుండా కురుక్షేత్రమహాసంగ్రామాన్ని కల్పించి రెండు వైపుల ఉన్న రాజులను వారి సైన్యాలను హతమార్చాడు. యుద్ధంలో పాల్గొనని యాదవ వీరులు యాదవ సైనికులు బలరామకృష్ణుల అండ జూచుకొని తమకు ఎదురు లేదని విర్రవీగసాగారు. వీరి వలన మరలా భూభారం పెరసాగింది. వీరిని కూడా అంతమొందిస్తే కానీ భూభారం సమతుల్యం కాదని భావించాడు కృష్ణుడు. కాకపోతే ప్రస్తుతం యాదవులకు శత్రువులు లేరు. యాదవులకు ఎవరితోనూ యుద్ధం వచ్చే అవకాశం లేదు.

అందుకని వారిలో వారు కొట్టుకొని మరణించేటట్టు చేసాడు కృష్ణుడు. దీనికి మూల కారణం బ్రాహ్మణ శాపాన్ని సాకుగా తీసుకున్నాడు. అది ఎలా జరిగిందంటే....

ఒక సారి విశ్వామిత్రుడు, అశితుడు, దుర్వాసుడు, భృగువు, అంగిరసుడు, కశ్యపుడు, వాసుదేవుడు, వాలభిల్లులు, అశ్రి, వసిష్ఠుడు, నారదుడు మొదలగు మహా మునులు శ్రీకృష్ణుడిని దర్శించుకొడానికి ద్వారకకు వచ్చారు. శ్రీకృష్ణుని దర్శనం చేసుకున్నారు. శ్రీకృష్ణుడు వారందరికీ అర్ఘ్యము, పాద్యము, ఆసనము, ఇచ్చి సత్కరించాడు. ఆ మునులు కూడా శ్రీకృష్ణుని దర్శనం చేసుకొని ధన్యులు అయ్యారు. తరువాత వారు ద్వారక దగ్గరలోనే ఉన్న పిండారకము అనే క్షేత్రానికి వెళ్లారు. అక్కడ శ్రీకృష్ణుని కుమారులు ఇంకా కొంతమంది యాదవ బాలురు ఆడుకుంటున్నారు. వారు ఈ మునులను చూచారు. ఈ మునులను ఆటపట్టించాలని అనుకున్నారు.

సాంబుడికి నెలలు నిండిన గర్భిణి వేషం వేసారు. సాంబుడిని తీసుకొని ఆ మునుల వద్దకు వెళ్లారు. అందరూ మునులకు మొక్కారు. “మహాత్ములారా! ఈమె గర్భంతో ఉంది. ఈమెకు ఆడపిల్ల పుడుతుందా మగపిల్లవాడు పుడతాడా తమరి దివ్యదృష్టితో చూచి చెప్పండి” అని పరిహాసంగా అడిగారు. త్రికాలజ్ఞులైన ఆ మహామునులు అసలు విషయం గ్రహించారు. వారికి కోపం వచ్చింది. “ఏరా! మాతో పరాచికాలా మీకు. ఈ బాలిక గర్భంలో యాదవ వంశాన్ని నాశనం చేసే ముసలం పుడుతుంది. పొండి” అని ఆ మునులు వెళ్లిపోయారు.

ఆ మాటలకు వారికి భయం వేసింది. వెంటనే సాంబుడికి పొట్టచుట్టు కట్టిన వస్త్రములు విప్పారు. ఆ వస్త్రములలో నుండి ఒక రోకలి బయట పడింది. వారు భయంతో వణుకుతూ ఆ రోకలి తీసుకొని పోయి శ్రీకృష్ణుని ముందు పెట్టి జరిగిందంతా వివరించారు. వారిని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఓరి మూర్ఖులారా! మీ బుద్ధి చెడిపోయింది. లేకపోతే మహామునులను ఎవరైనా అవమానిస్తారా! ఒళ్లు పొగరెక్కి ఆ మహామునులకు కోపం తెప్పించారు. యాదవ కులక్షయానికి కారకులయ్యారు. బ్రాహ్మణ శాపం ఎవరూ అడ్డుకోలేరు. మీ పూర్వజన్మ కర్మఫలాన్ని ఎవరూ అడ్డుకోలేరు. కాకపోతే ప్రస్తుతానికి ఒక పని చెయ్యండి. మీరందరూ ఈ ముసలాన్ని సముద్ర తీరానికి తీసుకొని పోయి ఒక పెద్ద బండరాతి మీద అరగదీసి పాడి చేసి సముద్రంలో కలపండి.” అని అన్నాడు.

వాళ్లు సరే అని కృష్ణుడు చెప్పినట్టు ఆ ముసలాన్ని బాగా అరగదీసి సముద్రంలో కలిపారు. ఆఖరున చిన్న ముక్క మిగిలింది. దానిని అరగదీయలేక దూరంగా సముద్రంలోకి విసిరేసారు. ఆ ముక్కను ఒక చేప మింగింది. దానిని ఒక బోయవాడు వలవేసి పట్టుకున్నాడు. కూరగా వండటానికి

ఆ చేపను బోయవాడు అడ్డంగా కోసాడు. ఆ చేపలోనుండి యాదవ బాలురు అరగదీయగా మిగిలిన రోకటి ముక్కబయటపడింది. ఆ బోయవాడు ఆ ముక్కను తీసుకున్నాడు. తన బాణానికి ములికగా ఆ ముక్కను అమర్చాడు. ఆ బాణమే శ్రీకృష్ణుని మరణానికి కారణం అయింది” అని శుకుడు ఇంకా ఇలా చెప్పసాగాడు.

“ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఒక సారి నారదుడు శ్రీకృష్ణుని మందిరానికి వెళ్లాడు. ముందుగా శ్రీకృష్ణుని తండ్రి వసుదేవుడు నారదుని భక్తితో ఆహ్వానించి, పూజించి, అర్ఘ్యపాద్యాదులు సమర్పించాడు. నారదునితో ఇలా అన్నాడు. “ముసీంద్రా! ఎవరైతే శ్రీహరి పాదములను పూజించరో వారు అనునిత్యం మృత్యువుకు భయపడుతుంటారు. తమవంటి మహామునుల దర్శనంతో మానవుల జన్మలు కృతార్థమౌతాయి. ఎల్లప్పుడు శ్రీహరి నామాలు ఏకాగ్రచిత్తంతో జపిస్తూ ఉండే మీ వంటి వారి దర్శనభాగ్యం చేతనే మానవులు కృతార్థులు అవుతారు. నారదా! నాకు భాగవత ధర్మాలగురించి చెప్పండి. ఏయేధర్మాలు పాటిస్తే మానవులు నరకబాధలనుండి తప్పించుకుంటారు. నాకు శ్రీహరి అంశతో కృష్ణుడు కుమారుడుగా జన్మించినా, నాకు మాత్రం మోక్షమార్గం అవగతం అవడం లేదు. ప్రాపంచికవిషయాలు విరుధుయ వాంఛలకు లోనై దిక్కుతోచడంలేదు. కాబట్టి నాకు మోక్షమార్గం చూపండి.” అని వసుదేవుడు ప్రార్థించాడు. నారదుడు వసుదేవునికి ఇలా చెప్పాడు.

“వసుదేవా! నీవుఅడిగిన ప్రశ్న వేదములు శాస్త్రముల సారాంశమునకు సంబంధించినది. మానవుడు ఎటువంటి పాపం చేసినా, అతడు శ్రీహరి నామాన్ని మనస్సులో ఎల్లప్పుడూ స్మరిస్తుంటే అటువంటివారు తాము చేసిన పాపముల నుండి విముక్తులు అవుతారు. నీకు ఇప్పుడు విదేహుడు, ఋషభుడు వారి సంవాదమును వినిపిస్తాను.

స్వాయంభువుని కుమారుడు ప్రియవ్రతుడు. అతడి కుమారుడు అగ్నీధ్రుడు. అతడి కుమారుడు నాభి. నాభికి బలి చక్రవర్తి స్నేహితుడు. నాభి కుమారుడు ఋషభుడు. ఋషభునికి నూరుగురు కుమారులు. వారిలో పెద్దవాడు భరతుడు. ఈ భరతుడు పాలించాడు కాబట్టి మన దేశమునకు భరతఖండము అని పేరు వచ్చింది. భరతుడు కాకుండా మిగిలిన ఎనిమిది మంది ఎనిమిది ఖండాలకు చక్రవర్తులయ్యారు. అంటే ఈ భూమి తొమ్మిది ఖండాలుగా విభజింపబడింది. వందమందిలో మిగిలిన వారిలో 81 మంది బ్రాహ్మ, ఇమము స్వీకరించి బ్రాహ్మణులు అయ్యారు. మిగిలిన తొమ్మిది మంది, కవి, హరి, అంతరిక్షుడు, ప్రబుద్ధుడు, పిష్టలాయనుడు, ఆవిర్భోతుడు, ద్రుమీకులు, చమసుడు, కరభాజనుడు సన్యాసము స్వీకరించి మూడులోకములలో యధేచ్ఛగా విహరించసాగారు.

విదేహ మహారాజు ఒక యజ్ఞం చేస్తున్నాడు. ఆ యజ్ఞం ముగింపుకు వచ్చింది. ఆ సమయంలో ఈ తొమ్మిది మంది సన్యాసులు ఆ యజ్ఞశాలకు వచ్చారు. విదేహరాజు వారికి ఎదురు పోయి వారిని యాగశాలకుతీసుకొని వచ్చాడు. వారికి అర్ఘ్య పాద్యఆసనములు ఇచ్చి సత్కరించాడు.

వారితో విదేహ రాజు ఇలా అన్నాడు.

“మీరు విష్ణువును పూజిస్తారు కదా. మీకు ఎన్నో ఆధ్యాత్మవిషయాలు తెలుసు. మా వంటి సామాన్యమానవులు సారం లేని ఈ సంసారం అనే సాగరంలో పడి ఒడ్డుకు చేరలేక అల్లాడుతున్నారు. అటువంటి వారికి ఈ సంసారసాగరాన్ని దాటడానికి మీరేమైనా మార్గం చూపగలరా! ఈ జన్మలలో మానవ జన్మ ఉత్తమమైనది. మానవ జన్మరావడం చాలా కష్టం. మానవజన్మ పొందిన తరువాత కూడా పరమాత్మను స్మరించడం, మనసును పరమాత్మయందు లగ్నం చేయడం చాలా కష్టం. ఆ కారణం చేత ఈ సమస్యకు శాశ్వతపరిష్కారం ఏమైనా ఉందా. ఎందుకంటే నిరంతరం ప్రాకృతిక విషయాలలో మునిగిపోతున్న మానవులకు రాగద్వేషముల నుండి మోక్షం ఎలా కలుగుతుంది. ఆ పరమాత్మలో వీరు ఎప్పుడు సామీప్యం, సారూప్యం, సాయుజ్యం పొందుతారు? వీటి గురించి నాకు తెలియజేయండి.” అని అడిగాడు.

అప్పుడు కవి అనే ముని ఇలా అన్నాడు. “రాజా! మానవుడికి ఆరుగురు శత్రువులు ఉన్నారు. వారే కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము, మదము మాత్సర్యము. ఇవే కాకుండా దారేషణ, ధనేషణ, పుత్రేషణ వీటిని ఈషణ త్రయం అంటారు. ఈ బాహ్యప్రపంచంలో సంచరిస్తున్న మానవుడు ఈ తొమ్మిదింటిలో చిక్కుకొని అల్లాడుతున్నాడు. అటువంటి వాడికి పరమాత్మ మీద మనసు ఎలా నిలుస్తుంది. పరమాత్మ పాదములను భజించే భాగ్యం ఎలా లభిస్తుంది. కళ్లుమూసుకొని దారిలో నడిచేవాడు అతి చిన్న వస్తువునైనా తట్టుకొని పడిపోవడం సహజం. అలాగే కామంతో కళ్లుమూసుకొని పోయి నడిచేవాడికి పరమాత్మయందు భక్తి లేని వాడికి మోక్షం ఎలా సిద్ధిస్తుంది.

వీటికంతా ఒకటే మార్గం. మనస్సుతో కానీ, వాక్కుతో కానీ, దేహంతో కానీ చేసే ప్రతికర్మను కృష్ణార్పణం, రామార్పణం అనడమే జ్ఞానం. మానవుడికి సహజంగా జ్ఞానం ఉంటుంది. దానిని అజ్ఞానం కప్పేస్తుంది. ఈ జ్ఞానం అజ్ఞానం మధ్య పడి మనసు చంచలమౌతుంది. ఆ చంచలత్వం నుండి రక్షించేవాడు గురువు. కాబట్టి గురువునే దేవుడిగా నమ్మిన బుద్ధిమంతుడైన నరుడు పరమాత్మను మనస్సులో నిలుపుకొని సేవించాలి. మానవుడు కోరికలు అనే కలల ప్రపంచంలో విహరిస్తుంటాడు. ఆ కోరికల వలయంలో చిక్కుకున్నవాడు ఏ పనీ సక్రమంగా నెరవేర్చలేడు. కాబట్టి కోరికలను అదుపులో బెట్టుకొని మనసును పరమాత్మయందు లగ్నం చేయడమే ఉత్తమమైన మార్గము. అప్పుడు ఆ మానవుడికి మోక్షము అరిచేతిలో ఉంటుంది. కాబట్టి మానవుడు శ్రీహరి సంకీర్తన చేయాలి. హరి కథలను వినాలి. నారాయణ నామస్మరణ హృదయంలో నిలుపుకోవాలి. ఈ ప్రపంచంలో ఏపనిచేస్తున్నా మనస్సు శ్రీహరి మీదనే లగ్నం చేయాలి. లౌకికవిషయాల యందు అంటి అంటనట్టు ఉండాలి. ఈ జగత్తు అంతా విష్ణుమయం అని తెలుసుకోవాలి. అందరినీ సమంగా చూడాలి. భేదబుద్ధి పనికిరాదు.” అని కలి బోధించాడు.

ఆ మాటలకు విదేహుడు ఇలా అన్నాడు. “మహామునులారా! భాగవత ధర్మం అంటారు కదా. దానిఅర్థం ఏమిటి. అది ఎలా ఉంటుంది. దానిని ఎలా అనుసరించాలి. భాగవతధర్మం పాటించే భాగవతులు ఎలా ఉంటారు. వారిని ఎలా గుర్తించాలి. నాకు తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి హరి అనే మహాముని ఇలాఅన్నాడు.

“సకల చరాచర జగత్తు అంతా నిండి ఉన్న పరమాత్మ తనలో కూడా ఆత్మస్వరూపంగా ఉన్నాడు అనే విశ్వాసం కలవాడు, పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తి ఆసక్తి కలవాడు భాగవతుడు. చాతుర్వర్ణములు, నాలుగు ఆశ్రమాలు, వాటి ధర్మాలు, వాటితో చేసే కర్మలు వీటియందు మునిగిపోకుండా, భక్తి మార్గాన్ని ఆశ్రయించి శ్రీహరి అంతటా నిండి ఉన్నాడు అని భావించిన వాడే భాగవతుడు. సూర్యుడుతన కిరణాలతో పేద ధనిక తేడా లేకుండా అందరియందు సమానంగా తన కిరణాలు ఎలా ప్రసరింపజేస్తాడో అలాగే అన్ని బంధాలను తెంచుకొని పరమాత్మను గుర్తించిన వాడే భాగవతుడు. దేవతల చేతా దానవులచేతా పూజింపబడుతూ ఉన్న పరమాత్మ మీద అచంచలమైన భక్తివిశ్వాసాలు కలిగి తమ హృదయాలలో కలిగే తాపాలను పోగొట్టుకుంటూ, వాటి స్థానంలో పరమాత్మ స్వరూపాన్ని నింపుకుంటూ పరమాత్మనే ధ్యానిస్తూ పరమానందం పొందేవాడే పరమ భాగవతుడు.” అని అన్నాడు.

తరువాత అంతరిక్షుడు అనే ఋషి ఇలా అన్నాడు. “రాజా! పరబ్రహ్మ అన్నా, పరమాత్మ అన్నా, పరతత్వము అన్నా, పరమపదము అన్నా, పరమేశ్వరుడు అన్నా, శ్రీకృష్ణుడు అన్నా పేర్లు వేరు కానీ ఆ శ్రీమన్నారాయణుడే పరమాత్మగా ప్రపంచం అంతటా నిండి ఉన్నాడు అని గ్రహించాలి. మొట్ట మొదట నిర్గుణ పరబ్రహ్మ అవ్యక్తస్థితిలో ఉండి ఆ తరువాత వ్యక్తం అయ్యాడు. అవ్యక్తములో ఉన్నది వ్యక్తములో కనపడుతూ మరలా అవ్యక్తస్థితిలోకి మారి పోవడమే విష్ణుమాయ అంటారు. ఈ ప్రకృతి అంతా విష్ణుమాయకు లోబడి ఉంది. ఇంద్రియ నిగ్రహం లేని వాడికి జాగ్రత, స్వప్న, సుషుప్త అవస్థలు ఉంటాయి. ఈ అవస్థలకు లోనైనవాడు ఆత్మజ్ఞానం తెలుసుకోవడం అనే అవస్థకు చేరుకోలేడు. చూచేవాడు చూడబడేది చూడడం అనేవి మూడు అవస్థలలో ఉంటాయి. ఈ అ వస్థా త్రయంలో ఉన్నవారు అజ్ఞానం అనే అంధకారంలో పడి ఉంటారు.

ఈ సృష్టిలో పంచభూతములు, మనోబుద్ధిఅహంకారాలతో ఈ దేహం ఏర్పడింది. ఈ దేహంలో పదకొండు ఇంద్రియాలు ఉన్నాయి. ఈ ఇంద్రియాలు తమలో ఉన్న సత్వరజస్ తమోగుణాలతో, బయట ప్రకృతిలో ఉన్న మూడుగుణాలతో వర్తిస్తూ ఉంటాయి. అలావర్తిస్తూ తానే ఈ దేహము ఈ దేహమే తాను అనే జీవభావం కలిగి ఉంటాయి. ఈ విధంగా జీవభావం కలిగిన జీవాత్మ తన పూర్వజన్మల ఫలాలకు అనుగుణంగా కర్మలు చేస్తుంటాడు. ఆ కర్మల ఫలములైన సుఖదుఃఖములను అనుభవిస్తుంటాడు. వాటి ఫలితంగా మరలా జన్మ ఎత్తుతుంటాడు. ఈ విధంగా

జననమరణచక్రంలో తిరుగుతుంటాడు.

కల్పాంతంలో ఈ సృష్టి అంతా అచేతనావస్థకు చేరుకొని పరమాత్మలో లీనం అవుతుంది. అప్పుడు వానలుఉండవు. జలం ఉండదు. సముద్రాలన్నీ ఎండి పోయి మేఘాల రూపంలో ఆకాశంలోకి వెళతాయి. భూమండలం వేడెక్కిపోతుంది. ఆ స్థితిలో ఆ మేఘాలు చల్లబడి విపరీతంగా వర్షాలు కురుస్తాయి. జలప్రళయం వస్తుంది. భూమి అంతా జలంతో నిండి పోతుంది. అప్పుడు భూమి తన గంధగుణాన్ని, జలం తన రస గుణాన్ని, తేజస్సు తన తేజోగుణాన్ని కోల్పోతాయి. అంతటా అంధకారం వ్యాపిస్తుంది. వాయువు ఆకాశంలో చేరుతుంది. ఆ విధంగా పంచభూతాలు, పంచతన్మాత్రలు తమ గుణాలను అహంకారాన్ని కోల్పోతాయి. అప్పుడు నిర్గుణుడు అయిన పరమాత్మ తత్వం ఒక్కటే మిగులుతుంది. ఓ రాజా! మొదట నిర్గుణుడుగా ఉండి, గుణములతో కూడి, జీవభావం పొందిన పరమాత్మ మరలా తన నిర్గుణత్వాన్ని పొందుతాడు. దీనినే విష్ణుమాయ అని అంటారు.” అని చెప్పాడు

ఆ మాటలు విన్న విదేహరాజు “మహాత్మా ! మానవులు అజ్ఞానులు కదా! విష్ణుమాయకు లోబడి ఉన్నారు కదా! మరి వీరికి మోక్షం ఎలా వస్తుంది.” అని అడిగాడు. దానికి ప్రబుద్ధుడు అనే ఋషి ఇలా చెప్పాడు.

“మానవుడు జీవించి ఉన్న కాలంలో ఒక రోజుగడిస్తే, అతని జీవితంలో ఒక రోజు తగ్గిపోయినట్టే. అంటే పుట్టిన రోజునుండి ప్రతిరోజూ ఆయువు క్షీణిస్తూనే ఉంటుంది. కాని మానవుడు తన శరీరం మీదా, తన భార్య,భర్త,సంతానము,బంధుమిత్రులు,ధనము,సంపదలు మీద నేను, నావారు, నాది అనే భావన వృద్ధిచేసుకుంటూ ఉంటాడు. అతడు ఈ విధమైన సంసారబంధనములలో చిక్కుబడి ఉన్నంత వరకు అతడికి వాటి నుండి ముక్తి లేదు. జరిగింది మరిచిపోతాడు. జరగబోయేది తెలియదు. కేవలం వర్తమానంలో జీవిస్తూ, భవిష్యత్ మీద ఆశతో, పుట్టడం పెరగడం, వృద్ధాప్యం, రోగాలు, మరణం ఈ అవస్థలు పొందుతూ ఉంటాడు. ఈ శరీరం శిథిలం అయినా అతడికి ఈ శరీరమే ప్రియంగా ఉంటుంది. దానిని వదలడానికి ఇష్టపడడు. ఇంకా కొంతమంది గతం మరిచిపోవడానికి మద్యపానం చేసి మత్తులో జోగుతూ, కేవలం ఇంద్రియసుఖాలకోసం పాకులాడుతూ, తాము ఎవరో ఈ లోకానికి ఎందుకు వచ్చామో తెలుసుకోలేక ఈ జనన మరణ చక్రం నుండి విముక్తి పొందే మార్గం తెలియక గుడ్లగూబ మాదిరి చీకటినే వెలుగు అనుకొని భ్రమలో ఉంటారు. తెలివిగల మానవుడు పైన చెప్పబడిన గుణములు కలిగిన వారి సాన్నిహిత్యం కలిగి ఉండకూడదు. పరమాత్మ యందు భక్తి భావంతో భాగవత ధర్మాలను పాటించాలి. ఇప్పుడు భాగవత ధర్మాలు ఏమిటో వివరిస్తాను.

- 1.సత్త్వగుణం కలిగి ఉండటం.
- 2.భూతదయ కలిగి ఉండటం.
- 3.హరి కథామృత పానం
- 4.బ్రహ్మచర్యం అంటే ఉపనయన సంస్కారం మొదలు గృహస్థు అయ్యేవరకు ఇంద్రియ సుఖాలకు దూరంగా ఉండటం.
- 5.వానప్రస్థ, సన్యాస ఆశ్రమాలలో, ఇంద్రియ సుఖముల వంక మనసును మళ్లించకపోవడం
- 6.సాధుసంగమం, సత్సంగములలో పాల్గొనడం
- 7.సజ్జనులతో స్నేహం
- 8.వినయంగా ఉండటం
- 9.శుచిగా ఉండటం
- 10.తపస్సు అంటే ఏకాగ్రబుద్ధి కలిగిఉండటం.
- 11.క్షమ
- 12.సాధ్యమైనంత వరకు మౌనం
- 13.వేదములు శాస్త్రములు చదవడం వినడం, మననం చేయడం, ఆచరించడం.
- 14.అహింస
- 15.సుఖదుఃఖాలను సమంగా అనుభవించడం
- 16.పరమాత్మ లోపలా బయటా అంతటా ఉన్నట్టు భావించడం అంటేదేవతా మూర్తుల పట్ల భేదభావం లేకపోవడం
- 17.ఈ జనన మరణ చక్రం నుండి ముక్తి కావాలనే కోరుకోవడం
- 18.దుష్టుల స్నేహం వదిలిపెట్టడం
- 19.సాధ్యమైనంత వరకు నిరాడంబరంగా దుస్తులు ధరించడం
20. అయాచితంగా అంటే మనప్రమేయం లేకుండా లభించిన దానితో తృప్తి పొందడం
- 21.వేదములు శాస్త్రములు వాటి గురించి తెలుసుకోవాలనే ఆసక్తి కలిగిఉండటం
- 22.తాను పూజించే దేవతగొప్ప అని భావిస్తూ ఇతర దేవతలను నిందించకుండా ఉండటం.
- 23.త్రికరణ శుద్ధి కలిగి ఉండటం అంటే మనసులో ఒకటి అనుకొని, నోటితో మరొకటి మాట్లాడుతూ, చేత్తో మరొకటి చేయకూడదు.
24. ఎల్లప్పుడూ సత్యము పలకడం
- 25.ఇంద్రియ నిగ్రహము మనో నిగ్రహం కలిగి ఉండటం
- 26.ఈ దేహము, భార్య,భర్త,సంతానము,ధనము,సంపదలు అన్నీ పరమాత్మ ప్రసాదంగా భావించాలి.
- 27.కేవలం భగవద్భక్తులనే ఆశ్రయించాలి. కుహనా భక్తులజోలికి వెళ్లకూడదు.

రాజా! ఇవీ భాగవత లక్షణములు. సాధ్యమైనంతవరకు వీటిని పాటిస్తూ మోక్షం కొరకు ప్రయత్నించాలి” అని అన్నాడు ప్రబుద్ధుడు.

“ఓ మహామునులారా! నారాయణుడు మూడులోకాలకు ప్రభువు అని అంటారు కదా! ఆయన ప్రభావాన్ని గురించి తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి పిష్టలాయనుడు అనే ఋషి ఇలా అన్నాడు.

“ఓ రాజా! దేహము మనోబుద్ధిఅహంకారాలతో కూడిన ఈ శరీరంలో పరమాత్మ చైతన్యంగా ప్రవేశిస్తాడు. ఆ చైతన్యం దేహంలో స్థిరంగా ఉంటుంది. దానినే ఆత్మ అంటారు. ఆ ఆత్మ దేహంలోకి ప్రవేశిస్తుంది కానీ దేహం ఇంద్రియాలు ఆత్మను ప్రభావితం చేయలేవు. సత్త్వరజస్తమో గుణములతో కూడిన ఈ దేహము, ఆత్మచైతన్యంతో ప్రభావితమై జీవభావం పొందుతుంది. ఆత్మ సత్ అయితే జీవభావం పొందిన దేహం అసత్. అసత్కు అతీతంగా ఉన్నదే చిత్. అదే పరమాత్మ. ఈ పరమాత్మకు మార్పు,వృద్ధి,క్షయం,ఆది,అంతం, ఏవీ లేవు. ఈ పరమాత్మ చైతన్య స్వరూపంగా సకల జీవరాసులలో ఉంటుంది. దేహము పతనమైన తరువాత దేహముతో కూడిన మనోబుద్ధిఅహంకారాలు కూడా ఎగిరిపోతాయి. ఆత్మ పరమాత్మలో కలిసిపోతుంది. కానీ జీవభావంతో ఉన్నప్పుడు చేసిన కర్మలఫలాలు వాసనల రూపంలో మరోజన్మకు కారణం అవుతాయి. ఈ వాసనలు పూర్తిగా నశించి పోతేగాని జన్మరాహిత్యం కలుగదు. దానినే మోక్షం అంటారు..”అని చెప్పాడు.

ఇప్పుడు విదేహరాజు మరో ప్రశ్న అడిగాడు. “ఓ ఋషిపుంగవులారా! మానవుడు ఏయేకర్మలు చేస్తే పుణ్యం సంపాదించి పాపాలు పోగొట్టుకొని, మోక్షం పొందుతాడు” అని అడిగాడు. ఆ ప్రశ్నకు అవిరోక్షుడుఅనే వాడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

వేదాలలో మూడువిధములైన కర్మలు చెప్పబడ్డాయి. అవి కర్మ, అకర్మ, వికర్మ. కర్మ అంటే మంచి కర్మలు చేయడం. అకర్మ అంటే కర్మలు చేయకుండా ఉండటం. వికర్మ అంటే చేయకూడని పనులు అంటే నిషిద్ధకర్మలు చేయడం. మానవుడు ఎల్లప్పుడూ ఏదో ఒక కర్మ చేస్తూనే ఉంటాడు కాబట్టి మంచి కర్మలే చేయాలి. నిరంతరం నారాయణుని భజించడం మంచి కర్మ. కాని ఈ కర్మలు నిష్కామంగా చేయాలి. ఏదో ఒక కోరిక తీరడానికి చేసే కర్మ, ఏదో ఒక ఫలాన్ని ఆశించి చేసే కర్మ, అది మంచి కర్మ అయినా మానవునికి మోక్షం ఇవ్వవు. పైగా జననమరణ చక్రంలో పడేస్తాయి. కాబట్టి మోక్షాన్ని కోరేవాడు శాస్త్రంలో చెప్పినట్టు పరమాత్మను, ఏదోఒక రూపంలో నిష్కామంగా ఏ కోరికా లేకుండా పవిత్రచిత్తంతో పూజించాలి. ఈ పూజావిధానంలో షోడశ ఉపచారాలు ఉండవచ్చు. గంధం పుష్పం ధూపం దీపం నివేదన ముఖ్యమైనవి. తరువాత సాష్టాంగ ప్రమాణం చేయాలి. ఆ సమయంలో మనసంగా భక్తిభావంతో నిండిపోవాలి. అటువంటి వాడు

పరమాత్మను చేరుకోగలడు” అని అన్నాడు.

ఇప్పుడు విదేహరాజు ఇలా అడిగాడు. “మునులారా! ఆ పరమాత్మ లీలల గురించి చెప్పండి” అని అడిగాడు. దానికి ద్రమికుడు అనే ఋషి ఈ విధంగా చెప్పాడు. “రాజా! బదరికాశ్రమంలో ధర్ముడు దక్షపుత్రికను వివాహం చేసుకున్నాడు. వారి కుమారుడి పేరు నారాయణ ఋషి. ఆయన బదరికాశ్రమంలో తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. సాధారణంగా ఎవరు తపస్సు చేస్తున్నా మొదట భయపడేది ఇంద్రుడు. ఆ కారణం చేత నారాయణ ఋషి తపస్సు భగ్నం చేయడానికి ఇంద్రుడు అష్టరసలను పంపాడు. వారికి తోడు మ న్నధుడు కూడా వెళ్లాడు. వారంతా నారాయణ మహర్షి తపస్సుచేసుకునేచోటికి వచ్చారు. అష్టరసలు వారి హావభావాలు ప్రదర్శించారు. మన్నధుడు నారాయణ ఋషి మీద పూలబాణాలువేయసాగాడు. ఎన్నిచేసినా నారాయణ ఋషి చలించలేదు. ఆయన హృదయంలో నారాయణుడు స్థిరంగా నిలిచి ఉన్నాడు. నారాయణ ఋషి కళ్లుతెరిచి, అష్టరసలతో, మన్నధునితో ఇలా అన్నాడు. “మీరంతా ఇంద్రుడు పంపగా వచ్చారు కదా! మీకు ఇక్కడ విహరించాలని కోరికగా ఉంటే హాయిగా విహరించండి” అనిఅన్నాడు. తమ శ్రమ అంతావృధా అయిందని తెలుసుకున్న అష్టరసలు “మహానుభావా! మీ తపోశక్తిని తెలుసుకోలేక మేము చాలా మూర్ఖంగా ప్రవర్తించాము. మీవంటి వారి తపస్సుకు మేము విఘ్నాలు కలిగించడమా! మా తప్పులు క్షమించండి” అని వేడుకున్నారు. అప్పుడు నారాయణ ఋషి తన తపోశక్తితో ఒక అతిలోకసుందరిని సృష్టించాడు. ఆమె పేరు ఊర్వశి. ఆమెను వారి వెంట ఇంద్రుని వద్దకు పంపాడు. అష్టరసలు ఇంద్రుని వద్దకు పోయి జరిగింది చెప్పి ఆ అతిలోకసుందరి అయిన ఊర్వశిని ఇంద్రుడికి అప్పగించారు. నారాయణ ఋషి తపశ్శక్తికి ఇంద్రుడు తల దించుకున్నాడు..

ఓ రాజా! శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి కలవారు ఇంద్రియ నిగ్రహము మనో నిగ్రహము కలిగిఉంటారు. అంతేకాదు శ్రీహరి ధర్మరక్షణార్థము మత్స్య కూర్మ వరాహ నరసింహ, వామన, పరశురామ, రామ, కృష్ణ అవతారములు ధరించాడు. ఈ విధంగా శ్రీహరి లీలలు అనంతములు. శ్రీహరి గురించితెలియని వారికి ఆయన మీద భక్తిలేని వారికీ, ఈ విషయం తెలియదు,”అని అన్నాడు.

అప్పుడు విదేహరాజు “మరి అటువంటి వారికి ఎప్పటికీ మోక్షం ఉండదా !అటువంటి మూర్ఖులు మోక్షం పొందే ఉపాయం తెలియజేయండి” అని అడిగాడు. దానికి చమసుడు అనే ముని ఇలా చెప్పాడు.

“రాబోయే కలికాలంలో భ్రాహ్మణులు, వేదములు శాస్త్రములు పురాణములు చదివి తమకుఅంతా తెలుసని గర్వంతో విర్రవీగుతారు. శ్రీహరి మీద భక్తి కలవారిని అపహాస్యం చేస్తారు. అటువంటి వారు నరకానికి పోతారు. స్వచ్ఛమైన శాకాహారం మాని, తన ఆహారం కొరకు, జీవులను

హింసించేవారికి, స్త్రీలొత్పం కలవారికి పాపం వస్తుంది. కలియుగంలో చాలా మందికి సంతానము బంధువు మిత్రులు ధనము సంపదల మీద మమకారం పెంచుకొని, మోక్షం లేదు ఏమీ లేదు ఉంటే కనపడదా అని వితండంగా వాదిస్తూ శ్రీహరి మీద భక్తి శ్రద్ధలేని వారు దుర్గతుల పాలవుతారు. వారికి మోక్షం అనేది తెలియదు” అని అన్నాడు.

విదేహుడు మరలా ఇలాఅడిగాడు. “ఇన్నియుగాలు ఉన్నాయి కదా. విష్ణువు ఏ యుగంలో ఏ రూపంలో ఏ లీతిగా ఉన్నాడు. ఎలా పూజింపబడ్డాడు” అని అడిగాడు. దానికి కరభాజనుడు అనే ఋషి ఇలా అన్నాడు.

శ్రీమహావిష్ణువు కృతయుగంలో తెల్లని రంగుతో, నాలుగు చేతులతో, జడలు నారచీరలు జింకచర్మం జపమాలిక దండ కమండలములు ధరించి ఉన్నాడు. ఆయన లక్షణాలు ధ్యానము, తపస్సు. ఆ యుగంలో ఆయనను హంసుడు, సువర్ణుడు, వైకుంఠుడు, ధర్మకుడు, అమలుడు, యోగీశ్వరుడు, ఈశ్వరుడు, పురుషుడు, అవ్యక్తుడు, పరమాత్మ అనే నామాలతో ప్రసిద్ధిచెందాడు.

త్రేతాయుగంలో ఎర్రని రంగు కలిగి నాలుగు చేతులు, మూడువేదాలు తానే అయి స్తుక్కు, మొదలగు ఉపలక్షణాలతో శోభిల్లుతూ, విష్ణుడు, యజ్ఞుడు, వృశ్చిగర్భుడు. ఉరుక్రముడు, వృషాకపి, మొదలగు పేర్లతో పిలువబడతాడు.

ద్వాపరంలో నీల వర్ణంతో, పసుపుపచ్చని వస్త్రములు ధరించి, రెండు చేతులతో దివ్యమైన ఆయుధములతో, శ్రీవత్సం, కౌస్తుభం, వనమాలిక ధరిస్తాడు. మహారాజ లక్షణాలు కలిగి ఉంటాడు. జనార్దనుడు, వాసుదేవుడు, సంకర్షణుడు, ప్రద్యుమ్నుడు, అనిరుద్ధుడు, నారాయణుడు, విశ్వరూపుడు, సర్వభూతాత్మకుడు అనే పేర్లతో పిలువబడతాడు. కలియుగంలో నల్లని రంగు ధరించి కృష్ణుడు, రాముడు, నారాయణుడు, నృసింహుడు, కంసారి మొదలగు పేర్లతో పిలువబడతాడు.” అని పలికి ఆమునులు అక్కడి నుండి వెళ్ళిపోయారు.

వసుదేవా! శ్రీహరి కథలు విన్నావు కదా! నీకు కైవల్యం సిద్ధిస్తుంది. శ్రీకృష్ణుడు నీ కుమారుడు అనే భావం వదిలిపెట్టి ఆయనను శ్రీహరి గా భావించి సేవించు. శ్రీహరి నీ కుమారుడుగా జన్మించడంతో నీవు పరిశుద్ధుడవు అయ్యావు. శ్రీకృష్ణుని చేతిలో మరణించిన కంసుడు, శిశుపాలుడు, పౌండ్రుడు, నరకుడు, మురుడు మొదలగు రాక్షసాంశ కలవారు కూడా పవిత్రులైనారు. దుష్ట శిక్షణ శిష్టరక్షణ కొరకు శ్రీహరి ఈ లోకంలో శ్రీకృష్ణుడు అనే పేరుతో అవతరించాడు.”అని పలికాడు నారదుడు. ఆ మాటలు విన్న దేవకీవసుదేవులు తమ కుమారుడు సాక్షాత్తు శ్రీహరి అవతారంగా భావించారు.

ఇప్పుడు పరీక్షిత్ మహారాజు శుకుని ఈ విధంగా అడిగారు. “మునీంద్రా! యాదవులు అందరూ చనిపోయారుఅని అన్నారు కదా! ఎలా చనిపోయారు. బ్రహ్మమొదలగు వారు ద్వారకకు వచ్చారా! ఎందుకు వచ్చారు. తరువాత ఏం జరిగింది.” అని అడిగాడు. శుకుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

శ్రీకృష్ణుని అవతారము కాలము అయిపోవచ్చింది అని తెలియజేయడానికి బ్రహ్మ మొదలగుదేవతా మూర్తులు ద్వారకకు వచ్చారు. “దేవా! నీవు భూలోకంలో జన్మించి నూట ఇరవై ఐదు సంవత్సరాలు అయింది. కలి యుగంలో తమరి కాల పరిమితి పూర్తి అయింది. ఇంక తమరు వైకుంఠానికి వేంచేయవలసిన సమయం ఆసన్నం అయింది. కాబట్టి తమరు వైకుంఠానికి వేంచేయండి.”అని అన్నారు. ఆ మాటలకు కృష్ణుడు “ఇక్కడ కొంచెం కార్యం మిగిలిఉంది. కురుక్షేత్రసంగ్రామం తరువాత యాదవులు బలవంతులు అయ్యారు. వీరి వలన రాబోయే కలికాలంలో మరలా భూభారం కలగవచ్చు. ప్రస్తుతం వారితో యుద్ధం చేసేవారు లేరు కాబట్టి యాదవులకు వారిలో వారికి శత్రుత్వం కల్పించి, వారిని కూడా సంహరించి వైకుంఠం వస్తాను.” అని అన్నాడు. తరువాత బ్రహ్మాదులు వెళ్ళిపోయారు.

తరువాత కృష్ణుడు యాదవ వీరులందరినీ సమావేశపరిచాడు. “యాదవ వీరులారా! నాకు చాలా దుశ్శకునాలు కనిపిస్తున్నాయి. కాబట్టి మనం అందరం ప్రభాస తీర్థానికి వెళ్లి ఈ దుశ్శకునాలకు తగిన పరిహారం చెయ్యాలి. కాబట్టి అందరూ ప్రభాస తీర్థానికి ప్రయాణం కండి”అని అన్నాడు. శ్రీకృష్ణుని ఆదేశం మేరకు యాదవులందరూ తమ భార్య సంతానము బంధుమిత్రులతో ప్రభాసతీర్థానికి ప్రయాణం అయ్యారు. అర్ధాంతరంగా యాదవులందరూ ప్రభాసతీర్థానికి వెళ్లడం చూచిన ఉద్ధవుడు కృష్ణుని వద్దకు వెళ్లాడు.

ఉద్ధవునికి కృష్ణుని ఆంతర్యం అర్థం అయింది. “కృష్ణా! ఈ విధంగా మా అందరినీ వదిలి వెళ్ళిపోతున్నావు. పోతూ పోతూ యాదవ కులాన్ని అంతం చేసి వెళుతున్నావు. నీవు వెళ్ళిన తరువాత మేము ఎలా జీవించాలి. మాకు ఎవరు దిశానిర్దేశం చేస్తారు. ఇన్నాళ్లు నీ సాహచర్యంలో బతికిన మేము నీవు లేకుండా ఎలా బతకగలము. నిన్ను ఎలా మరిచిపోగలము” అని విలపించాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు ఉద్ధవునితో ఇలా అన్నాడు. “ఉద్ధవా! నేను ధర్మరక్షణార్థము అవతరించాను. దుష్కృతులను శిక్షించాను. భూభారం తగ్గించాను. నేటికి ఏడవ రోజున ఈ ద్వారక సముద్రంలో మునిగిపోతుంది. యాదవ జాతి అంతరిస్తుంది. కలియుగం మొదలవుతుంది.

కలి యుగంలో ధర్మం క్షీణిస్తుంది. ఆచారాలు అడుగంటుతాయి. అన్యాయం ప్రజ్వలిల్లుతుంది. కోపము, రోషము, పగ ఎక్కువ అవుతాయి. వారి బుద్ధి మందగిస్తుంది. ఆయుష్షు కూడా క్రమేపీ తగ్గిపోతుంది. రోగాలు ఎక్కువ అవుతాయి. ఏ పని మొదలు పెట్టినా పూర్తికాదు. పూర్తిఅయినా ఫలించదు. వేదాల మీదా, దేవుడి మీదా నమ్మకం తగ్గిపోతుంది. నాస్తికత్వం

పెరుగుతుంది. ఒకరిని ఒకరు పొగుడుకోవడం ఎక్కువ అవుతుంది. కాబట్టి ఇటువంటి ప్రపంచంలో నీవు బతకలేవు. నీ బంధాలు అనుబంధాలు వదిలెయ్యి. ఇంద్రియ నిగ్రహం పొటించు. పుణ్యతీర్థాలు సేవించు. ఈ కనపడేది అంతా ఒకనాటికి మార్పు చెందుతుంది లేక నశించిపోతుంది అనే సత్యాన్ని గ్రహించు.

మానవుడు ఎల్లప్పుడూ సంపదల కొరకు పదవులకొరకు పాకులాడుతుంటాడు. వాటిలోనే సుఖం ఉందనుకుంటాడు. కాని అది అంతా భ్రమ అని తెలుసుకోలేడు. వాటి వెంట మోహంతో మదగజం మాదిరి పరుగులు పెడుతుంటాడు. మావటి వాడు మదగజాన్ని అదుపులో పెట్టినట్టు మానవులు తమ కోరికలను అదుపులో పెట్టుకోవాలి. ధనము, పదవి, బంధుమిత్రుల మీద వ్యామోహం వదలాలి. సుఖదుఃఖాలు సమంగా భావించాలి. ఈ ప్రపంచం అంతా ఆ పరమాత్మ అధీనంలో ఉన్నది అని తెలుసుకోవాలి. మాయను వదిలిపెట్టి ఆత్మను గురించి తెలుసుకోవాలి. జ్ఞానము విజ్ఞానము సంపాదించాలి. ఆత్మానుభవం పొంది ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవించాలి. ఈ విశ్వం అంతా పరమాత్మ నిండి ఉన్నాడు అని భావించాలి. నీవు కూడా ఈ విధంగా ప్రవర్తించు.” అని బోధించాడు.

ఆ మాటలకు ఉద్ధవుడు ఇలా అన్నాడు. “కృష్ణ! నీవు చెప్పినట్టు జీవించాలంటే వాడు సన్యాస జీవితం గడపాలి. కాని సన్యాస జీవితం గడపడం చాలా కష్టం. ఇన్నాళ్లు ఈ లౌకిక జీవితం గడిపినవాళ్లు ఇప్పుడు సన్యాసి జీవితం ఎలా గడపగలరు. ఎందుకంటే వారంతా మాయలో పడి ఉన్నారు. వారేకాదు దేవతలు కూడా నీ మాయకు లోబడిన వారే. వారికి కూడా భార్య భర్త సంతానము సుఖాలు వీటి మీద మమకారం ఉంది. భ్రాంతి ఉంది. కేవలం నీమీద అచంచల మైన భక్తికల భాగవతులు మాత్రమే ఈ సంసారము అనే సముద్రమును దాటగలరు. ఎటువంటి వారికైనా నీ మీద భక్తి నీ నామస్మరణ మాత్రమే మోక్షానికి అర్హులను చేస్తుంది. నీమాయ దాటలేని వారు ఈ సంసారము అనే సముద్రాన్ని ఎలా దాటగలరు. వారికి మోక్షం ఎలా లభిస్తుంది. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం నీవే చెప్పాలి.” అని అడిగాడు. దానికి కృష్ణుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు.

“ఉద్ధవా! ఎవరికి వారే గురువు. మానవుడు చెడి పోవాలన్నా మంచి మార్గంలో నడవాలన్నా ఎవడికి వాడు నిర్ణయించుకోవలసిందే. అన్నీ జీవజాతులలో కల్లా మానవ జన్మ ఉత్తమమైనది. మానవుడికి విచక్షణా బుద్ధి ఉంది. ఆ విచక్షణా బుద్ధిని సక్రమంగా ఉపయోగించిన వారు ఉత్తములు. వారిలో నిరంతరం ధ్యాననిష్ఠలో ఉన్న యోగులు ఉత్తమోత్తములు. ఆ స్థితికి చేరుకున్న తరువాత కూడా వారికి అనుమానాలు సంశయాలు వదలకపోతే వారు నా గురించి తెలుసుకోలేరు. నేను శుద్ధసత్వగుణసంపన్నుడను. కేవలం సాత్వికులు మాత్రమే నా గురించి తెలుసుకోగలరు. అటువంటి వారే జీవభావం వదిలి ఆత్మను పరమాత్మలో ఏకం చేయగలరు. ఈ సందర్భంలో నీకు అవధూత యదు సంవాదం వినిపిస్తాను శ్రద్ధగా విను.

ఒకనాడు ఒక అవధూత యదురాజు వద్దకు వచ్చాడు. ఆ అవధూత ఒక చోట ఉండడు. లోకమంతా తిరుగుతుంటాడు. దొరికినదానితో తృప్తిపడేవాడు. ఆయన ఆకారం శివుడిని పోలి ఉండేది. యదురాజు ఆయనకు అర్ఘ్యపాద్యాదులు అర్పించి, స్వామీ తమరెవరు ఎక్కడి నుండి వస్తున్నారు అని అడిగాడు. అందుకు అవధూత “నాకు ఈ లోకమే ఇల్లు. ఎక్కడి నుండి ఎక్కడికో పోయే ప్రసక్తి లేదు. నాకు ఈ లోకమే గురువు. ఈ లోకంలో ఉన్న 24 మంది నాకు గురువులు. వారి వలన నేను జ్ఞానం సంపాదించాను” అని అన్నాడు. వెంటనే యదుమహారాజు “స్వామీ! శరీరం ఉన్నంతకాలం కామ క్రోధ లోభములు అంటిపెట్టుకొని ఉంటాయి కదా! వాటిని వదలడం ఎలాగ, పరమాత్మను చేరడానికి మార్గం ఏమిటి” అని అడిగాడు.

దానికి ఆ అవధూత ఇలా అన్నాడు. “ఇతరుల ధనాన్ని అపహరించకూడదు. ఇతర కాంతలను కోరకూడదు. ఇతరుల వస్తువులను అపహరించే ఆలోచన కూడా చెయ్యకూడదు. తనను తాను పొగుడుకోకూడదు. ఇతరులను నిందించకూడదు. ముసలితనం రాకముందే, రోగాలు చుట్టుముట్టకముందే, శ్లేష్మంతో గొంతు పూడుకుపోకముందే, శరీరంలో శక్తి సన్నగిల్లకముందే, ధృఢమైన అచంచలమైన ఏకాగ్రమైన భక్తితో ఆ శ్రీహరిని పూజించాలి ధ్యానించాలి. భవబంధాలను వదలాలి. మోక్షమార్గంలో ప్రయాణం చేయాలి. అనిర్వచనీయమైన ఆనందాన్ని పొందాలి. అలా కాకుండా నా భార్య, నా భర్త, నా సంతానము, నా ధనము, నా సంపదలు, నా పదవి, అని మమకారాన్ని పెంచుకుంటే మానవుడు భయంకర దుఃఖంలో మునిగిపోతాడు. వాటి కోసం నీతి, వివేకము వదిలేస్తాడు. చెయ్యకూడని పనులు చేస్తాడు. మానసికంగా బాధ పడతాడు.

ఇది నీకు అర్థం కావడానికి ఒక ఇతిహాసము చెబుతాను విను. ఒక అడవిలో ఒక పావురాల జంట ఒక చెట్టు మీద నివసిస్తున్నాయి. వాటికి సంతానం ఉంది. ఆ చిన్ని పావురాలు ఇటు ఇటు తిరుగుతుంటే ఆ పావురాల జంట ఆనందించేది. ఒక రోజు మగ పావురం ఆహారం కోసం వెళ్ళింది. ఆ సమయంలో ఒక బోయవాడు వల వేసి ఆడ పావురాన్ని పిల్లలను పట్టుకున్నాడు. మగపావురం వచ్చి విషయం తెలుసుకొని తన భార్య పిల్లలు లేని జీవితం తనకు ఎందుకని తాను కూడా ఆ వలలో పడిపోయింది. కాబట్టి దేని మీద కూడా మితిమీరిన వ్యూహం పనికి రాదు.

కాబట్టి మానవుడు ఈ లోకంలో తిరిగే జంతువులను వృక్షములను కీటకములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి తగిన పాఠాలు నేర్చుకోవాలి. భూమి వలన సహనము, వాయువు వలన పరోపకారము, ఆకాశము వలన ఎటువంటి సంగములేని నిర్మలత్వము, నీటి వలన శుచిత్వము, అగ్నివలన శుద్ధిచేసేగుణము, సూర్యచంద్రుల వలన సమానత్వము, కొండ చిలువ వలన దొరికిన దానితో తృప్తి చెందడం, సముద్రం వలన ఉత్సాహము, మిడత వలన తప శక్తికి తగిన పని చేయడం, తుమ్మెద వలన సారం మాత్రం గ్రహించడం, తేనెటీగ వలన తేనెను తీసి దాచిపెట్టడం, బాలుని

వలన నిత్యసంతోషం, విలుకాని వలన ఏకాగ్రత, సాలె పురుగు వలన సహనం, నేర్చుకోవాలి. బయట శత్రువులతో కాకుండా లోపల ఉన్న కామ,క్రోధ,లోభ,మోహ, మద,మాజ్ఞర్కములు అనేఆరు శత్రువులతో నిరంతర యుద్ధం చేయాలి. ప్రాణాయాము వలన శ్వాసను అదుపులో ఉంచుకోవాలి. శరీరము మనసు పవిత్రంగా ఉంచుకోవాలి. శ్రవణ మనన నిభిధ్యాసనలను ఆచరిస్తూ జ్ఞానం సంపాదించాలి. మితంగా ఆహారం తీసుకోవాలి. ఏకాంతంలో ఉండటానికి ఇష్టపడాలి. సుఖదుఃఖాలను సమంగా చూడాలి. వానప్రస్థమునకు వెళ్లాలి. దొరికిన దానితో కడుపు నింపుకోవాలి. అటువంటి వాడు నన్ను చేరగలడు. అలా కాకుండా మోహానికి వశుడై, కోరికలను పెంచుకుంటూ, సంసారం అనే ప్రవాహంలో కొట్టుకుపోయేవాడు, క్రూరమైన భావాలకు లొంగిపోయేవాడు, తన శరీరం తానే శిథిలం చేసుకుంటాడు.

పూర్వము కనకావతీపురంలో ఒక బ్రాహ్మణ కన్య ఉండేది. ఆ అమ్మాయియి చేతులకు కంకణాలు ధరించేది. ఒక రోజు ఆమె తల్లితండ్రులు ఇంటలేని సమయంలో ఆమె ఇంటికి బంధువులు వచ్చారు. ఆమె వారికి మర్యాదచేసింది. వారికి అన్నం వండి పెట్టాలంటే బియ్యం లేవు. వడ్లు దంచి బియ్యం చేయాలి. అదీ వారికి తెలియకుండా చేయాలి. రోట్లో వడ్లు పోసి దంచసాగింది.ఆమె చేతికిఉన్న కంకణాలు ఘుల్లు ఘుల్లు మంటూ శబ్దం చేస్తున్నాయి. వెంటనే ఆమె తన చేతికి ఒక్క కంకణం మాత్రం ఉంచుకొని మిగిలినవి తీసి పక్కన పెట్టి దంచసాగింది. ఇప్పుడు ఎటువంటి శబ్దం కావడం లేదు. దీని వలన తెలుసుకోవలసింది ఏమంటే ఎక్కువ మంది ఉంటే శబ్దం ఎక్కువ అయి ఏకాగ్రత దెబ్బతింటుంది. కాబట్టి సాధ్యమైనంతవరకు ఏకాంతంగా మౌనంగా ఉండటం శ్రేయస్కరం. అప్పుడే మనస్సు ఏకాగ్రం అవుతుంది. ప్రశాంతత కలుగుతుంది.

మానవులు ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మయందు అచంచలమైన భక్తి ఇతరుల పట్ల దయ కలిగి ఉండాలి. సత్యమునే పలకాలి. చేసిన కర్మలు వాటి ఫలాలను పరమాత్మకు అర్పించాలి. వీనిని భాగవతుడు అని అంటారు. వీరే కాదు ఇటువంటి భాగవతులను అర్పించి వారి వలన జ్ఞానం సముపార్జించేవాడు కూడా భాగవతుడే. ఇటువంటి భాగవతులు నాలో సాయుజ్యం పొందుతారు. శుకుడు, సనకనందాదులు, మొదలగు వారు జ్ఞానం చేతా, విభీషణుడు,ప్రహ్లాదుడు మొదలగు భాగవతులు నన్ను షోడశ ఉపచారములతో భక్తి శ్రద్ధలతో పూజించడం వలనా, మరి కొంతమంది శ్రవణ మనన నిభిధ్యాసనముల వలనా జ్ఞానం సంపాదించి కైవల్యం పొందారు. దీనినే భక్తియోగం అంటారు. కట్టిలో నిప్పు ఉంటుంది. వాటి ఘర్షణతో బయటపడుతుంది. విత్తనంఓ దాగి ఉన్న చెట్టు, మట్టి నీటి సంయోగంతో బయటపడుతుంది. అలాగే ప్రతి ప్రాణిలో పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా ఉన్నాడు. ఆ ఆత్మను కేవలం అచంచల మైన భక్తి, తద్వారా కలిగే జ్ఞానము అనే సాధనంతోనే తెలుసుకోగలము. అంతే కానీ ఇంద్రియములతో తెలుసుకోలేము.

ఇంద్రియములకు కనపడేది అంతా అసత్యము. మార్పు చెందేది. నశించేది. మార్పు నాశనము లేని ఆత్మ ఇంద్రియగోచరము కాదు. ఈ దేహం ఇంతకు ముందు జన్మలలో చేసిన కర్మల ఫలంగా ఏర్పడింది. జన్మరాహిత్యం కావాలనుకుంటే, ముందు దేహాభిమానం వదిలిపెట్టాలి. అప్పుడు నిశ్చలమైన జ్ఞానం అలవడుతుంది. సాధకుడు ఒంటరిగా కూర్చోవాలి. నాశిక కొసన చూపు నిలపాలి. ప్రాణాయామం చేయాలి. మనసును అంతర్ముఖం చేసి ఆత్మలో కలపాలి. అప్పుడు మోక్షమార్గం సిద్ధిస్తుంది.

ఈ విషయాలన్నీ ఇంతకు ముందు యుద్ధం మొదలవక ముందు అర్జునుడు విషాదంలో మునిగి పోతే ఆ సమయంలో నేను అర్జునునికి చెప్పాను. ఆ విషయాలే నీకు చెబుతున్నాను. ఈ చరాచర ప్రపంచం అంతా నా రూపంగానే భావించాలి. నా విభూతులను గురించి తెలుసుకోవాలి. జయింపరాని వాటిలో మనస్సు, దేవతలలో బ్రహ్మ, వసువులందు అగ్ని, అదిత్యులలో విష్ణువు, రుద్రులలో నీలలోహితుడు, మహర్షులలో భృగువు, ఋషులలో నారదుడు, ధేనువులలో కామధేనువు, సిద్ధులలో కపిలుడు, దైత్యులలో ప్రహ్లాదుడు, గ్రహాలలో చంద్రుడు, ఏనుగులలో ఐరావతము, హయములలో ఉచ్చైశ్రవము, నాగులలో వాసుకి, మృగములలో సింహము, ఆశ్రమములలో గృహస్థాశ్రమము, అక్షరములలో హింకారము, నదులలో గంగ, ఆయుధములలో ధనుస్సు, శిఖరములలో మేరువు, వృక్షములలో అశ్వత్థము, ఓషధులలో యవలు, యజ్ఞములలో బ్రహ్మయజ్ఞము, వ్రతములలో అహింస, యోగములలో ఆత్మయోగము, వాక్కులందు సత్యవాక్కు, ఋతువులందు వసంతము, మాసములలో మార్గశిరము, యక్షులలో కుబేరుడు, ఇవి అన్నీ నా విభూతులుగా తెలుసుకో.

అంతే కాకుండా, శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునికి నాలుగు వర్ణాలు, నాలుగు ఆశ్రమాల గురించి, నాలుగు వేదాలలో చెప్పబడిన ధర్మాల గురించి, ప్రవృత్తి నివృత్తి కి కారణమైన పురాణములు, ఇతిహాసములు, విజ్ఞాన వైరాగ్యాలు వీటి గురించి తెలిపాడు. ఆఖరున ఎవడు పరమాత్మయందు ఏకాగ్రమైన భక్తి కలిగి ఉంటాడో, వాడి యోగక్షేమాలు నేను చూచుకుంటాను అనే ఉపనిషత్ వాక్యాలతో ముగించాడు.

ఆమాటలకు ఉద్ధవుడు సంతృప్తి చెందక ఇంకా ఇలా అడిగాడు. “కృష్ణా! నీవు ఎన్నోవిషయాలు చెప్పావు. ఇంకా ఏమైనా ఉంటే చెప్పు. తెలుసుకుంటాను” అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు.

“ఉద్ధవా! మౌనవ్రతము, బ్రహ్మచర్యము, ఓర్పు, జపము, తపము, అతిభిసత్కారము, పరహితము, ఇతరుల వస్తువులను దొంగిలించకపోవడం, వీటిని నియమాలు అంటారు. ఇంద్రియ నిగ్రహం , మనోనిగ్రహం, శత్రువులను మిత్రులను సమభావంతో చూడటం, కోరికలను వదలడం,

ప్రాణాయామం, మనస్సు నిర్మలంగా ఉంచుకోవడం, ఈ విధంగా ఉండటమే విద్య. అలా కాకుండా శమదమాది ఆరుగుణాలు లేకుండా, పరమాత్మయందు భక్తి లేకుండా కేవలం ప్రాపంచిక విషయాల్లో పరమార్థం అనుకోవడం అవిద్య అంటారు. మనసు బుద్ధి పరిశుద్ధంగా ఉంచుకొని ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవించడం, పరమాత్మయందు భక్తి కలిగి తాను చేసిన కర్మలను కర్మఫలాలను పరమాత్మకు అర్పిస్తే అతడు సుఖమయజీవనం గడుపుతాడు. అలా కాకుండా అనే తానే చేస్తున్నాను అన్నీ నాకే కావాలి అని భావించడం వలన దుఃఖం కలుగుతుంది. ఎంతున్నా తృప్తి లేని వాడు, అన్నీ ఉన్న దరిద్రునితో సమానం. రాగద్వేషములు, త్రిగుణములు వదిలినవాడు పరమాత్మతో సమానుడు. జనకుడు మొదలగు రాజులు కూడా రాజ్యపాలన చేస్తూనే పరమాత్మయందు భక్తి నిలిపి నిష్కామంగా కర్మలు చేస్తూ ఉన్నదానితో తృప్తిగా జీవిస్తూ మోక్షం పొందారు. ప్రహ్లాదుడు మొదలగు వారు అచంచలమై భక్తి యోగం అవలంబించి ముక్తి పొందారు. కాబట్టి భక్తి యోగము, జ్ఞాన యోగము, కర్మయోగము అన్నీ ఆచరించ తగ్గవే. జీవితంలో ఒక్కోరోజు గడిచే కొద్దీ ఆయువు తరిగిపోతుంది. కాబట్టి ఈ రోజునుండి పరమాత్మ సేవ మొదలుపెట్టాలి. అటువంటి వాడే నాకు ఆప్తుడు.

ఉద్ధవా! శ్రీమహావిష్ణువు నాభి లోనుండి ఒక కమలం పుట్టింది. ఆ కమలం నుండి బ్రహ్మ పుట్టాడు. ఆ కమలమే ప్రకృతి. బ్రహ్మసృష్టికర్త. బ్రహ్మసృష్టిలో ఈ దృశ్యమాన ప్రపంచం ఏర్పడింది. కల్పాంతంలో ఈ సృష్టి అంతా బ్రహ్మలో ఐక్యం అవుతుంది. మరలా ఆయనలో నుండి బయటకు వస్తుంది. ఈ విధంగా నూరు సంవత్సరాలు జరుగుతుంది. ఆ తరువాత భూమి జలంలో, జలం అగ్నిలో అగ్నివాయువులో వాయువు ఆకాశంలో లీనం అవుతాయి. ఆకాశం శబ్దంలో కలిసిపోతుంది. ఈ సృష్టి అంతా సత్త్వ రజస్ తమోగుణాల సమ్మేళనంతో జరుగుతుంది. రజోగుణము బ్రహ్మ, సత్త్వగుణము విష్ణువు, తమోగుణము శివుడు. ఈ విధంగా సృష్టి స్థితి లయములు జరుగుతాయి. కాబట్టి ఈ మూడు అవస్థలకు కారణం ఆ పరమాత్మ. ఆ పరమాత్మను సాకారంగా గానీ నిరాకారంగా గానీ పూజించవచ్చును.

ముందు అన్నివర్ణముల వారికి అనుకూలమైన సాకార పూజా విధానం వివరిస్తాను. రాతితోగానీ, మట్టితోగానీ, కొయ్యతో గానీ, ఎవరి ఆచారం ప్రకారం వారు, శాస్త్రములలో చెప్పినమాదిరి, ఒక ఆకారం కల్పించి, దానికి ఒక పేరు పెట్టి, పూజిస్తారు. అంతే కాకుండా బంగారము, వెండి, రాగి లోహములతో చేయబడిన విగ్రహములను కూడా పూజించవచ్చును. ఎందుకంటే మానవులకు మనస్సు నిలకడగా ఉండదు. ధ్యానం నిలువదు. ఆకారణంచేత ఏదో ఒక ప్రతిమను ఆలంబనం చేసుకొని పూజింపవచ్చును. కాబట్టి ఎన్నోవిధములైన దేవతా ప్రతిమలను అందంగా తీర్చిదిద్ది, వానిలో పరమాత్మను ప్రతిష్ఠింపజేసి పూజిస్తారు. వారిపట్ల నేను ప్రసన్నంగా ఉంటాను. కాబట్టి నా ప్రతిమలో నన్ను భావించి, నాకు షోడశ ఉపచారములు సమర్పించి, బాహ్యంగా పూజలు చేసి, నాకు ఇష్టమైన పదార్థములను సమర్పించి వాటిని నా ప్రసాదంగా స్వీకరించవచ్చును. లేదా, ప్రతి దినము మానసిక పూజలతో కూడా నేను తృప్తిచెందుతాను.

ఎలాగంటే మానసికంగా నాకు ఆవాహనం, ధ్యానం, వస్త్రములు, ఆభరణములు, పూలు, సమర్పించి, శంఖము చక్రము గద కిరీటము పీతాంబరము వీటితో అలంకృతుడను అయిన నన్ను మనసులో భావించి, ధ్యానపరవశుడైన నా భక్తుడు నన్ను చేరుకుంటాడు. ఉద్ధవా! నీవు కూడా నీకు ఇష్టమైన రీతిలో నన్ను పూజించు.” అని పలికాడు కృష్ణుడు.

తరువాత శ్రీకృష్ణుని ఆదేశానుసారము ఉద్ధవుడు శ్రీకృష్ణుని మనసులో నిలుపుకొని బదరికాశ్రమం వెళ్లాడు.

ప్రభాస తీర్థం చేరుకున్న యాదవులు ఆనందంతో మద్భం సేవించారు. ఆ మత్తులో సరదాగా మాట్లాడుకోవడం మొదలు పెట్టి ఆ మాటలు మితిమీరి పోట్లాటగా పరిణమించాయి. ఒకరితో ఒకరు ముష్టియుద్ధం చేసుకున్నారు. సముద్రం ఒడ్డున మొలిచిన తుంగ కర్తలతో ఒకరిని ఒకరు కొట్టుకొని మరణించారు. యాదవులు అందరూ ఒకరిని ఒకరు తుంగకర్తలతో బాదుకొని మరణించారు. ఆ ప్రదేశం యాదవుల వ్యతకళేబరాలతో నిండిపోయింది. ఇదంతా చూచిన బలరామ కృష్ణులు చెరి ఒక పక్కకు వెళ్లిపోయారు. బలరాముడు ఒక చెట్టు కింద కూర్చుని యోగమార్గంలో శరీరం వదిలిపెట్టాడు.

శ్రీకృష్ణుడు కూడా ఒక చెట్టుకింద కూర్చున్నాడు. కాలు మీద కాలు వేసుకొని, చెట్టుమొదలుకు ఆనుకొని విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని బొటనవేలిని చూచిన ఒక బోయ వాడు అది లేడి చెవి అనుకొని దానిని గురిచూచి కొట్టాడు. ఆ బాణానికి అమర్చిన ములిక యాదవ కుమారులు ముసలం అరగబీయగా మిగిలిన ముక్క. ఆ బాణం తగిలి కృష్ణుడు హా అని అరిచాడు. ఆ బోయవాడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి తన బాణం కృష్ణుని కానికి తగలడం చూచి చలించి పోయాడు. కృష్ణుని కాళ్ళమీద పడి క్షమించమని వేడుకున్నాడు. అతనిని చూచి కృష్ణుడు ఇలా అన్నాడు. “నీవు ఎందుకు ఏడుస్తావు. పూర్వజన్మకర్మఫలం అనుభవించ తప్పదు. నీవు కేవలం నిమిత్తమాత్రుడివి.” అని అన్నాడు.

ఇంతలో కృష్ణుని రథసారథి దారుకుడు అక్కడకు వచ్చాడు. కృష్ణుడు ఒంటరిగా కానికి దెబ్బతో ఉండటం చూచాడు. అతని కళ్ళలో నీళ్లు నిండాయి. “దేవా! సముద్రం మాదిరి విస్తరించిన యాదవ వంశం నశించిపోయింది. ఇప్పుడు నేను ద్వారకకు ఎలా పోయేది. ద్వారకానగర వాసులకు ఏమని చెప్పేది.” అని విలపించాడు. “దారుకా! ద్వారకలో అర్జునుడు ఉన్నాడు. ద్వారకానగరవాసులను, స్త్రీలను బాల వృద్ధులు అందరినీ హస్తినకు తీసుకువెళ్లమని చెప్పు. త్వరలో ద్వారక మునిగిపోతుందని చెప్పు వెళ్లు” అని అన్నాడు. ఆమాటలు శిరసావహించి దారుకుడు ద్వారకకు వెళ్లిపోయాడు.

శ్రీకృష్ణుడు ఆ చెట్టుకింద కూర్చుని ఈ శరీరాన్ని వదిలేసాడు. తన స్వస్వరూపమైన దివ్యజ్యోతిగా వెలుగుతున్నాడు. తరువాత శ్రీకృష్ణుని చేత నిర్మితమైన ద్వారక సముద్రంలో మునిగిపోయింది. ఈ శ్రీకృష్ణుని చరిత్ర చదివినవారు, విన్నవారు, సిరిసంపదలు కీర్తి బీర్ణాయువు కలిగి వర్ధిల్లుతారు” అని శుకయోగీంద్రులు పరీక్షిత్ మహారాజుకు శ్రీకృష్ణుని వృత్తాంతమును వినిపించినట్లు నైమిశారణ్యంలో సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునులకు వినిపించాడు.

శ్రీమద్భాగవతము
(పోతనామాత్య ప్రణీతము)
ఏకాదశ స్కంధము సంపూర్ణము.

శ్రీమద్భాగవతము
(పోతనామాత్య ప్రణీతము)
ద్వాదశ స్కంధము.

ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! ఇప్పటి వరకు నీకు ద్వాపర యుగాంతం వరకు జరిగిన విషయాలు చెప్పాను. ఇప్పుడు తరువాత జరిగిన విషయాలు చెబుతాను.

ద్వాపర యుగాంతంలో బృహద్రథుడు అనే రాజు ఉండేవాడు. వాని కుమారుడు పురంజయుడు. వారికి శునకుడు అనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఈ శునకుడు రాజును, అతని కుమారుడిని చంపి తానే రాజయ్యాడు. ఆ శునకుడి కుమారుడు ప్రద్యోతుడు. వాడి కొడుకు విశాఖరూపుడు. వాడి కొడుకు నందివర్ధనుడు. ఈ వంశము వారు 138 సంవత్సరములు భారతదేశాన్నిపాలిస్తారు.

ఆ తర్వాత కాలంలో శిశునాగుల వంశం పరిపాలిస్తుంది. శిశునాగుడి కుమారుడు కాకవర్ణుడు. అతని కుమారుడు క్షేమవర్ణుడు. అతని కుమారుడు క్షేత్రజ్ఞుడు. అతని కుమారుడు విధిసారుడు. అతని కుమారుడు అజాతశత్రుడు. అతని కుమారుడు ధర్మకుడు. అతని కుమారుడు అజయుడు. అతని కుమారుడు నందివర్ధనుడు. అతని కుమారుడు మహానందుడు. ఈ శిశు నాగ వంశమువారు 360 సంవత్సరములు పరిపాలిస్తారు. మహానందుడికి మహాపద్మనందుడు పుడతాడు., అతని కుమారులు ఎనిమిది మంది. వారు నూరు సంవత్సరాలు పరిపాలిస్తారు. వారికి నవనందులు జన్మిస్తారు. వారితో క్షత్రియ వంశం అంతరించి పోతుంది.

తరువాత మౌర్యవంశం మొదలవుతుంది. వారిలో ముఖ్యుడు చంద్రగుప్తుడు. అతడు ఒక బ్రాహ్మణుని మేధాశక్తితో రాజవుతాడు. చంద్రగుప్తుని కుమారుడు వారిసారుడు. అతని కుమారుడు అశోకవర్ధనుడు. అతని కుమారుడు సుయశస్సు. అతని కుమారుడు సంయతుడు. అతని కుమారుడు శాలిశూకుడు. అతని కుమారుడు సోమశర్ముడు. అతని కుమారుడు శతధన్వుడు. అతని కుమారుడు బృహద్రథుడు. వీరంతా మౌర్యవంశమునకు చెందిన వారు. వీరు 137 సంవత్సరాలు రాజ్యపాలన చేస్తారు. బృహద్రథుని సేనాపతి పుష్కమిత్రుడు రాజును చంపి తానే రాజవుతాడు. అతడితో శృంగవంశం మొదలవుతుంది.

పుష్కమిత్రుని కుమారుడు అగ్నిమిత్రుడు. అతని తరువాత అతని వంశం 112 సంవత్సరాలు రాజ్యపాలన చేస్తారు. శృంగవంశంలో ఆఖరి వాడు దేవభూతి. అతడిని అతడి మంత్రి కణ్వుడు చంపి తానే రాజుగా ప్రకటించుకుంటాడు. అతని కుమారుడు భూమిపుత్రుడు. వారితో కణ్వువంశం మొదలవుతుంది. వీరి వంశస్థులు భారతదేశాన్ని 345 సంవత్సరాలు పరిపాలిస్తారు. ఈవిధంగా భారతదేశంలో ఉన్న రాజులు రాజ్యంమీద మోహంతో ఒకరిని ఒకరు వధించుకుంటూ రాజ్యం చేస్తారు. కణ్వువంశంలో ఆఖరివాడైన సుశర్ముడిని అతడి సేవకుడు అయిన వృషలుడు అనే ఒక ఆంధ్రవంశీయుడు వధించి, తానే రాజవుతాడు. అతని వంశములో వాడు శాంతకర్ణుడు. వారు ఆంధ్రవంశీయులు. వారి వంశమువారు 1909 సంవత్సరాలు రాజ్యపాలన చేస్తారు. వారి తరువాత మౌనులు అనే వంశస్థులు 300 సంవత్సరాలపాటు రాజ్యపాలన చేస్తారు. వారి తరువాత యవనుల పాలన మొదలవుతుంది. వీరు 106 సంవత్సరాలు రాజ్యపాలన చేస్తారు.

వీరి తరువాత బాహ్లిక దేశము కోసల దేశము, నిషధ దేశము మగధ దేశము స్వతంత్ర రాజ్యాలు అవుతాయి. వీరి కాలంలో ప్రజలు నాస్తికులు అవుతారు. క్షత్రియుల బదులు శూద్రులు రాజ్యపాలన సాగిస్తారు. వారి పాలనలో బ్రాహ్మణులు వారి కులధర్మాలు మరిచిపోయి పరధర్మాలు అనుసరిస్తారు. వీరిలో కొంతమంది బ్రాహ్మణులు సౌరాష్ట్ర, అవంతి, ఆభిర, మాళవ దేశాలకు రాజులు అవుతారు. సింధునదీ తీరము, కాశ్మీరము, యవనులు మ్లేచ్ఛుల పాలనుల పాలనలో ఉంటుంది. వారికి కండబలమే కానీ బుద్ధిబలం ఉండదు. ధర్మము, సత్యము, దయ అనేవి వారికి తెలియవు. క్రోధము క్రూరత్వము మాత్సర్యము వారి లక్షణాలు. స్త్రీ, బాల, వృద్ధులను, గోవులను చంపడానికి కూడా వెనుదీయరు. వారికి ఇతరుల ధనం మీద ఇతరుల భార్యలమీదా మక్కువ. వారిలో రణోత్సాహము పెరిగి ఆయుష్షు తగ్గిపోతుంది. ఒకరితో ఒకరు యుద్ధాలు చేసుకుంటూ మరణిస్తుంటారు. వారి పాలనలో ప్రజలు కూడా వారినే అనుసరిస్తారు. ఈ కారణం చేత ధర్మం సన్నగిల్లి అధర్మం ప్రజ్వలిల్లుతుంది. వర్ణవ్యవస్థను బట్టి క్షత్రియుడు రాజ్యపాలన చేయాల్సింది కాని ధనవంతుడయిన వాడే రాజ్యపాలన చేస్తాడు. ధనం, కండబలం ఉంటే వాడు ఏ కులం వాడైనా, వాడిలో ఏ సుగుణం లేకపోయినా, వాడిని ప్రజలు సకలసద్గుణ వంతుడని కీర్తిస్తారు.

కాబట్టి కలిమి బలిమి ఉన్న వాడే రాజు.

రాజులే ఇలా ఉంటే ప్రజలు కూడా వారిని అనుసరిస్తారు. ప్రజలు దురాశాపరులు, వ్యభిచారులు, దొంగలు మొదలయిన దుర్గుణములకు బానిసలు అవుతారు. మరి కొంత మంది ప్రజల మధ్య ఉండలేక అడవులలో కొండగుహలలో ఉండటానికి ఇష్టపడతారు. మానవుల ఆయుర్దాయం తగ్గిపోతూ ఉంటుంది. అకాల మరణాలు ఎక్కువ అవుతాయి. పాలకులు కూడా దొంగలుగా మరి ప్రజలను సాటి వారిని దోచుకుంటారు. నాలుగు వర్గాలు అంతరించి పోయి నామమాత్రంగా మిగిలిపోతాయి. ప్రజలందరూ శూద్రులుగా మారిపోతారు. ప్రజలే ఇలా ఉంటే ప్రకృతి కూడా దానికి తగినట్టుగానే ఉంటుంది. సకాలంలో వర్షాలు కురవవు. పంటలు పండవు. పండిన పంటలు సారవంతంగా ఉండవు. అవి తిని ప్రజలు బలహీనులు అవుతారు. అయితే అతి వృష్టి లేకపోతే అనావృష్టి సంభవిస్తాయి. ఈ విధంగా లోకంలో ధర్మం దారి తప్పుతుంది. ప్రజలు చేయవలసిన పనులు కాకుండా చేయకూడని పనుల మీద ఆసక్తి చూపుతారు.

ఆ పరిస్థితులలో పరమాత్మ శంబల అనే గ్రామంలో విష్ణుయశుడు అనే బ్రాహ్మణుడికి కుమారుడుగా జన్మిస్తాడు. దానినే కల్కి అవతారము అంటారు. ఆ కల్కి దేవదత్తము అనే అశ్వమును ఎక్కి దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ చేస్తాడు. అప్పుడు లోకం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ప్రజలలో పరమాత్మ మీద నిర్మలమైన భక్తి పెరుగుతుంది. శ్రవణం, మననం, ధ్యానం, అర్చన వీటి మీద ధ్యాస ఏర్పడుతుంది. ఈ విధంగా కల్కి అవతారం భూలోకంలో ధర్మమును నెలకొల్పితాడు. ఎప్పుడైతే సూర్యుడు చంద్రుడు శుక్రుడు బృహస్పతి ఒకేరాశిలో ప్రవేశించినపుడు మరలా కృతయుగం మొదలవుతుంది. అని శు కమహర్షి పరీక్షిత్ మహారాజుకు కలియుగమును గురించి వివరించాడు.

పరీక్షిత్ మహారాజు శుకమహర్షిని చూచి “మహాత్మా! సూర్యచంద్రులు ఏమేమార్గాలలో సంచరిస్తారో వివరించండి అని అడిగాడు.

ఓ రాజా! సప్తర్షి మండలం దగ్గరగా ఒక నక్షత్రం కనిపిస్తుంది. ఆ మండలంలో మొదటి రెండు నక్షత్రాల మధ్య ఒక నక్షత్రం అర్ధరాత్రిసమయంలో కనిపిస్తుంది. అది కనిపించిన నూరుసంవత్సరాలకు కృష్ణనిర్మాణం జరిగింది. అప్పటినుండి కలియుగం ప్రవేశించింది. కృష్ణుడు ఉన్నంత కాలం కలి ప్రవేశం జరగలేదు. సప్తర్షిమండలం మఘ నక్షత్రంలో ప్రవేశించేటప్పటికి కలియుగం 1200 సంవత్సరాలు పూర్తిచేసుకుంటుంది. సప్తర్షిమండలం పూర్వాషాఢలో ప్రవేశిస్తే కలి ఉచ్చస్థితిలో ఉంటాడు. ఈ విధంగా వెయ్యి దివ్య సంవత్సరాలు గడిస్తే కలియుగం పూర్తి అవుతుంది. ఓ రాజా! ఈ లోకంలో ఎంతోమంది రాజులు పుట్టారు పోయారు. కాని కొంతమంది కీర్తి మాత్రం శాశ్వతంగా నిలిచి ఉంది.

ఓ రాజా! నీకు నీ పూర్వీకుడు శంతనుని గురించి చెప్పాను కదా. ఆయన తమ్ముడు దేవాపి. ఆ ఇద్దరూ మరలా కలాప గ్రామయంలో జన్మిస్తారు. వారు మరలా వర్ణశ్రమ ధర్మాలు పునరుద్ధరిస్తారు. ఈ విధంగా మానవులు నాలుగు యుగాలలో లోకంలోని వస్తువుల మీదా విషయముల మీదా మమత మమకారము పెంచుకొని జీవితాలను గడిపి కాలం తీరగానే మరణించారు. ఎవరూ కాల గమనాన్ని మృత్యు వును ఆపలేరు. కాకపోతే కొంత మంది ఇతరులకు ఉపకారం చేసి మంచి పనులు చేసి కీర్తిపొందుతారు. ధర్మం, సత్యం, దయ, భక్తి, ఏకాగ్రత, సత్కర్మలు చేయడం, నిష్కామ కర్మలు చేయడం, కర్మ ఫలాలను పరమాత్మకు అర్పించడం, ఇతరులను శారీరకంగా గానీ మానసికంగా కానీ హింసించకుండా అహింసా వ్రతం అవలంబించడం వీటిని మంచి పనులు అంటారు.

మరికొందరు ఎందుకు పుట్టామో తెలియకుండానే పుడతారు. కాలానుగుణంగా జీవిస్తారు. ఉదర పోషణార్థం సంపాదిస్తారు. తాను తింటాడు. తన వాళ్లకు మాత్రమే పెడతాడు. ఆఖరున మరణిస్తారు. వారి జీవితాలు వృధా. ఈ విధంగా జీవితాలు గడిపేవారిని, గర్వాంధులైన రాజులను చూచి భూదేవి నవ్వుకుంటుంది. ఈ మానవులు, రాజులు, ఈ భూమి అంతా తమదే ననీ, ఈ భూమిలో సూదిమొన మోపినంత కూడా ఎవ్వరికీ ఇవ్వననీ, దాని కొరకు సాటి మానవులను చంపి ఆ భూమిని, రాజ్యాన్ని చేజిక్కించుకుంటారు. దానిని శాశ్వతంగా తామే ఏలుకుంటామని మోహంలో భ్రమలో ఉంటారు. ఈ రాజ్యం కొరకు అన్నదమ్ముల మధ్య పరస్పర వైరాలు యుద్ధాలు సర్వసాధారణం అయ్యాయి. ఈ రాజులందరూ రాక్షసత్వము వహించి ఈ భూమి అంతా నాది అని అనుకోవడం వలననే కాలానికి లొంగిపోయారు. తుదకు ఈ భూమిని ఇక్కడే వదిలిపెట్టిపోయారు. కాబట్టి ఈ మమత మమకారాలు పైకి కనిపించేవే కానీ యదార్థాలు కావు. ఈభూమి మీదా ధనము మీదా వ్యామోహము వదిలిపెట్టి పరమాత్మమీద అచంచలమైన భక్తికలిగి ఉన్నవాడు కాలానికి, మృత్యుకు భయపడడు.

కాబట్టి ఓ పరీక్షిత్ మహారాజా! నీకు సంభవించబోయే మరణాన్ని సంతోషంతో ఆహ్వానించు. భయపడకు. మరణానంతరం విష్ణుసన్నిధికి చేరుకో" అని బోధించాడు శుకుడు.

“మహారాజా! ఇప్పుడు యుగధర్మాలగురించి చెబుతాను విను. యుగాలు నాలుగు. కృతయుగం, త్రేతాయుగం, ద్వాపర యుగం, కలియుగం. ఈ నాలుగు కలిపి ఒక మహాయుగం. ఈ నాలుగు యుగాలలో ఆయా యుగధర్మాలు ప్రవర్తిల్లుతాయి.

కృతయుగంలో ధర్మము, సత్యము, దయ, తపస్సు, దానము అనే నాలుగు పాదాలతో నడుస్తుంది. శాంతి, ఆత్మజ్ఞానము, వర్ణశ్రమధర్మాలు, మొదలైనవి పాటించబడతాయి. త్రేతాయుగంలో కర్మాచరణ ఎక్కువగా ఉంటుంది. ధర్మం మూడుపాదాలతో నడుస్తుంది. ద్వాపరంలో బ్రాహ్మణులను పూజించడం, జపము అనుష్ఠానము, అహింస మొదలగు లక్షణాలు కలిగి ఉంటుంది. ధర్మం

రెండు పాదాలతో నడుస్తుంది. కలి యుగంలో ధర్మ నశిస్తుంది. అధర్మం అన్యాయంరాజ్యం చేస్తుంది. క్రోధము, మాత్సర్యము, మోహము, లోభము మొదలగు దుర్గుణాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. వర్ణఆశ్రమధర్మాలు మానవులు వదిలేస్తారు. దురాచారాలు అవలంబిస్తారు. తినకూడని పదార్థాలు తాగకూడని పానీయాలు సేవిస్తారు. అందరూ సేవకావృత్తి అవలంబిస్తారు. దయా దాక్షిణ్యాలు కనిపించవు. అకారణవైరాలు ఏర్పడతాయి. అబద్ధాలు చెప్పడం ఎక్కువ అవుతుంది. రాజులకు కపటోపాయాలు, ఎదుటి వారి మీద నిందలు వేయడం, పాపం చేయడం నిత్యకృత్యం అవుతుంది. వారిని సేవించేవారు కూడా వారినే అనుసరిస్తారు. తల్లి, తండ్రి, కొడుకు, కూతురు, బంధువులు అనే బంధాలకు విలువ ఉండదు. కేవలం కామృకర్మలు వాటి ఫలితాల యందే ఆసక్తి కలిగి ఉంటారు. కరువు కాటకాలు తరచు సంభవిస్తుంటాయి. బ్రాహ్మణులు తమకులధర్మాలు వదిలి స్వేచ్ఛావిహారులు అవుతారు. యజ్ఞములు యాగములు క్రతువులు కేవలం ధనం తీసుకొని మాత్రమే చేస్తారు. ఈ విధంగా ధర్మభ్రష్టులు అవుతారు. కలి యుగంలో కేవలం నామస్తరణ చేతనే పుణ్యఫలితం దక్కుతుంది. కొంచెంసేపు శ్రీహరి నామ స్మరణ చేసినా, ధ్యానం చేసినా వారికి ఆ ఫలం దక్కుతుంది.

ఓ పరీక్షిత మహారాజా! నాలుగు యుగాలు కలిపి ఒక మహాయుగం అవుతుంది కదా. అలాంటి మహా యుగాలు వేయి అయితే బ్రహ్మగాలికి ఒక పగలు అవుతుంది. దానినే నైమిత్తిక ప్రళయం అని అంటారు. ఈ ప్రళయంలో లోకాలన్నీ సూక్ష్మరూపంలో ఉంటాయి. బ్రహ్మగాలికి పగలు నైమిత్తిక ప్రళయం అయితే బ్రహ్మగాలికి రాత్రి ప్రాకృతిక ప్రళయం. మనకు కూడా పగలు నైమిత్తిక ప్రళయం, రాత్రి ప్రాకృతిక ప్రళయం. ఈ విధంగా 365 రోజులు బ్రహ్మగాలికి ఒక సంవత్సరం, అటువంటి సంవత్సరాలు నూరు అయితే బ్రహ్మగాలి ఆయుర్దాయం పూర్తి అవుతుంది. అప్పుడు ఈ ప్రకృతి అంతా పరమాత్మలో లయం అవుతుంది. దానికి ముందు అనావృష్టి తరువాత అతి వృష్టి సంభవిస్తాయి. భూమి అంతా ప్రచండవాయువులతో నిండి పోతుంది. జీవజాలం అంతా నశిస్తుంది. భూమి అంతా గంధ తన్మాత్రను వదిలి నీటిలో మునిగి పోతుంది. నీరు రస తన్మాత్రను కోల్పోతుంది. ఆ నీటిలో అగ్ని పుట్టి నీటిని భూమిని తనలో కలుపుకుంటుంది. తరువాత అగ్ని వాయువులోనూ, వాయువు ఆకాశంలో కలిసిపోతాయి. అప్పుడు అంతా శూన్యంగా ఉంటుంది. ఆకాశం నుండి శబ్దము దూరం అయి అంతా తేజస్సుతో నిండి పోతుంది. ఆ తేజస్సులో పంచభూతాలు లీనం అవుతాయి. అప్పుడు ఈ ప్రకృతి అంతా అవ్యక్తరూపంలో ఉంటుంది. ఇదే మహాప్రళయం.

ఓ రాజా! అవ్యక్తమైన ఈ ప్రకృతి అనాది. దీనికి ఆది అంతము లేదు. ఇది అవాక్ మానస గోచరము. ఇది గుణాతీతము. దీనికి మూడు అవస్థలు లేవు. పంచ తన్మాత్రలు పంచభూతాలను తనలో లీనం చేసుకుంటుంది.

మనలో మనస్సు బుద్ధి అహంకారము, వీటితో గ్రహించే విషయాలు . ఇవన్నీ మానవునిలోని సజ జ్ఞానానికి లోబడి ఉంటాయి. ఈ జ్ఞానమే పరమాత్మ స్వరూపము.

మానవునికి మూడు అవస్థలు ఉన్నాయి. అవి జాగ్రదావస్థ స్వప్నావస్థ సుషుప్తావస్థ. ఈ మూడవ అవస్థలలో మనసు ఇంద్రియాలు పనిచేయవు. బుద్ధిమాత్రము పనిచేస్తుంది. బుద్ధి ఆత్మను తాకుతుంది. అదే మహదానందము. ఒళ్లు తెలియకుండా నిద్ర, సుఖనిద్ర అని మనం అంటాము. ఈ స్థితి మనకు తెలిసీ పొందడాన్ని యోగము అంటారు.

పరమాత్మ ఒక్కడే. కాని అన్ని జీవులలో ఆత్మస్వరూపుడుగా చైతన్యశక్తిగా వెలుగుతుంటాడు. ఎలాగంటే మేలిమి బంగారం ఒకటే కాని ఎన్నోవిధములైన ఆభరణములుగా ప్రకాశిస్తుంది. కాని అజ్ఞానం ఆత్మను కప్పినపుడు, తాను ఆత్మస్వరూపుడను అని మరిచిపోయి జీవభావాన్ని పొందుతాడు. ఆ అజ్ఞానం అనే తెర తొలగినపుడు ఆత్మప్రకాశిస్తుంది. ఈ అజ్ఞానానికి మూలం మనస్సు అహంకారము ఇంద్రియములు. యోగులు మనస్సును ఇంద్రియములను నిగ్రహించి, బుద్ధిని ఆత్మలో నిలిపి ఆత్మానుభూతిని పొందుతారు.

పరమాత్మ కాలస్వరూపుడు. ఈ కాలంలోనే ప్రళయాలు సంభవిస్తుంటాయి. అవి నాలుగు. నిత్య ప్రళయం, నైమిత్తిక ప్రళయం, ప్రాకృతిక ప్రళయం, ఆత్మంతిక ప్రళయం. ఈ ప్రళయాలను గురించి ఎవరికీ తెలియదు. కాని మానవులు మృత్యుభయం లేకుండా ఉంటే ఈ ప్రళయాలు ఏమీ చేయలేవు. కాబట్టి ఓ రాజా! నీవు కూడా మృత్యుభయం వదిలిపెట్టు. జాతస్యహి ధృవో మృత్యువు. నీవు పుట్టావు కాబట్టి నీకు మరణం తప్పదు. కాకపోతే నీకు ముని శాపం వలన మరణం సంభవిస్తూ ఉంది. శ్రీహరి ధ్యానంతో మరణాన్ని జయించు. నీకు జన్మరాహిత్యం కలుగుతుంది.

ఈ దేహం వృద్ధాప్యానికి, మరణానికి, నిలయం. వాటిని ఎవరూ తప్పించలేరు. కుమ్మరి కుండను చేసినపుడు ఆకాశం అందులోకి చేరుతుంది. కుండపగిలి పోయి నపుడు ఘటాకాశం మహాకాశంలో కలిసిపోతుంది. అలాగే దేహంతోపాటే ఆత్మచైతన్యం దేహంలో ప్రవేశిస్తుంది. దేహం పడిపోగానే ఆత్మచైతన్యం మహాచైతన్యంలో కలిసిపోతుంది. కర్మఫలాలు మాత్రం సూక్ష్మరూపంలో మరుజన్మకు కారణం అవుతాయి. ఆత్మచైతన్యం దేహంలో ఉన్నంత వరకు జీవభావంతో ఉంటుంది. జీవభావం పూర్తిగా తొలగిపోతే మరుజన్మకు కారణం ఉండదు. అదే కైవల్యం మోక్షం.

కాబట్టి నీవు కూడా జీవభావానికి మూలమైన అహంకారము మమకారము దేహభిమానము, ప్రాపంచిక విషయముల మీద ఆసక్తి, ధనము, సంపదలు, భార్య, సంతానము, బంధు మిత్రులు మీద ఆసక్తి వదిలిపెట్టు. శ్రీహరిని ధ్యానించు. మోక్షం పొందు” అని శుకమహర్షి

పరిక్షిత్ మహారాజుకు భాగవత ధర్మాలను వివరించాడు. తరువాత శుకమహర్షి వెళ్ళిపోయాడు.

ముని శాపాన్ని నిర్వర్తించడానికి బయలు దేరాడు తక్షకుడు. బ్రాహ్మణ వేషంలో వచ్చాడు. దారి మధ్యలో కశ్యపుడు అనే బ్రాహ్మణుడిని కలుసుకున్నాడు. ఆ కశ్యపుడు పాముకాటును సమర్థవంతంగా తిప్పికొట్టి సంపూర్ణఆరోగ్యం ప్రసాదించ సమర్థుడు. ఆ కారణం చేత తక్షకుడు ఆయనకు అంతులేని ధనం మణులు ఇచ్చి వెనక్కుపంపాడు. తరువాత తక్షకుడు ఒక పండును తీసుకొని దానిని పరిక్షిత్తుకు సన్నిహితంగా ఉన్న వారికి ఇచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. వారు ఆ పండును పరిక్షిత్తుకు ఇచ్చారు. పరిక్షిత్తు ఆ పండును రెండుగా వలిచాడు. అందులోనుండి తక్షకుడు ఒక సూక్ష్మక్రిమి రూపంలో బయటకు వచ్చాడు. వెంటనే తన నిజరూపం దాల్చాడు. పరిక్షిత్తును కాటు వేసాడు. పరిక్షిత్ తక్షకుడి విషప్రభావంతో మరణించాడు. ఆయన శరీరం నల్లగా మాడిపోయింది. అక్కడ ఉన్న వారంతా హాహాకారాలు చేసారు. తరువాత పరిక్షిత్కు అంత్యక్రియలు నిర్వహించారు.

పరిక్షిత్ కుమారుడైన జనమేజయుని రాజును చేసారు. తన తండ్రిని తక్షకుడు అనే ఒక పాము కాటువేసి చంపిందని తన మంత్రుల వలన తెలుసుకున్న జనమేజయుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. లోకంలో ఉన్న సర్పజాతి నంతా నాశనం చేయాలి అని అనుకున్నాడు. ఋత్విక్కులను పిలిచి సర్పయాగానికి ఏర్పాట్లు చేసాడు. ఋత్విక్కులు లోకంలోని పాములన్నింటిని ఆవాహన చేస్తున్నారు. అవి ఋత్విక్కుల మంత్రశక్తికి కట్టుబడి వచ్చి హోమగుండంలో పడి మరణిస్తున్నాయి. లక్షలాది పాములు వస్తున్నా తక్షకుడు మాత్రం రావడం లేదు. అది గమనించిన ఋత్విక్కులు తక్షకుడు ఎక్కడ ఉన్నాడా అని వెతికారు. తక్షకుడు తన మిత్రుడైన మహేంద్రుని రక్షణలో ఉన్నాడని కనుక్కున్నారు. “సహ ఇంద్ర తక్షకాయాను బ్రూహి” అనే మంత్రం పలిస్తూ హోమం చేసారు. ఆ మంత్రమహిమతో ఇంద్రునితో సహా తక్షకుడు గిరా గిరా తిరుగుతూ హోమగుండం వైపు రాసాగారు. ఇంతలో అంగిరసుడు జనమేజయుని చూచి “ఓ రాజా! చావుబతుకులు ప్రతిజీవికి తప్పవు. కాకపోతే మరణించే ప్రతిజీవీ ఏదో ఒక కారణంతో చనిపోతుంది. మునిశాపము, తక్షకుని చర్మ కేవలము నిమిత్త కారణములు. దానికి తక్షకుని శిక్షించడం సమంజసం కాదు. ఇప్పటికే లక్షలాది పాములు చనిపోయి ప్రకృతిలో జీవుల సమతుల్యం దెబ్బతింది. కాబట్టి ఈ సర్ప మారణ కాండ ఆపించు” అని ప్రార్థించాడు.. ఆయన ప్రార్థన మన్నించిన జనమేజయుడు సర్పయాగం మాన్పించాడు. ఇంద్రుడు తక్షకుడు బతికిపోయారు.

కాబట్టి శౌనకాది మహామునులారా! మానవునిలో ఉన్న గుణాలు ప్రకృతిలో ఉన్న గుణాలతో కలిసి వివిధములైన క్రోధము, మోహము, మొదలగు వికారాలను, తద్వారా భ్రాంతిని పొందుతాయి. ఆ వికారాలకు, భ్రాంతికి లోబడకుండా ఉండటమే మానవ కర్తవ్యము. జనమేజయుడు ఆ వికారాలను వదిలిపెట్టి మనస్సును ప్రశాంత పరచుకున్నాడు.” అని చెప్పాడు.

తరువాత వేదాలు, పురాణాలు ఈ లోకంలోకి ఎలా వచ్చాయి అన్న విషయం గురించి సూతపారాణికుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

వేద వాక్యేయానికి మూల పురుషుడు వ్యాసుడు. ఆయనే మానవులకు మొదటి గురువు. ఆ వ్యాసుడికి నలుగురు శిష్యులు. వారు పైలుడు, సుమంతుడు, జైమిని, వైశంపాయనుడు. అప్పటి వరకు ఒకటిగా ఉన్న వేదాన్ని నాలుగు భాగాలుగా విభజించాడు వ్యాసుడు. వాటి పేర్లు ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామ వేదము, అధర్వణ వేదము. ఈ నాలుగు వేదములను వ్యాసుని నలుగురు శిష్యులు లోకంలో వ్యాప్తిచేసారు.

అసలు ఈ వేదాలు ఎలా ఉద్భవించాయి అంటే మొట్టమొదట ఈ అనంత విశ్వంలో ఒక శబ్దం పుట్టింది. ఆ శబ్దం రూపం దాల్చి ఓంకారం అయింది. తరువాత అచ్చులు, హల్లులు ఉద్భవించాయి. ఓంకారంలో అకారము, ఉకారము, మకారము ఉన్నాయి. ఇవీ మూల వర్ణాలు. ఆ వర్ణములను ఆధారం చేసుకొని స్వరములు, స్వర్ణములు, అంతస్థములు ఊష్ణములు మొదలగు లక్షణాలతో వర్ణములు ఏర్పడ్డాయి. ఈ వర్ణములు ఒకదానితో ఒకటి కలపడం వలన పదాలు, ఆ పదాల కూర్పుతో సంధులు, సమాసాలు ఏర్పడ్డాయి. వీటి కలయికతో వాక్యాలు, మంత్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఈ మంత్రసముదాయాలను వేదములు అని అంటారు.

వేదము మొట్టమొదట ఉద్భవించింది కాబట్టి వేదమాత అంటారు. ఈ వేదములను తన శిష్యులకు బోధిస్తే, వారు తమ శిష్యులకు, వారు తమ శిష్యులకు ఈ విధంగదా గురుశిష్య పరంపరగా వేదములు ఈ లోకంలో అనేక శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించాయి. ఈ వేదములు మొదట ఒకటిగా ఉండి అందరూ అధ్యయనం చేయడానికి కష్టంగా ఉంటుందని వ్యాసులవారు ఆ వేదరాశిని నాలుగు వేదములుగా విభజించారు. వాటిని తమ నలుగురు శిష్యులకు బోధించాడు. ఋగ్వేదమును పైలుడు అధ్యయనం చేసాడు. ఋగ్వేద మంత్రములను ఋక్కులు అని అంటారు. పైలుడు అధ్యయనం చేసిన ఋగ్వేదశాఖను బహువృచశాక అని అంటారు. పైలుడు ఆ ఋగ్వేదశాఖను ఇంద్రప్రమితి, బాస్కలుడు వీరికి ఉపదేశించాడు. బాస్కలుడు తాను నేర్చుకున్న ఋగ్వేదమును నాలుగు శాఖలుగా విభజించి తన శిష్యులైన బోధ్యుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు, పరాశరుడు, అగ్నిమిత్రుడు అనే వారికి బోధించాడు. ఇంద్రప్రమితి తాను నేర్చుకున్న ఋగ్వేదమును మాండుకేయుడు అనే వాడికి ఉపదేశించాడు. అతడు దేవమిత్రుడికి ఉపదేశించాడు. దేవమిత్రుని శిష్యుడు శాకల్యుడు. శాకల్యుడు తాను నేర్చుకున్న ఋగ్వేదమును ఐదుభాగములుగా చేసి వాటిని వాత్స్యుడు, మౌద్గల్యుడు, శాలీయుడు, గోముఖుడు, శిశిరుడు అనే వారికి బోధించాడు. వారు మరలా జాతుకర్ణి, బాలకుడు, పైంగుడు, వైతాళుడు, విరజుడు, అనేవారికి ఉపదేశించాడు. వారు గార్గ్యుడు కాసారుడు అనే వారికి బోధించారు. ఈ విధంగా ఋగ్వేదము శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించింది.

యజుర్వేదము ను వ్యాసుడు వైశంపాయనుడికి ఉపదేశించాడు. ఆయన శిష్యులందరూ యజ్ఞములు యజుర్వేదము ననుసరించి యజ్ఞములు చేయించారు. వైశంపాయనుడి శిష్యుడు యాజ్ఞవల్క్యుడు. అతడు గురువు పట్ల అపరాధం చేసాడు. అందుకని తాను నేర్చుకున్న యజుర్వేదమును తిరిగి అప్పజెప్పాడు. వాటిని యజుర్మంత్రగణములు తిత్తిరి పక్షుల రూపంలో వచ్చి స్వీకరించాయి. అందువలన వాటికి తైత్తిరీయ శాఖలు అని పేరు వచ్చాయి. తరువాత కాణ్వులు, మాధ్వందినులు ఈ యజుర్వేదమును అభ్యసించారు. ఈ విధంగా యజుర్వేదము వ్యాపించింది.

సామవేదాన్ని జైమిని అభ్యసించి దానిని తన కుమారుడు సుమంతునికి బోధించాడు. అతడు తన కుమారుడు సుకర్మునికి బోధించాడు. ఆ సుకర్ముడు సామవేదమును వేయి శాఖలుగా విభజించాడు. వాటిని హిరణ్యనాభుడు, పౌష్పంజి అనే వారికి బోధించాడు. వారు బ్రహ్మవేత్తలయిన అవంత్యులు, ఉదీచ్యులు అనే 500 మందికి బోధించారు. ఈ విధంగా సామవేదం లోకంలో వ్యాప్తిచెందింది.

అధర్వణ వేదాన్ని వ్యాసుడు సుమంతునికి బోధించాడు. సుమంతుడు అధర్వణమును తన శిష్యులు వేదదర్శుడు, పథ్యుడు అనేవారికి బోధించాడు. వారిలో వేదదర్శుడు తన శిష్యులు శౌల్యాయని, బ్రహ్మబలి, నిర్దోషుడు, పిష్టలాయనుడు అనే నలుగురికి బోధించాడు. పథ్యుడు తన శిష్యులైన కుముదుడు, శునకుడు, జాబాలి, బభ్రువు, అంగీరసుడు, సైంధవాయనుడు అనే ఆరుగురికి బోధించాడు. ఈ విధంగా అధర్వణ వేదము లోకంలో విస్తరించింది. ఇంక పురాణాల సంగతి చెబుతాను విను.

శౌనకాది మునులారా! నా తండ్రి రోమహర్షణుడు వ్యాసుల వారి శిష్యుడు . రోమహర్షణుడు పురాణములను తన శిష్యులైన త్రయ్యారుణి, కశ్యపుడు, సావర్ణి, అకృతవర్ణుడు, వైశంపాయనుడు, హాలీతుడు. నా తండ్రి వద్ద నేర్చుకున్న పురాణములను నేను మీకు బోధిస్తున్నాను. ఈ పురాణాలు 18. అవి, బ్రహ్మపురాణము, పద్మపురాణము, విష్ణుపురాణము, శివపురాణము, భాగవతపురాణము, భవిష్యోత్తర పురాణము, నారద పురాణము, మార్కండేయ పురాణము, అగ్నిపురాణము, బ్రహ్మకైవర్తపురాణము, లింగపురాణము, వరాహపురాణము, స్కాందపురాణము, వామన పురాణము, కూర్మపురాణము, మత్స్యపురాణము, బ్రహ్మేంద్రపురాణము, గరుడపురాణము. ఇవి కాక ఉపపురాణాలు 18 ఉన్నాయి.

పూర్వం మార్కండేయుడు అనే మహాముని ఉండేవాడు. ఆయన శ్రీహరిని ఎల్లప్పుడు మనసులో నిలుపుకొని ధ్యానించేవాడు. అనునిత్యం బ్రహ్మానందం అనుభవిస్తూ ఉండేవాడు. ఇంతలో కల్పం అంతం అయింది. కల్పాంత ప్రళయం వచ్చింది. లోకాలన్నీ జలమయం అయ్యాయి. వెలుగు అనేది లేదు. అంతటా గాఢాంధకారం. ఆ సమయంలో మార్కండేయుడు ఒక ఆకు మీద పడుకొని ఉన్న ఒక బాలుడిని చూచాడు.” అని చెప్పగా “మహాత్మా ! లోకం అంతా జలమయం అయినప్పుడు మార్కండేయులవారు ఎక్కడున్నారు. ప్రళయంలో కూడా అంతం కాకుండా ఉండే శక్తి మార్కండేయునికి ఎలా వచ్చింది” అని అడిగారు. దానికి సూతపారాణికుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

“మహామునులారా! పూర్వం మృకండుడు అనే మ హాముషి ఉండేవాడు. ఆయన శ్రీహరిని గురించి తపస్సు చేసాడు. ఆయన తపస్సుకు మెచ్చి విష్ణువు ఈశ్వరుడు ఇద్దరూ ప్రత్యక్షం అయ్యారు. ఆయనను వరం కొరుకోమన్నారు. తనకు సకలసద్గుణ సంపన్నుడైన కుమారుడు కావాలని అడిగాడు. విష్ణువు ఈశ్వరుడు ఆయన కోరిన వరం ప్రసాదించారు. మృకండుని కుమారుడే మార్కండేయుడు. ఆ మార్కండేయుడే మృత్యువును కూడా జయించి మృత్యుంజయుడు అయ్యాడు. ఆ మార్కండేయుడు కూడా ఘోరమైన తపస్సు చేసారు. ఇందుడు ఆయన తపస్సును భగ్నం చేయాలని ప్రయత్నించి విఫలమయ్యాడు. తుదకు శ్రీమహావిష్ణువు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. ఏం వరం కావాలో కోరుకో అని అడిగాడు. “దేవా! నీవు సృష్టిస్థితిలయకారుడవు. అవ్యయుడవు. నీమాయ గురించి తెలుసుకోవడం ఎవరి తరమూ కాదు. ఈ జగత్తు అంతా నీ మాయలో పడి భ్రాంతి చెందుతూ ఉంది. కాబట్టి నీ మాయ గురించి నాకు తెలిసేటట్టు చెయ్యి” అని అడిగాడు. సరే అని శ్రీహరి తన మాయ గురించి మూడుముక్కల్లో చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. అంత క్లుప్తంగా చెప్పిన విషయం అంతలోనే మరిచిపోయాడు మార్కండేయుడు.

ఇంతలో కల్పాంత ప్రళయం సంభవించింది. భూమి అంతా జలమయం అయింది. గాఢాంధకారం అంతటా అలుముకుంది. ఆ కటికచీకటిలో ఒక వటపత్రము మీద ఒక చిన్నబాలుడు పడుకొని ఉన్నాడు. ఆ బాలుడు ఒక సారిగా గాలి లోపలకు పీల్చాడు. ఆ గాలితో సహా మార్కండేయుడు ఆ బాలుని ఉదరంలోకి వెళ్లిపోయాడు. ఆ బాలుడి ఉదరంలో ఎంత కాలం ఉన్నాడో తెలియదు. కొంత కాలానికి ఆ బాలుడు వదిలిన గాలితో బయటపడ్డాడు. కళ్లు తెరిచి చూస్తే ఆ బాలుడు లేడు. మార్కండేయుని కళ్లముందు మరలా సృష్టి ఆరంభం అయింది. మరలా మార్కండేయుడు ఆశ్రమం నిర్మించుకొని తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు.

మార్కండేయుని తపస్సు చూచి పార్వతీదేవి ఇలా అంది. “ఆ మార్కండేయుని చూచారా! మీగురించి తపస్సు చేస్తున్నాడు. ఆయన గురించి తెలుసుకుందామని ఉంది. మీరూ రండి వెళదాము” అని అడిగింది. పార్వతీపరమేశ్వరులు కైలాసం నుండి మార్కండేయుని ఆశ్రమానికి వచ్చారు. మార్కండేయుని ఎదురుగా నిలబడ్డారు. మార్కండేయుడు ఏకాగ్రతతో తపస్సులో మునిగి

ఉండటం వలన పార్వతీ పరమేశ్వరుల రాకను గమనించలేదు. అప్పుడు పరమేశ్వరుడు మార్కండేయుని హృదయంలో ప్రవేశించాడు. తన మనోఫలకం మీద ప్రత్యక్షం అయిన పరమేశ్వరుని చూచి మార్కండేయుడు హృదయం ఆనందంతో నిండి పోయింది. మహాదేవుని మనసులోనే స్తోత్రం చేసాడు. “దేవా! విష్ణుమాయను తెలుసుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. కానీ నీ దర్శనభాగ్యంతో తెలుసుకోగలిగాను. కాని నేను శాశ్వతంగా శ్రీమన్నారాయణుని పాదపద్మాలు సేవించే భాగ్యం కలిగించండి. నాకు మరణాన్ని జయించే శక్తిని ప్రసాదించండి.” అని కోరాడు మార్కండేయుడు. ఈశ్వరుడు కల్పాంతం వరకు మార్కండేయునికి జరామరణాలు లేకుండా వరం ప్రసాదించాడు.

మనం కూడా మార్కండేయుని చరిత్ర వింటే జరామరణాలను జయించే శక్తిని ఈశ్వరుడు మనకు ప్రసాదిస్తాడు. కాకపోతే మానవులు కొన్ని నియమాలు పాటించాలి. శ్రీహరి మీద అచంచలమైన భక్తి విశ్వాసము కలిగి ఉండాలి. ఎల్లప్పుడు నారాయణాగ్రోవిందా అంటూ శ్రీహరి నామస్మరణ చేయాలి. దీని వలన పుణ్యం వస్తుంది. చివరకు విష్ణు సాయుజ్యం కలుగుతుంది.” అని సూతుడు శౌనకాది మునులకు వివరించాడు.

శౌనకాది మహామునులు సూతపారాణికుడిని ఇలా అడిగారు. “మహాత్మా! సూర్యుడు పన్నెండు మాసములలో ఏ నెలలో ఏ పేరుతో ప్రవేశిస్తాడు . అది ఎలాగో వివరించండి” అని అడిగారు. దానికి సూతపారాణికుడు ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

“మునులారా! చైత్ర మాసంతో మొదలు కొని మనకు పన్నెండు మాసాలు ఉన్నాయి. సూర్యుడు ఒకే రూపంలో ఉన్నా కాలము దేశము క్రియలను బట్టి సూర్యుడిని ద్వాదశ ఆదిత్యులుగా స్తుతించారు. అవేమిటో వివరిస్తాను.

సూర్యుడు చైత్రమాసంలో ధాత అనే పేరు ధరిస్తాడు. ఆయనకు ఆ నెలలో కృతస్థలి, హేతి, వాసుకి, రథకృత్తు, పులస్త్వుడు, తుంబురుడు అనే వారు పరివారంగా ఉంటారు.

సూర్యుడు వైశాఖమాసంలో అర్కముడు అనే పేరు తో పిలువబడతాడు. ఆ నెలలో పులహుడు, ఓజుడు, ప్రహేతి, పుంజికస్థలి, నారదుడు, కంజనీరుడు అనే వారు పరివారంగా ఉంటారు.

సూర్యుడు జ్యేష్ఠ మాసంలో మిత్రుడు అనే పేరు దాల్చి అత్రి, పౌరుషేయుడు, తక్షకుడు, మేనక, హోహా, రథస్త్వుడు, అనే వారు పరివారంగా కలిగి ఉంటారు.

సూర్యుడు ఆషాఢ మాసంలో వరుణుడు అనే పేరు ధరిస్తాడు. వసిష్ఠుడు, రంభ, సహజన్ముడు, హుహువు, శుక్రుడు, చిత్రస్వనుడు అనే వారు పరివారంగా కలిగి ఉంటాడు.

సూర్యుడు శ్రావణ మాసంలో ఇంద్రుడు అనే పేరు ధరిస్తాడు. ఆయనకు సహచరులుగా విశ్వావసువు, శ్రోత, ఏలాపుత్రుడు, అంగిరసుడు, ప్రమోచ, చర్వుడు అనేవారు పరివార దేవతలుగా ఉంటారు.

సూర్యుడు భాద్రపదమాసంలో వివస్వంతుడు అనే పేరుతో పిలువబడతాడు. ఆయనకు పరివారంగా ఉగ్రసేనుడు, వ్యాఘ్రుడు, ఆసారణుడు, భృగువు, అనుమోచ, శంఖపాలుడు మొదలగు వారు ఉంటారు.

సూర్యుడు ఆశ్వయుజ మాసంలో త్వష్ట అనే పేరుతో ఉంటాడు. కంబళాశ్వుడు, తిలోత్తమ, బ్రహ్మపేతుడు, శతజిత్తు, ధృతరాష్ట్రుడు, ఇషంభరుడు అనే వారు పరివారంగా ఉంటారు.

సూర్యుడు కార్తీక మాసంలో విష్ణువు అనే పేరు ధరిస్తాడు. ఆయనకు పరివారంగా అశ్వతరుడు రంభ సూర్యవర్తసుడు సత్యజిత్తు విశ్వామిత్రుడు మఘాపేతుడు అనే వారు పరివారంగా ఉంటారు.

సూర్యుడు మార్గశీర్ష మాసంలో ఆర్యముడు అనే పేరు తో పిలువబడతాడు. కశ్యపుడు, తార్క్ష్యుడు, ఋతసేనుడు, ఊర్వశి, విద్యుచ్ఛతువు, మ హాశంఖుడు అనే వారు పరివార దేవతలు.

సూర్యుడు పుష్యమాసంలో భగుడు అనే పేరుతో వ్యవహరిస్తాడు. స్థూర్ణుడు, అరిష్టనేమి, ఊర్ణుడు, ఆయువు, కర్కాటకుడు, పూర్వచిత్తి అనే పేరుగల వారు పరివార దేవతలు.

సూర్యుడు మాఘమాసంలో పూషుడు అనే పేరుతో ఉంటాడు. ఆ మాసంలో ధనంజయుడు, వాతుడు, సుషేణుడు, సురుచి. ఘృతాచి, గౌవముడు అనే వారు పరివారంగా ఉంటారు.

సూర్యుడు ఫాల్గుణ మాసంలో క్రతువు అనే పేరుతో వ్యవహరిస్తాడు. ఆయనకు వర్తసుడు, భరద్వాజుడు, పర్జన్యుడు, సేనజిత్తు, విశ్వుడు, ఐరావతుడు అనే వారు సేవిస్తుంటారు.

ఈ విధంగా సూర్యుడు పన్నెండు మాసాలలో పన్నెండు పేర్లతో తన పరివారంతో సంచరిస్తుంటాడు. ఈ సూర్యునికి మానవులు మూడు సమయాలలో సంధ్యావందనం చేస్తుంటారు. వేదమంత్రాలు పఠిస్తుంటారు. సూర్యుడు, ఆయన గమనం, ఆయన పరివారము, ఇవన్నీ వాసుదేవ మయం. ఇన్ని విశేషాలు కలిగిన భాగవత పురాణం వినేవారు, చదివేవారు, రాసేవారు, ఆయువు ఆరోగ్యము ఐశ్వర్యములు కలిగి వర్ధిల్లుతారు. ఈ భాగవత పురాణాన్ని పుష్కర తీర్థంలో, ద్వారకలో కానీ, మధురలో గానీ ఆదివారంనాడు చదివితో అతడిని సంసారము నుండి విముక్తి లభిస్తుంది.

మీకు 18 పురాణాల గురించి చెప్పాను కదా! వాటి పరిమాణం గురించి చెబుతాను.

1.బ్రహ్మపురాణం	10,000 శ్లోకాలు.
2.పద్మపురాణం	55,000 శ్లోకాలు.
3. విష్ణుపురాణం	23,000 శ్లోకాలు.
4. శివపురాణం	24,000 శ్లోకాలు.
5.భాగవతపురాణం	18,000 శ్లోకాలు.
6.నారద పురాణం	25,000 శ్లోకాలు.
7.మార్కండేయపురాణం	9,000 శ్లోకాలు.
8.అగ్నిపురాణం	14,400 శ్లోకాలు.
9.భవిష్యత్తర పురాణం	14,500 శ్లోకాలు.
10.బ్రహ్మకైవర్త పురాణం	18,000 శ్లోకాలు.
11.లింగపురాణం	11,000 శ్లోకాలు.
12.వరాహ పురాణం	24,000 శ్లోకాలు.
13.స్కాందపురాణం	81,100 శ్లోకాలు.
14.వామన పురాణం	10,000 శ్లోకాలు.
15.కూర్మపురాణం	17,000 శ్లోకాలు.
16.మత్స్య పురాణం	14,000 శ్లోకాలు.
17.గరుడ పురాణం	19,000 శ్లోకాలు.
18. బహ్మండ పురాణం	12,000 శ్లోకాలు.

ఈ పురాణాలు అన్నీ కలిసి 4,00,000 శ్లోకాలు కలిగి ఉంటాయి.

ఈ 18 పురాణాలలో భాగవత పురాణం అత్యంత విశిష్టమైనది.

ఈ భాగవత పురాణము నదులలో గంగానది వంటిది. దేవతలలో బ్రహ్మ, గ్రహాలలో చంద్రుడు. సముద్రములలో పాలకడలి. పర్వతాలలో మేరువు. నక్షత్రాలలో సూర్యుడు. భక్తులలో ప్రహ్లాదుడు. రత్నాలలో పద్మరాగం. వృక్షములలో చందనం. మునులలో నారదుడు. ధేనువులలో కామధేనువు. సూక్ష్మములలో సూక్ష్మశరీరం. జయింపరాని వాటిల్లో మనసు. వసువులలో హవ్యవాహనుడు. ఆదిత్యులలో విష్ణువు. రుద్రులలో నీలలోహితుడు. ఋషులలో భృగువు. సిద్ధులలో కపిలుడు. హయములలో ఉచ్చైశ్రవము, సర్పాలలో వాసుకి, మృగములలో సింహము, ఆశ్రమములలో గృహస్థ ఆశ్రమం, అక్షరములలో హింకారం, ఆయుధములలో ధనుస్సు, యజ్ఞములలో జపయజ్ఞం, వ్రతములలో అహింసావ్రతం, యోగములలో ఆత్మయోగం, వాక్కులలో సత్యవాక్కు, ఋతువులలో

వసంత ఋతువు,మాసాలలో మార్గశిర మాసం, యుగాలలో కృతయుగం, పురాణాలలో భాగవతం ఉత్తమమైనవి. ఉత్తమ విభూతులు కలది.

ఇట్టి భాగవతాన్ని వినిపించిన శుకమహర్షికి నమస్కారము. గుణాతీతుడు, సర్వం తెలిసిన వాడు, పరమ ఈశ్వరుడు, సర్వలోకాలకు ఆధారమైనవాడు, ఆది దేవుడు, కరుణాంతరంగుడు, దేవతలచేత పూజింపబడేవాడు, పాలసముద్రంలో శయనించినవాడు, ఆశ్రితజనవత్సలుడు, ఆది అంతము లేనివాడు, శాస్త్రములచేత తెలియబడేవాడు, విశ్వం అంతా నిండినవాడు, కౌస్థభము, వనమాల, శ్రీవత్సము, పీతాంబరము, కిరీటము, శంఖ,చక్ర,గద,నందకము ధరించినవాడు, మంగళాకారుడు, పద్మపత్రదళాయత అక్షుడు, దేవకీనందనుడు అయిన శ్రీకృష్ణునికి నమస్కారము.” అని సూతపౌరాణికుడు భక్తి నమస్కరించి భాగవతపురాణకథామృతాన్ని పరిపుష్టం చేసాడు.

భాగవతపురాణాన్ని వీనులవిందుగా విన్న శౌనకాది మహామునులు పనరమాత్ముని గుణగణములను వేనోళ్లకొనియాడారు. తరువాత వారి వారి ఆశ్రమాలకు వెళ్లిపోయారు.

శ్రీమద్భాగవతము

ద్వాదశ స్కంధము సంపూర్ణం.

పోతనామాత్య విరచిత భాగవత పురాణం సర్వం సంపూర్ణం.

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్